CODEX DIPLOMATICUS
MAIORIS POLONIAE

EDITUS CURA

SOCIETATIS LITTERARIAE POSNANIENSIS.

TOMUS V

DOCUMENTA ANNORUM 1400—1444 CONTINENS.

EDIDIT

DR. FRANCISCUS PIEKOSIŃSKI

PROFESSOR UNIVERSITATIS JAGELLONICAE.

POSNANIAE.
IMPENSIS EX LEGATO NORBERTI BREDKRAJCZII SUMPTIS.
TYPIS TYPOGRAPHIAE: DZIENNIK POZNAŃSKI.
1908.

KODEKS DYPLOMATYCZNY
WIELKOPOLSKI.

CODEX DIPLOMATICUS
MAIORIS POLONIAE.

CODEX DIPLOMATICUS
MAIORIS POLONIAE

EDITUS CURA

SOCIETATIS LITTERARIAE POSNANIENSIS.

TOMUS V

DOCUMENTA ANNORUM 1400—1444 CONTINENS.

EDIDIT

DR. FRANCISCUS PIEKOSIŃSKI

PROFESSOR UNIVERSITATIS JAGELLONICAE.

POSNANIAE.
IMPENSIS EX LEGATO NORBERTI BREDKRAJCZII SUMPTIS.
TYPIS TYPOGRAPHIAE: DZIENNIK POZNAŃSKI.
1908.

KODEKS DYPLOMATYCZNY
WIELKOPOLSKI

WYDANY STARANIEM

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK POZNAŃSKIEGO.

TOM V

ZAWIERAJĄCY DOKUMENTA Z LAT 1400—1444.

WYDAŁ

DR. FRANCISZEK PIEKOSIŃSKI
PROFESOR UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO.

POZNAŃ.
NAKŁADEM FUNDACYI NORBERTA BREDKRAJCZA.
DRUKIEM DRUKARNI DZIENNIKA POZNAŃSKIEGO.
1908.

Pracę nad tomem V kodeksu wielkopolskiego, mającym objąć dokumenty wielkopolskie z XV wieku, rozpoczął śp. prof. Franciszek Piekosiński w lecie roku 1901, kiedy też na dłuższy czas zjechał do Poznania i Gniezna dla zebrania materyału. Niejednokrotnie wobec mnie podnosił uprzejmość, jakiej doznał ze strony zarządów archiwów i bibliotek tamtejszych, a to od Przewielebnej Kapituły Poznańskiej, Świetnych Dyrekcyi archiwum rządowego w Poznaniu i Biblioteki Raczyńskich, a zwłaszcza od Przewielebnej Kapituły Gnieźnieńskiej, której niezwykła uprzejmość pozwoliła mu wyzyskać w dogodnych dla niego warunkach liczne jej archiwalne zasoby. Ogrom materyału zebranego spowodował konieczność ograniczenia tomu V kodeksu do pierwszej tylko połowy XV stulecia (do końca rządów Władysława Warneńczyka, r. 1444). Po powrocie do Krakowa uzupełniał jeszcze prof. Piekosiński wydawnictwo. Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które tę pracę zainicyowało i do niej śp. prof. Piekosińskiego wezwało, oddało mu do dyspozycyi obfite notatki, jakie przygotował do tego kodeksu śp. Ignacy Zakrzewski. Wkrótce rozpoczął się druk dzieła, który trwał lat kilka. Nie miał jednak śp. prof. Piekosiński doczekać się końca pracy. W chwili jego śmierci wydrukowane były już dokumenty i znaczna część indeksu; reszta indeksu jak i spis dokumentów, który miał iść na początku dzieła, nawet poprawki i uzupełnienia, były przygotowane w rękopisie. Pozostało mi tylko przeprowadzić korekty, czego się podjąłem na życzenie wydawców. Ściśle trzymałem się rękopisów, i tylko bardzo drobnych kilka poprawek porobiłem w indeksie.

Tom ten obejmuje 738 numerów; z nich 355 podaje dokumenty in extenso, a 383 w regestach. Śp. prof. Piekosiński nie był zwolennikiem wydawania regestów; zapatrywania swoje w tej kwestyi przedstawił we wstępie do IV tomu kodeksu małopolskiego. Że w tym tomie znaczna stosunkowo ich ilość się znalazła, i to podanych w języku polskim (sam zawsze regesta podawał w swoich wydawnictwach w języku dokumentu, zwykle tylko przez wyrzucenie słów, nie mających większej doniosłości, i zaznaczenie skróceń przez kropki), przypisać należy temu, iż notaty,

zebrane przez śp. Zakrzewskiego, z których korzystał w wydawnictwie, nie dozwalały na inny sposób ich zużytkowania; nie mógł zaś sam dłuższy czas w Poznaniu i Gnieźnie pozostać, by na podstawie tych notatek dojść do tekstów, z których czerpał śp. Zakrzewski. Z tego powodu, choć z niechęcią, postanowił je na razie podać w polskich regestach, chcąc w przyszłości i te dokumenty ogłosić in extenso, gdy będzie mógł się podjąć pracy przejrzenia licznych ksiąg konsystorza gnieźnieńskiego i poznańskiego, z których właśnie te notaty przeważnie pochodziły.

Największego zasobu numerów dostarczyły archiwa kościelne. Bogate archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej dało odpisów 142 z dokumentów oryginalnych, 16 z kopiarza: liber privilegiorum capitularium, pochodzącego z r. 1477, oraz odpis 1 z księgi: transsumptum omnium et singulorum iurium. Mniej zasobne archiwum kapituły poznańskiej dostarczyło odpisów 46 z oryginałów. Z archiwów konsystorskich, prawie wyłącznie z ksiąg konsystorskich (acta causarum), pochodzi: z archiwum konsystorza gnieźnieńskiego numerów 139, z archiwum konsystorza poznańskiego numerów 159; są te dokumenty podane, jak to zaznaczono, w regestach, a materyału tego dostarczyły papiery śp. Ignacego Zakrzewskiego. Obfity plon zebrał śp. prof. Piekosiński w archiwum rządowem w Poznaniu, gdzie przechowują się akta dawnych klasztorów. Pochodzi z archiwum tego numerów 68, a to z oryginałów 31 (w tem 4 dokumenty klasztoru w Przemęcie, 17 klasztoru lubińskiego, 2 klasztoru strzelneńskiego i t. d.) i 37 z kopiarzy (19 z dwóch kopiarzy lądzkich, 9 z kopiarza klasztoru w Obrze, 6 z kopiarza miasta Wschowy i t. d.) Z ksiąg ziemskich wielkopolskich, przechowywanych w temże archiwum rządowem, pochodzi 10 odpisów dokumentów, do tych ksiąg w formie oblaty wciągniętych. Z biblioteki Raczyńskich w Poznaniu jest numerów 34; z wyjątkiem dwóch wszystkie wzięte z oryginałów. Trzech odpisów z dokumentów oryginalnych dostarczyły zbiory poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 35 (w czem 33 z oryginałów) zaś archiwum miejskie poznańskie, złożone jako depozyt w archiwum rządowem. W niewielkiej ilości kilku odpisów uzupełniły kodeks inne zbiory, oraz papiery śp. Zakrzewskiego. Z papierów ks. Sobczyńskiego pochodzi 14 odpisów, sporządzonych z oryginałów, jakie się przechowywały w archiwum kolegiaty kaliskiej. Uzupełnił wreszcie zbiór Kraków, a to 63 numerami wziętymi z tek Naruszewicza, będących własnością Muzeum ordynacyi ks. Czartoryskich.

Na życzenie nakładców podaję tu krótki życiorys dwóch wydawców kodeksu wielkopolskiego.

Śp. Ignacy Zakrzewski. Urodzony 3 lutego 1823 r. w Wiśniewie w Królestwie Polskiem, po studyach, odbytych w gimnazyum Maryi Magdaleny w Poznaniu, mając lat 18, wstąpił do służby wojskowej, której poświęcił przeszło 30 lat swego życia. W r. 1872 wystąpił z wojska i osiadł na stałe w Poznaniu. W dziesięć lat później, w r. 1882, wybrany został posłem do parlamentu i godność tę piastuje do śmierci. Przez jednę sesyę w r. 1888 był prezesem Koła Polskiego. Zmarł 5 sierpnia 1889 r. w Kiś-

singen. Rzadki to fakt, by żołnierz brał się do starych pergaminów, do wydawnictwa dokumentów, do prac historycznych. A już w czasie swej służby wojskowej zwrócił się śp. Zakrzewski do tych badań, w czasie pobytu służbowego w Żeganiu, a później w Magdeburgu. Gdy osiadł już na stałe w Poznaniu, gorliwie na tem polu zaczął pracować, już od r. 1873 jako członek poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Z zakresu historyi polskiej ogłosił śp. Zakrzewski kilka rozpraw, bezimiennie wydanych, lub conajwyżej inicyałami tylko podpisanych.[1]) Największą jego jednak zasługą naukową, to dwa wydawnictwa. Śmierć zaskoczyła go w czasie druku nowego wydania Lites ac res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum (2 tomy) i nie dozwoliła na jego ukończenie. Drugie wydawnictwo, od tamtego wcześniejsze (r. 1877—1881), to kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, obejmujący w 4 tomach dokumenty Wielkopolski się tyczące, do r. 1400. Zamiłowanie przedmiotu, ogromna pracowitość, doskonałe odczytanie tekstu, systematyczność w przeszukaniu archiwów, która dozwoliła na tak wyczerpujące zestawienie dokumentów, tej dzielnicy się tyczących, to wielkie zalety dzieła. Wprawdzie nie wolne ono od usterek; łatwo je pojąć i wytłomaczyć, jeśli się zważy, że jeszcze wtedy technika wydawania dyplomaryuszy nie ustaliła się w pełni w Polsce, ani też nie rozwinęły się studya dyplomatyczne. O tej pracy zaraz po jej ukazaniu się najkompetentniejszy chyba znawca, śp. prof. Piekosiński, pisał: „niewłaściwemby było wytykać drobne usterki przy tak ważnej dla nauki zdobyczy, lub z tego, co dobrem jest, robić wydawcom zarzut, że nie jest lepszem, tem więcej, gdy przy ocenieniu, co dobre a co lepsze, indywidualizm tak stanowczą gra rolę“.[2])

Śp. Franciszek Piekosiński. I on, podobnie jak śp. Zakrzewski, nie mógł całego życia oddać nauce, jak chciał. Urodzony 3 lutego 1844 r. w Wiercanach (pow. ropczycki), po ukończeniu studyów gimnazyalnych w Tarnowie i Krakowie, a uniwersyteckich w Krakowie w r. 1870, poświęca się praktycznemu życiu, pracuje u adwokata, następnie jako konsulent prawny banku, a potem przez krótki czas, jako radca wydziału krajowego, ma sobie powierzony referat kodyfikacyi projektów ustawodawczych sejmu galicyjskiego. Pracę naukową zaczął wcześnie, pomagając Janocie w wydaniu kodeksu mogilskiego; przerwawszy pracę dla udziału w powstaniu r. 1863, wkrótce, gdy oddział jego został rozbity, wrócił do Krakowa i do kończenia kodeksu. I odtąd, mimo licznych zajęć, ciągle pracuje naukowo, głównie jako wydawca źródeł. Obok tego drobne ogłaszał recenzye, nie dowierzając siłom swym do pracy konstrukcyjnej. Gdy jednak wreszcie wystąpił z pierwszą pracą (r. 1881), od razu stanął wśród najwybitniejszych uczonych, pracujących na polu naszej historyi. Tą pracą jego była hipoteza o powstaniu społeczeństwa, którą do końca

[1]) Szczegóły życia wzięte z wspomnienia pośmiertnego przez dra Koehlera w Rocznikach Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu t. 18 str. 461—473; tamże obacz wyliczenie prac śp. Zakrzewskiego.

[2]) Z recenzyi o kodeksie w „Przeglądzie krytycznym“, w zeszycie 12 z 1877 r.

życia ulepszał, poprawiał, rozwijał, aż ją ostatecznie zamknął w olbrzymiem trzytomowem dziele: „Rycerstwo polskie wieków średnich“ (1896—1901). Już znany, z głośnem imieniem w nauce, powołany został w r. 1891 na katedrę historyi prawa polskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim, którą zajmował do śmierci. Na ten okres przypada jego najintenzywniejsza naukowa działalność, mimo choroby, która go w ostatnich latach fizycznie złamała. Nie tu miejsce określać dokładniej działalność śp. prof. Piekosińskiego, ogromną i różnolitą, tak w zakresie historyi prawa polskiego, jak sfragistyki, numizmatyki, dyplomatyki i zwłaszcza ulubionej heraldyki.[1]) Tu chcę wspomnieć tylko jego prace, w związku z Wielkopolską zostające. Małopolską głównie się zajmował, jej poświęcił też największe swoje prace wydawnicze i konstrukcyjne. Obok tego jednak ku Wielkopolsce wzrok swój kierował. Jedną z pierwszych jego prac była obszerna recenzya Kodeksu Wielkopolskiego Zakrzewskiego, z której powyżej przytoczyłem ustęp. Nie myślał wówczas zapewne, że będzie jego kontynuatorem. Od r. 1901 znowu zaczyna się Wielkopolską zajmować. Chciał na wzór zapisek sądowych Helcla (Starodawne prawa polskiego pomniki t. II) ogłosić takiż zbiór zapisek z ksiąg sądowych wielkopolskich. Rozpoczął też tę pracę i w r. 1902 wydał: „Wybór zapisek sądowych grodzkich i ziemskich wielkopolskich z XV wieku“ (Studya, rozprawy i materyały z dziedziny historyi i prawa polskiego t. VI, z 1), który objął zapiski z lat 1400 do 1410. Chciał tę pracę prowadzić dalej, do końca wieków średnich. Podjął się wydania nieukończonych przez Zakrzewskiego Lites ac res gestae, mianowicie tomu trzeciego, oraz kontynuacyi Kodeksu Wielkopolskiego. Druku Lites już nie rozpoczął. Kodeks doprowadził prawie do końca. Zmarł w Krakowie nagle dnia 27 listopada 1906 r.

S. K.

---

[1]) Bibliografię prac podaje M. Gumowski w Wiadomościach numizmatyczno-archeologicznych z r. 1907, numer ogólny 68 i 69.

INDEX CHRONOLOGICUS DOCUMENTORUM IN HOC VOLUMINE CONTENTORUM.

Pag.

Pag.

[1]) Data widocznie błędna.

Pag.

Pag.

1. 1400. die 15. mensis Ianuarii, Ravae.

Iudicii terrestris Ravensis decretum de finibus villarum *Złota, Miłochniewice, Głuchów et Łochów.*

Nos Petrus iudex et Iohannes subiudex Rawenses generales, notumfacimus vinuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cum inter reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Dobrogostium, diuina et apostolice sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et capitulum Gneznense, ex vna, et inter Stanislaum, Iacussium, Cristinum heredes de *Lochowo*, parte ab altera, pro limitibus inter villas *Zlotha, Milochnewicze, Gluchowo* necnon *Lochow* [1]) lis, discordia et controuersia per diuersa volueretur terminorum interualla, tandem cum ex iure et iudicio causa pro predictis limitibus concludi debebat, dominus archiepiscopus suprascriptus necnon capitulum Gneznense cum literis procuracionis suos veros ac legitimos procuratores, dominum Albertum de *Belawj* scolasticum Lanciciensem, Michaelem scolasticum Gneznensem necnon Stanislaum alias Grad cancellarium serenissimi principis et dominus dominus Semouito eadem gracia domino (s) Mazouie cum omni et totali potestate etc. destinauerunt Przibislaum capitaneum Rawensem (s), ut quidquid per predictos decretum et actum fuerit, obtineat robur perpetue firmitatis. Demum cum negocium finaliter terminari et compleri totaliter debebat, talis concordia inter partes vtrasque est habita, quod a fluuio *Milechowo* wlgariter nuncupato usque ad eum locum, in quo ius finale est completum, predicti heredes de *Lochowo* domino archiepiscopo iamdicto limites ad ripam fluuij *Rawa* wlgariter nuncupati recongnouerunt, cum omnibus utilitatibus, puta siluis, pratis, piscinis et alijs vinuersis: hoc notanter expresso, quod supradicti heredes de *Lochowo* molendina, siue piscinas cum totali fluuio possidebunt, necnon molendina, piscinas, in quantum plus construere uel edificare supra flumen prescriptum possent, obtinebunt, et quam late uel longe aquam de sepedictis piscinis infundere super ripam domini archiepiscopi pretacti, hoc ipsorum heredum de *Lochowo* permanebit. Isto tamen non obmisso, quod predicti heredes de *Lo-*

chowo pro construendis piscinis arenam super ripam domini archiepiscopi capere valeant, necnon aggeribus pro reformandis. Nos uero iudex predictus volentes easdem gades siue limites habere gratas, ratas atque firmas, easdem presentibus approbamus, ratifcamus et confirmamus tenere parte ex vtraque perpetuo et in ewm. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Rawe feria quinta post octauas Epiphanie, sub anno Domini M quadricentisimo. Presentibus strenuis nobilibusque viris, dominis: Prandotha herede de ***Pobedna***, pincerna Rauensi, Przibislao alias ***Szczeczina*** protunc capitaneo Rauensi, Warsszone herede de ***Zelasna***, Slassa advocato de ***Bogussziczе***, Swansskone de ***Ossouicze***, Stognewo herede de ***Gluchowo*** et alijs quam plurimis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 268), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały. Po stronie adresowej zapiska z XV wieku: Litera limitacionis inter villas *Gluchowo*, *Zlotha* clauis Squirnyewiczensis cum nobilibus et ipsorum villa de *Lochowo*.

[1]) *Złota* wieś w woj. mazowieckiem, pow. rawskim, par. Boguszyce albo Głuchów.
Miłochniewice wieś w temże województwie i powiecie, par. Głuchów.
Głuchów wieś parafialna w temże województwie i powiecie.
Łochów. Dwie są wsie tej nazwy w woj. mazowieckiem, obie w pow. brzezińskim, par. Żelechlinek położone, jedna zowie się Łóchów, druga Lochówek czyli Łochów mały. W niniejszym przywileju jest mowa oczywiście o Łochowie nie o Łochówku.

2. 1400. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Thomconis capitanei Maioris Poloniae generalis aliorumque iudicum decretum, Nicolao episcopo Posnaniensi quartam partem villae ***Chwalibogowo*** addicens.

R. Sentencia diffinitiua respectu quarte partis hereditatis ***Chwaliszyce*** seu ***Chwalibogowo***, ad ecclesiam Posnaniensem spectantis, ex serijs parcium controuersijs in summis et generalibus terminis, vbi strenui Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Sandiuogius palatinus Posnaniensis, Nicolaus subpincerna locum tenens Iohannis patris sui, iudicis Posnaniensis, Iacussius alias Iaka subiudex Posnaniensis, Andreas prepositus Calissiensis, Albertus Mederecensis, Jarotha Radzimiensis castellani, iudicio regali tunc presidebant, lata, quartam partem hereditatis in ***Chwalibogowo***[1]) iusto iure possessam, Nicolao de ***Kryrow*** (s) episcopo Posnaniensi et ecclesie Posnaniensi adiudicando. Datum Posnanie feria quarta in octaua s. Agnetis virginis, anno Domini millesimo quadringentisimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 11 z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Chwalibogowo*. Trzy wsie tej nazwy istnieją w pow. wrzesińskim. Do którejby się nasz przywilej odnosił, osądzić nie umiemy.

3. 1400. die 11. mensis Aprilis, in *Slupcza*.

Wladislaus II. rex Poloniae ratam facit limitationem villae *Makownica*, monasterii Landensis propriae.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter nature humane commoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus hominum apicibus literarum et testium annotacione perhennentur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranieque et Russie dominus et heres etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod habita diligenti consideracione ad constantis deuocionis indicia, quibus abbas et fratres monasterij in *Landa*, ordinis Cisterciensis, in conspectu regio claruerunt, horum intuitu volentes ipsorum deuocionem ampliare et eos specialis gracie prerogatiua preuenire, vt nostris suffulti munificencijs, in pacis conquiescentes dulcedine, oracionibus liberius vacare possint et creatoris nostri clemenciam pro nostra et predecessorum nostrorum salute vberius exorare, cupientesque diem extremi iudicij pietatis operibus preuenire, specialis deuocionis zelo accensi, strenuo Thomconi subpincerne Cracouiensi, capitaneo terre nostre Maioris Polonie generali et Mathie succamerario Calissiensi firmis nostris regalibus meminimus dedisse in commissis, vt syluam *Makow* et villam *Makownica*[1]), que eis incorporauimus et ipsorum monasterio appropriauimus et adiunximus perpetuis temporibus duraturis, limitibus ab omnibus hereditatibus et bonis, eiusdem sylue et ville conuicinitatibus, cuiuscumque conditionis et status personarum predicta bona, sylue et ville vicinia existerent, distinguere faciant et per gades notabiles syluam huiusmodi et villam a bonis et hereditatibus quarumcumcque personarum, vt premittitur, sequestrare limitando. Quiquidem Thomco et Mathias ad nostre maiestatis venientes presenciam, manifestam coram nobis recognicionem fecerunt, quod mandatis nostris et commissis obtemperantes fideliter, predictam syluam et villam *Makownica* et *Makow* cum omnibus bonis omnium terrigenarum et quarumcunque personarum terminacionem limitibus, gadibus et scopulis, qui *kopcze* dicuntur, iusto et iuridico limitacionis et distinccionis titulo, iuxta morem et consuetudinem regni nostri limitando distinxerunt et gades seu scopulos in signum perpetue distinccionis locauerunt. Quamquidem limitacionem, sequestracionem et gadium seu scopulorum locacionem, gratam et ratam habentes, ipsam approbamus, ratificamus et tenore presencium confirmamus: decernentes, ipsam robur perpetue firmitatis obtinere. Statuentes eciam et volentes, vt limitacio huiusmodi per nullum penitus inposterum violetur. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum et datum in *Slupca* ipso die dominico Ramispalmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo. Presentibus venerabilibus in Christo patribus, dominis: Dobrogostio sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Nicolao de *Kurow* Wladislauiensi, Alberto de *Lu-*

bnica Poznaniensi episcopis, Sandiwogio Swidwa Poznaniensi, Iohanne Liganza Lanciciensi et Iacobo de ***Konyeczpolye*** Siradiensi palatinis, multisque alijs fidedignis. Datum per manus Clementis de ***Moskorzow,*** aule nostre cancellary.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B z XVII wieku, str. 38, w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Makownica,* wieś tej nazwy dziś nie istnieje, widocznie zmieniła nazwę.

4. 1400. die 29. mensis Aprilis, in *Mogiła.*

Dominicus abbas monasterii Cisterciensium de Clara Tumba magistrum Iacobum s. theol. professorem, procuratorem suum ad synodum Lanciciensem constituit.

Nos frater Dominicus abbas monasterij Claretumbe ordinis Cisterciensis, Cra[couiensis] diocesis, publice recognoscimus per presentes, quomodo venerabilem et religiosum virum, magistrum Iacobum [sacre theolo]gie professorem, presencium ostensorem, constituimus et ordinamus in nostrum verum et legittimum procura[torem ...... specialem ad comparendum pro nobis in synodo provinciali in ciuitate Lanciciensi celebra[ndo pro festo] sancti Stanislai de mense Maij proxime futuro, dantes et concedentes eidem magistro plenam [et omnimodam potestatem] ad excusandum nos a personali comparicione in dicta synodo, et ad alligandum et proba[ndum .... ta et causas racionabiles, cur et quare in dicta synodo personaliter comparere non [potuimus], ac ad probandum dictas excusaciones esse veras, medio iuramento suo, in animam nostram prestan[do ne]c non et alia facienda, que in dicta synodo nos facere possemus, si eidem synodo personaliter [adessemus]: promittentes nos ratum et gratum habituros, quiquid in dicta synodo conclusum fuerit...... personaliter interessemus. Datum et actum in Claratumba, anno Domini millesimo quadringentesimo, feria quinta post octauas Pasce, sigillo nostro presentibus subappenso.

Oryginał pargaminowy, znacznie zetlały, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 269), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

5. 1400. die 25. mensis Iunii, in *Mościeszyce.*

Laurentius abbas monasterii Lubinensis Ioanni et Nicolao scultetis de *Bieńkowo,* scultetiam in villa *Mościeszyce* XXXIV marcis vendit, enucleatque iura et officia scultetorum.

In (nomine) sancte et indiuidue Trinitatis amen. Illud humani sensus fragilitas exigit et requirit, ut gestarum rerum euentus memorie hominum scripture testimonio et testium fidelium comendentur. Eapropter nos Laurencius diuina miseracione abbas, Andreas prior, Nicolaus custos et Nicolaus clauiger, Iarossius prepositus Noue curie, Hanco ceterique fratres conuentuales monasterij Lubinensis, ordinis sancti Benedicti, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, cupientes bona monasterij nostri augmentare et auxiliante Domino temporibus nostris, quibus vitam duxerimus in humanis, melius reformare, considerantes, quod ius Theutonicum in villa nostra *Mosczesszicze* obseruari non potest sine sculteto, ipsam villam iure Nouifori duximus exponendam, vendentes sculteciam prouidis uiris Iohanni et Nicolao fratribus vterinis, scultetis de *Bencowo,* pro triginta quatuor marcis grossorum Bohemicalium, Polonicalis pagamenti, in villa nostra *Mosczesszicze* predicta: dantes eis et eorum legittimis successoribus natis ac nascendis racione scultecie iamdicte tres mansos liberos in parua mensura, tres ortos, thabernam, pistrinum, fabrum, sutorem, maccellum carnium, pratum in insula, que dicitur *Glowaczewy,* duo iugera, que wlgariter *morgy* dicuntur, in longitudine et latitudine continentem, trecentas oues seruare preter gregem kmethonum, quatuor iumenta indomita sine dampno nostro et kmethonum nostrorum residencium seruandi concedimus ipsis scultetis et eorum sequacibus omnimodam facultatem; capturam piscium in lacu nostro ville adiacenti cum decem gulgustrijs et totidem saccis, qui *wanczerze* appellantur in wlgo, et paruo rethe, quod *czabrodna* dicitur, et fluentem aquam extra lacus, que *Samicza* solet in wlgo nuncupari, circa allodium nostrum defluentem, usque ad villam versus riuulum, a riwlo usque ad rubum, qui *lascowy kerz* dicitur, littus pro piscatura cum dicta defluenti aqua, in quibus ipsam piscaturam ipsi sculteti et eorum posteri libere exercebunt. Habebunt eciam predicti sculteti tercium denarium de re qualibet per eos iudicata; damus eciam ipsis scultetis venaciones cum cassibus et duabus veltribus et totidem leporarijs, quisculas niso, perdices, lepores, wlpes, lupos, grues infra limites heridatis supradicte; iuramenta, resignaciones habebunt. Incole vero ibidem locati et locandi ibidem habebunt a solucione censuum nostrorum per quatuor annorum spacium omnimodam libertatem, qua elapsa predicti incole siue kmethones pro censu nobis in festo beati Martini annis singulis decem mensuras triplicis frumenti: tres auene, tres tritici, quatuor silignis, mensuramque humuli et fertonem pro decima in perpetuum soluere tenebuntur. Tria generalia iudicia in anno quolibet ibidem faciemus: scultetus vnum et kmethones duo prandia uel mediam

marcam et scultetus fertonem iuxta opcionem nostram nobis soluent. Honorabunt nos prefati kmethones in festo Natiuitatis Cristi vno porco vel octo scotis pro eodem; in festo beate Virginis, videlicet Natiuitatis de quolibet manso per duos pullos, in festo Pasche triginta oua; labores vero prout cetere ville nostre, consimili iure locate exercebunt. Preterea sculteti sepedicti seruient nobis et eorum legitimi sequaces in equo valente alteram dimidiam marcam, qui dum in seruicijs perderetur, tamdiu a seruicijs erunt liberi, quousque per nos fuerit exsolutus. Et quia iura Nouifori nobis sunt prorsus incognita, omnia iura, que vtilitatem et comodum respiciunt dominorum, salua nobis penitus reseruamus. In quorum omnium testimonium et euidenciam pleniorem, presentes literas scribi fecimus, nostro et conuentus nostri sigillorum munimine roborantes. Datum in *Mosczeszicze* feria sexta in crastino Iohannis Baptiste sub anno Domini millesimo quadringentesimo. Coram hijs testibus: Petro et Nicolao de *Morca,* Pascone de *Charzustowo* heredibus, Iohanne capellano, Dobcone nostro familiari et Peregrino nostro protunc iudice et alijs fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 27), opatrzony pierwotnie dwiema pieczęciami, zawieszonemi na zielonych jedwabnych sznurkach. Z tych druga oderwana, dochowała się tylko pierwsza podługowata, w ciemno zielonym wosku wyciśnięta. Wyobraża ona pod gotyckiem poddaszem, wspartem na cienkich wysokich słupkach, postać opata w infule, z pastorałem w prawej, księgą na piersiach w lewej. Napis otokowy: † S. LAVRENCII ABBATIS IN LVBIN.

[1]) *Mościeszyce,* zapewne dzisiejsze *Mościszki,* wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. Lubin położona.

6. 1400. mense Septembri, in *Poniec.*

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum abbatem monasterii Lubinensis et Mathiam Dzetrzich cmetonem de *Górka,* de agro quodam litem dirimens.

Nos Petrus burgrabius in *Ponecz,* Lysek in *Dzanczina,* Iohannes in *Gosczeyewicze* heredes, Mathias proconsul, Stephanus consul in *Ponecz,* Clich in *Gosczeyeuicze* et Clich in *Ianissewo* kmethones, arbitri negocij infrascripti, omnibus et singulis, presentibus et posteris vniuersis, quibus expedit, publice protestamur per presentes, quomodo venerabilis Nicolaus diuina prouidencia abbas monasterij sancte Marie in *Lubin,* ordinis sancti Benedicti, ex vna, et Mathias Dzetrzich kmetho in *Gorka,* districtus Wschowensis, parte ex altera, nostram adierunt presenciam petentes, ut omnes articulos, gesta, facta et controuersias, que tunc inter ipsos vertebantur, concordaremus et componeremus pro quodam agro in *Gorka* hereditate monasterij predicti, quem prefatus Mathias Dzethrzich per longum satis temporis lapsum incultum et penitus desertum inibidem obmiserat

in detrimentum et minoracionem reddituum et prouentuum monasterij supranominati, promittentes ex utraque parte sincera fide et sine dolo nostre diffinicioni siue determinacioni sub pena triginta marcarum vallata currentis monete pecuniarum firmiter obedire. Pro cuius pene siquidem, ut premittitur, solucione, si que pars, quod absit, diffinitum et determinatum ratum et firmum tenere noluerit, astrinximus fideiussione per nobiles Stanislaum in *Surkowo* subiudicem Poznaniensem et tutorem monasterij in *Lubin* predicti et Petrum in *Gosczeyewicze* heredes, ex parte domini abbatis, et per Iohannem Moczigroch in *Zawada,* Miczkonem in *Gosczeyewicze,* Iohannem Draag in *Osseczna* et per Stoyan in *Gosczeyewicze* kmethones ex parte ipsius Mathie Dzetrzich. Nos vero arbitri iam tacti vtrarumque parcium prescriptarum plene causas et negocia perscrutantes, bonasque ipsorum voluntates et consensum concordie acclinatos, attendentes, deliberatis animis parcium predictarum eo sumus misericordius inclinati, inter ipsas partes prehabitas omnia negocia, aduersitates et causas, que vertebantur vel verti poterant inter ipsos concordauimus, composuimus, diffiniuimus et totaliter terminauimus sub hijs uerbis, scilicet, quod iam nominatus Mathias Dzethrzich ad suum tenetur agrum reuerti et ipsum, ut prius habuit et coluit, possidere et quiete tenere, quemadmodum vicini tenent ceteri inibidem, seu ipsum vendere potest secundum beneplacitum sue voluntatis; dominus vero abbas eidem Mathie Dzetrzich septem fertones in currenti moneta pecuniarum cum octo modijs seu mensuris hyemalium frumentorum dabit in agrum predictum ad seminandum, vnam marcam dabit eidem Mathie dominus abbas ad sancti Michaelis et tres fertones ad sancti Martini ffesta proxime ventura et cum hoc idem dominus abbas sepenominatus mandare faciat suis cmethonibus agrum predictum Mathie Dzethrzich arare ad hyemem cum octo aratris; insuper dominus abbas a solucione census anni presentis ipsum Mathiam liberum dimitti debet. Sic ergo pacem inter predictas partes et ipsorum successores statuimus, perpetuum silencium eis pro omnibus et singulis contrafaccionibus (?), litibus et negocijs vniuersis imponimus et omnia predicta inter ipsos et ipsorum sucessores mortificamus .... nichil s............... uel determinandum in posterum relinquentes, sic quod neutra pars alteram per se vel per suos aliquos molestare posset ... . suprascripta. In cuius rei testimonium sigilla nostra et ciuitatis *Ponecz* presentibus sunt appensa. Actum et datum ... .cia infra octauas Natiuitatis Marie, presentibus quam plurimis terre nobilibus et alijs fidedignis, anno Domini millesimo CCCC°.

Oryginał pargaminowy, w niektórych miejscach, zwłaszcza w ostatnich kilku wierszach niedoodczytania uszkodzony, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których wszystkich dziś brak.

7. 1400. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus archidiaconus Posnaniensis cuidam Miroslao de *Pniewa* scultetiam in villa *Gorasszewo* confert.

In nomine Domini amen. Quoniam acta per voluntatem hominum solent permutari, necesse est ergo, ea literarum firmitate firmissime solidare. Nouerint igitur vniuersi, presencium noticiam habituri, quod nos Albertus archidiaconus ecclesie Poznaniensis, melioracioni bonorum et reformacioni ville nostro *Gorasszeuo* et capituli Poznaniensis intendentes, vt reformata in melius, facilius nobis valeant (s) consueta seruicia impertiri ac nobis et successoribus nostris comoda reportare, de voluntate et consensu venerabilium virorum dominorum prepositi et capituli ecclesie Poznaniensis ad hoc specialiter accedente, attendentes fidelia seruicia, que nobis et ecclesie nostre Miroslaus familiaris de *Pnewa* exhibuit et ad exhibendum se promptum obtulit et paratum, eidem Miroslao et successoribus suis legitimis sculteciam in dicta nostra hereditate et capituli *Gorasszeuo*[1]) graciose donauimus, contulimus et presentibus conferimus et donamus iure hereditario perpetue possidendam et obtinendam, ipsum et progenitores suos et legittimos successores scultetos ibidem constituentes: donantes eidem sculteto vnum mansum liberum cum area, prout in latitudine, longitudine cum vniuersis utilitatibus sit distinctus, thabernam, maccellum carnificum, pistorum, sutorum et fabrum, potest eciam habere in dicta hareditate oues, iumenta, lepores fugare et aues cum niso capere. Incole eiusdem ville iura facient et census soluent, prout antiquitus seruabant. Habet eciam scultetus facere tria magna iudicia quolibet anno, nobis kmethones duo prandia in duobus iudicijs, aut pro quolibet prandio fertonem, et scultetus tercium prandium, pro quo similiter fertonem soluere debebunt. Habebit eciam dictus scultetus de iuramentis et pena tercium denarium de re qualibet iudicata. Incole vero eiusdem hereditatis iura et soluciones ac labores complebunt et complere tenebuntur, prout antiquitus in eadem hereditate facere consuerunt, prout in alijs villis capituli describuntur. Et quoniam iura Maydburgensia uel Srzedensia nobis sunt penitus incognita, ideo omnia iura, vtilitates, labores et honores, que respiciunt vtilitatem, comodum dominij et honorem nobis plenarie et successoribus reseruamus, prout in alijs nostris villis capituli fieri est consuetum; dictus vero Miroslaus et sui successores legitimi nobis ad seruicia et successoribus nostris tenebitur in equo valente marcam cum media grossorum: adiungentes eidem Miroslao sculteto prenotatam scolteciam et successoribus suis vendendi, commutandi, dandi libereque resignandi seu quocumque modo voluerit licite a se alienandi, plenam ac liberam potestatem habeat et omnimodam facultatem. Vt autem nostra grata donacio, ordinacio firma et inviolabilis permaneat, ipsam de vnanimi consensu fratrum et dominorum capituli Poznaniensis presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium nostrum et dictorum

dominorum capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie sub anno Domini millesimo quadringentesimo, die XIII mensis Novembris, post festum sancti Martini episcopi et confessoris gloriosi. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris dominis: Vincencio preposito, Petro decano, Symone custode, Paulo scolastico Lubucensi, Iohanne sancti Spiritus, officiale, Alberto Gluszinensi prepositis, Conrado Srzemensi, Derslao Pczeuensi archidiaconis, Iohanne Nepart, Mathia Kalis, Bartholomeo, Iohanne Szolowo, Vincencio de *Marczinkouo*, Przibislao, Mathia Blida, Loduigo, Nicolao Iamenski prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Per manus Nicolai de *Gwasdouo* notarij et scribe capituli Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza okrągła, nieczytelna, wyobraża herb Łodzia; druga podługowata jest kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Goraszewo*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

8. 1400. die 8. mensis Decembris, in *Mezelancz*.

Conradus de Iungingen Magister Ordinis Teutonicorum Wladislao regi Poloniae venandi in terris Ordinis eiusdem facultatem tribuit.

Wir bruder Conrod von Iungingen, homeister deutschis ordens, thun kunt allen, dy desin brieff sehen ader horen lezen, das wir den irluchten fursten herrn Allexander anders Wytawdt, herczogen czu Lyttawen gebeten habin, das her vor vns vnd dy vnsern eyn sicher vnd cristenlich geleite geloben sal deme allirdurchluchsten fursten vnd herren, herren Wladislaen konige czu Polan, synem bruder, das her sicher ane arg jagen mag vnd sal and vnsern greniczen vnd ab sichs geborte in vnsern greniczen mit allen sienen, von der gebunge dys briues bys czu vastnacht nest komende, vnd globen, das stete vnd gancz czu halden. Vnd durch meres sicherheit wille habin wir vnsir ingesegel and desin brieff lassen hengen. Gegeben in vnserm hofe *Mezelancz* an vnsir lieben frauwen tag Concepcionis in dem vyrczenhundirsten jar.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 270), opatrzony jest jedną pieczęcią z ciemnozielonego wosku, mocno zniszczoną, uwieszoną na pasku pargaminowym.

9. 1401. die 9. mensis Ianuarii, in *Lwówek*.

Praeconsul et consules civitatis *Lwówek* ratam faciunt donationem domus cuiusdam a Hannusio Knobloch Ioanni altaristae ecclesiae in *Lwówek* factam.

R. Nobilis Petrus Baran preconsul, Stanislaus carnifex, Mathias Yandrny, Nicolaus Othman, Iohannes Bazar, Hannus Knobloch consules de *Lwow,* potwierdzają na prośbę Jana ołtarzysty we *Lwówku*[1]) darowiznę uczynioną mu przez Hannusa Knoblocha domu leżącego obok plebanii pod warunkiem, ażeby za duszę jego i jego rodziców odprawiał wigilię i mszę żałobną we czwartek, piątek lub soboty, w czasie Suchychdni. Magistrat zaś uwalnia z swej strony nadany dom od podatków i wszelkich robót czyli scharwarków i innych uciążliwości na tak długo, dopuki należeć będzie do altaryi św. Jana; gdyby zaś od niej został alienowany, natenczas ten przywilej ma ustać. In *Lwow* die dominico infra octauas Epiphanie.

Acta caus. de a. 1506 archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Lwówek* miasto niegdy w woj. i pow. poznańskim.

10. 1401. die 15. mensis Ianuarii, Romae.

Bonifacius IX. P. M. commendam quorumdam bonorum mensae archiepiscopalis Gnesnensis Ioanni episcopo Culmensi factam, revocat.

Bonifacius episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Prouida apostolice Sedis benignitas circa statum ecclesiarum omnium, presertim metropolitanarum salubriter dirigendum pariter et augendum solicite considerationis intuitu prospicit et intendit, ecclesiarum earundem oppressiones et grauamina releuando, et ea, que non sine detrimento ipsarum quandoque conceduntur, si causa racionabilis id postulet, reuocando seu in statum debitum reducendo, prout rerum circumstantijs pensatis ecclesiarum earundem utilitati id conspicit expedire. Dudum siquidem ex certis causis rationabilibus nostrum animum mouentibus, venerabiles fratres nostros Iohannem Culmensem, olim Caminensem episcopum, tunc archiepiscopum Gneznensem ab eo, quo Gneznensi, ac Dobrogostium archiepiscopum Gneznensem, tunc episcopum Ponaniensem ab illo uinculo, quo Poznaniensi ecclesijs, quibus preerant, tenebantur, de fratrum nostrorum consilio et apostolice potestatis plenitudine duximus absoluendos, et de Iohannis Caminensi et Dobrogostij prefatorum personis Gneznensi ecclesijs predictis de eorundem fratrum consilio auctoritate apostolica duximus prouidendum: Iohannem Caminensem in episcopum et Dobrogostium prefatos

Gneznensi ecclesijs predictis in archiepiscopum preficiendo et pastores, Iohanni Caminensis et Dobrogostio predictis Gneznensis ecclesiarum huiusmodi curam et administracionem in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo; et deinde per nos accepto, quod castra, bona, fructus, redditus et prouentus et alia iura ad mensam episcopalem Caminensem spectantia, adeo anullata et per nonnulos occupata existebant, quod dictus Iohannes episcopus ex fructibus, redditibus et prouentibus ipsius mense, quos percipere poterat, condecentem statum secundum pontificalis dignitatis condecentiam tenere et huiusmodi occupata recuperare commode non ualebat, nos omnia et singula castra, bona, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, iurisdictiones et alia iura ad archiepiscopum pro tempore existentem et eiüs mensam archiepiscopalem Gneznensem quouismodo spectantia, in Prussie et omnibus alijs partibus dicioni, potestati dilectorum filiorum magistri et fratrum hospitalis beate Marie Theotonicorum Ierosolimitani quomodolibet subiectis, consisténcia, de dictorum fratrum consilio a iurisdictione dicti archiepiscopi pro tempore existentis et eius mense Gneznensis predicte usque ad dicte Sedis beneplacitum auctoritate predicta separauimus penitus et liberauimus et ea omnia et singula prefato Iohanni episcopo eadem auctoritate reseruauimus et comendauimus, per eum usque ad huiusmodi beneplacitum tenenda, regenda et etiam gubernanda, curam et administrationem plenam generalem et liberam castrorum, bonorum, fructuum, reddituum, prouentuum, decimarum, iurisdictionum et iurium huiusmodi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, vt ipse Iohannes episcopus sic ea sue administrationi et gubernationi commissa spiritualiter et temporaliter iuxta datam sibi a Deo prudentiam regeret, dirigeret et augmentaret, ac de fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus et obuentionibus ipsis uniuersis ordinaret et disponeret, illosque in suos et eiusdem ecclesie Caminensis usus conuertere ualeret et habere, prout ueri archiepiscopi Gneznenses, qui pro tempore fuerant, de illis ordinare et disponere quomodolibet potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen bonorum inmobilium et pretiosorum mobilium, ad ecclesiam et mensam Gneznenses predictas pertinentium, sibi penitus interdicta; ac uoluimus et inter cetera eadem auctoritate decreuimus, quod commenda et beneplacito huiusmodi finitis, castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decime, iurisdictiones et alia iura huiusmodi ad predictam Gneznensem ecclesiam et eius mensam archiepiscopalem eorumque ius et proprietatem, prout ante separationem huiusmodi existebant, intergraliter reuerterentur; et subsequenter beneplacitum huiusmodi litteris apostolicis super commenda huiusmodi confectis, contenta, usque ad terminum uite prefati Iohannis episcopi de eorundem fratrum consilio et apostolice potestatis plenitudnie auctoritate predicta prorogauimus; et successiue cum prefatum Iohannem episcopum a uinculo, quo ipsi Caminensi ecclesie, cui tunc preerat, tenebatur, de dictorum fratrum consilio et huiusmodi potestatis plenitudine absoluissemus, ipsumque ad ecclesiam Culmensem, tunc pastore carentem transtulissemus, preficiendo ipsum in episcopum et pastorem,

et propterea commendam et prorogationem predictas eorundem fratrum consilio reuocantes, castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, iurisdictiones et iura alia predicta ad ius et proprietatem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensis predictarum eadem auctoritate reduxissemus. Nos postmodum quorundam suggestionibus et importunis instancijs propulsati, commendam predictam usque ad terminum uite prefati Iohannis episcopi in sui roboris firmitate uoluimus remanere, curam et administrationem plenam et generalem castrorum, bonorum, fructuum, reddituum, prouentuum, decimarum, obuentionum et iurisdictionum predictorum eidem Iohanni episcopo de nouo commitendo, prout in diuersis nostris inde confectis litteris, quarum tenores presentibus habere uolumus pro expressis, plenius continentur. Cum autem, sicut ad nostram nuper fidedignorum relatibus deductum fuit notitiam, separatio et commenda predicte in grauem ipsarum ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium lesionem ac nonmodicam eiusdem Dobrogostij archiepiscopi et iurisdictionis sue detrimentum uergere dinoscantur, nos earundem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium indemnitatibus, prout ex suscepti apostolatus officio tenemur, consulere ac eidem Dobrogostio archiepiscopo in premissis paterna solicitudine prouidere uolentes, motu proprio non ad ipsius Dobrogostij archiepiscopi uel alterius pro eo nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate separationem, liberationem, reseruationem, commendam et prorogationem predictas ac litteras quascumque eidem Iohanni episcopo super huiusmodi commenda sub quacumque forma uel expressione uerborum concessas, ex premissis et alijs rationabilibus causis, ad id nostrum inducentibus animum, auctoritate predicta tenore presentium ex certa scentia reuocamus, cassamus et irritamus ac nullius esse uolumus roboris uel momenti, predicta castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, et alia iura ad ius et proprietatem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium predictarum necnon ad subiectionem, iurisdictionem et potestatem prefati Dobrogostij et successorum suorum, archiepiscoporum Gneznensium, qui erunt pro tempore, eadem auctoritate plenaria reducimus per presentes, prefatisque et quibuscunque alijs litteris eidem Iohanni episcopo super huiusmodi commenda concessis, si que appareant de presenti uel apparebunt in futurum, in iudicio uel extra iudicium, ubicunque exhibite fuerint uel ostense, nullam penitus uolumus fidem adhiberi, constitutionibus apostolicis et alijs contrarijs non obstantibus quibuscunque. Nos insuper exnunc irritum decernimus et inane, si secus super hijs a quoquam quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omino hominum liceat hanc paginam nostre reuocationis, cassationis, irritationis, reductionis, constitutionis et uoluntatis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum XVIII kalendas Februarij, pontificatus nostri anno duodecimo. —

C. de Montepoliciani. — (na zakładce): Gratis de mandato domini nostri pape. L. de Temperijs.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 271). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

11. 1401. die 17. mensis Ianuarii, in *Krosno.*

Praeconsul et consules civitatis Crosnensis testantur limitationem factam villarum *Nowindorfchin, Wilkin* et *Mostchin.*

Vor allin erbern leuten, dy desin bryf sehen odir horin lezin, bekenne wir burgermeyster vnd rathmane der stat Crossin: Nytsche Breslow, Gabryel hern Albrechtis, Claws Schulthes, Andreas Rulant, Petir Gunczil, Nyckel Hennyng, Hannos Schulthes vnd Segemunt Sewdekol, das vor vns komen ist der erwirdige vatir in Gote, her Iohannes abt des Clostirs czum Paradyso, vnd hat von vns begert vnd gebetin vmme eyn bekentnissz, bey deme vnsre ratmane vor eczlichin iarin beygewest syn, bey hern Andreas geczeyten, der czu der czeyt abt gewest ist des vorbenvemten clostirs, von greniczen wegin, dy das vorgenante clostir an rueren vnd g.... dy guter *Nowindorfchin, Wilkin* vnd *Mostchin.* Des habin wir besant vnser mitgesworen burger Haneman, der bekennet, das he von gebotis wegin vnser hirschaft vnd der stat Crossin of derselbin grenicz mit gewest ist, vnd mit ym Hanczeman Boyner vnd gar vil andir erbir leute, dy selbe grenicz gefurt vnd geretin wart of eynem see, der heyst der *Pynnow,* derselbe see dem vorgenantin abte vnd dem clostir das dritte teil czugesprochin wart mit czwey bewchen, vnd donoch geretin wart of andir redeliche czeychin vnd of geschotte hanfin, das en an beyden teylen wel genugite, das wil her behaldin mit synem rechte, ab sich das goborte. Des czu eynem geczugnissz habin wir vnser stat ingesegil losin hengin. Der gegeben ist der gebort Cristi vnsers heren vyrczenhundirt jar do noch in dem erstin jare, an dem tage Anthonij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu.

12. 1401. die 17. mensis Ianuarii, in *Krosno.*

Praeconsul et consules civitatis Crosnensis testantur limitationem factam inter villas *Lubrza* et *Żelechów.*

Vor allin erbern leuten, dy desin bryf seen adir horin lesin, bekennen wir burgermeister vnd rotmane der stat Crossin: Nytsche

Breslow, Gabryel hern Albrechtis, Claws Schulthes, Andreas Rulant, Petir Gunczil, Nyckel Hennyng, Hannos Schulthes vnd Segemund Sewdekol, das vor vns komen ist der erwirdige vatir in Gote, her Iohannes abt des Clostirs czum Paradyse, vnd hat von vns begert vnd gebetin eyn bekentnissz, do vnsre rotmane vor eczlichin jarin bey gewest synt, als von greniczen wegin czwischin *Lobenow* vnd *Sellechow*, dy angeruret hat das vorgenante clostir an eynem teyle vnd hern Hannos von *Oynicz* am andern teyle. Des habin wir besant Thylken vnsern mitburger, der bekennet, das he von gebotis vnd geheyse wegin des hochgeboren ffurstin, herczogin Heynrichis heren czum Sagan, vnsers gnedigin herin, dem got gnade, der czu derselbin czeyt ouch keginwortig gewest ist, vnd mit dem vorgenantin Thylken Hantchsman Boyner vnde vyl andir bedirwir leuthe, der bekennet vnd wil das mit synem rechte behaldin, ab sich das gebort, das dyselbe grenicz gefurt vnd geretin ist of den pechofin, vnd von dem pechofin of redeliche czeychin vnd geschutte hufin, der an en an beydirsyt wol genugit hat. Des czu geczeugnisse habin wir vnser statingesegil an desin bryf losin hengin. Der gegben ist noch der gebort Cristi vnsers heren vyrczenhundirt jar vnd donoch in dem erstin jare an dem tage Antonij. Ouch bekennit Thylke, das alle dese vorschrebin sachin geschen sint bey hern Andreas, der czu der czeiten abt gewest ist des vorgenanten Clostirs.

Oryginał pargaminowy bez pieczęci, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu.

13. 1401. die 25. mensis Februarii, in *Pilzno*.

Ianczi heres villae *Lubzina* et Pechna uxor eius, villas *Lubzina* et *Brzozowa* Swantochnae uxori Marcissii in CXXX marcis pignori obligant.

Nos Albertus iudex et Nicolaus subiudex Sandomirienses, presentibus, quibus expedit, declaramus vniuersis, presentibus et futuris, quod nobilis vir Ianczi vna cum vxore sua domina Pechna, heres de *Lubszina*, venientes ad nostram aliorumque nobilium presenciam, fassi sunt obligasse et obligauerunt suas hereditates, videlicet *Lubszina* et *Brosowa* [1]) vna cum scultecia ibidem domine Swanthochne vxore(s) Marcissi in centum triginta marcis, videlicet in quadraginta tribus marcis latorum grossorum Pragensium et octognita VII marcis communis peccunie, vna cum segetibus, veluti .... habet sibi condescensum cum segetibus, et resignare cum omnibus vtilitatibus et cum omni iure dummodo a Natale Christi ad aliam Natiuitatem Domini pacifice tenere et quiete possidere iuxta cursum et consuetudinem terrestrem; et si ibidem aliquam fecerit structuram domi, non potens hoc computare super eandem hereditatem, nisi

octo marcas; si minus opponet, quam octo marcas pro eadem structura, minus habet computare. Insuper si aliquis inpediret uel citaret dictam dominam Swanthochnam pro eisdem hereditatibus, idem Ianczi cum sua vxore Pechna habent eam intercedere; si non intercederent, quod dampnum esset domine Swantochne pro eisdem hereditatibus, fiat dampnum Ianczi cum sua vxore, domina Pechna. In cuius rei testimonium presentibus nostra sigilla sunt appensa. Datum in *Pylszno* feria sexta ante dominicam Reminiscere, sub anno Domini M quadringentesimo primo. Presentibus hijs nobilibus: Hywanone de *Cleczcze*, Petrassio, Nicolao et alio Petrassio de *Bezdzedza*, Swanthopelcone de *Gambiczina*, Msczuyo de *Vissigrod* heredibus fidedignis terre Sandomiriensis.

Dokument pargaminowy nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 272), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza z wyciskiem zgoła zniszczonym.

[1]) *Lubzina* albo *Lubczyna*, wieś parafialna w starostwie ropczyckiem. *Brzozowa* dziś w pobliżu wsi Lubziny nie istnieje.

14. 1401. die 3. mensis Martii, Lanciciae.

Iacobus Iacobi de Lancicia canonicus Lanciciensis Dobrogostium archiepiscopum Gnesnensem XXX marcis solutum facit.

Nouerint vniuersi presencium noticiam habituri, tam presentes, quam futuri, quod ego Iacobus Iacobi de opido Lanciciensi, canonicus Lanciciensis ecclesie, Gneznensis diocesis, tenore presencium publice fateor et recognosco, me recepisse et habuisse cum effectu ab honorabili viro domino Petro canonico Poznaniensi, vice et nomine reuerendi in Christo patris et domini, domini Dobrogostij archiepiscopi sancte Gneznensis ecclesie racione cuiusdam concordie et pacti inter me Iacobum ex vna, et eundem reuerendum patrem, dominum Dobrogostium archiepiscopum predictum parte ex altera, XXX marcas grossorum monete currentis communiter in regno Polonie, XLVIII grossos pro qualibet marca computando, in paratis et numeratis pecunijs. De quibusquidem XXX marcis et prius de X marcis, alias per meum generum Nicolaum ciuem Lanciciensem nomine meo leuatis et receptis, ratum habens et gratum, eundem reuerendum patrem et dominum, dominum Dobrogostium archiepiscopum predictum quito per presentes, pactum et finem de premissis XL marcis secum faciendo de ulterius non petendo easdem. In cuius rei tesimonium sigillum meum presentibus duxi appendendum. Acta sunt hec anno Domini millesimo quadringentesimo primo, mensis Martij die tercia, in domo eiusdem reuerendi patris et domini, domini Dobrogostij archiepiscopi antedicti circa ecclesiam Lanciciensem. Presentibus discretis viris et

dominis: Swanthoslao vicecustode, Laurencio de *Seuerussowice* vicarijs perpetuis Lanciciensibus, Paulo procuratore curie archepiscopalis ibidem circa ecclesiam, et Nicolao ciue Lanciciensi, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 273), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

15. 1401. die 21. mensis Maii, Gnesnae.

Capitulum ecclesiae Gnesnensis testatur, sibi a Wladislao rege Poloniae villas quasdam ablatas, restitutas esse.

Nos capitulum ecclesie Gnesnensis notum facimus, quibus expedit, vniuersis, harum nostrarum serie literarum et publice recognoscimus, quod serenissimus princeps et dominus noster, dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonie consideratis et diligenter attentis nostris incommodis, defectibus atque dampnis in villis capituli nostri Gneznensis per nos perpessis, quasquidem villas capituli ipse dominus noster rex per dominum Sandziuogium palatinum Kalissiensem et protunc capitaneum Polonie generalem venerabili fratri nostro, domino Nicolao Strosberg preposito Gnesnensi de sua mera liberalitate et alias quouismodo dare, tradere et assignare mandauerat, ipsasque villas vigore huiusmodi mandati hactenus ipse dominus prepositus possederat, cupiens salubriter communem vtilitatem speciali preferre vtilitati, omnes et singulas villas capituli, quas ipse dominus Nicolaus Strosberg prepositus habuit, tenuit et possedit, vt prefertur, similiter per nos tenendas, vtifruendas propter residenciam circa ipsam ecclesiam Gneznensem faciendam et vt cultus diuinus in ecclesia Dei augeatur, cum earum omnibus et vniuersis redditibus et prouentibus de sua regia maiestate in integrum restituit et restitui fecit et mandauit. Super quaquidem restitucione et reintegracione villarum ab ipso domino nostro rege non recedendo, sed pocius ei inherendo et assistendo, nos ipsius defensioni et tuicioni subicimus secumque stare totis viribus promittimus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus subappensum. Actum et datum Gnezne sabbato in vigilia Pentecostes anno Domini millesimo quadringentesimo primo.

Teka Naruszewicza 10 N. 25 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, u którego wisiała jedna pieczęć na pasku pargaminowym.

16. 1401. die 24. mensis Maii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Franczconi Srzebwincz indulget, ut villam *Podarzewo* Ianussio de *Łagiewniki* in C marcis pignori obliget.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod habito respectu ad constantis fidelitatis obsequia, nobis per nobilem Franczconem Srzebwincz, nostrum fidelem dilectum exhibita et in posterum prestancius exhibenda, sibi de regie benignitatis clemencia hanc tenore presencium concedimus facultatem, quod villam nostram *Podarzowo* [1]), in districtu *Pobedzisky* sitam, quam a nobis in centum marcis grossorum latorum numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, tenuit, nobili Ianussio de *Lagewniky* alias de *Kalno* heredi in eisdem centum marcis grossorum eo iure, quo ipsam solus tenuit, poterit obligare. Quamquidem villam idem Ianussius in predictis centum marcis grossorum cum eius pertinencijs, videlicet agris, pratis, campis, pascuis, siluis, nemoribus, lacubus, piscinis, molendinis, emolimentis et appendijs vniuersis tenebit, possidebit et habebit, quousque sibi aut successoribus suis predicte centum marce per nos vel successores nostros fuerint persolute integraliter et ad plenum. Ita tamen, quod idem Franciscus de possessionibus sub nostro dominio et in regno nostro pro trecentis marcis Polonicalis numeri emere sit astrictus racione donacionis centum marcarum predictarum per nos sibi facte, prout in literis nostris, quas alias sibi super eisdem centum marcis dederamus, lucidius continetur. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Poznania feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo primo. — Ad relacionem domini Clementis vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 26 z oryginału pargaminowego przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć z czerwonego wosku na pasku pargaminowym.

[1]) *Podarzewo*, wieś w pow. szredzkim, par *Węglewo*.

17. 1401. die 4. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis enucleat dotem ecclesiae parochialis in *Dębno*.

In nomine Domini amen. Cum humane nature condicio tendens continue in occasum, obliuionem, que est mater erroris, plerumque propter decursum temporis, ducitur (s), expedit, vt ea, que aguntur in tempore, ne simul labantur cum tempore, literarum ministerio cum testium annotacione perennentur. Proinde nos Albertus Dei gracia episcopus Posnaniensis, ad

perpetuam memoriam significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod pro debito pastoralis officij nos urgente, ad ea, per que cultus diuinus augetur et status ecclesie radicatur, tenemur intendere, hoc inter cetera precipuum nostre mentis animam amplectitur, per que saluti animarum prouidetur et fides orthodoxa salubria suscipit incrementa. Solerter in animo reuoluentes dispendiosas ecclesiarum desolaciones, que plerumque propter diminucionem prouentuum, reddituum ac iurium proueniunt ac personas et ministros earundem, vnde viuant, faciunt non habentes, quibus quantum possumus, cupimus obuiare: sane exposita coram nobis nobilis nobis in Christo dilecti Mathie Kott in *Dabmno* heredis, peticio continebat, quomodo dudum ecclesia parochialis ibidem in *Dambno*[1]) per patronos, suos predecessores, sub ratihabicione nostrorum predecessorum, dominorum episcoporum olim eiusdem ecclesie Posnaniensis, infrascriptis redditibus ac prouentibus et iuribus sit dotata, ita videlicet, quod circa dotacionem huiusmodi prouentus dicte ecclesie sunt annexi et iuncti, videlicet decima manipularis, allodium, taberna, nauigium in flumine dicto *Wartha* circa allodium et alter lacus dictus *Gosarzewo* ibidem in *Dambno*, item medius census in *Kamblowo*, item in *Lipye* medius census, item in villa *Gorzyczszki* et *Rothki*, que alias *Boyanowo* nuncupatur, decime manipulares, item decima i *Wolicza* cum missalibus annone, item in *Ostrow* decima cum missalibus, in villa videlicet *Boschkowo*, *Krzan*, *Pieczkowo* et in *Bnin*, *Orzechowo* missales annone, item in *Czersewo*[2]) missales annone, item in *Dambno* de tabernis per duos grossos, item de molendinis per vnam mensuram farine de qualibet rota singulis annis. Que quidem premissa omnia et singula ab antiquis longe retroactis temporibus pertinebant et spectabant, pertinueruntque et pertinent ad dictam ecclesiam parrochialem in *Dambno* et eius rectorem, qui est et pro tempore fuerit; ac eciam dicti rectores eiusdem ecclesie, qui fuerunt et qui modo est, a tempore et per tempus, cuius contrarij memoria hominum non existit, in possessione dictorum prouentuum fuerunt pacifica et quieta. Nos igitur habita super premissis cum maturitate summaria informacione diligenti, receptisque nonnullis testibus ac iuramento adhibito et communicato insuper venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli nostri Posnaniensis consilio, quia ex actis et relacionibus fidedignis, factis coram nobis, premissa iura, redditus et prouentus, prout superius descripta sunt et ad dictam parochialem ecclesiam in *Dembno* reperimus pertinere, ideo dictorum fratrum nostrorum et capituli Posnaniensis pro dictis redditibus, allodio, lacubus, decimis et censibus factis ecclesie predicte per omnia rata habentes et grata, ipsa de certa nostra sciencia approbamus, ratificamus et confirmamus tenore presencium mediante, perpetuis temporibus duratura. Actum et datum Poznanie in capitulo generali sabbato infra octauas Corporis Christi sub anno Domini millesimo quadringentesimo primo. Presentibus et consencientibus venerabilibus viris fratribus nostris, dominis: Vincencio preposito, Alberto Poznaniensi, Conrado Srzemensi, Derslao Pczewensi

archidiaconis, Alberto Gluschinensi preposito, Iohanne sancti Spiritus preposito et officiali, Paulo scolastico Lubucensi, Floriano Poklathka, Pribislao, Bartholomeo Rinkonis, Iohanne de *Neparth*, Iohanne de *Scholowo*, Iacobo Grolok, Mathia de *Kaznia*, Mathia Calisz, Mathia Blyda, Lodouico, Nicolao Ianussij, prelatis et canonicis nostris Posnaniensibus, capitulariter congregatis et alijs multis fidedignis.

Acta caus. de a. 1639—1646 archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Dębno* wieś paraf. nad Wartą w powiecie pleszewskim.
Kębłowo, *Lipie*, *Gorzyce* i *Rudki*, wsie w pow. wrzesińskim około *Miłosławia* położone.
Ostrów wieś należąca do par. *Dębno*.
Boszkowo nie istnieje dziś w pobliżu *Dębna*.
Chrzan wieś w pow. wrzesińskim.
Pienczkowo, wieś w pow. szredzkim, par. *Dębno*.
Bnin nie istnieje dziś w pobliżu *Dębna*.
Orzechowo wieś w pow. wrzesińskim, par. *Dębno*.
[2]) *Czerszewo* dziś nie istnieje.

18. 1401. die 4. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem ecclesiae parochialis in *Lutogniewo*, iam pridem factas.

R. Wojciech biskup poznański na prośbę Paska z Gogolewa podczaszego kaliskiego, potwierdza pierwotną fundacyę kościoła parafialnego w *Lutogniewach*, tak jak była przez poprzedników biskupa i Paska ustanowioną, mianowicie: w *Lutogniewach* folwark ze zbożem mesznem i dziesięciną snopową po pługach tamtejszych dziedziców; w *Bodzacinie* i *Wiezewach* [1]) zboże meszne. Biskup sprawdziwszy fundacyę przysięgą wiarogodnych osób, zatwierdza takową. Poznanie sabbato infra octauas Corporis Christi a. D. 1401. Testes: Vincencius prepositus, Albertus archidiaconus, Conradus Srzemensis, Derslaus Pczeviensis archidiaconi, Albertus prepositus Gluschinensis, Iohannes prepositus s. Spiritus, officialis, Paulus scolasticus Lubucensis, Florianus Poklathka, Przibislaus, Bartholomeus Rinconis, Iohannes de *Nieparth*, Iohannes de *Scholow*, Iacobus Grolok, Mathias de *Kezina*, Mathias Kalis, Nicolaus Iamanski, Lodovicus, Mathias Blida, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Acta episcopalia de a. 1598—1664 w archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Lutogniewo*, wieś parafialna w powiecie krotoszyńskim.
Dzierżanów, *Borzęcin* i *Wrożewo* w tymże powiecie blisko *Krotoszyna* położone.

19. 1401. die 4. mensis Iulii, in *Buk*.

Heredes de *Otusz* ratam faciunt limitationem hereditatum *Buk*, *Dobieżyn* et *Otusz*.

Nos Nicolaus, Thomas et Iohannes heredes de *Otusche* significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, pre sencium noticiam habituris, quod cum reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Albertus episcopus Poznaniensis et eius capitulum, ab vna, et nos videlicet pretacti de *Othusche* heredes, parte ab alia, super facienda limitacione inter hereditates dicti domini episcopi, videlicet *Buk* et *Dowezino*, ex vna, ac nostram videlicet *Othusche*[1]) parte ex alia, in quatuor viros antiquos voluntate vnanimi compromisissemus, limites quoque seu cumuli dicti wlgariter *coppcze*, iuxta dictorum virorum antiquorum declaracionem modo debito facti extitissent, nos non errore aliquo seducti, sed compotes racionis existentes, bene deliberati, sponte et voluntarie consensimus, quod eciam vnus cumulus seu limes, dictus wlgariter *coppecz*, ultra alios limites bona dicti domini episcopi et ecclesie Poznaniensis diuidens, in insula, in medio stagni ibidem consistentis, ex oposito ville nostre predicte *Othusche* factus est pro futurorum memoria efficaci; ita, quod a dicto cumulo ad alios cumulos et limites directe mensurando, tota illa pars medij stagni predicti ad hereditates dicti domini episcopi, alia vero medietas eiusdem stagni ad nostram hereditatem temporibus perpetuis pertinebit. Nolumus autem, quod per huiusmodi cumuli faccionem idem dominus episcopus et capitulum aut nos penam in dicto compromisso vallatam incurramus. Datum in *Buk* feria secunda proxima infra octauas Visitacionis Marie, sub anno Domini millesimo CCCC primo. In cuius rei testimonium sigilla nostra, videlicet prescriptorum heredum presentibus sunt appensa. Presentibus hijs vero testibus, nobilibus et discretis viris: Tycze Bar de *Opalenicza*, Floriano Docowsky, Msczignewio Sandzinsky, Nicolao Cozlowsky, Prandothe Grzebeniczsky, Alberto Negolewsky heredibus, Paulo plebano in *Buk*, domino Iohanne et Philippo vicarijs ibidem in *Buk* ac alijs fide et honore dignis testibus.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) ***Buk*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.**
***Dobieżyn*, wieś w tymże powiecie.**
***Otusz*, wieś w tymże powiecie, par. *Nieprusxew*.**

20. 1401. die 29. mensis Septembris, in *Opalenica.*

Thicza Bar de *Opalenica* Nicolao Voislai de *Grodzisko,* plebano de *Opalenica* dotem assignat.

Ego Thicza Bar heres in *Opalenycza,* vniuersis Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, notum facio litera cum presenti. Quoniam quidem velocitate dierum meorum transiturus sum, quemadmodum solet fugere vmbra et euanescere fumus, consultissimum constat anime saluande prouidere, cuius vitam in eternum scio permanere. Igitur pro dileccione domini nostri Ihesu Christi, liberatoris animarum nostrarum, ac pro veneratione genitricis eius perpetue virginis Marie et pro interuentu beati Mathei apostoli et ewangeliste, bono ac deliberato animo maturoque consilio amicorum meorum prehabito, ob remedium et salutem anime mee ac parentum meorum, videlicet Heyncze Bar patris mei et Margarethe matris mee, fratrum et sororum necnon Fylcze sororis mee et domini Ioseph heredis in *Grodzisko,* irreuocabiliter pure donaui discreto viro domino Nicolao dicto Leype, quondam Voyslai de *Grodzisko*, plebano in *Opalenycza*[1]), ob fidelitatis seruicia michi per eum impensa, in molendino meo situato super fluuio *Mogielnycza* dicto, prope castrum et in alijs omnibus molendinis, quotquot in eodem fluuio ante et retro fieri possunt, de qualibet rotha eorundem molente, vt infra patebit, vnum terciarium farine, quod vulgo *rzewothnyk* dicitur, mensure vsualis, vt iuris est dicti mei districtus, singulis septimanis, videlicet die sabbati sibi suisque successoribus perpetuis temporibus, omni impedimento proculmoto. Eciam do et confero dicto domino Nicolao et eius successoribus quatuor gurgustra wlgariter *wiersze* circa quodlibet molendinum et in quolibet stagno ponenda pro captura piscium in qualibet parte fluminis in structuris sibi factis pro mensa eorum cum duabus nassis wlgariter *wiecierze* libera habebunt. Eciam do et confero dicto domino Nicolao suisque successoribus vnum mansum liberum in *Opalenycza* ad ipsius vsum et suorum successorum per se vel alios quosuis laicos colendum, tam longum et latum, vt aliorum villanorum mansi continentur, liberum ab omni solucione et labore, et alijs quibusuis exaccionibus proculmotis, cum omni iure et dominio ipsum mansum tenere, habere et quiete possidere secundum suum ac suorum successorum placitum licite et libere vnum vel plures in eodem manso cultores seu alios quosuis artifices collocare, et hij in eodem manso per ipsum siue suos successores constituti, in vijs, meisque siluis, borris, nemoribus, pascuis, aquis et pratis singulisque omnibus ad eorum vsum spectantibus, vt alij mei villani in hereditate predicta omni impedimento euoluto plenaria gaudeant libertate. Eciam do et confero dicto domino Nicolao et suis successoribus tres insulas, wlgariter *ostrowy* dictas, vnam retro curiam suam, aliam prope fluuium predictum et castrum et circa eandem insulam ipse et sui successores piscinam in latitudinem et longitudinem sibi competentem possunt ad vtilitatem sui preparare. Insulam

vero terciam in hereditate mea alia, videlicet *Mokre Miechorzewo* [2]), cum horto libero penes antiquum cymiterium et prope curiam sculteti contento, ipse et sui successores sine impedimento libere retinebunt. Insulas vero predictas cum hortis singulis annis ipse et sui successores per se vel alios secundum ipsius vel ipsorum placitum desicare, eradicare et extirpare valeant ac easdem meliorare omni impedimento proculmoto. Item do et confero predicto domino Nicolao suisque successoribus in omnibus hereditatibus meis, siluis et borris siue nemoribus, vbicumque in eisdem sibi eligere placuerit, nonaginta arbores pro mellificijs valentes, wlgariter *barcz* dictis, pro vtilitate sua suorumque successorum; quod si vna illarum corruerit vel annihilaretur, extunc aliam loco illius licite poterit seu poterint reparare. Insuper sepedicto domino Nicolao et suis successoribus do et conferro vnum macellum liberum in predicto oppido, videlicet *Opalenycza* quiete et pacifice ab omni sulucionis onere possidendum et labore quouis exemptum. Ceterum firmissime in hijs scriptis confirmo sepedicto domino Nicolao et suis successoribus omnem hereditatem ad ecclesiam ab antiquis fundatoribus spectantem ac ab eisdem in suis limitibus limitatam, wlgariter *poswanthne*, ab acie curie sue inchoando videlicet agrum, hortos et pratum et alia queque ibidem circumiacencia a dexteris, transeundo per antiquam viam ad hereditatem *Iastrzebnyki* [3]) vsque ad limites *Wyszoky damb*. Et hec omnia prescripta, videlicet agrum, hortos et prata ipse et sui successores licite et libere sine impedimento meo successorumque meorum desicare, exradicare et extirpare ac ea meliorare valebunt. Quare sepedictus dominus Nicolaus suique successores singulis diebus sabbatiuis vnam missam ad laudem et honorem Domini nostri Ihesu Christi et virginis Marie, matris eius gloriose, et Omnium Sanctorum et presertim beati Mathie apostoli et ewangeliste, specialiter tamen istam venerabilem missam „Salue sancta Parens“ vel pro festis quibuslibet et beate Marie virginis missam festo congruam cantare vel legere debebunt, et singulis diebus dominicis Quatuor temporum de quolibet anno sese continue sequentibus, vigilias de Sancto et feria secunda proxima missam pro defunctis legere vel cantare pro animabus prescriptis sint astricti, exhortacione tamen ad populum singulis diebus dominicis publice fienda pro salute animarum predictarum deuotissime studeant sine obliuoine memorie commendare. Et si dictus dominus Nicolaus et sui successores dicte ecclesie rectores, dictum diuinum cultum in vigilijs sic, quod absit, exequi neglexerint, tunc dictam farine mensuram eiusdem septimane, qua eandem recipere debuissent, non habebunt. Eciam hoc sit exceptum, quod si dictum molendinum vel molendina vacaret siue vacarent non molendo, ita tamen, quod tantum duobus diebus eiusdem septimane molendina molerent, extunc idem dominus Nicolaus et sui successores in quolibet molendino de qualibet rota sic molente farinam, vt prescriptum est, sine omni impedimento retinebunt. In huius rei testimonium sigillum meum presentibus est subappensum. Datum et actum in *Opalenycza* die sancti Michaelis archangeli. Presentibus nobilibus viris et dominis:

Swanthoslao castellano Callissiensi, Andrea et Przibislao de *Gryzina*, Iohanne de *Iarognyeuicze*, Heynczkone et Franczkone fratribus dictis Skappa de *Uyazd*, Gunthero Pradel de (s) heredibus, Nicolao sculteto de *Szelyno*, Mathia Szmolczicz de *Mokre Myechorzewo*, Witkone de *Suche Myechorzewo* scultetis et alijs quam pluribus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis, sub anno Domini millesimo quadringentesimo primo.

Acta consistorii episcopalis Posnaniensis de a. 1460—1467.

[1]) *Opalenica*, miasteczko nad rzeką Mogilnicą w powiecie bukowskim.
[2]) *Michorzewo* wieś parafialna w tymże powiecie.
[3]) *Jastrzębniki* wieś w tymże powiecie, parafii *Opalenica*.

21. 1402. die 13. mensis Februarii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Kezinger de Nuremberga pro Nicolao Bochnar zuppario Salis utriusque fideiubet.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo circumspectus Nicolaus Kezinger de Nuremberga, mercator noster fidelis dilectus, cum sua societate, cupientes in eo nostre celsitudini obsequium facere speciale, prudentem Nicolaum Bochnar ciuem Cracouiensem, zupparium nostri Salis vtriusque, fidelem nostrum dilectum, certis pecuniarum summis pro nostra celsitudine et pro necessarijs nostris expositis supportauerunt et subleuauerunt cum effectu. Volentes igitur prefatum Nicolaum Kezinger et suam societatem specialibus graciarum nostrarum fauoribus prosequi, promittimus verbo regio, si predictum Nicolaum Bochnar zupparium ab hac luce migrare contigeret, huiusmodi summis pecuniarum a prefato Nicolao Kezinger et a sua societate pro nostris, ut prefertur, opportunitatibus receptis, ipsi Nicolao Kezinger et sue societati non exsolutis, pro eisdem summis pecuniarum nondum solutis, super quibus claris et euidentibus scriptis edocti fuerimus, eidem Nicolao Kezinger et sue societati satisfacere, ipsosque penitus indempnes reddere pretextu pecuniarum earundem. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracouie feria secunda Carnispriuij, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo. — Ad relacionem reuerendi in Christo patris, domini Nicolai episcopi Wladislauiensis, necnon domini Clementis vicecancellarij regni Polonie.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 276), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

22. 1402. die 21. mensis Februarii, Siradiae.

Petrus Kmithae de *Wisnicze* palatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis testatur, Chebdam de *Niewiesz* villam suam *Paski przybkowskie* Chebdae dicto Sweneczskemu C marcis vendidisse.

R. Datum Siradie feria tercia proxima post dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo. Presentibus: Iacussio palatino, Martino castellano, Zawissio vexillifero, Petrassio subdapifero. Venceslao iudice, Sobeslao subiudice Siradiensibus.

Gniezno, arch. consitorii archiepiscopalis, acta ad annum 1426.

23. 1402. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Mathiae iudicis Calissiensis decretum, monasterio Landensi villam *Wronczyno,* de qua eidem monasterio Nicolaus de *Bogusławice* litem intendebat, addicens.

Nos Mathias iudex Calisiensis, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod sub anno Domini millesimo quadringentesimo secundo, ipso die beati Marci euangeliste, in summis terminis alias generalibus Gnesne circa aduentum serenissimi principis domini Vladislai regis nostri graciosi, in presencia dominorum infrascriptorum celebratis, constitutus personaliter Nicolaus de *Boguslawice,* nomine suo et principaliter consortis sue iudicialiter proposuit contra et aduersus abbatem et totum monasterium eiusque conuentum in *Landa,* quomodo hereditatem Magnum *Wronczyno* [1]) pro se ab ipso alienantes vsurparent minus iuste, asserentes se racione fore propinquiores ad eandem. Ex aduerso dominus abbas respondit, quod antecessores ipsius duas partes eiusdem hereditatis pro pecunijs emissent, et aliam partem per modum commutacionis pro alia parte hereditatis eidem abbati et conuentui esset appropriata, incorporata et adiuncta, et super hoc priuilegia euidencia et sufficiencia sufficienter produxit coram dominis antedictis. Demum domini supradicti auditis literis eiusdem domini abbatis et conuentus, dictam hereditatem Magnum *Wronczyno* adiudicauerunt predicto domino abbati, monasterio et conuentui, decernentes priuilegia ipsorum robur obtinere perpetue firmitatis; predicto autem domino Nicolao et eius consorti abiudicantes temporibus euiternis et tenore presencium iusticia mediante abiudicamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, quibus supra. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Sandiuogio Callissiensi, domino Iohanne Liganza Lanciciensi palatinis, Thomkone capitaneo Maioris Polonie generali, Ianussio Gnesnensi, Suentoslao Calisiensi, Iohanne de

Krolikowo Szremensi castellanis, Alberto Trlanski subcamerario, Iacussio Iacca subiudice, ceterisque dominis iudicio regali nobis(cum) presidentibus.

Series privilegiorum monasterii Landensi lit. B z XVII wieku, str. 49.

1) *Wronczyno.* Były niegdyś trzy wsie tej nazwy w Wielkopolsce: jedna parafialna w byłem województwie poznańskiem, pow. gnieźnieńskim, druga w temże województwie, pow. kościańskim, par. Modrze, trzecia wreszcie w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim. Do którejby się z tych miejscowości nasz dokument odnosił, wyjaśnić nie umiemy.

24. 1402. die 20. mensis Iunii, Sandomiriae.

Pactum Nicolai cancellarii Cuiaviensis cum Nicolao dicto Neorza de ecclesia parochali in *Stszow* (?).

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo secundo, indiccione decima, mensis Iunij die vicesima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Bonifacij superna prouidencia pape noni moderni anno ipsius XIII, hora terciarum uel quasi, in domo habitacionis honorabilis viri domini Iacobi decani ecclesie collegiate sancte Marie Sandomiriensis in Sandomiria, in mei notarij publici infrascripti testiumque subscriptorum ad hoc vocatorum specialiter presencia constituti personaliter venerabilis et discretus viri dominus Nicolaus cancellarius terre Cuyauiensis, prothonotarius domini Wlladislai regis Polonie, canonicus Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum et Nicolaus dictus Neorza, rector ecclesie parrochialis in *Stszow (s),* inter ipsos deliberacione habita sepiusque super hoc repetito tractatu parte ex utraque, non valentes ecclesie prefate in *Stszow* 1) et cure ipsius aliter consulere, salutique animarum ipsorum et parrochie ibidem subuenire, ipsamque ecclesiam in *Stszow* onere negligenciarum tam in cura animarum, quam regimine temporalium pregrauatam cupientes releuare, talem ordinacionem et condictacionem inter ipsos fecerunt, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. Et primo presbiterum ydoneum et valentem pro dicta ecclesia in *Stszow* et cura ipsius, quem prenominatus dominus Nicolaus cancellarius elegerit duxeritque presentandum reuerendo in Christo patri et domino, domino Petro Dei gracia episcopo Cracouiensi, eundem petens institui per commendam et medium commende ad prefatam ecclesiam i *Stszow.* Quiquidem presbiter ad presentacionem prefati domini Nicolai cancellarij, cum per prefatum dominum episcopum Cracouiensem fuerit, ut premittitur, per commendam ad dictam ecclesiam in *Stszow* institutus, curaque animarum et regimen temporalium in eadem sibi fuerit per dictum dominum episcopum Cracouiensem commissa et assignata, tribus annis a festo sancti Iacobi proxime nunc affuturo computando, prefato Nicolao dicto Neorza soluet quolibet anno X marcas pro vite ipsius

sustentacione, videlicet singulis Quatuortemporibus duas marcas cum media, quarto vero anno cum aliquum ecclesia prefata fuerit in parte reformata et edificia circa eandem aliqua confecta, prefatus institutus eodem anno et alijs sequentibus soluet XII marcas dicto Nicolao Neorza. Super quibus omnibus et singulis prefati dominus Nicolaus cancellarius et Nicolaus dictus Neorza pecierunt eis a me notario infrascripto confici presens publicum instrumentum. Actum et datum anno, indiccione, mense, die, pontificatu, hora et loco, quibus supra. Presentibus discretis et prouidis Symone viccario ecclesie sancte Marie Sandomiriensis, Alberto Stanislai de *Leszow* clerico Poznaniensis diocesis, nobili Iohanne Iacusij de *Zwydno* subdapifero Rauensi, Ianvsio dicto Blecstarcz et Iohanne dicto Pyszarzik, ciuibus ciuitatis Sandomiriensis, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Sanislaus Michaelis de *Przedborz* presbiter Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictis ordinacioni, condictacioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur [agerentur et fierent], vnacum prenominatis testibus presens interfui [eaque omnia et singula sic fieri] vidi et audiui et in hanc formam publicam redegi signoque et nomine meis solitis et conswetis consignaui in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 278). Pieczęcią żadną nie był opatrzony.

[1]) *Stszów*. Miejscowość takiej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej nie istnieje wcale. Prawdopodobnie chodzi tu albo o Strzeszewo albo o Strzeżów lub Strzyżów, lecz o którą z licznych wsi tej nazwy, rozstrzygnąć nie umiemy. W każdym razie wieś ta musiała leżeć w dyecezyi krakowskiej, skoro kapelana kościoła parafialnego w tejże wsi zatwierdzać miał biskup krakowski.

25. 1402. die 20. mensis Octobris, Gnesnae.

Mathiae de *Wąsosze* iudicis Calissiensis decretum, episcopo Posnaniensi quartam partem villae *Chwaliszew* seu *Chwalibogowo* addicens.

R. Priuilegium Mathie iudicis Calissiensis et heredis in *Wansosz*, quo mediante sentenciam diffinitiuam in causa quarte partis hereditatis in *Chwaliszew* seu *Chwalibogowo*, [1]) ad ecclesiam Posnaniensem spectantis, coram comitibus Thomcone subpincerna Cracouiensi, Maioris Polonie capitaneo generali, Martino de *Calinova* castellano Siradiensi, Bodzantha de

Chłapowo subpincerna Posnaniensi, Nicolao de *Gorazdowo* pincerna Calissiensi, Andrea de *Gorazdowo*, tanquam a nominato capitaneo iudicibus designatis, inter Andream episcopum Posnaniensem et generosam Luchnam de *Phaliszyce* mota, episcopo et ecclesie Posnaniensi sub actum in *Pyzdry* feria sexta ante festum s. Heduigis, anno 1402 adiudicate, approbat et ratificat. Datum Gnesne ipso die Translacionis sancti Adalberti martyris, in domo reuerendissimi patris Nicolai archiepiscopi Gnesnensis, anno millesimo quadringentesimo secundo.

Teka Naruszewicza 10 N. 41, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Chwalibogowo.* Trzy wsie tej nazwy istnieją w powiecie wrzesińskim, do którejby się z nich nasz regest odnosił, rozstrzygnąć nie umiemy. Może ten regest odnosi się do jednej z wsi *Chwaliszew*, których jest cztery w powiecie odolanowskim, a może do *Waliszewa*, obecnie przedmieścia miasta Poznania, które się niegdy niewątpliwie *Chwaliszewem* zwać musiało.

26. 1402. die 13. mensis Decembris, in *Ląd*.

Gerardus abbas monasterii Landensis cuidam Mathiae dicto Sartóri scultetiam in villa *Maławieś* L marcis vendit.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerardus abbas in *Landa* totusque conuentus ibidem ordinis Cisterciensis, Gneznensis diocesis, notum facimus tam presentibus, quam futuris, presens scriptum inspecturis seu audituris, quod nos mera deliberacione prehabita, vendidimus et per presentes vendimus honesto viro Mathie dicto Sartori sculteciam nostram, scilicet duos mansos in nostra hereditate *Mala* uilla [1]), in districta Dyrzouiensi sita, pro quinquaginta marcis Prusiensibus videlicet grossorum vel maioris monete, pro se et per eum (cum) suis successoribus legitimis natis seu nascendis iure Teutonicali, prout sculteti aliarum villarum nostrarum in Clodauia siue in *Trampko* [2]), iure hereditario tituloque proprietatis libere possidendo, addicientes, quod predictus scultetus seu sui legitimi successores medium censum de taberna ibidem pro se tollet et ad vsus suos conuertet; eciam tercium denarium de re seu causa iudicata habebit. Incole vero predicte ville nostre, quilibet eorum in festo sancti Martini racione et nomine census dare et cum effectu nobis assignare tenebunt (s). Ceterum autem iamdicti kmethones iuxta consuetudinem terre nobis laborare sunt astricti. Vt autem hec nostra vendicio et empcio grata et rata persisteret et perpetue firmitatis robur obtineret, sigillorum nostrorum munimine videlicet abbatis et conuentus presentem litteram iussimus et precepimus roborari ac communiri. Actum et datum in *Landa*, ipso die sancte Lucie virginis, sub anno Domini millesimo CCCC° secundo. Presentibus hijs tesibus, religiosis viris, fratribus: Gobelino priore, Iohanne sup-

priore, Syfrido cellerario, Heinrico bursario ac alijs quam plurimis fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 33, N. 70.

[1]) *Maławieś* niegdy w woj. pomorskiem, pow. tczewskim.
[2]) *Kłodawa* wieś paraf. w pow. gdańskim.
Trampko, tej miejscowości oznaczyć nie umiem.

27. 1403 s. d. m. et l.

Michael heres villae *Lubasz* [1]) Ioanni plebano ibidem hortum quendam confert.

R. Michał dziedzic Lubasza nadaje Janowi Bedermanowiczowi plebanowi w Lubaszu i jego następcom ogród leżący obok własnego ogrodu pod warunkiem, aby ciż plebani co poniedziałek odprawiali mszę za zmarłych, zaś raz w rok w niedzielę jednę całą wigilię. Testes: Mathias plebanus Czarnkouiensis, Venceslaus altarista Schamotuliensis, Andreas Ryp.

Acta episcopalia consistorii Posnaniensis de anno 1449.

[1]) *Lubasz*, wieś paraf. w pow. czarnkowskim.

28. 1403. die 4. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae oppido *Dolsk* privilegium iuris civilis, igne consumptum, renovat.

R. Priuilegium serenissimi Vladislai regis Polonie super renouacione priuilegij iuris ciuilis oppidi *Dolsko*, [1]) ex eo, quod primum priuilegium igne consumptum deducatur, tum super institucione consulatus, donacione libertatum, determinacione fori septimanalis et nundinarum de datto Cracouie die dominica Inuocauit. Presentibus: Petro episcopo, Iohanne de *Tanczyn* castellano, Iohanne de *Tarnow* palatino Cracouiensibus, Petro Kmita Sandomiriensi, Ianussio de *Konieczpole* Siradiensi palatinis. — Per manus reuerendissimi Nicolai archiepiscopi Gnesnensis, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio.

Teka Naruszewicza 10 N, 55, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Dolsk* miasto w powiecie szremskim.

29. 1403. die 6. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae cum monasterio Landensi vilam *Sokolowo* villis *Wronczyno male* et *Niedamirz* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus hominum litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo certis causis animum nostrum mouentibus et signanter speciali zelo deuocionis accensi, cupientes monasterio nostro in *Landa* [1]) de maiori commodo et profectu prouidere, villam nostram *Sokolowo* [2]) in districtu Gneznensi sitam, pro villis *Wronczino* paruo et minori et *Nedamyrz*, [3]) in districtu Pisdrensi sitis, cum venerabili fratre Gerhardo abbate et conuentu ipsius ibidem in *Landa* rite et racionabiliter iustoque permutacionis titulo alterutrum permutauimus et tenore presencium permutamus. Et vt valor predictarum villarum equaliter conpensetur, predictus Gerhardus abbas cum suo conuentu sexaginta marcas latorum grossorum nobis addiderunt pro villa *Sokolowo* ad villas predictas *Wronczino* minori et *Nedamirz*, ipsam villam *Sokolowo* a Nicolao de *Krolikow* castellano Sremensi liberantes. Quamquidem et villam *Sokolowo* predictam monasterio predicto in *Landa* cum omnibus eius pertinencijs, agris, agriculturis, pratis, campis, rubetis, quercetis, pinetis, fructetis, borris, siluis, mericis, nemoribus, aucupacionibus, venacionibus, mellificijs, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis et aquarum decursibus, molendinis, emolumentis, collibus, vallibus, montibus, censibus, fructibus, redditibus, vtilitatibus, prouentibus, appendijs et coherencijs vniuersis, prout eadem villa *Sokolowo* in suis metis, grenicijs et gadibus ab antiquo longe lateque et circumferencialiter est limitata et distincta, incorporamus, adiungimus, annectimus et appropriamus perpetuis temporibus duraturis, per ipsum abbatem et conuentum eius tenendam, habendam, vtifruendam, nec non vendendam, commutandam et in vsus eorum beneplacitos conuertendam ac perpetuis temporibus possidendam. Harum quibus sigillum nostre maiestatis appensum est testimonio litterarum. Datum Cracouie feria tercia proxima post dominicam Inuocauit, anno Domini M° CCCC° III°. Presentibus hijs venerabilibus in Christo patribus et dominis: Nicolao de *Curow* sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopo, Petro Cracouiensi et Alberto Poznaniensi episcopis, necnon validis strenuisque viris Iohanne de *Thanczin* castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Sandziwogio Swidwa Poznaniensi palatinis, multisque alijs nostris fidelibus

fidedignis. Datum per manus eiusdem domini Nicolai de *Curow* sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi, nobis sincere dilecti.

Z kolońskiego kopiarza przywileji klasztoru lądzkiego, karta 2 N. 2.

[1]) *Ląd* wieś w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Lądek.*
[2]) *Sokołowo,* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Ostrowite prymasowskie.* *Wronczyno małe* i *Niedamirz* dziś w pow. pyzdrskim nie istnieją.

30. 1403. die 11. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae littus paludis dicti *Prusy* Alberto episcopo Posnaniensi confert.

In nomine Domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranieque et Russie dominus et heres etc. significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, presencium habituris noticiam, ad rei memoriam sempiternam, quod mente solicita perpendentes, quod in cumulum promitat maiestatis regie et honoris ad ea dexteram aperire munificam, que et bonorum votiue ampliandorum augmentum respiciunt et personarum ecclesiasticarum, pontificali presertim dignitate, profunda quoque et rei publice opportuna consiliorum vtilitate eminencium condicionem vbertant et faciunt pociorem. Inde est, quod nos deuotis precordijs magna pro paruis et pro transitorijs eterna ab eo, qui bonorum nostrorum non indiget, et in se sperantes conseruat, domino premia expetentes et eum hereditatis nostre partem habere, voluntatique sanctorum, qui in terra eius sunt et ad dexteram regiam, ne commoueantur, assistunt, cupientes, rippam nostram seu littus paludis siue stangni, wlgariter dicti *Prussy,* intra nostre regalis dicte *Drzonek,* et venerande beatorum Petri et Pauli apostolorum, principum Poznaniensis ecclesie, vocate *Dolsko* [1]) hereditatum, in Maiori Polonia, in districtu Srzemensi consistencium, terminos iacentis et gades seu limites ipsarum concludentis, vnacum parte eiusdem stagni nos concernente, ad instantem peticionem reuerendi et nobis precipui in Christo patris, domini Alberti episcopi Poznaniensis, dicte ecclesie ac ipsi domino Alberto et suis successoribus episcopis, Poznaniensibus, pro piscina seu piscinis per eos ad comodum et vtilitatem ipsorum et ecclesie eiusdem faciendis, in longitudine, qua longiori et latitudine, qua ampliori aqua in palude seu stangno eodem retenta et restangnata dilatata fiunt et diffusa, cum omni iure et dominio et prout ad nos hactenus dinoscebatur pertinere, dedimus, donauimus, contulimus et appropriauimus, ac presencium robore damus, donamus, conferimus et appropriamus, per ipsam Poznaniensem ecclesiam et eius episcopos tenendum, habendum et perpetuis temporibus pacifice possidendum ac

cum piscaturis et vniuersis vtilitatibus ad vsus eorum beneplacitos conuertendum. Harum quibus sigillum maiestatis nostre appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie die dominico Reminiscere miseracionum tuarum etc. anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus strenuis militibus: Iohanne de *Tanczin* castellano, Iohanne de *Tarnow* palatino Cracouiensibus, Petro Kmythe palatino, Cristino de *Ostrow* Sandomirien. castellano, Zegotha de *Pysary* Cracouiensi et Sandziuogio de *Ostrorog* Poznaniensi vexilliferis, et quammultis alijs nostris fidelibus dilectis. Datum per manus reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis nobis sincere dilectj.

Ad relacionem Nicolai aule regalis vicecancellarij. —
Albricus prepositus Vneyouiensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest majestatową pieczęcią króla Władysława Jagiełły ze zwykłego wosku, mocno zniszczoną, uwieszoną na sznurze z blado różowego i blado zielonego jedwabiu.

[1]) *Drzonek* wieś, *Dolsk* miasto w pow. szremskim.

31. 1403. die 8. mensis Maii, in *Krzeszów*.

Nicolaus de *Chroberz* capitaneus Cresoviensis fratri suo Francconi villam *Ośnica*, ad fluvium *San* locandam, XXX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Quia cunctorum perit memoria factorum, nisi testibus veridicis siue scriptis priuilegiatis publice solidantur, igitur nouerint vniuersi, presentem paginam inspecturi, quod nos Nicolaus heres de *Chroberz* necnon capitaneus Cresoviensis per consensum magnifici principis Wladislay Dei gracia regis Polonie, cupientes redditus castri predicti ampliare, decreuimus noue locacionis villam sub nomine *Osniecza* [1]) inter *Colno* et fluuium *San* situare. Vendidimus fratri nostro Francconi filio domini Stephani dicti Pachirz pro triginta marcis vsualis monete sculteciam cum omnibus fructibus infrascriptis iure Maitburgensi perpetuo hereditarie habendam, possidendam ac si necesse fuerit, ad vendendam. Ad libertatem prefixam diligencius locandam eidem Ffrancisco sculteto et singulis kmetonibus ad eandem libertatem supervenientibus et ibidem manentibus a data presencium infra XII annos in mericis, in siluis vero XX-ti annos omnimodam libertatem concedimus et donamus, ipsosque ab omnibus solucionibus, angarijs, exaccionibus et alios (s) quocumque nomine dicantur, liberos faciendo, tali tamen condicione, quod predictus scultetus in predicta libertate duodecim cmethones in duodecim mansis, de nouo extirpatis, pro nostris vsibus et suis debeat collocare; sin autem plures fieri poterint, ad nostrum melius locabuntur. Deinde intra granicies incipiendo a *Colna* fluuio usque ad fluuium *San* et a fluiuo *San* usque ad

Perszczowicże et a *Perscowicze* usque ad *Borecz* et dictum *Borecz* usque ad granicies *Bistripotoc* et a *Borecz* usque ad foueas *Iwn*, quo reccius poterit pertransire, et a foueis quo reccius potest pertransire circa *Chlopi gosd* usque iterum ad *Colna* sint in se circumferencialiter sint(s) distincte. Sepedicte scultecie [ac kmetonibus vtilitates, quas comparare et haberi poterint pro ipsis, voluerint, largiter donamus: siluuas, borras, mericas, mellificia ad comparanda. Ceterum concedimus et damus predicto sculteto in predicta scultecia IIII-or mansos liberos, prata, primo, quod est sub *Osznisczе*, secundo *Perscovicze*, tercio *Setno*, quod ante ad castrum spectabat, et quatuor ortulanos, tabernam, maccellum carnificum, fabrum (s) sutorum et sartorum, sextum denarium de censu, tercium denarium de iudicio, molendinum in *Colna* fluuio, ubi placuerit ad parandum, piscinas, quotquod fieri poterint in suis granicijs, lacus: primum sub *Osnisczе*, secundum paruum, quod dicitur *Lomini*, in fluuio *San* obstaculum, quod dicitur *jász* ad parandum; hec omnia concedimus libere ad possidendum. Item vero cum iam libertas elapsa expirauerit, cmetones nobis ibidem annis singulis per marcam soluere tenebuntur in die beati Martini. Item si aliqua expedicio communis in terra siue extra terram ingruerit, tunc sepedictus scultetus in equo et cum balista nobis tenebitur deseruire; ab alijs vero solucionibus et exaccionibus penitus liberi sint et exempti, nisi quod iuris est in alijs libertatibus. Item plebano idem cmetones per mensuram siliginis et per mensuram auene in festo sancti Martini soluere tenebuntur. Istis autem omnibus suprapremissis super omnia predicta in iura se Maitburgensia tenebuntur, ipsorum privilegio et iure vtantur, ad que nos omnino consentimus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apendendum. Actum et datum in *Cresow* in die beati Stanislaui gloriosi martiris, anno Incarnacionis Domini M°C°C°C°C°III°. Presentibus testibus: domino Iohanne fratre nostro, herede de *Chroberz*, domino Iacobo item herede de *Chroberz*, strenuo milite domino Gregorio de *Lowinicza*, domino Nicolao herede de *Wola*, domino Petro herede de *Charzewicze* et alijs quam pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 270), opatrzony jest jedną okrągłą pieczęcią z ciemnego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego i niebieskiego jedwabiu, a wyobrażającego w tarczy herb Topór. Napis otokowy zniszczony.

[1]) *Ośnica.* Wieś tej nazwy nad rzeką Sanem dziś nie istnieje.

92. 1403. die 5. mensis Iunii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae cuidam Laurentio filio Micossii molam aquariam in fluvio *Warta* prope oppidum *Oborniki* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta

etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes regni nostri solitudines in vsus vberiores reducere et fructus thezauri nostri amplioribus vbertatibus adaugere, in ripa fluuij *Wartha* fluentis ante opidum *Oborniky* [1]), retro pontem eiusdem opidi *Oborniky*, quo itur ad ecclesiam sancti Spiritus, molendinum erreximus et locauimus, in quo omnia grana frumentorum moli debent sine preiudicio aliorum nostrorum molendinorum. Cuius quidem molendini terciam partem seu terciam metretam omnium emolimentorum, de eodem veniencium, Laurencio molendinatori filio Mikossij, olim ciuis de *Gnezno*, considerata subtilitate artis ipsius carpentorie, dedimus graciose, damusque et conferimus harum serie mediante temporibus perpetuis duraturis, duabus partibus seu metretis eiusdem molendini pro nobis et successoribus nostris reseruatis. Quodquidem molendinum ijdem Laurencius in omnibus suis defectibus et de nouo eciam debet reformare. Pro cuius reformacione nos duos denarios, ipse vero Laurencius molendinator tercium dare volumus et debemus. De quoquidem molendino prefatus Laurencius molendinator omnium emolimentorum eiusdem molendini duas metretas nobis vel capitaneis nostris Obornicensibus, qui pro tempore fuerint, debet dare et fideliter assignare, terciam metretam pro vsibus suis conuertendo; quamquidem terciam metretam eiusdem molendini ijdem Laurencius molendinator et eius liberi ac successores legitimi habebunt, tenebunt, vtifruentur et pacifice temporibus perpetuis possidebunt. Racione cuius donacionis ydem Laurencius molendinator et sui successores legitimi arce carpentoria curijs nostris seruire tenebuntur, quociens fuerit oportunum et per capitaneum nostrum fuerint requisiti. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in *Konyn* feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia episcopo Poznaniensi, Gnewossio de *Dalouicz* Cracouiensi, Iohanne de *Tholischcow* Kalisiensi subcamerarijs, Nicolao de *Czarnkow* iudice Poznaniensi, Georgio de *Kwyathcow* Bechouiensi, Nicolao de *Bloczischow* Santhocensi castellanis, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi nobis sincere dilecti. — Ad relacionem Thomoonis capitanei Maioris Polonie.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 280), opatrzony był niegdyś jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z białego i zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Oborniki*, dziś miasto powiatowe w dawnem województwie poznańskiem.

33. 1403. die 5. mensis Iunii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Trląg* villam *Pławce* confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod attenta mente perpendentes grata et multum accepta seruicia, que nobilis Albertus de *Trlang*, subcamerarius Kalisiensis mayestati nostre exhibuit et imposterum aucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, quorum intuitu volentes eundem Albertum de *Trlang* specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villam nostram *Plowcze* [1]) in districtu Srzedensi sitam, cum omnibus censibus, redditibus, prouentibus, aquis, pratis, campis et laboribus ac cum omnibus et singulis vtilitatibus ad ipsam quomodolibet spectantibus de innate celsitudinis munificencia damus tenendam, ad nostre dumtaxat beneplacitum voluntatis. Quamquidem villam *Plowcze* idem Albertus de *Trlang* cum prescriptis eius vtilitatibus tenebit, habebit et pacifice possidebit ad voluntatis nostre beneplacitum, ut preffertur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in *Konyn* feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. — Ad relacionem domini Nicolai vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 281) bez najmniejszego śladu przywieszenia lub wyciśnięcia pieczęci.

[1]) *Pławce*, wieś w pow. średzkim.

34. 1403. die 24. mensis Iulii, Posnanie.

Ioannes de *Niepart* canonicus et vicarius in spiritualibus Posnaniensis testatur, Ioannem dictum Chojnica bacalaureum in artibus vicariis ecclesiae cathedralis Posnaniensis duas marcas annuas de villis *Glinno*, *Sady* et *Bielawy* [1]) in vim reemptionis vendidisse.

R. Czynsz powyższy wyderkafowy zapisał Jan Chojnica bakałarz w sztukach imieniem własnem oraz imieniem ojca swego Jury w szerokich groszach praskich. A był ten czynsz płacony dotąd Mikołajowi Wodziczce, któremu wikaryusze katedralni poznańscy w zamian za to 20 grzywien wynagrodzili. Testes: Nicolaus Petri de *Srzodka*, Nicolaus Maczkonis de *Lubin* plebani, Symon Martini de *Dambye* et Symon Mathie de *Stawe*.

Acta consistorii episcopalis Posnaniensis de an. 1446—1447.

[1]) *Bielawy* i *Glinno wielkie* oraz *Glinno małe* czyli *Glinienko*, wsie w wojew. niegdy poznańskiem, pow. poznańskim, par. *Chojnica*. *Sady* dziś w tej okolicy nie istnieją.

35. 1403. die 3. mensis Septembris, Posnaniae.

Thomco capitaneus Maioris Poloniae testatur, Hinczcam Szkapa de *Ujazd* cum Ioanne abbate monasterii Paradisiensis, quasdam hereditates commutasse.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus vniuersis presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum nobilium veniens presenciam, nobilis vir Hinczka dictus Szkapa, heres in *Wyasd*, non compulsus, non coactus, neque errore aliquo seductus, sed de sua spontanea voluntate, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, talem commutacionem in bonis hereditarijs cum venerabili domino Ioanne abbate de monasterio *Gosczechow* alias Paradiso, et religiosis fratribus conuentus manesterij (s eiusdem se fecisse recognouit, ita videlicet, quod a dictis abbate et conuentu hereditates, videlicet *Sdzbowecz*, item vtrumque *Solancin* et *Sworzice* in Costanensi, et *Zollelice* [1]) in Poznaniensi districtibus sitas, recepit; racione quarum hereditatum et commutacionis ipsis domino abbati et conuentui manesterij (s) *Gosczechowo* predicti, hereditatem suam *Lutole mocre* et scolteciam in *Choczeszewo* [2]) cum iure supremo ibidem predictus Hinczko Szkapa cum omni iure et dominio, sicut solus tenuit et habuit, coram nobis resignauit, cum omnibus prouentibus, redditibus, censibus, campis, agris, pratis, pascuijs, siluis, gagijs, mericis, rubetis, borris, mellificijs, lacubus, piscinis, fluuijs, aquis, riwlis, molendinis, stangnis, paludibus ac generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus et pertinencijs, ad predictam villam *Lutole mocre* et ad scolteciam in *Choczeszewo* quomodocumque pertinentibus, nichil pro se excipiens in eisdem, per ipsos dominum abbatem et conuentum perpetuis temporibus tenenda, possidenda, vendenda, obliganda et ad vsus beneplacitos conuertenda, prout ipsis et successoribus eorum vtilius videbitur expedire. Nos autem predictam commutacionem ratam habentes et gratam, presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Posnanie, feria secunda ante Natiuitatem beate Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus dominis: Sandiuogio de *Ostrorok* vexillifero Poznaniensi, Andrea et Przibislao de *Grizina*, Sandiuogio de *Iarocino*, Theodrico de *Gywno* et Petrassio de *Nagrodouice* heredibus et alijs multis.

Dokument pergaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (N. 95), opatrzony był niegdy pieczęcią, przechowaną w tejże bibliotece osobno (E, 4), a wyobrażającą w tarczy nieco pochylonej, nakrytej helmem, herb Jelita.

[1]) *Sdzbowiec* niegdy w pow. kościańskim, dziś nie istnieje.
Słocin, wieś w pow. bukowskim, par. *Grodzisk*.
Sworzyce, wieś w tymże pow. par. *Bukowiec*.
Bolewice, wieś w tymże powiecie.

[2]) *Lutole mokre*, zapewne *Lutolek mokry*, niegdy w wojew. i pow. poznańskim.
Chociszewo wieś paraf. w tymże niegdy województwie i powiecie.

36. 1403. die 8. mensis Septembris, in *Poniec.*

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum abbatem Lubinensem et Mathiam Dzetrzich cmetonem de *Górka* de agro quodam litem dirimens.

R. Petrus burgrabius in *Ponecz,* Lysek in *Dzanczina,* Iohannes de *Gosczeyewicze* heredes, Mathias proconsul, Stephanus consul in *Ponecz,* Clich in *Gosczeyewicze* et Clich in *Ianiszewo* kmethones, jako wybrani jednacze wydają wyrok w sprawie pomiędzy Mikołajem opatem lubińskim a Maciejem Dzetrzichem kmieciem z *Górki,* powiatu wschowskiego, o to, że Maciej pewnego pola w tejże wsi od dość dawnego czasu na szkodę klasztoru nie uprawia. Obiedwie strony przyrzekają z góry poddać się wyrokowi pod karą 30 grzywien, za które poręczają ze strony klasztoru Stanisław z *Szurkowa* podsędek poznański i opiekun klasztoru lubińskiego oraz Piotr dziedzic z *Gościejewic,* zaś ze strony Macieja Dzetrzicha Ian Moczygroch z *Zawad,* Miczko z *Gościejewic,* Jan Draag z *Osieczny* i Stojan z *Gościejewic* kmiecie. Maciej Dzetrzich ma powrócić do swego pola i takowe uprawiać nadal lub sprzedać; opat zaś ma mu dać 7 wiardunków i 8 mierzyc na zasiew zimowy, to jest 1 grzywnę na św. Michał, a na św. Marcin 3 wiardunki, oraz nakazać kmieciom z Górki, by pole jego na zimę zorali, wreszcie uwolnić go od tegorocznego czynszu. In *Ponecz* die dominica infra octauas Natiuitatis Marie, a. D. millesimo quadringentesimo tercio.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęci wszystkich czterech brak.

37. 1403. die 24. mensis Septembris, in *Ląd.*

Gerhardus abbas monasterii Landensis cuidam Petro molam aquariam in villa *Koszuty* XX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerhardus abbas monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, diocesis Gneznensis, ex arbitrio salubri et consensu fratrum conuentus nostri, molendinum in hereditate nostra *Coschuti* [1]) situatum et in stagno de *Powidz* decurrente, situm in fine ville predicte ad opidum *Sluptza* tendenti, honesto viro Petro et suis legittimis successoribus vendidimus et vendimus presencium per tenorem pro viginti marcis tenendum, habendum, commutandum, conueniendum, obligandum, vendendum, vtifruendum, perhenniter possidendum et ad vsus beneplacitos conuertendum, iuxta quod prefato P. et suis legitimis successoribus vel posteris decencius ac vberius videbitur expedire, tali, vt sequitur, ordinacione, quod sepedictus P. cum suis suc-

cessoribus qualibet septimana IIIIor scotos nobis dare debet racione nostri census. Rursus prenominatus P. cum suis sequacibus honorem cum appensis quibuscunque anno quolibet super festum Natiuitatis Domini nostri nobis dare, quemadmodum suus antecessor, (tenetur). Insuper si aqua per vehemenciam auide ampliaretur et agger (em) wlgariter *grobla* dictum dirumperet, extunc incole antedicte ville nostre *Coschuti* pro reformacione eiusdem aggeris dicto Petro et suis successoribus debent fore adiutores, si aque eidem (s) non neglexerit restaurare; si autem neglexerit, extunc non in nostrum dampnum, sed in dampnum eiusdem P. et suorum successorum procedet. De post si aqua de eodem stagno conuerteretur, vel, quod absit, expedicio et lites seu gwerre in regno Polonie haberentur, et idem P. cum suis successoribus emolumenta aquirere non posset, ita quod segetes ad molendinum adduci non possent, hoc non in dampnum ipsius P. vel suorum successorum, sed in dampnum nostrum procedet. Ceterum, si quod absit, idem molendinum per deuastatores seu occupatores regni Polonie vel per alios extraneos concremaretur, extunc tam in dampnum nostrum, quam in dampnum ipsius P. et suorum successorum procedet; si autem ex igne proprio accenderetur, non in nostrum, sed in dampnum ipsius Petri et successorum suorum procedet. Hoc adiuncto, quod sepefatus Petrus cum suis successoribus modicum de agro vna cum orto pro se et suis successoribus reseruabit, velut tenuit suus antecessor. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem, nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus roborari. Actum et datum in domo habitacionis nostre feria secunda proxima ante festum sancti Michaelis archangeli sub anno Domini M° CCCC° tercio. Presentibus: nobili viro, domino Laskario herede in *Cozarzewo*, Waltero aduocato Slupczensi, Canitza mercatore, Martino Cal, Nicolao Clotząck, Nicolao tabernatore, incolis *Sluptze*, Mathia molendinatore, Wilhelmo priore, Syffrido cellarario et alijs quam pluribus fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 37.

[1]) *Koszuty* wieś w księstwie poznańskiem, pow. słupeckim, par *Słupca*.

38. 1403. die 6. mensis Novembris, in *Biecz*.

Vladislaus II. rex Poloniae Voitoni de *Kopystnica* villam *Kopytnica* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie princeps supremus, Russieque dominus et heres etc. Quamuis munificencie nostre graciam libenter extendimus ad singulos, quorum fideles nobis abo . . . experimento sentimus, circa illorum tamen merito graciosius plenam libencius dextram nostre

liberalitatis adducimus, pro quibus non solum deuocionis et fidei puritas, sed et seruiciorum gratitudo multipliciter intercedit. Quapropter omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris significamus, quibus expedit, vniuersis, quod attentis inspectisque gratis seruicijs . . . pendijs Voythonis de *Kopystnicza*, nostri fidelis dilecti, que ipsum hactenus nobis exhibuisse cognouimus et incessanter ad presens exhibere, seruireque et . . . . credimus in futurum, de certa nostra sciencia baronumque nostrorum prehabito consilio eandem villam ac hereditatem nostram *Kopytnicza*,[1]) in terra nostra Podoliensi, in districtu vero Skalicensi, in fluuio dicto *Zbrucz* sitam, cum omnibus censibus, vtilitatibus, prouentibus, vsufructibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, siluis, mericis, nemoribus, quercetis, mellificijs, piscinis, aquis, molendinis et emolimentis, cum omnibus eciam proprietatibus, iure, dominio et appendijs vniuersis ac p . . . . antiquis prouentibus, quibuscumque vocantur nominibus, ... damus, donamus, conferimus et largimur Voytkoni necnon ipsius liberis et successoribus legittimis libere, hereditarie in perpetuum tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, non sine consensu et voluntate nostris vendendam, obligandam, commutandam, alienandam et ad vsus beneplacitos conuertendam: saluis tamen iuribus et seruicijs nostris per ceteros terrigenas nostros terre Podolie ac eorum homines nobis exhiberi consuetis, que eciam ipse Voytko et successores ipsius legittimi vnacum hominibus ipsorum celsitudini nostre prestare, impendere et facere tenebuntur. Hoc eciam specialiter expresso, quod idem Voytko, ipsius liberi et successores legittimi cum vna hasta et duobus sagittarijs et alijs ipsorum hominibus nobis et nostris successoribus seruire totaliter sint astricti ad expedicionem, dum fuerit oportunum. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in *Beecz* feria tercia infra octauas Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo CCCC tercio. Presentibus: Sbigneo de *Brzezie* marszalco curie nostre, Gnewoszio de *Dalouicz* magistro curie regine consortis nostre et succamerario Cracouiensi, Clements de *Mosk* . . . . castellano Vysliciensi, Iohanne dicto Manzyk, pincerna nostro, militibus, Nemerza de *Galow*, Zindramo gladifero Cracouiensi et alijs quam plurimis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum canonico (s) preposito sancti Floriani necnon aule nostre vicecancellario. Volentes eciam, vt idem Voytko semper in terra Podolie residenciam habeat personalem et sui heredes.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 282). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

[1]) Wieś *Kopytnica* dziś nie istnieje.

39. 1403. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis XL marcas annuas de decimis quarundam villarum, necnon proventus quarundam aliarum villarum canonicis et vicariis ecclesiae cathedralis Posnaniensis confert.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis tociusque curie celestis amen. Ad perpetuam rei memoriam. Incessanter quosque fideles suos sancta mater ecclesia conuocat ad Dei proximique amorem, qui ad suum recurrens principium, suo reditus origini, refusus suo fonti, semper ex eo sumens, vnde iugiter fluat, operari magna non desinit, sed plurimos ad se trahit, quem amorem habenti beato Petro, sumo apostolorum vertici dominus noster . . . . . ipsius pascendas commisit oues suas, cuius eciam diuini amoris quantulamcumque scintillam acceptam proximi amore nutrire cupientes, vt . . . . ad Dei trahamus amorem. Nos Albertus Dei gracia Poznaniensis episcopus precipua cura vigilando pro diuini cultus augmento ac iuxta . . . . doctrinam patrum erga magis nobis fidei domesticos fratres scilicet nostros, nostre dicte Poznaniensis ecclesie canonicos eorumque vicarios . . . . sed propter exiles fructus, quos habent, excusacione pretensa apud ecclesiam nostram minime residentes, desiderio desiderauimus vltra . . . . naliter apud ecclesiam nostram predictam residendum, quatenus in eadem Domini domo quasi stelle in perpetuas eternitates lucentes, Dei . . . . nent et exemplo. Eapropter de consensu nostri nostreque ecclesie capituli generalis, ad hoc specialiter congregati, vna nobis . . . . prehabita, de eiusdem ecclesie nostre bonis, fructibus, redditibus, que hucusque nostre mense episcopali deseruiebant, ipsa tamen mensa nostra . . . . prouisione manente, quadraginta marcas grossorum annuas monete Polonicalis de decimis villarum circa *Rogosno*, circa [*Czarnkowo* et circa *Vscze*][1]) consistencium, videlicet *Bobrowniki, Tlukaui, Iardanouicze, Gorzewo, Polayewo, Lubas, Bszowo, Golcz, Slawno, P* [*russynowo, Mlynkowo, Szmyeschewo*,] *Sarb, Cruschewo, Vscze*, Nouauilla, simul *Chrostowo, Netanszowo Iablonowo, Miroslaue, Rathaie* et *Milcz* nostre diocesis,[2]) . . . . percipiendas deputamus, donamus et assignamus, atque earum possessionem realem et corporalem a nobis nostrisque successoribus ac nostra et . . . . perpetuum segregamus et abdicamus, tradimusque in Dei nomine per presentes in augmentum, refeccionem et cottidianarum distribucionum presentibus in d . . . . in choro ecclesie nostre duntaxat dari solitarum, ipsisque refeccionibus et cottidianis distribucionibus addimus et eciam aplicamus distribuendas hocmodo, vt uidelicet tercia, quarta uel quinta aut alia conueniente die tempore cuiuslibet capituli nostre ecclesie generalis, quod bis celebretur in anno,

durante eodem capitulo post finitas vesperas omnes tunc presentes canonici atque eorum vicarij vigilias et de mane missam defunctorum in ecclesia nostra prefata solempniter decantent pro defunctis Poznaniensibus episcopis; ita tamen, vt nobis vita functis nostri nominis recitacio specialiter fiat in vigilijs et missis, in secretis et collecta speciali, videlicet „Deus, qui inter apostolicos antistites“ etc. eciam „famulum tuum Albertum“ perpetuo annuatim decantandis, cuilibet autem canonico et prelato tunc in choro presenti, hoc modo missam legenti octo, non legenti vero sex grossi pro refeccione dentur; quilibet quoque prelatorum eorumdem tunc presencium duos, singuli vero tunc eciam presentes canonici vnum grossos dicte Polonicalis monete sub excommunicacionis pena, quam exnunc ferimus in hijs scriptis, in qualibet missa huiusmodi defunctorum teneantur ad altare offere inter ibidem tunc presentes in choro concanentes vicarios diuidendos. Qod autem supererit de dictis quadraginta marcis dictis commemoracionibus peractis, iuxta dicti nostri et ecclesie nostre capituli et procuratorum, qui pro tempore fuerint, secundum industriam alijs festis seu diebus, presentibus tantum in choro prelatis et canonicis singulis annis pro refeccionibus equaliter diuidatur, quatenus saltem celestium et huiusmodi premiorum spe ijdem canonici vicarijque allecti, in ipsa nostra ecclesia ministerium sibi traditum curent adimplere deuote, omni excusacione postergata. Verum cum in illa eterna celesti domo multe sunt mansiones, quarum inhabitatores non id solum, quod per Dei omnipotenciam creati, sed eciam quia sua clemencia de claustris inferi dyabolique faucibus saluati et liberati sunt per verbum, quod in principio apud Deum Deus erat et carnem sumpsit in uirgine Maria, ex quo eam beatam pronuncciauit, omnes generaciones incessanter commemorant, nos Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis prefatus, cum illis partem, societatemque expectantes, vnanimi desiderio ad ipsum volentes efficere, de nostri capituli generalis ac vicariorum canonicalium dicte nostre ecclesie consensu concordi, sana deliberacione prehabita, constituimus et perpetuo seruandum ordinauimus et presentibus ordinamus ac statuimus, vt in dicta nostra ecclesia omnes hore ac missa de beata Maria virgine prememorata per terciam partem dictorum vicariorum canonicalium ipsius ecclesie nostre annuatis vicibus ad hoc opus mutandorum, singulis annis inperpetuum cottidie, alijs duabus vicariorum partibus horas eisdem diebus singulis debitas et officia in eadem ecclesia nostra complentibus, decantentur et decantare teneantur, verumtamen ad presepe os bonis triturantis ligare nolentes, sed vt viuat de altari, qui ei seruit, dignum duximus premissis statuentes addicere, vt tam hij, qui beate virginis, quam diei reliquas horas, vt predicitur, adimplent, redditus, census, obuentiones et prouentus altarium sanctorum Stephani prothomartiris, Nicolai episcopi et confessoris ac Alberti et Katherine, decem milia Martirum et Philippi ac Iacobi apostolorum et Blasij martiris ac sancte Elisabeth et Nicolai episcopi confessoris ac sancte Crucis in dicta nostra ecclesia Poznaniensi nostre collacionis, eciam si alicui uel aliquibus ipsorum altarium canonicatus sit annexus

aut vacetur prebenda, quibus ipsi vicarij eciam teneantur ammodo deseruire, ipsorum altarium ministris, qui nunc sunt, vita functis, necnon decimas, prouentus, census et obuenciones villarum circa *Kalis* et circa *Odolanow*, videlicet *Glogowa, Bandzeszino, Crampa, Sczuri,* vtrumque *Golanski, Iankowo, Naviszicze, Lancoczini, Virzbno, Daniszino, Guthowo, Beganino, Raskowo, Pogrzibouo, Rpiszewo, Przigodzicze, Oczansche, Goluchouo, Bonino, Lewkowo, Boczkowo, Gnasdowo, Gorzno* et *Benino,* [3]) que mense nostre episcopali hucusque debebantur, annis singulis decetero inperpetuum prouenientes, atque decimas, redditus, offertoria, refecciones, funeralia, census et obuenciones intuitu vicariarum suarum quomodocumque et qualitercumque, auro et argento fusis uel in massis ac pannis sericeis et aurifrigatis uel auratis et gemis oblatis uel cum funeribus apportatis, exceptis, prouenientes, equaliter inter presentes tamen singulis septimanis post completorium sabatis diebus diuidantur. Ita temen, vt singulis annis ipsorum vicariorum, tam absencium, quam presencium cuilibet, inter sancti Martini ac sancti Nicolai confessorum et episcoporum festa de huiusmodi redditibus pro vestitu comparando tres marce Polonicalis numeri debeant dari et predonari, reliquo quod vltra . . . . prouenerit, inter presentes tantum, vt premittitur, distributo. Que, quosque altaria, redditus, decimas, census, prouentus et obuenciones supratacta . . . . et singula, omnesque et singulos ad vsum predictum dicto modo exequendum et seruandum, dictis vicarijs canonicorum per presentes in Dei nomine assignamus . . . . mus, incorporamus et donamus, renuncciantes pro nobis et successoribus nostris in perpetuum ipsis et omni iuri, quod nobis aut nostris successoribus . . . . nensis compecijt, competit uel competere possit qumodolibet infuturum, a nobis quoque et successoribus nostris nostraque et eorum mensis abdicantes . . . . ssessionem et vtilitatem omnem ipsis vicarijs damus et eos, successoresque eorum in perpetuum possessores eorundem facimus, constituimus . . . . ssa suum robur obtineat et perpetuam firmitatem, presentes literas exinde confici et sigillis nostro et dicti capituli nostri maioribus commu . . . . Actum et datum Poznanie sub anno Domini millesimo quadringentesimo tercio, die XIII mensis Nouembris, in capitulo generali tunc celebrato. P . . . . bus ac honorabilibus viris domnis: Petro Lubucensis, Nicolao palatini Wladislauiensis ecclesiarum decanis, Nicolao Streskonis Gneznensis, Michaele . . . . Stetinensis, Caminensis diocesis, ecclesiarum thesaurarijs, necnon Vincencio preposito, Petro decano, Nicolao cantore, Symone custode, Conrado . . . . Pczewensi archidiaconis, Mathia de *Kczina,* Bartholomeo, Iohanne officiali, Iohanne de *Neparth,* Nicolao de *Gorca* cancellario, Ianussio . . . . Borislao, Floriano de *Poclatki,* Mathia de *Kalis,* Floriano de Cracouia, Petro Luciani, Iacobo Grolok, Alberto preposito Gluszinensi, Przibislao, Miroslao, Michaele Blida, Lodvigo et Nicolao Iamenski prelatis et canonicis capitulariter con-

gregatis nostre ecclesie Poznaniensis et Nicolao de *Gwasdouo*, notario nostri capituli Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, zawieszonemi na sznurkach z niebieskiego i wiśniowego jedwabiu, z których pierwszej brak zupełny, po drugiej, pieczęci kapitulnej, pozostał tylko zniszczony zgoła ułomek. Dokument sam wilgocią zniszczony tak, że dwie plamy wilgotne, wielkości dłoni, zniszczyły zupełnie pismo dokumentu w tych miejscach.

[1]) *Rogoźno* miasto w pow. obornickim.
Czarnków, miasto powiatowe w obw. bydgoskim.
Uście w powiecie chodzieskim.

[2]) *Bobrowniki* w pow. wągrowieckim.
Tłukawy w powiecie obornickim.
Jardanowice dziś nie istnieją.
Gorzewo w powiecie wągrowieckim.
Połajewo w powiecie obornickim.
Lubasz, *Bzowo*, *Gulcz*, *Sławno* i *Prusinów* w pow. czarnkowskim.
Młynkowo w powiecie obornickim.
Smieszków, *Sarbia* i *Kruszewo* w powiecie czarnkowskim.
Uście, *Nowawieś*, *Chróstowo*, *Nietążkowo*, *Jabłonowo*, *Mirosław* i *Milcz* w powiecie chodzieskim.

[3]) *Kalisz* miasto niegdy wojewódzkie.
Odolanów miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
Głogowo w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Rusosice*.
Będzieszyn w pow. odolanowskim.
Krempa w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Tuliszków*.
Sczury w powiecie odolanowskim.
Gołąski wielkie i małe niegdy w woj. i pow. kaliskim.
Janków, w powiecie odolanowskim.
Nabyszyce w tymże powiecie odolanowskim.
Łękocin w powiecie wyrzyskim.
Wierzbno jedno leżało niegdy w woj. i pow. poznańskim, drugie w woj. i pow. kaliskim, trzecie w powiecie konińskim.
Daniszyn w powiecie odolanowskim.
Gutów i *Bieganin* w powiecie pleszewskim.
Raszków i *Pogrzybów* w powiecie odolanowskim.
Orpiszewo w powiecie krotoszyńskim.
Przygodzice i *Ociąż* w powiecie odolanowskim.
Gołuchów w powiecie pleszewskim.
Bonino dziś nie istnieje.
Lewków, *Boczków* i *Gniazdów* w powiecie odolanowskim.
Gorzno w powiecie pleszewskim.
Bienino niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Ostroróg*.

40. 1403. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis decimas villarum *Radomicko, Bronikowo,* et *Boguszyno* Nicolao heredi de *Radomicko* et Gregorio rectori ecclesiae ibidem vendit.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis ad perpetuam rei memoriam. Suadet racio iuris, quoque nobis suggerit auctoritas, vt ad nostre Poznaniensis (ecclesie), quo profecto locus habitacionis glorie Dei existat, decorem ceterarumque nobis creditarum ecclesiarum conseruacionem, pro cultus diuini augmento congruis affectibus intendamus. Proinde ad vniuersorum et singulorum, presencium et futurorum, quorum interest vel interesse poterit, noticiam deducimus per presentes, quod cum . . . . . nostro Poznaniensis ecclesie, cuius zelus nos consedit ad inchoatam per nos chori ipsius ad vota laudancium dominum in conspectu populi et in medio domus eius rodolenda fabricam, nostroque et aliorum prelatorum in agendis eiusdem ecclesie exhausto, ad prescriptas facultates non suppetant fine optato consumendam, propter quod sacrorum canonum licencia concedente, decimas campestres omnium frugum seu census decimales pro eisdem in villis *Radomicko, Bronikowo* et *Boguschino* [1]) nostre diocesis Poznaniensis post araturas et de mansis rusticorum, quas nos ad mensam nostram episcopalem de iure dicebamus, nobilis vero Nicolaus heres et patronus ac Gregorius rector ecclesie parochialis in *Radomicko* ad eandem ecclesiam pertinere, ipsamque in possessione earum a multis retroactis et proscriptis temporibus contendebant, eisdem Nicolao et Gregorio rectori ad dictam ecclesiam in *Radomicko* pia deuocione ementibus, pro conseruando cultu diuino in eadem, de venerabilium fratrum nostrorum, dominorum prelatorum et canonicorum nostri Poznaniensis capituli et consensu, pro certa ab ipsis Nicolao et Gregorio nobis et eidem capitulo numerata et tradita ac habita exposuimus pecunie quantitate per manus honorabilium virorum, dominorum Iohannis prepositi sancti Spiritus et Petri Luciani canonicorum, laboris huiusmodi dicte nostre ecclesie prepositorum, ad dicti chori fabricam conuertenda ac eciam dispensanda. Vt itaque memorata ecclesia parochialis in *Radomicko* iura et obuenciones suas sic integre obtineat, quod et sibi ab alijs illesa conseruentur et ipsa suis huiusmodi iuribus sit contenta, prescriptas decimas seu census decimales sic emptos in villis *Radomicko, Boguschino* et *Bronikowo,* necnon agros et ortos cum vtilitatibus eorum ad dictam ecclesiam racione fundi in *Radomicko* spectantes, ipsamque *Radomicko* necnon infrascriptas villas *Smyczyny, Dlutkowo, Kuroswane, Sirpowo* et *Unino* [2]) cum allodiorum in eisdem decimis ac annonis missalibus per rusticos et molendinatores de molendinis dictarum villarum persoluendis, ac alijs iuribus et consuetudinibus parochialibus in parochia et pro parochia dicte ecclesie in *Radomicko* et eius, qui pro tempore fuerint, rectoribus appropriamus, inuisceramus, incorporamus et adiungimus, ac incolas dictarum villarum in

eadem ecclesia diuina audire officia et ecclesiastica percipere sacramenta, Christianaque debere perfrui sepultura, ac eidem ecclesie et eius rectoribus pro tempore de dictis decimis missalibus et iuribus alijs debito tempore reddendi, contradictores quoque et rebelles ad satisfactionem compelli, censura ecclesiastica mediante. Premissaque omnia et singula ex certa nostra sciencia et dicti capituli ratihabicione et consensu appropriamus, ratificamus et confirmamus ac presentis scripti patrocinio robur perpetue firmitatis volumus et decernimus habitura. In cuius rei testimonium nostrum et nostri capituli predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in curia nostra feria sexta infra octauam beati Martini episcopi, in capitulo nostro generali, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Vincencio preposito, Petro decano, Nicolao cantore, Simone custode, Nicolao cancellario, Conrado archidiacono Srzemensi, Nicolao Strzeschconis, Michaele Blida decretorum doctore, Mathia de *Kczynia,* Bartholomeo Rynkonis, Iohanne preposito s. Spiritus, Iohanne de *Neparth,* Ianussio de *Scholowo,* Borzislawo, Floriano de *Poklathky,* Mathia de *Kalisz,* Floriano de Cracouia, Petro Luciani, Iacobo Grolok, Alberto preposito Gluschinensi, Przibislao, Miroslao, Mathia Blyda, Petro decano, Paulo de *Szlachczino* scolastico Lubucensibus, Lodouico, Iohanne de *Czechel,* Nicolao Iamenski et Vincencio de *Marczinkowo,* prelatis et canonicis tunc capitulariter congregatis.

Z liber beneficiorum archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Radomicko* wieś parafialna w powiecie kościańskim.
Bronikowo wieś parafialna w tymże powiecie.
Boguszyn wieś należąca do parafii *Bronikowo.*
[2]) *Smyczyna* wieś w powiecie wschowskim, par. *Radomicko.*
Dłutkowo i *Kurozwęki* w tej okolicy dziś nie istnieją.
Sierpów wieś w pow. kościańskim, par. *Radomicko.*
Unino dziś w tej okolicy nie istnieje.

41. 1403. die 19. mensis Novembris, in *Gartin.*

Ulricus de Iungingen commendor de Balge testatur, Alexandrum ducem Lithuaniae in terris ordinis Teutonici venandi potestatem obtinuisse.

Wir bruder Vlrich von Iungingen kompthur czur *Balge* Dutsches ordins wir uorheisen vnde geloubin by gutin, getruwen an algeb . . . . dem irluchten ffuersten herczoge Allexandro andirs Witowdt grosfuersten czu Littouwen uor vnserem homeister vnde uor den ganczin ordin vnde alle des ordins lant vnde luete, vnde mit namen uor herczoge Switterigal, das her ffrie vnde sicher sye uf des ordins grenitczen vnde wiltnisse czu iagin bynen alder cziet dis fredis, der itczunt steet wen her wil adir wo is in

gelust in siner eigen personen, vnde alle den, di mit im sin vnde sunderlich ab vnser here der Konig von Polin mit im in den iaitten sien wielde, der sal ouch deser sicherunge gewis sien mit alle den sinen, di mit im uf di iait komen. Czu geczuegnisse gebe wir desin brief mit vnsserm angehangin ingesegel, der gegeben czu *Gartin* in der iarczal vnsers heren Christi geburt M° CCCC tercio, am tage Elisabeth.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 283), opatrzony jest jedną pieczęcią okrągłą ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, której wycisk zatarty.

42. 1404 s. d. m. et l.

Ioannes praepositus ad s. Spiritum et officialis Posnaniensis notificat, sese a Bonifacio IX. P. M. litem inter Martinum praepositum de *Bużenin* [1]) et Nicolaum praepositum de *Stolec* [2]) agitatam, discernendam, commissam obtinuisse.

Archivum consistorii metropol. Gnesnen de a. 1404—1405. Dokument niedokończony.

[1]) *Burzenin*, niegdy miasteczko, dziś wieś w powiecie sieradzkim.
[2]) *Stolec* wieś parafialna w tymże powiecie.

43. 1404. die 26. mensis Ianuarii, in *Skierniewice*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolaum Strzessconis thesaurarium, canonicum et officialem Gnesnensem procuratorem suum instituit.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński z uwagi, iż w sprawach publicznych dość często poza granicami swojej dyecezyi przebywać musi, przez co potwierdzanie prezentowanych mu osób na różne beneficia *cum et sine cura* bywa zwlekane, nadaje Mikołajowi Strzeszkowiczowi skarbnikowi, kanonikowi i oficyałowi gnieźnieńskiemu pełne zastępstwo swej osoby w tej mierze. Ma to zastępstwo obejmować godności poniżej biskupiej zwłaszcza w kollegiatach łęczyckiej, uniejowskiej i kurzelowskiej, rozciągać się jednak tylko na te osoby, które mu arcybiskup piśmiennie do wyboru poda.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1404—1405.

44. 1404. die 13. m. Februarii, in castro *Kamień*.

Nicolaus Longus canonicus Gnesnensis, vitricus Naclensis, Camenensis et Pomeraniensis Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi litem inter Paulum rectorem ecclesiae de *Drzewianowo*[1]) et nobiles quosdam de decima villae *Drzewianowo* exortam, discernendam committit.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnen. de a. 1404—1405.

[1]) *Drzewianowo* wieś w powiecie wyrzyskim.

45. 1404. die 4. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Ioannem de *Tęczyn* castellanum Cracoviensem villam *Strzałków* Leonardo de *Nowaki* CCCC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Dum viuit littera, viuit et accio commissa littere, cuius assercio nutrit memoriam et labiles semper perpetuat acciones. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Pomeranie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram nostrorumque baronum validus Iohannes de *Tanczin* castellanus Cracouiensis, miles noster fidelis dilectus, veniens presenciam, sanus mente et corpore, non coactus, nec compulsus, nec aliquo erroris seductus deuio, sed matura deliberacione habita, spontaneaque voluntate, suorum fretus consilio amicorum, villam suam *Stralkowo*[1]) wlgariter dictam, in terra Syradiensi prope *Radomske* sitam, cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, censibus, redditibus, prouentibus, aquis, pratis, campis, virgultis, quercetis, pinnetis, siluis, borris, gagijs, mericis, nemoribus, piscinis, molendinis, stagnis, paludinibus, fluuijs, fluminibus, mellificijs, lacubus, rywulis, piscaturis, emolimentis, venacionibus, aucupacionibus, aquis et aquarum decursibus, iuribus, dominijs, obuencionibus, coherencijs et appendijs vniuersis, quibuscumque vocitentur nominibus, prout predicta villa in suis limitibus et graniciebus longe, late et circumferencialiter est distincta et limitata ab antiquo, prout predictus Iohannes ipsam villam *Stralkowo* solus tenuit, nichil iuris et dominij in eadem villa pro se et suis successoribus reseruando, nobili Leonardo de *Nowaky* et suis heredibus et successoribus legittimis pro quadringentis marcis grossorum Pragensium latorum, numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, rite et racionabiliter vendidit et coram nobis iusto vendicionis titulo resignauit, per ipsum Leonardum suosque heredes et propinquiores successores legittimos tenendam, habendam, venden-

dam, obligandam, commutandam, vtifruendam, donandam, alienandam et ad vsus suos suorumque heredum et legittimorum successorum beneplacitos conuertendam, prout sibi et suis successoribus predictis melius et vtilius videbitur expedire, promittens prefatus Iohannes Leonardum sepedictum et successores suos legittimos exbrigare et eliberare iuxta ius terrestre a quolibet homine hanc villam *Stralkowo* modo iuris et consuetudinis. Nos vero vendicionem et resignacionem predictas coram nobis rite et racionabiliter, ut premittitur, factas, ratas, gratas atque firmas habentes, ipsas ratificamus, gratificamus, aprobamus et confirmamus, decernentes, ipsas robur perpetue firmitatis obtinere. Harum quibus sigillum magestatis nostre appensum est testimonio litterarum. Actum Cracouie feria tercia post dominicam Oculi mei, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus hijs strennuis nobilibusque viris: Petro Kmithe Sandomiriensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Iacobo de *Koneczpole* Syradiensi palatinis, Clemente de *Moskorzew* Wisliciensi, Nicolao Woynicensi, castellanis et Gnewossio de *Daleuicze* subcamerario Cracouiensi, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouienses et regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilecti. — Ad relacionem eiusdem Nicolai vicecancellarij Donyn canonicus Sandomiriensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony był pierwotnie pieczęcią majestatową, uwieszoną na sznurku z zielonego i pąsowego jedwabiu, po której pozostała tylko skorupa spodnia bez wierzchniego wycisku.

[1]) *Strzałków* wieś w pow. noworadomskim, par. *Radomsk.*

46. 1404. die 17. m. Martii, in *Ląd.*

Gerhardus abbas monasterii Landensis Nicolao Ruprecht molam in villa *Wierzbino* XXIV marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerhardus abbas monasterii Landensis, (ordinis) Cisterciensis, diocesis Gnesnensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod ex arbitrio salubri et consensu fratrum conuentus nostri, molendinum nostrum in hereditate nostra *Virzbino* [1]) nuncupata, circa opidum *Sluptza* [2]) dictum demanente, situm, et in stagno de *Povidz* decurrenti situatum, prouido viro Nicolao Ruprecht dicto et suis legittimis successoribus vendidimus pro XXIIII marcis vendicione eterna et vendimus presencium per tenorem, dantes et concedentes eidem Nicolao et suis successoribus natis vel nascendis plenariam et omnimodam potestatem tenendi, habendi, commutandi, obligandi, conueniendi, vendendi, vtifruendi perhenniter possidendi et ad vsus voluntarios conuertendi, iuxta quod prefato Nicolao vel suis sequa-

cibus vberius ac decencius videbitur expedire, sub hac, que sequitur, ordinacione; quod prelibatus Ni. et sui successores singulis annis quolibet anno super festum Natiuitatis Domini nostri honoribus et appensis nos et nostros successores solicitare debeant, quemadmodum ceteri molendinatores in eodem stagno respirantes, nos hactenus sollicitant, nostre subiecti dicioni. Rursus iamdictus N. et sui successores singulis annis quatuor maldratas frumentorum nobis et nostris posteris molere sint astricti libere necnon omni prorsus iure molendinatorio postergato. Insuper si aqua per vehemenciam auide ampliaretur et aggerem wlgariter *grobla* dictum, disrumperet, extunc incole ville nostre pretacte *Virzbino* pro reparacione aggeris premissi manus sibi debeant porrigere adiutrices, si eidem aque non neglexerit instaurare; si autem neglexerit, extunc in dampnum dicti N. vel suorum successorum procedet. Depost, si aqua de eodem stagno alibi conuerteretur vel reduceretur, vel quod absit, si tranquilitate durante propter deuastatorum vel occupatorum regni Polonie spolia, emolimenta ad molendinum sepedicti N. vel suorum progenitorum adduci ad molendinum non possent, extunc non in ipsius N. sed in dampnum nostrum procedet. Et post si molendinum premissum per ignis adustionem occupatorum vel predonum predictorum, quod absit, comburetur, extunc dampnum nobis vel nostris successoribus et N. vel suis posteris in solidum appropriaretur. Ex adiunctis donamus N. predicto et suis successoribus molendinum preconceptum cum omnibus et singulis iuribus et dominijs longe lateque et profunde possidendum ab omnibus circumferencialiter, prout preantelatus Nicolaus in primordijs tenuit et predecessores sui tenere consueuerunt. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus ac decreuimus roborari testimonio premissorum. Actum et datum in domo habitacionis nostre feria secunda proxima post dominicam Iudica sub anno Domini M° CCCC° quarto. Presentibus prouidis viris, dominis: Valtero aduocato, Bruzar proconsule et Iohanne Ruprecht ciue Slupczensi, Goblino priore, Richolpho subpriore, Ziurido cellerario et alijs fidedignis.

Item sub anno Domini millesimo CCCC° XXVIII°, sequenti die post Vrbani, constitutus coram nobis et testibus subscriptis, prouidus vir molendinator vendidit molendinum in hereditate nostra *Vyrzbyno* situm discreto viro Iacobo Sokolnyk dicto et suis legittimis successoribus pro XXX marcis monete currentis. Presentibus discretis et prouidis viris: domino Alberto plebano in *Strzalcow,* nobili Iohanne herede ibidem, nobili viro Petrassio herede in *Luckom,* Iohanne relicte Dederici filio, Andrea dickto Szorafky ac alijs quamplurimis testibus fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 37.

[1]) *Wierzbino* dziś *Wierzbno* wieś pod miastem Słupcą w pow. pyzdrskim na południe położona.

[2]) *Słupca* miasteczko w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim.

47. 1404. die 20. mensis Martii, in *Sieradz*.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis ad Nicolaum Strzessconis officialem Gnesnensem litterae de interdicto in oppido *Pobiedziska* servando.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński donosi Mikołajowi Strzeszkowiczowi oficyałowi gnieźnieńskiemu, że na wniosek szlachetnego Dobka zwanego Cobila, starosty pobiedziskiego, król oświadczył życzenie, iżby interdykt rzucony na miasto *Pobiedziska* [1]) aż do przybycia królewskiego tamże został zawieszony. Gdy arcybiskup nie wie, czy interdykt ten z rozporządzenia oficyała czy też z rozkazu papieża został ogłoszony, rozkazuje zatem, aby w pierwszym wypadku takowy aż do przybycia króla zawieszony został, w drugim zaś wypadku, iż nic zmienić nie może. Syradia feria quinta post dominicam Iudica.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

[1]) *Pobiedziska* miasto w pow. szredzkim.

48. 1404. die 31. mensis Martii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae commutationem villae *Prądzewo* villa *Prusinowice* a Iascone de *Prądzewo* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi factam, ratam esse iubet.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quod oblata nobis pro parte reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolaj archiepiscopi Gneznensis, nobis sincere dilecti, peticio continebat, quatenus literam infrascriptam strennui Iohannis de *Oleschnicza*, capitanei Lanciciensis, militis nostri fidelis dilecti, approbare, ratificare et cum interposicione nostri decreti de innate nobis benignitatis clemencia confirmare dignaremur gloriose(s). Cuius quidem litere tenor sequitur et est talis:

„Nos Iohannes de *Oleschnicza* tribunus Lublinensis et capitaneus Lanciciensis, significamus, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, vniuersis, quod in nostra multorum(que) nobilium constitutus presencia nobilis Iaschco de *Prandzewo*, sanus mente et corpore, animique sui bona cum deliberacione ac maturo amicorum consilio prehabito, villam suam dictam *Prandzewo* [1]), circa fluuium dictum *Brzura* et paludes iacentem, cum omnibus predicte ville seu hereditatis pertinencijs, videlicet agris, pratis, pascuis, siluis, gaijs, mericis, paludibus, aquis et earum decursibus omnibus et vniuersis, qui in dicta villa siue hereditate sunt uel postea haberj videbuntur quoquomodo, reuerendissimo in Christo patri, domino et domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis

ecclesie archiepiscopo ac ipsius ecclesie predicte pro villa dicta *Prussino-uicze*[2]) racione concambij siue commutacionis resignauit et ut iuris est, assignauit cum effectu, renuncians omni iurj et dominio, per prefatum dominum archiepiscopum et ipsius ecclesiam antedictam huiusmodi villam *Prandzewo* perpetuo possidendam, tenendam, habendam et in vsus beneplacitos conuertendam. Et quia predicta villa *Prandzewo* extendebatur maiorj in valore, propter quod Iaschco prenarratus quadraginta marcas grossorum latorum Pragensium numeri Polonici a domino Nicolao archiepiscopo prelibato recognouit se recepisse pro suo ac suorum successorum beneplacito voluntatis. Nos itaque capitaneus prefatus commutacionem et resignacionem coram nobis factam, ut prefertur, ratam et gratam habentes, presentibus approbamus, ratificamus perpetuis temporibus duraturis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Lancicie in crastino Resurrectionis Domini, sub anno eiusdem M° CCCC° quarto. Presentibus strennuis ac honorabilj viris, 'dominis: Iacussio pallatino Siradiensi, Nicolao castellano Woyniciensi, Andrea archidiacono, Msczyslao venatore Lanciciensibus, Stephano dicto Puczek ac alijs multis fidedignis".

Nos igitur Wladislaus rex predictus huiumodi commutacionis et resignacionis literam ac omnia exinde secuta, rata, grata et firma habentes, ipsa tenore presencium in omnibus suis condicionibus, punctis, articulis et sentencijs ratificamus, gratificamus, confirmamus et de nostra certa sciencia approbamus, decernentes ipsa robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Noua ciuitate alias *Corczin* in crastino sancti Egidij confessoris, anno Domini M° CCCC° quarto. Presentibus strennuis viris: Iohanne de *Thanczin* castellano Cracouiensi, Petro Kmitha pallatino Sandomiriensi, Clemente Wisliciensi, Nicolao Woyniciensi castellanis, Gnewoschio subcamerario Cracouiensi et Hincza de *Rogow* militibus nostris fidelibus dilectis et alijs multis fidedignis.

Liber priuilegiorum capitulare z r. 1477 kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej fol. 45 verso.

Oryginał tego przywileju, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 288 a), opatrzony większą pieczęcią królewską z czerwonego wosku, jest tak w skutek wilgoci zblakły, że odczytanym już być w całości nie może.

[1]) *Prądzew* wieś w powiecie i parafii Łęczyca nad rzeką Bzurą położona.

[2]) *Prusinowice.* Jest kilka wsi tej nazwy, o którychby tu mowa była, rozstrzygnąć nie umiemy. Domyślamy się tylko, iż rozumieć się tu mają *Prusinowiczki* w powiecie łaskim, niegdy do parafii *Mikołajewice* należące.

49. 1404. die 8. mensis Aprilis, Lanciciae.

Iacussius de *Słupcza* quinque mansos agri in *Słupcza* Swansconi de *Kazemino* et Hancae uxori eius in XXX marcis pignori obligat.

Nos Petrus iudex necnon Derslaus subiudex terre Lanciciensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod in nostra pro tribunali constitutus presencia Iacussius de *Slupcza,* sanus mente et corpore, animique bona cum deliberacione, quinque mansos possessos ibidem in *Slupcza*[1]), ad ipsum paterna ex successione spectantes, honeste ac nobilibus Hance necnon Swanschconi de *Kazemino* racione dotis XXX marcarum grossorum latorum Pragensium, numeri Polonici fassus est obligasse, ymmo coram nobis, vt iuris est, obligauit cum effectu, cum omnibus predictorum mansorum pertinencijs, redditibus, censibus, iuribus et fructibus vniuersis, prout solus ipsos mansos siue kmethones tenuit et habuit, tenendos, habendos et possidendos, a Natiuitate Domini ad Natiuitatem iuxta ius et consuetudinem terrestrem tamdiu, quousque memoratis Hance et Swanschconi marce triginta prefate fuerint persolute. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie tercia feria post Conductum Pasche sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus nobilibus viris, dominis Stanislao pincerna, Paschcone tribuno Lanciciensibus, Nicolao decano Wladislauiensi, Wladimiro de *Slawoschow,* Petrassio de *Paski* ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 285), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza z wyciskiem zgoła zniszczonym.

[1]) *Słupcza.* Dziś żadna wieś tej nazwy w dawnem województwie łęczyckiem nie istnieje. Że zaś w niniejszym dokumencie chodzi o taką wieś, która niegdy w województwie łęczyckiem leżała, dowód w tem, że akt niniejszy został zeznany przed sędzią i podsędkiem łęczyckimi.

50. 1404. die 10. mensis Aprilis, in *Pyzdry.*

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacobum et Bartholomaeum scultetiam villarum *Wronczyno* et *Niedamirz* Nicolao Zielonodębski XVI marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam prouidi viri Iacobus et Bartholomeus scolteti de Minori *Wronczino* et de *Nedamirz,*[1]) non compulsi, non coacti, neque errore aliquo seducti, sed de ipsorum spontanea volun-

tate, vsi amicorum suorum consilio et animis deliberatis, eandem scolteciam in Minori *Wronczino* et in *Nedamirze* cum omni iure et domino, sicut soli tenuerunt et habuerunt, sagaci viro Nicolao Zelonodambsky ciui Pisdrensi et ipsius legittimis successoribus pro decem et sex marcis grossorum Pragensis monete et Polonicalis numeri, quadraginta et octo grossos pro qualibet marca computando, vendiderunt et coram nobis iusto vendicionis tytulo in perpetuum resignauerunt, tenendam, habendam, vendendam, obligandam, commutandam et ad vsus beneplacitos conuertendam, prout predicto Nicolao Zelonodambsky et ipsius posteritati legitime vtilius videbitur expedire. Sed quia predicti Iacobus et Bartholomeus priuilegium super vsibus et iuribus predicte scoltecie non habuerunt, quia tempore gwerrarum et licium ipsius fuisset et foret priuilegium super predictam scolteciam laceratum, et petiuerunt nos cum instancia, quod ipsos ad probandum admitteremus; nos vero de consilio dominorum terre Maioris Polonie nobilium ad probandum ipsos admisimus. Qui Iacobus et Bartholomeus bonos et ydoneos testes produxerunt, quibus notum fuit de prouentibus et iuribus scoltecie predicte. Quiquidem testes, sicut premittitur, per prefatos Iacobum et Bartholomeum producti, iurauerunt, quod duo in Paruo *Wronczino* et duo in *Nedamirze* mansi agrorum liberi ad iam dictam scolteciam in Minori *Wronczino* et in *Nedamirze* pertinuerunt et pertinent; item in *Wronczino* vna taberna et alia in *Nedamirze;* item tercius denarius de re qualibet iudicata; item de duobus lacubus, scilicet de *Grzęden* et de *Slone* tercius piscis; eciam de apreciacione in borris et in siluis in prefatis villis tercius denarius scolteto debet prouenire, wlgariter *wkupu;* item terciam partem mellis de borris et silius ibidem scoltetus habere debebit; eciam quod prata subscripta, videlicet *Clysowsky ostrow, Tarnowecz, Kosze* et *Gorziwa* ad scolteciam pertinent; item et(iam) quod scultetus circa suam curiam in *Wronczino* super rywlis melendinum libere potest construere nullo impediente; item scoltetus quod ibidem potest libere habere tres structuras wlgariter *yazi* super rywlis, quando aqua inundabit; item potest libere facere structuras pro capiendis capriolis, wlgariter *grodzy.* Ceterum scoltetus debet facere seruicia domino regi, legaciones ad *Kalis,* ad *Conin* et ad *Stawissino* deferendo in suis proprijs expensis; incolarum vero quilibet de vtraque villa pro censu vnum fertonem ad festum sancti Martini soluere tenetur; item quilibet kmethonum quatuor mensuras auene exaccionalis; item incole predictarum villarum debent in quolibet anno falcastrare pratum dictum *Solna,* rastrare, cumulare et deducere, vbi et quo ipsis fuerit demandatum, in ipsorum expensis; item quilibet kmetho debet soluere quatuor grossos expedicionales; item in sepedictis villis tria iudicia in anno debent habere kmethones, pro duobus iudicijs dimidiam marcam soluere debent et scoltetus pro tercio iudicio fertonem dabit aut prandium parabit pro tutore seu procuratore villarum antedictarum; item pro porco kmethones de ambabus villis debent soluere octo scotos in quolibet anno; item quilibet kmetho ad festum Pasche medium capete ouorum et ad festum Assumpcionis gloriose virginis Marie

per duos pullos in quolibet anno dabit. Ceterum quilibet incola ad castrum Pisdrense tres currus lignorum adducere teneantur. Nos autem audita tali protestacione virorum ydoneorum prefatos scoltetos circa iura et prouentus suprascriptos conseruandum duximus et tenore presencium conseruamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Pysdry* feria quinta post Conductum Pasche anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus nobilibus viris: Nicolao de *Gorasdowo* pincerna, Iohanne patre suo de ibidem, Wenceslao de *Thworowo,* Martino Rosust de *Iarnoltowo,* Nicolao de *Sepno* et Preceslao de *Nethanskowo* heredibus ac alijs multis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 32.

[1]) *Wronczyn* wieś w pow. poznańskim na południe od *Stęszewa* położona. Jeśli jednak przez nazwę „Minor *Wronczino*" rozumieć należy *Wronczyno małe* czyli *Wronczynek*, to taka wieś na obszarach dawnej Wielkiej Polski dziś nie istnieje. *Niedamirz* również dziś nie istnieje.

51. 1404. die 17. mensis Aprilis, Wladislaviae.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Sandivogium de *Szubino* villam *Wanorze,* episcopi Wladislaviensis propriam, tantum ad vitae tempora obtinuisse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, ad rei memoriam sempiternam, quomodo Mathias de *Wansosche* iudex Calisiensis, noster fidelis dilectus, coram nostra personaliter constitutus presencia, habens potestatem et speciale mandatum, prout coram nobis sufficienter edocuit, nomine validi Sandzivogij de *Schubino* palatini Calissiensis, militis nostri fidelis dilecti, non coactus, nec compulsus, neque aliquo errore seductus, sed plene deliberato animo, asserens prenominatum Sandziuogium palatinum, patruum suum, ex quadam infirmitate adeo esse debilem et in organis loquele impeditum, prout id ipsum nobis extitit notorium, quod infrascripta per se ipsum idem Sandziuogius exprimere non valeret, publice recognouit et confessus est, quomodo idem Sandziuogius villam *Wanorze* [1]) mense episcopalis Wladislauiensis, sitam in terra nostra Cuiauiensi et in districtu Gnewcouiensi, [2]) nonnisi ad sue vite tempora ius haberet possidendi, postque suum decessum eandem villam *Wanorze* cum omnibus suis iuribus et pertinencijs, quibuscumque nominibus appellentur, nullis iure, proprietate ac dominio in eadem villa *Wanorze* pro eodem Sandziuogio aut suis heredibus vel successoribus legitimis reseruatis, ad eandem mensam episcopalem et episcopum, qui pro tempore fuerit, Wladislauiensem, pleno

iure debere reuerti. Nos vero potestate et mandato per prefatum Sandziuogium iamdicto Mathie iudici traditis et coram nobis probatis, necnon recognicione et confessione premissis diligenter attentis et rite admissis, prefatam villam *Wanorze* post obitum prenominati Sandziuogij ad nullum alium seu alios, preterquam ad predictam mensam episcopalem Wladislauiensem et eius episcopum, qui fuerit pro tempore, pertinere et deuolui debere declaramus, dicimus et approbamus perpetuis temporibus per eundem episcopum Wladislauiensem et suos successores cum omnibus eiusdem ville iuribus, dominijs, preprietatibus et pertinencijs possidendam. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum in Iuueni Wladislauia feria quinta proxima post dominicam Misericordia Domini anno eiusdem millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus validis Iohanne Liganza Lanciciensi, Mathia Maczuda Gnewcouiensi palatinis, Iohanne de *Tolischkowo* Calissiensi, Iaschcone de *Grabye* Cruswiciensi et Alberto Caminecensi (s) castellanis, et alijs quam pluribus nostris fidelibus dilectis. Datum per manus honorabilis Nicolai, prepositi sancti Floriani et canonici Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij nobis dilecti.

Teka Naruszewicza 10 N. 77.

[1]) *Wanorze* wieś niegdy w powiecie gniewkowskim położona.
[2]) W kopii mylnie „Gudbcouiensi".

52. 1404. die 23. mensis Aprilis, in *Kalisz.*

Decretum quorundam arbitrorum inter Catharinam de *Grzybowo* et Philippum avunculum eius litem dirimens.

R. Derslaus de *Oczansch,* Grzimko de *Cothsiedsco* parte Philippi ab vna, et Iaczko consul et ciuis Kalisiensis et Nicolaus Czeszonczicz de *Galansky,* procuratores Katharine filie Derslai de *Grzibowo,* parte ab altera, czynią jako sędziowie polubowni następującą pomiędzy obiema stronami ugodę: Katarzyna ustępuje Filipowi wujowi swemu całą swą część wsi *Gałązki W.* [1]) za co otrzymuje dwa łany we wsi *Boczkowo* [2]) i 10 grzywien zapisanych na Gałązkach, na wykupienie jednego łanu w Boczkowie pod warunkiem, aby gdy dorośnie i pójdzie za mąż a owe dwa łany będzie chciała pozbyć, uwiadomiła o tem Filipa, który dawszy jej według zwyczaju szlacheckiego za wiano 35 grzywien groszy szerokich praskich, będzie mógł oba łany zatrzymać prawem pokrewieństwa. Gdyby zaś Filip pieniędzy tych nie chciał wypłacić, wtedy Katarzyna może rozpo-

rządzić obu łanami według swej woli. In Kalis feria quarta post dominicam Iubilate.

Liber terrestris Calissiensis de a. 1414.

[1]) *Gołązki wielkie* wieś niegdy w województwie i powiecie kaliskim.
[2]) *Boczków*, dwie wsie tej nazwy istnieją obecnie w powiecie odolanowskim.

53. 1404. die 24. mensis Aprilis, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae vicariis ecclesiae collegiatae ad s. Georgium in castro Gnesnensi unam mensuram brazei de molendino Gnesnensi singulis septimanis confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia tunc diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum infallibiliter consequi credimus, dum personis ecclesiasticis in laudem Dei deputatis, dexteram nostre celsitudinis liberaliter impartimur, vt nostris suffulti munificencijs, creatoris nostri clemenciam pro nobis et domina Anna regina, consorte nostra, et pro domina Heduigi quondam nostra consorte, charissimis, iugiter valeant exorare, speciali zelo deuocionis accensi, cupientes diem extremi iudicij pietatis operibus preuenire, omnibus et singulis vicarijs ecclesie collegiate sancti Georgij in castro Gnesnensi, residenciam personaliter circa eandem facientibus, de vna mensura brazei singulis septimanis annorum ipsis de molendino nostro, quod equis trahitur, predicte ecclesie conuicino, danda et assignanda graciose duximus prouidendum et prouidimus presencium per tenorem. Ita, quod singulis diebus missas in eadem ecclesia pro nobis et domina Anna regina, nostra consorte, et pro Heduigi quondam nostra consorte predictis peragent et celebrabunt. Quocirca vobis omnibus et singulis capitaneis, procuratoribus et eorum vicesgerentibus, ceterisque officialibus pro custodia eiusdem molendini deputatis seu deputandis, quicumque pro tempore capitanei (vel) procuratores nostri in Maiori Polonia fueritis, nostris firmis regalibus damus in mandatis, quatenus predictis vicarijs ecclesie sancti Georgi predicte, circa eandem personaliter residentibus, de vna mensura brazei singulis hebdomadis mandetis et mandari faciatis efficaciter responderi, omnibus excusacionibus et dilacionibus postergatis ad nostrum duntaxat beneplacitum voluntatis; aliud pro gracia nostra non facturi. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Gnezne ipso die sancti Georgij anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.

Transumpt ex libro Inscriptionum Gnesnen. 15, w archiwum rządowem w Poznaniu.

54. 1404. die 22. mensis Maii, prope *Raciąż*.

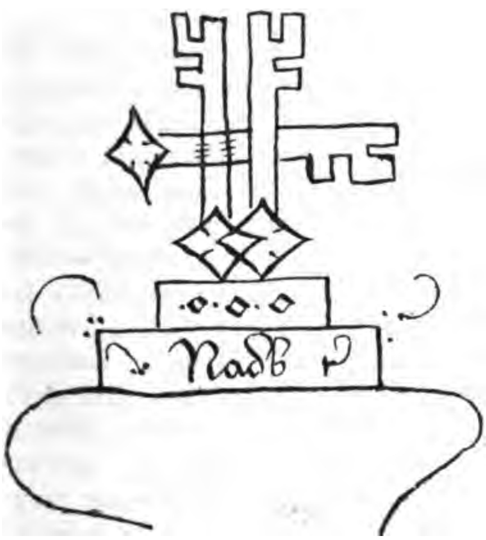
Conradus de Iungingen magister generalis ordinis b. Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica pacem perpetuam cum rege Poloniae confirmat.

In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo duodecimo, indiccione quinta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis digna Dei prouidencia pape vicessimi tercij anno secundo, die Martis vicessima sexta mensis Aprilis, hora nonarum uel quasi, Cracouie in sala murata domus acialis circuli ciuitatis Cracouiensis predicte, circa quam itur ad plateam sancte Anne, constitutus personaliter reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Albertus episcopus Poznaniensis, regni Polonie cancellarius, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum et rogatorum presencia, suis tenens in manibus quasdam litteras in pargameno scriptas, sub tytulo magnifici ac religiosi fratris Cunradi de Iungingen, ordinis beate Marie hospitalis Ierozolimitani de domo Thewtunica Magistri generalis, ipsiusque sollito sigillo in filis sericeis albi et nigri colorum dependenti sigillatas, per me notarium infrascriptum easdem literas transsumi et fideliter ex officio thabellionatus mei in publicam formam reddigi nil addendo uel minuendo, quod sensum immutaret aut variaret intellectum in eisdem demandauit, ita quod eidem transsumpto tamquam ipsis orriginalibus literis fides plenaria valeat vbilibet adhiberi. Quarumquidem originalium literarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

„Nos frater Cunradus de Iungingen, ordinis beate Marie hospitalis „Ierosolimitani de domo Thewtunica Magister generalis, notum facimus „vniuersis, quod sicud dudum temporibus Kazimiri felicis memorie sere„nissimi regis Polonie, post multiplicum gwerrarum ac cedium turbines, „inter ipsum regnumque suum ex vna, predecessores nostros, nos nostrum„que ordinem parte ex altera pax perpetua fuerat solempniter stipulata, „sic et nunc ne in antea tepescat aut pacis emulo procurante quomodo„libet per inerciam aut negligenciam euanescat assumpte et conscripte „pacis pulchritudo, de consilo Conpreceptorum nostrorum prefatam perpe„tuam pacem recentibus pactis tenore presencium confirmamus, promitten„tes bona fide eandem irrefragabiliter obseruare. In quorum testimonium „et euidenciam cerciorem presentes literas nostri maioris sigilli munimine „mandauimus comuniri. Datum in fluuio *Wisle* prope castrum *Ranczansz* „Wladislauiensis diocesis, feria quinta proxima ante festum sancte Trini„tatis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus reue„rendis in Christo patribus et dominis, dominis Arnoldo et Iohanne eccle„siarum episcopis Culmensis et Pomezaniensis, ac dilectis in Christo ordi„nis nostri fratribus: Cunrado de Kchtensteyn (s), Burkhardo de *Wobeke,* „supremo trappiario et commendatore in Cristburg, Arnoldo de Hecken

„thezaurario, Frederico de Wenden commendatore in Thorun, domino „Iohanne Rymmani decretorum doctore et domino Iohanne de *Rogetteln* „ecclesiarum canonicis Pomezaniensis et Warmiensis pluribusque alijs fide„dignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis".

Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora, loco, quibus supra. Ad requisicionem prenominati reuerendi patris et domini, domini Alberti episcopi Poznaniensis cancellarij regni Polonie. Presentibus ibidem honorabilibus, nobilibus et circumspectis viris, dominis: Dziwissio preposito in collegiata Scarbimiriensi, Ade in kathedrali Cracouiensi, Nicolao de Kazimiria magistro in artibus in collegiata sancti Georgij in castro Cracouiensi, thezawrario regis Polonie, ecclesiarum canonicis, Stanislao alias Mroczkone rectore parochialis ecclesie in *Tlokinya,* presbiteris, Pelka de *Gnoyno* et Iohanne Warszewsky militibus, Petro Foxczal, Nicolao dicto Langniclos, Nicolao Plathnar et Longo Michaele ciuibus et consulibus ciuitatis Cracouiensis antedicte, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Nicolaus Andree de Bistra, clericus Cracouiensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, quia predictarum literarum ad transumptum et ad publicam formam redigendarum, per prefatum reuerendum in Christo patrem et dominum, Albertum Poznaniensem episcopum, cancellarium regni Polonie, requisicioni, omnibusque et singulis premissis, dum sic ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia sic fieri vidi et audiui, per aliumque fideliter scriptum, me hic manu propria subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo quoque, quo apostolica vtor auctoritate et nomine meis solitis et consuetis consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 325). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony.

55. 1404. die 1. mensis Maii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cum Iascone de *Prądzewo,* villam *Prusinowice* villa *Prądzewo* commutat.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum et errorum incomodis tunc prudenter occurimus, [cum g]esta etatis nostre litterarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gnezne[nsis ecclesie archie]piscopus significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod bona mense ecclesie nostre Gneznensis, [quantum cum] Deo possumus, temporibus nostris cupientes deducere in augmentum et condicionem eorum facere meliorem villam [seu hereditatem] nostram *Prussynowicze*[1]) wlgariter dictam, in terra ac districtu Lanciciensi et in flumine *Nyr* sitam, sub [ratihabicione vnenera]bilium fratrum nostrorum, capituli videlicet Gneznensis, cum nobili Iaszkone herede de *Prandzewo*[2]) pro dicta v[illa sua *Prandzewo* eci]am in districtu et in terra Lanciciensi sita permutauimus, quadraginta marcas grossorum latorum Pra[gensium, computi Polonicalis] eidem Iaszkoni pro dicta villa *Prandzewo* addentes, realiter numeratas. Quam quidem villam *Pruss[ynowicze* cum omnibus suis cen]sibus, redditibus, agris, pratis, pascuis, gaijs, siluis, nemoribus, aquis, piscinis, piscaturis, [stagnis, paludibus et aquarum decursi]bus et singulis ipsius ville vtilitatibus, nichil iuris, proprietatis aut dominij preter deci[mam manipularem post araturas k]methonum, quam nobis et successoribus nostris expresse reseruamus inibi, nobis et [successoribus nostris reseruantes m]emorato Iaszkoni tytulo permutacionis huiusmodi resignauimus et presentibus resignamus [plenum et directum eiusdem ville dominium] in ipsum Iaszkonem et liberos ac successores suos leggittimos transferentes, per [iam dictum Iaszkonem et liberos ac succe]ssores suos tenendam, regendam, gubernandam, commutandam, vendendam, aut per se et s[uccessores suos legittimos possidendam et ad] suos et suorum successorum vsus beneplacitos conuertendam. Et quia eadem villa *Prussynowicze* [per nos sir, ut prefectur, permutata,] nullum allodium curie nostrorum predecessorum et nostre perantea habebat, incoleque [ipsius ville nostris predessoribus et nobis] de omnibus agris huiusmodi ville et culturis cuiuslibet grani decimam manipularem [annis singulis persoluebant, ideo pref]ato Iaszkoni et eius heredibus (ut) duos tantummodo kmethones de duobus laneis seu [mansis repellant et eosdem duos ma]nsos et non plures pro curia ipsorum excolant, de eisdemque mansis sic excultis decimam [manipularem iuxta morem nobilium rectori ecclesie, vbi diuina audient officia et ecclesiastica percipient sacramenta an[nis singulis dent et assignent, ips]is de speciali gracia tenore presencium indulgemus. Harum quibus nostrum ac dicti nostri ca[pituli sigilla presentibus sunt] appensa testimonio litterarum. Actum et datum Gnezne prima die mensis Maij anno [Domini millesimo quadrin]gentesimo quarto. Presentibus honorabilibus viris: Nicolao Strosberg pre-

posito, Petro cantore, Iaro[slao archidiacono], Michaele scolastico, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Nicolao Strzeschconis thezaurario et [alijs canonicis ecc]lesie Gneznensis predicte capitulariter tunc nobiscum congregatis.

Oryginał pargaminowy z ogromną wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony jest dwiema pieczęciami, nieco zniszczonemi, zawieszonemi na sznurkach z różowego i blado-zielonego jedwabiu. Pierwsza podługowata wyobraża pod gotyckiem podniebieniem, wspartem na wysokich słupach, biskupa in pontificalibus w stojącej postawie, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa. Napis otokowy otłuczony. Druga okrągła jest dawna pieczęć kapituły katedralnej gnieźnieńskiej. Uszkodzony tekst uzupełniony został z Liber priuilegiorum capituli Gnesnen. fol. 46.

[1]) *Prusinowice* wieś w pow. łaskim, par. *Mikołajewice*.
[2]) *Prądzew* wieś w pow. łęczyckim nad rzeką Bzurą położona.

56. 1404. die 13. mensis Maii, in *Oborniki*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Swantoslaus canonicus Vladislaviensis Aegidio civi Posnaniensi de domo quadam intendebat, dirimere praesumat.

R. Zakaz powyższy motywuje król w ten sposób, iż spór ów wedle statutów państwowych przed sąd świecki królewski należy. In *Obornyky* feria tercia infra octavas Assumpcionis (s) Domini.
Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

57. 1404. die 22. mensis Maii, prope *Raciąż*.

Conradus de Iungingen magister generalis ordinis b. Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica Wladislao regi Poloniae venandi in silvis ad fluvios *Bober* et *Suppe* facultatem tribuit.

Wladislao serenissimo ac magnifico regi Polonie, supremo principi Littwanie et heredi Russie etc. frater Conradus de Iungingen Magister generalis ordinis beate Marie hospitalis Ierosolimitani de domo Theotonica. Ad beneplacita regalis magnificencie indefessum animum ac deuotum cupientes nostre deuocionis insignia apud vestre preclare maiestatis fastigia vtcumque declarare, vigore presencium indulgemus Vestre Serenitatis persone, ibi personaliter existenti cum sua familia, libertatem siue facultatem venandi cuiuslibet generis ferarum nostris in nemoribus et saltibus sitis intra fluuios *Bober* et *Suppe,* quociens eidem Serenitati visum fuerit et expediens, dumtaxat ad tempora vite vestre, que Omnipotens dignetur facere longiturna. Insuper quamdiu Magnificencia vestra inibi venacionis

studia exercuerit, piscacionis quoque, graminum ac lignorum nostrorum pro necessitate ignis sulummodo habendorum, eidem Serenitati vestre sit liber vsus. In cuius gratuite concessionis testimonium, sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in fluuio dicto *Wysla* prope castrum *Raczans,* Wladislauiensis dyocesis, feria quinta proxima ante festum sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.

Teka Naruszewicza 10 N. 78, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego na pasku pargaminowym wisiała nadpsuta pieczęć wielkiego mistrza Konrada.

58. 1404. die 23. mensis Maii, Romae.

Henricus cardinalis, s. Romanae ecclesiae cardinalium camerarius, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem XII florenis XV solidis et VI denariis solutum facit.

Henricus miseratione diuina tituli sancte Anastasie presbiter cardinalis, sacri collegij reuerendissimorum in Christo patrum, dominorum sancte Romane ecclesie cardinalium camerarius, vniuersis et singulis, presentes literas inspecturis, salutem in Domino. Vniuersitati uestre notum facimus per presentes, quod reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus Dei gracia episcopus (s) Gneznensis, pro complemento et finali solutione sui communis seruicij, in quo camere collegij dictorum dominorum cardinalium sub certis penis et sententijs ratione dicte sue ecclesie extitit efficaciter obligatus, vnum florenum auri de Camera, solidos decem monete Romane nobis . . . . . pro totalj solutione vnius sui et minuti seruitij debiti consueti pro familiaribus et officialibus dicti collegij, in quo similiter extitit obligatus, vndecim similes florenos, solidos quinque et denarios sex monete predicte per manus discreti viri, domini Iohannis de *Velathw,* canonici Lanciciensis, die date presencium solui fecit realiter cum effectu. De quibus sic datis et solutis dictum dominum Nicolaum episcopum eiusque heredes et successores et dictam suam ecclesiam Gneznensem tenore presentium quitamus, absoluimus et liberamus, ipsumque ab excommunicationis sententia, quam incurrit propter moram solutionis dictorum communis et minuti seruitiorum non facte termino constituto et a reatu periurij ac alijs penis et sentencijs, quas propterea incurrit, tenore presentium absoluimus et reddimus absolutum, secum super irregularitate, si quam propterea incurrit se diuinis officijs immiscendo non tamen in contemptum, clauium misericorditer dispensantes. In quorum testimonium presentes literas fieri et nostri cardinalatus sigilli iussimus appensione muniri. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto, indictione XII, die vigesima tertia mensis Maij, pontificatus sanctissimi in Cristo patris et domini, nostri

domini Bonifatij diuina prouidencia pape VIIII, anno quintodecimo. — flor. III et gross. III. (na zakładce) Stephanus de Prato clericus.

. **Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem, opatrzony był jedną pieczęcią z czerwonego wosku, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.**

59. 1404. die 3. mensis Iunii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae ad preces Gerhardi abbatis monasterii Landensis litteras Peregrini capitanei Maioris Poloniae de a. 1387 ratas esse iubet.

R. Actum Lancicie feria tercia infra octauas Corporis Christi, anno Domini M° CCCC° IIII°. Presentibus hijs: reuerendo in Christo patre, domino Alberto episcopo Poznaniensi, validisque Iohanne Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Iacobo de *Konieczpole* Syradiensi palatinis, Cristino de *Ostrow* Sandomiriensi, Michaele de *Bogumilowicze* Lublinensi castellanis, alijsque nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai vicecancellarij nostri regni, fidelis dilecti.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 6.

60. 1404. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis Iacobo molitori de *Girzino* construendi molam in villa *Stęszewo* potestatem concedit.

In nomine Domini amen. Humani generis acciones memoria perpetua indigentes, plerumque ab hominum noticia dilabuntur, que nec voce testium, neque scripto renouantur. Idcirco nos capitulum ecclesie Poznaniensis vniuersorum et singulorum, quorum interest seu interesse poterit in futurum, noticie commendamus, presencium per tenorem, quod bona ecclesie predicte Poznaniensis in melius reformare cupientes, in hereditate nostra *Stanschewo* prope *Pobedziska*[1]) adiacenti, prouido Iacobo molendinatori de *Girzino* molendinum circa et prope lacum nostrum dicte nostre hereditatis *Stanschewo* de nouo dedimus construendum, locandum, edificandum et erigendum, ipsi Iacobo molendinatori et eius successoribus legitimis idem molendinum seu terciam eius partem, cum area, orto et prato eidem molendino adiacentibus, perpetuo iure hereditario tenenda, habenda, possidenda ac vtifruenda, de nostroque consensu donanda, commutanda et ad vsus beneplacitos conuertenda, sub hac forma videlicet, quod prefatus Iacobus et eius successores, molendinatores in dicto molen-

dino in *Stanschewo* omnium et singulorum emolimentorum ex ipso molendino proueniencium, duabus nobis cedentibus, terciam metretam seu partem pro se recipere et habere, tercium quoque denarium pro molaribus et alijs necessarijs et attinencijs ad ipsum molendinum oportunis comparandis ac reformacione et edificacione eius, nobis eciam duos dantibus, dare et exponere, ad ipsas quoque reparacionem et edificacionem ligna siue robora oportuna excidere in siluis seu borris excidenda, necnon duos pro nobis et tercium pro se ipso porcos tociens, quociens expedierit, pariter inpigware debebit et incrassare. Licebit insuper prefato Iacobo et successoribus suis rethe, dictum wlgariter *zabrodnya,* in lacum predictum vadando, quam longius pedibus attingi poterit ad profundum, et hamum in capturam piscium pro mensa sua dumtaxat prendendo mittere, ac in nostris siluis, mericis, borris, virgultis et rubetis ligna pro igne necessaria succidere et recipere, pecudes quoque et pecora minora et maiora vna cum kmethonibus ville sepedicte *Stanschewo* in grege ipsorum libere pascenda, in agris siue campis nostris absque tamen dampnis conseruare et tenere. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas sigillo nostro maiori fecimus roborari. Actum et datum Poznanie feria sexta infra octauas Visitacionis Marie virginis gloriose, in capitulo generali, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Petro decano, Symone custode, Nicolao Strzeschconis, Michaele Blyden, decretorum doctore, Nicolao Gorka cancellario, Iohanne preposito sancti Spiritus, Przibislao de *Pnewa,* Alberto preposito Gluschinensi, Bartholomeo Rynkonis, Floriano de *Poklathki,* Mathia Kalis, Nicolao decano Wladislauiensi, Miroschcone de *Grambewo,* Borcone, Vincencio de *Marczinkowo,* Floriano de *Gecz,* Iohanne de *Czyechel,* Mathia Blidė, Iacussio Grolok, Petro, Luciano, Ianussio de *Scholowo,* Nicolao de *Chlapowo* archidiacono, Iohanne de *Neparth* et ceteris capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko skorupa wosku bez wycisku na różowym i fioletowym jedwabnym sznurku pozostała.

[1]) *Stęszewo.* Wieś tej nazwy w pobliżu *Pobiedzisk* dziś nie istnieje wcale. Natomiast leży niedaleko *Pobiedzisk* w kierunku północno-zachodnim wieś *Stęszewko* w powiecie szredzkim, należąca do par. *Wronczyn.* O niej to zapewne w niniejszym dokumencie mowa.

61. 1404. die 15. mensis Augusti, in *Ostrzeszów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao canonico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Borco canonicus Gnesnensis civibus de *Kłecko* de decimis quibusdam intendebat, diiudicare praesumat.

R. In *Ostrzeschow* ipso die Assumpcionis b. Mariė virginis. Oficyał ma się wstrzmać z rozstrzygnieniem pomienionego sporu, dopóki król sam do Gniezna nie przybędzie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

62. 1404. die 25. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Ioanni muratori de *Uniejów* scultetiam in villa *Smólsko* confert.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et annotacione testium perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, cunctorum tam presencium, quam futurorum noticie presentibus commendamus, quod consideratis fidelibus seruicijs et industrijs laboribus, nobis et ecclesie nostre Gneznensi predicte per honestum Iohannem alias Iankonem muratorem nostrum de *Wneow* multipliciter inpensis ac in futurum Domino propicio inpendendis, volentes eundem Iankonem gracia prosequi speciali, sibi, suis liberis et successoribus legittimis sculteciam in villa mense nostre predicte *Smolszko*[1]) dicta, in districtu nostro Wneouiensi sita, de consensu et sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli predicte nostre ecclesie damus, donamus, asscribimus tenore presencium et largimur. Nomine cuius scultecie eidem Iankoni et suis legittimis posteris duos mansos mansos (s) agrorum cum vna taberna liberos in eadem villa nostra *Smolszko* cum ortis et pratis ac alijs vtilitatibus eorundem mansorum, cum tercia parte omnium penarum rei cuiuslibet iudicate, toto iuramento damus, anectimus et assignamus temporibus perpetuo duraturis. De quibusquidem duobus mansis prefatus Ianek et sui liberi racione decime per sex grossos plebano in *Boleszczino* in festo sancti Martini annis singulis soluere tenebuntur. Pretera memorato Iankoni sculteto ac suis succedaneis legittimis in paludinibus dictis *strumene* diffusis per siluam dictam *Lang* piscandi pro mensa ipsorum duntaxat liberam concedimus facultatem, ita tamen, quod prefatus Ianek scultetus et sui successores ruinas . . . . . morum et fornacum antiquorum in predicto castro nostro Wneouiensi cum parata materia reformare tenebuntur, dum et quociens super hoc fuerint requisiti. Quiquidem

Ianek scultetus, sui liberi et successores legittimi memoratam sculteciam cum agris, pratis, ortis et omnibus vtilitatibus ad ipsam sculteciam pertinentibus, tenebunt, habebunt, vtifruent et perpetuis temporibus pacifice possidebunt. Sed quia iura Theutonica . . . . sunt nobis penitus ignota, ideo omnes honores et vtilitates nostrum dominium concernentes, pro nobis et nostris successoribus integraliter reseruamus. Harum quibus nostrum et prefati nostri capituli sigilla appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Gneszne in capitulo generali sabbato infra octauas Translacionis beati Adalberti, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus fratribus nostris, dominis Nicolao . . . . preposito, Bodzantha decano, Petro cantore, Iaroslao archidiacono, Michaele scolastico, Iacobo custode, Kilcio [cancellario . . . . Streszcone thezaurario, Petro de *Cobilino,* Dobeslao de *Czesschewo,* Borkone, Lorkone, Nicolao, Gorka . . . . Blisborio, Albrico, Henrico Bel, Crzeslao, N . . . . . . longo et Martino, ceterisque prelatis et canonicis prefate nostre Gneznensis ecclesie, tunc capitulariter congregatis.

(na zakładce) Transeat per manus Kelcij cancellarij ecclesie antedicte.

Dokument pargaminowy, znacznie zetlały, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 288), opatrzony jest dwoma ułomkami pieczęci, zawieszonych na sznurkach z niebieskiego i różowego jedwabiu.

[1]) *Smólsko* wieś w pow. tureckim, par. *Boleszczyn.*

63. 1404. die 30. mensis Octobris, in *Kościan.*

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Theodricum Pradel de *Kuranowo* eandem hereditatem *Kuranowo* Ianussio Kromnowo Heschorn CC marcis vendidisse.

R. In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus . . . . . quod . . . . . nobilis Theodricus dictus Pradel heres in *Curanowo* . . . . . suam totam hereditatem *Curanowo* [1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, nobili Ianussio dicto Cromnowo alias *Heschorn,* pro ducentis marcis grossorum latorum monete Pragensis, Polonicalis numeri consueti . . . racionabiliter vendidit . . . . . In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Costen* feria quinta infra octauas Simonis et Iude, anno Domini M⁰ CCCC⁰ quarto. Presentibus nobilibus viris dominis: Iarotha castellano Radzimiensi, Pribislao de *Griszina,*

Ianussio de *Iarogneuicze,* Ticzbar de *Babimosth,* Petro de *Girca* et Petro de *Borowo* heredibus ac alijs pluribus fidedignis.

Z księgi ziemskiej poznańskiej z lat 1407—1413 (str. 85) przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Kuranowo.* Wieś tej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej polskiej dziś nie istnieje; musiała niegdy zaś leżeć w województwie poznańskiem, skoro dokument onejże dotyczący do ksiąg ziemskich poznańskich zaciągnięty został.

64. (1404). die 2. mensis Novembris, in *Rynarzewo.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam clerici Ioannes de *Iastrzębniki* et Slupco de *Studzieniec* Sandivogio palatino Calissiensi intendebant, diiudicare praesumat.

R. In *Rynarzewo* die dominica post festum Omnium Sanctorum. Oficyał ma się wstrzymać z rostrzygnieniem tej sprawy, dopuki arcybiskup sam do Gniezna nie przybędzie, gdyż spór ma dotyczyć sprawy dziedzicznej.

Archivum consistorii archiep. Gnesnen. de an. 1404—1405.

65. 1404. die 11. mensis Novembris, in *Korczyn.*

Wladislaus II. rex Poloniae testatur contributionem 10 grossorum de quolibet manso possesso pro redimenda terra Dobrinensi impositam esse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythuanie princeps supremus, Pomeranie, Russyeque dominus et heres etc. Ad vniuersorum noticiam per hoc scriptum deducimus, quomodo communitas prelatorum et baronum necnon nobilium, procerum et terrigenarum regni nostri Polonie, illud dictum ewangelicum reducens ad animum: omne regnum in se diuisum desolabitur, timentes per scissuram ipsius et abstraccionem terrarum aliquarum desolationem regno et corone ipsorum imminere, cupientesque ipsius incommodis prudenter occurrere, voluntate vnanimi, matura consiliorum deliberacione prehabita, non coacti, nec conpulsi seu aliquo errore seducti, sed ex certa sciencia, voluntateque vltronea ad hunc finem sponte deuenerunt, decernentes concorditer, quod quilibet kmethonum de villis eorum de quolibet laneo seu manso posesso quinque scotos seu decem grossos monete Polonicalis pro liberacione et redempcione terre Dobrinensis hoc

anno et subscripto ad manus ipsorum et per ipsos electorum dare et soluere debent irrecuse. Ita tamen, quod ipsa solucio seu contribucio per ipsos libere instituta, ipsorum iuribus, priuilegijs et immunitatibus, quibuscumque nominibus vocari poterint, per nos aut predecessores nostros ipsis concessis, nullas inferat in posterum grauedines et iacturas, nec eciam in consuetudinem aut exemplum per nos et posteros nostros trahi debet, sed quod ipsorum priuilegia, libertates, iura et gracie salue fiant et inuiolabiles iugiter peseuerent, quos eciam contra priuilegia et iura ipsorum ad vlteriores soluciones, preterquam ad solucionem duorum grossorum de quolibet laneo posesso iuxta descripcionem in alijs priuilegijs per nos eis factam, anno quolibet faciendam, cogere et arcere nolumus racione aliqua seu colore, ad quam vtique solucionem ipsi se nobis et nostris successoribus libere submiserunt; quorum eciam literas et priuilegia tam per nos, quam predecessores nostros ipsis concessa, contentaque in eis inuiolabiliter seruare volumus, bonaque et pura fide sub verbo regio promittimus et presentibus pollicemur. Harum quibus sigillum nostrum maius appensum est testimonio literarum. Actum et datum in Noua ciuitate alias *Corczyn* ipso die sancti Martini episcopi, anno Domini millesimo CCCC° quarto, per manus nobilis Zaclice cancellarij et Nicolai vicecancellarij regni nostri Polonie fidelium dilectorum.

Ad relacionem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij predicti.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 291), opatrzony jest pieczęcią majestatową królewską, uwieszoną na sznurku z zielonego i białego jedwabiu. Jest i drugi oryginał tegoż przywileju w temże archiwum (N. 290), wszelako z pieczęcią oderwaną.

66. 1404. die 24. mensis Decembris, Gnesnae.

Petrus de *Pniewy* cantor Posnaniensis et vicarius in spiritualibus Gnesnensis testatur, Ioannem Raczkowski et Beatam uxorem eius, heredes de *Marcinkowo wielkie*, altaristae altaris in ecclesia parrochiali de *Kierzkowo* IV marcas census annui XL marcis vendidisse.

R. Ian Raczkowski wraz z żoną swą Beatą, dziedzice w *Wielkiem Marcinkowie* (pow. kcyński), sprzedają Mikołajowi Iankowskiemu kasztelanowi szremskiemu i patronowi ołtarza w kościele parafialnem w *Kierzkowie*, [1]) a względnie ołtarzystom tego ołtarza 4 grzywny polskie rocznego czynszu za sumę 40 grzywien szerokich groszy praskich. Czynsz ten przenoszą Jan i Beata ze wsi *Wolicy* na *Wielkie Marcinkowo*, [2]) wypłacać zaś go mają kmiecie tejże wsi: Stefan Kmita, Stefan Schpruch, Nyedzalek i Jan Gorzny. Dalej oświadcza pomieniony oficyał, że w obec niego szlachetny Mikołaj Skubiey, dziedzic *Dziewierzewa*, sprzedał jednę grzywnę czynszu rocznego temuż kasztelanowi i ołtarzystom za 15 grzywien ze

swych dóbr *Dziewierzewo* i *Zarcino*. Testes: Nicolaus Strzeszewski, Iohannes Wilamowski notarius consistorii Gnesnesis, Strzeszko Lagiewnyczki armiger Gneznensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1504.

[1]) *Kierzkowo* wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim położona.
[2]) *Marcinkowo wielkie* wieś również niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.

67. 1405. die 10. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Albertus de *Wszeradowo* castellanus Caminensis, Nicolaus de *Slupie* et Mathias de *Wszeradowo* cum Pribislao praeposito monasterii s. Ioannis ante Gnesnam villam *Mączniki* villis *Maleczyno* et *Broniewo* commutant.

Nouerint vniuersi presentem literam inspecturi, quod nos Albertus castellanus Camenecensis (s) de *Wszeradowo,* necnon Nicolaus de *Slupie,* Mathias eciam de *Wszeradowo,* cognati dicti magnifici et heredes premissorum, matura deliberacione prehabita consilioque sano nostrorum amicorum adhibito, cum honorabili ac religioso viro, domino Prybislao preposito sancti Iohannis ante Gnesnam necnon cum conuentu suo ac fratribus suis, videlicet Swantoslao, Wilhelmo, Martino et Stephano, ordinis sancti Augustini, Dominici sepulchri Hierosolymitani, fecimus et presentibus facimus permutacionem hereditatum perpetuam, videlicet *Monczniki* hereditatem sitam prope *Zdzechowam,*[1]) permutamus et presentibus permutauimus pro hereditatibus dicti prepositi et sui conuentus, videlicet pro *Maleczyno* et *Bronewo,*[2]) sitis et locatis in districtu Naclensis castri. Quamquidem hereditatem *Monczniki* nos prefatus Albertus cum premissis nostris cognatis prenarrato domino Pribislao cum suis iam expressis fratribus et cum eorum successoribus damus racione permutacionis premisse ac resignamus cum omnibus vtilitatibus, vsibus, prouentibus, gaijs, rubetis, pratis, lacubus, riwlis ac toto dominio, nichil pro se reseruantes, ac cum vniuersis obuencionibus, prout eadem hereditas *Monczniki* in suis limitibus circumferencialiter est distincta, perpetuis videlicet temporibus habendam, possidendam, permutandam ac in vsus proprios conuertendam. Hec omnia promittimus sine dolo et fraude titulo vere fidei inuiolabiliter obseruare. In cuius rei certitudinem meliorem sigilla nostra, videlicet Alberti castellani Camenensis, Nicolai de *Slupie* presentibus sunt apposita; sed Mathias prefatus propter adolescenciam suam non vtebatur sigillo proprio, sed in signum fidei manum dedit prefato preposito placitando. Actum et datum Gnesne sabbato infra octauas Epiphanie, sub anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus his nobilibus: Mathia dicto Waypost de *Dzeworowo,* Reuoszela de *Redecz,* Ianussio de *Lagewniki,*

Mathia Kenpa de *Iwno,* Iohanne Iablowski vna cum Podolski et alijs plurimis vocatis et rogatis specialiter ad premissa.

Z transumptu przechowanego w archiwum rządowem w Poznaniu (Mącznik B. II).

[1]) *Mącznik* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Sokolniki.*
Zdziechowo wieś również niegdy w pow. gnieźnieńskim położona.
[2]) *Maleczyno,* wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
Broniewo wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow nakielskim.

68. 1405. die 16. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem filium Lutoborii hereditatem *Sławoszewo wielkie* Ioanni de *Orchowo* vexillifero Dobrinensi DCCC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum terre Polonie nobilium accedens presenciam nobilis vir Iohannes filius Luthoborij, bone memorie heredis in Maiori *Slawoschewo,* non compulsus, non coactus, nec errore deuio seductus, sanus mente et corpore existens, vsus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, suam totam hereditatem magius *Slawoschewo*[1]) cum omnibus vsibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, pascuis pascendis, siluis, gaijs, borris, mellificijs, quercinis, virgultis, nemoribus, campis, lacubus, stangnis, paludibus, piscinis, piscaturis, fluuijs, riuulis, aquis et earum decursibus, molendinis et emolimentis, generaliterque cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis ad dictam hereditatem *Slawoschewo* q[uomodolibet spe]ctantibus, que nunc sunt et in futurum in eadem inueni possunt, prout eadem hereditas ab alijs hereditatibus longe [lateque] est distincta et limitata, nil pro se et suis successoribus in eadem reseruans, sed cum omni iure et dominio, pro octingentis [marcis] grossorum monete Pragensis, numeri uero Polonicalis, quadriginta et octo grossos in marcam quamlibet computando, nobili viro [domino] Iohanni dicto Coszissko, vexillifero Dobrinensi, heredi de *Orchowo* et ipsius successoribus legittimis vendidit et coram nobis rite et racionabiliter resignauit, per ipsum dominum Iohannem et eius successores legitimos tenendam, habendam, vendendam, commutandam, donandam, alienandam, comutandam, obligandam et ad vsus beneplacitos conuertendam, prout sibi et eius successoribus melius et vtilius videbitur expedire, uel eciam iure hereditario et titulo proprietatis perpetue possidere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne feria sexta post octauas Epiphanie Domini, anno Domini Mmo quadringentesimo quinto. Presentibus nobi-

libus viris: Alberto de *Wseradowo* castellano Camenensi, Mathia iudice, Iacusio Iaka subiudice Kalisiensibus, Mroczkone subiudice Poznaniensi, Alberto de *Trlang* subcamerario Kalisiensi et Mathia dicto Varpans de *Dzewerzewo* heredibus et alijs quamplurimis fidedignis etc.

Dokument pargaminowy z wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 292), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z białego jedwabiu pozostał.

[1]) *Sławoszewo wielkie*, wieś w pow. mogilnickim, par. *Szczepanów*.

69. 1405. die 16. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Ioannes de *Staw* Nicolao Godardonis civi Calissiensi X marcas census annui C marcis grossorum Pragensium vendit.

R. Czynsz ów 10 grzywien kupił Mikołaj Godardowicz wraz z żoną i dziećmi na uposażenie ołtarza NP Maryi w kościele parafialnym św. Mikołaja w Kaliszu nowo wystawionego, którego ołtarzystą był podówczas Paweł. Z czynszu tego obowiązuje się Jan Stawski wypłacać corocznie na św. Jan 5 grzywien a na Boże Narodzenie drugich 5 grzywien; czego gdyby nie dokonał, natenczas wolno ma być przytrzymać go lub którego z mieszczan stawskich, jego poręczycieli w któremkolwiek miejscuby się znajdowali i trzymać tak długo, ażby się z wypłaty uiścił. Tego zobowiązania obiecują Jan i jego poręczyciele, mieszczanie stawscy, pod klątwą dotrzymywać, dopuki czynsz powyższy nie zostanie napowrót wykupionym. Co gdyby miało nastąpić, obowiązuje się Jan Stawski Mikołaja pół roku wpierw uwiadomić, aby miał czas inny czynsz za tę samą sumę kupić. Najpóźniej wypłata czynszu ma nastąpić we 2 tygodnie po św. Janie i po Bożem Narodzeniu. Gdyby zaś czynsz miał być wykupionym, cała zapłata ma być w Kaliszu złożona. In Calis feria sexta ante festum s. Agnetis. Presentibus: Iohanne Slywka, Martino notario publico, Iohanne Rems ciue Kalisiense.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1444. Oryginał opatrzony był pieczęcią, na której widniał herb Wieniawa i napis otokowy: s. iohannis de staw hered.

70. 1405. die 16. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Bartholomaeus proconsul, consules et scabini civitatis de *Staw* fideiubent Nicolao Gotartonis civi Calissiensi pro Ioanne de *Staw*.

R. Bartholomeus proconsul, Nicolaus dictus Brzeyska, Martinus dictus Luthka, Nicolaus dictus Alberi, consules, Albertus dictus Myeczysch, Paulus dictus Iarosz, Mathias faber, scabini ciuitatis *Staw*,[1]) poręczają za Jana Stawskiego Mikołajowi Gotardowiczowi mieszczaninowi kaliskiemu, również i Pawłowi plebanowi ze *Stawiszyna*, ołtarzyście św. Mikołaja w Kaliszu, iż tenże Jan będzie corocznie opłacał wspomnianemu ołtarzyście na św. Jan 5 grzywien i na Boże Narodzenie drugich 5 grzywien; co gdyby nie nastąpiło, wolno ma być Mikołajowi i jego spadkobiercom każdego mieszczanina stawskiego na każdem miejscu ująć i tak długo przytrzymać, puki czynsz nie zostanie wypłacony. Poręczenia tego obowiązują się pod klątwą dotrzymać. In Calis feria sexta ante festum s. Agnetis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneanensis, acta anni 1444. Oryginał opatrzony był pieczęcią, wyobrażającą wieżę i napis otokowy: s. civium de staw.

[1]) *Staw*, miasteczko w pow. kaliskim.

71. 1405. die 20. mensis Februarii.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis plebano et vicariis ecclesiae parochialis de *Pakość* mandat, ut Bartholomaeum filium Venceslai de *Kuczicze* in altariam altaris ad s. Mariam virginem intromittant.

R. Tenże Bartłomiej Wacławowicz był przez Wojciecha z Pakości kasztelana szremskiego, jako patrona, po destytucyi Jana ołtarzysty na pomienioną ołtaryę prezentowany i przez arcybiskupa wyświęcony. Testes: Nicolaus Iardanowski, Nicolaus Malinski notarius, Stanislaus de *Cowalesycze* notarius archiepiscopi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1455.

72. 1405. die 25. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislai II. regis Poloniae cum Dobrogostio de *Szamotuly* de villa *Krosna* pactum.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vni-

uersis, quomodo licet alias ob merita fidelium obsequiorum strenui Sandziuogij palatini Posnaniensis, militis nostri fidelis dilecti, quibus maiestati nostre studuit plurimum complacere, horum igitur contemplacione volentes ipsum ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villas nostras *Dambrowka* prope *Oborniky* et *Crosnam* prope *Mossinam*[1]) sibi obligaueramus in ducentis marcis Polonicalibus numeri quoque Polonicalis consueti. Postmodum autem idem Sandziwogius nobis vnam villam predictarum videlicet *Dambrowkam* dimisit et restituit sub tali condicione, quod sibi centum marcas racione eiusdem ville soluere debuissemus; reliquam vero villam videlicet *Crosnam* in residuis centum marcis nomine obligatorio possidebat. Demum quoque (post) decessum Sandziwogii predicti validus Dobrogostius de *Szamotuli*, natus eiusdem, miles noster fidelis dilectus, superstes, racione predictarum centum marcarum, quas genitori suo soluere debuimus, nobiscum fecit tale pactum, videlicet quod occasione centum earundem marcarum pro eodem Dobrogostio apud Aron Iudeum Posnaniensem racione eorum omnino debitorum, in quibuscumque ipsi Sandziwogius predictus genitor obligatus debitorie extitit, in toto intercessimus, ut intercedimus cum (s) officium in nos ipsos debitum huiusmodi tenore presencium assumentes, ita tamen, quod Dobrogostius predictus reliquam villam Crosnam predictam cum omnibus ipsius vtilitatibus, censibus, prouentibus, campis, agris, aquis, lacubus, syluis, nemoribus, cum omni obligacione tenebit, habebit et possidebit tamdiu, quousque sibi aut successoribus suis predicte centum marce per nos aut successores nostros fuerint integraliter persolute. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie ipsa die Annunciacionis beate virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 92, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Dąbrówka* leśnictwo w pow. obornickim.
Oborniki miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
Krosno wieś w pow. szremskim niedaleko *Mosiny*.
Mosina miasto w pow. szremskim.

73. 1405. die 27. mensis Martii, Gnesnae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Martinum de *Dzwonowo* gladiferum Calissiensem, Catharinae uxori suae CL marcas dotalitii in villa *Pawłowo*[1]) inscripsisse.

R. Gnezne feria sexta ante dominicam Letare. Testes: Iacussius de *Wilczino* Kalisiensis, Mroczko de *Cleszczewo* Poznaniensis subiudices,

Albertus de *Wszeradowo* castellanus Kamyenensis, Iohannes de *Dobieszewo*, Przibislaus de *Przesseka*, Czesthko de *Godawy* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1425.

[1]) *Pawłów* wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim.

74. 1405. die 2. mensis Aprilis, Vladislaviae.

Nicolai de *Iassona* canonici et officialis Vladislaviensis decretum, inter Nicolaum plebanum de *Pakość* et Paulum, Albertum, Bartholomaeum et Iacobum plebanos de *Kościelec*, do sepultura Alberti et Nicolai de *Pakość* litem dirimens.

R. Mikołaj pleban z *Pakości* zapozwał Pawła, Wojciecha, Bartłomieja i Jakuba plebanów z *Kościelca* o kwartę czyli kanoniczną część kosztów pogrzebu Wojciecha i Mikołaja dziedziców *Pakości*, których ci plebani w *Kościelcu* pochowali i dochód stąd pobrali, przez co pleban z *Pakości* poniósł stratę ośmiu grzywien. Plebani z *Kościelca* zasądzeni zostali na zapłacenie powodowi zaskarżonej kwarty i poniesienie kosztów. Testes: Paulus Petri de Iuueni Wladislauia, presbyter Wladislauiensis, Stanislaus Budkonis de *Carnkowo* clericus Plocensis diocesis, notarius publicus.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1488.

75. 1405. die 14. mensis Maii, Romae.

Oddo de Columpna protonotarius apostolicus et archidiaconus ecclesiae collegiatae Calissiensis ad s. Mariam Nicolaum de *Czaszewo* canonicum Gnesnensem vicarium suum in archidiaconatu Calissiensi instituit.

R. Testes; Miroslaus Kelconis altarista Gnesnensis, Angelus Nicolai clericus Prenestensis, familiaris domini Oddonis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnen. acta anni 1415.

76. 1405. die 1. mensis Iunii, in *Ląd.*

Gerardus abbas monasterii Landensis villam *Radłów* iure Teutonico Novi fori locat, scultetiamque in villa eadem Ianae de *Dzierążnia* XIV marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos frater Gerhardus abbas monasterii Landensis, ordinis Cisterciensis, Gneznensis diocesis, vniuersis et singulis, tam modernis quam futuris, ad quos presens scriptum fuerit deuolutum, publice profitemur, quod sculteciam nostram in villa nostra *Radlow* [1]) situatam, cum tribus mansis liberis discreto viro dicto Iane de *Dirszanzna* suisque legitimis successoribus pro quatuordecim marcis Polonici pagamenti in paratis ternarijs, quadraginta (octo) grossos pro marca computando, iusto titulo vendicionis et empcionis de speciali voluntate et consensu fratrum nostrorum tociusque conuentus monasterij nostri predicti Landensis vendidimus iure hereditaro sibi et suis legitimis successoribus natis ac nascendis perhenniter iure Nouifori collocatam, perpetuis temporibus tenendam, habendam et vsufruendam, hoc adicientes, quod idem in dicta villa seu hereditate nostra fabricam sutoriam, thabernam, pistrinam, maccelum, ortum medium iuger continens, terciamque partem iudicatorum et communia pascua (habebit); seruicia nobis ac nostro monasterio cum vno equo trium marcarum grossorum latorum, quando opus fuerit, faciet fideliter nobis ministrando, prout ceteri sculteti suis dominis facere consueuerunt; incole vero hereditatis ibidem, dudum iure Teutonicali locati, et de agris possessis seu cultis et extirpatis habere debent libertatem ad duodecim annos; alij vero supervenientes et agros non excultos nec extirpatos extirpantes libertatem habere debent ad sedecim annos et de quolibet menso sex mensuras siliginis et totidem auene mensure Pysdrensis et sex grossos Bohemicalium vsualium (s) annuatim nobis in nostro monasterio in festo sancti Martini dare et ex integro soluere et ad nostri monasterij granarium proprijs vehiculis seu curribus adducere tenebuntur. In festo autem Pasche communitas ville de quolibet manso vnam mediam sexagenam ouorum soluere teneantur; in festo Assumpcionis Marie per duos pullos soluere similiter sint astricti. Tria iudicia generalia per tres scotos, duo villani et tercium sculteti et ipsius legitimi successores sint obligati ad soluendum. Insuper incole memorati ter in anno nobis arabunt tali modo, quod in omni aracione de quolibet manso vnum integrum iuger arabunt. Item assignamus predictis incolis, quod de duobus mansis nobis vnum iuger in feno compleant laborare, prout communiter decet, in pratis cum instrumentis ipsorum cum falce detruncare et in proprijs vehiculis seu curribus ducere debent ad *Coschuty* vel in *Cownathy,* et non alibi, et (hoc) sub expensis eorum proprijs fieri debet. Damus eciam plenam et omnimodam facultatem supradicto sculteto, suis heredibus et heredum successoribus prelibatam sculteciam vendere, commutare, resignare et ad vsus beneplacitos exercere, secundum quod sibi et suis heredibus

melius aut vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus roborari. Actum et datum in dome habitacionis nostre feria secunda proxima ante festum Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus hijs testibus et personis nostris, religiosis videlicet: fratre Iohanne priore et fratre Iohanne suppriore, fratre Philippo seniore abbate monasterij, Syffrido nostro celerario et fratre Henrico nostro bursario et alijs fidedignis et Nicolao notario, qui premissa habuit in commisso.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 36.

[1]) *Radłów* wieś w pow. wrzesińskim, par. *Ostrowo kościelne.*

77. 1405. die 10. mensis Iunii, Thorunii.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, in instrumento pacis cum Conrado de Iungingen generali magistro ordinis Teutonicorum conclusae, duos articulos omissos esse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quomodo anno preterito in conuencione in festo Penthecostes inter nos et consiliarios nostros ex vna, et venerabilem ac magnificum dominum Conradum de Iungingen magistrum generalem ordinis beate Marie de domo Theutunica consiliumque suum parte ex altera, solempniter celebrata, inter ceteros articulos et tractatus ibidem tunc habitos, conclusos et conscriptos, hij duo articuli subsequentes et subscripti literis inseri debuerunt et sigillorum munimine roborari, qui tamen ex negligencia obmissi sunt literis eisdem imprimi et in numero ceterorum articulorum collocari. Ne igitur tam solempniter tractata et pactata in aliquo deficiant et eciam minuantur, eosdem articulos presentibus decreuimus inserendos. Quorum primus est iste de obseruacione granicierum, limitum et finium inter terras nostras Maioris Polonie et Noue Marchie, quas granicies nos obseruare promittimus et spondemus et pro ratis habere, prout ipsas dominus magister et ordo ipsius tempore recepcionis eiusdem terre Noue Marchie reperit et sicut tempore tenebatur ab antiquo. Secundus articulus fuit iste, quod si quandocumque contingerit propter limites et grenicies terrarum quarumcunque regni Polonie et ordinis predicti aliquas difficultates suscitari, quod predicte difficultates per amicabilem composicionem debent complanari et sopiri. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Thorun feria quarta infra octauas,

Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Ad relacionem Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 86, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała mniejsza pieczęć królewska na pasku pargaminowym, znacznie zniszczona.

78. 1405. die 24. mensis Iunii, in *Ląd.*

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Słonka de *Lubomirz* XX marcas in villa *Morza* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes, et in animo reuoluentes grata et multum accepta seruicia, que celsitudini nostre Nicolaus dictus Slanka, heres de *Lubomirz* exhibuit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, quorum intuitu cupientes ipsum specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Morza*,[1]) in districtu Kalissiensi sita, viginti marcas monete, numeri et ponderis Polonicalium assignauimus et dedimus, damusque et assignamus, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando. Quamquidem villam *Morza* idem Nicolaus Slanka cum omnibus censibus, redditibus, agris, pratis, campis, syluis, nemoribus, pertinencijs et appendijs vniuersis tenebit, habebit et pacifice possidebit tamdiu, quousque sibi dicte viginti marce monete eiusdem per nos vel successores nostros fuerint integraliter persolute. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in monasterio nostro *Landa* feria quarta ipso die beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Ad relacionem domini Manziconis pincerne domini regis.

Teka Naruszewicza 10 N. 87, z oryginału pargaminowego przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Morza*, wieś niegdy w wojew. i pow. kaliskim, dziś nie istnieje.

79. 1405. die 3. mensis Iulii, in *Łowicz.*

Ioannis filii Iacussii de *Iłów* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi de usu fluvii *Wisła* pactum.

Nos Wenceslaus iudex et Prawda subiudex terre Gostinensis, recognoscimus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium

literarum noticiam (habituris), quod cum iudicio serenissime principis et domine, domine Alexandre Dei gracia relicte Semouiti felicis memorie, ducisse Mazouie domineque Rawensis et Gostinensis terrarum cum magnificis strenuisque militibus, dominis Stanislao Grad pallatino Mazouie, Sassino castellano Plocensi, Warschone iudice Rauenensi, Michaele preposito sancti Michaelis Plocensis, Czamborio de *Gylowo* cancellario et canonico Plocensi, Nyemyerza capitaneo Plocensi, Derslao Copacz capitaneo Rauensi, Nicolao vevillifero Rawensi, Nicolao Gamba vexillifero Gostinensi, Marco subcamerario Gostinensi, Adam de *Ziczsko,* Swanthoslao de *Pyotrowo,* Szauischa de *Cunradzecz,* Martino de *Calinowa* Siradiensi, Martino de *Rythwani* pallatino, Iohanne de *Lichin* Srzemensi, Mathia Brzezinensi castellanis, necnon Andrea Cuyauiensi, Petro Siradiensi, Adam de *Thur* iudicibus de *Corona* Polonie, cumque multitudine aliorum dominorum tunc existencium, presencialiter pro tribunali sedebamus iudicantes, tandem constitutus personaliter in iudicio reuerendus in Christo pater, dominus et dominus Albertus Dei et apostolice sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ab vna, ac nobilis vir Iacobus de *Gylowo* notarius aule domine Allexandre ducisse Mazouie, et pro duobus fratribus suis Petro et Paulo de ibidem germanis compromisit et fideiussit ipse Iacobus, quod debent tenere, ab altera parte sita coram iudicio recognouerunt partibus ex utrisque, quando inter ipsos lis exorta fuit iudicialiter pro obstaculo, wlgariter *jasz* dicto, in fluuio *Wysla,* circa villam mense archiepiscopalis *Ostrowy*[1]) dictam, decurrenti, pro quo obstaculo ipse dominus archiepiscopus contra ipsum Iacobum ac ipsius fratres iam superius expressos testes ducere debuit et iurare corporali iuramento cum plenis testibus, ipse quoque Iacobus cum suis fratribus timens animam sui patris bone memorie offendere propter dampnacionem, ipsi domino archiepiscopo testes ducere iuramentumque facere non dedit, sed penitus promisit iam pro expresso obstaculo, quia ipsum obstaculum iuxta disposicionem contractus cum alijs vtilitatibus dominus archiepiscopus habeat. Qui contractus sequitur ad verbum et est tenor litere talis:

„Nos Iohannes Iacussij subvenator de *Gylowo* significamus tenore presencium vniuersis, quod cum reuerendo in Christo patre et domino, domino Nicolao sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopo talem, ut sequitur, fecimus contractum et ordinacionem, ymo verius permutacionem, quod pro eo, quia prefatus dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis suo et suorum successorum nominibus in toto fluuio suo et ecclesie Gneznensis sue predicte *Wysla* communiter dicte, villam mense sue *Ostrowy* wlgariter dictam, supra et infra iuxta longitudinem et latitudinem limitum seu granicierum predicte ville *Ostrowy* currenti cum omnibus rethibus magnis et paruis et signanter cum rethibus, que dicuntur *wirzthi,* nobis ac liberis et successoribus nostris legittimis necnon hominibus nostris et alijs, quibus nos et successores nostrj predicti hoc conueniemus et conuenerunt pro precio competenti, dédit, permisit, concessit, dareque, permittere et concedere debet cum omnibus successoribus suis predictis omnium piscium,

nullis exclusis, liberam piscaturam et piscandi ac piscaturas easdem alijs conueniendi seu exponendi omnimodam potestatem, perpetuis temporibus duraturam. Nos pro eo et in recompensam libertatis predicte nostro liberorumque et successorum nostrorum nominibus prefato domino Nicolao archiepiscopo et successoribus suis archiepiscopis Gneznensibus subscriptam similiter damus et concedimus libertatem, quod liceat sibi et eisdem successoribus suis ac hominibus ipsius domini archiepiscopi de villa *Ostrowj* antedicta in eodem fluuio nostro dicto *Wysla* videlicet per longitudinem et latitudinem limittum et granicierum hereditatis nostre *Pyeczowska,*[2]) a litore ad aliud litus alterius partis fluuij decurrentis cum parwis rethibus piscari et in eodem fluuio nostro ab vno littore seu rippa eiusdem fluuij ad aliud littus seu rippam, vbicumque sibi et suis successoribus placuerit, obstaculum dictum *yasz* pro capiendis sturionibus et salmonibus supra et infra facere, eosdemque struriones et salmones et quoslibet alios pisces in dicto obstaculo piscari et capere singulis annis temporibus perpetuis similiter duraturis. Hoc tamen excluso, quod idem dominus Nicolaus archiepiscopus neque successores sui nec per se, nec per homines suos cum magnis rethibus et signanter *wirzchi* wlgariter dictis, in eodem fluuio nostro piscaturas poterit aut poterint facere uel alijs conuenire, quas nobis et successoribus nostris (re)seruamus, sed obstaculo eodem et parwis retibus contentus et contenti debent esse, quod obstaculum in preiudicium obstaculi prefati domini archiepiscopi et successorum suorum neque nos neque successores aut liberj nostri in eodem fluuio nostro facere vnquam debemus neque poterimus, nec alijs, preterquam prefatis domino archiepiscopo et successoribus suis, concedere faciendum. Promittimus insuper (et) tam nos et nostros successores obligamus et obligare volumus per presentes, quod de villa nostra *Gylowo*[3]) per hereditatem nostram *Pyeczouiska* nuncupatam, viam liberam latam et bonam usque ad littus dicti fluuij nostri *Wysla* iuxta consuetudinem terre et aliarum viarum dare et exponere et in ipso littore nostro ad dextram et sinistram partes eiusdem vie liberam et sufficientem lignorum, roborum et omnium necessariorum ipsius domini archiepiscopi deposicionem facere, vbi videlicet ligna pro eodem obstaculo possint iacere et currus veniencium per eandem viam (cum) lignis predictis uel frumentis seu cum quibuscumque alijs necessarijs prefati domini archiepiscopi et suorum successorum possint facere et deponi quelibet necessaria supradicta. Quorum eciam lignorum et aliorum necessariorum vectoribus licebit in bonis hereditatis nostre *Pyeczowiska* antedicte absque preiudicio pratorum equos, equas seu boues in graminibus pabulare, ligna quoque pro igne ipsis in littore faciendo similiter absque dampno incidere libere et quiete. Vt igitur ordinacionis et permutacionis predictorum contractus perpetuam obtineat firmitatem, presentes literas scribi et nostri appensione sigilli curauimus communirj. Actum et datum in castro *Lowicz,* in crastino Visitacionis Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus honorabilj et nobilibus viris: Alberto scolastico Lanci-

ciensi, Nicolao de *Opporow* venatore Lanciciensi, Thomkone de *Walevicze* subpincerna Rawensi, Cristino de *Skrzinno,* Stanislao de *Byelawj* pincerna Lanciciensi, Leonardo de *Strzalkowo* marsalko reuerendi in Christo patris, dominj Nicolai archiepiscopi Gneznensis supradicti, et alijs multis fidedignis".

Quem contractum et ordinacionem supradescriptam inter partes expressas iuxta dictarum parcium recognicionem palam et expresse factam coram multitudine dominorum prius descriptorum, nos confirmamus, ratificamus, approbamus decernentes robur perpetue firmitatis inuiolabiliter obtinere. In cuius rej testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Gostinino* feria sexta in crastino sancte Dorothee gloriose virginis, in presencia domine ducisse, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 5 verso.

[1]) Wieś *Ostrowy* w okolicy wskazanej dokumentem, dziś nie istnieje.
[2]) *Pieczyska iłowskie* wieś w pow. sochaczewskim, par. *Iłów.*
[3]) *Iłów* niegdy miasteczko dziś wieś parafialna w pow. sochaczewskim.

80. 1405. die 9. mensis Septembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis cuidam Alberto construendi novam molam aquariam in villa *Kozłów* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, ad perpetuam rei memoriam. Administracioni ecclesie Poznaniensis Domino disponente deputati, in votis gerimus continuis, vt bonorum ipsius ecclesie comoda augeamus et condicionem, quantum possumus, de bona faciamus meliorem. Inde nouerint vniuersi, presentes et futuri, quod nos attendentes, (quod) molendinum olim circa curiam nostram in villa nostra *Coslowo,* [1]) in Mazouia super fluuium *Brzura* per predecessores nostros locatum, extiterat minus vtile, obstaculis multis, aggeribusque pro reaggeracione et retencione aquarum indigere, frequenter quoque aquis decrescentibus et quandoque destructis aggeribus in molendo impediri, considerantes quoque industriam ingenij et laborum, super quibus Albertus laicus nobis extitit comendatus, predictum molendinum in *Coslowo* de nouo et in loco alio magis apto et congruo construendum et edificandum eidem Alberto de venerabilium fratrum nostrorum, prelatorum et canonicorum infrascriptorum capituli nostri Poznaniensis voluntate et consensu dedimus et contulimus, damusque et conferrimus, per ipsum Albertum et suos legittimos successores iure perpetuo tenendum, habendum, possidendum et cum nostro consensu vendendum seu alienandum ac vtifruendum, hoc ordine atque modo, quod videlicet ipse Albertus et succes-

sores sui molendinatores, qui fuerint pro tempore, terciam partem emolimentorum quorumcumque ex ipso molendino proveniencium, preterquam de grano, quod pro nostra curia moluerint, pro se recipiant et habebunt, duabus partibus ex eisdem emolumentis pro nobis cedentibus. Addamus eciam prefato Alberto et suis successoribus pratum inferius molendino iacentem circa fluuium ibidem *Brzura*, wlgariter *łąnk*, cum agro simul wlgariter a *Zymnawoda* tunc circa viam vsque ad rubum, wlgariter *do bdzencza*. Ceterum sepedicto Alberto et suis successoribus pro vtilitate sua in fluuio predicto piscaturam piscium, qualicumque rethe sibi poterit invenire, animo deliberato condonamus. Debebunt insuper tam Albertus, quam successores sui terciam partem impendere pecuniarum pro molaribus et ferramentis ad molendinum opportunis; vi vero ligna aliqua necessaria fuerint, nos proprijs laboribus adducere tenemur. Si vero homines ad opus edificacionis molendini necessarij fuerint, tunc nos debemus duos dare, Albertus vero cum successoribus suis tercium. Debebunt eciam tam Albertus quam successores sui menssas quoque, scabella pro nostro aduentu, hostia quoque, postes et waluas inveterata et putrefacta in *Coszlowo* ibidem in curia nostra reformare, datis sibi per nos lignis ad id necessarijs. In quorum omnium fidem et testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in curia nostra feria quarta infra octauam Natiuitatis Domini M° CCCC° quinto. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris, fratribus nostris, dominis: Petro de *Kobilino* decano, Pelka cantore, Nicolao de *Chlapowo* Poznaniensi, Conrado Srzemensi, Michaele Pczeviensi, Albrico Warschouiensi in ecclesia nostra archidiaconis, Symone custode, Nicolao Gorka cancellario, Michaele Bliden decretorum doctore, Iohanne Nepart, Iohanne officiali, Nicolao Stzessconis, Vincencio, Borcone, Przibislao, Alberto Gluschinensi preposito, Iohanne de *Scholouo*, Iohanne Budconis, Floriano Poklatka, Lodouico, Miroslao, Barthcone, Iacobo Grolog et Mathia Blida, prelatis et canonicis ecclesie nostre Poznaniensis ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach z jasno zielonego i ciemno fioletowego jedwabiu zawieszonemi. Z tych dochowała się tylko pierwsza sygnetowa, w zwykłym wyciśnięta wosku, która wyobraża dwa święte popiersia; u dołu w niszy klęcząca osoba, przy niej tarcza z herbem zda się Jastrzębcem.

[1]) *Kozłów biskupi* wieś parafialna w pow. sochaczewskim.

81. 1405. die 2. mensis Octobris, in *Wschowa.*

Ioannes de *Rydzyna* Vincentio Drzeczkowski C marcas mutuatas soluturum sese obligat.

R. In Frawsthat feria sexta proxima post festum s. Michaelis archangeli. Od powyższych 100 grzywien obowiązuje się Jan Rydzyński wraz z synem swym Stefanem Wincentemu Drzeczkowskiemu corocznie na św. Michał opłacać 10 grzywien procentu aż do spłaty zupełnej kapitału; czego gdyby nie uczynił, ręczy za szkody, jakieby stąd Drzeczkowski poniósł u Chrześcian albo Żydów.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1428.

82. 1405. die 6. mensis Octobris, in *Brześć.*

Ioannis capitanei Cuiaviensis decretum, inter cmetones et scultetos villae regiae *Kłobia* de agris quibusdam litem dirimens.

R. Ian starosta kujawski wiadomo czyni, że gdy kmiecie wsi królewskiej *Kłobia* [1]) zaskarżyli przed nim Małgorzatę, Henka i Mikołaja dziedziców sołtystwa w tejże wsi o przywłaszczenie sobie pewnych pól i łąk, do tegoż sołtystwa nienależących, on starosta zawezwał starców z wsi okolicznych do rozpoznania granic. Dowiedziawszy się wszakże od nich, że ciż kmiecie już się byli w tej sprawie do Zakliki kanclerza królestwa polskiego odnieśli, a tenże spór ów na korzyść wspomnianych sołtysów rozsądził, on starosta posiadanie rzeczonych pól i łąk sołtysom przysądza. In *Bresth* feria 3. post festum s. Michaelis archangeli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1457.

[1]) *Kłobia* wieś parafialna w pow. włocławskim.

83. 1405. die 14. mensis Decembris, in *Grocholice.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Paulo dicto Smaczyna molam in villa *Grocholice* sitam, vendit.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum et errorum incomodis tunc prudenter occurimus, cum gesta etatis nostre literarum apicibus perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod considerata sagacitatis industria laboriosi

Pauli dicti Smaczyna, molendinatoris molendini nostri ante villam mense nostre *Grocholicze,*[1]) in flumine *Wrzansawa* siti, dictum molendinum cum suis omnibus emolimentis prefato Paulo, liberis et suis successoribus legittimis vendidimus pro certa pecunie quantitate, per ipsum Paulum et successores suos legittimos predictos tenendum, comutandum, donandum, vendendum, de nostro tamen consensu speciali, aut per se iure hereditario possidendum, temporibus perpetuis duraturis. De quoquidem molendino ipse Paulus et posteritas sua supradicta vnam marcam cum octo scotis monete et numeri in regno Polonie communiter currencium, in festo sancti Martini pontificis et confessoris singulis annis pro censu nobis et nostris successoribus soluere sint astricti. Hoc edicto speciali, quod dictus Paulus et sua posteritas predicta frumenta pro aduentu nostro et necessitate curie nostre absque recepcione alicuius metrete molere, edificia quoque dicti molendini in totum erigere, molares et frumenta emere et aggerem reformare, nisi vehemens aque impetus ipsum aggerem destrueret, vbi tunc nos et successores nostri subsidium sibi dare debebimus, tenebitur. Preterea eidem Paulo et posteritati sue predicte vnum ortum ibidem circa molendinum, certum in *Coszle* rubetum pro agris extirpandis, prout potest agrum habere et ibi siluam secundum agrum pro prato reformando annectimus et donamus de gracia speciali. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum in *Grocholicze* feria II. in crastino sancte Llucie virginis, anno Domini quadringentesimo quinto. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis Petro preposito Cwrzyelyewiensi, Benedicto rectore ecclesie de *Danczewo,* Clemente, Iacobo et Nicolao capellanis et notarijs aule nostre et alijs pluribus testibus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z pąsowego i niebieskiego jedwabiu pozostał.

[1]) *Grocholice* zapewne niegdy miasteczko, obecnie wieś paraf. w pow. piotrkowskim.

84. 1405. die 22. mensis Decembris, in *Winnagóra.*

Przybak subdapifer Calissiensis Wladislao II. regi Poloniae C marcas soluturum sese obligat.

Ego Przybak subdapifer Kalissiensis, per presentem literam meam recognosco, quibus expedit, vniuersis, me habuisse et in paratis pecunijs recepisse a nobili viro, domino Iohanne de *Czyrznyna* centum marcarum tercianorum numeri Polonicalis pecuniarum serenissimi principis et domini mei, domini Vladislai Dei gracia regis Polonie etc. pro magna et in magna necessitate mea. Quasquidem centum marcas sine omni dolo ac

sine omni dilacione promitto ipsi domino Vladislao regi Polonie etc. in primo eius ingressu in Poznaniam ante festum beati Iohannis baptiste soluere proxime nunc venturum; quod absit autem, si predictas centum marcas ipsi domino meo, domino Vladislao regi Polonie in eius primo ingressu in Poznaniam, ante festum beati Iohannis baptiste proxime venturum non soluerim, extunc ipse dominus Vladislaus rex Polonie etc. datis et solutis mihi residuis pecunijs, quas in *Grabowo* villa sua in districtu Pyzdrensi in suis literis habeo conscriptas, habebit omnem potestatem intromittendi se in eandem villam Grabowo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Wynnagora* feria tercia ante festum Natiuitatis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto.

Teka Naruszewicza 10 N. 91 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, opatrzonego pieczęcią zawieszoną na pasku pargaminowym.

85. 1406. die 2. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis magistro Iacobo molitori erigendi molam ad fluvium *Warta* potestatem concedit.

R. Capitulum ecclesie cathedralis (Posnaniensis) molendinum suum aquaticum, in fluuio suo *Wartha,* in planicie super rippam prope ecclesiam Posnaniensem de nouo erigendum, confert magistro Iacobo molendinatori et successoribus eiusdem perpetuo possidendum ex tercia mensura cuiuslibet frumenti, capitulo pendenda. Cum condicione insuper apposita, vt idem molendinator suique successores duos porcos pro capitulo saginandos teneat, frumentaque dominorum istius, quam extraneorum molat. Datum in capitulo generali in crastino Circumcisionis Domini celebrato, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

86. 1406. die 5. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam collegiatam Varsaviae erigit.

R. Littere ereccionis ecclesie collegiate Varsauiensis ad peticionem Iohannis ducis Mazouie ac Russie, per Albertum episcopum Posnaniensem emanate, qua nimirum ereccione tres prebende canonicales iuris patronatus eiusdem serenissimi ducis in ecclesia castri Czyrnensis fundate, cum archidiacono Czyrnensi Varsouiam transferantur. Ecclesia cathedralis

Poznaniensis mater respectu collegiate Varsouiensis declaratur; decanus, prepositus, custos cum alijs septem canonicatibus fundatur. Datum Posnanie in curia episcopali V mensis Ianuarij, anno millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

87. 1406. die 8. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis Ioanni de *Chlubice* villam *Grębków* ad eius vitae tempora confert.

R. Priuilegium Alberti episcopi vna cum recognicione Iohannis Chlanet heredis de *Chlubicze* in terra Masouiensi, quod sibi a prefato Alberto episcopo Posnaniensi hereditatem ecclesie Posnaniensis *Gramkowo*[1]) dictam, in terra Masouie, districtu Liuensi sitam, et nemora ad eam spectancia, in ordine eandem in agriculturam hominum adducendi et locandi habuerit concessam cum omni vsufructu ad vite tempora tantum possidendam, cum obligacione in se assumpta, in recognicionem dominii dandi quotannis episcopo vnam vrnam, que *pokow* dicitur, mellis. Datum Posnanie feria sexta infra Epiphaniam, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Grębków* wieś parafialna w pow. wągrowskim.

88. 1406. die 22. mensis Februarii, in *Iedlna.*

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, incolas oppidorum et civitatum archiepiscopi Gnesnensis medium tantummodo toloneum solvere debere, eidemque archiepiscopo locandi civitates iure Teutonico dat potestatem.

In nomine Domini amen. Cum inter huius marcescibilis vite delicias transeuntes prestancius bonum sit eternorum premiorum construere fundamenta, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythvanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod attentis multarum virtutum affectuosis meritis, que reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, sincere nobis dilectus, celsitudini nostre regie ac corone predictis a retroactis dudum temporibus vtiliter ac operose exhibuit et exhibere poterit feruencius in futurum, recepto ab eodem domino archiepiscopo tam nobilium quam ciuitatensium incolarum regni nostri testimonio fidedigno, quod incole opidorum et ciuitatum sua-

rum ac dicte Gneznensis ecclesie cum quibuscumque rebus seu mercimonijs et mercanijs suis per terras regni et dominiorum nostrorum transeuntes, medium theoloneum tantummodo soluere consueuerunt ex antiquo, ipsos circa eandem solucionem medij theolonei dumptaxat dimisimus et tenore presencium dimittimus, perpetuis temporibus duraturam, memoratoque domino Nicolao archiepiscopo et successoribus suis, dicte ecclesie Gneznensis archiepiscopis pro tempore, de innate nobis liberalitatis clemencia, vestigijs predecessorum nostrorum, regum Polonie inherentes, ob spem salutis eorum ac progenitorum nostrorum ac remissionem peccaminum meritis beati Adalberti martiris participes fierj cupientes, benigniter concessimus, permisimus, indulsimus ac presentibus concedimus, permittimus et idulgemus opida noua et ciuitates in bonis suis et dicte Gneznensis ecclesie iure Theutunico Sredensi erigere, locare, fora queque seu forum septimanale, nundinas seu annuale in eisdem ponere iuxta ipsius domini archiepiscopi et successorum suorum beneplacitum quacumque die: remouentes ab eisdem opidis seu ciuitatibus per ipsum dominum Nicolaum archiepiscopum et eosdem successores suos, archiepiscopos Gneznenses collocandis seu erigendis, omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum Sredense predictum plerumque consueuerunt perturbare, vt ad eadem opida seu ciuitates, foraque septimanalia aut annualia populi vtriusque sexus vndecumque confluere et mercancias suas in eisdem liberas valeant exercere. Quorum opidorum seu ciuitatum incolas illo iure et priuilegio gaudere volumus, quo reliqua opida et ciuitates dicte Gneznensis ecclesie ac eciam nostre regales gaudere et potirj dinoscuntur. Insuper memorato domino Nicolao archiepiscopo ac eisdem successoribus suis et dicte Gneznensi ecclesie permittimus, indulgemus et de speciali gracia condonamus, quod bona sua dumptaxat, in quibuscumque rebus consistencia, nullis penitus exceptis et exclusis, siue per terras siue per aquas dominiorum nostrorum ac regni nostri ducere possit et valeat libere absque alicuius theolonei solucione, temporibus similiter perpetuis duraturis. Vt igitur predicta nostra indulgencia seu donacio robur obtineat perpetue firmitatis, presentes literas scribi et nostri appensione sigilli iussimus communirj. Actum et datum in *Iedlna* feria secunda post dominicam Esto michi. Presentibus strennuis militibus nostris dilectis: Iacobo de *Koneczpole* palatino Siradiensi, Cristino de *Ostrow,* Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi et Woyniciensi castellanis, Iohanne Curopathwa iudice Lublinensi, Petro Safranecz subdapifero Cracouiensi et Petro Wlodkonis de *Charbinowicze* capitaneo Halliciensi et alijs multis fidelibus nostris fidedignis. Anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Z księgi rękopiśmiennej kapituły metropol. gnieźnieńskiej: Transumptum omnium et singulorum iurium et priuilegiorum ecclesie metropolitane Gneznensis", str. 79.

89. 1406. die 5. mensis Martii, Posnaniae.

Laurentius Vaszil proconsul Posnaniensis plebano ecclesiae ad s. Michaelem in *Uzarzewo* tres marcas census annui reemptionalis vendit.

R. Laurencius Vaszil, Stanislaus Borenewsky, Woythco, Andreas Clinkener, Petrus Goldiner, Fewer, Barthosius Ute, Iacussius Czol et Henricus Habenfrede, consules Poznanienses wiadomo czynią, że wobec nich i ławników miasta: Jana Czumper, Jana Phaffe, Jana Czecha, Szymona Stoyan, Bernarda pisarza Starego miasta, Mikołaja Gunterowego, Michała Starketil i Mikołaja Pałuki stanąwszy Wawrzyniec Vaszil burmistrz miasta Poznania, sprzedał na wyderkaf plebanowi kościoła św. Michała w *Uzarzewie,* 3 grzywny rocznego czynszu ze swego sklepu sukiennego, drugiego od końca po lewej ręce, idąc od bramy wrocławskiej ku rynkowi.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1441.

90. 1406. die 10. mensis Martii, Cracoviae.

Iudicii terrestris Cracoviensis decretum, Wladislao II. regi Poloniae oppidum *Szrem,* de quo eidem regi Vincentius castellanus Naclensis litem intendebat, addicens.

Nos Iohannes iudex et Dobeslaus subiudex terre Cracouiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cum strenuus miles, dominus Vincencius de *Granow,* castellanus Naclensis, materiam questionis pro et super opido dicto *Srzem* [1]) cum ipsius pertinencijs contra et aduersus serenissimum principem, dominum et dominum Wladislaum Dei gracia regem Polonie etc. dominum nostrum graciosum mouisset et questionaliter proposuisset dicens, quomodo se sibi (s) idem dominus rex sua potencia de dicto opido contra literas pie recordacionis serenissime principis domine et domine Hedwigis Dei gracia olim regine Polonie etc. et eius munimenta intromisisset, in quibus continebatur munimentis, qualiter sibi predicta domina regina de dicto opido et eius pertinencijs ad tempora vite sue prouidisset et ipsam graciosus redonasset: tandem prenominatus rex volens veritati et iusticie obuiare, ipsamque nulli poscenti denegare, dominos prelatos et barones, regni sui consiliarios, ad discernendum premissa deputauit et ipsos de sua speciali gracia collocauit. Qui domini preuaricati materia questionis in partes mota, sufficienterque auscultata et masticata, ipsorum suffulti consilio, iuxta tenorem et contenta priuilegij terre, (per) suam magnificenciam donati graciosius, prefatum opidum cum eius pertinencijs sepefato domino regi adiudicauimus et presentibus in perpetuum adiudicamus,

memorato vero Vincencio Naclensi vt prefertur castellano abiudicauimus perpetuum sibi silencium imponentes. Harum quibus sigilla nostra appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Cracouie feria quarta ante dominicam Oculi, anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs venerabilibus et magnificis: Nicolao archiepiscopo Gnesnensi, Petro Cracouiensi, Alberto Poznaniensi episcopis, Iohanne Cracouiensi castellano, Petro Kmithe Cracouiensi, Cristino Sandomiriensi, Iohanne Liganza Lanciciensi palatinis, Gnewossio Sandomiriensi, Michaele Lublinensi, Cristino Sandecensi, Iohanne Lanciciensi, Nicolao Woyniciensi castellanis ceterisque quam plurimis fidedignis.

Teka Naruszewicza 10 N. 102 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały pieczęcie dwie.

[1]) *Szrem* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

91. 1406. die 13. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae ecclesiam et monasterium Fratrum ordinis b. Mariae de Monte Carmeli in suburbio civitatis Posnaniae erigit atque dotat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam fonte plenissimo celestis gracie irrigante, spiritualium carismatum dona largiflua, pia donacione concessa, eo magis in possidencium cordibus exuberare noscuntur, quo magis in eorum suffragia diffundantur, quorum comentacio licet ex caritatis latitudine vniuersis fidelibus debeatur, in illis tamen dona ipsa specialis prerogancie merito ordo charitatis vberius erogare consueuit, quos singularis deuocionis exigencia commendabiles esse fatetur. Et cum itaque diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum indubitanter nos consequi credimus, dum diuini cultus augmento intendimus, dum pijs locis et ecclesiasticis dona per liberalitis nostre munificenciam graciosissime inpartimur, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanie princeps supremus, Pomoranie Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium omnibus et singulis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, quod ad instantes peticiones reuerendi in Christo patris, domini Alberti eadem gracia episcopi Posnaniensis, deuote nobis sincere dilecti, speciali, eciam zelo deuocionis accensi et condicionem fratrum ordinis sancte virginis Marie de monte Carmeli et religionis eorum, quam Pater luminum in domo sua syderea charitate fulgere constituit, singularis deuocionis affectibus contemplantes,

cupientesque diem messionis extreme pijs affectibus preuenire et eternorum intuitu aligare(s) in hac mortali tellure de bonis ab alto nobis creditis seminare, quod cum multiplicato fructu in eterna beatitudine recolligere valeamus, per quod eciam illius superna Iherusalem, Iherusalem inquam, que edificatur vt ciuitas, participacionem eternam salubri commercio contrahamus, ecclesiam vna cum monasterio ordinis predicti in laudem omnipotentis Dei et in honorem sacrosancti Corporis Domini nostri Ihesu Cristi in suburbio ciuitatis nostre Poznanie, in loco, vbi ipsum Corpus dominicum miraculose olim inuentum esse dignoscitur, ob remissionem peccatorum nostrorum ac eciam inclitarum Heduigis defuncte et Anne moderne reginarum, conthoralium nostrarum fundauimus, ereximus, dedicauimus, prout et nunc fundamus, erigimus, dedicamus et dotamus. Cuiquidem ecclesie, monasterio, priori et conuentui ipsius pro locacione et area ipsorun in longitudine decem et septem, in latitudine vero quatuordecim iugera terre in loco et planicie, prout iam de facto ecclesia et monasterium ipsum edificantur per predictum dominum episcopum et capitaneum nostrum necnon consules civitatis predicte Poznaniensis ad mandatum nostrum emensurata, dimensurata et efficaciter limitata, et vnum molendinum cum quatuor rotis in fluuio *Vartha* de nouo construendum ex opposito allodij seu predij nostri *Rathaye*[1]) dicti, vnum ortum vini seu vineam olim cuiusdam dicti Stular in Noua villa et duos piscatores pro monasterio et conuentu ipso seruandos ad piscandum pro vsu et necessitate ipsorum licite et libere in aquis nostris vbilibet circa fluuium et in ipso fluuio *Vartha,* vnam quoque piscinam pro vsu monasterij retro ipsum monasterium in planicie et in alueo, qui procedit de fluuio *Vartha* vsque ad alium fluuium minorem progressiue versus quendam montem ibidem, que in parte occidentali fienda, construenda, edificanda et quomodolibet instauranda cum omnibus eorundem vtilitatibus, censibus, prouentibus, vsufructibus, piscaturis, emolimentis, vindemijs et obuencionibus vniuersis nunc existentibus vel fieri valituris quomodolibet in futurum, de certa nostra sciencia, baronum eciam nostrorum suadente consilio, perpetua et irreuocabili donacione dedimus, donauimus, attribuimus, incorporauimus, appropriauimus et exnunc damus, donamus, annectimus, attribuimus, appropriamus, incorporamus, conferimus et largimur per monasterium, priorem et conuentum eius predictos perpetue, libere, pacifice tenenda, habenda, possidenda, vtifruenda et ad vsus beneplacitos conuertenda. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Actum Cracouie die sabbato proximo ante dominicam Oculi mei in Quadragesima, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao superna gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Petro Cracouiensis et Alberto predicto Poznaniensis ecclesie eadem gracia ecclesiarum episcopis, nobis sincere dilectis, necnon nobilibus et strenuis viris: Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Petro Kmitha Sandomiriensi palatinis, Cristino Sandomiriensi, Michaele Lublinensi castellanis et Clemente de *Moskorzow* castellano Wi-

sliciensi et capitaneo Cracouiensi, militibus nostris fidelibus dilectis et alijs quam plurimis fidedignis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta au. 1591—1593.

[1]) *Rataje*, wieś pod samym Poznaniem na południe położona.

92. 1406. die 30. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis vicariis ecclesiae Gnesnensis decimam de villa *Góry* confert.

In nomine Domini amen. Cum inter huius seculi marcescibilis blandientes delicias, prestancius sit desideriorum celestium construere fundamenta et eternorum intuitu seminare in terris, quod cum multiplicato fructu recolligere valeamus in celis, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod cupientes defectibus vicariorum ecclesie Gneznensis predicte succurrere et saluti nostre ac predecessorum et successorum nostrorum, archiepiscoporum Gneznensium vtilius prouidere, (ut) de consecutis rerum commodis ilum omnipotentem, a quo cuncta bona procedunt, eo feruencius deprecentur, et in oracionibus suis nostri ac nostrorum predecessorum et successorum nostrorum memoriam faciant qualibet feria quinta pro salute nostra incantata missa usque ad tempora nostre vite et post decessum nostrum feria secunda in missa defunctorum pro anima nostra Collectas inponendo, super quo consciencias eorum oneramus, et alias ecclesiastica onera non recusant, de venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Gneznensis consilio et assensu decimam in villa *Gory*,[1]) in districtu Dzbarensi sitam, ad mensam nostram archiepiscopalem Gneznensem pertinentem, eisdem vicarijs Gneznensibus dedimus, addidimus, donauimus, appropriauimus et incorporauimus, ac presentibus damus, donamus, addimus, annectimus, appropriamus, ministramus et incorporamus, recepta ab ipsis vicarijs pro necessitate et fabrica dicte Gneznensis ecclesie certa pecuniarum quantitate, per ipsos vicarios Gneznenses predictos pro tempore tenendam, habendam, vtifruendam et possidendam temporibus perpetuis duraturis. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio literarum. Datum Gnezne vltima die mensis Aprilis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus dominis: Nicolao Strosberg preposito, Petro cantore, Michaele scolastico, Iacobo custode, Kelcio cancellario, Dobeslao de *Czeschowo*, Petro de *Cobilino*, Lorcone, Borcone, Nicolao Gorka, Blisborio, Henrico Beel, Henrico Repti,

Nicolao Longo, Martino Chrabek et Nicolao Iarosky prelatis et canonicis predicte ecclesie nostre tunc capitulariter congregatis.

(na zakładce inną ręką): Transeat per manus Kelcij cancellarij.

Dokument pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 297), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na zielonych jedwabnych sznurkach uwieszonemi, po których tylko skorupy wosku bez wycisku pozostały.

[1]) *Góry*, któreby z licznych wsi tej nazwy były tu rozumiane, rozstrzygnąć nie umiem.

93. 1406. die 1. mensis Maii, Posnaniae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Bodzantam heredem villae *Solacz*,[1]) partes suas hereditarias in villa eadem necnon partem hereditariam dictam *Daleke* Dobrogostio et Vincentio de *Szamotuły* C marcis grossorum Pragensium vendidisse.

R. In Poznania ipso die Philippi et Iacobi apostolorum. Testes: Petrus de *Staralanka*, Nicolaus de *Sepno*, Andreas et Phalibog de *Scorzewo*, Iohannes Durka de *Gnuschino*, Iohannes de *Gosczeyewo*.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 23), opatrzony jest małą pieczęcią herbową starosty Tomka, zawieszoną na zielonym jedwabiu, a wyobrażającą herb Jelita.

[1]) *Sołacz* niegdy *Niestachowo*, wieś w pow. poznańskim, parafii św. Wojciech.

94. 1406. die 8. mensis Maii, in *Kościan*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacussium Cromnow Petro de *Woliszewo* hereditatem *Kuranowo* CC marcis vendidisse.

R. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Mayoris Polonie generalis, significamus . . . . . quod . . . . . nobilis Ianussius Cromnow dictus *Heszerhorn* . . . . . totam hereditatem *Curanowo*[1]) . . . . . nobili viro Petro heredi in *Woliszewo* pro ducentis marcis grossorum latorum . . . , . racionabiliter vendidit . . . . . In cuius rei testimonium sigillum presentibus est appensum. Actum et datum in *Costan* die sabbato infra octauas Inuencionis sancte Crucis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus nobilibus viris: Iarothe de Vilkowo castellano Radzimiensi, Iohanne Stopacz de *Morka*, Ireszech Cotwicz de *Zegrowo*,

Stephano de *Carnino,* Andrea de *Boyanowo* et Vincencio de *Brzeczcowo* heredibus, alijsque pluribus fidedignis.

Z księgi ziemskiej poznańskiej, obejmującej lata 1407 do 1413 (str. 86) a przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Kuranowo,* wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Goniebice* położona, dziś nie istnieje.

95. 1406. die 13. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae dotationem monasterii ordinis fratrum Praedicatorum in *Wronki* a Premislone olim duce Poloniae factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sane tunc diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum infallibiliter consequi credimus, dum personis ecclesiasticis et signanter religiosis, ad laudem et obsequium Dei deputatis, munificencie nostre dexteram liberaliter impertimur, vt ipsi cultui diuino liberius vaccare poterint et creatoris nostri clemenciam pro nobis suppliciter exorare. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostre maiestatis nostrorumque baronum venientes presenciam religiosi prior cum fratribus ordinis Predicatorum, monasterij et conuentus sancte Marie in *Wronky,*[1]) nobis quandam literam diue memorie incliti principis, domini Premysl olim ducis Polonie, super certis vtilitatibus per ipsum dicto ipsorum monasterio sancte Marie legatis, exhibuerunt demonstrando, in qua expresse contineri videbatur, quomodo idem dux Premysl pro salute anime sue et remissione peccatorum predecessorum ipsius, aream ibidem in opido nostro *Wronky* pro ereccione eiusdem monasterij sancte Marie et construccione ecclesie ac reparacione cimiterij legauerat, exardens feruide in amore Iesu Christi, addendo pro vsu et vtilitate fratrum in eodem monasterio cultui diuino continue inherencium, vnum ortum in littore ex alia parte fluuij *Wartha,* ex opposito curie ipsorum, perpetue dandoque et concedendo ipsis fratribus potestatem, fluuio medianti inter monasterium et ortum vti et in toto fluuio *Wartha* vtrumque littus attigende, ac in lacu *Wrzeczen,* cui pratum quoddam circumiacet, libere per ipsos aut ipsorum piscatores temporibus perpetuis exercere piscaturam, non obmittens ipsos libertare similiter perpetue a solucione metretarum molendini in littore ex illa parte fluuij *Wartha* deprope monasterij huiusmodi siti. In quoquidem molendino ipsis omnia frumenta et annonas eorum moli gratis sine solucione metretarum ipse dux Premysl instituit sine mora et contra-

diccione aliquali, quociens ipsis foret opportunum. Quibus et piscinam, quantam vellent, in summitate dicti molendini plenam parandi tribuit facultatem. Petentes humiliter mere propter clemenciam saluatoris, quatenus de innata nostre celsitudinis clemencia, ipsis huiusmodi legaciones, incorporaciones, prerogatiuas, concessiones et gracias, per prefatum ducem Premysl eis factas, nostris literis ratificare, gratificare, innouare, confirmare et approbare dignaremur. Quorum benemeritis zelo deuocionis accensi, acclinati peticionibus, ydoneaque predecessorum nostrorum sectare volentes vestigia, ipsis omnes huiusmodi legaciones, incorporaciones, prerogatiuas, libertates et gracias, per eundem ducem Premysl eis, vt premittitur, factas, et in presentibus articulatim descriptas, ratificamus, gratificamus, innouamus, approbamus et tenore presencium confirmamus, decernentes, easdem robur perpetue firmitatis obtinere. Mandantes omnibus et sigulis capitaneis, burgrabiis, procuratoribus, aduocatis, consulibus, scoltetis et ceteris regni nostri officialibus et subditis, quatenus eosdem fratres in eisdem . . . . Harum quibus] sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Poznanie die dominica infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs: reuerendissimis in Christo patribus, dominis . . . . ecclesie] metropolitane Gnesnensis archiepiscopo . . . . episcopo Poznaniensis ecclesiarum, necnon validis, strennuisque viris: Iacobo de *Konyeczpolye* palatino Siradiensi, Moscicio Poznaniensi, Ianussio de *Sokolow* Gneznensi, Ianussio de *Tholiskow* Kalischiensi castellanis, [alijsque pluribus] nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Z transumptu z r. 1480, przechowanego w oryginale bardzo uszkodzonym, z wytlałemi kilku dziurami, w archiwum rządowem w Poznaniu (Wronki Domin. N. 2).

[1]) *Wronki* miasto w księstwie poznańskiem, pow. szamotulskim.

96. 1406. die 14. mensis Iunii, Posnaniae.

Henigus Kenstet, Bernhardus de Ginsterberk et Borchardus Dawcz oppido et fortalitio *Walecz* Wladislao II. regi Poloniae cedunt.

Nos Henigus Kenstet, Bernhardus de Ginsterberk et Borchardus Dawcz notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quod quamuis serenissisimus princeps, dominus, dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonie etc. dominus noster graciosissimus vnicuique volens iusticiam facere, nobis in facto oppidi municionisque et fortalicij *Walcz*[1]) pro iusticia facienda prelatos et barones sui consilij locare et ponere voluisset, nos tamen clemenciam ipsius omnibus graciosam sencientes, iusticiam cum ipso temptare

renuimus, nos ad graciam ipsius omnino submittentes, et hoc ipsum harum serie profitemus, quod omni accioni, repeticioni, potestati et iuri, siue ipsum habuimus siue non, abrenunciauimus et abrenunciamus perpetue et in euum. Pro quo nomine eiusdem domini regis Vladislai ad manus baronum infrascriptorum, videlicet dominorum Thomkonis de *Wangleschin* subpincerne Cracouiensis et capitanei Maioris Polonie, Sbignei mareschalci eiusdem domini regis Polonie, Nicolai de *Czarnkow* iudicis Posnaniensis et Dobrogostij de *Schamotuli* manus manibus stipulantes promisimus et tenore presencium promittimus pro nobis et nostris successoribus, quod nullam de facto oppidi et fortalicij *Walcz* predictorum eidem domino regi regnoque ipsius et corone ac successoribus ipsius amplius volumus nec debemus facere questionem, solumque in eo contentari volumus, quidquam nobis de sui gracia fecerit aut facere voluerit, et pro eo sue celsitudini regraciari iugiter et seruire. Cuius eciam proteccioni nos humiliter submisimus et tenore presencium submittimus cum bonis, que sub ipsius habemus maiestate. In quorum omnium testimonium et euidenciam pleniorem, has literas nostrorum sigillorum robore decreuimus roborandum ipsasque presentibus roboramus. Actum et datum Posnanie feria secunda infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 97, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały na paskach pargaminowych trzy pieczęcie.

[1]) *Wałcz* miasto powiatowe w Prusiech Zachodnich.

97. 1406. die 24. mensis Iunii, in *Kościan.*

Wladislai II. regis Poloniae decretum, inter Ioannem abbatem monasterii Paradisiensis et capitaneum de *Miedzyrzecz* de officiis incolarum monasterii eiusdem litem dirimens.

R. Król poświadcza, iż kiedy był poraz pierwszy w klasztorze paradyskim i opat Jan skarżył się na starostę miedzyrzeckiego o przeciążanie wsi klasztornych różnemi powinnościami, wtedy król poruczył tę sprawę do zbadania Wojciechowi biskupowi poznańskiemu, Mikołajowi proboszczowi u św. Floryana w Krakowie, podkanclerzemu i Sędziwojowi z Ostroroga, podówczas staroście miedzyrzeckiemu, którzy wydali następujący wyrok. We wsiach klasztornych ma co trzech kmieci z każdego łanu osiadłego razem zorać jeden mórg pod ozimine, jeden mórg pod jarzynę i do siewu przysposobić, a co dwóch z każdego łanu siec siano z jednego morga i składać w kopy. Oprócz tego ma każdy kmieć na wezwanie corocznie zwozić do zamku dwa wozy drzewa. Na końcu dodaje król, że powyżsi kmiecie nie mają pól tych włóczyć (*arpicare*) i obsiewać

ani też zboża z nich żąć i zwozić. *Costan* die Natiuitatis b. Iohannis baptisto. Relacio Alberti episcopi Poznaniensis.

Kopia z XV wieku kilku dokumentów klasztoru paradyskiego, przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. F. 14).

98. 1406. die 25. mensis Iunii, in *Kościan.*

Iudicum quorundam decretum, inter Wladislaum II. regem Poloniae et Sifridum Kotwicz de villis *Krzycko* litem dirimens.

Nos Nicolaus heres in *Czarncowo*, iudex Poznaniensis generalis, significamus presentibus vniuersis, quibus expedit, quod sub anno Domini milesimo quadricentesimo septimo, feria sexta proxima ante festum sancti Iohannis baptiste, cum in domo prouidi Iaroslai Rorman ciuis in *Cosczan*, ibidem domino nostro Wladislao rege Polonie existente, cum strennuo milite, domino Iost de *Swebodzino*, ac nobilibus viris, dominis Niczcone Wnru Vyestsky, Petrassio Wrbanowsky, Iacobo Kotthoweczsky et Petrassio Gyrzeczsky heredibus, ac alijs quampluribus fidedignis sedebamus, ibique veniens nobilis Iohannes Czyrnynsky burgrabius Wschowensis, nunccius domini nostri regis predicti, nobis literam papiream apertam a iudicio regali Costinensi sub sigillo citatorio presentauit huiusmodi sub tenore:

„Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, Iacobus pallatinus Syradiensis, Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Ianussius Gneznensis, Ianussius Furman Medzirzecensis, Nicolaus Santhociensis, Iarotha Radzimiensis castellani, Nicolaus Lubathowsky dapifer Calisiensis, Ticze Ber alias de *Opalenicza* et Mroczko subiudex Poznaniensis generalis, nobili viro, domino Nicolao heredi de *Czarncowo*, necnon iudici Poznaniensi generali, amiciciam presinceram. Amice dilecte! Noueritis, quod anno Domini millesimo quadrincentesimo sexto, feria sexta in crastino beati Iohannis baptiste, cum in iudicio regali Costensi, in presencia domini nostri regis graciosi cum pluribus fidedignis et eciam vobiscum presidebamus, euasionem nobilis Zyfrydy Kothwicz in librum terrestrem fecimus inscribi, cuius tenor est talis: Item veniens Pasko Gogolewsky subcamerarius Poznaniensis, coram iudicio recongnouit, quod Zyfridus Kotthwicz de *Krzyczsko* iurauit erga serenissimum dominum nostrum regem pro eo, veluti dominus noster rex super ipsum accionem fecit, quod debuisset sibi scribere literam falsam super hereditates vtrumque *Crziczsko*,[1]) et pro illo ipsum Zyfridum erga dominum regem iustum fecimus et est conseruatus et dimissus, prout iudicantes decreuimus circa hereditates easdem, super quas hereditates dominus noster rex graciosus sibi literam dare debet nouam confirmacionis secundum consuetudinem et statuta terre Wschowensis, prout alijs terrigenis de gracia sua dare consueuit. Super omnia domino nostro regi in dictis hereditatibus

vtroque *Crziczsko* adiudicauimus Ius supremum, wlgariter *wissze prawo*, ipseque Zywridus a data presencium statuere debet infra sex septimanas suos venditores, apud quos dictas hereditates emit, erga dominum nostrum graciosum coram iudicio ad obicienda respondere. Igitur petimus ex affectu, quatenus super huiusmodi cause effectum literam vestre adiudicacionis dare velitis, vestro sigillo roborantes. Datum et actum anno, die, loco et testibus premissis, quibus supra, citatorio sigillo subimpresso."

Nos vero prédictam literam exaudientes et solum Deum pre oculis habentes, ex testimonio dominorum in ipsa consriptorum et eciam circa nos assessorum, ex informacione et mandato ipsorum speciali dicto domino regi super huiusmodi ius supremum literam adiudicatoriam scribere fecimus, in ipsa sibi adiudicauimus et presentibus adiudicamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, loco et testibus, quibus supra. Iohannes Nicolai de *Grodzisco* huius scriba.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 304), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Krzycko* wieś w pow. wschowskim położona.

99. 1406. die 4. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae monasterio Landensi villam *Kownaty* et silvam *Wąwal* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus humani literarum apicibus ac testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque heres et dominus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo serenissima princeps, domina Heduigis, diue et recolende memorie regina Polonie et heres regni Hungarie, olim consors nostra charissima, dum adhuc in huius mundi maneret periodo seu vitam duceret in humanis, nobis replicatis vicibus supplicabat, vt pro commutacione cuiusdam molendini sub castro nostro Pyzdrensi situati, a monasterio Landensi dudum per antecessores nostros alienati, eidem monasterio syluam nostram, dictam *Wanual*, cum quadam villa deserta dicta *Kownaty* [1]) et ceteris coherencijs et attinencijs vniuersis, ad ipsam quomodolibet pertinentibus, appropriare, incorporare et adiungere dignati fuissemus. Et quamuis ipsa viuente hoc ipsum non

fecimus, nunc autem moti pietatis visceribus nostre et eiusdem domine Heduigis, ac domine Anne moderne consortis nostre saluti animarum consulere cupientes, speciali zelo deuocionis accensi, cupientesque diem horridi districtique iudicis operibus pietatis preuenire, eandem syluam *Wanual* cum villa deserta *Kownaty* et omnibus eius attinencijs, puta agris, pratis, pascuis, rubetis, borris, mellificijs, gaijs, aquis et aquarum decursibus, prout eadem ab antiquo longe lateque ab alijs circumferencialiter sunt distincta, cum toto iure et dominio dicto monasterio Landensi damus, conferimus, appropriamus, incorporamus, annectimusque et tenore presencium adiungimus, per cenobitas eiusdem monasterij perpetuis temporibus possidendam. Quamquidem villam et syluam predictam ijdem fratres monasterij Landensis tenebunt, habebunt, vtifruentur et perpetue pacifice possidebunt. Racione cuius donacionis abbates et fratres eiusdem monasterij, qui pro tempore fuerint, singulis diebus pro nostra earumque nostrarum consortum ac aliorum nostrorum antecessorum et successorum salute specialem memoriam circa diuina officia facere tenebuntur, missas pro nobis decantando speciales. Harum quibus sigillum nostrum presentibus appensum est testimonio literarum. Actum Lancicie dominico die infra octauas Visitacionis beate Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs: domino Alberto Poznaniensi episcopo necnon validis strenuisque viris: Mathia de *Wansosche* Kalisiensi, Iacobo de Konieczpole Siradiensi palatinis, Gneuossio Sandomiriensi, Iohanne de *Tuliszkowo* Kalisiensi et Alberto Camienensi castellanis, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis domini Nicolai prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni nostri vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai aule regalis vicecancellarij.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B, str. 74.

¹) *Kownaty* wieś w woj. niegdy kaliskiem, pow. pyzdrskim, par. *Wilcza góra.*

100. 1406. die 15. mensis Iulii, Poznaniae.

Albertus de *Male* palatinus Lanciciensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Albertum de *Pakość,* castellanum Sremensem, V marcas annuas ex villa *Radłowo*[1]) altari ad s. Trinitatem in ecclesia de *Pakość* contulisse.

R. Czynsz powyższy ma pobierać Bartłomiej obecny ołtarzysta, a po nim jego następcy; Wojciech zaś Pakojski może ten czynsz z *Radłowa* przenieść na inne dobra. Poznanie feria V proxima ante festum s. Marie Magdalene. Testes: Dobrogost de *Schamotuli* Poznaniensis, Llaurencius Zaramba de *Calinowa* Siradiensis et capitaneus Vyelunensis, Iohannes

Lopata de *Calinowa* Santhoczensis castellani, Andreas de *Miruczino,* Iohannes de *Czecanowo,* Mathias de *Slachczino.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1455.

[1]) *Radłów,* niegdy *Radłowo* wieś w pow. mogilnickim, par. *Szczepanowo.*

101. 1406. die 31. mensis Augusti, in *Włoszczewice.*

Dobrogostius de *Włoszczejewice,* castellanus Gecensis, renovat donationem piscinae et aggeris in villa *Mastowo,* Alberto episcopo Posnaniensi iam pridem factam.

R. Priuilegium Dobrogostij castellani Geczensis, heredis in *Wloszczeiewicze,* quo mediante sicut ob remedium anime sue, et gazophilacium domus domini, reuerendissimo in Christo patri Alberto Iastrzembiecz episcopo Posnaniensi ante annos tres in bonis ecclesie sue Posnaniensis piscinam et aggerem pro eadem secus viam, que ducit de *Dolsko* in *Drzonek* facienti et aquas reaggeranti, dederat et donauerat, ita et nunc premissa ratificat, approbat, dat et donat dicto domino episcopo et ecclesie Posnaniensi tantum de rippa in bonis et hereditate *Mastowo,*[1]) quantum aque dicte per dictos tres (annos) operuerunt et inundarunt et inposterum pro tempore operient et inundabunt, potestate tamen sibi et heredibus de *Mastowo* peccora et iumenta domestica in rippa et piscina ijsdem adequandi et sine damno pascendi reseruata. Actum in *Wloszczewicze* feria tercia ante s. Egidij. Presentibus dominis: Paszkone de *Gogolewo* succamerario Posnaniensi, Ianussio Furman Mederecensi, Nicolao de *Blociszewo* Santocensi castellanis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101 z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Mastowo* czy *Miastowo,* wieś tej nazwy w Wielkopolsce dziś nie istnieje. Ponieważ jednak nie mamy z oryginalnym dokumentem, lecz tylko z regestem z XVIII wieku dopiero pochodzącym, do czynienia, przeto można przypuścić mylkę przepisywacza przy odczytywaniu dokumentu. Może to być zatem albo *Masłowo,* położone niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Wieszczyczyno,* albo *Miaskowo,* wieś niegdy w temże woj. i pow. par. *Czerwona wieś.*

102. 1406. die 18. mensis Septembris, Leopoli.

Iacobus archiepiscopus Haliciensis episcopis quibusdam mandat, ut ecclesiam in villa *Gorzków*, a Nicolao vicecancellario regni Poloniae erectam, consecrent.

[Iacobus aposto]lice Sedis prouidencia archiepiscopus Haliciensis, venerabilibus in Christo patribus, dominis Nicolao episcopo Scarpatensi . . . . catholicis graciam et communionem Sedis apostolice et sui officij execucionem legittimam habentibus, ac eorum . . . . in spiritualibus vicarijs salutem et perfectam in Domino caritatem. Vt in venerabilis domini Nicolai . . . . Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij, villa *Gorzcow* [1]) dicta Chelmensis dyocesis, cuius nos pronunc . . . . existimus, ecclesiam per ipsum dominum Nicolaum predictum de nowo fundandam, collocandam et dotandam, consecra . . . . ad eandem inuestire seu confirmare ac stipendijs spiritualibus dotare, vobis et vnicuique vestrum plenam damus [et omnimodam con]ferimus facultatem. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Lamburga sabbato, quo in ecclesia Domini cantatur: Venite adoremus, anno Domini M° CCCC° sexto.

Dokument pargaminowy, mocno zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 296), opatrzony jest jedną podługowatą pieczęcią z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć wyobraża pod gotyckim podniebiem Matkę Boską z dzieciątkiem w stojącej postawie. Z lewego boku biskup klęczący in pontificalibus. Napis otokowy: s. iacobi. archiepiscopi. haliciensis.

[1]) *Gorzków*, wieś parafialna w wojew. niegdy lubelskiem, pow. krasnystawskim.

103. 1406. die 25. mensis Septembris, in *Łowicz*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis villam *Mystkowice* cuidam Rinczka sculteto de *Mystkowice* in L marcis pignori obligat.

Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus tenore presencium vniuersis, quod a fideli nobis dilecto Rinczka scultheto nostro de *Myslcowycze* pro necessitate nostre Gneznensis ecclesie quinquaginta marcas grossorum monete currentis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, mutuo recepimus, habuimus et leuauimus in paratis nobis pecunijs numeratas. In quarumquidem quinquaginta marcarum grossorum predictorum recompensam, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum Gneznensis capituli, villam *Mislcowycze* [1]) ad mensam nostram archiepiscopalem pertinentem, cum censibus, allodio et omnibus vtilitatibus ad ipsam villam *Mislcowycze*

quomodolibet spectantibus, ac cum eodem iure, quo nosmet ipsi ipsam villam tenuimus, eidem Rinczce donauimus, dedimus, contulimus et presencium tenore damus, conferimus et donamus, per dictum Rinczkam, liberos et propinquiores successores suos legittimos tenendam, habendam, possidendam, regendam et vtifruendam tam diu, donec dicte quinquaginta marce grossorum monete similis per nos aut successores nostros sibi uel suis successoribus legittimis supradictis integraliter fuerint persolute. Nolumus autem, quod idem Rinczka uel liberi aut successores sui legittimi antedicti fructus eiusdem ville, quos sibi et eisdem successoribus suis legittimis pretextu seruiciorum suorum fidelium indulgemus, in sortem deducat uel deducant, neque propter hoc incurrant maculam vsurarie prauitatis. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum in castro nostro *Lowycz* sabbato proximo post diem Mauricij et sociorum eius, martirum beatorum, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

(na zakładce inną ręką): Transeat per manus Kelcij cancellarij, duplici cera non obstante.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 298), opatrzony był dwiema pieczęciami, snać na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś brak.

¹) *Mystkowice*, wieś w pow. łowickim, par. Chruślin.

104. 1406. die 26. mensis Octobris, Gnesnae.

Thomco de *Węgleszyn* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacobum Pałuka et Slawniconem de *Stare* necnon Nicolaum de *Miedzylesie*, domum et aream extra muros Gnesnenses capitulo Gnesnensi contulisse.

Nos Thomco de *Wangleschyn* suppincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, tenore presencium significamus vniuersis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, ad rei memoriam sempiternam, quomodo ad nostram aliorum(que) nobilium tunc presencium, venientes presenciam, honorabilis ac nobiles viri, domini Iacobus Paluka custos ecclesie Gnesnensis, Slawnyko frater eius germanus, heredes de *Stare*, et Nicolaus eorum filiaster, heres de *Medzylesse*, non compulsi, nec coacti, sed animo deliberato, sano suorum freti consilio amicorum, confessi sunt et recognouerunt publice, aream cum domo per eos emptas pro eorum pecunijs, ex oposito balnei murati extra muros Gneznenses, eundo de ecclesia kathedrali ad ecclesiam sancti Petri in manu dextra sitas, fore et esse capituli Gneznensis et ad ipsum capitulum iure hereditario perpetue pertinere, ipsamque aream et domum suo et omnium coheredum suorum nominibus coram nobis rite, sponte et

racionabiliter ipsi capitulo resignarunt. Nos itaque prefatas recognicionem et resignacionem sic factas, tamquam iustas et racioni consonas, auditas, receptas et admissas, ipsas in omnibus suis punctis, condicionibus, clausulis et articulis approbamus, ratificamus et tenore presencium perpetuis temporibus confirmamus, dictasque aream et domum cum omnibus suis pertinencijs, attinencijs et vtilitatibus quibuscumque, ad ipsas quomodolibet spectantibus, prelatis et canonicis ac toti capitulo Gneznensis ecclesie supradicte adiungimus, incorporamus et perpetuis temporibus inuisceramus, per ipsum capitulum tenendas, habendas, regendas et dictis perpetuis temporibus possidendas. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum ibidem Gnezne feria tercia proxima ante festum sanctorum Symonis et Iude apostolorum, anno Domini M° quadringentesimo sexto. Presentibus: reuerendissimo in Christo patre et domino, domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi ac nobilibus et strenuis viris, dominis Iaroslao vexillifero Poznaniensi, Alberto subagazone Poznaniensi, Iascheone de *Sokolnyky*, Iacussio de *Rynarzewo*, Czestkone de *Wylczyna*, Iohanne de *Vlanow* et Mathia Warpens burgrauio Gneznensi et alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 300), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

105. 1406. die 28. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis cum vidua Stephani de *Trląg*, filia Franczconis ne *Cerekwica* de villa *Lubcza* pactum.

Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod cum nobili domina . . relicta Stephani de *Trlang*, quondam subdapiferi Kalisiensis, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Gneznensis pro et super villa mense nostre archiepiscopalis dicta *Lupcza* [1]) in districtu Zneynensi sita, talem fecimus composicionem et contractum, quod dicta domina . . relicta Stephani, filia quondam Franczconis de *Czirekwicza*, infra octo dies a data presencium computandos, literas tam predecessorum nostrorum archiepiscoporum Gnesnensium, quam eciam capituli Gnesnensis, quas habet super dicta villa *Lupcza*, aput discretum Bogutham vicecustodem Gneznensem debet repponere et possessionem dicte ville *Lupcza* in eisdem octo diebus Mirosszconi procuratori nostro Zneynensi tradere et resignare, liberam, vacuam et expeditam, ad quod faciendum dicta domina relicta Stephani se tunc nobis obligauit pura fide. Nos vero in recompensam premissorum, si et in quantum dicta domina . . relicta Ste-

phani dictas literas apud eundem Bogutham reposuerit et de posessione antedicte ville *Lupcza* cesserit, prout iam tenetur ex contractu, extunc prout exnunc de pensione decem marcarum monete et numeri communiter in regno Polonie currencium, de censibus districtus nostri Zneynensis per Miroszconem procuratoren nostrum Zneynensem vel alium quemcumque procuratorem Zneynensem pro tempore singulis annis in festo sancti Martini confessoris soluendarum, necnon de decima manipulari in *Istebno*[2]) sub ratihabicione eorundem fratrum capituli Gneznensis, antedicte domine relicte Stephani filie Franczkonis promittimus prouidere pura fide et exnunc tenore presencium prouidemus, dictam quoque pensionem antedictarum decem marcarum in censibus nostris Zneynensibus ac decimam manipularem in *Istebno* memorate domine relicte Stephani damus, donamus, conferimus, per ipsam tenendas, habendas, possidendas, leuandas et in vsus suos beneplacitos conuertendas vsque ad tempora dumptaxat sue vite. Quaquidem domina relicta Stephani extincta et defuncta, huiusmodi pensio dictarum decem marcarum simul cum ipsa debet extingui et decima in *Istebno* ad mensam nostram et successorum nostrorum reuerti libere et absque aliqua contradiccione. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Gnezne ipso die Simonis et Iude apostolorum beatorum, anno Domini M° CCCC° sexto.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 301). Na paskach pargaminowych wiszą małe ułomki dwóch pieczęci, pierwszy z czerwonego, drugi z zielonego wosku.

1) Jest *Lubcz* wieś w pow. mogilnickim i dwie *Lubcze Stara* i *Nowa* w pow. złotowskim. Do którejby się z tych miejscowości nasz dokument odnosił, osądzić nie umiem.

2) *Izdebno* wieś parafialna w pow. mogilnickim.

106. 1406. die 19. mensis Decembris, Romae.

Gregorius XII. P. M. donationem XL marcarum annuarum ab Alberto episcopo Posnaniensi canonicis et vicariis ecclesiae cathedralis Posnaniensis factam, ratam esse iubet.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . . episcopo Plocensi salutem et apostolicam benediccionem. Racioni congruit et conuenit equitati, ut ea, que de Romani pontificis gracia processerunt, licet eius superueniente obitu littere apostolice confecte non fuerint super illis, suum consequantur effectum. Dudum siquidem pro parte venerabilis fratris nostri Alberti episcopi et dilectorum filiorum capituli Poznaniensis, necnon presbiterorum et clericorum, vicariorum canonicalium nuncupatorum, in ipsa ecclesia beneficiatorum, felicis recordacionis Innocencio pape VII.

predecessori nostro exposito, quod olim predictus episcopus prouide attendens, quod in eadem ecclesia multi erant canonici et presbiteri ac clerici, vicarij canonicales nuncupati, sed propter exiles fructus, quos habebant, apud eandem ecclesiam minime residebant, et desiderans pio zelo dictus episcopus ipsos canonicos, vicarios et clericos allicere ad residenciam personalem faciendam apud ecclesiam per augmentacionem fructuum predictorum, ad hoc capituli prelatorum et canonicorum dicte ecclesie concordi interueniente consensu ac matura deliberacione prehabita, de quibusdam decimis siue redditibus episcopalis mense Poznaniensis, tamen eadem mensa illesa et cum debita prouisione remanente, quadraginta marchas grossorum monete Polonicalis de decimis villarum circa *Rogozno*, circa *Czarnkowo* et circa *Vscze*[1]) consistencium, uidelicet *Bobrowniki, Tlukawi, Iardanouicze, Gorzewo, Polayewo, Lubasch, Bzowo, Golcz, Slawno, Prussynowo, Mlynkowo, Szmyescheouo, Sarb, Cruschewo, Vscze, Nowavilla,* simul *Chrostowo, Nentanschkowo, Iablonowo, Miroslawye, Rathaye* et *Milcz,*[2]) Poznaniensis diocesis, in augmentum refectionum et quotidianarum distribucionum presentibus in diuinis in choro ipsius ecclesie dari solitarum, ipsisque refectionibus et quotidianis distribucionibus auctoritate ordinaria addiderat et eciam applicauerat distribuendas, certo modo tunc expresso, ac statuit et ordinauit eciam simili accedente consensu, quod in dicta ecclesia deinceps missa et omnes hore de beata Maria virgine per terciam partem eorundem presbiterorum et clericorum, ad illud opus certis uicibus mutandorum, in ipsa ecclesia quotidie dicerentur, sed relique due partes ipsorum presbiterorum et clericorum horas et officia diuina debita diebus singulis decantare similiter in eadem ecclesia tenerentur, quibus eciam redditus, census, obuenciones et prouentus quorumdam altarium in eadem ecclesia consistencium, tunc expressorum, que ad collacionem episcopi Poznaniensis existenti pro tempore pertinent, cum illa per obitum rectorum eorundem altarium, qui tunc erant, uacare contingeret; et eciam decimas, prouentus, census et obuenciones villarum circa *Kalis* et circa *Odolanow*, uidelicet *Glogowa, Bandzeschino, Crampa, Sczuri* utrunque, *Galanski, Iankowo, Nabyschicze, Lancoczini, Wyrzbno, Damschino, Guthouo, Beganyno, Raschkowo, Pogrzibowo, Rpischeuo, Przigodricze, Oczanschę, Goluchowo, Bonino, Lewcowo, Boczkowo, Gnyazdowo, Gorzno* et *Benyno*[3]) dicte diocesis, que eciam mense predicte usque tunc tenebantur, et que deinceps annis singulis prouenirent, necnon decimas, offertoria, refecciones, funeralia, census et obuenciones, que intuitu vicariarum eorundem presbiterorum et clericorum quomodocumque et qualitercumque prouenirent, in auro et argento fusis uel in massis et pannis sericis et aurifrigatis et auratis, et gemmis oblatis uel cum funeribus apportatis, exceptis, equaliter inter presentes presbiteros et clericos in ipsa ecclesia tantum singulis septimanis post completorium sabbatis diebus diuiderentur, et quedam alia circa hec dictus episcopus fecit et ordinauit racionabilia et honesta, prout in quibusdam autenticis litteris, inde confectis, eorundem episcopi et capituli sigillis munitis, dicitur plenius contineri; quodque predicti episcopus, capi-

tulum ac presbiteri et clerici premissa ex eo, quod consensus loci metropolitani non interuenerat et forsan alie solemnitates iuris obseruate non fuerant in eisdem, aut alias timebant uiribus non subsistere, seque propterea posse illorum occasione imposterum molestari, et pro parte episcopi, capituli ac presbiterorum et clericorum predictorum dicto predecessori humiliter supplicato, ut premissis pro eorum subsistencia firmiori robur apostolice confirmacionis adijcere de speciali gracia dignaretur; dictus predecessor huiusmodi supplicacionibus inclinatus, uoluit et concessit uidelicet V kal. Iulij, pontificatus sui anno primo, certo iudici dari in mandatis, ut de premissis omnibus et singulis et eorum circumstancijs uniuersis se diligenter informaret, et si per informacionem huiusmodi reperiret, quod predicta mensa propter premissa non multum grauaretur, addiciones, appropriaciones, ordinaciones ac statuta predicta et quecumque inde secuta auctoritate apostolica confirmaret, supplendo premissos et omnes alios defectus, si qui forsan interuenissent in eisdem: constitucionibus apostolicis et alijs contrarijs non obstantibus quibuscumque. Ne autem pro eo, quod super uoluntate et concessione predictis ipsius predecessoris superueniente obitu, littere apostolice confecte non fuerunt, episcopus, capitulum, presbiteri et clerici huiusmodi uoluntatis et concessionis predictarum frustrentur effectu, uolentes et apostolica auctoritate decernentes, quod uoluntas et concessio predicte a dicta die, uidelicet V kal. Iulij perinde suum consequantur effectum, acsi super ipsis dicti predecessoris littere sub ipsius diei data confecte fuissent, prout superius enarratur, quodque presentes littere ad probandum plene uoluntatem et concessionem predictas ubique sufficiant, nec ad id probacionis alterius adminiculum requiratur, fraternitati tue, de qua in hijs et alijs fiduciam gerimus in Domino singularem, per apostolica scripta mandamus, quatinus uoluntatem et concessionem predictas predecessoris eiusdem in omnibus et per omnia, prout superius exprimitur, super quibus tuam conscienciam oneramus, eadem auctoritate apostolica exequaris. Datum Rome apud sanctum Petrum XIIII kal. Ianuarij, pontificatus nostri anno primo.

(na zakładce) Relata gratis. Io. de Tremosnicz.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest ołowianą bullą papieża Grzegorza XII, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

[1]) [2]) [3]) Przytoczone tu miejscowości już poprzednio przy dokumencie N. 39 z r. 1405 objaśnione zostały.

107. 1407. die 14. mensis Februarii, in *Pysdry*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam facit limitationem villarum *Wiorkowo* et *Brzezie*.

R. Rozgraniczenie powyższe uczynił Piotrasz z *Choieczy* pomiędzy wsią własną *Wiorkowo* a wsią *Brzezie* należącą do biskupa Wojciecha. Granica zaczyna się u stawu w *Brzeziu* i idzie strumykiem do niego wpływającym, aż do ostatniego kopca ku *Roniejewicom*. Oprócz tego biskup może oprócz młyna w Brzeziu, zwanego Korzecznym, wystawić drugi i usypać tamę pomiędzy *Chociczą* i *Olaczewem* dla zatrzymania dla niego wody. Datum in *Pysdrij* feria secunda Carnisprivii. Testes: Abraham Cracouiensis et Lanciciensis ecclesiarum prepositus, Przeczslaus plebanus in *Pysdri*, Lisco de *Orlow* castellanus Brzesinensis, Przeczslaus dictus Slotha de *Gosslawicze*, Iohannes de *Dzbirzino* et Martinus de *Roschcowo* heredes.

Dokument pargaminowy, własność dziedzica Winnogóry. Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

108. 1407. die 7. mensis Martii, Cracoviae.

Gowörco Guth de *Dwiekozy* Wladislao II. regi Poloniae fidem promittit.

Nos Gowerko dictus Guth, heres de *Dwecosz*, tenore presencium recognosco me et promitto, serenissimo principi et domino, domino Wladislao Dei gracia regi Polonie etc. necnon ipsius corone in nullo opponere sub fide et honore; alias si secus fecerim, quod absit, extunc debeo fide priuari et honore. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem sigillum meum presentibus est appensum. Actum et datum Cracouie feria secunda in crastino dominice Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 302), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

109. 1407. die 8. mensis Aprilis, in *Kościół.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Nicolao cmetoni de *Swarawa* molam in villa *Kościół* confert.

In nomine Domini amen. Quoniam dignum fore dignoscitur, vt quociens bona temporalia in personas alienas transferuntur, tociens id litteris autenticis cum fidedignorum testimonio debeat roborari, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, ad vniuersorum, tam presencium, quam futurorum noticiam peruenire volumus presencium per tenorem, quod cupientes bona mense nostre archiepiscopalis in vsus deducere meliores et signanter molendini nostri prope curiam nostram in *Cosczol* et in terra Lanciciensi, in flumine *Brzura* siti, condicionem fieri meliorem, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli Gneznensis, terciam metretam seu mensuram eiusdem molendini honesto viro Nicolao kmethoni de *Swarawa* exposuimus et vendidimus, exponimusque ac vendimus tenore presencium vendicione perpetua et irreuocabili pro certa peccunie quantitate. Cui eciam Nicolao molendinatori vnum ortum et vnum pratum in paludibus nostris prope dictum molendinum per nos assignandos et dimensurandos addimus et adiungimus ad metretam terciam antedictam. De quoquidem molendino nos uel nostri successores duas, dictus vero Nicolaus molendinator et sui successores vnam partes omnium emolimentorum in eodem molendino, frumentorum cuiuscumque grani fuerint, tollere seu recipere debebimus. Hoc quoque adiecto specialiter et expresso, quod quandocumque et quocienscumque dictum molendinum de nouo construi seu in aliqua parte reformari aut lapides molares uel quecumque ferramenta aut alia necessaria pro eodem molendino comparari seu eciam aggerem, in quo ipsum molendinum situm est, emendari contigerit, tunc ad ea nos uel nostri successores duos, prefatus autem Nicolaus molendinator et sui successores vnum denarios dare ac impendere tenebuntur irrecuse; prefatus autem Nicolaus molendinator et sui successores legittimi terciam partem seu mensuram ipsorum dicti molendini cum orto et prato, sicuti premissum est, tenendi, habendi, possidendi, vtifruendi, vendendi, alienandi et commutandi, nostro tamen nostrorumque successorum ad id accedente consensu, temporibus duraturis perpetuo, habebunt plenam, liberam et omnimodam potestatem. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum ibidem in *Cosczol* feria sexta proxima post dominicam Quasimodo geniti, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus discretis et nobilibus viris: Benedicto in *Ianczewo,* Clemente in *Dobrowo,* Vitali in *Vneyow* ecclesiarum rectoribus, Mroczkone notario, Leonhardo marschalco et Kmytha suppincerna curie nostre, alijsque pluribus testibus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 303), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na sznurkaeh z różowego i zielonego jedwabiu zawieszonych, z których po drugiej został tylko kawałek wos ku zwietrzałego.

110. 1407. die 24. mensis Iunii, in *Ląd.*

Albertus de *Wszeradów,* castellanus Camenecensis, Wladislao II. regi Poloniae fidem promittit.

Nos Albertus de *Wscheradow* castellanus Camenecensis significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod licet nullius suspicionis de merito erga serenissimum principem, dominum Wladislaum regem Polonie argui videamur, tamen cupientes in fidelitate, quam in eis obsequijs studiosis conatibus se constancius ac magis fideliter exercere, et prout iustum est, ipsum in fidelitate sibi seruanda facere cerciorem, bona et sincera fide nostra necnon libera ac spontanea voluntate promisimus et tenore presencium promittimus sibi fidelitatem seruare et fidelis esse, quamdiu vitam duxerimus in humanis, nec vnquam ipsum exquisitis coloribus deserere et alium vel alios dominos preter ipsum querere, vel eius obsequio, auxilio, consilio seu quouis excogitato modo adherere. Promittimus insuper predictum dominum Wladislaum regem Polonie, dominum nostrum graciosum, ab omnibus insidijs, hostilitatibus, aduersitatibus, iusultibus et conspiracionibus, quecumque nobis cognite fuerint, fideliter et constanter premunire. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Landa* feria sexta ipso die beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 109, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęci brakowało.

111. 1407. die 23. mensis Iulii, in *Wiskitki.*

Semoviti ducis Masoviae decretum, inter Albertum episcopum Posnaniensem et oppidanos Sochaczovienses de decimis praestandis litem dirimens.

R. Semouitus dux Masouie sopiendo ortam materiam questionis et dissensionis inter Albertum episcopum Posnaniensem et capitulum suum, ab vna, et se, ducem ac oppidanos Sochaczouienses, necnon villanos (de) *Rybno, Koszki, Kosliaszow* et *Cirwonka* [1]) desuper decimis, parte ab altera, fert sentenciam diffinitiuam, quod amodo omnes et singuli agricultores vilarum *Rybno* et *Roszki* de agris suis excultis decimas manipulares omnium frugum singulis annis futuris et perpetuis, oppidani vero Sochaczouienses et villani (de) *Koszlaszow, Czerwonka* agros colentes, de quolibet manso per octo grossos, idque ad vite eiusdem ducis tempora soluere sint adstricti, eo vero e viuis sublato, oppidani Sochaczouienses et villani de *Koszlaszow* et *Czyrwonka* decimas manipulares temporibus euiternis epi-

scopo Posnaniensi extradant. Datum in *Wiszkitki* in crastino festi Marie Magdalene, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 110, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Sochaczew*, miasto powiatowe w wojew. mazowieckiem.
Rybno dziś w pobliżu *Sochaczewa* nie istnieje.
Koszki, zapewne przekręcone zamiast *Mostki*, wieś w powiecie sochaczewskim, par. *Trojanów*.
Kosliaszów, zapewne przekręcone zamiast *Rozlazłow*, wieś w pow. i par. *Sochaczew*.
Czerwonka wieś w tymże powiecie i parafii.

112. 1407. die 19. mensis Augusti, Posnaniae.

Canonici ecclesiae cathedralis Posnaniensis promittunt sese ab occupatoribus bonorum capituli invicem tutari.

In nominė Domini amen. Cum non in seminibus, sed in protrussione fideli sit regnum Dei, et vbi Dei spiritus, ibi libertas, et nulli liberi sunt, nisi quos liberauit filius Dei, qui non venit legem soluere, sed adimplere . . . . . et cesari, que sunt cesaris et Deo, que sunt Dei dare mandauit, quique iure dominij vniuersalis sibi decimas omnium reseruauit et suis ministris, clero deputauit, eapropter nos Petrus de *Cobilino* decanus, Pelka cantor, Nicolaus de *Chlapow* Po[snaniensis, ... us Srzemensis, Michael Pczewensis, Albricus Warschouiensis in ecclesia Poznaniensi archidiaconi, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Petrus cantor, Michael scolasticus, Nicolaus Strzeschconis officialis Gneznenses (s), Michael Bliden decretorum doctor, [Petrus Wendeler decan]us Lubucensis, Iohannes prepositus sancti Spiritus, Iohannes de *Nepart*, Ianussius de *Scholowo*, Iohannes Budkonis, Kelczo custos Lanciciensis, Mathias de *Kalis*, Vincencius de *Marczinkowo*, Paulus de *Czechowo*, Albertus prepositus Gluschinensis, Pribislaus de *Pnewa*, Florianus de *Poklathki*, Bartholomeus Rynkonis, Miroslaus de *Grambewo*, Petrus Luciani, Lodowicus, Mathias Blida, Nicolaus Lanthman, et Albertus de *Slachczino*, canonici ecclesie Poznaniensis, capitulum generale et speciale, reputantes coniunctim et diuisim et quilibet nostrum singulariter presentes, nostris ac absencium et futurorum omnium fratrum nominibus, contra omnes et singulos, qui decimas, census, pertinencias et quelibet iura ecclesie nostre predicte et ad nos seu dignitates, prebendas, beneficia etr efecciones et alias quomodolibet intuitu ipsius ecclesie communiter uel diuisim spectantes et spectatura invadere, extingwere, occupare, alienare, vsurpare, detinere, minorare, peiorare vel non soluere in parte uel in toto, aut ea uel nostras seu ministrorum ecclesie presencium et futurorum personas quouismodo indebite uel iniuriose ofendere temereve presumerit, nunc uel in posterum, promittimus et volumus . . . cere agendo iure et resistendo et omnibus defendendo et alterutrum vicis-

sim tam ea, quam nostrum quemlibet presentem et futurum adherere, simul constanter astare et con . . . . . ere pro posse et iuxta taxam beneficiorum ab antiquo tentam, tam si opus erit alicui in causis suis occasione tantum dignitatis uel prebende sue, inquantum deficeret in proprijs, quam in capituli communibus causis et fideles ac sinceri vsque in finem bonum persistere atque secreta non proderi promittimus sub debito iuramenti in recepcione singulos nostrum . . . . firma et bona consciencia. Quisquis autem premissa violaret aut non faceret, eo ipso sit perpetuo priuatus iure et possessione percepcionis tam panis et vinalium quam pecunialium et aliarum quarumcumque prelatis et canonicis solitarum dari refeccionum et distribucionum communium, tum et a capitulo consilijsque et societate capituli. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, capituli mayus et nostra sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in . . . . sexta infra octauas Assumpcionis Marie, sub anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, znajduje się w opłakanym stanie. Pismo wyblakłe i wytarte, nieraz niedoodczytania, uszkodzone przez wilgoć, nadto wielka dziura wybutwiała. Poniżej teksu, po obu stronach dokumentu, znajduje się 35 klauzul własnoręcznych, przez poszczególnych kanoników zamieszczonych, które w przeważnej części nie są już czytelne. Klauzule te położyli kanonicy:

1) Pelka cantor Poznaniensis,
2) Nicolaus de *Chlappow* archidiaconus,
3) Michael archidiaconus Pczewensis,
4) (Albricus archidiaconus) Warschouiensis,
5) Petrus Wendeler decanus Lubucensis,
6) Vincencius de *Marczinkowo* canonicus,
7) Przibislaus canonicus Poznaniensis.
8) Albertus prepositus . . tussiensis,
9) Paulus de *Czechowo* canonicus Poznaniensis,
10) Martinus de *Kalis* canonicus Poznaniensis,
11) Petrus . . . . . canonicus Poznaniensis,
12) Bartholomeus Rynkonis canonicus Poznaniensis.
13) Miroslaus de *Grambowo* canonicus Poznaniensis,
14) Florianus de *Poclatky* canonicus Poznaniensis,
15) Loduicus de . . . . ki canonicus Poznaniensis,
16) Iohannes Budkonis canonicus Poznaniensis,
17) Iohannes de *Neparth* canonicus Poznaniensis,
18) Ianussius de *Scholowo* canonicus Poznaniensis et Lanciciensis,
19) [Mathias] Blida canonicus Poznaniensis,
20) . . . . canonicus Poznaniensis,
21) . . . . canonicus Poznaniensis,
22) [Michael] Bliden decretorum doctor, canonicus Poznaniensis,
23) [Iohannes] prepositus sancti Spiritus, canonicus Poznaniensis,
24) Kelczo de *Kczewo* canonicus Poznaniensis,
25) . . . . custos Poznaniensis,
26) Nicolaus canonicus Poznaniensis,
27) Conradus archidiaconus Scrzemensis,
28) Nicolaus Bronissij canonicus Poznaniensis,

29) Miroslaus Kelczonis canonicus Poznaniensis,
30) Albertus Ade de *Slachczino* canonicus Poznaniensis,
31) Nicolaus Czolczani de *Neslusch* canonicus Poznaniensis,
32) Sandko archidiaconus Pczewensis,
33) Borislaus de *Suszow* canonicus Poznaniensis,
34) Blisborius de *Qwiathcow* canonicus Gneznensis, Poznaniensis et Kalisiensis,
35) Abraham Abra . . . . . sis, Cracouiensis et Lanciciensis canonicus.

Klazule te, z których niektóre są zgoła nieczytelne, brzmią następnie n. p.

Et ego Blisborius de *Qwiathcow* Gneznensis, Poznaniensis et Kalisiensis ecclesiarum canonicus, presenti manu mea scripta promitto sicut supra tanguntur, omnia et singula firmiter obseruare et facere sub penis ibidem adiectis, vnde et sigillum meum eciam infra appendi.

U tego dokumentu uwieszonych było 41 pieczęci na paskach pargaminowych, z tych dochowały się tylko dwie, po innych pozostały częścią paski pargaminowe, lub nawet i paski nie pozostały. Na paskach jest zazwyczaj zanotowane, komu pieczęć należała, podajemy te notaty porządkiem kolejnym:

1) brak paska, 2) brak napisu, 3) brak paska, 4) s. Nicolai de *Chlapow* archid. Poznan. 5) brak paska, 6) sigillum M. (s) archid. Pczewe. 7) s. P. decani Lubucen. 8) wyobraża w obwodce ozdobnej z czterech łuków tarczę z herbem Nałęcz. Napis otokowy: † **s. abrahe. prepositi cracovien . . . lanciciensis etc.** 9) Sig. Lithman (?) s. 10) s. Bartholomei Rynkonis, 11) s. Nicol. Lanthman, 12) s. Floriani de *Poklathki*, 13) s. Mirosslai de *Grambyewo*, 14) brak paska, 15) sigillum Vincencij de *Marczin*, 16) wyobraża trójkąt, w nim gałka, po bokach trójkąta dwie sześciopromienne gwiazdy; poniżej trójkąta S. ADE. I. C. Napis na pasku Sigillum Mathie de Kal. 17) s. Albrici archid. Varschouien. 18) s. Przibislai canonici de *Strzemen*, 19) s. Io. Budconis, 20) s. Mathie Blida, 21) bez napisu, 22) s. P. Luciani, 23), 24), 25), 26) pasków brak, 27) . . . . Poznanien, 28) paska brak, 29) bez napisu, 30) , ... aus Ade, 31) bez napisu, 32) napis zniszczony, 33) bez napisu, 34) paska brak, 35), 36), paska brak, 37) bez napisu, 38) paska brak, 39) i 40) bez napisu.

113. 1407. die 20. mensis Augusti, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Albertum episcopum et capitulum Posnaniense cum Grzimcone de *Gołąszewice* villam *Poświętne* villa *Gołąszewice* commutasse.

Nos Thomco castellanus Sandomiriensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam, videlicet reuerendus pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, honorabilesque viri domini Martinus Iastrabecz prepositus, Petrus decanus, Nicolaus Gorka cancellarius et Ianussius Scholowski canonicus Poznanienses ex parte et cum consensu tocius capituli eiusdem ecclesie Poznaniensis, non compulsi, sed beniuole et matura deliberacione, sano quoque consilio prehabito, hereditatem totam dictam *Poswyanthne* [1]) mense episcopalis, in districtu Costanensi sitam, cum omni iure et dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, agris, pratis, campis et generaliter cum singulis vtilitatibus, vniuersisque pertinencijs, quomodocumque

ad eandem hereditatem *Poswyanthne* pertinentibus, nihil penitus iuris et dominij pro se et eorum successoribus relinquentes hereditate in eadem, nobili viro Grzimconi heredi in *Golanschewicze*[2]) pro eadem hereditate ipsius *Golanschewicze* commutauerunt et assignauerunt, per ipsum Grzimconem et suos posteros legittimos tenendam, habendam, vtifruendam, vendendam et in vsus eius beneplacitos conuertendam, coram nobis plenarie resignauerunt iure hereditario temporibus perpetuis possidendam. Ipse vero Grzimco prefatus beniuole maturaque animi ipsius deliberacione ac consilio amicorum suorum sano prehabito eandem totam ipsius hereditatem *Golanschewicze* cum omni iure et pleno dominio, velud solus tenuit et hereditarie habuit, eidem reuerendissimo in Christo patri, domino Alberto episcopo ac toti capitulo Poznaniensi pro antedicta ipsorum hereditate *Poswyanthne* dedit et commutauit et cum omnibus vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, agris, pratis, campanis(s), pascuis, siluis etc. et generaliter cum singulis vtilitatibus vniuersisque pertinencijs et adiacencijs, qualicumque modo ad eandem ipsius hereditatem *Golanschewicze* pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et suis legittimis successoribus natis ac nascendis relinquens et reseruans hereditate in eadem, prout eciam ipsa hereditas *Golanschewicze* in suis metis et granicijs ab alijs hereditatibus est circumferencialiter distincta et limitata, coram nobis plenarie in titulo proprietatis, modo, iure et forma, quibus melius potuit, imperpetuum resignauit et tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, commutandam, donandam, dandam, alienandam et in vsus eorum beneplacitos conuertendam, prout eidem domino Alberto episcopo et capitulo suo Poznaniensibus prefatis, vtilius et melius videbitur expedire. Nos autem commutacionem et resignacionem predictas, sic vt premittitur, per omnia habentes rata, grata atque beniuole facta, approbamus, ratificamus, affirmamus, innouamus et presencium virtute confirmamus. Harum quibus nostrum sigillum appositum est testimonio literarum. Datum et actum Poznanie die sabbato infra octauas Assumpcionis virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Pnewy,* Nicolao de *Bandlewo,* Martino Rosusch de *Arnoltowo,* Andrea et Vincencio dictis Kothwicz, fratribus germanis de *Syedlnicza* et Henrico de *Glowina* heredibus, alijsque pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z jedwabiu paliowego koloru pozostał.

[1]) *Poświętne,* wieś w pow. kościańskim. par. *Dłużyna.*
[2]) *Gołąszewice,* wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

114. 1407. die 16. mensis Octobris, in Piotrków.

Palatini, castellani, barones, milites et nobiles regni Poloniae obligant sese regi Vladislao obedire et antiquas ordinationes inter Iaroslaum archiepiscopum Gnesnensem et Bodzantam episcopum Cracoviensem et regem Poloniae factas, observare et defendere.

In nomine Domini amen. Cum ab antiquis temporibus egrotis medica tristis flebilitas congruit et apparatur et oppressis remedium queratur et auxilium, proinde nos omnes et singuli palatini, castellani ac omnes dignitarij, barones, milites, nobiles et clientes ac tota vniuersitas de omnibus terris regni Polonie tocius, ad perpetuam rei memoriam et ad noticiam presencium et futurorum, quorum interest vel interesse poterit in futurum (deducimus), quod animaduertentes ac integerrime perpendentes maximam ac ingentem oppressionem et iniuarias, que nobis ac hominibus nostris et omnibus regni Polonie incolis a personis ecclesiasticis ac spiritualibus nobis (s) diuersimodo inferuntur, propterea racione dictarum iniuriarum et magnarum oppressionum conuencionem generalem hodie fecimus in *Pyotrkow,* quia diucius iniurias supradictas a prenominatis personis ecclesiasticis sustinere, pati ac tolerare non potuimus. In qua conuencione sub omnium nostrorum iuramentis in unum conuenimus et condiximus serenissimo principi ac domino, domino Vladislao regi nostro graciosissimo obedienciam cum firma fide, ut de iure tenemur; erga ecclesiam vero equitatem iuxta antiquam consuetudinem obseruare, ut nostri antecessores et progenitores ab antiquo tenuerunt et fecerunt, et circa iura nostra, antiquas consuetudines, ordinaciones ac priuilegia, per preclarum principem pie memorie, quondam regem nostrum graciosissimum, Kazimirum factas et ordinatas inter venerabiles olim dominum Iaroslaum olim archiepiscopum Gneznensem et suos suffraganeos ac omnes personas ecclesiasticas, in regno Polonie existentes, parte ab una, et nos omnes prescriptos, parte ex altera, prout in literis bone memorie nominati domini Iaroslai archiepiscopi ac felicis recordacionis domini Bodzanthe episcopi Cracouiensis plenius continetur. Circa que priuilegia ac omnia in eis contenta et iura nostra antiquitus a nostris antecessoribus tenta et obseruata, ordinaciones et consuetudines antiquas volumus tenere et obseruare, omnibus contradiccionibus proculmotis. Pro quibus priuilegijs, iuribus nostris et consuetudinibus antiquis simul ac vnanimiter stantes, promittimus vnus alium sub fide et honore rebus et corpore non dimittere sub iuramento prenominato, sed omnes et singuli ac unus alium iuuare debemus et tenemur, sumusque astricti temporibus perpetuis cum nostra posteritate duraturis. Si quis autem iura nostra infringere aut destruere vellet aut iniurias nobis inferret, illa defendere vnanimiter volumus bonis et corporibus nostris sub fide et honore. Super quibus iuribus, priuilegijs, antiquis consuetudinibus, ordinacionibus et libertatibus quelibet terra quatuor inter se eligere debet, ad quos communitas et singuli recursum habebunt pro iniu-

rijs a pretactis ecclesiasticis personis illatis et quo modo secundum consilia predictorum quatuor dominorum resistere debent et se defendere (ab) oppressionibus et iniurijs nominatis; taliter tamen: si aliquis nobiscum stare non curaret et nos iuuare non vellet, illum et illos de tota communitate regni eiicere volumus et permittimus bona et hereditates illorum destrui. In cuius rei testimonium sigilla nostra, terrarum infrascriptarum Polonie, Cuyauie, Siradie, Lanciciensis, Wyelunensis et Dobrinensis terrigenarum presentibus sunt subappensa. Actum et datum in Pyotrkow die dominico ipso die sancti Galli confessoris, anno Domini M. CCCC. VII.

Z kopii przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu, (archiwum Braci Czeskich w Lesznie).

115. 1407. die 23. mensis Octobris, Posnaniae.

Nicolaus de *Wierzenica* capitulo cathedrali Posnaniensi unam marcam annuam ex proventibus villae *Zalasowo* X marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Boguslaus canonicus et officialis Poznaniensis generalis, omnibus et singulis, quibus expedit, per has nostras literas significamus profitentes, quod ad nostram presenciam coram notario publico et testibus infrascriptis nobilis Nicolaus in *Wyerzenicza* et in *Zalassowo* heres accedens, venerabilibus ac honorabilibus viris, dominis vniuersis prelatis et canonicis totique capitulo ecclesie Poznaniensis pro decem marcis grossorum latorum monete Pragensis et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in dicta *Zalassowo* [1]) hereditate sua vnam marcam latorum grossorum annui census monete et numeri superius descriptorum, non compulsus, non coactus, nec aliquo dolo circumuentus, sed de ipsius propria et libera voluntate, simqliciter et plane, nulla vsurarum adhibita prauitate, omnibus legalibus et iuris excepcionibus ac clausulis in contrarium editis, quibuscumque penitus seclusis et non obstantibus, iusto vendicionis titulo perpetuo vendidit, singulis annis in festo beati Michaelis archangeli tollendum, leuandum et exigendum, ita tamen, quod predictus nobilis Nicolaus ac scoltetus, vladarius omnesque et singuli kmethones in *Zalassowo* ibidem et quicumque successores uel possessores ac procuratores hereditatis *Zalassowo* . . . . . ad dictum terminum, videlicet ad festum sancti Michaelis dictam marcam monete et numeri superius descriptorum sine omni figura et strepitu cuiuscumque iudicij soluere debent et tenentur perpetuo sub penis excommunicacionis et interdicti sentenciarum, per nos et successores nostros aut alios officiales et ordinarios in eosdem ferendarum, tociens, quociens ipsos a solucione dicte marce census anuui deficere contingeret, quibus seipsum omnesque et singulos scoltetos, wlodarios, kmethones, legitimos successores et quoscumpue procuratores ville *Zalassowo* presentibus submisit. Eciam

saluo, exceptoque specialiter et expresso, quod dum prefatus nobilis Nicolaus uel sui successores legitimi aut quicumque possessores ville *Zalassowo* antedicte a dictis dominis de capitulo dictam marcam annui census reemere voluerint, predictas decem marcas monete et numeri superius descriptorum similiter reemere habeant omnimodam potestatem, censu tamen persesso annuo anni illius iuxta exigenciam temporis primitus exsoluto. Adiecto hoc, quod si dictos dominos de capitulo dampnum aliquale in exaccione dicti census annui pati contigerit ac expensas et lites facere, hoc prefatus Nicolaus ac scoltetus, wladarius vniuersique kmethones presentes et quicumque possessor ville *Zalassowo* memorate prefatis dominis de capitulo refundere et soluere tenebuntur et esse debent astricti. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes literas scribi fecimus nostrique et prefati nobilis Nicolai sigillorum appensione iussimus communiri. Actum et datum Poznanie die Solis XXIII mensis Octobris sub anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus ibidem discretis et nobili viris, dominis: Iohanne de *Gnezna,* Iacobo notario publico, Nicolao olim herede in *Roznowo,* Stanislao dicto Iwan sculteto et Iohanne kmethone in *Wyerzenicza,* testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Zalasowo,* wieś w pow. poznańskim, par. *Swarzędź.*

116. 1407. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Capitulum cathedrale Posnaniense cum Petro de *Kobylino,* decano Posnaniensi villam *Łagiewniki* villa *Dzięciołowo* commutat.

Id nomine Domini amen. Quoniam ea, que fiunt in tempore, cursum temporis consecuntur, nisi literarum testimonio roborentur, sciant igitur tam presentes, quam futuri, presentes nostras literas inspecturi, quod nos Conradus Srzemensis archidiaconus, Iohannes Nyeparth, Iohannes officialis, Michael Bliden decretorum doctor, Nicolaus cancellarius, Vincencius, Przibislaus, Albertus prepositus Gluschinensis, Florianus de *Poclathky,* Ianussius de *Scholowo,* Petrus decanus Lubucensis, Paulus de *Czechowo,* Petrus Luciani, Mathias Blida et Nicolaus Lanthman prelati et canonici ecclesie Poznaniensis, in capitulo generali ad sonum campane capitulariter congregati, volentes et intendentes fructus et vtilitates hereditatum nostrarum facere vtiliores et comodosiores, recognoscimus tenore presencium, quod villam nostram *Lagewniky* contiguam in limitibus et granicijs cum villa *Thulcze,* permutauimus et commutauimus pro hereditate *Dzanczolowo,* contigua in limitibus et granicijs cum villa *Golaszycze*[1]) in diocesi Poznaniensi cum venerabili viro, domino Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi,

fratre nostro dilecto, iuraque et dominia predicte ville *Lagewniky*, que possedimus, tenuimus et habuimus, assignauimus et resignauimus prefato domino Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi perpetuis temporibus cum omnibus vtilitatibus, fructibus, censibus, agris, pratis, allodijs, pascuis, campis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, virgultis, mellificijs, lacubus, piscinis et fossatis, piscaturis et fluuijs et fluminibus, riuis, aquis, molendinis et aquarum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad dictam hereditatem *Lagewniky* spectantibus, nichil iuris et dominij in eadem pro nobis aut successoribus nostris reseruantes, tenendam, habendam, vendendam, obligandam, vlterius commutandam, alienandam, possidendam, vtifruendam et in vsus ipsius ac successorum eius beneplacitos conuertendam, prout sibi et successoribus suis melius et vtilius videbitur expedire. Nos vero permutacionem et commutacionem predictas ratas, gratas atque firmas habentes, ratificauimus, gratificauimus et confirmauimus, ratificamus, gratificamus, et presentibus confirmamus, perpetuis temporibus fore valituras. Harum quibus nostrum sigillum est appensum, presencium testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia infra octauas beati Martini episcopi et confessoris, ab anno Domini millesimo quadringentesimo septimo, capitulo generali celebrato.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest pieczęcią podługowatą, zawieszoną na sznurku z różowego i czarnego jedwabiu, której wycisk odpadł.

[1]) *Tulce*, wieś parafialna w pow. szredzkim. *Łagiewniki* dziś nigdzie w pobliżu *Tulec* nie istnieją, widocznie zatraciły swą nazwę. Wsie *Dzięciołowo* i *Gołuszyce* trudne są do oznaczenia. *Dzięciołów* leży w pow. kolskim, par. *Drzewce*, ale tam w pobliżu nie ma *Gołuszyc*; zaś *Gołuszyce* leżą w pow. świeckim, ale w ich pobliżu nie ma *Dzięciołowa*. Widocznie jedna z tych miejscowości zmieniła swą nazwę.

117. 1407. die 19. mensis Novembris, in *Niepołomice*.

Wladislaus II. rex Poloniae monasterio Landensi erigendi civitatem in villa *Zagórowo* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Tunc rei publice vtilitati bene consulitur, tunc regni gubernacula grato moderamine disponuntur, dum inter cetera desuper concessa principibus regiminis officia, vnicuique parcium regni ordinantur augmenta et condiciones earundem conuertuntur tam in genere, quam specie, tam in publico, quam priuato. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, quibus

expedit, vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad vite laudabilis honestatem, et deuocionis constanciam religiosi viri Gerhardi abbatis vna cum fratribus suis conuentus in *Landa,* ordinis Cisterciensis, quibus in conspectu maiestatis nostre commendabiles esse plurimum meruerunt, ad instantes humilesque peticiones abbatis conuentusque predictorum, cupientes conuentus ipsius condicionem (facere) meliorem et vtilitates ipsius deducere in augmentum, de villa ipsorum dicta *Zagorowo,*[1]) in terra nostra Maiori Polonia, in districtu vero Conynensi sita, ciuitatem locare ibidem et efficere perpetuo duraturam, plenam damus et omnimodam concedimus facultatem tenore presencium: dantes et concedentes eidem ciuitati *Sogorow*(s) omnia iura ciuilia, quibus et cetere ciuitates regni nostri omnimode pociuntur. Et vt ciuitas ipsa *Zogorow* predicta eo melius collocari valeat et fieri populosa, ipsam de iure Polonico in ius Theutunicum, quod Meydeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum; remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum Meydeburgense predictum perturbare consueuerunt et possent aliqualiter impedire. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus aduocatum, ciues et incolas ciuitatis eiusdem ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium (et) ministerialium eorundem, vt coram ipsis vel eorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis citati minime respondere debeant, nec aliquas penas soluere sint astricti; sed tantum opidani et incole oppidi seu ciuitatis eiusdem coram suo aduocato, qui pro tempore fuerit, aduocatus vero coram abbate suo, aut si abbas in reddenda iusticia negligens fuerit et remissus, tunc coram nobis aut nostro colloquio generali, dum per litteram nostram, nostro sigillo sigillatam, euocatus fuerit et citatus, non aliter tunc, quam suo iure Theutunico Meydeburgensi de se querulantibus tenebitur respondere; in causis autem criminalibus et capitalibus, puta furti, sanguinis, homicidij, membrorum mutilacionis et incendij et quibusuis alijs enormibus excessibus aduocato eiusdem oppidi seu ciuitatis, qui pro tempore fuerit, in metis et grenicijs eiusdem iudicandi, sentenciandi, corrigendi, puniendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutunicum in omnibus suis punctis, condicionibus et clausulis postulat et requirit, iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Statuimus quoque in eodem oppido seu ciuitate *Zagorow* diem fori ebdomadalis singulis quartis ferijs absque ceterarum preiudicio ciuitatum perpetuo celebrandum; in quo quidem foro singulis et omnibus mercatoribus et quibuscunque hominibus licitum sit et liberum vendere, emere, commutare et quecumque mercimonia exercere. Harum quibus appensum est sigillum nostrum testimonio litterarum. Datum in *Nepolomice* ipso die sancte Elizabeth vidue, anno Domini M° CCCC° VII°. Presentibus reuerendis in Christo patribus et dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto episcopo Poznaniensi, Iohanne de *Tharnow* castellano et capitaneo Cracouiensi, Petro Kmite Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanci-

ciensi, Iacussio de *Koneczpole* Syradiensi palatinis, militibus nostris fidelibus dilectis et alijs quam plurimis fidedignis. — Ad relacionem venerabilis domini(s) regni Polonie vicecancellarij etc.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 3.

[1]) *Zagorów* miasto w woj. kaliskiem, pow. konińskim.

118. 1408. sine die, mense et loco.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Stanislao Bienconis scultetiam in villa *Swarawa* vendit.

In nomine Domini amen. Nicolaus Dei gracia sancte ecclesie Gnesnensis archiepiscopus, attentis multiplicum seruiciorum studiosis obsequijs Stanislai Bienkonis, ad ea, que exaltacioni sui status respiciunt, non immerito inclinamus. Horum igitur intuitu prefato Stanislao sculteciam in villa nostra *Swarawa,*[1]) in terra Lanciciensi, de consensu venerabilium fratrum capituli Gneznensis donauimus, recepta ab eodem Stanislao pro necessitate ecclesie Gneznensis notabili et certa pecunie quantitate. Racione cuius scultecie eidem Stanislao duos mansos liberos in eadem villa cum pratis ad eosdem spectantibus et alijs pratis ibidem pro curia nostra falcari consuetis, necnon molendinum in fluuio *Nyr* situm, vnam tabernam et vnum hortum in villa supradicta ac tercium denarium iuramentorum et penarum cuiuslibet rei iudicate per ipsum Stanislaum ac ipsius successores tenenda, habenda et incolanda, vendenda de nostro et nostrorum successorum consensu speciali, hoc adiecto, quod idem Stanislaus et sua posteritas litteras nostras et successorum nostrorum ad proximiores scultetos villarum nostrarum portare vel mittere, (et) ad honores ac seruicia more aliorum scultetorum nostrorum impendere tenebuntur.

Emanauit priuilegium anno Domini MCCCCVIII.

Continet predicta hereditas mansos XVI omnes possessos, et computatis omnibus in vnum; censum, *krowne, pogowe*(s), singulis obuencionibus diuersis, que eciam diuersis temporibus soluebantur antea, soluunt incole ad presens pro festo santi Martini de laneo per mediam sexagenam minus duobus grossis, incluso eciam *wieczne,* que de laneo per duos solidos solui consuetum est. Item de singulo laneo soluitur per duos capones, per mediam sexagenam ouorum, per octo choros auene et per duos horos humuli. Taberne sunt tres possesse, de quibus per fertonem soluunt; agri tabernarum in suprascriptis XVI mansis includuntur. Item quociens dominus loci ordinarius hic Unieiouiam aduenit, de stacione de laneo per duos gallos, vti alie ville reddunt. Pro primo reuerendissimi domini Unieiouiam aduentu vnum pecus valoris viginti quatuor grossorum, vel ipsam pecuniam dant. Laborant duos dies in septimana in predio *Niemyslow* pro

antiqua consuetudine. In hoc tamen illis preiudicium videtur, quod omnes hos dies duos iunctim, alias *sprzęgą,* nunc vero seorsiue laborare subacti sunt: petunt iuxta veterem consuetudinem conseruari. Granicies hec hereditas habet cum hereditatibus nobilium, que infrascripto circumcirca procedunt ordine. Inprimis acialis scopulus hereditatem *Swarawa* et *Poddąbią* dislimitans, iacet circa molendinum *Chrobski,* a quo paries granicialis, quem scopuli in quibusdam locis et in alijs fluuius *Ner* liquido elucidet, protenditur inter hereditates *Swarawa* et *Chrobski* vsque ad scopulum acialem hereditatum *Male* et *Swarawa.* Tandem ab hoc aciali tenduntur granicies existentibus scopulis, lapidibus et alijs certis signis granicialibus satis notabilibus vsque ad scopulum acialem hereditates *Male, Swarawa* et *Golicze* dislimitantem, iacentem in loco dicto *Wikino.* Tandem ab isto *Wikino* tenduntur granicies recto tramite ad scopulos parietales in loco dicto *Zakarwowie,* iacentes circa piscinam domini Bratkowski satis notabiles. Ab his vero scopulis in dicta *Zakarwowie* iacentibus intermedijs fossis, que granicies elucidant, et piscina archiepiscopali, quam Bratkowski asciuit et circumsepsit ac funum pro se de eadem tollit, tenduntur granicies vsque ad scopulos in *Laski* iacentes. Tandem ab istis *Laski* tendunt granicies existentibus sex vel septem scopulis parietalibus iusto ordine et progressiue iacentibus vsque ad scopulum acialem hereditatis *Panossowo.* Ab hoc vero aciali protenduntur granicies publica siue magna via dicta, ad scopulos hereditatum *Cieszkowo* et *Liskowo.* Demum ab his granicies inter hereditatem *Swarawa* et *Poddąbice* sub tramite notabiliter protenduntur et veniunt ad scopulum parietalem magnum, iacentem in borra circa *Niwa,* a quoquidem scopulo magno paries granicialis nullis scopulis vel signis granicialibus determinatus et elucidatus, immo et annihilatis scopulis maximam partem hereditatis *Swarawa* heredes de *Poddąbice* in maximum preiudicium et iacturam hereditatis *Swarawa* pro se adimerunt et vsurparunt, protendit ad scopulos, qui iacent ex opposito agrorum dotis plebanalis; parochialis ecclesie in *Poddąbica,* quiquidem scopuli liquide elucidant granicies, tandem ab hijs scopuli ex opposito dictorum agrorum iacentibus, granicies vsque ad scopulum suprascriptum circa *Chrobski mlyn* iacentem acialem circumueniunt. Et sciendum est, quod vicini nobiles, maxime heredes de *Poddąbice* et dominus Bratkowski de *Golicze* moliuntur inferre iacturam bonis archiepiscopalibus hereditatis *Swarawa,* iamque maximam partem bonorum occuparunt et pro se usurparunt, denique maius sibi adhuc adsciscendo et appropriando, de proprijs pratis, agris ac pasuis hereditatis *Swarawa* pecora subditis archiepiscopalibus de villa dicta *Swarawa* abigebant et subditos expilabant ante biennium et nunc procul dubio in proprijs dictorum subditorum pascuis abigarent, nisi moderno domino capitaneo Unieouiensi partim pro illius hac in re peruigili cura, partim quod illi illius bona in eosdem obseruancia libenter differunt, ab huiusmodi abaccionibus et depilacionibus et fundi appropriacione abstinent. Necessario itaque sunt ille granicies faciende, etenim futurum est, quod per hanc negligenciam maxima pars hereditatis dicte per dictos vicinos adimetur. Vnde

incole nec pascua nec prata habituri sunt, ob quod certe villa illa desertaretur et annihilaretur.

Teka Naruszewicza 10 N. 120 z inwentarza kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej.

[1]) *Sworawa*, wieś w woj. kaliskiem, pow. warckim, par. *Uniejów*.

119. 1408. die 14. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz*.

Iacussii de *Pawlikowice* et sociorum cum abbate monasterii Paradisiensis de iniuriis quibusdam pactum.

R. Iacus van *Pawlicowicz* und Zamolak Stinczer geborn in dir Maze, Pakos adir Petir van *Wola*, Petir van *Galanssek*, Mikolay van *Ostrowy*, an dem Sonnobind vor dem Suntag Omnis terra off dem Slosse czu *Meserecz*, oświadczają, że zostawszy za gwałty popełnione w dobrach klasztoru paradyskiego pojmani przez opata i oddani staroście, puszczają całe to zajście w niepamięć i obiecują nie mścić się w przyszłości, jakto już oświadczyli panu Milinskyemu.

Oryginał pargaminowy przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, z których dwie osobno luzem przechowane, wyobrażają Kotwicę. Napis nieczytelny.

120. 1408. die 21. mensis Ianuarii, in *Elbing*.

Ulricus de Iungingen magister generalis ordinis beatae Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica Vladislao regi Poloniae venandi in saltibus sitis inter fluvios *Bober* et *Suppe* dat potestatem.

Wladislao serenissimo et magnifico regi Polonie, supremo principi Litwanie et heredi Russie etc. frater Vlricus de Iungingen magister generalis ordinis beate Marie hospitalis Ierosolimitani de domo Theotunica, ad beneplacita regalis magnificencie indefessum animum et deuotum! Cupientes serenissime princeps nostre deuocionis insignia apud vestre preclare maiestatis fastigia vtcumque declarare, vigore presencium indulgemus vestre Serenitatis persone, ibi personaliter existenti, cum sua familia libertatem siue facultatem venandi secure cuiuslibet generis ferarum nostris in nemoribus et saltibus, sitis infra fluuios *Beber* et *Suppe*,[1]) quociens eidem Serenitati placitum visum fuerit et expediens, dumtaxat ad tempora vite vestre, que Omnipotens facere dignetur longiturna. Insuper quamdiu magnificencia vestra inibi venacionis studia exercuerit, pistacionis quoque graminum ac lignorum nostrorum pro necessitate ignis solummodo habendorum

eidem Serenitati vestre sit liber vsus. In cuius gratuite concessionis testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in castro nostro Elbing, ipso die sancte Agnetis[a]) anno Domini millesimo quadringentesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 305). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

Jest i drugi oryginał tego dokumentu w temże archiwum metropolitalnem (N. 306) ze zniszczoną pieczęcią, której resztki przylepione do paska pargaminowego. W tym drugim egzemplarzu są następujące odmianki tekstku: 1) dodaje „necnon in silua siue solitudine *Rogismedis* alias *Rudzogi* dicta", 2) Datum in castro nostro Mariemborg feria quarta proxima ante festum Palmarum.

121. 1408. die 2. mensis Februarii, (in *Lubin*).

Mathias abbas monasterii Lubinensis Stanislao quondam sculteto de *Żelazno* molam vento agitatam, Lubini sitam, IV$^1/_2$ marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ea, que geruntur in seculo, a memoria hominum de facili labuntur, idcirco necesse est, testibus publicis ac scripturis veridicis ea roborari. Igitur omnibus et singulis, presentibus et futuris, ad quos presens pagina deuenerit, publice innotescat, quod nos Mathias diuina paciencia abbas monasterij Lubinensis, ordinis sancti Benedicti, dyocesis Poznaniensis, vna cum conuentu fratrum nostrorum: Nicolao Rodzina priore, Nicolao Pyfkone clauigero, Thoma custode, Iaroslao infirmario, ceterisque fratribus conuentualibus, Deo et beate Marie in eodem monasterio militantibus, bona deliberacione maturoque prehabito consilio, molendinum nostrum ventile, ante curiam Lubinensem situm, pro quinta dimidia marcis grossorum vendidimus prouido et laborioso viro Stanislao quondam scolteti de *Zelasno,* sibi ac suis pueris legitimis natis et nascendis necnon ipsius successoribus perpetue tenendum, habendum, possidendum, vendendum et ad beneplacitos vsus conuertendum, velut ipsis melius ac vtilius videbitur expedire. Addidimus quoque dicto molendinatori vnum ortum cira lacum Lubinensem et penes viam, que ducit ad *Weszkowo;* sed dictus molendinator et sui successores de eodem molendino nobis ac nostris successoribus vnam marcam annuatim pro censu soluant. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum ipsa die Purificacionis Marie, sub anno Domini millesimo quadringentesimo VIII°. Presentibus hijs testibus: Phylippo de *Drzeczkowo,* Andrea vicario de *Lubin* et Czechoslao clerico et alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś brak.

122. 1408. die 8. mensis Februarii, in *Szczecin*.

Conradi Haghemester decani ecclesiae Stetinensis ad s. Mariam decretum, inter Michaelem Bliden canonicum Posnaniensem et Bartholomaeum plebanum de *Szroda* de decima villarum *Czartki Wielkie* et *Male* litem dirimens.

Conradus Haghemester decanus ecclesie sancte Marie virginis Stetinensis, Caminensis diocesis, conseruator iurium et bonorum comendabilium virorum, dominorum . . prepositi . . decani et capituli singulorumque canonicorum ecclesie Poznaniensis, in forma, que incipit „Militanti ecclesie“ a Sede apostolica specialiter deputatus, vniuersis et singulis, prelatis, plebanis, viceplebanis, presbiteris et clericis Poznaniensis, Gneznensis, Wladislauiensis, Cracouiensis et Ploczensis ecclesiarum, ciuitatum et diocesium ac alias vbilibet constitutis, presentibus requisitis, salutem in Domino sempiternam, et mandatis nostris ymo verius apostolicis firmiter obedire. Pro parte venerabilis decretorum doctoris magistri Michaelis Bliden, canonici Poznaniensis, nomine ipsius ecclesie propositum est coram nobis, quod dominus Bartholomeus plebanus de *Szroda*, Poznaniensis diocesis, prebendam dicte ecclesie Poznaniensis, quam dictus dominus Michael inibi obtinet, in assecucione decime vtriusque ville *Czartki*,[1]) ad ipsas ecclesiam et prebendam spectantis, iam quinque annis impediuit, et lata tandem inter eos infrascripta, nulla appellacione suspensa diffinitiua sentencia, ipse dominus Bartholomeus ipsam minime curauit obseruare, prout tenebatur. Petitum igitur exstitit auctoritate dictarum apostolicarum literarum per nos prouideri et sibi iusticie complementum. Tenor autem diffinitiue sentencie pretacte talis est:

„In nomine Domini amen. Pridem inter honorabilem dominum „Bartholomeum plebanum in *Szroda* nomine sue ecclesie et sue parrochie „vtriusque *Czarthki* villarum heredes siue dominos ex vna et venerabilem „decretorum doctorem, dominum Michaelem Bliden canonicum nomine „prebende sue ecclesie Poznaniensis ex altera parte, super decimis agro„rum dictarum villarum et earum iure suborta discordia in capitulo gene„rali coram reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia epi„scopo Poznaniensi, idem dominus episcopus de consensu dictarum parcium „expresso et spontaneo, nos Iohannem de *Nepart* canonicum dicte ecclesie „Poznaniensis, plebanum in *Nepart* et vicarium in spiritualibus ipsius „domini episcopi generalem, iudicem et descisorem premissorum dedit et „concessit et fine debito ea descidenda commisit nobis; et ipse partes „sponte, fide data in bona consciencia, in manibus nostris promiserunt, „quod seruare et tenere vellent, quidquid declararemus, renunciantes „omnibus litis contestacioni ceterisque terminis et obseruancijs ac appen„dendi, suppendendi et ad arbitrium boni viri reducendi uel quibus contra „nostrum dictamen et pronunciacionem se tueri quomodolibet possent „iuris uel facti subsidijs et refugijs omnibus. Auditis autem hincinde per

„partes easdem propositis, petitis et productis et eorum testibus et regi-„stris regalibus et ecclesie Poznaniensis antedicte ceterisque probacionibus „earumdem in tantum, ut eciam veterioribus prouocacionibus renunciaret, „per pronunciacionem nostram debitis instancijs postularent. Cristi nomine „inuocato, pro tribunali sedentes et solum Deum pre oculis habentes, inuocato „consilio peritorum, quibus relacionem fecimus plenariam et per ea, que „ex attestacionibus et dictis testium coram nobis productorum in hac causa „vidimus et cognouimus videmusque et cognoscimus, per hanc nostram „sentenciam, quam in hijs scriptis ferimus, pronunciamus, decernimus et „declaramus in dictis villis, tam minori *Czarthki*, quam eciam maiori „*Czarthki* ab olim fuisse et esse agros prediales et allodiales, qui pro „dominis et heredibus villarum ipsarum, necnon et alios rusticales seu „censuales agros et mansos, qui per rusticos et kmethones pro tempore „in dictis villis inhabitantes et per ipsos arcibantur et colebantur, decimas „quoque omnium fructuum atque frugum, qui pro tempore excrescebant „in eisdem censualibus seu rusticorum agris titulo dotacionis et fundi ad „dictos canonicatum et prebendam, quos prefatus dominus Michael decre-„torum doctor in dicta ecclesia Poznaniensi optinet, de allodialibus vero „et dominorum agris et araturis ad dictam ecclesiam parrochialem in „*Srzoda* iure parrochiali et rectores pro tempore eorundem pertinuisse et „spectasse, ipsosque canonicatum et prebendam ac canonicos eorum pro „tempore in censualium et rusticalium, ecclesiam vero in *Srzoda* in pre-„dialium agrorum percepcione et possessione decimarum prescriptarum „fuisse et esse, et nunc restituendos et reintegrandos vtrobique fore et „restituimus ac reintegramus, ita videlicet, quod cum predicti agri prediales „et rusticorum adeo simul coniuncti et permixti sint atque confusi, vt ab „invicem, prout erant antiquitus, secerni non valeant, equitate et quantitate „atque qualitate dictorum vtrorumque agrorum pensata, et propter bonum „pacis et concordie perpetuo duraturum, predicti canonicatus et prebenda, „quas dictus dominus Michael optinet, et ipse dominus Michael ac succes-„sores eius, qui fuerint pro tempore, in dicta villa Maiori *Czarthki* de „omnibus agris sic permixtis, siue in posterum segregati siue locati legi-„time fuerint, tres partes seu valorem et estimacionem pro eisdem annis „singulis perpetuis ab ecclesia in *Srzoda*, a prefato domino Bartholomeo „eiusque, qui pro tempore fuerint, rectoribus, ipsi vero ecclesie in *Srzoda* „et eius rectori quartam partem, in villa vero Minori *Czarthki* similiter de „agris vtriusque, tam predialibus, tam rusticalibus, sic confusis, dicti cano-„nicatus et prebende et dominus Michael suique successores, canonici pro „tempore, duas partes estimacionis et valorem pro eisdem ab ecclesia in „*Srzoda* et domino Bartholomeo et alijs rectoribus eiusdem, qui pro tem-„pore fuerint, ipsi vero ecclesie terciam partem dicte decime omnium fru-„gum et fructuum, qui prouenient pro tempore, percipient, quam eciam „decimam ipse et successores sui, rectores ecclesie in *Srzoda*, pro tempore „colligere et decimare ac in loco vno locare et tam heredibus quam kme-„thonibus et hominibus alijs communibus in vtraque villarum predictarum

„ecclesiastica sacramenta sine difficultate ministrare teneantur. Quibus „quidem canonicatui et prebende Poznaniensi ac ecclesie in *Srzoda* huius„modi partes decime, sic, ut prefertur, adiudicamus, colonos vero seu agri„cultores ipsarum villarum ad soluendum, prout ante suluebant, prefato „domino Michaeli canonico census persessos a duobus annis et retentos, „compellendos fore et quantum in nobis, condempnamus et compellimus, „expensas hincinde factas obmittentes. Lecta et lata est hec nostra sen„tencia nostrumque dictamen in stuba nostra apud ecclesiam Poznaniensem „memoratam, nobis ibi pro tribunali ad iura reddenda sedentibus, anno „Domini M° CCCCVII, indiccione XV, pontificatus sanctissimi in Christo „patris et domini nostri, domini Gregorij diuina prouidencia pape XII „anno primo, die Saturni, quinta mensis Martij, hora causarum consueta „ante prandium. Et pro vtraque parte petita fuerunt instrumenta, que et „nos fieri mandauimus per nostrum scribam in hoc negocio infrascriptum „et nostri sigilli appensione decreuimus communiri. Presentibus: honora„bili viro, domino Iaschoni (s) in *Gosdowo* plebano, canonico, ac discretis „dominis Nicolao Russzyn et Nicola plebani, vicarijs canonicalibus dicte „ecclesie Poznaniensis et alijs fidedignis ad premissa. Et ego Symon „Martini de *Dambye,* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali aucto„ritate notarius ac honorabilis viri, domini Iohannis de *Neparth* canonici „et vicarij in spiritualibus ecclesie Poznaniensis generalis iudicis predicte (s) „et cause presentis coram eo scriba, predictis sentencie diffinitiue prola„cioni omnibusque alijs et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, age„rentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque „sic fieri vidi et audiui, sed me alijs prepedito negocijs per alium fidelem „conscripta, me hic propria manu subscribendo, de mandato dicti domini „Iohannis iudicis in hanc formam publicam redegi, signo et nomine meis „solitis vna cum appensione sigilli prefati domini iudicis consignando in „fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum“.

Nos igitur Cunradus decanus prenominatus auctoritate, qua supra, vos dominum Bartholomeum plebanum in *Szroda* ac omnes alios et singulos, quorum interest in premissis et quemlibet vestrum singulariter requirimus et monemus primo, secundo, tercio et peremptorie per presentes, quatenus infra nouem dies publicacionem presencium in ecclesia Poznaniensi uel Szrodensi factam, immediate sequentes, dicte diffinitiue sentencie pareatis cum effectu, et ut obserueretur in futuris temporibus, prout ad vos spectat, efficiatis, et de hijs, que occasione premissorum tenemini, satis faciatis effectiue, quorum nouem dierum tres pro primo, tres po secundo et tres pro tercio et peremptorio termino et monicione canonica vestrum cuilibet singulariter assignamus; alioquin elapso dicto termino vos et vestrum quemlibet eo ipso sentenciam excommunicacionis, quam in hijs scriptis exnunc, ut extunc in vos non parentes ferimus, volumus incidisse, vobisque omnibus supra salutatis, presentibus requisitis, sub dicta excommunicacionis sentencia mandamus, quatenus infra triduum a requisicione currens, predicta publicetis adeo, vt ignorancia pretendi non valeat. Et si

ecclesie Poznaniensi et dicto domino Michaeli, ut premittitur, satisfactum non fuerit ac premissis paritum non erit, vos huiusmodi non parentes sine alterius exspectacione mandati denuncietis excommunicatos publice coram populo in ecclesijs capellisque vestris, donec a nobis aliud habueritis in mandatis, hesitantesque de huiusmodi nostra iurisdiccione . . . . . . oculatam fidem facientes termino et loco debito . . . . . sitis, reddentes presens nostrum ymmo verius apostolicum mandatum vestris sigillis cum cedulis transfixis diem, horam, locum et quibus punctis vna cum nominibus et cognicionibus vestris continens, sigillatum pena sub premissa. In quorum omnium et singulorum premissorum fidem et euidens testimonium premissorum, presentem nostrum processum per Iohannem Schumaker notarium publicum infrascriptum scribi et publicari mandauimus, nostrique appensione sigilli iussimus communiri. Datum et actum *Stetin* iu capella ecclesie collegiate beate Marie virginis gloriose, anno Domini M° CCCCVIII°, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Gregorij diuina prouidencia pape XII, anno secundo, die Mercurij, VIII mensis Februarij. Presentibus honorabili et discretis viris: Nicolao Warnow clerico, notario publico, Iohanne Kok et Laurencio Poley laicis Caminensis et Poznaniensis diocesium, testibus ad premissa vocatis specialiter atque rogatis.

S. N. Et ego Iohannes Schumaker clericus Roskildensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia huiusmodi proposicioni, suprascripti instrumenti publici et diffinitiue sentencie exhibicioni, presentisque processus peticioni et ipsius decreto, premisisque alijs omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur fierent et agerentur, vna cum prenarratis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et in hanc formam publicam proprio manu mea conscribens redegi, quam signo et nomine meis solitis et conswetis vna cum appensione sigilli venerabilis et circumspecti viri, domini Conradi Haghemester, decani prenominate ecclesie beate Marie virginis Stetinensis decani(s) consignaui rogatus et requisitus in fidem et euidens testimonium omnium et singulorum premissorum et protestacione de rasuris in diccione videlicet communicato factis non vicio, sed errore, quod signo meo approbo et affirmo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pierwsza wcale oderwana, po drugiej pozostał ułomek w woreczku zaszyty.

[1]) *Czartki Wielkie* i *Małe*, wsie w pow. kaliskim, par. *Kalinowa*.

123. 1408. die 9. mensis Februarii, in *Płock.*

Iacobus episcopus Plocensis bullam quandam Gregorii XII. P. M. exsecutioni demandat.

R. Priuilegium donacionis decimarum in valore quatuor marcarum capitulo cathedrali Poznaniensi per Andream episcopum cum clero cathedrali, specialiter vicariis canonicalibus sub dato Posnanie die XIII Nouembris, anno millesimo quadringentesimo tercio emanatum, et per bullam Gregorij XII pape de dato Rome apud sanctum Petrum XIV kalendas Ianuarij, pontificatus sui anno primo, gracie anno millesimo quadringentesimo septimo approbatum, cuius bulle execucio pro verificacione narratorum per reuerendissimum Iacobum episcopum Plocensem, tanquam executorem literarum apostolicarum subsecuta de dato in *Ploczko,* die nona mensis Februarij, pontificatus sanctissimi eiusdem pape anno secundo, Christi millesimo quadringentesimo octauo.

Teka Naruszewicza 10 N. 119, z sumaryusza kapituły poznańskiej.

124. 1408. die 14. mensis Martii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Sandivogium de *Uzarzewo,* Dobrogostium de *Sierakowo* et filos Benaconis de *Sierakowo* Ioanni de *Ianowiec* villam *Kołdrąb* CCXL marcis vendidisse.

R. In Poznania feria quarta ante dominicam Oculi mei. Sędziwoj z *Uzarzewa* i Dobrogost z *Sierakowa* wraz z swymi synowcami Dobrogostem i Benakiem, synami ś. p. Benaka z *Sierakowa,* sprzedają Janowi dziedzicowi *Janowca* wieś *W. Kołdrąb*[1]) za 240 grzywien szerokich groszy praskich, wraz z wszystkiemi przynależytościami i prawem patronatu tamecznego kościoła. Testes: Albertus episcopus, Sandziwogius palatinus, Iaroslaus vexillifer, Nicolaus de *Czarncowo* iudex, Mroczko de *Cleszczewo* subiudex Poznanienses, Iacussius Iacca iudex Kalissiensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad an. 1419.

[1]) *Kołdrąb*, wieś w powiecie wągrowieckim.

125. 1408. die 13. mensis Aprilis, in *Kalisz*.

Ioannes Mężyk de *Dąbrowa* Wladislao II. regi Poloniae C marcas pro Ioanne Wałach fideiubet.

Ego Iohannes Monzik de *Dombrowa* significo tenore presencium quibus expedit, vniuersis, serenissimo principi domino Wladislao Dei gracia regi Polonie, domino meo graciosissimo, pro strennuo Iohanne Walach centum marcas in quibus idem Iohannes villam *Wroczonka,* quam ex indulto ipsius domini regis obligauit, dum de Hungaria, quo intendit proficisci, reuerteretur, debebit liberare, fideiubeo et fideiussi, in eisdem centum marcis me eidem domino nostro regi obligando, promitto ipsas sibi persoluere. Si, quod absit, ydem Iohannes de Hungaria reuersus, non liberauerit in eisdem centum marcis villam memoratam, extunc ego liberare promitto et obligo. In cuius rei testimonium meum sigillum est appensum. Datum in *Kalis* feria sexta festi Pasce, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 307). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

126. 1408. die 26. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Budconi de *Skrońsko* scultetiam in villa Boleścino confert.

In nomine Domini amen. Quia tunc multis errorum incommodis prudenter occurrimus, cum gesta etatis nostre literarum apicibus cum annotacione testium perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus harum serie vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod mente sollicita perpendentes multiplicia ac diuturna nobilis Budconis de *Scronsko,* quibus nobis et ecclesie nostre Gneznensi a retroactis dudum temporibus complacuit, fidelitatis obsequia, ad ea, que status sui exaltacionem respiciunt, non immerito inclinamur; horum igitur consideracione prefatum Budconem specialium graciarum prerogatiua consolari et fauoribus nostris prosequi cupientes, sculteciam in villa nostra *Bolesczino,*[1]) ad mensam nostram archiepiscopalem pertinente, in districtu Vneyouiensi et in terra Syradiensi sita, sibi donauimus et tenore donamus presencium de consensu et ratihabicione venerabilium virorum, dominorum fratrum nostrorum, capituli Gneznensis, recepta ab eodem Budcone pro necessitate Gneznensis ecclesie predicte notabili et certa pecuniarum quantitate. Racione cuius scultecie eidem Budconi quinque mansos liberos, cum pratis ad ipsos spectantibus, molendinum dictum *Slop* in fluuio *Gosdnicza* situm, cum vna thaberna et orto vno in dicta villa nostra *Bolesczino,* ac tercium denarium . . . . . . penarum cuiusli-

bet rei iudicate adiungimus, annectimus et appropriamus, per ipsum Budconem et liberos ac poster . . . . tenenda, habenda, vtifruenda, commutanda, obliganda et vendenda de nostro tamen et successorum nostrorum consensu speciali, aut per se et liberos ac posteritatem suam possidenda temporibus perpetuis duraturis. Hoc adiecto speciali(ter), quod idem Budco, liberi et posteritas sua litteras nostras et successorum nostrorum ad proximiores scultetos villarum nostrarum portare et mittere et honores ac seruicia alia more aliorum scultetorum nostrorum nobis et eisdem successoribus nostris impendere tenebitur et omnino sit astrictus. Incole vero predicte ville nostre *Bolesczino* census, iura, labores et honores, vti prius soluere consueuerunt ab antiquo, nobis et successoribus nostris soluent et soluere tenebuntur. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne in crastino sancti Marci ewangeliste gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis; Iohanne Hanczel decano, Petro cantore, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Nicolao Strzeszconis officiali, Dobeslao de *Czeschewo,* Nicolao Gorca, Alberto de *Byelawy,* Henrico Byel, Nicolao Longo, Borcone, Laurencio, Lorek, Nicolao de *Czesschewo,* Blizborio, Albrico, Martino Chrapek, Nicolao Bronislai et Miroslao, prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, tunc nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pergaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 308), opatrzony jest dwiema pieczęciami, znacznie zniszczonemi, zawieszonemi na sznurkach z różowego i zielonawego jedwabiu. Pierwsza podługowata wyobraża pod gotyckiem poddaszem, wśród gotyckich słupków, wysoką postać biskupa in pontificalibus, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa; u podnóża tarcza z herbem Szreniawa. Napis otokowy zniszczony. Druga pieczęć duża okrągła, to większa pieczęć kapituły katedralnej gnieźnieńskiej.

[1]) *Boleszczyn* wieś parafialna w wojew. kaliskiem, pow. warckim.

127. 1408. die 30. mensis Aprilis, Lucae.

Antonius episcopus Prenestinus cuidam Martino filio Mathiae clerico dioecesis Posnaniensis divina celebrandi in aliis dioecesibus dat potestatem.

R. Powyższe zezwolenie nadane zostaje na mocy pozwolenia papieskiego Marcinowi Maciejowiczowi tak w celu służby bożej, jako też w celu zarobku na utrzymanie, lubo to jest przeciwne statutom synodalnym prowincyi gnieźnieńskiej.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1415.

128. 1408. die 1. mensis Iunii, Posnaniae.

Ioannes praepositus ecclesiae ad s. Spiritum, canonicus et officialis Posnaniensis inter Mathiam abbatem monasterii Lubinensis et Andream, Pribislaum, Ioannem, Vissacum necnon Claram de *Gryżyna* de villa *Wławie* litem dirimit.

R. Jan kanonik i oficyał poznański podaje naprzód do wiadomości bullę papieża Bonifacego IX z d. 22 listopada 1402, mocą której mianowany został sędzią w niniejszej sprawie, toczącej się pomiędzy klasztorem lubińskim a Andrzejem, Przybysławem, Janem i Wyszakiem z *Gryżyny* bracią, oraz Klarą wdową po Przybysławie z *Gryżyny* o wieś *Wławie*, jezioro pod wsią *Woneszecz* i tegoż odpływ, i oznajmia co następuje.

Na pierwszym terminie, który stronom naznaczył, stanął jako syndyk klasztoru Krzysztof z *Miłosławia*, bracia zaś Gryżyńscy wysłuchawszy skargi, prosili o kopią tejże i o nowy termin, na którymby na nią odpowiedzieli. Na drugim terminie stanąwszy Tomasz Mikołajowicz de *Opeczicze*, substytut Bartłomieja de *Girzino*, głównego zastępcy braci Gryżyńskich, podniósł przeciw skardze niektóre zarzuty, które gdy wzmiankowany Krzysztof z *Miłosławia* wysłuchał, prosił ze swej strony o nowy termin, aby na nie replikować. Gdy i ten nowy termin i inne jeszcze spełzły na niczem, oświadczyli naraz bracia Gryżyńscy, że od sprawy zupełnie odstępują, ponieważ nie oni wszyscy, lecz tylko brat ich Jan do wsi Wławie i wód pomienionych rości sobie pretensyę.

W rozpoczętej nanowo przeciw Janowi sprawie wniósł Krzysztof z *Miłosławia* nowe libellum, w którem oznajmił, że lubo Paweł, poprzednik obecnego opata Wacława, dał był tylko dożywociem ś. p. Wojciechowi z *Gryżyny*, podówczas sędziemu poznańskiemu, za zasługi jego względem klasztoru, prawo łowienia ryb we wspomnianych wodach, to jednak Jan bezprawnie sobie to prawo uzurpuje. Gdy potem jeszcze w dwóch następnych terminach, kolejno przez strony dla wzajemnego replikowania uproszonych, na których ze strony Jana Gryżyńskiego występowali magister Mikołaj z *Gwiazdowa* i jego substytut Mikołaj Maginka, strony wszystko już wypowiedziały, uchwalono obopólnie za zgodą Mikołaja syna Jana Gryżyńskiego, aby przesłuchanie świadków poruczyć Mikołajowi, plebanowi lubińskiemu i Szymonowi Marcinowiczowi de *Dambye* notaryuszowi publicznemu.

W końcu po przeczytaniu wszystkich starych i nowszych dokumentów wydaje Jan oficyał wyrok, mocą którego Jan Gryżyński od swych uroszczeń co do jeziora wonieckiego i jego odpływu wieczyście odsądzonym zostaje. Testes, religiosi fratres: Iohannes magister studencium, Iohannes predicator Theutonicorum de conuentu s. Dominici, Iohannes rector scolarum, Stanislaus Ventris clericus de monte s. Adalberti Poznanien.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 27, a). Pieczęci brak.

129. 1408. die 10. mensis Iunii, in *Staw.*

Petrus de *Czekuszewo* cuidam Ioanni molitori molam exstruendi facultatem tribuit.

R. Petrus heres de *Cecusewo* pozwala Janowi młynarzowi wystawić młyn z prawem pobierania trzeciej miary według prawa młynarskiego. Młynarzowi ma być wolno w stawie zrobić jaz i łowić ryby pod pewnemi warunkami. Natomiast ma tuczyć dziedzicowi dwa wieprze a sobie trzeciego a na Zielone Świątki ma dać pół miary pszenicy. Dziedzic zaś na potrzeby młyna ma dawać 2 denary a młynarz trzeci, również ma dziedzic poprawiać groblę, to jest dwie części a młynarz trzecią, a na kamienie i żelastwo dziedzic 2 denary a młynarz trzeci. Młynarz dostaje oprócz tego ogród poniżej grobli.

In *Staw,* in die s. Trinitatis. Testes: Iohannes heres de *Brudzewo,* Domaczco quondam heres de *Scamppe,* Nicolaus dictus Szika heres de *Staw,* Mroczko heres de ibidem.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1418.

130. 1408. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicum quorundam decretum, inter Wladislaum II. regem Poloniae et Ivonem Marszałek de *Radomino* de X millibus florenorum litem dirimens.

Nos Andreas de *Wirzbiczko* iudex et Nicolaus de *Zlotopole* subiudex Dobrinenses, omnibus et singulis, presentibus et futuris et ad quos presentes deuenerint, publice profitemur et ad noticiam deducere volumus, quomodo serenissimus princeps et dominus, noster dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonię et Dobrinie etc. de anno Domini millesimo quadringentesimo septimo Gnesne circa aduentum suum coram strenuis ac nobilibus viris, dominis Sandiuogio Posnaniensi, Mathia Kalissiensi, Creslao Brestensi, Iacobo Siradiensi palatinis, Thomislao Sandomiriensi, Clemente Wisliciensi, Iohanne Srzemensi, Ianussio Medzirzecensi, Georgio Biechouiensi, Martino Siradiensi castellanis, Pascone Poznaniensi, Alberto de *Trlank* Kalissiensi, Miklone Dobrinensi, subcamerarijs, Nicolao Posnaniensi, Iacussio Iaca Kalissiensi, Martino de *Baruchowo* Brestensi iudicibus, Iaroslao Posnaniensi, Nicolao Lanciciensi vexilliferis, Bodzantha subiudice, Sandziuogio subpincerna Kalissiensibus, ceterisque dominis iudicio regali tunc ibidem presidentibus, proposuit iudicialiter contra Iwonem dominum Marsalek de *Radomino* heredem, terrigenam Dobrinensem, inculpando ipsum in decem millibus florenorum; ex aduerso Iwo Marsalcus heres de *Radomino* respondit, dicens, se non teneri nec esse culpabilem predicto domino

Vladislao regi Polonie in dictis decem millibus florenorum. Tandem domini superius descripti auditis proposicionibus et responsionibus parcium predictarum, sentenciauerunt testes producere dicto Iwoni ad expurgandam innocenciam suam erga predictum dominum regem pro dictis decem millibus florenorum, terminum eidem in terra Dobrinensi super produccione testium assignantes et prefigentes. Quoquidem termino adueniente, in quo testes producere debuit, eosdem testes producere non potuit; extunc senciens se causam suam amisisse et perdidisse et fore condempnatum, tunc veniens de anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, sabbato proximo post festum Ascensionis Domini in Dobrin ad dominos Dobrinenses et ad ceteros, qui iudicio regali protunc presidebant, petiit se per ipsos Gnesnam ad ferendam sentenciam finalem remitti, vbi plures domini ad iudicium regale locarentur et presiderent eidem. Cuius peticionibus annuentes domini iudicio regali tunc in *Dobrin* presidentes, cumque iusta petentibus non est denegandus assensus, ipsum iuxta petita sua Gnesnam ad videndum et audiendum sentenciam ferri in causa et facto predicto remiserunt. Tandem veniente eodem termino, sibi Gnesnam, vt prefertur, per dominos tunc iudicio in *Dobrin* presidentes, assignato et prefixo, cum domini superius prescripti Gnesne de anno, ut supra, feria tercia proxima ante festum Corporis Christi, circa aduentum domini nostri, domini Wladislai regis predicti pro tribunali sederent ac ad iudicium regale locarentur, audita ergo recognicione et relacione dominorum Dobrinensium, quod testes erga dominum nostrum, dominum Vladislaum regem Polonie non produxit, ac meritis cause huiusmodi intellectis et cognitis, solum Deum pre oculis habentes, ex consensu vnamini et matura deliberacione prehabita sufficienti, adiudicauerunt quinque millia florenorum, (quia) nominatus dominus Vladislaus rex Polonie ad peticiones inclyti principis domini, domini Vitoldi ducis Lithuanie, ac magnifici domini, domini magistri generalis Cruciferorum dicto Iwoni Marschalco heredi in *Radomino* libere dimisit et indulsit. In quibus quidem quinque millibus florenorum nominato domino Vladislao regi Polonie etc. per dominos adiudicatorum in dicto Iwone, domini superius descripti sentenciauerunt demandantes intromittere et impossessionare predictum dominum Vladislaum regem Polonie etc. ad bona hereditaria dicti Iwonis, que bona predictus dominus Vladislaus rex Polonie tenebit et possidebit in eisdem quinque millibus florenorum tamdiu, quousque dicta sibi quinque millia florenorum per predictum Iwonem fuerint integraliter persoluta. Super quibus prefatus dominus Vladislaus rex Polonie etc. racione memorie soluit iudicatum ac ad maiorem euidenciam super omnia premissa et sentenciam contra predictum Iwonem de *Radomino* heredem, sic ut prefertur, de Iure latam, de iudicio postulauit literam habere iudicialem. Nos vero de mandato suprascriptorum dominorum et vnanimi consensu ipsorum presentem literam prenominato domino Vladislao Dei gracia regi Polonie dedimus, nostrorum sigillorum subappensione iuxta decreta dominorum prescriptorum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Data et lata est sentencia

presens Gnesne feria tercia proxima ante festum Corporis Christi. Presentibus omnibus strenuis ac nobilibus dominis superius descriptis, sub anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, vt supra.

Teka Naruszewicza 10 N. 114, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały dwie pieczęcie na paskach pargaminowych.

131. 1408. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicum quorundam decretum, inter Sandivogium de *Skurki* et Ioannem de *Ianowiec* litem dirimens.

R. Albertus episcopus Posnaniensis, Sandiuogius Posnaniensis, Mathias Calissiensis, Iacobus Siradiensis palatini, Thomco capitaneus Polonie, Nicolaus Woyniciensis, Ianussius Medzirzecensis castellani, Petrus Saffranecz Cracouiensis, Albertus de *Trlang* Calissiensis subcamerarij, Nicolaus iudex Posnaniensis, Bodzantha subiudex Calissiensis, ceterique zupparii iudicio regali feria sexta in crastino Corporis Christi a. D. 1408 circa aduentum serenissimi principis Wladislai regis Polonie Gnezne presidentes, zawiadamiają Jakusza Jakkę z *Wilczyna* sędziego kaliskiego, który wraz z nimi w tymże sądzie zasiadał, że przed tymże sądem Ian dziedzic *Janowiec* odbył (*euasit*) Sędziwoja dziedzica *Skurki* o prawo, które sobie tenże rościł do pojenia bydła i moczenia konopi w jeziorze wsi *Janowej*, zwanem *W. Kołdrąb.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1419.

132. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam parochialem in villa *Błociszewo* erigit et dotat.

R. Albertus episcopus Posnaniensis zważając, że wsie *Błociszewo, Gaj, Wronowo* i *Krzyżanowo*[1]) zanadto są oddalone od swych kościołów parafialnych, i uwzględniając prośby Jana dziedzica *Błociszewa,* i brata jego Mikołaja dziedzica *Brodnicy,* kasztelana santockiego, wznosi kościół parafialny w *Błociszewie.* Na utrzymanie proboszcza dają fundatorowie jeden łan, dla kleryka jeden łan i dla zagrodnika (ortulanus) grunta z ogrodami i łąką za gajem, wzdłuż drogi wiodącej do *Rąbina,* również zarośla po prawej stronie wzdłuż drogi wiodącej z *Wyrzeki* do *Błociszewa,*

aż do granic *Rąbina,* oprócz tego na *Błociszewie* 2 grzywny, na *Wronowie* 1 grzywnę i na *Bytkowie* Dobrogosta 1 grzywnę rocznego czynszu. Oprócz tego dają fundatorowie proboszczowi wolność pasania trzody chlewnej na swych żołędziach i to osobno, nie razem z kmieciami. Testes: Nicolaus de *Thopola* archidiaconus Poznaniensis, Pelka cantor, Conrad Srzemensis, Michael Pczewensis archidiaconi, prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta obligationum de a. 1501.

[1]) *Błociszewo,* wieś parafialna w pow. szremskim.
Gaj i *Krzyżanowo,* wsie w pow. szremskim, par. *Błociszewo.*
Wronowo, wieś w pow. kościańskim, par. *Gołębin.*

133. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem altaris Visitationis b. Mariae virginis et s. Urbani in ecclesia parochiali Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam a Tilone Grazenaw et Petro Strosberg, civibus Posnaniensibus factam, ratam esse iubet.

R. Albertus episcopus Posnaniensis potwierdza erekcyę nowego ołtarza Nawiedzenia NPanny Maryi i św. Urbana w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, której dokonali Tile Grazenaw i ś. p. Piotr Strosberg, mieszczanie poznańscy. Pierwszy z nich darował w tym celu 4 grzywny na swym składzie sukienniczym, piątym od rogu idąc do sukiennic z ulicy wrocławskiej; Piotr zaś $^1/_2$ grzywny monety polskiej na młynie Wierzbięty Schildols pod Winiarami, co magistrat poznański potwierdził. Oprócz tego darował Tile Grazenaw 6 grzywien rocznego czynszu, to jest 3 grzywny na swym domu narożnym przy ulicy piekarskiej, 2 grzywny na domu Bernarda mieszczanina i pisarza, leżącym na rogu rynku, i 1 grzywnę na domu Jerzego Elischin przy ulicy koziej. Do tego dodała Juhta wdowa po Henszlinie Gradis, 1 grzywnę czynszu na domu Mikołaja krawca, leżącym pomiędzy domami Piotra rzeźnika i Wawrzyńca Jopenbecher przy rynku poznańskim. Tak jednak Tile Grazenaw, jak Jutta wymawiają sobie ten ostatni zapis na dożywocie. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, oddaje dożywotnie prawo patronatu fundowanego ołtarza Mikołajowi Strosbergowi proboszczowi gnieźnieńskiemu, wujowi Thilego Grazenawa; po jego zaś śmierci ma ono spaść na synów Piotra Strosberga, synowców wspomnianego Mikołaja. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać dwie msze, to jest o NPannie Maryi i za zmarłych, z wyjątkiem Suchych dni i tygodni, wielkanocnego i Zielonych Świątek, w których regularne nabożeństwa mają być odprawiane. Presentes: Nicolaus de *Chlapow* archidiaconus Posnaniensis, Pelka cantor, Conradus Srzemensis, Michael Pczewensis, Albertus Warszoviensis

archidiaconi, Nicolaus Gorka cancellarius, Iohannes s. Spiritus, Albertus Gluschinensis prepositi, Michael Blida decretorum doctor, Vincentius de *Marcinkowo,* Iohannes de *Neparth,* Iohannes Budkonis, Iohannes Scholowski, Mathias de Kalis, Petrus decanus Lubucensis, Przibislaus, Bartholomeus Rinconis, Paulus de *Czechowo,* Florianus de *Poklathki,* Miroslaus de *Brudzewo,* Nicolaus Bronislai, Mathias Blida, Loduicus, Miroslaus de *Moderzs,* Petrus Luciani, Nicolaus Lanthman, Albertus de Schlachcino prelati et canonici ecclesie Posnaniensis, in capitulo generali congregati.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1453 et 1619—1621.

134. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis scultetiam in villa *Iwników* Laurentio filio Martini, sculteto de *Krzyżowniki,* XI marcis vendit.

In nomine Domini amen. Cum inter cetera humane nature commoda, nichil dignius memoria habeatur, sagax prudentum adinuenit discrecio, vt contractus hominum, que fiunt sub tempore, ne simul labantur cum tempore, literarum apicibus et testium notamine roborentur. Proinde nos capitulum ecclesie Poznaniensis significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, noticiam habituris presencium, ad rei memoriam sempiternam, quod mente sollicita perpendentes longam desertacionem ville et hereditatis nostrarum *Vnykowo* [1]) dictorum, cupientesque ipsius hereditatis condicionem meliorem efficere, ut per ipsius locacionem nobis et successoribus nostris fructus et redditus proueniant ampliores, prouido et laborioso kmethoni Laurencio Martini, scolteto de *Crzyszownyky,* suis heredibus et successoribus legitimis scolteciam ibidem in *Vnykowo* vendidimus pro vndecim marcis grossorum Pragensium numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos computando in quamlibet marcam. Racione cuius scoltecie eidem Laurencio et dictis suis heredibus ac sucessoribus legitimis duos mansos liberos cum pratis, ipsos mansos in palude infra pratum molendinatoris et retro curiam subtus villam *Rudnycze* [2]) et circa siluam maiorem ac inter viam, que ducit de Poznania ad molendinum ipsius hereditatis et borram contingentibus, exepto prato maiori a dicta via usque ad maiorem siluam se protendente, quod pro curia et possessione ipsius ville reseruamus, in quo prato et ipse scoltetus cum suis successoribus penes dictam viam habebit spacium prati emensuratum pro tribus curribus paruis kmethonum, vnum ortulanum, vnum fabrum ac thabernatorem, de quibus pro se censum tollet, tercium denarium cuiuslibet rei iudicate penarum, vnum gayum in suis mansis, si voluerit, adiumgimus, damus, deputamus et perpetuo incorporamus. Licebitque

eidem Laurencio scolteto et suis successoribus in dicta hereditate gregem ouium habere et sine dampno pascere, valteres et canes venaticos tam pro capcione leporum, quam auium, eciam nisum pro quisculis et alijs auibus capiendis tenere ac habere, ac eciam tria recia wlgariter dicta *wanczerze* et *bambenky* in aqua inter arborem magnum populum dictum *topola* et borram ipsius hereditatis ponere et ipsis vti. Preterea kmethones seu agricole quilibet de suo manso tredecim scotos grossorum Pragensium, ortulani tres et thabernatores, quotquot ibidem locari contigerit, octo similiter scotos et ipsi kmethones quilibet de suo manso in Pasche triginta oua, in Assumpcionis virginis Marie quatuor, ipsique orthulani et thabernatores per duos pullos, censum vero in sancti Martini festis nobis et nostris successoribus soluere sint astricti; duo prandia et ipse scoltetus tercium, aut pro quolibet sex scotos racione iudiciorum generalium nobis similiter aut dicte ville possessori uel procuratori annis singulis dare tenentur et ministrare. Ipse quoque Laurencius scoltetus et sui successores legitimi in equo duas marcas valente iuxta ritum et consuetudinem ceterorum villarum nostrarum scoltetorum, vbi missus fuerit, seruire tenebitur suis sumptibus et expensis. Qui scoltetus et sui successores vltra octo miliaria ab ipsa villa *Vnykowo* non debet quoquam mitti. Et insuper prefati kmethones, ortulani, thabernatores et quiuis dicte ville incole libertate per nos eis concessa, elapsa, ad labores, seruicia, onera et honores nobis et dictis nostris successoribus ac ipsius ville possessoribus perpetuo tenebuntur, prout in alijs villis nostri capituli fieri est consuetum. Volumus eciam, quod dicti scoltetus et sui successores, ac kmethones, ortulani, thabernatores et quiuis predicte ville incole omnibus iuribus, priuilegijs, libertatibus et emunitatibus gaudeant et vtantur, prout ceteri scolteti, kmethones et quiuis incole villarum nostrarum ius Srzedense et qualibet(s) Teutonicum habencium, communiter dictis iuribus pociuntur. Hoc adiecto et nullatenus pretermisso, quod idem Laurencius scoltetus et sui successores in dicta villa personaliter resideant ipsamque scolteciam cum suis omnibus pertinencijs et iuribus habeant, teneant et pacifice possideant, necnon vendant, commutent, dent, donent, alienent, obligent, de nostro tamen consensu, et ad usus beneplacitos conuertant, prout ipsis melius et vtilius expedire videbitur, temporibus perpetuis affuturis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Poznanie in capitulo generali, prima die mensis Iulij, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo. Presentibus venerabilibus viris prelatis et canonicis ecclesie Poznaniensis, et in ipsa ecclesia: Nicola (s) de *Chlapow* archidiacono, Pelka Wlostyborij cantore, Nicolao de *Gorka* cancellario, Conrado de *Opol* Srzemensi, Michaele Pczewensi et Alberico de *Modlna* Warschouiensi archidiaconis, Michaele Blyde decretorum doctore, Iohanne de *Neparth*, Vincencio de *Marcynkowo*, Iohanne preposito sancti Spiritus, Ianussio de *Scholow*, Iasthkone Budkonis, Nicolao Bronislai, Paulo de *Czechowo*, Prybislao de *Pnewy*, Alberto preposito Gluschynensi, Floriano Poklathka, Lodwyko de *Komornyky*, Myroslao de *Grambowo*, Myroslao de *Brudzewo*,

Mathia Blida, Bartholomeo Rynkonis et Nicolao Lanthman ad sonum campane capitulariter congregatis. — Transeat per manus Nicolai de *Gorka* cancellarij Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańkiej, opatrzony jest najdawniejszą pieczęcią kapitulną ze zwyklego wosku, uwieszoną na sznurku z blado zielonego jedwabiu (Piekosiński N. 466).

[1]) *Junikowo,* wieś w powiecie poznańskim.
[2]) *Rudnicze,* kolonia należąca do *Junikowa.*

135. 1408. die 14. mensis Iulii, in *Uniejów.*

Ioannes de *Toliszkowo* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi L marcas pro Mathia de *Łabiszyno* fideiubet.

Nos Iohannes alias Ianussius de *Tholyschcowo* castellanus Kalisiensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod reuerendissimo in Christo patri, domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi, pro nobili domino Mathia alias Maczkone herede de *Labysschino* pro quinquaginta marcis grossorum in quartensibus minoribus numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, per eundem dominum archiepiscopum ipsi domino Mathie mutuatis, fideiussimus et fideiubemus per presentes, recognoscentes, nos prefato domino Nicolao archiepiscopo in dictis quinquaginta marcis ex causa huiusmodi mutui debitorie obligari. Quasquidem quinquaginta marcas grossorum in moneta simili memorato domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi et Petro fratri suo germano ac proximioribus successoribus eorum legittimis ad festum sancti Nicolai proxime nunc venturum, soluere promittimus et debemus sub honoris et fidei nostrorum puritate. Quod si non fecerimus, extunc omnia dampna, quecumque prefatus dominus Nicolaus archiepiscopus aut Petrus frater suus uel proximiores successores eorum legittimi propter non solucionem dictarum quinquaginta marcarum inter Iudeos et Christianos habuerint seu perceperint, ad simplicem eorum assercionem nobis debent computari et in nobis ac bonis nostris reppeti absque strepitu alicuius iudicij. Pro quibus quidem quinquaginta marcis et dicta caucione fideiussoria prefatum dominum Nicolaum archiepiscopum uel Petrum fratrem suum aut proximiores successores eorum legittimos nullo iure neque spirituali neque seculari nec aliqua temporis diuturnitate, neque aliquo modo uel colore exquisito, qui nobis prodesse et eidem domino Nicolao archiepiscopo uel Petro fratri suo aut successoribus eorum posset nocere, debemus euadere, sed omnia premissa fideliter adimplere pura fide. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum et actum

in *Vneyow* die sabbati in crastino sancte Margarethe virginis et martiris gloriose, anno Domini M⁰ CCCC⁰ octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 309). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

136. 1408. die 12. mensis Augusti, in *Miedzyrzecz.*

Iudicum quorundam decretum, inter Mathiam abbatem Lubinensem et Ioannem Grisinensem de villa *Właboje* litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus heres in *Czarncowo* iudex Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, feria sexta ante festum Egidij proxima, cum in hospicio nostro circa Petrum sutorem cum nobilibus viris, dominis Ianussio Iarognewsky, venatore Poznaniensi, Ramszone de *Coszonowo,* Wyszemiro et Dobeslao heredibus de *Bodcze,* Andrea Granowsky et Stanislao Danbrowsky et quam pluribus fidedignis presidebamus, vbi veniens religiosus et discretus vir Mathias abbas fratrum ordinis sancti Benedicti monasterij Lubinensis vnam literam papiream, apertam, ex parte iudicij regalis Costensis nobis presentauit, cuius litere tenor sequitur in hec uerba:

„Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, Sandiuogius Ostroroszsky palatinus Poznaniensis, Mathias palatinus Kalisiensis, Iacussius Iakka iudex Kalisiensis, Iarandus de *Grabye,* vexilifer Wladislauiensis, Stanislaus Colensky et Nicolaus Sepensky loco domini Thomconis capitanei, nobilibus viris dominis Nicolao heredi in *Czarncowo* iudici Poznaniensi, amiciciam presinceram. Domini ac amici diligendi! Noueritis, quod anno Domini millesimo CCCC⁰ octauo, die dominico ante festum Asumpcionis beate Marie virginis in *Medzirzecz* [in] iudicio regali cum pluribus fidedignis et eciam vobiscum domine iudex presidebamus, acquisicionem venerabilis viri, domini Mathie abbatis et conuentus monasterij *Lubin* in librum terrestrem iudicij regalis Costanensis iussimus per nos ingrossari, cuius acquisicionis ingrossacio facta est in librum terrestrem anno, quo supra, feria quinta in crastino Decolacionis beati Iohannis baptistě tunc terminis particularibus celebratis, in presencia nobilium dominorum Nicolai Bloczeszewsky Santocensis et Dobrogostij Gecensis castellanorum, Petrassij Verzbensky, loco burgrabij, Paszconis Pyotrcowsky vice iudicis, Nicolai Szoldra vice subiudicis, Petrassij Gorzinsky vice vexiliferi, vbi eciam domine iudex cum ipsis presidebatis, et inuenimus conscriptum de uerbo ad uerbum, cuius tenor talis: „Item dominus Mathias cum conuentu de monasterio *Lubin* iusto iure et iudicio acquisiuit hereditatem *Wlaboye* cum omni iure et dino . . . cz super Iohannem Grisinensem et adiudicatum soluit." Igitur domini et amici dilecti petimus vos instanter ex affectu,

quatenus venerabili domino abbati et conuentui literam vestre adiudicacionis dare uelitis, prout moris terestris est et consuetudo sigillis vestris roboratam. Datum et actum anno, die, loco et testibus premissis, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos vero iudex prefatus visa sufficienti attestacione et tenorem litere presentis plene intelligentes et exaudientes et solum Deum pre oculis habentes, ex informacione et mandato speciali et consensu vnanimi dominorum . . . . . . presentem literam duximus confirmandam et presentibus confirmamus, dictam hereditatem *Wlawye*(s) predicto domino abbati et conuentui adiudicantes, Io[hanni vero super] eandem perpetuum silencium imponentes, nostro sigillo roborato, quo . . . . Mroczconis de *Clesczewo* subiudicis Poznaniensis presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, loco, testibus premissis quibus supra.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 28), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

137. 1408. mense Augusto, in *Podrzewie.*

Heredes de *Nandnie* ecclesiam ad ss. Simeonem et Iudam in villa *Kosieczyn* erigunt atque dotant.

R. Nicolaus Vatha, quondam Philippi heredis in *Nandnye,* cum filiis patrui sui Mathie, videlicet Petro, Dobrogostio, Nicolao, Samsone, Iohanne et Stanislao, necnon matre ipsorum Helena, heredes in *Nandnye* et in *Coszyczyno,* fundują za przyczynieniem się Wojciecha biskupa poznańskiego kościół w *Kosieczynie*[1]) pod wezwaniem św. Szymona i Judy apostołów. Na tę fundacyę dają 1 łan wolny, z każdego zaś własnego łanu po 4 gr. zwyczajnej monety, 30 drzew na barcie, jeden wolny gościniec, w jeziorze *Blandno* wolne łowienie ryb sieciami *„slampi, wyrsche sicze,* gulgustris wlgariter *vassy, cosche* et *zayassa,* łąkę zwaną *karczmarska łąka,* dziesięciny polne w swych wsiach *Głuponie* i *Trzcianka,* z młynów co tydzień po ćwierć mąki z dwóch kół, miary, jaką się zwykła mąka mierzyć. W ogrodzie darowanym w *Nądni* mogą plebani osadzić zagrodnika, który może łowić ryby. Do kościoła tak ufundowanego przedstawiają na plebana Macieja syna Pawła, niegdy sołtysa w Jaromierzu. Testes: Iasko canonicus Posnaniensis, Iohannes capellanus episcopi Posnaniensis, Nicolaus plebanus in *Opalenycza,* Iacobus Iaka iudex Gneznensis, Nicolaus Zidowsky.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta de a. 1468 et 1582—1586.

[1]) *Kosieczyn,* wieś w pow. miedzyrzeckim.

138. 1408. die 18. mensis Iulii, Lanciciae.

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum Strosberg praepositum Gnesnensem et capitulum cathedrale Gnesnense de villis quibusdam litem dirimens.

In nomine Domini amen. Hijs, que pro cultus diuini augmento personarumque ecclesiasticarum profectu et pace, cuius nonnisi in tempore bene colitur pacis auctor, solerter sunt discussa et salubriter ordinata, vt illibata permaneant et in prima discidia non resurgant, congruit adicere memoriam roboris oportuni. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Dobrinie, Lytwanie princeps supremus, Pomoranie, Russieque dominus et heres etc. et eadem gracia Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, Iacobus Plocensis et Albertus Poznaniensis comprouinciales episcopi, necnon Cristinus Sandecensis, Clemens Wyslycensis, Ianussius Kalisiensis et Nicolaus Woynicensis castellani in regno Polonie, ac Iohannes de *Lubin* et Michael Bliden decretorum doctores, canonici Poznanienses, ad futuram memoriam omniumque et singulorum, quorum interest noticiam, deducimus per presentes, quod cum in nos tanquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores ac diffinitores venerabiles et circumspecti viri Nicolaus Strosberg prepositus suo et prepositure sue, ex vna, et Iohannes Hanczel decanus, Iacobus Paluka custos, Nicolaus Strzesconis, Dobeslaus de *Czeschewo,* Nicolaus vicecancellarius regni Polonie predicti, Nicolaus de *Gorka,* Albertus de *Modlna,* Blisborius de *Qwatkowo,* Lorco de *Vneow,* Nicolaus Bronisij et Daczbogius canonici ecclesie Gneznensis, suis et omnium singulorum prelatorum et canonicorum absencium tociusque capituli eiusdem ecclesie procuratoris nominibus, ex altera partibus, de et super villis inferius nominatis, que ville capituli ecclesie Gneznensis nunccupantur, et earum disposicione, donacione, ordinacione et prouisione, curijs quoque canonicalibus et ortis eis adiacentibus, alijs quoque iuribus et iurisdicionibus, necnon super displicencijs, discordijs, litibus, causis, questionibus et controuersijs eorum occasione inter partes easdem ab olim subortis, et tam in curia Romana, quam in partibus diucius et coram alijs diuersis iudicibus et compromissarijs ventilatis, commissis et pendentibus, sponte et concorditer compromisissent, libereque et communiter fecissent compromissum stipulacione solempni penaque vallatum, prout in instrumentis publicis duobus desuper confectis, plenius et lacius est expressum. Quorum instrumentorum tenores sequuntur de uerbo ad uerbum ad contextum.

„In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi „in Christo patris et domini nostri, domini Gregorij digna Dei prouiden„cia pape duodecimi, anno secundo ipsius, die Lune vicesima quinta mensis „Iunij, hora completorij uel quasi, in castro Poznaniensi, in dormitorio „regali, nostrorumque notariorum publicorum testiumque infrascriptorum

„ad hoc vocatorum et rogatorum presencia, personaliter constituti honora-„biles viri domini Nicolaus Strosberg prepositus suo et prepositure sue, „necnon Hanczel decanus, Iacobus custos, Nicolaus Strzesconis officialis, „Lorko de *Vneow*, Blisborius de *Qwatkowo*, Nicolaus Bronissij ac Nicolaus „vicecancellarius regie maiestatis, Nicolaus de *Gorka* et Albricus de *Modlna*, „canonici et prelati sancte ecclesie Gneznensis, ex altera partibus, eorum „et cuiuslibet eorum ac tocius capituli ipsius ecclesie Gneznensis nominibus „asserentes se ad hoc habere plenum mandatum, quod tunc cum effectu „sub publica et autentica manu producere promiserunt in loco et terminis „oportunis, et ex certa eorum sciencia non vi, dolo, metu, swasione, sugge-„stione aut fraude circumuenti, sed eorum bona et libera uoluntateque spon-„tanea compromiserunt et compromissum fecerunt vnanimiter et concor-„diter inter se de eorum communi voluntate, de alto et basso in serenis-„simum principem et dominum, dominum Wladislaum Dei gracia regem „Polonie, ibi tunc presentem et hoc compromissum de bona voluntate „acceptantem, tamquam in arbitrum, arbitratorem et amicabilem composi-„torem et laudatorem de et super omnibus et singulis inimicijs, iniurijs, „displicencijs verbalibus et realibus, ac donacione, ordinacione et proui-„sione villarum, que ville capituli ecclesie Gneznensis nuncupantur, quas „villas prefati domini canonici et prelati ac capitulum pro capitulo ad se, „ipseque dominus Nicolaus prepositus pro se et ad se ac sua prepositura „Gneznensi asserebant pertinere, necnon super omnibus et singulis iuribus „et iurisdiccionibus dicte prepositure Gneznensis, super quibus omnibus „et singulis, ut dicte partes inuicem asserebant et rei experiencia demon-„strabat, longo tempore tam in curia Romana, quam extra, coram diuersis „dominis auditoribus, commissarijs, iudicibus delegatis et subdelegatis ac „conseruatoribus, compromissarijs, arbitris, arbitratoribus ac amicabilibus „compositoribus orta fuerat, erat et nunc est inter dictas partes materia „questionis eorum et cuiuslibet eorum occasione, dantes et concedentes „dicte partes et quelibet earum predicto domino regi, arbitro uel arbitra-„tori seu amicabili compositori vigore presentis compromissi assumptis et „receptis ad se tot personis ecclesiasticis et secularibus, reuerendis in „Christo patribus, dominis, videlicet archiepiscopo et episcopis ac doctori-„bus et iurisperitis, ut satisfiat iuri dicenti, laicum non posse arbitrari in „bonis ecclesiasticis, necnon militibus, baronibus et alijs quibuscumque, quos „duxerit vocandos et eligendos, plenam et liberam potestatem, auctoritatem „et licenciam, ac eciam plenum et liberum arbitrium et irreuocabile man-„datum, omnia et singula premissa simpliciter et de plano, sine strepitu „et figura iudicij ac summarie in scriptis uel sine scriptis, visis tamen „primitus et bene masticatis dictarum parcium iuribus, munimentis et „literis ac informacionibus, que et quas dicte partes coram dicto domino „rege realiter exhibuerunt et cum effectu, et quibus ipse partes vti vole-„bant in hac causa, laudandi, sentenciandi, arbitrandi et amicabiliter com-„ponendi partes antedictas et finiendi ac decidendi semel et pluries de „iure et de facto, et de iure solum et de facto tantum, et partim de iure

„ac partim de facto, de bona ac de equa equitate secundum ipsius domini „arbitri ac amicabilis compositoris liberam voluntatem, partibus presen- „tibus siue absentibus, aut si ipse partes in maiori siue in minori uel „equali protunc in Lancicia, opido Gneznensis diocesis, post ipsius domini „regis arbitri et amicabilis compositoris ingressum, quem locum ipse domi- „nus rex arbiter tunc dictis partibus presentibus deputauit, et ipse partes „dictum locum acceptarunt, durandum vsque ad eius egressum abinde „extiterint seu existant, siue sedendo siue non sedendo uel stando, alte „uel basse, ac diebus feriatis uel non feriatis, vbi et quum, quando et „quociens alteri parti concedendi et donandi ac eciam attribuendi, prout „et sicut ipsi domino regi arbitro, arbitratori seu amicabili compositori „bona equitate pensata videbitur et placebit: promittentes et conuenientes „dicte partes inter se adinvicem ac vicissim, scilicet vna alteri parti et „alia alij per solempnem et legitimam stipulacionem hincinde interuenien- „tem, quod hoc presens compromissum et contenta in eo, ac omnia et „singula, que dictus dominus rex arbiter, arbitrator seu amicabilis compo- „sitor super contentis in presenti compromisso laudauerit, sentenciauerit „et arbitratus fuerit, attendere, facere, parere, soluere ac inuiolabiliter „obseruare et ipsius laudo, sentencie, ordinacioni et arbitracioni ac pre- „cepto parere, acquiescere et consentire et contra ea non facere uel uenire „per se uel per alium seu alios aliqua racione uel causa, de iure uel de „facto, in iudicio uel extra, et ab ipsius sentencia, laudo uel arbitrio tota- „liter uel particulariter et eciam per speciale mandatum et expressum fac- „tum bona fide non appellare, nec aliqua de nulitate uel iniquitate qua- „cumque racione apponere, petere uel excipere aut agere directe uel indi- „recte, quocumque ingenio uel colore, seu facere aut dicere in iudicio uel „extra, per que huiusmodi laudum, arbitrium seu sentencia uel pronunc- „ciacio totaliter uel particulariter posset irritari, anullari, cassari, infringi „uel quouis alio modo dissolui uel perturbari; sed omnia et singula, que „laudata, arbitrata et sentenciata fuerint per dictum dominum regem „arbitrum seu arbitratorem aut amicabilem compositorem, omni tempore „rata et grata habent et habebunt et ipsius laudum, arbitrium, composi- „cionem et ordinacionem aut pronunciacionem huiusmodi seruabunt et „hoc sub pena duorum milium marcarum grossorum Pragensium, quadra- „ginta octo grossis pro qualibet marca computatis, quam penam prefatus „dominus rex arbiter audita hincinde parcium voluntate predictarum, con- „tra non seruantem omnia et singula valauit soluendam, mediam partem „ipsi domino regi arbitro et aliam mediam partem pro fabrica ecclesie „Gneznensis, et ex speciali pacto et commisso inter dictas partes actum „eciam extitit expresse, quod aliqua ipsarum parcium non petat, proponat „alleget uel dicet, quod sic arbitranda et sentencianda deducentur ad arbi- „trium boni viri seu alicuius iudicis uel officialis sub pena duorum millium „marcarum antedictorum, et quod dicta pena tociens committatur et sit „commissa ac soluatur et solui debeat ipsi domino regi arbitro antedicto, „quociens per aliquam partem ipsarum parcium uel aliquam ex eisdem contra

„predictam seu aliquod de predictis uel infrascriptis non téntum, obtempe-„ratum aut non paritum fuerit mandato, ordinacioni, declaracioni, disposi-„cioni seu pronuncciacioni, sentencie seu arbitrio prefati domini regis „arbitri, arbitratoris seu amicabilis compositoris antedicti: renuncciantesque „quoad hoc dicte partes hincinde omni excepcioni doli mali, fori, vis, „metus, decepcionis et fraudis et cuiuscumque rei ita non geste et ita non „habite, aliter scripte, quam acte, ac iuri dicenti generalem renuncciacio-„nem non valere, nisi precesserit specialis, ac iuribus dicentibus, quod in „laicum super rebus spiritualibus non compromittatur, necnon quod nullus „iudex secularis presbiterum neque diaconum aut vllum clericum sine „permissione pontificis per se restringere aut condempnare presumat, ac „sumptus et expense taxari, dampna, interesse probari debere, et genera-„liter omni iuri canonico et ciuili ac vsibus, statutis et consuetudinibus, „quibus contra premissa uel eorum aliquid predicte partes hincinde per „se uel per alium seu alios venire possent uel aliquo se iuuare uel tueri. „Super quibus omnibus et singulis tam prefatus serenissimus dominus rex „quam partes antedicte pecierunt sibi fieri a nobis, notarijs publicis infra-„scriptis, vnum uel plura, publicum uel publica instrumenta. Acta sunt „hec anno, indiccione, die, mense, pontificatu, hora et loco, quibus supra. „Presentibus: reuerendo in Christo patre et domino, domino Alberto epi-„scopo Poznaniensi, cum strennuis militibus, dominis: Sandziuogio de „*Ostrorog* Poznaniensi, Mathia de *Wanszosche* Kalisiensi, Iacobo de *Conecz-„pole* Syradiensi palatinis, Thomcone Sandomiriensi capitaneoque Polonie „generali, Clemente de *Moskorzow* Wysliciensi, Alberto de *Wscheradow* „Caminensi castellanis et Petro Schafranecz subcamerario Cracouiensi, „protunc marschalco curie regalis ac Floriano de *Poclatki* Poznaniensi „et Stephano de *Swarzandz* Gluschinensi, Poznaniensis diocesis canonicis, „testibus ad premissa vocatis et rogatis. Et ego Nicolaus quondam Iasch-„conis de *Gwasdowo*, clericus Poznaniensis diocesis, publicus auctoritate „imperiali notarius, predictis compromisso, potestatis concessioni, pene „paccioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, „fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus ac infrascripto notario „publico presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, manu propria „scripsi et in hanc formam publicam redegi, signo et nomine meis solitis „et consuetis signaui rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium „prémissorum. Et ego Ianussius de *Scholowo* Iaschconis, clericus Gneznen-„sis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predicto compromisso, „potestatis concessioni, pene paccioni, alijsque omnibus et singulis pre-„missis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis „testibus et cum suprascripto notario presens interfui, eaque omnia et „singula sic vieri vidi et audiui meque hic manu propria subscripsi „et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis „consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium pre-„missorum.“

Item tenor alterius instrumenti sequitur in her verba:

„In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem mille-„simo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi „in Christo patris et domini nostri, domini Gregorij diuina prouidencia „pape XII anno secundo, die Lune, XVI mensis Iulij, hora quasi comple-„torij, in caminata alias in dormitorio regali castri Lanciciensis, Gneznen-„sis diocesis, coram serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei „gracia rege Polonie, in nostrorum notariorum publicorum et testium „infrascriptorum, ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, „constituti personaliter venerabiles viri, domini Nicolaus Strosberg prepo-„situs, ex vna, Hanczel decanus, Iacobus custos, Nicolaus Strzeszconis „officialis, Dobeslaus de *Czeschewo,* Nicolaus vicecancellarius regni Polonie, „Albricus de *Modlna,* Lorco de *Vneow,* Blisborius de *Quathcowo,* Nicolaus „Bronissij, et Daczbogius, canonici sancte ecclesie Gneznensis, ex altera „partibus, cupientes, ut dicebant, omnibus et singulis causis, questionibus, „controuersijs et displicencijs, que inter eos hincinde de et super villis, „que ville capituli Gneznensis predicte nuncupantur, et earum disposicione, „donacione, ordinacione et prouisione, necnon curijs canonicalibus et ortis „circumcirca cathedralem et sancti Laurencij parochialem ecclesias Gneznen-„ses adiacentibus, ac super iuribus, iurisdiccione prepositure Gneznensis ab „olim tam in curia Romana, quam in partibus, coram diuersis iudicibus ordi-„narijs, auditoribus, commissarijs delegatis, subdelegatis et conseruatoribus, „compromissarijs, arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus ver-„tebantur et nunc vertuntur pendentque siue in palacio causarum apostolico „siue alibi et in partibus commisse et indecise, finem imponere et pro com-„modo ac profectu eorum et dicte ecclesie Gneznensis ad bonum pacis per-„uenire caritatisque mutue et fraterne pulcritudine se invicem prosequi et soli-„dare: horum ergo affectu tam ipse dominus Nicolaus prepositus, quam eciam „prefati domini prelati et canonici superius nominati, presentes, suis et preser-„tim dictus dominus Daczbogius canonicus substitutus procurator per discre-„tum dominum Nicolaum de *Gosczino,* plebanum in *Strzezewo,* Gneznensis „diocesis predicte, procuratorem principalem capituli Gneznensis, potestatem „ad hoc habentem, ibidem coram me Iohanne notario et testibus infrascriptis „ad infrascripta et omnia alia, que in mandato dicti domini Nicolai sunt „expressa, facienda, suo ac omnium et singulorum prelatorum et canoni-„corum dictique capituli absencium, et tam in curia Romana, quam alias „ubicunque existencium, nominibus, pro quibus et eorum ratihabicione et „consensu ad infrascripta per eos adhibendis, ijdem domini prelati et „canonici ac procurator presentes promittebant, compromisso pridem de „mense Iunio anni presentis, in dictum dominum Wladislaum regem coram „notarijs publicis et testibus de et super premissis et eorum quolibet „facto ac stipulacione solempni et pena vallato, omnibusque et singulis „obligacionibus, promissis, articulis, condicionibus et sentencijs in eodem „expressis et contentis, inherendo et ipsum compromissum de nouo appro-„bando et ratificando, communiter consenserunt et concorditer conuene-„runt in reuerendos in Christo patres dominos, dominos Nicolaum archiepi-

„scopum Gneznensem, Iohannem Wladislauiensem, Iacobum Plocensem et „Albertum Poznaniensem episcopos ac venerabiles viros, dominos Michaelem „Bliden canonicum Poznaniensem et Ianussium de *Lubin* altaristam eiusdem „Poznaniensis et rectorem parochialis sancti Stephani Cracouiensis eccle- „siarum, decretorum doctores ac nobiles et ingenuos milites, dominos „Ianussium Kalisiensem, Cristinum Sandecensem, Nicolaum Woyniciensem „et Clementem Wysliciensem castellanos, per dictum dominum Wladislaum „regem, arbitrum et arbitratorem sibi in compromissarios et coarbitratores „ex potestate in dicto compromisso per partes predictas ad id tradita et „concessa et iuxta formam ipsius compromissi nominatos et assumptos, „tamquam in arbitros, arbitratores et amicabiles compositores ac amicos „communes ibi presentes et ipsum compromissum in se sponte recipientes. „Et insuper partes ipse compromissum huiusmodi et ea, que in eo neglecta „videbantur et obscura censebantur declarando et sentenciando (?) consen- „serunt et voluerunt ipsum compromissum et potestatem in eo dictis domi- „nis regi et ceteris compromissarijs supranominatis traditam, effectum „habere et vigorem obtinere ac extendi ad omnes et singulas villas, que „capituli Gneznensis nuncupantur, quarum nomina in carta papirea con- „scripta, dictus dominus Nicolaus prepositus in presencia dictorum domi- „norum prelatorum et canonicorum ac procuratorum ibidem auscultancium „in medium coram dictis dominis rege et ceteris compromissarijs produxit, „prout sic sequuntur per ordinem ad contextum. Sequuntur ville capituli „ecclesie Gneznensis in diocesi Poznaniensi: *Lubrza, Wlostowo, Smecziska,* „*Xanszno, Gorka* minor, *Czirnelyno* maius, *Czirnelino* minus, *Sulowo,* „*Opatowo, Campyel.* Sequuntur ville dicti capituli in districtu Gneznensi: „*Marzenino, Byuun* (?), *Paulowo, Baranowo, Zydowo, Walischewo, Bracze-* „*schewo, Byskupicze, Popcowicze, Sczauino.* Sequuntur ville in *Paluky:* „*Woyuczino, Sczepankowo* magnum, *Sczepankowo* minus, *Parlyno* minus, „*Berlyno* opidum, *Nestronno* et *Belky* cum molendinis. Sequuntur ville in „*Dzbarzs: Slothcowo, Ostrowite, Polanowo, Vldrzichowo, Korithcowo, Cayewo,* „*Marquarcz, Iezerzice, Ostrow, Woyczicze, Gosczischyno, Parcewo, Slawo-* „*mirzs, Budzislaw.* Nunc sequuntur ville prepositure, adiudicate per domi- „num archiepiscopum et confirmate per Sedem apostolicam: *Gosdowo,* „*Mnichowo, Pisczyno* cum *Oborca, Parlyno* maius,[1]) ac ad earundem villa- „rum curiarumque et ortorum disposicionem et ordinacionem, ad dampna- „que ipsi domino Nicolao preposito in quibuscumque rebus in eisdem villis „seu earum aliquibus per dictum capitulum facta, necnon ad omnes et „singulas causas, questiones, lites, controuersias, displicencias, rancores, „odia et discordias, que, vt prefertur, inter partes easdem aut eciam inter „dictum dominum Nicolaum prepositum et nonnullas singularesve personas „dicti capituli de et super premissis vel eorum aliquo vertebantur seu „commisse pendent in quibuscumque punctis, statu et terminis, tam in „curia predicta, quam in partibus, ac ad dependencia, emergencia inciden- „ciaque ex eisdem, et que vmquam premissorum uel alicuius eorum pre- „textu moueri possent in futurum, dantes eciam et in supplementum dicti

„compromissi, quod in omnibus et per omnia robur suum voluerunt obti-„nere. Concedentes dictis dominis compromissarijs potestatem et manda-„tum super omnibus et singulis premissis, tam secundum formam et teno-„rem dicti compromissi, quam aliter, prout eis placuerit et melius videbitur „arbitrandi, ordinandi, sentenciandi, componendi, mandandi, precipiendi et „faciendi, et signanter dicto domino Nicolao archiepiscopo, eorum ordinario „omnia et singula predecessorum suorum, archiepiscoporum statuta, ordi-„naciones, composiciones et arbitria premissis seu alicui ex eis, que dicti „domini compromissarij arbitrati fuerint et ordinauerint in aliquo contraria „et obsistencia, eciam iuramentis, promissis, obligacionibus, pactis et apo-„stolicis et quibuscumque alijs confirmacionibus roborata et penis vallata, „processus quoque et sentencias inde secutas et factas tollendi, anullandi, „irritandi, cassandi et viribus vacuandi ac super huiusmodi iuramentis „cum partibus eisdem dispensandi et arbitrandi ac statuendi partes ipsas „omni commodo eorum carere et effectum sub pena in dicto compromisso „adiecta et contenta. Super quibus omnibus et singulis premissis prefati „domini arbitri et compromissarij partesque hincinde pecierunt sibi fieri „et confici per nos notarios infrascriptos vnum vel plura et quodquot „necessaria fuerint publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, „pontificatu, die, mense, hora, loco, quibus supra. Presentibus: preclaro „principe domino Iohanne seniore duce Mazouie ac venerabili et nobilibus „viris, dominis: Iohanne Pella preposito Cruszwiciensi et canonico Craco-„uiensi, Iacobo palatino Syradiensi, Petro Schafraniecz subcamerario Cra-„couiensi ac Iaroslao vexillifero Poznaniensi, testibus ad premissa rogatis. „Et ego Iohannes Budconis de *Cyechel,* clericus Gneznensis diocesis, publi-„cus imperiali auctoritate notarius, predictis, rathificacioni, approbacioni, „declaracioni, potestatis tradicioni, et conuencioni, ac alijs omnibus et sin-„gulis premissis, dum sic, vt prefertur, per partes predictas fierent et „agerentur, vnacum Benedicto Mathie de *Modla,* infrascripto notario publico „et testibus supranominatis presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui „et simul cum ipso magistro Benedicto in notam conscripsi ac de mutuo „et concordi consensu parcium predictarum me et ipso Benedicto alijs „impeditis negocijs, per alium scripta, in hanc publicam formam redegi, „signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testi-„monium premissorum requisitus. Et ego Benedictus Mathie de *Modla* „clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, pre-„dictis ratificacioni, approbacioni, declaracioni, conuencioni et potestatis „tradicioni ac alijs omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, „per partes predictas fierent et agerentur, vnacum predictis Iohanne nota-„rio et testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et simul „cum ipso Iohanne in notam conscripsi ac de mutuo et concordi consensu „parcium predictarum, me alijs impedito negocijs, per alium scripta, in „hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis consignando, „requisitus in testimonium premissorum."

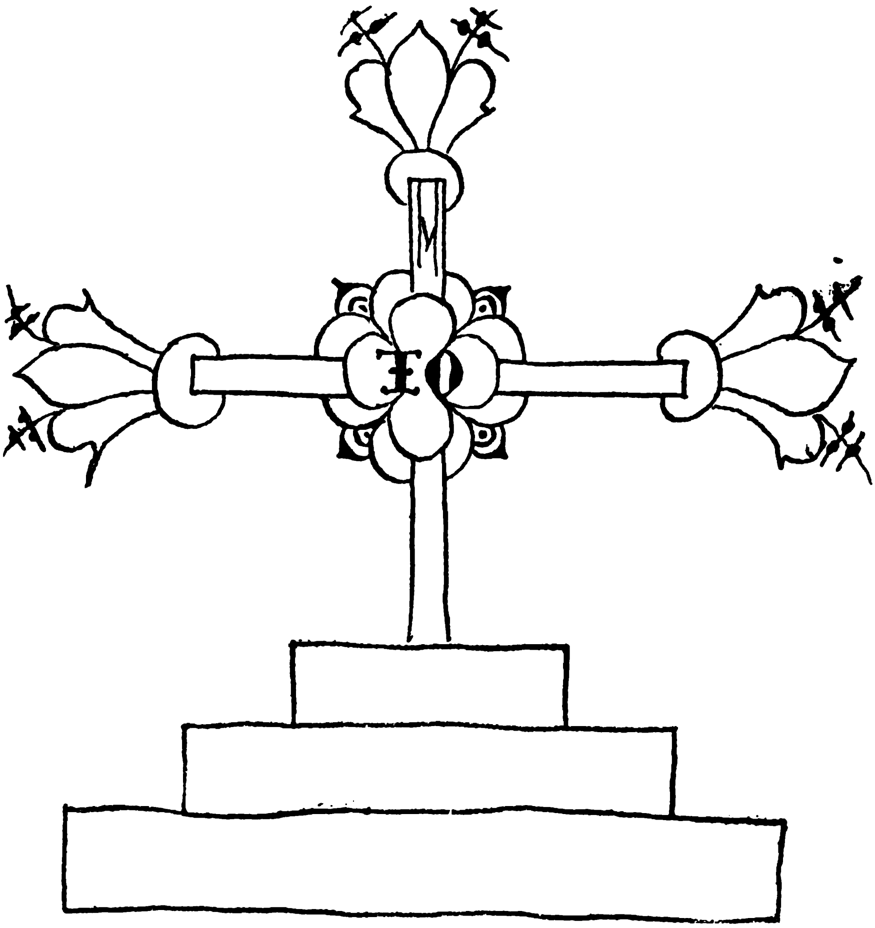
Tandem nos Wladislaus rex, Nicolaus archiepiscopus, Iacobus et Albertus episcopi ceterique supranominati arbitri, arbitratores, amicabiles compositores ac diffinitores huiusmodi, recepto compromisso ad instantem peticionem parcium predictarum vigore et auctoritate eiusdem ac ex potestate nobis in eo tradita, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicij inter partes easdem procedentes, visis ac recensitis diligenter omnibus et singulis priuilegijs, literis, instrumentis, statutis, actis et iuribus ac munimentis alijs per partes ipsas hincinde productis et quibus se iuuabant maturaque deliberacione et sincero super eis et alijs vtrinque coram nobis propositis et oppositis ac responsis, consilio invicem prehabito et cum alijs communicato, ad nostram sentenciam arbitrariam, partibus eisdem vocatis, ferendam processimus, ipsamque sentenciam die et loco inferius annotatis dictis Nicolao preposito pro sua, necnon Iohanne decano, Iacobo custode Nicolao vicecancellario, Blisborio, Albrico, Lorcone, Nicolao Strzeszconis, Nicolao Bronissij et Daczbogio canonicis pro sua et dicti capituli ecclesie Gneznensis partibus comparentibus et ferri cum instancia petentibus, non obstante infirmitate et absencia dicti domini Iohannis episcopi Wladislauiensis, nostri compromissarij, in scriptis tulimus et per dominum Albertum episcopum Poznaniensem predictum coarbitrum vice nostrum omnium legi et pronunciari nobis presentibus voluimus et fecimus, tenorem, qui sequitur, continentem:

In nomine Domini amen. Etsi iusticia sit pacis amica, concordia tamen amorem nutrire non negatur. Quo attento honorabiles domini dilecti nobis Nicolaus prepositus ex vna, ac Iohannes Hanczel decanus, Iacobus Paluca custos, Nicolaus Strzeszconis, Dobeslaus de *Czeschewo*, Nicolaus vicecancellarius regni Polonie, Nicolaus de *Gorka*, Albertus de *Modlna*, Blisborius de *Quathcowo*, Lorco de *Vneow*, Nicolaus Bronissij et Daczbogius canonici capitulares, capitulum tam generale, quam speciale ecclesie Gneznensis representantes, ex altera partibus, grauaminibus, litibus, expensis, laboribus et fatigis, incommodis hincinde multis annis quassati super villarum ac aput ipsam et sancti Laurencij ecclesias Gneznenses consistencium, domorum, curiarum, arearum et ortorum et alias quorumcumque vbicumque sitorum capituli predicti distribucione, donacione et regimine et obuencionibus earumque occasione inquietacionibus, molestacionibus, inimicicijs et displicencijs, tandem tendentes ad quietem pacemque, sponte et libere se nostris decretacioni, pronuncciacioni, decisioni, disposicioni, statutis, statum ecclesie et personarum quomodolibet concernentibus, donacioni eciam immobilium capituli et cuique arbitrio sub pena duorum milium marcarum Polonicalium, quam prepositus, capitulum uel singulares persone capituli non seruantes uel contrauenientes ipso facto incident et luere teneantur tociens, quociens fuerit contrauentum, inter nos regem Polonie presentem uel qui pro tempore fuerit, ac fabricam ecclesie Gneznensis pretacte equaliter diuidendam, se submittere mature deliberati curauerunt, renunciantes omni iuri appellandi, excipiendi uel supplicandi ac alij cuicumque iuuaminum, quo possent contra infra con-

tenta uel eorum aliquod adiuuari, producentes hincinde iura sua, que pro se facere voluerint. Quibus visis, masticatis, ponderatis et deligenter recensitis, matura deliberacione premissa et deligenti sincero consilio invicem habito, solum Deum habentes pre oculis, Christi nomine inuocato, nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie etc. et eadem gracia Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, Iacobus Plocensis et Albertus Poznaniensis comprouinciales episcopi, Cristinus Sandecensis, Clemens Wysliciensis, Ianussius Kalisiensis et Nicolaus Woyniciensis castellani regni Polonie pretacti, necnon Iohannes de *Lubyn* et Michael Bliden decretorum doctores, canonici Poznanienses, arbitri, arbitratores et diffinitores pretacti eciam nomine domini Iohannis episcopi Wladislauiensis infirmitate impediti, coarbitri nostri, in hijs scriptis laudamus, diffinimus et pronuncciamus concorditer: (§ 1) Inprimis, quod ville capituli presentes, videlicet *Lubrza, Wlostowo, Smeczisko, Xanszno, Gorca* minor, *Czirnelyno* maius, *Czirnelyno* minus, *Sulowo, Opatowo, Campyel, Przicuti* prope *Manczynyky, Marzenyno, Paulowo* bynum, *Baranowo, Zydowo, Walischewo, Braczeschewo, Byscupicze, Popcowicze, Sczawyno, Woyuczino, Sczepancowo* magnum, *Sczepancowo* minus, *Parlyno* maius, *Parlyno* minus, *Byerlino* opidum, *Nestronno* et *Belky* cum molendinis, *Slothcowo, Ostrowite, Polanowo, Oldrzichowo, Corithcowo, Cayewo, Marquarcz, Iezercze, Ostrow, Woyczicze, Gosczischyno, Parcewo, Slawomirzs, Budzislaw* et *Pisczino* cum *Oborha* et future, ammodo non ad prepositi presentis uel futurorum, qui pro tempore fuerint, prepositorum, donacionem, disposicionem, regimen uel collacionem, sed ad procuratores capituli, quos prepositus et capitulum ad hoc duxerit eligendos, spectare et pertinere debent. Ita, ut procuratores ijdem census, fructus, redditus, obuenciones et prouentus de ipsis villis, allodijs, molendinis, pratis, pascuis, siluis, nemoribus, lacubus, piscarijs, aquis et possessionibus ipsius capituli presentibus et futuris prouenientes, fideliter colligant et inter personas capitulares, aput ecclesiam residentes, presentes in diuinis, singulis diebus et temporibus, per prepositum et capitulum deputandis, per annum distribuant equaliter, tam preposito, si presens fuerit, quam alijs; curias quoque, areas, domos et ortos pretactos et pretactas, vacantes et vacaturos seu vacaturas, prepositi, tam presens, quam futuri, existentes pro tempore, cum consilio et consensu ipsius capituli, in tunc proximo capitulo generali, si presens fuerit, alioquin eius vice senior prelatus uel canonicus presidens prelatis uel canonicis capitularibus dumtaxat conferre teneatur. Resque et cetera per intestatos decendentes canonicos, que in curijs, domibus, ortis uel areis fuerint relicta, sicut ius commune disposuit, deputentur. Ne autem prepositure aliquid abstractum uel sublatum videatur ex eis, super quibus, ut supra tangitur, prepositus et capitulum discordabant, ex villis capituli villas *Gosdowo* et *Mnichowo* ipsi prepositure exnunc addimus in proprietatem perpetuam, saluis eciam ipsi prepositure villa *Scarbimirzice* ac decimis et censibus ab olim ad fundum prepositure spectantibus, super quibus ipsi capitulo perpetuum silencium imponimus per presentes. Quas duas villas hij, qui ex capitulo nunc eas tenent,

eidem preposito infra hinc et instans festum sancti Iacobi teneantur presentare tradereque cum frumentis omnibus huius messis et animalibus ac supellectile curiarum et allodiorum eorundem. (§ 2). Decernimus ergo et precipimus exnunc omnes occasione premissorum acciones, discordias, lites et displicencias inter prepositum et capitulum singularesque personas capituli motas uel mouendas occasione actorum inter eos ante hodiernam diem, esse debere extinctas et penitus sopitas, futurasque inter eos questiones per archiepiscopum dumtaxat esse sopiendas. (§ 3). Attento denique honore ecclesie hucusque suis ministris et debitis seruicijs orbate, et personarum capitularium comodo, de consensu, vt premittitur, ipsius capituli presentibus statuimus, volumus et mandamus perpetuis temporibus obseruandum, vt scilicet omnes et singulariter singuli prelati, canonici et persone capitulares quicuncque nunc tenentes capituli villas, allodia, molendina, prata, nemora, siluas uel alios capituli fundos vsusue sub arenda, taxa uel ad vitam, uel procuratores eorum, qui sunt absentes, in proximo capitulo generali teneantur et debent ea omnia resignare et dimittere in manus procuratorum capituli decetero regendas modo supratacto, et quod decetero nulla villa uel allodium aut molendinum comendetur prelato uel canonico cuicumque siue sub arenda, taxa uel ad vitam. Reseruamus tamen ipsis nunc adhuc villas tenentibus prelatis et canonicis frumenta, blada et fructus huius messis de agris et allodijs, que suis laboribus et expensis seminauerunt, ac peccora, peccudes, animalia et res, quas ipsi induxerunt uel intus habent, que liberum sit eis metere, tollere, abducere et habere pro se, arando tamen et colendo atque de suo seminando agros ante futuram istam yempmem seminandos; census autem et obuenciones quascumque et quoscumque alios et alias capitulo in communi deputamus, quatenus prelati et canonici liberi a vilicorum occupacionibus, comode valeant in ecclesia predicta diuina officia complere ad Dei laudem. (§ 4). Statuimus eciam perpetuo seruandum, vt prepositus, prelati, canonici, personeque capitulares dicte ecclesie Gneznensis per ordinem, quilibet suam septimanam seruiet per se uel alium canonicum aut prelatum loco sui missam cantando summam diebus singulis, impedimento cessante canonico in altari summo, in quo preter archiepiscopum, episcopos, prelatos et canonicos nemo vnquam legere missam uel cantare presumat; negligentes per se uel per alium, ut premissum est, septimanam suam, soluere teneatur vnam marcam Polonicalem procuratoribus nomine capituli per eos ad hoc, si necesse fuerit, compellendus ecclesiastica censura. (§ 5). Insuper decernimus et presentibus mandamus rumpi, lacerari et ad nichilum redigi omnia et singula priuilegia, cyrographos, literas, instrumenta, acta et quecumque munimenta et statuta, lauda, arbitria, pronuncciaciones cuiuscumque auctoritatis premissis uel eorum alteri contraria, per que vel per quod aut per quam premissa uel eorum aliquod posset infringi uel quomodolibet impediri, que, quod seu quam exnunc et inperpetuum declaramus et pronunciamus non tenere nec fidem facere, sed viribus carere penitus et ex toto.

Quaquidem sentencia nostra per nos lata et per dictum dominum Albertum episcopum vice nostrorum omnium sic pronuncciata et prelecta ac a partibus predictis ibidem presentibus, audita, partes ipse eandem hincinde sponte et libere acceptarunt, approbarunt et emologauerunt ac gratam et ratam habuerunt pecieruntque per notarium publicum infrascriptum sibi super ea fieri publica instrumenta. Vt autem hec perpetuam obtineant firmitatem et in ewm perseuerent inconwlsa, nostra et prepositi ac capituli memoratorum sigilla hijs statutis et disposicionibus, per notarium infrascriptum publicatis et subscriptis, duximus appendenda. Lecta lata et in scriptis, vt prefertur, pronuucciata est hec nostra sentencia arbitraria Lancicie, opido Gneznensis diocesis, in castro nostro regio, sub

anno omini millesimo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Gregorij diuina prouidencia pape duodecimi anno secundo, die Mercurij decimaoctaua menis Iulij, hora quasi nona. Presentibus generosis et strenuis militibus: Petro Kmita Cracouiensi, Iacobo Syradiensi palatinis, Thomcone castellano Sandomiriensi et Polonie maioris, Iwone Cuiauie capitaneis,

Stanislao Czolkone cancellario ecclesie Plocensis et Petro notario, clerico Plocensis diocesis, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Iohannes Budconis de *Czechel*, clericus Gneznensis diocesis publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis sentencie arbitrarie et statutorum pronuncciacioni et promulgacioni ac ordinacioni eorumque acceptacioni, aprobacioni et omologacioni ac alijs omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, per prefatos serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie etc. necnon reuerendos in Christo patres et dominos, dominos Nicolaum archiepiscopum Gneznensem, Iacobum Plocensem et Albertum Poznaniensem episcopos ceterosque eorum coarbitros et coarbitratores supranominatos et coram eis fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideoque in notam conscribens alijs impeditus negocijs, per alium scribi procuraui manuque propria subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo quoque et nomine meis solitis et consuetis consignaui, dictorum dominorum arbitrorum ac parcium sigillis sigillanda, requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 310), opatrzony był pierwotnie dziewięciu pieczęciami, na sznurkach z białego i różowego jedwabiu uwieszonemi, które tak są zanotowane: 1) domini regis, 2) domini archiepiscopi, 3) domini Plocensis, 4) domini Poznaniensis, 5) prepositi, 6) capituli, 7) Cristini Sandecensis, 8) Ianussij Kalisiensis, 9) Nicolai Woyniciensis. Z pieczęci tych dochowały się tylko: druga, mała, okrągła, w czerwonym wyciśnięta wosku, nieco uszkodzona, wyobraża w tarczy herb Drużynę lub może Szreniawę. Napis nieczytelny. Trzecia pieczęć podługowata wyobraża ponad poprzeczną przełęczą trzy nisze: w środkowej pod baldachimem Matka Boska z dzieciątkiem w stojącej postawie; w prawej kardynał, w lewej rycerz święty z mieczem, również w stojącej postawie. Pod przełęczą w niszy biskup w stojącej postawie, po bokach niszy tarcze z herbem Syrokomla. Napis otokowy s. reuerendi. in chro pris. et dni dni iacobi. dei. gra. epi. plocen . . . . Siódma pieczęć, okrągła w zielonym wyciśnięta wosku, wyobraża w tarczy herb Lis. Napis otokowy: s. cristini sand . . . . Jedna pieczątka oderwana, okrągła, w czerwonym wyciśnięta wosku, wyobraża popiersia św. Piotra i Pawła obok siebie. U dołu w niszy klęczący biskup, pod nim tarcza z herbem Jastrzębiec. Napis otokowy nieczytelny.

[1]) *Lubrze* wieś w powiecie szredzkim.
Włostowo albo w pow. kościańskim, par. *Krobia*, albo *Włostowa* w pow. pyzdrskim.
Śmieciska, wieś parafialna w pow. szredzkim.
Książno, wieś w powiecie wrzesińskim.
Górka mała, wieś w pow. krobskim.
Czerlelino, wieś niegdy parafialna w woj. i pow. poznańskim.
Czerlelinko, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Czerlelino*.
Sułów, wieś w pow. poznańskim.
Opatowo, tej wsi odszukać nie zdołałem.
Kąpiel, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Marzenin, wieś w pow. wrzesińskim.
Bynum (?), tej miejscowości odgadnąć nie mogłem; może to oznacza bynum = binum *Pawłowo*.
Pawłowo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Baranowo, wieś w tymże powiecie.
Żydowo, wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim.

Waliszewo, wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim, a może też przedmieście miasta *Poznania*.

Braciszewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Biskupice, może wieś w pow. gnieźnieńskim.
Popkowice, wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Sławno*.
Szczawin, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Wojuczyno, miejscowości tej odszukać nie zdołałem.
Szczepankowo, wieś w pow. mogilnickim.
Parlinek, wieś w pow. mogilnickim, par. *Parlin*.
Berlino, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Niestronno, wieś parafialna w pow. mogilnickim.
Belki, i tej miejscowości odszukać mi się nie udało.
Złotkowo, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Sobota*.
Ostrowite prymasowskie, wieś w pow. i par. *Gniezno*.
Polanowo, wieś pow. gnieźnieńskim.
Uldrzychowo, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Korytkowo, wieś w pow. mogilnickim.
Kajewo, wieś niegdy w woj. i pow. kaliskim.
Marchwacz, wieś w pow. kaliskim, par. Rajsko.
Jezierzyce, wieś w pow. kościańskim.
Ostrów, któryby był z licznych wsi tej nazwy, ocenić nie umiem.
Wojczyce, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Gościeszyn, wieś w pow. mogilnickim.
Parczewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Słabomirz, wieś w pow. wągrowieckim.
Budzisław, wieś w pow. mogilnickim.
Gozdowo w pow. wrzesińskim.
Mniehowo w pow. gnieźnieńskim.
Pyszczyn, w pow. gnieźnieńskim.
Obórka, wieś w pow. i par. *Gniezno*.
Parlin, wieś par. w pow. mogilnickim.

139. 1408. die 21. mensis Augusti, in *Podrzewie*.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam parochialem in villa ***Kopanica*** erigit et dotat.

R. Albertus episcopus Posnaniensis a. 1408 die 21. Augusti in *Podrzewe*, pisze do rządcy kościoła parafialnego wsi *Siedlec*, iż zważywszy, że wsie *Kopanica*, *Kargowa* i *Chwalim*,[1]) leżące na pograniczu dyecezyi, odłączone są rzeką *Obrą* i niebezpieczną przez nią przeprawą, a wieś *Jaromirz*,[2]) poprzednim przyległa, gęstemi lasami od wsi swej parafialnej *Niałek*[3]) i blisko o $1^1/_2$ mili odległa, co wiernym i proboszczowi nader utrudnia służbę bożą, postanawia w *Kopanicy* wznieść kościół parafialny, aby powyższym niedogodnościom zapobiedz i granice swej dyecezyi w całości zachować. W tym celu nadaje dwa łany na uposażenie probostwa i plac wraz z ogrodem i łąką za plebanią, gać na rzece *Obrze* i rybaka z wolnym ogrodem z prawem łowienia ryb na wodach do *Kopanicy* należących, a na

młynie cotydzień jeden wiertel (*quartale*) mąki żytniej i kopę drzew na barcie w lasach tamecznych. Na wsiach zaś *Jaromirz, Kargowa, Chwalim* i *Manchowno* dziesięciny folwarczne. Mieszkańcy tych wsi do nowej parafii wcieleni zostają, gdzie mają przyjmować sakramenta i inne parafialne obrzędy. Proboszczem mianuje biskup księdza Jana, dotychczasowego proboszcza w *Komorowie*, za zezwoleniem króla, który również na fundacyę tej nowej parafii dał swe przyzwolenie. Poleca zatem biskup wspomnianemu proboszczowi z *Siedlca*, aby proboszcza z *Niałka* o tem rozporządzeniu zawiadomił a ks. Jana na nowe probostwo wprowadził.

Powyższy akt zatwierdził król Kazimirz Jagielończyk, Piotrcoviae in conventione generali, feria III proxima ante festum bb. Simonis et Iudae apostolorum a. 1463.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1598—1600.

[1]) *Siedlec, Kargowa, Kopanica* i *Chwalim* wsie w powiecie babimojskim.
[2]) *Jaromirz*, wieś nad Obrą w pow. babimojskim położona.
[3]) *Niałek*, wieś również w tym powiecie.

140. 1408. die 31. mensis Augusti, (Posnaniae).

Nicolai de *Czarnków* iudicis terrestris Posnaniensis aliorumque iudicum decretum, inter Mathiam abbatem Lubinensem et Ioannem Gryżyński de villa *Wławie* litem dirimens.

R. Nicolaus heres in *Czarncowo* iudex Posnaniensis, feria sexta ante festum s. Egidij proxima, in hospicio circa Petrum Skoray, podaje wraz z Januszem Jarogniewskim, łowczym poznańskim, Ramszem z *Koszanowa*, Wyszemirem i Dobiesławem, dziedzicami de *Bodcze*, Andrzejem Granowskim i Stanisławem Dąbrowskim, z którymi wspólnie zasiadał, do wiadomości pismo otwarte sądu królewskiego kościańskiego, wręczone sobie przez Macieja opata lubińskiego. W piśmie tem Wojciech biskup poznański, Sędziwój z *Ostroroga* wojewoda poznański, Maciej wojewoda kaliski, Jakusz Jakka sędzia kaliski, Jarand de *Grabye* chorąży inowrocławski, Stanisław Koleński i Mikołaj Sepeński w zastępstwie starosty Tomka piszą do Mikołaja sędziego i Mroczka z *Kleszczewa* podsędka poznańskiego, że gdy w r. 1408 dnia 12 sierpnia wraz z nim i wielu innymi na sądach królewskich w *Miedzyrzeczu* zasiadali, wtenczas kazali wpisać do księgi ziemskiej sądu królewskiego kościańskiego wyrok, przysądzający Maciejowi opatowi lubińskiemu wieś *Wławie*[1]) przeciw Janowi Gryżyńskiemu, co też na roczkach mniejszych w *Kościanie*, odprawianych d. 30 sierpnia tegoż roku w obecności Mikołaja Błociszewskiego santockiego, Dobrogosta gieckiego kasztelanów, Piotrasza Wirzbieńskiego zastępcy burgrabi, Paszka Piotrowskiego zastępcy sędziego, Mikołaja z Szołder,

zastępcy podsędka, Piotrasza Gorzyńskiego zastępcy chorążego, pod prezydencyą wzmiankowanego Mikołaja sędziego zasiadających, wykonanem zostało. Uprasza zatem biskup wraz z resztą assesssorów sędziego i podsędka, aby opatowi wydali powyższy wyrok, opatrzony pieczęciami swemi jak tego zwyczaj ziemski wymaga. Któremuto wezwaniu sędzia i podsędek zadość czynią.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 28), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, których dziś brak.

[1]) *Wławie*, wieś niegdy w województwie poznańskiem, powiecie kościańskim, parafii *Wyskoć* położona.

141. 1409. die 19. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae commutationem medietatis villae *Bukownica* uno manso agri in *Krobia stara* ab Alberto episcopo Posnaniensi cum heredibus de *Bukownica* factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Thomko castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium et dominorum venientes presenciam, reuerendissimus in Christo pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, ex vna, et Katherina conthoralis nobilis Smislai, ac Pelka filius ipsorum, heredes de Minori *Bukownicza* parte ex altera, permutacionem talem hereditatum ipsorum inter se fecerunt, videlicet, quod dicti heredes de Minori *Bukownicza*, totam medietatem eiusdem hereditatis Minoris *Bukownicza*[1]) pro vno manso agri cum domo et edificijs, ac omnibus agris, pratis et alijs quibusuis pertinencijs, ad predictum mansum agri quomodocumque pertinentibus in Antiqua *Crobya*, cum addicione centum marcarum grossorum latorum Pragensium et numeri Polonicalis consueti dederunt, modo, iure, via et forma permutacionis supradicte. Tandem quoque medietatem hereditatis Minoris *Bukownicza* cum omni iure et pleno dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, reditibus, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, borris, rubetis, mellificijs, aquis, stangnis, paludibus, piscinis, piscaturis, lacubus, fluminibus, molendinis, et generaliter cum singulis vtilitatibus et vniuersis pertinencijs, quomodocumque ad eandem medietatem hereditatis pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et eorum legittimis successoribus reseruantes, coram nobis plenarie resingnauerunt, per ipsum reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Albertum episcopum et

successores ipsius ac mensam episcopalem tenendam, habendam, commutandam, donandam, alienandam et temporibus perpetuis possidendam, et in vsus suos et successorum suorum conuertendam. Smislaus vero predictus cum alio filio suo Boguphaele debent venire ad nostram presenciam et huiusmodi permutacionem infra octo dies approbare et similiter resignare, pro quo fideiusserunt coram nobis Pasko Potrkowsky et Schamko Lubonsky ac dictus Pelka filius Smislai predicti manu coniuncta, vnus pro alio soluendo, nec alter per alterum se excusando. Quod si non facerent dictam resingnacionem memorate hereditatis medietatis Minoris *Bukownicza* infra dictos octo dies, tunc omnia dampna, quecumque faceret dictus dominus episcopus uel suus burgrabius de *Crobya,* in dictos fideiussores et in eorum quemlibet debent redundari et retorqueri. Que dicti fideiussores promiserunt soluere integre absque iuramento dicto domino episcopo uel suo burgrabio in *Crobya,* qui fuerit pro tempore constitutus. Nos igitur Thomco capitaneus Polonie Maioris predictus permutacionem et resingnacionem predicta, sic uti premittitur, per omnia habentes rata, grata atque beniuole facta, approbamus et presencium virtute confirmamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Poznania in crastino sancte Prisce virginis, anno Domini M° quadringentesimo nono. Presentibus nobilibus viris, dominis: Bodzantha de *Chlapowo,* subiudice Calissiensi, Nicolao de *Zidowo,* Petro Kordzbog de *Camenecz,* Prandotha de *Grzebeniczsko,* Nicolao de *Brodowo* et Nicolao de *Piglowice* heredibus alijsque pluribus fidedignis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica,* wieś w pow. krobskim.

142. 1409. die 2. mensis Februarii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae commutationem medietatis villae *Bukownica* uno manso agri in *Krobia stara* a Smislao et Boguphalo de *Bukownica* cum Alberto episcopo Posnaniensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis significamus, quibus expedit, tenore presencium vniuersis, presentibus et futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam nobiles viri Szmislaus et Buguphal filius suus, heredes in Minori *Bukownicza,* non compulsi, nec coacti, nec per aliquem errorem seducti, sed beniuole, vsi amicorum suorum consilijs et matura prehabita deliberacione, mente et corpore existentes (sani), cum reuerendissimo in

Christo patre et domino, domino Alberto Dei gracia episcopo Poznaniensi, permutacionem talem hereditatum inter se fecerunt, videlicet quod Smislaus et Boguphal predicti totam medietatem ipsorum hereditatis Minoris *Bukownicza* [1]) cum omni iure et domino, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, rubetis, borris, mellificijs, aquis, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis, fluminibus, lacubus, riuulis, molendinis et generaliter cum singulis vtilitatibus et vniuersis pertinencijs, quocumque ad eandem medietatem hereditatis Minoris *Bukownicza* pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et eorum legittimis successoribus reseruantes, medietate hereditatis in eadem, pro vno manso agri cum domo et edificijs ac omnibus agris et pratis, campis et pascuis, quomodolibet ad ipsum mansum pertinentibus in antiqua *Crobya* cum addicione centum marcarum grossorum latorum Pragensium et numeri Polonicalis consueti dederunt modo, via et forma permutacionis supradicte, per ipsum reuerendum dominum Albertum Dei gracia episcopum Poznaniensem et successores suos ac mensam episcopalem tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, commutandam et in vsus ipsius voluntarios conuertendam, prout sibi domino episcopo et suis successoribus vtilius videbitur expedire, coram nobis plenarie tytulo proprietatis in perpetuum resingnauerunt. Szmislaus vero predictus fideiussit pro nepotibus suis, videlicet pro pueris filie fratris sui germani Cunradi, ita quod nepotes sui predicti infra tres menses ad nostri presenciam venire debent et eidem domino episcopo similem predicte medietatis hereditatis Minoris *Bukownicza* facere resignacionem et dictam approbare permutacionem; si autem predicti nepotes dictam resingnacionem medietatis hereditatis Minoris *Bukownicza* infra prenotatos tres menses non fecerint, tunc omnia dampna, quecumque ipse dominus episcopus fecerit, in ipsum fideiussorem Szmislaum debent redundari. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in Poznania ipso die Purificacionis Marie, anno Domini M° quadringentesimo nono. Presentibus strenuo nobilibusque viris, dominis: Bogussio commendatore circa sanctum Iohannem ante Poznaniam, Wysschotha de *Lang*, Wincencio Kothka de *Iasschenye*, Nicolao de *Sepno*, Martino Rosust de *Iarnoltowo* et Michaele de *Miroslawice* heredibus, alijsque plurimis fidedignis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z fioletowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica*, wieś w pow krobskim.

143. 1409. die 28. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Wschowa* octo mansos agri in villa *Przyczyna* sitos, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Vbi vtilitatis et commodorum habetur racio, ibi iura libertatum merito per principes et legum latores debent augmentari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod sane consideratis fidelium obsequiorum constancijs, quibus ciues et incole ciuitatis nostre *Wschowa*, nostram hactenus venerati sunt magestatem et imposterum aucto fidelitatis studio poterint prestancius venerari, volentes ipsos nostre specialis gracie prerogatiua prosequi et letari ampliori, vt nostris suffulti munificencijs se ad seruicia nostra propensius redderent prompciores, ipsis octo mansos in villa eorum *Przyczyna* [1]) dicta cum octo marcis annui census in eisdem, quos Sigfridus de *Cono* habuit et tenuit et consors eius legittima racione et nomine veri dotalicij sui ad tempora vite ipsius possidebat, qui octo mansi post decessum predicti Sigfridi et sue consortis antedicte ad nostram fuerunt et sunt deuoluti maiestatem, donauimus, appropriauimus, dedimus, adscripsimus et incorporauimus, damusque tenore presencium, appropriamus, incorporamus, adscribimus, adiungimus de plenitudine nostre regie potestatis liberaliter et donamus donacione perpetua et in ewm. Quosquidem octo mansos cum octo marcis annui census in eisdem, necnon cum omnibus pertinencijs et attinencijs vniuersis eorumdem, predicti ciues tenebunt, habebunt, vtifruentur et possidebunt perpetuis temporibus duraturis cum potestate vendendi, obligandi, commutandi de nostro duntaxat consensu speciali, et in vsus ipsorum vberiores conuertendi. Racione cuius donacionis predicti ciues ciuitatem nostram *Wschowa* supradictam muro et fossatis bene fortificare, murosque et fossata vetera reformare debent et tenentur. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum in *Celna*(s) feria tercia Carnisprivii, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao archiepiscopo Gneznensis, Alberto episcopo Poznaniensis ecclesiarum, necnon validis strenuisque viris; Iohanne de *Tarnow* castellano Cracouiensi, Cristino de *Ostrow* Sandomiriensi, Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iacobo de *Konieczpolye* Siradiensi palatinis, Vincencio de *Granow* castellano Naklensi et Iohanne de *Czurnina* alias de *Ridzin* herede, Costanensi et Wschouiensi capitaneo, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouie ciuitatis, nostrique regni vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 22. (Poznań, arch. rządowe).

[1]) *Przyczyna*, wieś w pow. wschowskim, tuż pod *Wschową* położona.

144. 1409. die 28. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Wschowa* quasdam leges confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Vbi vtilitatis et commodorum habetur racio, ibi iura libertatum merito per principes et legum latores debent augmentari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod sane consideratis fidelium obsequiorum constancijs, quibus ciues et incole ciuitatis nostre *Wschowa* nostram hactenus sunt venerati maiestatem et in posterum aucto fidelitatis studio poterint plus venerari, ad instantes peticiones ipsorum ciuium viduali statui semper compacientes et compati volentes affectu, quibus vtique reliquis post decessum maritorum varie turbaciones et plurima occurrunt incommoda, hanc legem perpetuis temporibus tenendam statuimus circa distribucionem bonorum, post mortem maritorum ipsarum viduarum et relictarum derelictorum et remanencium, quod quandocumque aliquem ciuem aut incolam eiusdem ciuitatis decedere ab hac luce contigerit, consorte sua legitima superstite remanente, quamuis vxori sue predicte nichil de bonis suis racione dotalicij assignauerit, dum vitam ducebat in humanis, nihilominus tamen tercia pars omnium bonorum mobilium et immobilium debet cedere vxoribus post decessum suorum maritorum et ad proprietatem earum deuenire, iure ipsorum Magdeburgensi in contrarium edito, non obstante. Si quid autem vltra terciam partem maritus consorti sue legitime predicte assignauerit coram capitaneo vel iudicio, dum viuerit, illud eciam vxor cum tercia parte predicta debebit sine difficultate obtinere post mortem mariti sui, vt premittitur, et decessum. Pueri vero, si fuerint, duas partes predictorum bonorum aut amici proximiores defuncti obtinebunt. Quia vero communitatis inordinata disposicio sine superiori consilio solet sepius in ciuitatibus deuiare, volumus statuentes, vt omnes mechanicorum artifices et magistri suis proconsuli et consulibus ciuitatis predicte, per capitaneum electis, debitam faciant obedienciam et in omnibus eorum ordinacionibus, statutis et preceptis omnino eis sint subiecti, ipsorumque regiminibus et disposicionibus in statuendis empcionibus et vendicionibus se opponere non debeant, nec eis quomodolibet contraire.

Illo eciam apposito specialiter et adiecto, quod quicumque in ciuitate cuiuscumque status vel condicionis extiterit, extraxerit gladium vel cultellum causa et intencione occidendi vel eciam vulnerandi, pro extraccione gladij nomine pene in mediam marcam, de cultelli vero extraccione in vnum fertonem ad pretorium pro municione et structura ciuitatis incidat et incurrat ipso facto; qui vero cum extracto et nudo cultello ausu temerario in aliquem proiecerit, proiiciens vnam marcam pro pena soluere teneatur, ad castrum videlicet octo scotos, aduocato octo et ad pretorium octo dare sit adstrictus. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum in *Iedlna* feria tercia Carnispriuij, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto episcopo Poznaniensi, necnon validis strenuisque viris: Iohanne de *Tarnow* castellano Cracouiensi, Christino de *Ostrow* Sandomiriensi, Sandziuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iacobo de *Konieczpole* Siradiensi palatinis, Vincencio de *Granow* castellano Naklensi et Iohanne de *Czirnina* alias de *Rydzyn* herede, Costanensi et Wschouensi capitaneo, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouiensis ciuitatis, nostrique regni vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII wieku str. 25 (Poznań, Archiwum rządowe).

45. 1409. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis cum terrigenis dioecesis Gnesnensis de decimis reddendis pactum.

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus diuina prouidencia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, vnacum venerabilibus dominis, fratribus nostris, capitulo eiusdem ecclesie Gneznensis, ad perpetuam rei momoriam et ad vniuersorum, quorum interest, noticiam presentibus volumus peruenire, quod cupientes controuersias inter nos et ecclesiam nostram, ex vna, necnon nobiles et terrigenas nostre dyoecesis ex altera partibus, super infrascriptis articulis et alijs dudum exortas, modo, quo possumus, meliori pro qualitate temporis currentis conplanare, cum eisdem nobillibus et terrigenis talem fecimus ordinacionem et concordiam futuris temporibus duraturam. Videlicet, quod de antiquis villis et de agris locatis et possessis uel decima manipulatim, vbi decime solui consueuerunt, secundum antiquam consuetudinem, ad quos pertinent, soluantur; et vbi antiqua villa de iure Polonico in ius Theutunicum transferetur, in quo territorio sita fuerit, illius loci iure fruetur, scilicet quod pro decima campestri

soluant incole ville illius census medietatem, videlicet sex mensuras triplicis grani, vt prefertur, cum sex grossis Pragensibus de quolibet manso Sredensi, et dicti mansi duo in vnum non coniugentur neque aliter dilatabuntur. In territorio vero Naklensi, inter Pomeraniam et *Nothesch* pro decimis, que manipulatim solui deberent, de quolibet manso Culmensi uel Sredensi per tres scotos grossorum eorundem in festo sancti Martini confessoris incole villarum dicti territorij persoluere tenentur. Sculteti insuper villarum, in quibus per kmethones maldrate soluuntur, per quatuor mansos liberos et non plures habebunt, de quibus plebano, a quo audient officia diuina et percipient ecclesiastica sacramenta, more antiquo soluent missales annonas, de quolibet manso mensuram siliginis et mensuram auene, ita quod quilibet ipsorum scultetorum in sua scultecia maldratas cum peccunijs sit astrictus recolligere fideliter et reponere in loco tuto ac seruare, et demum illi, ad quem pertinent dicte maldrate, cum pecunijs presentare; non soluentes vero et soluere retardantes ipsi sculteti ad estimacionem debiti debent inpignorare et sub penis certis infra vnius mensis spacium a die inpignoracionis, prout arcius poterunt, compellere ad soluendum, alias ipsi sculteti et kmethones in toto uel in parte non soluentes, tam diu post dictum mensem executentur, quousque integraliter dictus census fuerit persolutus. De quibus siquidem quatuor mansis predicti sculteti uel alter eorum, si aliquem vendiderint, obligauerint seu alijs ad arandum concesserint uel quoquomodo alienauerint, de illis, qui eos arabunt, vna cum villanis decimam aut maldratas cum censibus soluent, vbi villani soluere consueuerunt. Insuper quociens aliquem mansum in villa locata quouismodo desertari contingat arcius illum preter dominum ville, in campo decimam persoluet manipulatim, quousque locetur, et census cum maldratis persoluantur. Item rectores ecclesiarum et alij quicumque presbiteri Gneznensis dyocesis pro columbacione, pro baptismo, pro copula, pro extrema vnccione nichil petant, sed quod ipsis dabitur caritatiue, recipiant et gratuite. Vbi autem sacerdotem uel clericum in sacris constitutum wlnerari, capi uel occidi contigerit, locus ille tamdiu sit interdictus, quousque maleficium huiusmodi commitens, ecclesie satisfaciat, uel ipsi ecclesie pro pena tradatur, aut homines loci eiusdem sacramentum prestiterint, quod eis operam non dantibus neque detinere valentibus, idem aufugit malefactor, et extunc in dicto loco diuina relaxabuntur. Eciam non cessetur a diuinis propter aduentum ad aliquem locum alicuius excommunicati, ne iusti diuino efficio indebite priuentur. Preterea fabrica ab ecclesijs, vbi dominus noster rex Polonie habet iuspatronatus, non requiratur. Item statuimus cum dictis nobilibus et terrigenis, quod vbicumque miles militi obligat hereditatem, de agris, quos obligans colebat, recipiens obligacionem teneatur decimare, vbi ille, qui obligauit, decimabat. Si vero occuparet et exararet plures agros, repellens de illis kmethones, in *gonythwam* decimabit. Item ordinamus, quod maldrate de villis domini nostri regis Polouie ac nobilium et terrigenarum predictorum nobis non ducantur; sed qui ducere voluerint, non prohibeantur. In cuius rei testimonium

nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne ipso die sancti Marci ewangeliste, anno Domini M° CCCC° IX. Presentibus honorabilibus viris dominis: Nicolao Strosberg preposito, Petro cantore, Nicolao archidiacono, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Abraham preposito Lanciciensi, Nicolao Strzeschconis officiali, Borcone, Nicolao Gorca, Lorcone, Nicolao de *Czesschewo,* Nicolao Longo, Adam, Marino, Miroschcone, Albrico, Henrico et Nicolao Bronislai, prelatis et canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis tunc nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 311), opatrzony był pierwotnie dwoma pieczęciami, zawieszonemi na sznurkach z białego, różowego i czarnego jedwabiu, których wyciski wyłupane.

146. 1409. die 28. mensis Ianuarii, in *Kalisz.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Stressconis officiali et Boguslao vicario in spiritualibus Gnesnensibus mandat, ne litem, quam Ioannes filius Glinski Nicolao Felker advocato Plesseviensi intendebat, diiudicare praesumant.

R. Zakaz powyższy wydany zostaje z tego powodu, ponieważ spór ów dotyczy sprawy dziedzicznej, należy więc takową do właściwego sądu odesłać. In *Kalis* feria secunda infra octauas s. Agnetis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1409.

147. 1409. die 7. mensis Iunii, in *Sienno.*

Martinus de *Kalinowo* castellanus Siradiensis Wladislao II. regi Poloniae fidelitatem promittit.

Nos Martinus de *Kalinowo* castellanus Syradiensis, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod cupientes se in fidelitate, quam erga serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie et dominum nostrum graciosissimum et Coronam ipsius regni Polonie gerimus, constancius exercere, ipsius Maiestati sue fidei et honoris nostri puritate nos submittimus et tenore presencium pollicemur, quod Celsitudini et Corone ipsius fidelis esse volumus et ipsum tanquam dominum nostrum graciosissimum ab omnibus insidijs quorumlibet premuniri, eumque nullis exquisitis coloribus deserere, sed ei et regno ipsius Polonie assistere, nulli alteri preter ipsum adherendo. In cuius rei testimonium

sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Sneno* feria sexta in crastino Corporis Cristi, anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 313), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, z której pozostał tylko mały ułomek, wyobrażający herb Sulimę.

148. 1409. die 7. mensis Iunii, in *Sienno.*

Iacobus de Koniecpole palatinus Siradiensis Wladislao II. regi Poloniae fidelitatem promittit.

Nos Iacobus de *Koneczpole* palatinus Syradiensis, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod cupientes se in fidelitate, (quam) erga serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie etc. dominum nostrum graciosissimum et Coronam ipsius regni Polonie gerimus, constancius exercere, ipsius maiestati sub fidei et honoris nostri puritate nos submittimus et tenore presencium pollicemur, quod celsitudini et Corone ipsius fidelis esse volumus et ipsum tamquam dominum nostrum graciosissimum ab omnibus insidijs quorumlibet premunire, eumque nullis exquisitis coloribus deserere, sed ei et regno ipsius Polonie assistere, nulli alteri preter ipsum adherendo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Sneno* feria sexta in crastino Corporis Cristi, anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 312), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

149. 1409. die 10. mensis Iunii, in *Trzęsacz.*

Stephanus molitor de *Trzęsacz* Mathiae abbati monasterii Bissoviensis octo mensuras siliginis soluturum sese obligat.

Nos Nicolaus heres in *Iastrambe,* Iaszek de *Ganthcze,* Sbylud Szambowszky, Stanislaus Bolemiszky, Nicolaus Sanszadi, iudicio terrestri in *Transzacz* presidentes, significamus omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, necnon ceteris, quibus expedit, vniuersis, quod veniens Stephanus molendinator de *Transzacz*[1]) cum omnibus et singulis fratribus suis, qui ad predictum molendinum ius patronatus habuerunt, bannita ad iudicia tam Theutunicalia, quam Polonicalia, publice profitendo recognouit, se debitorie teneri et obligari venerabili viro, dominio Mathie abbati

de *Bysszowia* ac toto conuentui octo last. siliginis de antiquo censu, cuius quidem siliginis prius nominatus Stephanus debet et est astrictus ad soluendum IIIIor last. super festum Penthecostes proxime nunc venturum, et alias IIIIor last. super aliud festum Penthecostes, continue se sequentes, nullam exclusionem de censu annuali faciendo, sed quolibet anno de censu IIIIor. last. ad soluendum est astrictus. Si et inquantum prius fatus Stephanus molendinator de *Transzacz* uel eius successores legittimi non curarent predictam siliginem super terminum primum exsoluere uel super secundum, extunc dominus Mathias abbas cum toto conuentu eius debet se intromittere predictum in molendinum, quod molendinum iusto iure acquisiuit; quod quidem molendinum debet et potest tenere, habere, possidere libere, pacifice et quiete, cum omni iure et pleno dominio ac omnimoda proprietate iure hereditario patronatus. Si eciam contingeret prelibatum Stephanum molendinatorem hocidem molendinum vendere, nulli hominum viuenti potest vendere, nisi prehabita licencia domini Mathie abbatis ac eius conventus, uel eundem ad soluendum erit primordialis ac principalis, et prius tactus venerabilis pater Mathias abbas ac eius totus conuentus predicto cum Stephano paratus est quauis cum persona mundi viuente iusticie complementum facere, regula iuris dictante et exigente. Et super hoc venerabilis dominus Mathias abbas iudicio banitho Theutunicali dedit solucionem testimonialem et nobis iudicio in terrestri IIIIor grossos adiudicatum. In cuius rei testimonium presenti litere sigilla nostra sunt appensa. Datum in *Transzacz* feria secunda infra octauas Corporis Christi, anno Domini M° CCCC° nono.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Koronowo N. 138), opatrzony jest pięcioma małemi, okrągłemi pieczęciami z zielonego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza wyobraża herb Rolę. Napis: s. Nicolai de Iast. Druga herb Leliwę. Napis otokowy nieczytelny. Trzecia herb Pomian. Napis otokowy również nieczytelny. Czwarta herb Ramułt. Napis otokowy nieczytelny. Piąta klucz Jasieńczyka. Napis: s. Nicolai de . . . .

[1]) *Trzęsacz*, wieś w pow. bydgoskim, par. *Włóki*.

150. 1409. die 3. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis cum Smislao et filiis eius Boguphalo et Pelca, necnon Smislao filio Conradi unum mansum agri in *Krobia stara* medietate villae *Bukownica mala* commutat.

R. Poznanie feria quarta infra octauas ss. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Pelka cantor, Nicolaus Poznaniensis, Conradus Srzemensis, Sandko Pczewiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Iohannes officialis, s. Spiritus prepositus, Michael Blida decretorum doctor, Vincencius de *Marcinkowo,* Albertus de *Slachcino,* Petrus Luciani, Bartho-

lomeus Rinconis, Petrus decanus Lubucensis, prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Gnesnensis, acta de a. 1598—1604.

151. 1409. die 28. mensis Iunii, in *Kalisz*.

Nicolaus Szyczek civis Calissiensis cum filio suo Petro ecclesiae parochiali Callissiensi ad s. Nicolaum duas marcas annuas in vim reemptionis confert.

R. Paulus Golisch proconsul, Iohannes Renis, Henricus Schelesil, Iacobus institor, Petrus Bochner et Martinus Hendloff consules, Nicolaus Cranch, Thomas Wartinberg, Vincencius institor, Erasmus Maregrephe, Nicolaus Swalin, Cloze braseator et Hannus arcufex, scabini Calissienses, feria sexta in vigilia bb. Petri et Pauli apostolorum poświadczają, iż stanąwszy przed nimi w sądzie gajonym wobec wójta Jakuba syna Zacharyaszowego, Mikołaj Szyczek ich współobywatel, wraz z swym synem Piotrem, darowali 2 grzywny czynszu rocznego na ich domu narożnym, leżącym w rynku miasta obok domu Jana kaletnika, na utrzymywanie lampy przed ołtarzem św. Trójcy w kościele parafialnym św. Mikołaja, którato pieniądze mają być wypłacane na ręce Jakusza Byalorzytha i Michała Korabia, dozorców światła w tymże kościele. Czynsz ten może być skupionym za 20 grzywien monety, mianowicie 10 grzywien groszy szerokich i 10 grzywien tojaków (*tercianorum*), które jednak do użytku kościoła mają być obrócone.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, ad a. 1452.

152. 1409. die 8. mensis Iulii, in *Szrem*.

Wladislaus II. rex Poloniae dat Adae dicto Rinda treugas pacis cum civibus de *Kościan*.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Litphanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis displicencijs et rancorum materijs, que inter ciues nostros de *Costan*, puta consules, iuratos, totamque communitatem ex vna, et Adam alias Rinda suosque filos consanguineos, parte ab altera uertebantur et de die in diem inflammari et crescere sperabantur occasione duorum maccellorum ibidem in *Costen*[1]) existencium, que dicto Ade alias Rinda ponderatis et ad mentem reductis suis fidelibus obsequijs,

quibus nobis multipliciter placere meruit, erga nos et eandem ciuitatem nostram *Costan* se exercendo fideliter, constantér et ipsi ciuitati plurima commoda felicia procurando, de nostra mera liberalitate dare et donare dignati sumus graciose solita nostra consolacione, qua cunctos fideliter nobis seruientes, consolare consueuimus, ipsum animaduertentes reddere consolatum, quarum itaque flammas volentes extinguere et earum fomenta ac scintillas suffocare, et ipsum Adam alias Rinda suosque filios et consanguineos ciuibus et incolis Costensibus continere et in fauorem pristinum reducere, vt vnanimes in pace et amoris intimi dulcedine valeant permanere, eidem Ade alias Rinda eiusque filijs et consanguineis treugas pacis dedimus perpetuas et per quosuis ciues et incolas Costenses sub pena et vadio certo duorum milium marcarum, quod inter ipsos vallauimus et vallamus presentibus, inconcusse et inviolabiliter obseruandas firmiter, decernentes, quod nullus penitus ipsorum ciuium predictis Ade uel eius filijs seu eciam consanguineis in facto donacionis eorundem duorum maccellorum, per nos ita liberaliter facte, debet mencionem facere uerbo et facto seu quocumque alio modo famam ipsorum detractiuam (s), sed quod omnino ab impeticione et obieccione note infamie talismodi sint liberi, mundi et soluti. Si uero quispiam ausu temerario ductus, secus in premissis attemptare presumserit et ipsis lingwa indomita et efrena aliquid detractiuum honori dixerit, obiecerit seu eciam aliquam fecerit memoriam, ante omnia ciuitas Costanensis predicta nobis uel nostris successoribus predictam penam et vadium vallatum duorum millium marcarum soluere tenebitur; is autem, qui huiusmodi infamie fulminator fuerit, incurret contumaciter et subici debebit dispendio colli et honoris. Vobis igitur Iohanni de *Czirmina* capitaneo, aduocatisque, consulibus, iuratis et incolis nostre ciuitatis *Costan* vniuersis modernis et alijs pro tempore existentibus, presentibus requirendis, nostris firmis damus regalibus in mandatis, quatenus predictis Ade Rinda eiusque filijs et consanguineis treugas pacis huiusmodi, per nos ipsis datas, inuiolabiliter seruare debeatis et eas per quempiam firmiter et inconcusse seruandas, in ecclesijs, foris et locis, in quibus maior hominum confluit multitudo, exclamare faciatis sub pena et vadio suprascriptis. Pro firmiori huiusmodi nostri decreti treugarum et composicionis tencione et efficacia, horum seriem plenarie ad libros terrestres et ciuiles insribi facientes. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Szrem* feria secunda infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini M⁰ CCCC⁰ nono. — Ad relacionem Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Księga ziemska kościańska z lat 1406—1412, str. 251.

[1]) ***Kościan*** **miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.**

158. 1409. die 19. mensis Iulii, Lanciciae.

Petrus Szafraniec subcamerarius Cracoviensis et capitaneus Lanciciensis testatur, Iacussium de *Słupcza* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi partem villae *Słupcza* villa *Tarnówka* commutasse.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum incommodis tunc prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Petrus Schaffranecz subcamerarius Cracouiensis et capitaneus Lanciciensis, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod ad nostram et multorum baronum ac nobilium nobis assidencium, veniens presenciam nobilis Iacussius heres de *Slupcza,* sanus mente et corpore, non coactus nec compulsus, neque aliquo errore seductus, sed de certa sua sciencia spontanea, suorumque fretus consilio amicorum, totalem et totam partem suam, quam in dicta villa *Slupcza,*[1]) in terra Lanciciensi sita, ex paterna successione habuit, cum agris, pratis, campis, siluis, mericis, quercetis, nemoribus, borris, mellificijs, molendinis, emolimentis, lacubus, piscinis, piscaturis, censibus, redditibus, omnibusque vtilitatibus iam factis existentibus et fiendis, quibuscumque nominibus vocitentur, prout dicta pars predicte ville *Slupcza* ab alijs partibus et villis in suis limitibus longe lateque, circumferencialiter est distincta, et prout ipsam partem solus tenuit, cum omnibus suis pertinencijs, nichil iuris, dominij uel proprietatis in eadem parte pro se uel suis successoribus legittimis reseruando, cum reuerendo in Christo patre, domino Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo pro villa *Tharnowca*[2]) in terra Maioris Polonie sita, receptis ab eodem domino Nicolao archiepiscopo in supplementum valoris predicte partis sue quadringentas marcss latorum grossorum Pragensium permutauit et iusto permutacionis titulo coram nobis resignauit, per prefatum dominum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem et successores suos archiepiscopos Gneznenses et dictam Gneznensem ecclesiam tenendam, habendam, regendam, vendendam, commutandam, obligandam, alienandam et in vsus ecclesie Gneznensis predicte conuertendam, aut per se et mensam suam archiepiscopalem possidendam temporibus perpetuis duraturis. Nos igitur permutacionem et resignacionem predicta rata et grata habentes, presentibus approbamus, ratificamus et de nostra certa sciencia confirmamus, decernentes ea obtinere robur perpetue firmitatis. In cuius rei testimonium presentes scribi et nostri appensione sigilli iussimus comuniri. Actum et datum Lancicie feria sexta post festum sancti Allexij confessoris, anno Domini M° CCCC° IX. Presentibus nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Lankoschin* castellano, Clemente de *Zychlin* vexillifero, Nicolao de *Opporow* venatore, Stanislao de *Byelawy* pincerna Lanciciensibus, necnon

Lyscone de *Orlow* castellano Brzezinensi, Puczkone de *Nandzerzewo* et alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 314), opatrzony jest jedną pieczęcią na sznurku z białego i czarnego jedwabiu zawieszoną, po której tylko skorupa wosku bez wycisku pozostała.

[1]) *Słupcza*, wieś tej nazwy w ziemi łęczyckiej dziś nie istnieje.
[2]) *Tarnówka*, wieś zapewne w powiecie kolskim.

154. 1409. die 26. mensis Iulii, in *Inowlodź*.

Thomco de *Węgleszyn* castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae Wladislao II. regi Poloniae cum certo numero hastarum famulari sese obligat.

Ego Thomco de *Wangleschin* castellanus Sandomiriensis et Maioris Polonie capitaneus, notum facio, quibus expedit, vniuersis, quod pro quadringentis marcis grossorum Pragensium, in quibus racione . . . . . . serenissimo principi, domino Wladislao regi Polonie etc. domino nostro gracioso obligor et astringor, dum et quando regnum ipsius Polonie contra quoscumque eius inimicos exircitualiter se mouebitur, cum certo numero hastarum promitto eidem domino regi famulari et quadringentas marcas predictas promereri; et si hoc ipsum facere non potuero aut neglexero quouismodo, extunc ad solucionem earundem quadringentarum marcarum domino regi predicto me obligo et astringo. Harum quibus sigillum meum appensum est testimonio literarum. Datum in *Inowlodz* feria sexta in crastino beati Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 315). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

155. 1409. die 30. mensis Iulii, iu *Radoszyce*.

Wladislaus II. rex Poloniae Martino de *Sławsko* villam *Ceków* in XXX marcis pignori obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate et multum accepte fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Martinus de *Slawsco* subdapifer Poznaniensis, miles noster fidelis, nobis multipliciter placere

meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialis gracie prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere continuo prompciorem, sibi in et super villa nostra *Czecowo*[1]) in districtu Kalisiensi sita, quam alias a nobis habuit in tenuta, de triginta marcis numeri Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, graciose prouidimus et prouidemus harum serie mediante. Quamquidem villam *Czecowo* idem Martinus (cum omni iure et dominio), quibus ipsam soli habuimus, cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, coherencijs, pertinencijs, appendijs ad eam quomodolibet ab antiquo spectantibus, habebit, tenebit, vtifruetur et pacifice possidebit, quousque sibi vel suis successoribus per nos aut successores nostros dicte triginta marce persolute fuerint integre et de pleno; quibus exsolutis prefate ville possessio ad nos uel successores nostros deuolui debet pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Datum in *Radoschicze* feria tercia proxima post diem sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio Sbignei marschalci.

Teka Naruszewicza 10 N. 126, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego na pasku pargaminowym wisiała pieczęć z czerwonego wosku.

[1]) *Cekow*, wieś w wojew. i pow. kaliskim, par. *Kosmów*.

156. 1409. die 23. mensis Augusti, in *Bukownica*.

Pribislaus Gryżyński ecclesiam parochialem in *Włoszakowice* iterum erigit et dotat.

R. Przibislaus Griszynski heres in *Brenno* dominusque in *Bukowyecz* et *Lloszakowycze* a. D. 1409 in vigilia b. Bartholomei apostoli, anno, quo ecclesia predicta est erecta et de nouo edificata, cum maxima gwerra et altercacio est facta inter serenissimum principem Wladislaum regem Polonie et Cruciferos, za zgodą braci swych rodzonych Andrzeja, Jana i Wyszaka, funduje na nowo kościół parafialny NMaryi Panny i Wszystkich Świętych we wsi *Włoszakowice*,[1]) ponieważ obecny jego rządca ks. Piotr Bronski dla zupełnego upadku fundacyi dłużej się utrzymać nie może, a i przedtem z tegoż powodu probostwo to przez dłuższy czas wakowało. Fundator przeznacza na wspomożenie 2 grzywny groszy rocznego czynszu, które zapisuje na swej wsi *Bukownica*,[2]) dalej jednę grzywnę zapisaną na wsi *Grotniki*[3]) i jednę grzywnę zapisaną na *Włoszakowicach;* gdyby zaś wsie te przez nieszczęście opustoszały, wtenczas proboszczowie mają pierwsi swój czynsz z nich pobierać i z wszystkich ich dochodów n. p. z młynów. Oprócz tego otrzymują proboszczowie młyn we *Włoszakowicach*, zwany Mały młyniec, wraz ze stawem i dopływem i odpływem tegoż i wolnem

rybołostwem na swój stół, równie wolny wrąb w lesie na budulec i opał, za co młynarz ma wolność mielenia dla mieszkańców wsi i obcych, dając za to dziedzicowi rocznie 4 kapłony na Boże Narodzenie. Nadto otrzymują proboszczowie dziesięciny snopowe na folwarkach wsi *Włoszakowice* i *Koły* i wolność paszenia owiec, bydła i świń na żołędziach, nadto jeden ogród. Przytem przyrzeka fundator *sub fide et honore,* że gdyby kiedy wykupił od biskupa wiardunki ze wzmiankowanych wsi za swe pieniądze, wtedy złoży 20 grzywien on lub jego spadkobiercy, z których czynsz mają proboszczowie pobierać. W końcu wzywa klątwy kościelne na swych następców, gdyby który z nich powyższą darowiznę miał naruszyć.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ann. 1591—1593.

[1]) *Włoszakowice* wieś paraf. w woj niegdy poznańskiem, pow. kościańskim.
[2]) *Bukownica* jedna leży w pow. krobskim, druga w ostrzeszewskim.
[3]) *Grotniki* leżą w pow. wschowskim.

157. 1409. die 16. mensis Septembris, Vladislaviae.

Ioannes vicarius in spiritualibus Wladislaviensis canonicatum in ecclesia Crussviciensi ad s. Vitum Nicolao praeposito ecclesiae ad s. Florianum confert.

Iohannes scolasticus Wladislauiensis, vicarius reuerendi in Christo patris et domini, domini Iohannis episcopi Wladislauiensis in spiritualibus generalis, discretis viris, dominis . . ebdomadarijs sancti Petri Cruszuiciensis ac vniuersis et singulis vicarijs sancti Viti in castro Cruszuiciensi ecclesiarum collegiatarum, qui presentibus fuerint requisiti, salutem in Domino. Vacantibus canonicatu et prebenda in dicta ecclesia sancti Viti per mortem domini Nicolai de *Chrobrza,* vltimi et inmediati prebendarij eorundem, extra Romanam curiam defuncti, ad presentacionem serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie etcetera, ius patronatus dictorum canonicatus et prebende obtinentis, honorabili viro, domino Nicolao preposito ecclesie collegiate sancti Floriani extra muros ciuitatis Cracouiensis,[1]) et in ipsius absencia discretis viris domino Clementi plebano in *Brest,* procuratori suo legittimo, presencium exhibitori prouidimus et presentibus prouidemus, ipsumque per bireti nostri imposicionem de eisdem inuestiuimus et presentibus inuestimus, instituentes eundem canonicum prebendatum ecclesie sancti Viti supradicte. Quocirca vobis et cuilibet vestrum, qui presentibus fuerit requisitus, in uirtute sancte obediencie districte precipiendo mandamus, quatenus memoratum dominum Nicolaum aut dictum suum procuratorem in possessionem dictorum canonicatus et prebende, iurium et pertinenciarum eorundem nostra auctoritate inducatis legittime corporalem, asignatisque sibi stalo in choro

loco uocem in cappitulo cum plenitudine iuris canonici ipsum recipiatis et ab alijs canonicis eiusdem ecclesie recipi faciatis in canonicum et in fratrem, facientes inducto de redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis ipsius prebende a reddituarijs et censuarijs integre respondere. Datum Wladislauie die XVI mensis Septembris, anno Domini millesimo quadringentesimo nono, nostro sub sigillo.

Dokument pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 316), opatrzony jest małą pieczątką okrągłą, z ciemnego wosku, uwieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć wyobraża popiersie Matki Boskiej z dzieciątkiem, otoczone promieniami. W otoku napis acz wyraźny, przecież nieczytelny.

[1]) Kościół niegdy kollegiacki św. Floryana na *Kleparzu* pod *Krakowem*.

158. 1409. die 28. mensis Octobris, in *Opatów*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Rydzyn* immunitates quasdam confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ob merita fidelium obsequiorum, quibus Iohannes de *Ridzin* noster fidelis dilectus, nobis placere meruit et adhuc prestancius poterit complacere, ad instantesque peticiones ipsius ciuitatis *Ridzini* [1]) condicionem volentes facere meliorem, omnibus et singulis mercatoribus et cuiuscumque status et condicionis hominibus cum peccoribus et frumentis vel alijs ibi emptis recedendi plenam et omnimodam concedimus tenore presencium facultatem, ad nostre dumtaxat beneplacitum voluntatis. Vobis igitur capitaneis, burgrabijs, procuratoribus, viceprocuratoribus alijsque regni nostri officialibus et eorum vicesgerentibus, nostris certis damus regalibus in mandatis, quatenus omnes et singulos homines cum ipsorum pecoribus et frumentis in *Ridzin* transeuntes et transire volentes vel abinde recedentes, nulla presumatis impedire racione tamdiu, quousque a nobis aliud habueritis in mandatis. Datum in *Opatow* feria secunda in die Simonis et Iude beatorum (apostolorum), anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 136 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Rydzyn* miasteczko niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

159. 1409. die 21. mensis Novembris, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Thomconi Komornicki villam *Wroblów* in CXL marcis pignori obligat.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo Thomkoni Komornicki, nostro fideli dilecto, villam nostram *Wroblow* in terra et districtu Welunensi sitam, in centum marcis grossorum Pragensium, in quibus ipsam dudum tenuit a nobis obligatam, et quadraginta monete communiter decurrentis, quas ab ipso effectualiter accepimus, obligauimus et tenore presencium obligamus, cum omnibus et singulis ipsius vtilitatibus, censibus, fructibus, molendinis, prouentibus et alijs pertinencijs, ad ipsam spectantibus, per ipsum habendam, tenendam quiete et pacifice possidendam, tamdiu, quousque sibi dicte centum marce grossorum Pragensium et quadraginta monete decurrentis per nos vel successores nostros ex integro fuerint persolute. Quibus solutis villa predicta ad nos et nostros successores redire debebit pleno iure, sic eciam, quod eandem nonnisi proprijs pecunijs tantummodo pro nostra necessitate redimere debemus. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Cracouia feria quinta proxima post festum beate Helizabeth, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 134 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, opatrzonego pieczęcią zawieszoną na pasku pargaminowym.

160. 1410. die 20. mensis Februarii, Sandomiriae.

Pribislaus de *Gryżyn* Wladislao II. regi Poloniae D marcas ad manus Ioannis de *Rydzyn* solvere sese obligat.

Nos Przibislaus de *Grizin* promittimus bona fide quingentas marcas grossorum latorum Pragensium, numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, ad manus Iohannis de *Rydzin* pro serenissimo principe et domino, domino Wladislao rege Polonie, ad festum Pasce proxime venturum sine omni dilacione ad racionem mille marcarum, in quibus nobis oppidum *Costczan* [1]) obligauit, quarum iam de facto in paratis quingentas exsoluimus sue Serenitati, reponere et soluere sine falso (?). Quas si ad predictum festum Pasce proxime afuturum non soluerimus, extunc de omnibus bonis nostris hereditarijs, que possidemus, cedere debemus, de quibus ipse dominus rex intromittendi se liberam habebit facultatem et ea pro se retinere. Harum quibus sigillum

nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Sandomirie feria quinta proxima post dominicam Reminiscere, anno Domini M° CCCC° decimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 317), opatrzony był małą pieczęcią okrągłą z zielonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, po której tylko ułomek niewielki pozostał.

[1]) *Kościan* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

161. 1410. die 29. mensis Aprilis, Cracoviae.

Petrus episcopus Cracoviensis notificat Wladislao II. regi Poloniae bullam quandam Alexandri V. P. M.

Serenissimo principi et domino, Wladislao Dei gracia regi Polonie illustri, salutem in Domino et regie maiesta . . . . Petrus eadem gracia episcopus Cracouiensis et Sedis apostolice nunccius, per sanctissimum in Christo patrem et dominum, dominum Allexandrum [diuina prouidencia papam] quintum ad vestrum regnum Polonie et ad totam prouinciam Gneznensem cum concessione [variarum] facultatum specialiter [deputatus . . . . facultates vestre regie maiestati, vt indulgenciam, que in concilio Pysano existentibus est concessa, per certe tenoris litteras nobis . . . . est commissum. Cuius quidem facultatis tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Allexander episcopus seruus seruorum Dei, venerabili [in Christo „fratri] episcopo Cracouiensi, apostolice Sedis nunccio, salutem in Domino „et apostolicam benediccionem. Cum te ad Polonie regem et nonnullas „alias . . . . . . nonullis nostris et Romane ecclesie negocijs presencialiter „destinemus, nos volentes ea tibi commoda, per que te possis alijs reddere „gratum . . . . sum Fraternitati tue concedendi auctoritate nostra, carissimo in Christo filio Wladislao regi, tum . . . . et carissime in „Christo filie . . . . . Anne regine Polonie illustribus cum duodecim, ac „dilecto filio nobili viro Allexandro duci Lithuanie eciam cum duodecim „[personis], quas rex, regina et dux prefatus duxerint eligendas, vt . . . . . „. . . . . . quilibet ipsorum et personarum prefatarum duxerit eligendam, „omnium peccatorum suorum, de quibus corde contrito et ore confessionis „. . . . . enses postquam . . . . . . lis concesseris, semel et alias „pos . . . . . mortis articulo eciam semel plenam remissionem auctoritate „apostolica . . . . valeat, eciam si talia fuerint, propter „que [Sedes apostolica] foret merito consulenda tenore presencium concedimus facultatem. Datum . . . . pontificatus nostri „anno primo“.

. . . . nos in dicto vestre Serenitatis regno essemus constituti, fuit pro parte vestre regie maiestatis supplicatum, quatenus vobis

regi et viginti alijs personis, per vos eligendis, eandem indulgenciam, quam prefatus dominus noster Allexander papa quintus nuper illis, qui in concilio generali Pysano fuerunt, concessam, videlicet vt confessor seu confessores, quem vos et quelibet dictarum viginti personarum, per vos ad hoc eligendarum, duxeritis seu duxerit eligendum, omnium peccatorum vestrorum et suorum, de quibus corde contriti et ore confessi fueritis et fuerint, infra duos menses a data presencium affuturos semel et postea in mortis articulo eciam semel plenam remissionem auctoritate apostolica concedere valeant, tenore presencium indulgemus. Que omnia et singula vobis domino regi et alijs quibuscumque intimamus, insinuamus et notificamus et ad vestram et cuiuslibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes litteras nostro sigillo consueto fecimus communiri. Datum et actum Cracouie anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, indiccione tercia, hora terciarum vel quasi, in domo nostre habitacionis, die penultima mensis Aprilis, pontificatus prefati sanctissimi in Christo domini nostri, domini Allexandri anno primo. Presentibus ibidem honorabilibus viris, dominis Iohanne custode et canonico Cracouiensi et Michaele scolastico Gneznensi, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 318), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu pozostał.

162. 1410. die 19. mensis Maii, in *Gliniany*.

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni de *Kalinowa* CC marcas in villa *Maczow* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo attendentes fidei constanciam constantisque fidelitatis merita, quibus nobilis Iohannes de *Kalinowa,* fidelis noster dilectus, nobis complacuit et aucto fidelitatis studio in posterum prestancius poterit complacere, horum intuitu meritorum ipsum volentes nostrarum graciarum speciali prerogatiua preuenire (et) ad nostra seruicia continuo reddere prompciorem, in et super villa nostra *Maczow*[1]) et allodio dicte ville, in districtu Kalissiensi sitis, sibi ducentas marcas numeri et ponderis Polonicalium, scilicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, centum videlicet et quinquaginta marcas, quibus de nostra voluntate et consensu predictam villam et eius allodium redemit, et quinquaginta marcas racione ipsius fidelium obsequiorum denuo assignauimus graciose et tenore presencium mediante in villa et allodio supradictis donamus, damus, conferimus et asscribimus. Quamquidem villam

Maczow cum suo allodio Iohannes predictus cum omni iure et dominio, agris, pratis, campis, borris, syluis, gaijs, mericis, nemoribus, aucupacionibus, venacionibus, mellificijs, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis, molendinis et emolumentis, censibus, fructibus, prouentibus, redditibus, pertinencijs, appendijs et coherencijs vniuersis, prout predicta villa et ipsius allodium in suis limitibus et granicijs ab alijs circumferencialiter est diuisa et distincta, tenebit, vtifruetur et quiete possidebit tamdiu, quousque predicte ducente marce sibi vel suis legittimis successoribus per nos aut nostros successores integraliter fuerint persolute. Quibus ducentis marcis predictis solutis dicta villa cum allodio ad nos vel ad successores nostros pleno iure deuolui et redire debebit. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in *Glinani* feria secunda in crastino sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 146 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Maczów*, wieś tej ani podobnej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej obecnie nie istnieje; jakaby zaś tu miejscowość rozumianą była, oznaczyć nie umiem.

163. 1410. die 16. mensis Iulii, prope *Hasterad*.

Wladislai II. regis Poloniae ad Albertum episcopum Posnaniensem de pugna Grunvaldensi litterae.

Princeps presul eximie, pater in Christo reuerende! Heri audientibus nobis missarum solemnijs magister generalis Cruciferorum cum omni sua potencia, quam habuit, ad nostros appropinquans exercitus, siciens nobiscum preliari et nostrorum fundere sanguinem, nobis et domino Wytoldo fratri nostro carissimo duos gladios direxit sic inquiens: ecce vobis duos gladios dirigimus in vestrum subsidium, vt hodie per conflictum campestrem duellare debeatis nobiscum et locum certaminis nobis indicite aut ipsum vobis indicendum requiratis. Quibus tandem in mansuetudine animi nostri respondimus: gladios nobis per vos missos suscepimus et sic suscipere volumus vobiscum, quia Christi nomine inuocato per conflictum volumus decertare; locum autem certaminis vobis indicare non possumus neque scimus, sed omnipotens Dominus, qui cuncta regit et disponit vniuersa, locum, in quo vobiscum pugnaturi sumus, iam vobis preparauit. Denique statim sine mora exercitibus nostris ordinatis et instructis, ipsos dimissimus contra hostes transituros in conflictum, vbi non in virtute brachij nostri vel gencium multitudine armatorum, sed solius Dei potestate et virtute, qui nos semper ab aduersis dignatus perseuerare, paucis valde de nostris, nullis vero notabilibus interfectis, omnes exercitus inimicorum prostrauimus et ipsum magistrum generalem et mareschalcum

Swarczybog cum alijs multis commendatoribus Cruciferis peremimus et captiuos infinitos ad nostra tentoria deduximus et habemus captiuos, inter quos ducem Conradum iuniorem ducem Stetinensem, Christophorum et alios hospites valde multos, quorum numerum ignoramus, recepimus et in captiuitatem adduximus, sicque hostibus prostratis et in fugam conuersis, qui remanserant superstites, licet pauci, ipsos in propria persona similiter insecuti et insequi exercitibus nostris per quatuor milliaria mandauimus, vbi iterum infiniti ex ipsis fugientibus sunt perempti et alij in vndis fugientes sunt submersi. Nos vero Deo nostro de triumpho nobis concesso gracias agentes, per duo milliaria vltra ipsos insequentes, ad tentoria nostra rediimus sani et incolumes, nobis diuina clemencia fauente et fortuna. Ideo Paternitatem vestram petimus et hortamur, quatenus diuinam clemenciam, que nos nullis nostris meritis precedentibus, tantis donauit beneficijs, deprecari velit, vt eandem in nobis continuare pietatem dignetur et concedere in hostibus incepte victorie triumphum consummare. Datum prope *Hasterad* in campo prelii nostri, feria quarta in crastino Diuisionis apostolorum. — Eciam feria sexta, cum a ciuitate nostra *Hoynsteyn* recedere voluimus, venerunt ad nos nobiles Cruciferorum et ciues de districtu et ciuitate *Huldenburg*, castrum bonum valde nostre subicientes dicioni. Anno Domini M CCCC X.

Teka Naruszewicza 10 N. 151, gdzie dokument ten jest zatytułowany: Vladislaus Dei gracia rex Polonie etc. domino Alberto episcopo Posnaniensi post pugnam Grunvaldensem.

164. 1410. die 20. mensis Iulii, in Elbing.

Consules civitatis Elbingensis Wladislao II. regi Poloniae nuntium suum commendant.

Aller durchluchtichster ffurste vnde grossmechtiger gnediger konig vnde here. Euwere grossmechtige konigliche gnade czu ir guttlichen nemen wellen, das wir rathmanne vnde die gemeyne der stat Elbing dissen erbarn man, ein prior des klosters mit vns czum Elbinge vorgeschreben an euwere hochwirdige koniglige gnade senden, vnde wir mit demuttlichem dinste euwere hochgeborne koniglige gnade bitten, wes desser kegenwertiger bryffczeiger van vnses geschefftis wegen an euweren konigeligen gnaden worbende is, das euwere gnade vff syn wort vnde gewerben ganczen louben hongen welle in aller wys, ab wir alsampt vor euwern gnade do solbis kegewertig weren. Geschreben am sontage nehst vor Magdalene vidue, vnder der stat secret Elbing borger ruckelinge off dissen bryff gedrucket, des wir alsampt hir czu no czur czyt gebruchen, im iare des hern Christi XIIII C X.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej. Pieczęć, która po stronie adresowej wyciśniętą była, wykruszyła się zupełnie.

165. 1410. die 21. mensis Augusti, in Fredek.

Designatio rerum pretiosarum a Wilhelmo de Rosenberg quondam commendatore in Strasberg, Wladislao II. regi Poloniae traditarum.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo decimo, indiccione tercia, die dominico, vicesima prima mensis Augusti, hora vesperorum vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno ipsius primo, in comodo testidunato immediate circa refectorium castri episcopalis *Fredek,* in mei notarij publici testiumque infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presencia, personaliter constitutus venerabilis et religiosus vir, dominus Wilhelmus de Rosenberg, quondam commendator in Strasberg, Culmensis dyocesis, in presencia reuerendi in Christo patris et domini, domini Arnoldi episcopi Culmensis et honorabilis et strennui militis domini Ianussij de *Kretkow,* aperuit quendam cistam, ferreis laminibus circumdatam et tribus clauis desuper conclauatam, quam cum aperuisset, ex ea recepit et exhibuit et postea in eandem cistam reintrudi fecit argentea sollempnia clinodia infrascripta cum reliquijs sanctorum interclusis. Primo vnam magnam crucem argenteam, desuper deauratam et lapidibus preciosis ornatam, cum notabili pede argenteo; item vnam monstranciam argenteam; item vnam mediocram monstranciam, que ambe monstrancie pulchris disposicionibus sculpturis fuerunt adornate. Item vnam magnam tabulam cum reliquijs, habens a sinistris et dextris tabulas varijs reliquijs impletas. Item mediocrem tabulam argenteam habens consimiliter tabulas a dextris et sinistris reliquijs impletas. Item vnam paruam tabulam argenteam reliquijs impletam. Item vnum preciosum altare portatile argenteum et deauratum. Item vnum magnum calicem cum patena. Hec omnia premissa dominus Wilhelmus predictus de cista predicta exhibuit et comodo, quo eam inuenit et exhibuit, sic asserebat, se de castro Strasberg ad castrum Fredek transmisisse et illesa sine diminucione exhibuisse. Item predictus dominus Wilhelmus quondam commendator in Strasberg exhibuit duas cappas chorales de *sammat;* item exhibuit vnum ornatum ecclesie integrum cum argenteis clinodijs, scilicet vnam casulam flaueam et cappam choralem flauei coloris argenteis clinodijs ornatas, et duas tunicas dalmaticas sine clinodijs flauei coloris, quas casulam, cappam et dalmaticas duntaxat predictus dominus Wilhelmus asseruit et recognouit, reuerendo in Christo patre ac domino Arnoldo episcopo Culmensi sibi et ecclesie sue in bona fide sua donasse et dedisse tunc temporis, quando castrum Strosberg rexisset et possedisset. Item dictus dominus Wilhelmus publicc consensit et ei placuit, vt omnia supradicta serenissimo et magnifico principi et domino, Wladislao regi Polonie per predictum dominum episcopum Culmensem tradi posset nomine sui et ordinis sui. De et super quibus omnibus et singulis exhibicionibus predictorum et recognicione reuerendus in Christo pater, dominus Arnol-

dus episcopus supradictus et dominus Ianussius de *Kretkow* sibi per me notarium publicum infrascriptum fecerunt (s) sibi fieri vnum vel plura publicum vel publica instrumentum vel instrumenta; et vt cercior fides premissis exhiberetur, predictus reuerendus in Christo pater et dominus Arnoldus episcopus Culmensis, dictus dominus Wilhelmus Rosenberg et dominus Ianussius de *Cretkow* sigilla sua per me notarium publicum fecerunt appendere. Acta sunt hec anno, indiccione, mense, die, hora, loco et pontificatu quibus supra. Presentibus ibidem venerabilibus et religiosis viris, dominis: magistro Nicolao Girko, vicario domini episcopi suprascripti et Iohanne Schauwenworst scolastico, canonicis ecclesie Culmensis, necnon et Iohanne plebano in *Llubonia* et Iacobo Doring notario publico, Culmensis et Wladislauiensis dyocesis clericis, testibus fidedignis ad premissa, vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Iacobus Schonezee de *Swecza,* clericus Wladislauiensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predicte ciste appercioni, clenodiorum exhibicioni atque ac predicti domini Wylhelmi recognicioni et requisicioni, necnon omnibus et singulis suprascriptis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo ad requisicionem domini episcopi, domini Wilhelmi et domini Iohannis de *Kretkow* prenominatorum, hoc presens publicum instrumentum per alium fidelem, me alijs occupato negocijs fideliter scriptum, hic me manu propria subscripsi, publicaui et premissa in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigillorum supradictorum dominorum consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 319), opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pierwszej brak zupełny, dwie drugie wyłupane.

166. 1410. die 12. mensis Novembris, Posnaniae.

Nicolaus et Iacobus de *Górka,* necnon Margaretha et Anna de *Gilowiec* altare ad s. Venceslaum in ecclesia cathedrali Posnaniensi erigunt et dotant.

R. Nicolaus cancellarius Posnaniensis et Iacobus fratres germani, heredes de *Gorka,* necnon Margaretha et Anna de *Gylowyecz* Minori, fundują w kościele katedralnym poznańskim w kaplicy *in ambitu* po lewej stronie idąc do zakrystyi, ołtarz na cześć św. Wacława i Zygmunta męczenników oraz Leonarda, Maryi Magdaleny i Doroty. Na utrzymanie ołtarza i ołtarzysty przeznaczają fundatorowie 11 grzywien monety polskiej, to jest

na *Oporówku*[1]) 3 grzywny, na *Roszkowie*[2]) trzy grzywny, na *Iłowcu małym*[3]) 5 grzywien rocznego czunszu, który tak długo ma być wypłacanym, puki go następcy fundatorów nie wykupią a to na *Oporówku* 35 grzywnami, na *Roszkowie* 35 grzywnami a na *Iłowcu małym* 50 grzywnami, za któreto sumy natychmiast inny czynsz ma być zakupionym. Posnanie in die b. Martini episcopi a. D. 1410.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1483.

[1]) *Oporówek*, zapewne w pow. inowrocławskim.
[2]) *Roszków* zapewne wieś w pow. kościańskim, a może i inna, gdyż jest więcej miejscowości tej nazwy.
[3]) *Iłowiec mały* wieś w pow. szremskim.

167. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris Inventionis s. Crucis in ecclesia cathedrali Posnaniensi a Ioanne Czyrniński de *Rydzyno* factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Posnaniensis ad perpetuam rei memoriam. Etsi cunctorum pie mentis ad cultum diuinum, quod nostris desideramus temporibus, adaugendum, deuocio sit promptis studijs amplectenda, eorum tamen supplicum vota a nobis conuenit nedum deuocioribus prosequi fauoribus, verum eciam eos specialibus in se et suis attolli honoribus, quos erga nos et ecclesiam nostram Poznaniensem commendat ingencior excellencia meritorum. Inde est, quod cum dilectus in Christo nobilis Iohannes Czirnynski dominus de *Rydzino* nostre diocesis, de sua suorumque ac honorabilis Symonis de *Kaczkowo* canonici ecclesie nostre Poznaniensis parentum salute animarum recogitans, cupiensque terrena in celestia et transitoria in eterna felici commercio commutare, personaliter coram nobis constitutus, de bonis a Deo sibi collatis viginti marcharum numeri et monete Polonicalium pensionem annuam in et de censibus suis, prouenientibus in villis ipsius diocesis nostre in *Damecz* videlicet octo, in *Robczisko* quatuor, in *Cloda* quatuor et in *Pawlouicze*[1]) quatuor marchas in redditus et prouentus ecclesiasticos pro altari ad laudem et gloriam Dei et sub vocabulo Inuencionis sancte Crucis, et Concepcionis sancte Marie virginis in ecclesia nostra Poznaniensi, erga quem zelo pie deuocionis ardet accensus, fundando et de nouo erigendo et ministro seu rectori in ipso altari Domino perpetuo seruituro, pie Deo dicauerit et deuote in dotem obtulerit annectendum ac per incolas pro tempore villarum ipsarum in festo sancti Martini episcopi et confessoris annis singulis futuris ministro seu rectori eidem dandum et soluendum tamdiu, donec ipse Iohannes uel heredes seu successores seu domini vil-

larum earundem pro tempore pro ducentis marcis grossorum Pragensium numeri prescripti census seu pensionem alios perpetuos in alijs certis bonis pro dictis altari et ministro eius pro tempore . . . . consensu capituli Poznaniensis et ministri predicti emerint et in redditus et prouentus ecclesiasticos altari et ministro eisdem incorporari et intitulari procurauerint loco vig[inti marcharum pre]scriptarum. Nos supplicacionibus deuotis prefati Iohannis inclinati, votaque suaque laudabilia eo eciam ad cultum diuinum augendum digne promouenda commendantes ac volentes eum in se . . . . . . pro suis meritis, quibus apud nos et ecclesiam nostram dignum se reddidit et probatum, in ipsa ecclesia specialiter honorare, ut ceteri exemplo eius ducti laudabili ad deuocionem et fidelitatem erga ipsam ecclesiam nostram atque nos ardencius inflaminentur, altare predictum per eum consensimus et concessimus erigendum et fundandum, ac ad honorem Dei et Inuencionis sancte Crucis, Concepcionisque beate Marie virginis ereximus et erigimus ex certa nostra sciencia in capella ambitus penes locum capitularem in dextra parte chori dicte ecclesie nostre versus occidentem constructa, quam eciam capellam in suis tectis et testudinibus atque pauimentis dum et quociens expedierit reparandam, ius quoque patronatus et nominandi ac presentandi ministrum seu rectorem pro tempore eiusdem altaris ipsi Iohanni et liberis suis ac eciam domus et clenodij suorum heredibus propinquioribus, per lineam masculinam ab eo descendentibus, de venerabilium fratrum nostrorum, capituli nostri Poznaniensis consensu perpetuo dedimus et donauimus, damusque et donamus ac census prescriptos dicto altari in dotem anneximus et intitulauimus ac incorporauimus, annectimus, intitulamus et incorporamus, ipsosque census inantea, redditus et prouentus ecclesiasticos fore censendos et censeri, et ut tales ad forum et iurisdicionem ecclesiasticos spectare, libertatibusque et immunitatibus ecclesiasticis comunicare ac reddituarios eorum pro tempore, si et quociens neglexerint, ad solucionem debitam ipsorum per penas et censuras ecclesiasticas compelli debere decreuimus et decernimus per presentes. Et cum propter officium fiatur beneficium, et ne dictus Iohannes votis suis, suique et dicti Symonis parentes salubribus frustrentur suffragijs, dictum altare et eius ministrum pro tempore oneramus tribus missis, vna videlicet de sancta Cruce, secunda vero de beata uirgine Maria, et tercia pro defunctis singulis septimanis anni, diebus, quibus magis digne et deuocius poterit, per eundem ministrum uel alium pro eo presbiterum in ipso altari legendis, exceptis tamen Quadragesime diebus et septimanis Natiuitatis Resureccionisque Domini atque Penthecostes alijs quoque festis celebribus in suis officijs peragendis, de quibus tunc misse loco supranominatorum complebuntur. Que omnia et singula sic disposita et ordinata vt firma permaneant, presentis scripti patrocinio confirmamus perpetuo duratura. In cuius rei testimonium nostrum et capituli nostri predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie XVII die mensis Novembris, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo. Presentibus et consencientibus venerabilibus fratribus nostris: Pelka pre-

posito, Nicolao de *Chlapouo* Poznaniensi, Santhcone Pczeuensi archidyaconis, Nicolao cancellario, Michaele Bliden decretorum doctore, Vincencio de *Marczinkowo,* Iohanne Nepart, Przibislao, Alberto preposito Gluschinensi, Bartholomeo, [Iohanne] Budkonis, Nicolao Lanthmani, Petro Luciani, Floriano de *Poklathki,* Nicolao Czothczani, Albrico de *Costczino,* Mathia [Blida, Loduigo] canonicis ecclesie nostre Poznaniensis, ad sonum campane more solito capitulariter congregatis.

Oryginał pargaminowy, znacznie podniszczony, przechowany w archiwum kapituły poznańskiej, opatrzony jest dwiema pieczęciami podługowatemi ze zwykłego wosku, zawieszonemi na sznurkach z zielonego i różowego jedwabiu. Pierwsza wyobraża w tarczy herb Jastrzębiec, ponad tarczą popiersia św. Piotra i Pawła. Napis otokowy:

† s. maivs. alberti. iastrambecz. episcopi. poznaniensis

Druga jest pieczęcią kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Damiec,* wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
Robczysko, wieś w pow. wschowskim.
Kłoda i *Pawłowice* wsie również w pow. wschowskim.

168. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem altaris ad s. Venceslaum in ecclesia cathedrali Posnaniensi a heredibus de *Gorka* et *Gilowiec* factam.

R. Biskup potwierdzając ową fundacyę, nadmienia, że fundatorowie zobowiązali się jeszcze do reparacyi kaplicy, w której ołtarz wystawili, ilekroć tego będzie potrzeba. Prawo patronatu zlewa biskup na fundatorów i ich spadkobierców a ostatecznie na ich krewnych, tegoż samego herbu w linii męskiej; na ołtarzystów nakłada następujące obowiązki. Najpierw mają odprawiać tygodniowo trzy msze, to jest do św. Trójcy, do NPMaryi i za zmarłych, w dniach, które sobie wybiorą, wyjąwszy wielkie święta, w których nabożeństwo ma się w sposób przepisany odprawiać. W dnie św. patronów ołtarza mają kaplicę otworzyć i innym, którzy chcą mszę odprawiać, wszystko do tego przysposobić a nadto $1/2$ grosza zapłacić; wikaryuszom zaś katedralnym zapłacić mają 1 grzywnę w dniu po św. Maryi Magdalenie za odprawienie anniwersarza za dusze Wojciecha i Katarzyny, rodziców wspomnianych Mikołaja, Jakuba i Małgorzaty. Nadto mają każdocześni ołtarzyści w Suchedni odprawić wigilie 9 lekcyj za dusze fundatorów, zawsze przy katedrze przemieszkiwać i żadnego innego beneficium nie poszukiwać, któreby się temu sprzeciwiało. Testes: Pelka prepositus Posnaniensis, Nicolaus de *Chlapowo* Poznaniensis, Sandco Pczewiensis archidiaconi, Iohannes de *Nyeparth,* Michael Blyden decretorum doctor, Vincencius de *Marczynkowo,* Bartholomeus, Przybyslaus, Albertus prepositus Gluschynensis, Nicolaus Lanthman, Petrus, Lucianus, Iohannes

de *Czechel,* Nicolaus Czyoczany, Albertus de *Costrzyn,* Florianus de *Pokhlathky,* Mathias Blyda et Loduigus, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta anni 1483.

169. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Alberti episcopi Posnaniensis cum Iohanne plebano de *Poniec* de decimis fertonalibus quibusdam pactum.

R. Wojciech biskup poznański czyni za pośrednictwem swej kapituły ugodę z Janem plebanem w Poniecu o wiardunki (*fertones*) dziesięcinne z wsi *Gościejewice, Rokossowo, Drzewce, Dzięczyna* i *Śmiłowo,*[1]) które tenże proboszcz przywłaszczał sobie na mocy sfałszowanego dokumentu jakoby Andrzeja biskupa poznańskiego, a które właściwie do stołu biskupiego należą. W skutek tego zatrzymuje biskup dla swego stołu wiardunki z *Gościejewic* i *Rokossowa,* a z *Drzewców, Dzięczyny* i *Śmiłowa* odstępuje kościołowi ponieckiemu. Nadto dla pewności na przyszłość spisuje wsie, które do tegoż kościoła należą: *Police* z przynależytościami i folwarkiem kościoła *Schybe,* leżącym obok młyna, 8 ogrodów pod *Poniecem, Drzewce, Dzięczyna* i *Śmiłowo* z dziesięcinami i mesznem, miasto *Poniec*, wie *Gościejewice, Rokossowo, Sarbinowo, Sowiny, Zawady, Waszkowo, Janiszewo, Maczyno, Lubonia, Mierzewo, Czarnkowo* i *Stara Golina*[2]) z dziesięcinami i mesznem, z każdej po 2 miary żyta i owsa. Testes: Pelka prepositus, Nicolaus de *Chlapowo* Posnaniensis, Sandco Pczewensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Michael Bliden decretorum doctor, Vincencius de *Marczinkowo,* Iohannes de *Nyeparth,* Bartholomeus, Przibislaus, Albertus Gluschinensis, Nicolaus Lanthman, Petrus Luciani, Iohannes de Czechel, Nicolaus Czothczyany, Albertus de *Costrzyn,* Florianus de *Poklyathki,* Mathias Blida et Ludvigus prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta de a. 1555.

[1]) *Gościejewice,* wieś w pow. krobskim.
Rokosowo, wieś w tymże powiecie.
Drzewce, Dzięczyna i Śmiłów, wsie w tymże powiecie.

[2]) *Police,* wieś niegdy pod *Poniecem* położona, dziś nie istnieje.
Poniec miasteczko, *Sarbinowo* i *Golina* wsie w pow. krobskim.
Sowiny i *Janiszew,* wsie w tymże powiecie.
Schybe, Maczyno, Mierzewo, Lubonia i *Czarnkowo* dziś w pow. krobskim nie istnieją.

170. 1410. die 30. mensis Novembris, in *Polapy*.

Wladislaus II. rex Poloniae episcopo Cracoviensi Nicolaum canonicum Cracoviensem et Sandomiriensem ad ecclesiam in *Polapy* praesentat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie, principi, presuli eximio, patri reuerendissimo . . . . Cracouiensi . . . . dilecto, graciam nostram et omne bonum. Quia ecclesia P . . . . collacionis per mortem magistri Iohannis . . . . . . olim nostri predicatoris, vltimi et immediati . . . . ipsius vacat et ad presens vacare . . . . ideo honorabilem dominum Nicolaum Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum canonicum, aule nostre notarium fidelem dilectum vestre Paternitati in Christi nomine . . . . affectantes, quatenus ipsum de eadem canonice . . . . . investire, curam spiritualium . . . . temporalium sibi in ipsa commitere adhibetis . . . . . . et solempnitatibus circa talia solitis et consuetis, prout ad vestre Paternitatis pertinet officium pastorale. Datum in *Polapi* loco venacionum [nostrarum, in die] sancti Andree apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo.

Dokument pargaminowy, w skutek wilgoci i zbutwienia prawie wcale nieczytelny, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 320), opatrzony był średnią pieczęcią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, po której tylko mały ułomek pozostał.

171. 1411. die 10. mensis Februarii, in *Kalisz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Barthossio de *Plomykowo* villas *Torzykowo, Niedamirz* et *Wronczyno* CCC marcis pignori obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes pure fidei constanciam et constantis fidelitatis merita, quibus strenuus Barthossius de *Plomycowo*, miles noster fidelis, nobis complacuit et adhuc aucto fidelitatis studio in futurum prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi in et super villis nostris *Thorzycowo, Nedamyrze, Wronczyno,*[1]) in districtu Pyzdrensi sitis, tricentas marcas numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, deputamus et assignamus, per ipsum et eius successores in eisdem tricentis marcis cum omnibus et singulis ipsius vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis, ad ipsam quomodolibet spectantibus ab antiquo, prout in suis metis et granicijs longe,

late et circumferencialiter est distincta, habendum, tenendum, vtifruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque sibi vel ipsius successoribus per nos vel nostros successores tricente marce predicte fuerint persolute integraliter et ex toto: exceptis contribucionibus nobis pro stacionibus nostris dari solitis, quas pro nobis reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in *Kalisch* in die beate Scolastice, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Teka Naruszewicza 11 N. 3, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Torzykowo*, dziś nie istnieje.
Niedamirz, również nie istnieje.
Wronczyno, wieś niegdy parafialna w pow. gnieźnieńskim.

172. 1411. die 17. mensis Februarii, in *Łagów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi CCC marcas soluturum sese obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod reuerendissimus in Christo pater dominus Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et vicarius regni nostri Polonie generalis, trecentas marcas monete in medijs grossis et numeri in regno nostro predicto Polonie communiter currencium, quadraginta videlicet octo grossos in quamlibet marcam computando, nobis in peccunijs numeratis mutuauit. Quasquidem trecentas marcas monete et numeri predictorum promittimus eidem domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi in paratis peccunijs sub verbo regio, dolo et fraude quibuslibet postergatis, persoluere ad festum Natiuitatis beati Iohannis baptiste proxime nunc venturum. Insuper promittimus similiter sub verbo regio, doloque et fraude postpositis, quod mox et quamprimum gwerre, que nunc inter nos et . . regem Hungarie emergunt et vertuntur, sedate, complanate et semote fuerint, de capitaneatu Cracouiensi disponere volumus iuxta omnem et totalem predicti domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis voluntatem. Ceterum promittimus modo, quo supra, quod omnes alias literas nostras, quas predictus dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis a nobis habet super alijs peccunijs per ipsum nobis mutuatis, in omnibus punctis et clausulis ipsarum tenebimus et obseruabimus inuiolabiliter et inconcusse. Preterea promittimus modo superius descripto, quod reges et regine Polonie, successores nostri, omnes litteras nostras super omnibus debitis peccunialibus per nos apud predictum dominum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem contractis, firmiter et inuiolabiliter obseruare in punc-

tis et clausulis ipsarum vniuersis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in opido *Lagow* prope Caluum montem feria tercia proxima post diem beati Valentini episcopi et martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 321). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

173. 1411. die 8. mensis Martii, in *Wieleń*.

Thomas abbas monasterii Velenensis testatur, fratrem Ioannem Czerbist eidem monasterio IV marcas annuas contulisse.

In nomine sanctissime et indiuidue Trinitatis. Nos frater Thomas abbas monasterij in *Velen*, ordinis Cisterciensis, Poznaniensis diocesis, ad noticiam deducimus vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencia visuris et audituris, quod deuotus in Christo noster dilectus frater Iohannes Czerbist, senior abbas nosterque professus, traditum terrene substancie sibi talentum tamquam prudens dispensator, non in temporalibus bonis lucrum studuit expendere, ymmo maluit ipsum talentum ad depositum magis tutum reponere, ubi nec a vermibus corroditur, nec usu hominum illicito consumitur. Attendens non improuide dictus frater ecclesiam nostram luminaribus et ceteris attinencijs necessarijs carere, stipendijsque et fructibus adeo exilem existere, quod verisimiliter decore congruo usque huc nullo potuit decorari, vnde predictus frater ad decorem domus Dei, gloriam eius, necnon ad laudem intacte virginis Marie genitricis ipsius, et ad salutem et redempcionem animarum Katherine Hendillinne et Iutte Vulyngynne et parentum atque progenitorum ipsarum dedit, donauit ac deputauit pro necessarijs usui et utilitatibus dicte ecclesie in et super bonis et hereditatibus validi viri, videlicet Remschilini heredis de *Smygla* et *Kossznow* quatuor marcas grossorum Bohemicalium annui census, per custodem nostri monasterij, qui pro tempore fuerit, super festo beati Martini omni anno subleuandas, colligendas et percipiendas. Dedit nichilominus predictas quatuor marcas ac deputauit usui ecclesie predicte presertim ex eo, quod ꞕec inconcusse atque irretractabiliter per ipsum custodem debeant et teneantur perpetuis temporibus obseruari, quorm modum et formam hic subiungimus. Primo et principaliter faciat custos, qui pro tempore fuerit, iugiter ardere lampadem coram summo altari, que lumine clare, lucide et splendide die noctuque luceat et ardeat inextingwibiliter, deinde singulis diebus, dummodo completorium decantatur, tunc ad incepcionem psalmj videlicet, qui habitat in adiutorio, idem custos duo lumina ponat super candelabra ferrea, que incessanter ardere permittat usque ad finem ipsius completorij et precipue post complecionem antyphone, scilicet Salue Regina; item quando seu quociens dies anniuersarius Katherine et Iutte

predictarum peragitur, debet per memoratum custodem poni aut sterni vnum capecium supra sepulcrum, signanter intus formas in choro erectum et circa ipsum sepulcrum debent locari similiter quatuor candelabra cum luminibus desuper positis, que pari modo ardere debeant usque ad vigiliarum et missarum complecionem. Item a pulsu excitacionis de mane seu quociens tempus et hora exposcuerit, ardere debeat lumen in dormitorio et ambitu ante capellam(?) et in calefactorio usque ad luminis diei claritatem, ut fratres sine corporum offensione eant obediencias suas et alia necessaria facturi. Item quilibet custos pro tempore in custodie officio existens, subcustodi pro solacio sibi adiuncto dare sit asstrictus de censibus predictis VI grossos singulis annis, quod eo sollicicior reddatur circa rerum ecclesie obseruacionem atque ipsarum conseruacionem. Hos siquidem articulos prenarratos eo modo atque eo ordine, tempore et loco, secundum quod premissum est, per quemlibet custodem volumus inuiolabiliter obseruari, decernentes tenore presencium, quod de subleuacione, percepcione predictarum quatuor marcarum nullus nostrum omnino se intromittere audeat, nec prior, nec subprior, nec cellerarius, nisi solus custos, ut superius est expressum; si quis autem officialium uel aliquis alius secus agere presumpserit, seu eas petere recipere quoquomodo attemptauerit, eo instanti et ipso facto excommunicacionis sentencijs se nouerit irretitum, quas inquam excommunicacionis sentencias auctoritate nobis ab ordine concessa, ferimus in hijs scriptis in omnes pariter in genere et specie in contrarium facientes, et tam nobis, quam nostris successoribus, istius monasterij abbatibus predictorum censuum percipiendi facultas tenore presencium penitus sit preclusa, subicientes nos nichilominus et dictos nostros successores correccioni venerabilis in Christo patris et domini, domini Henrici abbatis in Paradiso, nostri visitatoris, si ausu temerario in fraudem atque dampnum dicte nostre ecclesie de huiusmodi censuum percepcione nos et nostri successores intromiserimus ac usui nostro qualicumque modo deputauerimus. Volumus insuper et tenore presencium declaramus, quod mox et in continenti, cum dictus Remschillinus aut sui heredes, summam capitalem videlicet XL marcarum grossorum nobis, nostro conuentui aut vni nomine nostri et dicti nostri conuentus restituerit, debet ad depositum poni, quousque consimiles census commode in loco congruo valeant comparari. Et quod efficax perpetue permaneat predicti fratris Iohannis dacio et nostri conssensus pariter et assensus adhibicio, presentem nostram literam in vim, efficaciam et robur perpetue firmitatis sigillo nostri predicti visitatoris, nostro atque nostri predicti conuentus fecimus et iussimus communire sigillis. Datum in *Velen* monasterio nostro predicto anno Domini millesimo quadringentesimo XI°, ipsa dominica, qua in ecclesia Dei cantatur Reminiscere. Et ne aliquis in posterum forte causetur ob presentis dacionis testamentaliter institute ignoranciam, idcirco nomina omnium et singulorum fratrum conuentualium nec superstites existencium, presenti litere fecimus secundum ordinem inserere: primo et principaliter nomen prioris, videlicet Iohannis Leipczg, Willermi supprioris, Georgij Schorn,

Nicolai Weynrichs, Petri magistri curie in *Pressag,* Nicolai sculteti, Iohannis Neuman, Iohannis Briger, Iohannis Lobin, Bartholomeus Preuzse, Martinus de *Sagano,* Martini iunioris (?), Nicolai Polkinhoyn, Nicolai Romung, Nicolai Coti etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Przement N. 9), opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których dochowała się tylko pierwsza, średniej wielkości, z zielonego wosku, nieco zniszczona, wyobrażająca pomiędzy dwoma słupami Matkę Boską z dzieciątkiem w stojącej postawie. Napis otokowy uszkodzony. S'CONVENTVS . . . . CTE MARIE.

174. 1411. die 6. mensis Aprilis, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, ratam facit donationem XXX marcarum, a Dobeslava, relicta vidua Andreae Bytkowski, monasterio Posnaniensi Fratrum Praedicatorum factam.

R. Dobiesława wdowa po Andrzeju Bytkowskim darowywa klasztorowi Dominikanów w Poznaniu 30 grzywien, mianowicie 20 grzywien, które na nią spadły wiana macierzyńskiego (*dotalicii materni*) i 10 grzywien, które jako jej wiano zapisane są na wsi *Osowo.* Po śmierci testatorki będzie klasztorowi z *Osowa* wypłacany czynsz coroczny 3 grzywien, dopuki onegoż kto z bliższych sukcesorów za 30 grzywien nie skupi. Poznanie feria secunda post dominicam Ramispalmarum. Testes: Iacobus de *Pruszycze* castellanus Rogosnensis, Mathias Warpansz de *Sarczino,* Nicolaus de *Srzebnagora,* Nissilo de *Dobyeszyewicze,* Sandzywogius de *Staranszyno,* Chwalantha de *Lubyecz* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1462.

175. 1411. die 14. mensis Maii, in *Tęczyn.*

Iudicium terrestre Sandomiriense testatur, Iacobum de *Iemielno* cum Iacussio de *Protkowice* villam *Motyczno* villa *Przegrzeb* commutasse.

Nos Nicolaus de *Strzelcze* iudex et Petrus de *Falkow* subiudex terre Sandomiriensis generales, notum facimus omnibus et singulis, modernis et futuris, harum noticiam habituris, quod veniens nostram nostrorumque assessorum presenciam, nobilis Iacobus heres de *Gemelno,* sanus mente pariter et corpore, non compulsus, non coactus, nec aliquo dolo uel errore seductus, sed spontanea ac vltronea voluntate, necnon maturo consilio suorum amicorum salubriter prehabito, publice ac manifeste recognouit et

fassus est, villam suam dictam seu nuncupatam *Mothiczno*, cum omni iure et toto dominio, necnon omnibus vtilitatibus, censibus, redditibus, agris, campis, pratis, aquis, paludibus, stagnis, siluis, mericis, virgultis, rubetis, arwis et generaliter omnibus et vniuersis vsibus ad dictam villam quomodouis spectantibus, que nunc sunt uel imposterum quoquomodo fierj possint, secundum prout eadem villa *Mothyczno* in suis granicijs et limitibus late longeque est limitata et distincta, sicut solus tenuit et habuit, nichil sibi uel suis proximioribus in predicta villa iuris uel dominij reseruando, nobili Iacussio heredi de *Prothkouicze* et ipsius successoribus racione commutacionis pro villa dicta *Przegrzeb* et pro tringentis marcis latorum grossorum Pragensium numeri Polonici consueti XL(VIII) grossos marca pro qualibet computando, commutauit, vendidit ac perpetualiter, realiter et cum effectu resignauit et debet ipsum intercedere pro eadem uilla uel ipsius posteros ab omni impedimento cuiuslibet persone iuxta consuetudinem terrestrem, sub dampno iuris terrestris. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum in *Thanczin* feria quinta proxima ante diem Spiritus sancti, anno Domini M° CCCC° XI°. Presentibus his nobilibus: Ianisio de *Bambelno*, Ianisio de *Boriszouicze*, Dobcone de *Chomanthow* olim, Ianissio de *Lyppa*, Petrassio de *Ninostouicze*, Nemyerza de *Lukowa* heredibus et alijs quam pluribus testibus fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 105 v.

176. 1411. die 22. mensis Maii, in *Krobia*.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, heredes de *Bukownica Minori*, partem suam eiusdem villae cum Alberto episcopo Posnaniensi uno manso agri in *Krobia stara* commutasse.

Nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam, nobiles Msczysko, Pelka, Bogufalus et Luchna germani, Swachna, Nicolaus et Agnes, heredes de Minori *Bukownicza*, Cunradi pueri, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, maturo amicorum suorum consilio prehabito, totam ipsorum partem in *Bukownicza*,[1]) quam ibi habent, commutacione cum reuerendissimo in Christo patre, domino Alberto episcopo Poznaniensi facta, pro vno manso libero in Antiqua *Crobya* et centum marcis grossorum latorum, sibi dicto domino episcopo Poznaniensi et ipsius successoribus canonice intrantibus, rite et racionabiliter vendiderunt et ascripserunt, cum omnibus

vtilitatibus et obuencionibus vniuersis, videlicet campis, agris, pratis, siluis, borris, gaijs, mericis, nemoribus, rubetis, aquis et earum decursibus, molendinis, piscinis, lacubus, fossatis, fluuijs et generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus, qui in eadem parte sunt uel fieri possunt, nichil iuris nec dominii in eadem parte hereditatis pro ipsis reseruando, coram nobis perpetuo resignauerunt tenendum, habendum, possidendum, obligandum, vendendum, commutandum. Quam commutacionem vnacum resignacione admisimus, ratificauimus, admittimus et presentibus confirmamus fore perpetuo tenendum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Crobya,* in crastino Ascensionis Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Nicolao de *Morka,* Rulanth de *Gluchowo,* Przybakone de *Conary,* Michaele de *Crzekothowicze,* Martino de *Pacoslaw,* Nicolao de *Tworzyanky* et alijs quampluribus heredibus fidedignis, ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica,* wieś w pow. krobskim.

177. 1411. die 8. mensis Iunii, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet commutationem quartae partis villae *Szymanowice* uno manso agri in *Nosków,* a Nicolao de *Szymanowice* cum Dobrogostio et Marcussio de *Marsyelewo* factam.

R. Starosta Sędziwój wiadomo czyni, iż przed nim i wielu innymi szlachtą stanąwszy Mikołaj z *Szymanowic* zamienił z Dobrogostem i Markuszem braćmi z *Marsyelewa* czwartą część wsi *Szymanowic*[1]) za jeden łan wolny w *Noskowie*[2]) i za 50 grzywien gotówki. Gnezne feria secunda in Crastino s. Trinitatis. Testes: Sandivogius de *Scurky,* Andreas de *Grabyenicze,* Symon de *Sirniky,* Iohannes de *Brudzewo,* Sandivogius de *Brudzewo,* Falantha de *Lubecz* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1428.

[1]) *Szymanowice,* wieś parafialna w woj. kaliskiem, pow. konińskim.
[2]) *Nosków,* wieś w woj. i pow. kaliskim, par. *Dobrzec.*

178. 1411. die 8. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter capitulum Gnesnense et heredes de *Szolowo* de via quadam litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca iudex et heres de *Wilczina,* Bodzantha de *Chlappowo* subiudex Calisienses generales, significamus tenore presencium, quibus epedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo, feria secunda in crastino sancte Trinitatis, in domo nostre habitacionis, in suburbio Gneznensi sita, nobis literam in papiro scriptam, sigillo citatorio iudicij regalis districtus Kalisiensis sigillatam, presentauit,(s) ipsam per nos volentes confirmari, huiusmodi sub tenore:

„Nobilibus dominis Iacussio Iacca heredi in *Wilczina,* iudici gene„rali et Bodzanthe de *Chlappowo* subiudici Kalisiensibus, dominis et amicis „nostris dilectis, Nicolaus Baworowsky, burgrauius, Nicolaus Pywonsky „vicepalatinus et vicesubcamerarius, Petras[sius . . . . . bowskj viceiudex, „Iohannes Strz . . . wsky vicesubiudex et loco subcamerarij et Ianussius „vexillifer iudicio regali feria quarta post diem [sancti] Vrbani anno „Domini millesimo quadringentesimo vndecimo in *Kalis* presidentes, serui„cium et sinceri fauoris continuum incrementum! Nobiles domini! Ad „vestram noticiam deducimus per presentes, quomodo venerabile capitulum „Gneznense iusto iure et vero iudicio euasit heredes de *Scholowo,* videlicet „Iaskonem patrem, Ianussium, Dobessium et Wirzbantham filios pro via, „que vadit et facta est de fine ville *Cayewo*[1]) circa fluuium *Lanczinoga* „versus *Iankowo,*[2]) in quo fluuio est piscina ville *Cayewo,* et pro palis „*koli* wlgariter dictis et quartis sepi *przansla* nuncupatis, circa eandem „viam septis et factis, et super hoc predictum capitulum iudicatum soluit".

Nos igitur Iacussius et Bodzantha iudices memorati visa litera et causa dominorum predictorum, de consilio iurisperitorum ac inter nos matura deliberacione prehabita diligenti, ipsam confirmauimus et presentibus sentencialiter confirmamus. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum anno, die et loco, presentibus, quibus supra. Per manus discreti Nicolai de *Strzedzewo* transiuit hec litera, qui hoc habuit in commisso.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 322), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, które wraz z paskami pargaminowemi odpadły.

[1]) *Kajew,* wieś w pow. pleszewskim.
[2]) *Janków* wieś w tymże powiecie.

179. 1411. die 9. mensis Iunii, Gneshae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet venditionem villae *Byszewa* a Sandivogio de *Skurki* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi CCC marcis factam.

Nos Sandziuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum terre eiusdem nobilium presenciam veniens nobilis Sandziuogius de *Skurky*, non coactus, non compulsus, nec aliquo errore seductus, sanus mente et corpore existens, ex deliberato animo, maturo consilio amicorum suorum prehabito, suam totam villam et hereditatem *Bysseua*[1]) in districtu Gneznensi sitam, pro trecentis marcis grossorum latorum, numeri Polonicalis, reuerendissimo in Christo patri, domino Nicolao archiepiscopo et ecclesie sue sancte Gneznensi ac ipsius successoribus, canonice intrantibus, rite et racionabiliter perpetuo vendidit, cum omnibus vtilitatibus et appendencijs, videlicet campis, agris, allodijs, pratis, pascuis, siluis, borris, gaijs, mericis, nemoribus, rubetis, mellificijs, lacubus, fluuijs, piscinis, fossatis, piscaturis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs, nichil iuris et dominij pro se et suis successoribus reseruando, coram nobis more solito resignauit, perpetuo tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, alienandam, arrendandam et in vsus suos ac suorum beneplacitum(s) conuertendam, prout sibi dicto domino archiepiscopo uel ipsius ecclesie sancté et successoribus melius et utilius uidebitur expedire. Quam vendicionem et eciam resignacionem admisimus, ratificauimus et confirmauimus, admittimus, ratificamus et presentibus confirmamus perpetuo fore tenendam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne feria tercia post festum sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Krolicowo* Gneznensi, Iohanne de *Toliscowo* Kalissiensi castellanis, Iacussio Iaka de *Vilczina* iudice Kalisiensi, Iaroslao Poznaniensi, Petro de *Zyrzniky* Kalisiensi vexilliferis et Iohanne Brzozoglowi de *Sulanczyno* capitaneo Bydgostiensi ac alijs pluribus testibus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 323), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z pąsowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Byszewa*, dziś wieś tej nazwy w pow. gnieźnieńskim nie istnieje.

180. 1411. die 29. mensis Iunii, Romae.

Ioannes XXIII. P. M. episcopis Misnensi, Wratislaviensi et Lubusensi mandat, ut ecclesiae Posnaniensi contra raptores bonorum ecclesiasticorum opem ferant.

Kopia pargaminowa z XV w. przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. F. 14).

181. 1411. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis constituit fines ecclesiarum parochialium de *Chrzypsko, Biezdrowo, Otorowo* et *Psarskie*.

R. Wojciech biskup poznański, mając na względzie niestósowność podziału wsi pomiędzy parafiami *Chrzypsko, Biezdrowo* i *Otorowo* pod względem ich odległości, odłącza od parafii chrzypskiej wsie *Białokosz* i *Gruszyn*, wieś *Orle* od parafii biezdrowskiej, wieś wreszcie *Buszewo* od parafii otorowskiej i takowe do parafii *Psarskie* przyłącza.[1]) Poznanie in crastino beatorum Petri et Pauli apostolorum. Testes: Pelka prepositus, Nicolaus archidiaconus Poznanienses, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Simon custos Poznanienses, Kyelcz custos Lanciciensis, Iohannes de *Nyeparth*, Michael Bliden decretorum doctor, Nicolaus Strzesconis officialis Gneznensis, Petrus decanus Lubucensis, Mathias Kalysch, Santco archidiaconus Pczewensis, Ianussius de *Solowo*, Vincencius de *Marczinkowo*, Bartholomeus Rinkonis, Przibislaus, magister Blysborius, magister Strzesko, Petrus Luciani, Florianus de *Poklathky*, Albertus de *Costrzino*, Nicolaus Bronissij, Nicolaus Czothczani, Nicolaus Lanthman, Mathias Blida, Lodwigus canonici Poznanienses.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta anni 1453.

[1]) *Chrzypsko*, wieś paraf. w pow. międzychodzkim.
Biezdrowo i *Otorowo*, wsie paraf. w pow. szamotulskim.
Białokosz i *Orle*, wsie w pow międzychodzkim.
Gruszyn dziś nie istnieje.
Buszewo, wieś w pow. szamotulskim.
Psarskie wieś paraf. w tymże powiecie.

182. 1411. die 16. mensis Augusti.

Iasco et Paulus fratres germani cuidam Margarethae XLV marcas soluturos sese obligant.

R. Iaszko et Paulus fratres germani poręczają szlachetnej pannie Małgorzacie 45 grzywien monety praskiej zwyczajnej na przyszłe Boże Narodzenie. Czego gdyby nie uiścili, zapisują tejże pannie 4 grzywny na kmieciach. Gdyby tego wszystkiego jednak nie uskutecznili, biorą na siebie wszystkie szkody, któreby stąd Małgorzata poniosła, czyto u żydów czy u ludzi, pomiędzy niebem a morzem. Na świadectwo przywieszone zostają pieczęcie wspomnianych braci a nadto Wawrzyńca i Michała braci de *Witakowicze*. Dominica infra octauas Assumpcionis b. Marie virginis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

183. 1411. die 4. mensis Octobris, in *Gliniany*.

Pactum Nicolai archiepiscopi Haliciensis cum Alberto episcopo Posnaniensi de assequenda dignitate archiepiscopi Gnesnensis.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Litwanieque princeps supremus et heres Russie etc. notumfacimus vniuersis presencium noticiam habituris, quod promittimus et fideiubemus bona fide per presentes pro reuerendo in Christo patre, domino Nicolao archiepiscopo Haliciensi, quod quamcito fauente Domino assequetur ecclesiam Gneznensem et ad ipsam promouebitur per Apostolicam Sedem, reuerendo in Christo patri, domino Alberto episcopo Poznaniensi, tamquam benemerito, de mensa archiepiscopali Gneznensi graciam faciet et prouisionem in villis et decimis infrascriptis, videlicet opido *Grzegorzow, Kelczow, Zymnawoda, Skobyelicze, Sobothka, Lanka, Rudoltowo, Koczawye* et *Krzykossy,*[1]) literisque suis et capituli Gneznensis roborabit cum appensione sigillorum, per ipsum dominum Albertum episcopum dictum opidum et villas cum earum censibus, decimis, molendinis, fructibus, redditibus et áppendijs vniuersis tenenda, habenda, possidenda et vtifruenda pacifice per spacium annorum quatuordecim sese continue sequencium; quibus annis elapsis idem dominus Albertus episcopus restituere debebit et tenebitur dictas villas archiepiscopo Gneznensi et sue mense archiepiscopali absque contradiccione: non obstante, quod idem dominus Albertus episcopus hereditates *Pyeczewo,*[2]) cum libertatibus, quas locare poterit, et *Krzepoczino*[3]) cum earum vsufructibus in prouisionem et graciam pro suis fidelibus seruicijs per bone memorie dominum Dobrogostium, quondam Gneznensem archiepiscopum, de consensu capituli Gneznensis sibi factas et donatas tenebit et possidebit, cum prime prouisioni

hec sequens in nullo debet derogare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus et appensum. Datum in *Glynany* ipso die sancti Francisci confessoris, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Dokument pargaminowy anihilowany, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 324), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Grzegorzów*, niegdy miasteczko w pow. kolskim.
Kiełczew, wieś w tymże powiecie, par. *Wrząca wielka*.
Zimnawoda, miejscowości tej oznaczyć nie umiem.
Skobelice, wieś w tymże pow. par. *Grzegorzew*.
Sobótka, wieś w tymże pow. par. *Dąbie*.
Rdułtów, wieś par. w pow. kutnowskim.
Kocewie, wieś w tejże parafii i powiecie.
Krzykosy, wieś w pow. kolskim, par. *Borysławice*.
[2]) *Pieczew*, wieś w pow. łęczyckim.
[3]) *Krzepocino*, wieś w tymże pow. par. *Leśnica wielka*.

184. 1411. die 19. mensis Octobris, in *Medyka*.

Wladislaus II. rex Poloniae irrita facit decreta a iudicio Calissiensi contra Mathiam palatinum Gnievcoviensem in contumaciam lata.

R. Król pisze do Sędziwoja wojewody poznańskiego i do sądu królewskiego w Kaliszu, że gdy Maciej wojewoda gniewkowski i starosta włocławski miał naznaczone termina jako zastępca Wichny wdowy po Sędziwoju wojewodzie kaliskim i córki jej Małgorzaty, swej żony i Anny, na terminach tych się nie stawił, natenczas został zaocznie zasądzony. Ponieważ jednak tenże Maciej znajdował się wówczas na zjeździe z Krzyżakami in *Grabye*, a na wniosek niektórych żydów został skazany na zapłacenie pewnych pieniędzy, następnie zaś został przez króla posłanym do Torunia dla odebrania pieniędzy od Krzyżaków, zaczem rozkazuje król, aby wszystkie wyroki przeciw niemu i pomienionej Wichnie zapadłe, zostały cofnięte, a zasądzenie tej sprawy aż do przybycia króla do Wielkopolski odroczono. In *Medica* feria secunda in crastino s. Luce euangeliste.

Liber terrestris Calissiensis de anno 1416.

185. 1411. die 21. mensis Octobris, in *Lubin*.

Scedricus Konarski, Ioannes Dokowski de *Sarb* et Hinczca Groblicki de *Domasławki* fideiubent Mathiae abbati Lubinensi pro Margaretha et Elisabetha filiis Petrassii Girecki venditionem villae *Girka*.

R. Sczedrzyk Konarsky, Iohannes Dokowsky heres in *Szarb*, Hinczszka Grobliczszky in *Domasławky*, poręczają Maciejowi opatowi lubiń-

skiemu za córki wdowy po ś. p. Pietraszu Gyreczskim, mianowicie za Małgorzatą i Elżbietą, iż skoro dojdą dwunastego roku swego wieku, w następnych trzech latach mają *exbrigare wlgariter wyczszlycz* dziedzictwo *Irkę* od wszystkich powinowatych i takową w obecności starosty wielkopolskiego klasztorowi lubińskiemu za 1500 grzywien sprzedać, a zarazem wszelkie przywileje tak na dziedzictwo, jak na sołtystwo według zwyczaju ziemskiego opatowi wręczyć. Co gdyby nie nastąpiło, poręczyciele biorą wszystkie szkody, stąd wynikłe, na siebie. In *Lubin* ipso die Undecem millia virginum. Testes: Nicolaus Lubatowszky dapifer Poznaniensis, Czewleqius Belewszky, Wylim Gostkoszky, Baworius Wiszkotha, Mathias Grika et Paulus vinarij Srzemenses.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był niegdy trzema pieczęciami, których dziś brak.

186. 1411. die 27. mensis Octobris, in *Szroda.*

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae venditionem villae *Girka,* a quibusdam Czema et filiastris eius Mathiae abbati Lubinensi factam, ratam esse iubet.

Nos Sandziuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium presenciam venientes nobiles Czema cum filiastris suis Margaretha et Elizabet, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, totam villam et hereditatem *Gyrkam*[1]) racione commutacionis in mille cum quingentis marcis grossorum, religioso ac deuoto viro, domino Mathie abbati et toti conventui monasterij Lubinensis rite et racionabiliter perpetuo vendiderunt et cum omnibus vtilitatibus, videlicet campis, agris, allodijs, agris, pascuis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, mericis, mellificijs, lacubus, piscinis, piscaturis, fossatis, fluminibus, riwis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus, nichil iuris et dominij pro se et suis legittimis successoribus reseruando, coram nobis more solito in perpetuum resignarunt, tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, obligandam, et in vsus ipsius ac conventus beneplacitos conuertendam, prout sibi melius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Srzoda* feria tercia proxima post festum Vndecem milia virginum, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus strenuis et nobilibus viris, dominis: Ianussio de *Neszamisl* Medrirzeczensi, Mathia Koth Naklensi castellanis, Nicolao de *Lubyatowo* dapifero Poznaniensi, Ianussio de *Iaro*-

gnewicze, Bawor de *Crzemenewo*, Andrea de *Grizina*, Iacobo de *Gorka* heredibus et alijs quam pluribus testibus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 29), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z jasno zielonego jedwabiu pozostał.

Powyższy dokument zatwierdził król Władysław Jagiełło przywilejem: Actum in Poznan feria quarta festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quarto. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo ac strenuis et nobilibus viris: Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Maioris Polonie capitaneo, Mathia de *Wansosche* palatino Calisiensi, Petro de *Wloszczowa* Dobrinensi, Nicolao de *Bloczischow* Santhocensi castellanis, Nicolao de *Czarncow* iudice Poznaniensi etc. Datum per manus venerabilis Donyn Sedis apostolice prothonotarij regni Polonie vicecancellarij. — Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Donyn regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 31), sznurek z białego i blado różowego jedwabiu.

[1]) *Girka*, wieś tej nazwy dziś w Wielkopolsce nie istnieje.

187. 1411. die 27. mensis Octobris, in *Góra*.

Arbitrorum quorundam decretum inter Petrum Kot de *Tarnowa* et capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis de mola in villa *Prądno* litem dirimens.

Compromissum inter Mroczkonem subiudicem Posnaniensem et Petrum Koth heredem in *Tarnova* ipsiusque molendinum in *Prądno* ex vna, et venerabilem Vincencium de *Marcinkowo* decanum Gnesnensem, canonicum Posnaniensem, ville *Gora* regentem, necnon totum capitulum ipsiusque molendinum in *Gora* parte ab altera, sub superarbitro Petrassio herede in *Wronczyno* initum et definitum in hunc modum, quod predictus Petrus Koth ab aggere seu rota sui molendini *Prądno*[1]) deorsum propter decursum aque fossatum licite facere poterit in littore hereditatis *Gora* sine damno ecclesie vsque ad lacum et limites iuxta antiquam obseruanciam secundum antiquum decursum aque *Cybina*. Prata vero ad vtramque partem spectabunt. Piscatura piscium in fossato ad Goram seorsum ad *Prądno*, sursum prout limites demonstrant pertinebit. Datum in *Gora* feria tercia ante festum Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Teka Naruszewicza 11 N. 8, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Prądno*, wieś w pow. szredzkim, par, *Pobiedziska*.

188. 1411. die 29. mensis Octobris, in *Lubin*.

Czema Girecki et Olbracht Krakwicz promittunt Mathiae abbati monasterii Lubinensis exbrigare hereditatem *Girka* dictam.

Nouerint, quibus expedit, vniuersi, uel quorum audiencie presens scriptum fuerit deuolutum, quod nos Czema pridem Gyreszky, tamquam actor seu debitor principalis, necnon Olbracht Krakwycz in Ruffa Ecclesia veluti fideiussor legittimus, promittimus et in presenti fideiubemus omni dolo et fraude depositis, coniunctim venerabili in Christo patri et domino Mathie diuina prouidencia abbati et ipsius omnibus et singulis fratribus conuentualibus monasterij Lubinensis, pertinere(s), exbrigare, expagare, expedire, quod wlgariter *wyczlycz,* per tres annos iuxta iura et morem terrestrem ab omnibus hominibus cuiuscumque status, condicionis et vtriusque sexus fuerint uel exstiterint, prout in suis metis et graniciebus est circumferencialiter distincta et limitata. Quod si, quod absit, non fecerimus et ipsam exbrigare, ut premittitur, non potuerimus dictam hereditatem, extunc quodcumque dampnum idem dominus Mathias abbas et suus conuentus antedicti perceperint, illud omne dampnum iuxta et secundum morem, consuetudinem et iura regni Polonie in nobis omnino recuperabunt et in nobis penitus redundabit. Harum quibus specialiter harum sigilla nostra videlicet supradictorum fideiussorum sunt appensa. Datum in monasterio *Lubin* feria quinta proxima ante diem Omnium Sanctorum, sub dominice Incarnacionis anno millesimo CCCC° XI°.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 30), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których po jednej tylko pasek pargaminowy pozostał.

Wieś, o którą w niniejszym dokumencie się rozchodzi, a której nazwa w tekście dokumentu przez nieuwagę pisarza opuszczoną została, jestto wieś *Girka,* dziś nieistniejąca, do której się także i przytoczony przez nas powyżej dokument N. 186 odnosi.

189. 1411. die 14. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae inscriptionem dotalitii LX marcarum grossorum latorum Pragensium a Nicolao herede de *Kazanowo* Beatae uxori eius in eadem villa *Kazanowo* [1]) factam, ratam esse iubet.

R. Poznanie die sabbato in crastino Briccij. Testes: Predslaus de *Grizina,* Andreas frater ipsius de ibidem, Kyebel de *Grodzisko,* Vassilo de *Dobyeschowycze,* Bartholomeus de *Tymenyecz,* Sandko de *Dzeczino,* Claws de *Costan heredes.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1444.

[1]) *Kazanowo*, dziś wieś tej nazwy w dawnej Wielkopolsce nie istnieje.

190. 1411. die 27. mensis Novembris, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Polonie Nicolao castellano Santocensi L marcas in villa *Nowawieś* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes pure fidei constanciam et fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Nicolaus (castellanus) Santhocensis, miles noster fidelis dilectus, nostre maiestati complacuit, et adhuc aucto fidelitatis studio potuerit prestancius complacere in futurum, horum intuitu volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra seruicia continuo reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Nowawyes* nuncupata, sita in districtu Obornicensi, quinquaginta marcas numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, ad alias pecunias, quas in eadem villa habere dinoscitur, addidimus, damusque et addimus generose harum serie mediante, per ipsum et ipsius successores legittimos cum omnibus ville predicte vtilitatibus, censibus, redditibus, fructibus, pertinencijs, coherencijs et appendijs vniuersis, ad ipsam quomodolibet spectantibus ab antiquo, habendum, tenendum, vtifruendum et pacifice possidendum, prout ipsam hactenus habuit, tenuit et possedit, tamdiu, quousque sibi vel ipsius successoribus legittimis predicte quadraginta(s) marce per nos vel nostros successores fuerint integraliter persolute; quibus solutis villa nostra predicta ad nos seu ad nostros successores reuertetur viceuersa pleno iure. Contribuciones autem et quascumque daciones pro stacionibus nostris et consortis nostre de eadem villa dari solitas et consuetas, pro nobis et successoribus nostris totaliter reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracouie feria sexta proxima post festum beate Katherine, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. — Relacio domini Nicolai archiepiscopi Haliciensis, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 11 N. 10, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w archiwum koronnem, u którego atoli brakowało już pieczęci. W nagłówku dokumentu w kopii podano, że ten Mikołaj kasztelan santocki, pisał się »de *Bloczeszow*«.

191. 1411. die 30. mensis Novembris, in *Ląd*.

Gerhardus abbas monasterii Landensis cum Petro sculteto de *Zagórowo Nowe* alias de *Drzewiec*, scultetiam in *Kownaty* scultetia in *Drzewiec* commutat.

In nomine Domini amen. Ne res geste in tempore simul cum petericione temporis euanescant, expedit, vt quilibet tractatus, qui deberet

in posterum tractari, litterarum apice ac fidedigna testium subscripcione firmiter roboretur. Hinc est, quod nos frater Gerhardus abbas in *Landa,* ordinis Cysterciensis, Gneznensis diocesis, scire volumus quoslibet inspectores seu auditores tam posteros, quam modernos, quod communi consensu nostrorum seniorum prehabito, permutacionem fecimus et presencium testimonio permutamus iure, modo et forma, quibus moris et consuetudinis est permutari, cum prouido viro Petro sculteto in Nouo *Sagorowo,*[1]) alias *Drzewycz* nuncupato, suisque successoribus legittimis, dantes eidem Petro sculteto pretaxato successoribusque legitimis suis mansum cum medio in *Cownathi,*[2]) villa nostra situatis (s) cum scultecia eiusdem ville nostre *Cownathi* antedicte, pro suo altero medio manso et suis pertinencijs omnibus et singulis cum scultecia in *Drzewycz* predicta villa nostra situatis, super quibus idem Petrus scultetus prefatus, suique successores legitimi plane et omnimode abrenunciant, nullum sibi ius in eadem hereditate et scultecia penitus reseruantes, omni dolo et fraude exclusis, talibus tamen sub condicionibus infrascriptis. Primo quidem, quod eidem Petro sculteto sepefato vendidimus ac pro presenti vendimus mansum cum medio in *Cownathi* villa nostra prefixa, pro quibus ipse nobis duodecim marcas latorum grossorum, XLVIII grossos pro qualibet marca computando, dedit, persoluit totaliter et assignauit, sic tamen, quod idem scultetus suique successores legitimi ibidem in *Cownathi* villa nostra sepefata tres mansos habebunt libere, pacifice et possidebunt. Insuper scultetus a data presencium libertatem habebit viginti quatuor annos duraturam, simili modo et kmethones a tempore, quo aduenerint, computando, viginti annos libertatem se nouerint dubio procul modo habituros. Eciam eidem sculteto nostro dedimus et assignauimus, ac per presentes damus et assignamus vnum iuger arabile exceptis tribus mansis pretaxatis, super quod eundem licenciamus ortulanum siue ortulanos, tabernatorem, secundum quod sibi placitum fuerit, collocandum. Item idem scultetus pistrinum, fabrum, sutorem et maccellum supra suam hereditatem, vbicumque sibi visum fuerit, edificare et construere poterit, nostra de licencia, consensu et voluntate. Eciam prefatus scultetus suique posteri ad omnia seruicia nobis obligantur, quibus alij nostri sculteti seruire sunt astricti, ad que seruicia vnum equum de tribus marcis latorum grossorum tam ipse, quam sui posteri habebunt et seruabunt; ac eciam ipse suique successores tercium denarium de qualibet re iudicata habebunt, eademque libertate gaudebunt, qua sculteti in alijs nostris villis constituti, frui hactenus consueuerunt. Insuper kmethones in dicta nostra villa residentes, de quolibet manso post decursum eorum libertatum singulis annis ad festum sancti Martini marcam latorum grossorum dabunt, assignabunt totaliter et soluent. Eciam predicti nostri kmethones ad festum Assumpcionis beate Marie nobis per duos pullos et ad festum Pasche per mediam sexagenam ouorum quolibet anno dare sint astricti; scultetus vero in magno iudicio, quod secundum communem consuetudinem terre anno quolibet obseruatur, nobis sex scotos, kmethones vero mediam marcam soluere, dare et assignare

prorsus sunt astricti. Simili modo et kmethones in dicta villa nostra de quolibet manso nobis quolibet anno tribus vicibus ac qualibet vice vnum iuger arare tenebuntur. Insuper vt omnis disceptacio inposterum super seruicio et libertate kmethonum funditus subtrahatur, ad omnia, ad que kmethones militum sunt astricti, kmethones nostre ville memorate nobis modo simili obligantur. In quorum omnium testimonium et robur perpetue firmitatis, presentem litteram cum nostro ac nostri conuentus sigillis fecimus muniendam. Datum in monasterio nostro *Landa*, sub anno Domini M° CCCC° undecimo, in die s. Andree apostoli. Presentibus discretis et religiosis viris, fratribus: Felice priore, Philippo antiquo abbate, Iohanne suppriore, Geblino bursario, Syffrido celerario ac alijs pluribus fidedignis ad hoc vocatis specialiter et rogatis in testimonium premissorum omnium et singulorum.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 29 N. 64 i karta 36 N. 77.

[1]) *Zagorów* niegdy miasteczko, dziś wieś paraf. w pow. słupeckim.
[2]) *Kownaty*, wieś w pow. słupeckim, par. *Wilczyn.*

192. 1412. die 19. mensis Februarii, in *Wschowa.*

Consules et scabini civitatis *Wschowa* Ioanni Czedlicz VIII marcas annuas LXXX marcis in vim reemptionis vendunt.

R. Henricus Kowfman preconsul, Andreas Meder, Petrus Scheydemanthil, Buchwalder, Stephanus pellifex consules, Iohannes Grosman, Nicolaus Hubener, Petrus Kythe, Iohannes Slager, Iohannes Reithehanczel, Iohannes pellifex, Nicolaus Hubener, scabini ciuitatis *Wschowa*, oświadczają, iż za zezwoleniem starszych przysięgłych i majstrów cechowych, jakoto Macieja i Henlina Mewtenerów, rzeźników, Piotra Doringk i Marcina Czecha piekarzy, Jana Luffin i Piotra Vuzwe szewców, Mikołaja Wayner i Macieja Grymeberg tkaczy czyli płócienników, Eliasza Swajder i Cenke krawców, Wawrzyńca Moreysin i Macieja Cleysmeth cieśli, sprzedali 8 grzywien szerokich groszy praskich rocznego czynszu ze swego ratusza Ianowi Czedlicz za 80 grzywien. Czynsz ten ma być przeznaczony na anniwersarz lub też na fundacyę jakiego ołtarza w jednym z kościołów miasta *Wschowy*, którego patronem ma być szlachetny Bernard Oderwolff i jego synowie a w braku tych magistrat miasta. In *Wschowa* feria sexta ante dominicam Invocauit.

Dokument powyższy zatwierdził Andrzej biskup poznański w r. 1418 dnia 10 listopada w Poznaniu z dodatkiem, że ołtarz wspomniany ma być fundowany w kościele parafialnym NP Maryi we *Wschowie* pod zawołaniem św. Katarzyny, Doroty i Barbary i potwierdza prawo patronatu szlachetnego Bernarda Oderwolffa dziedzica Mierucina i jego synów.

Powyższe zatwierdzenie potwierdził znów Andrzej biskup poznański w r. 1456 dnia 27 grudnia w Poznaniu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1459.

193. 1412. die 9. mensis Martii, in *Ołobok*.

Benedicta abbatissa monasterii de *Ołobok* Nicolao Stressconis officiali Gnesnensi, Martinum clericum dioecesis Wladislaviensis ad praeposituram in *Łubnica,* vacantem post mortem Caspri praepositi praesentat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1412.

194. 1412. die 19. mensis Martii, Gnesnae.

Petrus episcopus Dalmaciensis testatur, sese Andream filium Petri de *Pobiedziska* ad gradum accolitae promovisse.

R. To wyświęcenie Andrzeja Piotrowego z Pobiedzisk do stopnia akolity nastąpiło przez wspomnianego wyżej biskupa na skutek polecenia Mikołaja Strzeszkowego kanonika i administratora, podczas opróżnienia stolicy arcybiskupiej, po poprzednim egzaminie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1424.

195. 1412. die 22. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, ratam esse iubet venditionem tertiae partis villae *Tulce*[1]) a Miroslao quodam fratri eius Nicolao factam.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Iudica. Testes: Vincencius decanus Gnesnensis, Nicolaus de *Czarncowo* iudex Poznaniensis, Nicolaus de *Splawye,* Derslaus de *Krzisslicza,* Nicolaus et Petrus fratres de *Woynowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1419.

[1]) *Tulce*, wieś paraf. w pow. szredzkim.

196. 1412. die 22. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet divisionem villae *Tulce*[1]) a Miroslao, Nicolao et Dobessca, heredibus villae eiusdem, inter sese factam.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Iudica. Na podstawie tego działu otrzymał Mirosław główne podwórze ojcowskie i trzecią część ogrodu, leżącego około dworu i trzecią część czwartego kmiecia, oprócz tego dwóch zagrodników, jeden gościniec obok cmentarza i trzecią część kolatorstwa w kaplicy leżącej opodal kościoła. Resztę wsi otrzymać mają Mikołaj wraz z Dobieszką. Testes: Nicolaus de *Czarncowo* iudex Poznaniensis, Nicolaus de *Splawye,* Derslaus de *Krzanslicze,* Nicolaus, Petrus et Vincencius heredes de *Woynowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1419.

[1]) *Tulce,* **wieś paraf. w pow. szredzkim.**

197. 1412. die 22. mensis Martii, Romae.

Ioannes XXIII. P. M. officiali Gnesnensi mandat, ut ab ecclesia ad s. Hedvigim in *Pępów*[1]) illicite alienata, eidem ecclesiae restitui procuret.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

[1]) *Pępowo,* **wieś paraf. w pow. krobskim.**

198. 1412. die 11. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus Strzessconis officialis et administrator in spiritualibus ecclesiae Gnesnensis sede vacante, praeposito de *Mileszyno* mandat, ut Martinum filium Hartmani de *Strzelno* in praeposituram ecclesiae de *Łubnica* introducat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

199. 1412. die 26. mensis Aprilis, Siradiae.

Nicolaus palatinus Sandomiriensis ac capitaneus Siradiensis et Martinus de *Dambsko* Nicolaum officialem Gnesnensem de concordia inter

Nicolaum Iarocki canonicum Gnesnensem, Iarandum plebanum de *Mała Charłupia*[1]) et Spitconem de *Cosczeryno* facta, certiorem reddunt.

R. Syradie feria secunda, ipso die s. Marci.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412. U oryginału wisiały niegdyś dwie pieczęcie, jedna przedstawiała herb Poraj i napis otokowy: s. Nicolai de Chonow; druga herb Zarembę i napis otokowy: s. Martini de Dambsko.

[1]) *Charłupia mała* wieś paraf. w pow. sieradzkim.

200. 1412. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Pactum Nicolai plebani de *Chomiąża* cum Adalberto plebano de *Ostrożec* de decima villae *Nowawieś.*

R. Układ ten przychodzi do skutku za pośrednictwem Wojciecha archidyakona warszawskiego a kanonika gnieźnieńskiego i Bogusława czyli Boguty kanonika kollegiaty uniejowskiej, podkustoszego i ołtarzysty gnieźnieńskiego. Tym układem przyznane zostają dziesięciny z pól dziedziców Nowejwsi kościołowi chomiąskiemu na mocy dokumentu erekcyjnego; przyczem pośrednicy oświadczają, że kościół w Ostrożcu na mocy przywileju arcybiskupa Ianusza Suchywilka żadnych praw do tych dziesięcin rościć sobie nie może, w skutek czego też odnośny ustęp wzmiankowanego przywileju unieważniają.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1462.

201. 1412. die 21. mensis Maii, Posnaniae.

Nicolai de *Czarnków* iudicis Posnaniensis decretum, abbatissae de *Owińska* ambo littora fluvii *Warta* inter villas *Owińska* et *Nosilin* sita, addicens.

R. Nicolaus heres in *Czarnkow,* iudex Poznaniensis generalis wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu poniżej wskazanem, zasiadał wraz z szlachetnymi panami Przybysławem Gryżyńskim, Wyszakiem z *Brenna* i *Bonikowa,* Janem i Maszkiem z *Gielatkowa,* Nasiłem burgrabią poznańskim i Wincentym ze *Zborowa,* wtedy otrzymali od Mikołaja Żydowskiego pismo opatrzone pieczęcią od pozwów (*sigillum citatorium*) od sądu królewskiego, w którem jego członkowie, mianowicie Sędziwój wojewoda poznański, starosta wielkopolski, Ianusz miedzyrzecki, Mikołaj santocki kasztelanowie, Pasek podkomorzy poznański, Mikołaj Lubiatowski stolnik

kaliski, Pasek Wiscotha, Iura z *Bielaw* i Mikołaj Baworowski piszą do niego i do Mroczka z *Kleszczewa* podsędka poznańskiego, że gdy dnia 17 maja w Poznaniu w sądzie królewskim na rokach zasiadali, wtenczas przysądzone zostały ksieni z Owińska oba brzegi rzeki *Warty* i gać (*structura*) na tejże rzece pomiędzy *Owińskiem* i *Nosilinem,*[1]) jak to w księdze ziemskiej zapisano. Proszą zatem wspomnieni członkowie sądu królewskiego sędziego i podsędka, aby ksieni owińskiej dokument przysądny, pieczęciami swemi opatrzony, wystawili wedle zwyczaju ziemskiego.

Liber iudiciorum terrestrium Posnan. de a. 1412 w Archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Owińsk* wieś paraf. w pow. poznańskim.
[2]) *Nosilin*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

202. 1412. die 24. mensis Maii, Siradiae.

Nicolai palatini Sandomiriensis ac capitanei Siradiensis et Martini de *Wrancza* ad Nicolaum Stressconis officialem Gnesnensem et administratorem dioecesis sede vacante, litterae de non exsequenda concordia inter Nicolaum archidiaconum Calissiensem et Iarandum plebanum de *Mała Charłupia,*[1]) canonicum Crussviciensem facta.

R. Mikołaj wojewoda sandomirski a starosta sieradzki i Marcin z Wrzący piszą do Mikołaja Strzeszkowicza oficyała i administratora dyecezyi sede vacante gnieźnieńskiego, że kiedy byli pogodzili Mikołaja archidyakona kaliskiego i Jaranda plebana z *Małej Charłupi,* kanonika kruszwickiego, wtedy ciż sami za pośrednictwem innych kanoników o te dziesięciny również się byli ułożyli. Proszą zatem wspomnianego administratora dyecezyi, ażeby z wydaniem ostatecznego wyroku doputy się wstrzymał, dopuki się z tymi kanonikami, którzy się sądu byli podjęli, osobiście nie porozumieją.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

[1]) *Charłupia mała*, wieś paraf w pew. sieradzkim.

203. 1412. die 8. mensis Iunii, Budae.

Wladislaus II. rex Poloniae protestatur innocentiam Henrici episcopi Warmiensis.

Nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. omnibus et singulis, ad quorum noticiam

presentes litere peruenerint, volumus esse notum, quod cum nuper de anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, per Magistrum et ordinem Cruciferorum de Prussya cum eorum complicibus nobis et illustri principi domino Allexandro alias Wythowd magno duci Lythwanie et Russie, frati nostro bellum ex causis minus iustis hostiliter motum fuisset, ipsisque per nos et nostros omnipotentis Dei adiutorio valide prostratis, ad fines territorij episcopatus seu ecclesie Warmiensis paucis diebus decursis venimus, intellectoque ibidem ipsius ecclesie bona consistere, eandem ecclesiam primo et alias ecclesias ac ipsarum bona et subditos Dei et predicte ecclesie ac ceterarum ecclesiarum terre Prussie episcoporum laudabilis fame intuitu a deuastacione et dampnis, quantum nobis possibile extitit, preseruandum duximus, ad viam aliam ab earundem ecclesiarum territoriis declinando; demum vero arrepto per illustrem fratrem nostrum, magnum ducem predictum, itinere ad subiugandum et compescendum quedam predicti ordinis territoria et castra, que nobis resistere conabantur, reuerendus in Christo pater, dominus Henricus, prefate Warmiensis ecclesie episcopus, ad instanciam quorundam commendatorum et fratrum de Lyuonia, se apud dictum magnum ducem fratrem nostrum interposuit et vna cum commendatore de Goldingen et magno procuratore de Lyuonia, qui sub ipsius fratris nostri saluo conductu, eis per eundem fratrem nostrum ad peticionem dicti domini episcopi prestito, propterea ad ipsum fratrem nostrum venerant, treugam pacis ad quindenam inter nos hincinde et nobis adherentes, preterquam existentes in castro Marienburg firmiter obseruandam tractauit, sic quod ipsi commendatores et fratres de Lyuonia infra quindenam huiusmodi cum trecentis equis sub dicti domini magni ducis, fratris nostri securo et saluo conductu, ad nostram et ipsius fratris nostri presenciam ante dictum castrum Marienburg venirent, vt ibidem de perpetue pacis obseruancia et sedacione gwerrarum ac litium posset inter nos hincinde comodosius pertractari; verum ut intelleximus, supradictus reuerendus pater, Warmiensis episcopus, quasi in premissis et alijs inter nos factis et tractatis aliquid contra predictum Ordinem machinatus fuerit, graues obloqucionum molestias et exilium ab ecclesia sua contra Deum et iusticiam passus est et patitur de presenti; cum tamen idem dominus Henricus episcopus nichil contra ipsum Ordinem excesserit, prout et alij episcopi terre Prussie, ad quorum omnium deuotas peticiones et instantes, vnam ecclesiarum suarum nostram recepimus in tutelam, ne ab exercitibus nostris miserabiliter dampnaretur, cupientes igitur eundem dominum Henricum Warmiensem episcopum, quantum nobis rectitudo consciencie nostre suadere poterit, a nota infamiarum et obloqucionum contra ipsum fallaciter emissarum, expiare, in puritate fidei nostre et in verbo regali recognoscimus ac sine admixcione alicuius doli tenore presencium profitemur, quod idem dominus Henricus Warmiensis nunquam apud nos aliquid mali per suas suggestiones aut quascumque operas contra predictum Ordinem est seu fuit machinatus, sed reuera pro bono tam ipsius Ordinis, quam incolarum et terre Prussie diligencius insti-

tit, cum ab inuasione quasi dimidie partis terre Prussie, ad quam nobis et nostris protunc, nisi per territorium Warmiensis ecclesie patebat accessus, ne ipsa ecclesia, quam vnacum alijs ecclesijs ibidem in tuicionem et proteccionem nostram de intuitu suscepimus, ut premissum est, per nostrum ac dicti fratris et exercitus nostri pertransitum ad terras huiusmodi dampnificaretur, ad peticionem humilem ipsius domini Warmiensis episcopi supersedimus graciose. In quorum omnium fidem et testimonium presentes literas fieri et nostri sigilli appensione fecimus communiri. Datum Bude anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo die octaua mensis Iunij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 327), opatrzony jest średnią pieczęcią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

204. 1412. die 3. mensis Iulii, in *Lubin*.

Dobrogostius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Mathiam abbatem monasterii Lubinensis Nicolao de *Lubiatów* dapifero Posnaniensi villam *Starygród*[1]) D marcis vendidisse.

R. In *Lubin*, in crastino Visitacionis b. Marie virginis. Mikołaj Lubiatowski przyjął na siebie nadto warunek wyclić (*exbrigare*) wieś *Irkę* od niedorosłych niegdy jej dziedziców; czego gdyby nie uczynił, wszelkie szkody, jakieby stąd dla klasztoru wynikły, na niego spaść mają.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć, która niegdy u tego dokumentu była uwieszona, obecnie osobno przechowana, wyobraża w tarczy pochylonej herb Nałęcz i klejnot na hełmie. Napis otokowy uszkodzony: s. Sandivogi . . . . . . palat

205. 1412. die 27. mensis Augusti, Romae.

Ioannes episcopus Ostiensis, camerarius collegii cardinalium s. Romanae ecclesiae, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem MXLVII florenis solutum reddit.

Iohannes miseracione diuina episcopus Ostiensis, sancte Romane ecclesie cardinalis, camerariatus officium sacri collegij reuerendissimorum in Christo patrum, dominorum sancte Romane ecclesie cardinalium regens, in absencia reuerendissimi in Christo patris, domini Amadei cardinalis de Salucijs, ipsius sacri collegij camerarij, . . vniuersis et singulis, presentes literas inspecturis, salutem in domino! . . Vniuersitati vestre notum faci-

mus per presentes, quod reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, pro totali solucione sui communis seruicij, in quo camere dicti collegij sub certis penis et sentencijs ac termino nondum elapso racione dicte sue ecclesie extitit efficaciter obligatus, mille florenos auri de Camera, necnon pro totali solucione sui minuti seruicij, in quo familiaribus et officialibus dicti collegij sub eisdem penis et sentencijs ac terminis eciam tenebatur, quadraginta septem florenos auri predictis similes, triginta vnum solidum monete Romane, nobis pro collegio et familiabus ac officialibus predictis recipientibus, per manus venerabilis viri, domini Blisborij canonici Gneznensis, die date presencium et tempore debito solui fecit realiter et cum effectu. De quibus sic solutis prefatum dominum archiepiscopum eiusque ecclesiam et in ea successores ac suos heredes quoscumque, suaque et eorundem heredum et successorum bona quecumque mobilia et immobilia, presencia et futura, tenore presencium quittamus, absoluimus et penitus liberamus. In quorum testimonium presentes literas fieri fecimus et sigilli cameriariatus officij iussimus appensione muniri. Datum Rome sub anno a Natiuitate Domini millesimo CCCC dudecimo, indiccione quinta et die vicesima septima mensis Augusti, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape XXIII anno tercio. — fl. IIII, gross. IIII.

(na zakładce) A. de. Salerno clericus collegij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 328), opatrzony jest pieczęcią podługowatą z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, zupełnie zniszczoną.

206. 1412. die 29. mensis Augusti, in *Konin.*

Iacussius Iakka de *Wilczyna,* iudex terrestris Calissiensis, ratam esse iubet limitationem villarum *Swiątniki* et *Rzgowo.*

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Iacussius Iakka iudex terre Calissiensis generalis et heres in *Wilczyna,* significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, feria tercia ante festum s. Martini proxima, in domo nostre habitacionis in *Wilczyna* sita, nobis literam in papyro scriptam, sigillo citatorio iudicij regalis districtus Koninensis sigillatam, presentarunt, ipsam per nos volentes confirmari, huiusmodi sub tenure;

„Strenuo militi, domino Iacussio Iacca iudici Kalisiensi generali, Laszcz heres in *Bieganowo* burgrabius Koninensis, Nicolaus de *Slugocino* iudicis, Spitko de *Modla* subiudicis, Tworco palatini, Pelca de *Kuchary* vexiliferi et Swenca subcamerarij vices gerentes, ceterique domini supparij et officiales iudicio regali feria secunda prope diem Decollacionis sancti Iohannis Baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo in

Konin presidentes, promptum famulatum. Sinceritati vestre presentibus significamus, quomodo veniens Martinus ministerialis recognouit in iudicio, limitacionem fore factam et ex vero et iusto iudicio per dominum abbatem de *Landa* et suum conuentum, acquisitam et lucratam super nobilibus dominis: Andream, Cristinum et Nicolaum heredes de *Rzgowo,* inter villas, puta *Swantniki*[1]) domini abbatis et conuentus ipsius, et *Rzgowo*[2]) heredum predictorum. Ad quam quidem limitacionem fuerunt specialiter rogati strenui ac nobiles domini Iohanes de *Krolikowo* castellanus Gnesnensis: Dobrogostius de *Marzelewo* et Michael Barski ex parte domini abbatis; ex vero heredum de *Rzgowo* nobiles Nicolaus de Minori *Slawsko* et *Spala.* Que limitacio incipit a decursu aque wlgariter *Bystrzec* vsque ad insulam *Dambrowica,* et ab insula *Dambrowica* usque ad *Zimnego dolu,* a *Zimny dol* vsque ad insulam *Kleczíska* et ab ista insula *Kleczyska* vsque ad pratum dictum *Popowa lanka,* quod pratum iacet in hereditate domini abbatis et eius conuentus *Swantniki,* et a *Popowa lanka* vsque ad insulam *Zbozne,* puta *Ostrow,* et ab insula *Zbozne* vsque ad insulam *Pasiecznik,* et a *Pasiecznik* recte transeundo per siluam dictam *Roztocznik* alias *Rostoki* vsque ad matricem fluuij aque, wlgariter *do samice* prope molendinum dictum *Popowy mlyn.* Et hec limitacio completa est cum scopulorum notabilium fundacione et ereccione ex vtraque parte facta".

Nos itaque Iacussius Iakka iudex prefatus, visa litera et causa parcium predictarum, volentes facere cuilibet iusticie complementum, vt tenemur iuris ex forma, solum Deum ante oculos habentes, ipsam confirmauimus et presentibus generaliter ad perpetua tempora confirmamus, et dictis heredibus, videlicet Andree, Cristino et Nicolao, et qui pro tempore fuerint ibidem de *Rzgowo,* perpetuum silencium duximus imponendum limitacionem per eandem. In huius rei testimonium nostrum et nobilis Bodzanthe de *Chlapowo* subiudicis Calissiensis sigilla in robur firmius presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco, presentibus quibus supra. Scriptum per manus Nicolai de *Strzedzewo* notarij, qui hec habuit speciali in commisso.

Series privilegiorum monasterij Landensis str. 84.

[1]) [2]) *Rzgów* wieś paraf. w pow. konińskim; ale *Swiątniki* dziś w sąsiedztwie Rzgowa nie istnieją.

207. 1412. die 22. mensis Novembris, in *Bierzglin.*

Iacussii Iakka de *Wilczyna* iudicis Calissiensis decretum, Dobrogostio, Marcussoni et Nicolao de *Marzelewo* miedietatem villae *Szymankowice* addicens.

R. Iacussius Iacca iudex Calissiensis generalis et heres in *Wilczina,* in domo sua in *Birzglino,* in die s. Cecilie ogłasza, **że mu przedsta-**

wionem zostało pismo, do niego wystósowane, w którem mu Ianussius burgrabius, Nicolaus Pywonski palatini, Petrassius Iacubowsky iudicis, Iohannes de *Strzeszewo* subiudicis, Ianussius vexilliferi loca tenentes, donoszą, że gdy w r. 1412 feria tercia post festum s. Mathei ewangeliste na roczkach (*termini particulares*) w Kaliszu zasiadali, wtenczas stanąwszy przed nimi Dobrogost, Markusz i Mikołaj z *Marzelewa* zyskali na Ianie Przosna i dzieciach Stanisława de *Lubyen* połowę wsi *Szymankowice*,[1]) którąto połowę bracia Marzelewscy mają wykupić od Jana Prosny i dzieci Stanisławowych za 43 grzywien groszy szerokich na przyszłe Boże Narodzenie.

Sędzia powyższe przysądzenie zatwierdzà przywieszeniem pieczęci swojej i Bodzanty z Chłapowa podsędka kaliskiego.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1427.

[1]) *Szymankowice*. Wieś tej nazwy dziś nie istnieje. Jestto więc albo *Szymankowo* w pow. obornickim, par. *Łukowo*, albo *Szymanowice* wieś paraf. w pow. słupeckim.

208. 1412. die 21. mensis Decembris, in *Kościan*.

Consules civitatis Costanensis capellano capellae ad s. Crucem et s. Eustachium in *Kościan* VII marcas annuas de praetorio conferunt.

R. Stephanus Scharaz preconsul, Claws Adam, Iohannes Kowfman, Hanlinus Iagier, Iacobus Herman et Iohannes Ravole consules oppidi Costanensis,[1]) wystawiwszy przed bramą głogowską po lewej ręce kaplicę św. Krzyża i św. Eustachego, w której mają się odprawiać msze, wyznaczają kapelanowi tejże 7 grzywien groszy praskich ze swego ratusza, wymawiając sobie prawo patronatu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1460—1467.

[1]) *Kościan*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

209. 1412. die 28. mensis Decembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem ecclesiae parochialis in *Nowe miasto* renovat.

R. Wojciech biskup poznański na prośby Jana dziedzica i patrona oraz Henryka proboszcza *Nowego miasta*,[1]) wznawia przywilej tegoż probostwa, ponieważ przywilej erekcyjny zaginął. Według przysięgi świadków dochody tego probostwa były następujące: wieś *Sabaszewo*[2]) z wszelkiemi dochodami, w *Nowem mieście* trzy ogrody, we wsi *Laskowie*[3]) wiardunki ze zbożem

mesznem, we wsi *Klęka*[4]) po 8 groszy z każdego łanu ze zbożem mesznem, we wsi *Strzelce*[5]) dziesięcina snopowa po pługach wszystkich rolników, we wsi *Szypłowo*[6]) dziesięciny folwarczne ze zbożem mesznem, we wsi *Komorze*[7]) po 6 gr. z łanu i zboże meszne wraz z dziesięciną folwarczną. Oprócz tego z każdego koła młynów w parafii nowomiejskiej 1 miara mąki, w Nowem mieście kwarta od każdego mieszczanina, a w *Pogwizdowie*[8]) od przewoźnika i każdego rybaka corocznie po 1 groszu. Poznanie in die Innocencium.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta an. 1612—1613.

[1]) *Nowe miasto*, miasto w pow. pleszewskim.
[2]) *Sabaszewo* i [3]) *Lasków* dziś w parafii nowomiejskiej nie istnieją.
[4]) *Klęka* wieś w pow. pleszewskim.
[5]) *Strzelce* nie istnieją w par. nowomiejskiej.
[6]) *Szypłowo* i [7]) *Komorze* wsie w pow. pleszewskim, par. Nowemiasto.
[8]) *Pogwizdów* w par. nowomiejskiej nie istnieje.

210. 1413. die 16. mensis Ianuarii, in *Siedzimowo.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Dzezmar plebanus de *Ianczewo* de decimis villarum *Wola* et *Kożuszkowo*[1]) intendebat, diiudicet.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta an. 1412—1413.

[1]) *Kożuszkowo*, wieś w pow. inowrocławskim.

211. 1413. die 20. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas Krupka de *Skorzewo* capitulo cathedrali Posnaniensi unam marcam census annui reemptionalis X marcis vendit.

Nos Michael Bliden decretorum doctor, canonicus et officialis Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et testium infrascriptorum nobiles Andreas Krupka de *Scorzewo,* debitor principalis, et Nicolaus de *Chomanczicze* fideiussor, heredes, non compulsi, non coacti, nec aliquo errore seducti, sed bona mente et voluntate propria accedentes presenciam, publice recognouerunt, quia dictus Andreas titulo vendicionis vnam marcam latorum grossorum annui census vendidit in dicta sua hereditate *Scorzewo*[1]) pro decem marcis grossorum Pragensium numeri Polonicalis, quas recepit ab honorabili viro, domino Iohanne de *Nepart* canonico et procuratore capituli Poznaniensis. Et Nicolaus fideiussor pro eodem et coniuncta manu promisit, tam dictus

Andreas principalis cum suis kmethonibus in *Skorzewo,* quam Nicolaus fideiussor et ipsius legittimi successores nostris excommunicacionis sentencijs et successorum nostrorum censuris subdiderunt soluere dictum censum in festo Natiuitatis Christi ecclesie et capitulo Poznaniensi, ita tamen, quod dictus Andreas in predicto festo Natiuitatis Christi censum vnius marce soluto primitus censu in termino, cum decem marcis reemendi, seque et fideiussorem liberandi habebit omnimodam potestatem. In cuius rei testimonium nostrum et dictorum Andree principalis et Nicolai fideiussoris sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in domo habitacionis nostre, feria sexta ante diem sancte Agnetis, sub anno Domini M° CCCC° XIII°. Presentibus discretis et nobili viris, dominis: Iohanne Choynicza et Nicolao Puzil vicarijs, Iohanne altarista Poznaniensibus et Iohanne de *Ladza* herede, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi. Pierwsza podługowata, w ciemnym wyciśnięta wosku, wyobraża zakonnika klęczącego w lewo zwróconego, trzymającego podniesioną do góry księgę, na której siedzi orzeł z nimbem około głowy. Przed klęczącym zakonnikiem tarcza herbowa, wyobrażająca pomiędzy dwoma orlemi skrzydłami bliźniemi dwa ostrzewie w słup bez sęków. Tło założone gałązkami. W otoku napis:

SIGILUM. MICHAELIS BLID . . . . M. DOCTORIS.

Po drugiej pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy z napisem: Andree Krupka principalis; po trzeciej także pasek z napisem uszkodzonym . . . . Choma . . . . . .

[1]) ***Skorzewo*, wieś paraf. w pow. poznańskim.**

212. 1413. die 25. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Ioannem Kołaczek de *Pigłowice* duas partes villae eiusdem *Pigłowice*[1]) uxori suae Margarethae dotalitii causa contulisse.

R. Sabbato die Annunciacionis b. Marie virginis. Testes: Petrus decanus Poznaniensis, Nicolaus de *Slawanczicze,* Sandivogius de *Iaroczino,* Nicolaus de *Granovo,* Sigismundus de *Zelanczino,* Sambor de *Malochowo* castellanus Dzbansensis, heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1436.

[1]) ***Pigłowice*, wieś w pow. szredzkim, par. *Mądre*.**

213. 1413. die 19. mensis Aprilis, in *Grodno.*

Wladislaus II. rex Poloniae Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Ioannem Byrzwensky et Vincentium plebanum de *Gostyczyna* de debitis quibusdam pendentem, diiudicet.

R. Zakaz powyższy wydany został z tego powodu, iż sprawa powyższa przed forum świeckie należy. In *Grodna* feria quarta post dominicam Ramispalmarum. — Relacio Cristini castellani Sandecensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1412—1413.

214. 1413. die 6. mensis Iunii, in *Wojkowo.*

Nicolaus de *Michałów* palatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis testatur, limitationem factam esse villarum *Wrząca, Włocina, Krzymowo* et *Godzieszewo.*

Nicolaus de *Michalow* pallatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis et Iacobus de *Rogossno* succamerarius etiam Siradiensis, significamus tenore presencium vniuersis, quod orta inter reuerendum in Christo patrem, dominum Nicolaum Dei et apostolice Sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum ex vna, et nobilem Petrum de *Wrancza* ac strennuum dominum Martinum Dambsky, tutorem dicti Petrj, pro et super granicijs seu limitibus villarum *Wrzancza, Wloczino* et *Crymaczowo*[1]) dicti Petrj ex vna, necnon *Godzeschowo*[2]) prefati domini archiepiscopi et ecclesie Gneznensis, ex altera partibus, materia questionis, huiusmodj limites cum prefatis nobilibus Petro et Martino pro parte eorum, et honorabilibus ac nobilibus viris, dominis Swanthopelkone cancellario, Blisborio, Przeduogio et Iacobo canonicis Gneznensibus, Bogussio de *Gambycze* subagazone Lanciciensi et marsalko curie dicti domini archiepiscopi et Stanislao Pella de *Byernaczicze* tribuno Siradiensi, pro parte dicti domini archiepiscopi, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo, sexta die mensis Iunij sic distinximus, fecimus et per certos cumulos, dictos wlgariter *kopcze* designauimus, ymmo ponentes tres cumulos dictos *wangyelniky,* quorum maior dictus et cognominatus est *proboscz* prope siluas dictas *Korzen, Chansna;* item alij tres cumuli continuo se sequentes, inter predictas siluas et vnum signum, wlgariter *granicza* circa antiquam siluam; item per ipsam siluam *Chansna* eundo decem signa in arboribus et duo cumuli ex vtraque parte silue; item eundo ab ipsa silua *Chansna* usque ad siluam dictam *Glynka* quatuordecem cumulj et in arboribus quatuor signa, et per ipsam siluam eundo in arboribus noua signa et ex vtraque parte silue vnus item cumulus; item a silua predicta *Glinka* usque ad siluam dictam *Mocre,* ex vtraque parte silue vnus; item a predicta silua *Mokre* eundo

ad siluam dictam *Byala gora* duo cumulj et sedecem signa in arboribus et pertranseundo ex alia parte fluuij predicti usque ad finem quinque cumuli et in fine tres cumuli circa antiquum cumulum, quorum maior cognominatus est *marsalek*. Vt autem huiusmodj nostra limitacio robur obtineat perpetue firmitatis, presentes literas cum designacione cumulorum et signorum predictorum scribi et nostrorum appensione sigillorum fecimus communirj. Actum et datum in *Woykowo,* anno, die, mense, quibus supra. Presentibus strennuo milite, domino Iohanne de *Tholiskowo* castellano Kalisiensi et nobilibus viris, dominis: Iacobo de *Wynarj,* Iohanne de *Gruszczicze,* Nicolao dicto *Dzegyecz* de *Sandzicze,* Nicolao Czeczothka de *Mikulicze,* Iohanne Koszuszek de *Mnychowo* heredibus et alijs multis circa premissa fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1478 fol. 96.

[1]) *Wrząca,* wieś w woj. kaliskiem, pow. i par. *Konin.*
Włocino, wieś nieodgadniona.
Krzymowo, wieś par. w temże województwie i powiecie.
[2]) *Godzieszewo,* wieś tej nazwy dziś w powiecie konińskim nie istnieje.

215. 1413. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii regalis Calissiensis decretum, inter Boguphalum quondam scultetum de *Bielsko* et Leonardum praepositum monasterii Strelnensis de agris quibusdam litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca heres in *Wilczyna* iudex, et Bodzantha de *Chlappowo* subiudex Calisienses generales, notum facimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod feria quinta post festum Penthecostes terminis anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo Gnezne celebratis, serenissimo principe domino Wladislao Dei gracia rege Polonie in loco tunc presente, in quibus strennui ac nobiles domini Nicolaus Sandomiriensis, Ianussius de *Koszczelecz* Gnewcouiensis palatini, Thworco de *Chonthnicza*(s) Wisliciensis, Ianussius de *Crolicowo* Gneznensis, Ianussius Ffurman Medzirzecensis, Albertus de *Wszeradowo* Caminensis, Nicolaus Santhocensis castellani, Albertus de *Trlang* subcamerarius Calisiensis, ceterique domini et officiales iudicio regali vna nobiscum pro iusticia reddenda presidebant, ibi in presencia nostri veniens personaliter nobilis Boguphael scultetus olym de *Byelsko* proposuit verbo contra et aduersus venerabilem virum, dominum Leonardum, prepositum de *Strzelno* pro tercio manso scultecie villa in eadem *Byelsko,* ex aduerso dominus prepositus memoratus respondit, requirens eundem: quamdiu non esset in possessione huiusmodi tercij mansi, qui respondit confitens, se non habere possessiondm eiusdem a quadraginta quinque annis, nec gaudere eodem.

Nos itaque iudices prefati audita proposicione et responsione hincinde parcium predictarum, Deum solum pre oculis habentes, dicimus, decernimus et sentenciamus perpetuam euasionem predicto domino preposito et conuentui suo, dictum Boguphaelem pro huiusmodj tercio manso dicte scoltecie in villa *Byelsko* racione sortis ipsius, ut asserebat, et propinquitatis ipsum tangente et concernente, duobus mansis circa eundem Boguphaelem duntaxat reseruatis et retentis. Super quibus omnibus dictus dominus prepositus iudicatum soluit. In huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco, presentibus, quibus supra. Scriptum per manus discreti Nicolai de *Strzedzewo,* qui hec habuit in commisso.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Strzelno N. 41) opatrzony jest dwiema małemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza wyobraża hełm turniejowy, bokiem w prawo zwrócony, na hełmie w klejnocie Poraj. Napis otokowy nieczytelny. Druga wyobraża w tarczy herb Dryję. Napis otokowy również nieczytelny.

216. 1413. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Petro plebano de *Rzgowo* et Ioanni vicario de *Grabienice* mandat, ut Bodzantam plebanum de *Krzymowo,* coadiutorem praepositi de *Grabienice,*[1]) in officium coadiutoris intromittant.

R. Ustanowienie koadjutora następuje w skutek tego, ponieważ Michał proboszcz grabienicki z powodu starości ani obowiązków duchownych wypełniać ani posiadłościami kościoła zarządzać nie jest w stanie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

[1]) *Grabienice,* wieś paraf. w pow. konińskim.

217. 1414. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Martino vicario de *Wronczyn* curam animarum in *Wronczyn* ad tres annos demandat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1415.

218. 1413. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Boguslai marsalconis curiae archiepiscopi Gnesnensis et iudicis ab eodem archiepiscopo delegati decretum, inter Niclosum familiarem capitanei de *Żnin* et Nicolaum advocatum de *Sempolno* de XX marcis litem dirimens.

Nos Boguslaus Podkone(s) Lanciciensis et marsalko reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Nicolai sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quia de anno Domini millesimo CCCC° tredecimo, cum dominus archiepiscopus fuit Gnezne constitutus super festum Penthecostes, vbi veniens Niclos familiaris domini Nicolai capitanei Sneynensis ad curiam domini, wlgariter *na podworze,* citauit nobilem Nicolaum filium olim Miroszkonis, ad domini archiepiscopi presenciam feria secunda infra octauas Penthecostes, aduocatum in *Sampolno* pro XX marcis, octo latorum grossorum et XII currentis monete, quas patri suo pie memorie accomodauit. Tandem dominus archiepiscopus nos ipsis pro iudice statuit et deputauit. Tandem cum in iudicio sedimus cum dominis, videlicet domino Ianussio castellano Kalisiensi, Benessio cancellario domini, Nicolao de *Wanzirow* capitaneo Snynensi et alijs tunc temporis nobiscum sedentibus, Niclos egit et proposuit iudicialiter super Nicolaum pro XX marcis grossorum, quas patri eius felicis memorie accomodauit et hec litera patris sui approbauit. Tandem nos videntes eius Niclosonis approbacionem, sibi ex informacione dominorum nobiscum in iudicio sedencium, lucrum dictarum XX marcarum adiudicauimus et presentibus adiudicamus, et super isto Niclos dedit nobis adiudicatum. Deinde statim idem Niclos contra eundem Nicolaum aduocatum in *Sampolno* proposuit coram nobis pro XX marcis dampni, cui cum capitales pecunias adiudicauimus, eciam dampnum adiudicamus viginti marcas prescriptas: et eciam super isto Niclos dedit adiudicatum. Tunc nos habuit requisitos, vbi deberet acquisicionem super quo dictarum pecuniarum attemptare; tandem adiudicauimus, quod Nicolaus aduocatus faceret sibi solucionem iuxta moris terre conswetudinem; si non faceret, tunc dominus Nicolaus capitaneus Sneynensis debet ei dare intronizacionem in aduocaciam in *Sampolno,* et ipse tenere debet, quousque pecunie sue plene persoluantur. Et in huius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne die, anno, quibus supra etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 329), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, w zielonym wosku wyciśniętą, na pasku pargaminowym uwieszoną, po której pozostał tylko mały ułomek, wyobrażający herb Iastrzębiec.

219. 1413. die 21. mensis Iunii, Posnaniae.

Iudicii regalis Posnaniensis decretum, inter hospitale Posnaniense ad s. Spiritum et Andream molitorem molae „*walkmol*“ dictae, litem dirimens.

R. Sandivogius heres in *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Sbigneus marszalko regni Polonie, Ianussius Kalisiensis, Albertus Caminensis castellani et Dobrogostius de *Camyona* loco iudicis, donoszą Mikołajowi z *Czarnkowa* sędziemu i Mroczkowi z *Kleszczewa* podsędkowi poznańskiemu, że kiedy w czasie i miejscu poniż wyrażonem zasiadali na sądach królewskich i oglądali wyrok ostateczny wydany przez Pełkę proboszcza poznańskiego i wikaryusza *in spiritualibus* przeciw Andrzejowi młynarzowi młyna *Walkmol* pod Poznaniem w sprawie ze Szpitalem św. Ducha tamże, wydali następujący wyrok: to co od dawnych czasów posiadacze młyna *Walkmol* dla ubogich (*personae miserabiles*) Szpitala wspomnianego dawali, mianowicie na adwent pół beczki śledzi a na Dni krzyżowe dwie kopy bułek, to na wieczne czasy ciż posiadacze z trzeciej miary młyna, im przynależnej, dawać mają, nietykając dwóch miar królewskich, grodowi poznańskiemu należnych. Co gdyby nie nastąpiło, natenczas każdoczesny zawiadowca pomienionego Szpitala ma objąć wspomniony młyn na tak długo, dopuki cały dług z owej trzeciej miary nie zostanie wyrównany. Wyrok ten został zapisany w księgę ziemską; sędzia zaś i podsędek ziemscy poznańscy zostają wezwani, aby wspomnianemu zawiadowcy Szpitala św. Ducha wydali wyrok przysądzający, wedle zwyczaju ziemskiego spisany i pieczęciami opatrzony. In pretorio Posnaniensi feria quarta in vigilia Corporis Christi.

Regest sporządzony przez ś. p. Zakrzewskiego bez podania źródła.

220. 1413. die 23. mensis Iunii, Posnaniae.

Michael Szontak civis Posnaniensis Nicolao Hanczkonis unam marcam census annui reemptionalis X marcis vendit.

R. Lucas prothoconsul, Petrus Goldenar, Wyrzbantha, Iohannes Falkenhayn, Iohannes Taffko, Ian Grzimala, Hanko Raderberg, Iohannes Bem, consules civitatis Posnaniensis, wiadomo czynią, że w sądzie gajonym, gdzie zasiadali także ławnicy miasta Kasper Taffkonis, Jan Berger, Zygmunt Calthwasser, Andrzej Srzimski, Mikołaj Beme, Ian Czippel, Jerzy Howfman i Andrzej Beme, a któremu przewodniczył wójt miasta Falkerus Stowbin, stanąwszy Michał Szontak, mieszczanin poznański, sprzedał jednę grzywnę rocznego czynszu ze swego domu, leżącego przy ulicy Wodnej pomiędzy domami Krzysztofa rzeźnika i Dobka krawca, za 10 grzywien monety polskie Mikołajowi Hanczkowiczowi na rzecz jego ołtarza, wniesionego w kaplicy

Nowego Szpitala pod wezwaniem NPanny Maryi, św. Jana Ewangelisty, św. Mikołaja wyznawcy i św. Anny. Czynsz ten po śmierci księdza Mikołaja ma przejść na jego następców, ale dopiero po śmierci Gertrudy Peszkowej, której ma służyć dożywotnie. Datum feria sexta ante festum s. Iohannis Baptiste.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1458.

221. 1413. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis cum Sandcone archidiacono Pczewiensi villam *Witomyśle* IV marcis annuis ex villa *Łagwy* percipiendis, commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, tenore presencium significamus vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod difficultatum dispendia euitare et vtilitatum comoda nobis et nostris heredibus ac successoribus legitimis procurare cupientes, cum venerabili viro domino Sandcone archidiacono Pczewensi in ecclesia Poznaniensi de speciali sciencia et consensu reuerendi in Christo patris et domini Petri Dei gracia episcopi Poznaniensis, necnon venerabilium virorum dominorum capituli ecclesie Poznaniensis, pro villa seu hereditate *Wythomisle,*[1]) que fundus prefati archidiaconatus Pczewensis exstitit, sita in districtu Costanensi, talem fecimus permutacionem, temporibus perpetuis duraturam, videlicet quod nos pro nobis, nostris heredibus ac successoribus legittimis huiusmodi villam seu hereditatem cum omnibus suis pertinencijs, fructibus et vtilitatibus vniuersis, necnon censibus, redditibus, prouentibus, agris, pratis, campis siluis, borris, rubetis, quercetis, gaijs, aquis, fluuijs, aquarum decursibus, molendinis et specialiter cum iurepatronatu, nocnon cum singulis iuribus et dominijs, prout ipse solus dominus Sandco archidiaconus et sui predecessores ipsam hereditatem tenuerunt, possederunt et habuerunt, nichil iuris et dominij pro ipso domino Sandcone uel suis successoribus inibidem reseruatis, recepimus. In cuius permutacionis recompensam prefato domino Sandconi et suis successoribus, archidiaconis Pczewensibus, qui pro tempore fuerint, ymmo ipsi archidiaconatui quatuor marcas grossorum latorum Pragensium, numeri Polonicalis consueti, annis singulis in festo sancti Martini confessoris per nostrum scultetum de villa *Lagwi,*[2]) sita in districtu Costanensi, circa ecclesiam Poznaniensem presentandas, in eadem villa *Lagwi* et de censibus ipsius ville assignamus, ascribimus et temporibus perpetuis incorporamus. Hoc specialiter adiecto et expresso, quod si, quod absit, prefatam villam *Lagwi* nostram vmquam desertari in parte conti-

gerit, nichilominus homines residui ibidem residentes ad solucionem huiusmodi quatuor marcarum, sic ut premittitur, sint astricti. Si vero pauci homines ibidem remanserint, ita quod in censibus non reperiantur quatuor marce predicte, nec de alijs vtilitatibus, videlicet de lacubus, agris, pratis, allodio seu lignis poterint ibidem reperiri, extunc quantum tantum de huiusmodi censu et prouentibus quomodocumque prouenientibus, in ipsa villa *Lagwi* repertum fuerit, hoc totum pro solucione predictarum quatuor marcarum grossorum ipsi domino Sandconi archidiacono Pczewensi uel suis successoribus integre assignare; si autem prefatam villam *Lagwi* per hostilem manum potentem, quod absit, in toto desertari contigerit, nec nos aut successores nostri uel heredes in ipsa hereditate aliquid utilitatis et prouentuum de solucione lacuum, molendinorum, pratorum aut agrorum uel lignorum percipere poterimus, extunc ipse dominus Sandco archidiaconus et sui successores solucione predictarum quatuor marcarum carebunt tamdiu, quousque prefata villa collocetur, uel nobis aut successoribus nostris in prefata hereditate aliquid quomodocumque proueniat de prouentu; hoc eciam non obmisso, quod iamdictus dominus Sandco archidiaconus suo et suorum successorum nominibus de sciencia et consensu supradictis a iure decime, si quod habuit in prefata villa *Wythomisle*, pro rectore ecclesie in *Wythomisle* cessit pure et libere propter Deum. In cuis rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie die sabbati in octaua sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Ianussio castellano Kalisiensi, Nicolao de *Czarncow* iudice Poznaniensi, Bodzantha de *Chlapowo*, subiudice Kalisiensi, Dobrogostio et Vincencio de *Schamotuli* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie pieczęcią, po której tylko sznurek różowego jedwabiu pozostał.

Powyższy dokument zatwierdził król Władysław Jagiełło przywilejem „in *Costczan* feria tercia infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo. Presentibus nobilibus et strenuis: Petro de *Wlosczowa* castellano Dobrinensi, Nicolao de *Bloczeschowo* castellano Santhocensi, Sbigneo de *Brzeze* marschalco regni Polonie, Iaroslao de *Gywno* vexillifero Poznaniensi, Paulo de *Chranstowo* venatore Kalisiensi et Vincencio de *Syrakowo* suppincerna Poznaniensi, militibus nostris fidelibus dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni nostri Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti.

I tego przywileju oryginał pargaminowy przechowany jest w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, u którego po pieczęci sznurek tylko z blado różowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Witomyśl*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim położona.
[2]) *Łagwy*, wieś w pow. bukowskim.

222. 1413. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Petrus episcopus Posnaniensis renovat privilegium erectionis et dotationis ecclesiae in *Otorów*.

R. Piotr biskup poznański na prośbę Adama proboszcza z *Otorowa,*[1]) który utrzymywał, że przywilej erekcyjny i inne dokumenta dotyczące fundacyi tego kościoła, zaginęły i zażądał wznowienia takowych ze strony biskupa, polecił zbadanie sprawy na miejscu Janowi z Niepartu kanonikowi poznańskiemu. Z zeznań świadków zgodnych z podaniem księdza Adama okazało się, że do fundacyi kościoła otorowskiego należy następujące uposażenie: podwórze, pola, folwark, łąki i t. d. w *Otorowie* nad strumieniem zwanym *Struga,* który je oddziela od wsi *Koźle,*[2]) dalej 4 ogrody i pola, które z dawiendawna są wymierzone, następnie w *Swiączynie*[3]) pola zwane *poswanthne* i dziesięciny i meszne; w samym *Otorowie* dziesięciny snopowe z pól kmiecych i szlacheckich z dziesięciną lnu lub pół grosza za takową, w *Swiączynie* dziesięcina snopowa z ról sołtysa i kmieci i takaż dziesięcina lnu, w *Krzeszkowicach*[4]) dziesięcina snopowa z pól szlacheckich, mianowicie Przezdrewa, Gniewomira, Swiąszka, Jakuba i wdowy po Czaczonie, a z pól kmiecych z łanu po jednej miarze żyta i owsa; w *Przystanowicach*[5]) dziesięcina snopowa z ról szlacheckich i kmiecych; w *Lubosinie*[6]) dziesięcina snopowa z ról szlacheckich i kmiecych wraz z mesznem: z łanu po 2 miary żyta i owsa; w *Buszewie*[7]) dziesięciny snopowe z ról szlacheckich i kmiecych, w *Koźlu*[2]) dziesięcina z pól szlacheckich a z kmiecych osiadłych po 2 miary żyta i owsa; w *Brodziszewie*[8]) meszne z każdego łanu po 4 korce tak żyta jak owsa, w *Lipnicy*[9]) z ról szlacheckich meszne z łanu po 2 miary żyta i owsa; w *Buszewku*[10]) mesznego z ról szlacheckich tyleż. Biskup fundacyę tę nowym przywilejem zatwierdza. Poznanie feria tercia infra octauas Visitacionis b. Marie virginis. Testes: Petrus de *Cobilino* decanus, Nicolaus de *Chlapowo* archidiaconus, Pelca cantor, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Simon custos, Olbricus Warsouiensis, Sandco Pczeuensis archidiaconi, Nicolaus Strzesconis thezaurarius Gneznensis, Iohannes Nyeparth, Przybislaus de *Crziczsko,* Vincencius decanus Gneznensis, Florianus Poklathka, Petrus Luciani, Ianussius de *Solowo,* Nicolaus Czotczani, magister Strzesco, Bartholomeus Rinconis, Stanislaus Pyoro canonici Poznaniensis ecclesie.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta de anno 1455.

[1]) *Otorowo,* wieś paraf. w pow. szamotulskim.
[2]) *Kuźle,* wieś w tymże powiecie.
[3]) *Swiączyn* dziś w pow. szamotulskim nie istnieje.
[4]—[10]) *Krzeszkowice, Przystanki, Lubosin, Buszewo, Brodziszewo, Lipnica* i *Buszewko* wsie w pow. szamotulskim.

223. 1413. die 20. mensis Augusti, in *Koźmino.*

Barthossius Sokołowski de *Koźmino* et *Borzęcice* ecclesiam parochialem in *Borzęcice* agris quibusdam dotat.

R. Barthossius Socolowski heres in *Cozmino* et in *Borzecice* na prośby Piotra Hanczka i brata jego Janszyka, kmieci z *Borzęcic,*[1]) wziąwszy od nich 10 grzywien groszy, oddaje 1 łan w *Borzęcicach* i przyłącza go do plebanii tamecznej. Połowa tego łanu leży obok plebańskich gruntów, wraz z ogrodem obok dworu plebańskiego, przytykającym idąc ku Koźminowi, do drogi wiodącej wzdłuż plebanii, drugi zaś ogród leżący nad drogą Koźmińską dla siebie zatrzymując. Druga zaś połowa łanu leży pomiędzy rolami folwarcznemi a strumieniem, zwanym *Samica.* Oprócz tego otrzymuje pleban staw, w którym gdyby woda wyschła, wtedy dziedzic ma szkodę wynagrodzić. Za to wszystko mają plebanowie rocznie dawać ½ grzywny na potrzeby kościoła NPMaryi w Borzęcicach, to jest na wino, wosk i t. p. In *Cosmino* die dominica infra octauas Assumpcionis b. Marie virginis. Testes: Nicolaus Cothczani canonicus Posnaniensis, Michael Cozminens. plebani, Albertus de *Iarocino,* Petrassius Passierbowski, Nicolaus Ostrowski.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta anni 1610—1612, gdzie zanotowano, że pieczęć uwieszona u oryginału, zatarta, przedstawiała podkowę z krzyżem we środku (herb Boleścic).

[1]) *Borzęcice,* wieś w pow. krotoszyńskim.

224. 1413. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Stanislaum de *Imielno male* Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi IV marcas annuas vendidisse.

R. Czynsz powyższy ma być namienionemu kanclerzowi lub jego spadkobiercom na dzień św. Mikołaja uiszczany; co gdyby nie nastąpiło, ów kanclerz prawo mieć będzie objąć dobra *Jemielno*[1]) w posiadanie i trzymać aż do wypłacenia długu. Poznanie in die s. Elizabeth. Testes: Miroslaus de Bythyn canonicus Posnaniensis, Nicolaus Baworowsky, Nyemerza de *Gora,* Nyczko Woyth he *Wyasth,* Ianussius advocatus de *Oborniky* et Iohannes Coza de *Domaslaw* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1436.

[1]) *Imielno,* wieś par. w pow. gnieźnieńskim.

225. 1413. die 27. mensis Decembris, in *Kościan.*

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae et alii milites constituunt fines villarum *Wonieść, Gniewowo* et *Gryżyna.*

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, Iarotha de *Wilkowo* castellanus Radzimiensis, Nicolaus Tumigrala de *Sziekowo,* Nicolaus de *Bandlewo* et Andreas de *Boianowo* heredes, na prośby Macieja opata lubińskiego oraz Borka wraz z braćmi, dziedziców *Gryżyny,* ustanawiają granice pomiędzy wsiami klasztornemi *Wonieść* i *Gniewowo* a wsią wspomnianych braci *Gryżyna:*[1]) klasztor lubiński ma nadal posiadać jezioro pomiędzy *Wonieściem* a *Gryżyną* leżące, z obiema brzegami tak daleko, jak woda z nich występuje. Odpływ tegoż jeziora ma również należeć do klasztoru aż do znaków, które w tymże są wbite, to jest trzy pale, również z oboma brzegami, od tych zaś granic ma odpływ ten posiadać Borek aż do granic wsi *Nielęgowo.*[2]) Idąc od jeziora tym odpływem i od tych znaków, ma błoto leżące po lewej ręce należeć do klasztoru, po prawej zaś do Borka i jego braci; nikomu zaś na tym odpływie nie wolno robić grobli ani stawiać młynów lub *sepes alias* płotów, wolno zaś stawiać jazy do łowienia ryb, jednak bez uszkodzenia drugiej strony. Wreszcie wszystkie przywileje dawne i wyroki w tej sprawie uzyskane w sądach duchownych i świeckich uznają się za nieważne. In *Costen* in die b. Iohannis apostoli.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1550—1560.

[1]) *Wonieść, Gniewowo* i *Gryżyna,* wsie w pow. kościańskim.
[2]) *Nielęgowo,* wieś w tymże powiecie, par. *Gryżyna.*

226. 1414. die 9. mensis Februarii.

Pasco Gogolewski constituit fines villarum *Uniączyce* et *Dryszpulowo,*

Nos Pasko Gogolewsky subcamerarius Poznaniensis, significo tenore presencium omnibus et singulis, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram presenciam venientes heredes de *Vnyączycze:* Nicolaus, Thomislaus, Ianussius, Andreas necnon honorabilis vir dominus Florianus canonicus Poznaniensis cum Scarbkone subequite *brzezsky* capitanei tenute Crobensis et *Dolsko,* instrumento cum publico a reuerendo in Christo patre et domino, domino Petro Dei gracia episcopo Poznaniensi destinatus, qui dominus Florianus talem vigorem habuit in limitacione granicierum et gadium, qualem haberet reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Petrus Dei gracia episcopus Poznaniensis, si presens interesset, in measque manus vtraque

pars commisit. Egoque limitaui granicies et gades inter *Vnyczycze* et inter *Driszpulowo,*[1]) adhuc inter *Vnyczycze* et opidum *Crobya*[2]) ita, quod predicta limitacio ab vtraque parte debet inuiolabiliter et in perpetuum obseruari, ita, quod heredes de *Vnyczycze* cum suis hominibus possunt suas pecudes et sua peccora in piscina domini episcopi adaquare ad tres annos; elapsis vero tribus annis minime possunt. Adhuc heredes de *Vnyczycze* piscinam possunt parare in extremitate hereditatis *Iadamowo* absque nocumento piscine domini episcopi. In huius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Actum et datum feria sexta in octaua Purificacionis Marie, sub anno Domini M° quadringentesimo XIIII. Presentibus hijs testibus: Wyrzbenta Krotoszinsky, Nicolao Nepartsky, Ianussio Strzeleczsky, Sobkone Zytowoczsky et alijs quamplurimis fidedignis, ad hoc vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy anihilowany, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Uniączyce* i *Dryszpułowo* dziś nie istnieją.
[2]) *Krobia* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

227. 1414. die 20. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet commutationem tertiae partis villae *Dąbrowa wielka* villa *Rczelino* a Ioanne de Niepart canonico Posnaniensi cum heredibus de *Rczelino* factam.

In nomine Domini amen. Dum viuit litera, viuit et accio litere comissa, cuius assercio nutrit memoriam et labiles semper perpetuat acciones. Proinde nos Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam venientes, honorabiles et nobiles viri, domini Iohannes de *Neparth,* canonicus ecclesie Poznaniensis, heres de Maiori *Dambrowa,* Wincencius cum Anna vxore sua et Nicolao suo filiastro, heredes de *Rczelino,* commutacionem villarum ac hereditatum infrascriptarum, videlicet tercie partis Maioris *Dambrowa* cum addicione ducentarum marcarum grossorum latorum monete Pragensis et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos ad quamlibet marcam computando, pro totali villa et hereditate *Rczelino* realem inter se fecerunt. Ita tamen, quod prefatus dominus Iohannes de *Neparth* canonicus Poznaniensis, ad tempora vite sue, post mortem vero, cui ipse dictam hereditatem dederit, donauerit, legauerit aut asscripserit, tenebunt, habebunt, regent, gubernabunt et temporibus perpetuis posside-

bunt, tali condicione, quod ipse et sui successores ac heredes legitimi seu dicte hereditatis possessores octo marcas grossorum latorum de prefata hereditate census annui, veri et legitimi soluant et soluere sint astricti temporibus euiternis altariste ac altari beate Marie virginis et sanctorum Iohannis Baptiste et Iohannis ewangeliste ac Adalberti martiris in dicta ecclesia Poznaniensi sitis; et prefati Wincencius cum Anna conthorali sua legitima ac Nicolao filiastro terciam partem hereditatis Maioris *Dambrowa* eciam perpetuis temporibus possidebunt, cum omnibus earum vtriusque partis hereditatum vtilitatibus, fructibus, censibus, prouentibus, agris, pratis, allodijs, pascuis, campis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, mericis, virgultis, mellificijs, lacubus, piscinis, fossatis, piscaturis, fluminibus, fluuijs, rivis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad easdem hereditates vtriusque partis spectantibus, nichil iuris et dominij in eisdem pro se et eorum successoribus reseruando, coram nobis more solito, rite et racionabiliter, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, vsi amicorum suorum consilio, sibi inuicem perpetuo resignarunt mutuo tenendum, habendum, vendendum, obligandum, vlterius commutandum, alienandum, possidendum, vtifruendum, et in vsus ipsorum ac successorum beneplacitos conuertendum, prout ipsis et successoribus melius et vtilius videbitur expedire. Nos vero dictas commutacionem cum addicione et resignacionem ratas, gratas atque firmas habentes, ratificauimus, gratificauimus, confirmauimus, ratificamus, gratificamus et presentibus confirmamus perpetuis temporibus fore valituras. Nichilominus eciam adiungendo, quod prefata hereditas *Rczelino* in ius spirituale de iure seculari sit redacta et resignata, et iam de facto redigatur, ipsamque ab omnibus exaccionibus, solucionibus, expedicionibus, seruicijs regalibus libertavimus et presentibus libertamus, et quod ea, qua omnes alie ville mense episcopalis et capituli Poznaniensis gaudeat libertate, duobus grossis de quolibet manso exaccionum regalium soluere consuetarum dumptaxat exceptis. Harum quidem sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia post dominicam Letare in summis terminis protunc celebratis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto decimo. Presentibus venerabilibus ac nobilibus viris, dominis: Wincencio de *Marczincowo,* decano Gneznensis, Nicolao de *Gorca* cancellario, Paulo de *Czechowo* canonico Poznaniensis ecclesiarum, Nicolao de *Czarncow,* iudice, Mroczcone de *Cleszczewo* subiudice, Paskone de *Rosdrazewo* subcamerario Poznaniensibus, Derslao de *Crzyslicze,* Kussone de *Golancza,* Andrea Crupca de *Scorzewo* heredibus, et alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium omnium premissorum. Per manus Nicolai de *Dobyeszewo* plebani Poznaniensis, nostri notarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado różowego jedwabiu pozostał.

Powyższy dokument zatwierdził król Kazimirz Jagiellończyk przywilejem dtto in monasterio Landae feria secunda infra octauas sancti Iohannis baptiste anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono. Presentibus ibidem reuerendo domino, magnificis et generosis: Andrea episcopo Poznaniensi, Nicolao et Iohanne de *Coszczelecz* Brestensi et Wladislauiensi palatinis, Andrea de *Borzyszewicze* serenissime principis domine Elizabeth regine Polonie magistro curie, Iohanne Curopathwa succamerario Lublinensi, capitaneo Chelmensi, et Petro Donyn de *Prawkowicze* curiensi et alijs fidedignis testibus circa premissa. Datum per manus venerabilis Iohannis de *Brzesze,* doctoris in vtroque, sacri palacij apostolici causarum auditoris, archidiaconi Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilecti. — Relacio eiusdem venerabilis Iohannis de *Brzesze* doctoris in vtroque, archidiaconi Gneznensis, r. P. vicecancellarij.

I tego przywileju oryginał przechowany jest w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, pieczęć wszelako, która u niego na sznurze jedwabnym uwieszoną była, dziś nie istnieje.

228. 1414. die 20. mensis Martii, Posnaniae.

Pelcae cantoris, Nicolai de *Górka* cancellarii, Ioannis de *Niepart,* Bartholomaei Rinconis et Alberti de *Costrin* canonicorum Posnaniensium decretum, inter Mathiam abbatem monasterii et Nicolaum praepositum de *Lubin,* litem dirimens.

R. Wyrok ów tak opiewa. Opaci mają nadal dawać proboszczom po sześć chlebów se stołu opackiego codziennie, po jednej ćwierci (*quartale*) piwa, miary używanej w gospodach lubińskich, a w razie nieobecności proboszcza temu, kto się w jego imieniu zgłosi. Drzewo na budowę i opał ma być plebanom wolno rąbać w lasach klasztornych, wyjąwszy drzew owocowych. Kmiecie wsi *Siemowa* mają rocznie płacić proboszczom z każdego łanu po 6 szkojców, łąki zaś, pastwiska, pola i lasy kościoła mają ciż proboszczowie tak jak dawniej użytkować. Testes: Szemantha plebanus in *Ridzin,* Iohannes de *Chanczini.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ad a. 1442.

229. 1414. die 18. mensis Aprilis, Gnesnae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Nicolaum Grosman rectorem ecclesiae de *Waliszew* et cmetones de *Komorowo* de missalibus annonis litem dirimens.

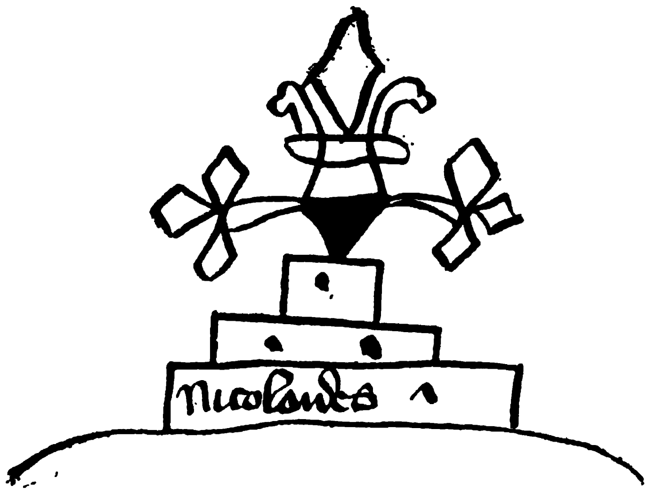
In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo XIIII, indiccione VII, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij anno ipsius quarto, die Mercurij, XVIII mensis Aprilis, hora quasi vesperorum, in domo habitacionis honorabilis viri domini Boguslai alias Bogute canonici Vneouiensis, vicecustodis et altariste Gneznensis, sita circa ipsam ecclesiam Gneznensem, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, constituti personaliter discretus vir, dominus Nicolaus Grosman altarista Gneznensis et rector parochialis in *Valiszewo* ecclesiarum, suo et dicte ecclesie sue parochialis nominibus, ex vna, et prouidi viri omnes et singulariter singuli: Hancel wlodarius, Bedko, Vach, Michael, Nicolaus, Stephanus, Petrus, Pyoch filij Bagnueuicz, Woydilo, Stanislaus, Firley, Bartholomeus, Petrassius, Vitoslaus, Albertus gener Vanczkonis, Nicolaus Raboczycz, Nicolaus alias Mixa, Wawrzantha, Paulus Przybconis, Martinus et Albertus Wanszouicz, kmethones in *Comorowo* Gneznensis dyocesis, parte ab altera, in causa, quam idem dominus Nicolaus plebanus eisdem wlodario et kmethonibus super duabus mensuris puri bladij, vnius videlicet siliginis et alterius auene, racione missalium annonarum et earum occasione singulis annis de quolibet manso, coram eodem domino Boguslao iudice commissario honorabilis domini Nicolai Strzesconis protunc officialis Gneznensis, in prima auctoritate ordinaria et vigore rescripti auctoritate apostolica coram honorabili viro domino Iohanne Iancouicz de Namislauia, canonico et officiali Wratislauiensi, similiter iudice commissario dictis partibus a Sede apostolica specialiter deputato, in secunda instanciarum mouebat et mouet de presenti, volentes, vt dicebant, eidem cause ac omnibus et singulis controuersijs, litibus, displicencijs et discordijs exinde exortis propter bonum pacis, amicicie et comodi parcere, non coacti, con compulsi, nec aliquo errore seducti, sed de eorum bona, libera et spontanea voluntate et vnanimi conssensu in honorabiles viros, dominos Boguslaum canonicum prenominatum et Domkonem altaristam Gneznensem et plebanum ad sanctum Laurencium in suburbio Gneznensi ecclesiarum, tamquam in arbitros, arbitratores, laudatores et amicabiles compositores sollempni stipulacione preuio de alto et basso in forma, que excogitari poterit, meliori compromiserunt, dantes et concedentes prenominatis dominis Bogute et Domkoni arbitris plenum mandatum et omnimodam potestatem in omnibus et singulis premissis, ut possint simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicij cognoscere, examinare, iudicare, arbitrari, laudare et amicabiliter componere, et auditis dictis partibus et earum iuribus, allegacio-

nibus cognitis et discussis, fine amicabili terminare, dictas partes ad audiendum eorum voluntatem, sentenciam, laudum, arbitrium, preceptum et aliam quamcumque diffinitiuam pronunciacionem ad certos terminos pro pena euocare, citare, contumacem tam in pena, quam in expensis punire, loca ad comparendum, cognoscendum et pronuncciandum statuere diebus feriatis uel non feriatis, stando uel sedendo, in scriptis uel sine scriptis, in huiusmodi negocio procedere iuris ordine seruato uel non seruato, partibus presentibus uel absentibus, seu vna absente et alia presente, prout ipsis melius videbitur expedire, et quod possint semel uel pluries uel quociescumque ipsorum arbitrium et sentenciam interpretare, declarare, corrigere ac in melius reformare, penas vallare et alia omnia et singula, que circa premissa sunt necessaria, facere, eciam si de aliquibus in presenti compromisso non esset cogitatum, renunciantes omnibus et singulis legibus, iuribus, excepcionibus, statutis, consuetudinibus, defensionibus, contradiccionibus, proteccionibus et quibusuis alijs tuicionibus, per que presens arbitrium seu laudum ac pronuncciacio seu diffinicio ex ipsa poterit restringi seu quomodolibet anulari. Promiserunt insuper dicte partes modo, quo supra, parere et in omnibus obedire dictis dominorum Boguslai canonici et Domkonis arbitrio, pronuncciacioni, diffinicioni, laudo, precepto, arbitrio, 'sentencie, pennis vallacioni per ipsos factis vel faciendis, huiusmodi factis, pronuncciatis, diffinitis et prolatis stare et ea recipere, ac in omnibus punctis et clausulis dicti compromissi et sentencie fiende aprobare et in nullo per se uel alium, directe uel indirecte, oculte uel manifeste repugnare uel contradicere quacumque racione uel causa aut modo, iure uel facto, tacite aut expresse hijs omnibus, que inter dictas partes dicti domini arbitri fecerint, preceperint, pronuncciauerint, sentenciauerint seu fuerint arbitrati. Qui dominus Boguslaus canonicus et Domko arbitri predicti mox recepto huiusmodi sponte compromisso, visis et diligenter inspectis iuribus, allegacionibus et disputacionibus, quibus dicte partes tunc inter se uti volebant et voluerunt et ipsis de iurisperitorum consilio matura deliberacione discussis, eisdem partibus petentibus et consencientibus, inter easdem partes per modum infrascriptum uerbo pronuncciauerunt, declarauerunt, diffiniuerunt, sentenciauerunt et sunt arbitrati. Primo videlicet, quod dicti vlodarius et kmethones in *Comorowo*[1]) debent et ex presenti sentencia arbitrali sunt astricti prefato domino Nicolao plebano et ecclesie sue in *Valiszewo*[2]) iamdicte soluere et dare, omni contradiccione proculmota, de quolibet manso per duas mensuras puri bladij, videlicet vnam siliginis et aliam auene, mensurando iuxta consuetudinem regni et ecclesie Gneznensis singulis et perpetuis temporibus et alias iuxta formam et tenorem sentenciarum diffinitiuarum sepefatorum dominorum iudicum predictorum, pro dicto domino Nicolao et ecclesia sua predicta et contra prefatos wlodarium et kmethones racione dictorum missalium alias latarum, quas diffinitiuas sentencias in omnibus clausulis suis et punctis idem dominj arbitri Boguslaus et Domko quas(s) ad huc in suo robore perpetuis temporibus duraturas conseruauerunt. Item

sepedicti vlodarius et kmethones pro omnibus fatigis, expensis, vijs et frumentis, per ipsos a quinque annis perceptis et persessis, litibus, controuersijs necnon dampnis eidem domino Nicolao et ecclesie sue decem marcas soluere tenentur et sint astricti ad solucionem, videlicet quinque ad festum sancti Bartholomei apostoli et quinque ad festum sancti Martini confessoris proxime venturum, et cum hoc viginti mensuras auene: decem mensuras auene infra duas septimanas, datam presencium sequentes, et decem mensuras ad festum s. Bartholomei prenominati soluant. Item dicti wlodarius et kmethones in *Comorowo* prefatas missales annonas annis singulis perpetuis temporibus, ut prefertur, ad dotem ipsius plebani in *Valiszewo*, qui pro tempore fuerit, infra duas septimanas, festum sancti Martini confessoris inmediate sequentes, deducant et hincinde rancores, displicencias, fatigas et expensas et dampna parcere et remittere et ad invicem debent amiciciam(?) et reconciliari sub penis inferius annotatis, videlicet sub pena centum marcarum latorum grossorum monete Pragensis parti dictam composicionem et sentenciam dictorum dominorum Boguslai et Domkonis arbitrorum tenenti, quinquaginta marcas ecclesie Gneznensi pro muro et residuas quinquaginta marcas per partem, que in aliquo contra premissa seu aliquod premissorum venerit, fecerit aut quomodolibet attemptauerit eandem composicionem, diffinicionem, pronuncciacionem et laudacionem in toto aut in parte non seruanti, ac expensas et interesse, quas uel que per partem huiusmodi diffinicionem tenentem facere contingerit uel eciam sustinere, sicut suo simplici declarauerit uerbo, alijs probacionibus et declaracionibus cessantibus, irremissibiliter soluere debet et de presenti arbitrio sit astricta, ita, quod dicta pena semel uel pluries ab eo, qui contra premissa uel aliquod premissorum aliquid fecerit seu attemptauerit, dicte parti tenenti et ecclesie Gneznensi soluatur et nichilominus solucione huiusmodi pene non obstante, dictum arbitrium et laudum debet a dictis partibus inviolabiliter perpetuis temporibus obseruari. Quam diffinicionem, laudacionem et pronuncciacionem prefate partes mox et in continenti receperunt, approbauerunt, emologauerunt et ratificauerunt, promittentes arbitrio eidem, sentencie et penis inde vallatis stare, obedire et in nullo per se uel per alium, directe uel indirecte, iure uel facto et quouis alio colore quesito contrauenire. Super quibus omnibus et singulis prefatus dominus Nicolaus plebanus a prenominatis dominis Boguslao canonico et Domkone tamquam arbitris literas ipsorum sigillis sigillatas presentis diffinicionis et confirmacionis ac me notario publico subscripto vice et nomine omnium et singulorum premissorum sollempniter stipulati pecijt sibi presens publicum instrumentum confici et in hanc formam publicam redigi. Datum et actum Gnezne, anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem discretis viris, dominis: Nicolao Calws presbitero generali et Alberto Odrzygost alias Rzymsky clerico curie Gneznensis, testibus circa premissa.

Et ego Iohannes Nicolai de *Grodzisko,* clericus Poznaniensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictorumque dominorum Bogu-

slai canonici Vneowiensis, vicecustodis et Dompconis, altaristarum Gneznensis ecclesiarum, arbitrorum et amicabilium compositorum et presentis facti et negocij coram ipsis protunc scriba, predictis sentencie arbitralis peticioni et ipsius pronuncciacioni, laudacioni, diffinicioni, arbitracioni,

recepcioni, approbacioni, emologacioni et rathificacioni ac pene summissioni necnon instrumentorum hinc-inde super premissis peticioni alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic ut premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, alijsque occupatus arduis negocijs per alium fideliter scribi procuraui, manu propria me subscribens, in hanc formam publicam redegij, signoque et nomine meis solitis et consuetis consignaui, sigillisque memoratorum dominorum Boguslai et Dompconis arbitrorum de mandato ipsorum speciali subappensis, in pressuris pargameneis sigillaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 330), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś brak.

[1]) [2]) *Komorowo* i *Waliszew*, wsie w pow. gnieźnieńskim.

230. 1414. die 20. mensis Aprilis, Bononiae.

Ioannes XXIII. P. M. episcopo Plocensi, abbati monasterii Wratislaviensis ad s. Mariam et archidiacono Piriciensi mandat, ut praeposito et capitulo Poznaniensibus in vindicandis bonis iniuste ablatis, opem ferant.

Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . episcopo Plocensis et dilectis filijs . . abbati monasterij sancte Marie in Arena, Wratislauiensis diocesis ac . . archidiacono Piriciensi in ecclesia Caminensi, salutem et apostolicam benedictionem. Militanti ecclesie licet immeriti disponente Domino presidentes, circa curam ecclesiarum et monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa soliciti, ut iuxta debitum

pastoralis officij eorum occurramus dispendijs et profectibus diuina cooperante clementia salubriter intendamus. Sane dilectorum filiorum . . prepositi et capituli ecclesie Poznaniensis conquestione percepimus, quod nonnuli archiepiscopi, episcopi alijque ecclesiarum prelati et clerici ac ecclesiastice persone, tam religiose, quam eciam seculares, necnon duces, marchiones, comites, barones, nobiles, milites et laici, communia ciuitatum, vniuersitates opidorum, castrorum, villarum et aliorum locorum et alie singulares persone ciuitatum et diocesium et aliarum partium diuersarum occuparunt et occupari fecerunt castra, villas et alia loca, terras, domos, possessiones, iura et nonnulla alia bona mobilia et immobilia, spiritualia et temporalia, ad prepositum et capitulum predictos communiter spectancia et ea detinent indebite occupata, seu ea detinentibus prestant auxilium, consilium uel fauorem. Nonnulli eciam ciuitatum, diocesium et parcium predictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem preposito et capitulo super dictis castris, villis et locis alijs, terris, domibus, possessionibus, iuribus et iurisdiccionibus, fructibus, censibus, redditibus, et prouentuum(s) eorundem et quibuscumque alijs bonis mobilibus et immobilibus, et spiritualibus et temporalibus et alijs rebus ad eosdem prepositum et capitulum spectantibus, multiplices molestias et iniurias inferunt et iacturas. Quare dicti prepositus et capitulum nobis humiliter supplicarunt, ut cum eisdem ualde reddatur difficile pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligencia curaremus. Nos igitur aduersus occupatores, detentores, presumptores, molestatores et iniuriatores huiusmodi illo uolentes eisdem preposito et capitulo remedio subuenire, per quod ipsorum compescatur temeritas et alijs aditus comittendi similia precludatur, discretioni uestre per apostolica scripta mandamus, quatinus uos uel duo aut vnus uestrum, per uos uel alium seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis conseruatores et iudices, prefatis preposito et capitulo efficacis defensionis presidio assistentes, non permittatis eosdem super premissis et quibuslibet alijs bonis et iuribus, ad prepositum et capitulum predictos spectantibus, ab eisdem uel quibusuis alijs indebite molestari uel eis grauamina seu damna uel iniurias irrogari; facturi dictis preposito et capitulo, cum ab eis uel procuratoribus suis aut eorum aliquo fueritis requisiti, de predictis et alijs personis quibuslibet super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, terrarum et aliorum locorum, iurisdictionum, iurium et bonorum mobilium et immobilium, reddituum quoque et prouentuum et aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuscumque molestijs, iniurijs atque damnis, presentibus et futuris, in illis uidelicet, que iudicialem requirunt indaginem, summarie et de plano, sine strepitu et figura iudicij; in alijs uero, prout qualitas eorum exegerit, iusticie complementum: occupatores seu detentores, presumptores, melestatores et iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, ordinis uel condicionis extiterint, quandocunque et quocienscunque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appel-

latione postposita, compescendo. Inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifatij pape VIII, predecessoris nostri, in quibus cauetur, ne aliquis extra suam ciuitatem et diocesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra vnam dietam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur; seu ne iudices et conseruatores a Sede deputati predicta, extra ciuitatem et diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere siue alij uel alijs uices suas comittere aut aliquos vltra vnam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant, dummodo ultra duas dietas aliquis auctoritate presentium non trahatur; seu quod de alijs, quam de manifestis iniurijs et uiolentijs et alijs, que iudicialem requirunt indaginem, penis in eos, si secus egerint, et in id procurantis adiectis, conseruatores se nullatenus intromittant, quam alijs quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris, Romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis et conseruatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non uocandis, aut alijs editis, que uestre possent in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare; seu si aliquibus communiter uel diuisim a predicta sit Sede indultum, quod excommunicari, suspendi uel interdici, seu extra uel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi et eorum personis, locis, ordinibus et nominibus proprijs mentionem et qualibet alia dicte Sedis indulgentia generali uel speciali, cuiuscunque tenoris existat, per quam presentibus non expressam uel totaliter non insertam, uestre iurisdictionis explicatio in hac parte ualeat quomodolibet impediri et de qua, cuiusque toto tenore de uerbo ad uerbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Ceterum uolumus et apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet uestrum prosequi ualeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico prepeditus; quodque a data presentium sit uobis et unicuique uestrum in premissis omnibus et eorum singulis, ceptis et non ceptis, presentibus et futuris, perpetua potestas et iurisdictio attributa, ut eo uigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus et singulis, ceptis et non ceptis, presentibus et futuris, et pro predictis procedere, acsi predicta omnia et singula coram uobis cepta fuissent et iurisdictio uestra et cuiuslibet uestrum in premissis omnibus et singulis per citationem et modum alium perpetuata legitimum extitisset: constitutione predicta super conseruatoribus et alia qualibet in contrarium edita, non obstante. Presentibus post quinquennium minime ualituris. Datum Bononie XII kalendas Maij, pontificatus nostri anno quarto.

(na zakładce): Rta gratis. — P. de Pistorio.

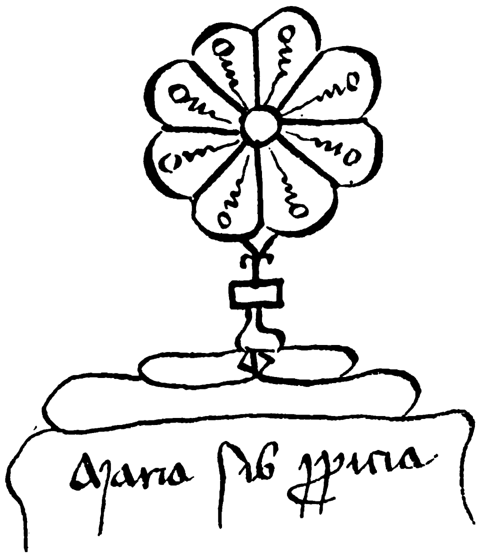
Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest ołowianą bulą papieża Jana XXIII, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

231. 1414. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus Engelweyd vicarius perpetuus ecclesiae Gnesnensis Benedicto Mathiae archidiacono Lanciciensi de canonicatu et praebenda in eadem ecclesia providet.

In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo quarto decimo, indiccione septima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini nostri Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno quarto, die Saturni, vicesima octaua mensis Aprilis, hora terciarum vel quasi, in ecclesia metropolitica Gneznensi, in mei notarij publici et testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum, presencia, constitutus personaliter honorabilis vir, dominus Nicolaus de *Gosczino* canonicus sancti Georgij in castro Gneznensi, procurator procuratorio nomine honorabilis viri, domini Benedicti Mathie, archidiaconi Lanciciensis, de cuius procuracionis mandato mihi notario infrasripto per publica constabat documenta, tenens in manibus suis literas seu processus reuerendi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis, eius vero sigillo in filis sericeijs rubei coloris de cera ab extra glauca et communi, ab intus vero rubea appendenti sigillatas, sanas, saluas et integras et in nulla parte sui suspectas, manu discreti Pauli de *Bresth*, clerici Wladislauiensis diocesis, publici imperiali auctoritate notarij scriptas, graciam de canonicatu sub expectacione prebende et dignitatis, personatu uel officio in ecclesia Gneznensi vigore facultatis per eundem dominum nostrum papam dicto domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi concesse, eidem domino Benedicto archidiacono Lanciciensi per prefatum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem factam, in se continentes, canonicatum et prebendam dicte ecclesie Gneznensis vacantem per obitum quondam Nicolai dicti Longus, vltimi et immediati rectoris eorundem canonicatus et prebende, si et in quantum eidem domino Benedicto et nulli alteri vigore dicte gracie debentur, modo et forma melioribus, quibus potuit, in nomine Domini acceptauit, protestans solempniter et expresse, quod si ius eidem domino Benedicto in dictis canonicatu et prebenda non competeret, quod extunc dicta gracia et ius salua et illesa maneant ad alios canonicatum et prebendam ac dignitatem, personatum vel officium acceptanda. Et ibidem idem dominus Nicolaus de *Gosczino* dicto nomine procuratorio prefati domini Benedicti mox et in continenti vigore earundem literarum et processus et requisiuit honorabilem virum, dominum Nicolaum Engelweyd vicarium perpetuum in dicta ecclesia Gneznensi, ibidem presentem et audientem, tamquam subexecutorem dicte gracie, quatenus sibi nomine dicti domini Benedicti de dictis canonicatu et prebenda dicte ecclesie Gneznensis sic, ut prefertur, per obitum dicti quondam Nicolai Longus vacantibus et per ipsum dicto nomine acceptatis, prouideret sub penis et censuris in dictis processibus contentis. Quiquidem dominus Nicolaus Engelweyth subexecutor predictus mox et in continenti prefatis

literis a dicto domino Nicolao de *Gosczino* manualiter receptis, volens tamquam filius obediencie mandatis huiusmodi humiliter obedire, mox et in continenti eidem domino Nicolao de *Gosczino* procuratori nomine dicti domini Benedicti principalis de dictis canonicatu et prebenda dicte ecclesie Gneznensis modo premisso vacantibus, in nomine Domini prouidit ipsumque dicto nomine prefati domini Benedicti de eisdem per birreti tradicionem et capiti suo imposicionem inuestiuit, de eisdem curam et administracionem spiritualium et temporalium eidem committendo in eisdem, possessionemque eorundem canonicatus et prebende, quantum in eo fuit, assignauit eidem, in quantum ius eidem domino Benedicto vigore dicte gracie competit in eisdem. Super quibus omnibus et singulis premissis prefatus dominus Nicolaus de *Gosczino* pecijt sibi a me notario publico infrascripto fieri et confici vnum vel plura publicum seu publica instrumentum et instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus discreto et nobili viris, dominis: Nicolao Thomasconis vicario perpetuo predicte ecclesie Gneznensis et Iacussio herede de *Gosczino*, testibus circa premissa.

Et ego Martinus Pauli de *Goloczicze*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis acceptacioni, protestacioni, prouisioni et institucioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo presens instrumentum manu propria scribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, rogatus et requisitus in fidem omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 331). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony.

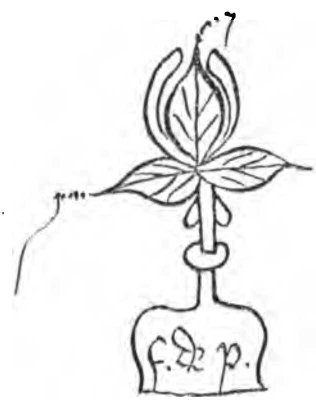
232. 1414. die 2. mensis Maii, Posnaniae.

Executio ultimae voluntatis Bartholomaei clerici, filii Michaelis dicti Sturkethel civis Posnaniensis.

In nomine Domini amen. Coram nobis Michaele Blyden decretorum doctore, canonico et officiali, necnon reuerendi in Christo patris et domini, domini Petri Dei gracia episcopi Poznaniensis viccario generali, pro tribunali ad reddenda iura sedenti, in domo nostra Poznanie aput ecclesiam cathedralem anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo, indiccione septima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno ipsius quarto, die Mercurij secunda mensis Maij, hora terciarum uel quasi, in nostri consistorij notarij et testium infrascriptorum presencia, constituto personaliter honorabili viro, domino Bartholomeo concanonico nostro, necnon sorore honesta domina Katherina matre bone memorie Bartholomei clerici, filij Michaelis dicti Sturkethel, quondam ciuis Poznaniensis et dicte Katherine mariti, dum viueret, dictus dominus Bartholomeus, dicti defuncti clerici curator et testamenti sui et vltime voluntatis sue executor, per ipsum clericum electus et per nos datus et deputatus, de ipsius Bartholomei clerici defuncti bonis sic testamentaliter meliori iure et modo, quibus potuit, de dicte Katherine, ipsius clerici matris, expresso et voluntario consensu libero disposuit in hunc modum. Inprimis deputauit et assignauit dicte Katherine matri dicti Bartholomei clerici defuncti et sorori ipsius domini Bartholomei canonici censum, qui prouenire poterit de centum et quinquaginta marcis numeri Polonicalis, videlicet septuaginta latorum grossorum et viginti marcis currentis monete in opido *Gostina*, necnon sexaginta marcis super domibus in ciuitate Poznaniensi, scilicet quinque de domo Grodis et viginti de domo Fedelar in platea aquatica, quinque de domo Franzel ante valwam magnam, qua itur ad ecclesiam cathedralem et decem de balneo Troychtel in platea, qua itur ad ecclesiam Corporis Christi, necnon decem marcas de domo Palucze in circulo circa molendinum castrense sita, que nunc soluunt de bonis et domibus iamdictorum, ita tamen, ut ipsa Katherina de huiusmodi summa principali centum et quinquaginta marcas siue resignando, uel resignata percipiendo uel distrahendo aut ad suum nutum, quo impediri infrascripta valeant, disponendo, nullam penitus habeat potestatem, sed eius principalis summe censibus duntaxat utatur, quoad vixerit in humanis. Hoc saluo, quod ipsa de dictis quinquaginta marcis triginta marcas cum eorum censu possit im(s) pios tamen usus in vltima sua voluntate legare dicti sui filij defuncti nomine, et non alias; ipsa uero defuncta dicta summa centum marcarum debent(s) ante omnia ipso facto devolui cum suis censibus et vtilitatibus ad ecclesiam cathedralem Poznaniensem pro libris uel alijs necessarijs eius iuxta . . . . . domini Bartholomei, si vixerit, et capituli; alioquin solius capituli Poznaniensis voluntatem com-

parandis. Quod uero deductis dictis centum et triginta marcis supererit, sic decreuit dispensari, ut pro anniuersario, parentibus et ipsi(s) defuncto per plebanum, altaristas et vicarios ecclesie parrochialis ciuitatis Poznaniensis perpetuo seruando cedant decem marce cum censu suo, residuum uero, si quid superfluerit assig . . · . pro] pauperibus hospitalis sancti Spiritus ante Poznaniam, eciam cum censu suo. Item alias residuas centum marcas aput nobilem Vincencium heredem in *Schamothuli* bonorum dicti clerici defuncti ipse . . . . Bartholomeus prenominatus assignauit pro altari aliquo fundando et dotando in ecclesia cathedrali Poznaniensi in honorem Omnium doctorum, magistrorum et scolarium sanctorum [col]lacione seu iurepatronatus ipsius altaris sibi ad vitam, post hoc dicte Katherine et Aggnethi vxori prouidi Henrici ciuis Poznaniensis ac eorum Aggnethe et Henrici liberis: Iohanni, Luce, Henrico, Mathie et Petro et Gregorio, necnon Erasmo fratri ipsius domini Bartholomei et Nicolao filio ipsius Erasmi, nunc viuentibus, reseruatis. Post eorum uero obitum idem ius patronatus ad capitulum ecclesie Poznaniensis cathedralis deuoluatur, ita, ut ipso altari vacante pro predicatore sit stipendium, et ipse predicator, quam diu officium predicacionis et confessionis per se exercerit, ipsius altaris sit verus rector et cessanti ab officio predicacionis et confessionis, altare cedat surrogando. Dictaque domina Katherina premissa proprio motu, sponte et cordetenus, ut apparuit, cum graciarum accione consensit, promittens, quod nec uerbo nec facto per se uel per alium quocumque quesito colore vmquam premissa uel aliquod eorum velit impedire uel impedire procurare sub pena perdicionis supra sibi assignatorum, quam, si contrafecerit, eo ipso debet et wlt incidisse, ipsaque sibi assignata eo ipso ad cathedralem et parrochialem ecclesias et hospitale supratacta modo premisso, sicut per ipsius Katherine mortem, ita per eius quocumque quesito colore contradiccionem devoluantur et eorum sint; triginta uero marce, quas ipsa Katherina, ut supra, disponitur, potuisset in suis extremis legasse ad dictarum cathedralis et parrochialis ecclesiarum fabricas, equis porcionibus diuidende deuoluantur eo ipso. Petiueruntque tam ipsa Katherina, quam dominus Bartholomeus predictus frater eius per nos predicta approbare, in acta recipi et litteris opportunis roborari. Nos igitur Michael Blyden decretorum doctor etc. eorum deuocioni condescendentes, premissa et eorum quodlibet de speciali mandato dicti domini nostri, domini Petri episcopi Poznaniensis viue vocis oraculo nobis facto, suscepimus et approbamus, rata et grata habentes, in Dei nomine in hijs scriptis confirmamus, inhibentes districcius, ne quis cuiuscumque preeminencie, dignitatis, status, condicionis uel sexus fuerit, premissis uel eorum alicui contraire temere presumat uel quomodolibet ea impedire uel infringere; contrafacientes enim indignacionem Dei omnipotentis et beatorum apostolorum Petri et Pauli atque nostram ordinariam excommunicacionis sentenciam, quam in hijs scriptis ferimus in Dei nomine, eo ipso exnunc decernimus et volumus incidisse. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras approbacionis et confirmacio-

nis literas per Florianum notarium consistorij nostri infrascriptum scribi et publicari nostrique maioris sigilli appensione fecimus communiri. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem discretis viris, domino Nicolao Magnika viccario perpetuo ecclesie Poznaniensis, Iohanne de *Warschowa,* clerico Poznaniensis et Iohanne Bruschwicz altarista altaris beati Erasmi in *Tuczno,* clerico Camyenensis dyocesium, testibus circa premissa constitutis.

Et ego Florianus Petri de *Pabyanowicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus apostolica auctoritate notarius, quia predictorum deputacioni, assignacioni, legacioni, decreto dispensacionis, consensui, pene subdicioni, peticioni, suscepcioni, approbacioni, iurispatronatus reseruacioni, inhibicioni et (contra) contrafacientes excommunicacionis sentencie promulgacioni et confirmacioni vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula premissa, dum sic, ut premittitur, fierent et agerentur, sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum manu mea propria scriptum, me huic subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione maioris sigilli prefati domini Michaelis Blyden decretorum doctoris etc. consignaui in fidem et testimonium omnium ot singulorum premissorum etc.

Dokument pargaminowy, nieco uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego i różowego jedwabiu pozostał.

233. 1414. die 20. mensis Maii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis praeposito et vicariis ecclesiae Gnesnensis ad s. Nicolaum mandat, ut Domconem praepositum ecclesiae ad s. Laurentium coram Nicolao Gosczyński canonico ecclesiae ad s. Georgium citent.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński poleca proboszczowi i wikaryuszom kościoła św. Mikołaja w Gnieźnie, iżby zawezwali Domka proboszcza u św. Wawrzyńca tamże, aby się dnia feria quarta post Penthecostes stawił przed Mikołajem Gosczyńskim, kanonikiem kollegiaty św. Jerzego na zamku gnieźnieńskim i sprawił się przed nim o zarzut niedbalstwa w wykonywaniu swych obowiązków, zadany mu przez Wojciecha, Mikołaja i innych dziedziców *Drachowa.*[1])

Takieżsamo wezwanie arcybiskupa i na tej samej karcie wystósowane jest do wikaryuszów u św. Wawrzyńca, aby spowodowali Domka do stawienia się przed arcybiskupem trzeciego dnia po jego przybyciu do Gniezna. Jako dziedzice *Drachowa* wymienieni tu są: Wojciech, Teodoryk i Gerhard. Datum Gnesne sabbato in vigilia Pasche.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1412—1414.

[1]) *Drachowo*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

234. 1414. die 30. mensis Maii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae litteras Sandivogii de *Ostroróg* monasterio Lubinensi anno 1411. de villa *Irka* datas, ratas esse iubet.

R. Akt Sędziwoja z *Ostroroga* nosi datę; feria tercia proxima post festum 11 millia Virginum in *Srzoda,* anno 1411. Przywilej zaś króla Władysława nosi datę; feria quarta festi Penthecostes, in Poznan. Testes: Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis, Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis, capitaneus Maioris Polonie, Mathias de *Wansosche* palatinus Calisiensis, Petrus pe *Wlosczowa* Dobrinensis, Nicolaus de *Blocischow* Santhocensis castellani, Nicolaus de Czarncow iudex Posnaniensis. Datum per manus venerabilis domini Donyn prothonotarij, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 31), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, zawieszoną na sznurze z białego i czerwonego edwabiu, której dziś brak.

235. 1414. die 1. mensis Iunii, in *Slesin.*

Iacussius de *Sarnowo* et Boguphalus de *Sziszino* Preclao praeposito de *Slesin* V marcas mutuatas soluturos sese obligant.

R. In *Slessyno* feria sexta infra octauas Pentecostes. Jakusz Sarnowski i Bogufał Szyszyński zeznają, iż pożyczyli od Przecława proboszcza ślesińskiego 5 grzywien, które dnia trzeciego przed Bożem Narodzeniem obowiązują się oddać; co gdyby nie nastąpiło, mają na następne Boże Narodzenie oddać 10 grzywien bez żadnej przysięgi, *vulgo na prosta pomowa.* Gdyby zaś który z nich miał umrzeć, natenczas Przecław ma swoich 10 grzywien poszukiwać na dobrach ich spadkobierców. Testes:

Andreas rector scole et Iohannes clericus de *Slessyno,* Stanislaus carpentarius et Sedliszo kmethones de *Sziszino.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1417. Oryginał opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami z czarnego wosku, wyobrażającemi w tarczy sosnę (herb Godziemba). Na jednej widniał napis: s. Bogufalonis de S. nad drugiej: s. Iacobi here...

236. 1414. die 14. mensis Iunii, in *Grzegorzewo.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Michaelem de *Stryków* et Petrum, Boguslaum, Bolestam necnon Ioannem, et Ioannem de *Pyerszkowicze,* Zavissam de *Smolice* necnon Mieczconem de *Mały Stryków* de iure patronatus ecclesiae in *Stryków*[1]) agitatam, dirimat.

R. Zakaz powyższy wydany zostaje z tego powodu, że się zanosi na wojnę przeciw Krzyżakom; że zaś wojna głównie na szlachcie polega, przeto sprawę aż do daj Boże szczęśliwego ukończenia wojny zawiesić należy.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412—1414.

[1]) *Stryków* wieś w pow. poznańskim.

237. 1414. die 25. mensis Iunii, in *Ląd.*

Wladislaus II. rex Poloniae, Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Ioannem clericum de Lancicia et Ioannem Gosdz de *Oczicze* necnon Euphemiam uxorem eius agitatam, dirimat.

R. In Landa feria secunda in crastino s. Iohannis baptiste. Zakaz powyższy wydany zostaje z powodu, ponieważ postanowiono, aby w czasie gotującej się wyprawy wojennej nikogo, kto w niej udział ma brać, sprawami sądowemi nie molestowano; więc i tę sprawę aż do ukończenia wojny odroczyć należy.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412—1414.

238. 1414. die 26. mensis Iunii, in *Szroda.*

Blizborius do *Odęchów* et Petrus de *Nowiec* canonici Posnanienses, Ioanni de *Niepart* canonico Posnaniensi LXXX marcas soluturos sese obligant.

Nouerint vniuersi, ad quorum noticiam presens scriptum fuerit deuolutum, quod nos Blizborius heres in *Odanchowo* et Petrus heres in *Nowyecz,* necnon canonici ecclesie Poznaniensis, non compulsi, nec coacti, sed bona et matura deliberacione nobiscum prehabita diligenti, coniuncta manu fideiussimus et tenore presencium fideiubemus honorabili viro Iohanni de *Neparth* canonico Poznaniensi, octuaginta marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, a festo Natalis Cristi proxime venturo, ad vnum annum inclusiue interiecto videlicet in festo Natalis Cristi dare et soluere quauis occasione proculmota, pro serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. Sin autem, quod absit, dictas octuaginta marcas prefato domino Iohanni de *Neparth* vel cui ipse demandauerit aut testamentaliter legauerit, infra terminum predictum, videlicet festum Natalis Cristi non soluerimus, extunc sub fide et honore nostris prefato domino Iohanni de *Neparth* promittimus de hereditatibus nostris paternis supradictis easdem octuaginta marcas dare et soluere. Si vero, quod absit, predicta minime adimpleuerimus, extunc quodcumque dampnum predictus dominus Iohannes de *Neparth* uel cuicumque easdem donauerit uel legauerit, exinde perceperint aut fecerint, siue sit magnum, siue parwm, inter Iudeos uel Christianos, nostrum et non ipsius domini Iohannis erit. Eciam nullo iure spirituali vel seculari, anno vel annis aliquibus, nec aliquo edicto regio uel expedicione aut constitucionibus terrestribus et penitus omnibus occasionibus demptis promittimus euadere predictum dominum Iohannem, uel cui easdem legauerit, sed super simplicem assercionem seu relacionem predicti domini Iohannis vel quo . . . . absque omni iuramento dampna predicta soluere tenebimur. Insuper submittimus nos eciam penis ac censuris ecclesiasticis episcopi aut sui vicarij in spiritualibus generalis ecclesie Poznaniensis, si predicta non curauerimus adimplere. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Srzoda,* feria tercia proxima post festum sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Gorca* cancellario Pelka cantore, prelatis, Barth, Thomco Rinconis Poznaniensibus et Nicolao Gosczinsky sancti Georgij in castro Gneznensi canonicis testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, w dwóch miejscach silnie poplamiony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

239. 1414. die 24. mensis Iulii, ante *Zakroczym*.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem et Albertum episcopum Cracoviensem, quemlibet eorum cum uno vexillo armatorum hominum contra Cruciferos auxilium sibi ferre promisisse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo venerabiles in Christo patres, domini Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et Albertus episcopus Cracouiensis, videntes et sencientes grauia et intollerabilia pericula, incommoda et iacturas regno nostro Polonie ex disturbijs gwerrarum per Cruciferos de Prussia nobis et regno nostro motarum, imposterum imminere, ad peticionem et requisicionem nostram specialem libere et spontanee, sine derogacione iurium et libertatum ecclesiarum predictarum, quilibet ipsorum cum vno bannerio seu vexillo armatorum hominum contra insultus hostiles regni nostri et (pro) defensione patrie proprie subsidium nobis fecerunt et subuenerunt. Et ne ipsorum sincera et deuota intencio, quam habent, ut premissum est, pro defensione patrie, trahatur in malam consuetudinem et sequelam, bonumque pro commodo regni et pro vtilitate ecclesiarum per ipsos factum, in malignitatem conuertatur, et per consequens iura et libertates ecclesiarum infringantur, tenore presencium promittimus et vouemus, quod amplius et amodo talia subsidia armatorum contra iura et libertates ecclesiarum ab eisdem dominis Nicolao archiepiscopo Gneznensi et Alberto episcopo Cracouiensi et eorum successoribus nolumus exquirere, sed pocius ipsorum ecclesias circa iura et libertates cum omni deuocione conseruare, ymmo et pro istis seruicijs et subsidijs per ipsos nobis pro tanta necessitate regni et corone nostre exhibitis et impensis, ipsis digne satisfaccionis volumus gratam facere recompensam. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in loco stacionis, quam cum exercitibus nostris fecimus ante opidum *Zacroczim*, in vigilia beati Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus validis viris: Cristino castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi palatinis, Michaele de *Bogumilowicze* Sandomiriensi, Cristino de *Kozeglowi* Sandecensi, Iohanne de *Tholiszkow* Kalissiensi castellanis et Barthosio Wlodhkonis de *Charbinouicze* succamerario Sandomiriensi, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus predicti venerabilis in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Alberti episcopi Cracouiensis r. P. cancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 332), opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

240. 1414. die 28. mensis Iulii, Bononiae.

Ioannes XXIII. P. M. alienationes quasvis bonorum ecclesiae Gnesnensis illicite factas, irritas declarat et innanes.

Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabilibus fratribus.. Concordiensi et.. Wratislauiensi ac.. Plocensi episcopis salutem et apostolicam benediccionem. Hodie in fauorem ac pro salutari statu ecclesie Gneznensis eiusque mense archiepiscopalis venerabili fratri nostro Nicolao archiepiscopo Gneznensi litteras nostras concessimus in hec uerba:

„Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri Nico-„lao archiepiscopo Gneznensi salutem et apostolicam benediccionem. Per-„sonam tuam nobis et apostolice Sedi deuotam, tuis exigentibus meritis „paterna beniuolencia prosequentes, illa tibi et mense tue archiepiscopali „libenter concedimus, per que tuo et eiusdem mense statui salubriter con-„sulatur. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat, „quod nonnulli archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore prede-„cessores tui et quidam alij de nonnullis bonis ac redditibus archiepisco-„palis mense tue Gneznensis ecclesie, cui presidere dinosceris, sub uarijs „et diuersis figmentis atque coloribus plerasque abusiuas concessiones siue „donationes nonnullis personis ac ecclesijs et locis alijs ecclesiasticis, qui-„busdam uidelicet ex eisdem ad uitam, aliquibus uero personarum earum-„dem ad non modicum tempus minus rationabiliter aut inconsulto pro „solo nutu ipsorum fecerunt. Quequidem bona ac redditus sic, ut prefer-„tur, alienata pretextu concessionum et donationum predictarum per huius-„modi personas indebite detinentur et diuersimode occupantur, in tui ac „mense et ecclesie predictarum enormem lesionem, preiudicium atque dam-„num. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut tuo ac „earundem mense et ecclesie statui in premissis paterna pietate succurrere „de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, quorum interest, statum „vniuersarum orbis ecclesiarum, ne in suis iuribus atque bonis preiudi-„cium patiantur, non solum conseruare salubriter, sed prosperare ac etiam „augere et propterea in premissis de oportuno remedio prouidere uolentes, „huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes et singulas concessiones siue „donationes huiusmodi prefatis personis tam laicis, quam nobilibus et tam „ecclesiasticis, quam mundanis cuiuscumque status, gradus, ordinis et „preheminentie, dignitatis, excellentie uel conditionis extiterint, ac eccle-„sijs et locis ecclesiasticis huiusmodi comuniter uel diuisim sub quacum-„que forma uel conceptione uerborum factas, etiam fideiussionibus, bono-„rum obligationibus ac iuramento et alijs cautelis seu confirmatione apo-„stolica uel quacumque alia firmitate uallatas, etiam si de concessionibus „seu donationibus huiusmodi in presentibus nostris litteris de uerbo ad „uerbum habenda esset mentio specialis, prout in preiudicium, damnum „et lesionem mense et ecclesie prefatarum uergere noscuntur, auctoritate „apostolica ex certa scientia tenore presentium cassamus, reuocamus, irri-

„tamus, annullamus ac uiribus euacuamus, illasque concessiones siue dona-„tiones cum omnibus in eis contentis et quibuscumque inde secutis nullius „existere roboris uel momenti, scientia et auctoritate prefatis decernimus „ac etiam declaramus, et nichilominus predicta omnia et singula bona ac „redditus, que cum eorum qualitatibus, speciebus, ualoribus, uocabulis, „confinibus et alijs suis circunstantijs uniuersis, presentibus haberi uolu-„mus pro expressis et specificatis, declaratis, sic alienata et dissipata ad „ius et proprietatem ac uerum dominium mense et ecclesie predictarum „prefata auctoritate reducimus ac etiam reuocamus, ipsaque bona et reddi-„tus prefate mense applicamus, ac te, mensam et ecclesiam prefatas ad „huiusmodi bona, redditus eorumque proprietatem in corporalem possessio-„nem harum serie plenarie restituimus et reintegramus, ita, quod liceat „tibi per te uel alium seu alios, quos duxeris deputandos, prefatorum „reddituum et bonorum corporalem possessionem auctoritate propria appre-„hendere et perpetuo retinere illaque in usus et commoditatem mense et „ecclesie prefatarum libere conuertere et alias de illis disponere et ordi-„nare, quemadmodum archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore, „ante concessiones seu donationes huiusmodi de illis disponere et ordinare „potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen eorundem reddituum „et bonorum tibi penitus interdicta. Non obstantibus obligationibus, renun-„tiationibus, iuramentis, confirmationibus apostolicis et quibusuis alijs cau-„telis in similibus concessionibus et donationibus seu alienationibus bono-„rum huiusmodi adijci consuetis, quacumque firmitate uallatis et quibus-„cumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre cassa-„tionis, reuocationis, irritationis, annullationis, euacuationis, restitutionis, „et reintegrationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis „autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et „beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum „Bononie V kalendas Augusti, pontificatus nostri anno quinto“.

Cupientes igitur litteras ipsas et omnia in eis contenta imperpetuum inuiolabiliter obseruari, Fraternitati uestre per apostolica scripta mandamus, quatinus uos, uel duo aut vnus vestrum per uos uel alium seu alios eidem archiepiscopo et deputandis ab eo in premissis omnibus et singulis efficacis defensionis presidio assistentes, premissaque et omnia in eisdem contenta litteris executioni debite demandantes, prefata bona ac redditus ad ius et proprietatem mense et ecclesie prefatarum auctoritate nostra reducere et reuocare curetis, non permittentes eundem archiepiscopum aut deputandos ab eo contra huiusmodi litterarum [nostrarum tenorem] et formam indebite molestari; molestatores ac dictorum bonorum et reddituum occupatores et detentores necnon contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque status, gradus, dignitatis uel [iuridicionis] extiterint, per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia appellatione posposita compescendo; inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: non obstantibus, si eisdem [personis ac dic]torum reddituum et bonorum occupatoribus et detentoribus uel quibusuis alijs communiter uel diuisim

a dicta Sede indultum existat, quod interdici, suspendi uel excommunicari aut huiusmodi loca et ecclesie, quibus dicte concessiones seu donationes facta fuerunt, ecclesiastico interdicto supponi non possint, per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Bononie V kalendas Augusti, pontificatus nostri anno quinto.

(na zakładce) Grat. de mandato domini nostri pape — M. de Bossis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 333), opatrzony jest ołowianą bullą papieża Jana XXIII, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

241. 1414. die 9. mensis Augusti, Bononiae.

Angelus episcopus Penestrinus, cardinalis Laudensis capitulo cathedrali Gnesnensi villas *Parlin, Berlin* et *Wojuczyn* restituit.

Angelus miseracione diuina episcopus Penestrinus, sacrosancte Romane et uniuersalis ecclesie cardinalis, Laudensis uulgariter nuncupatus, canonicus Gneznensis, cui alias per felicis recordationis dominum Bonifatium papam VIIII fuit prouisum de infrascriptis duabus(s) uillis et earum fructibus, redditibus et prouentibus in titulum perpetui ecclesiastici beneficij, hoc modo nuncupatis, videlicet *Parlino, Barlino* et *Venczino,*[1]) que uille, ut fertur, sunt de mensa capituli et canonicorum ecclesie Gneznensis, nunc solatio canonicorum in ea et in diuinis residentium, pro maiori parte destitute, propter altissimi Dei et diuini cultus assidui celebrandi reuerentiam, ac pulsati instantissimis precibus et litteris ac nuncijs serenissimi et inuictissimi principis, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie Lituanieque et heredis Russie etc. ac compuncti compassione et caritate animarum defunctorum, in dicta ecclesia dormientium, quarum diuinus cultus et oraciones sunt pabulus et cibus celestis, earum penas annichilans et minuens usque ad earum finalem liberationem et perductionem ad celestem patriam perpetuam, dictis impetrationi, concessioni et gratie de dictis uillis, de *Perlino, Barlino* et *Vonczono*[2]) auctoritate apostolica nobis sub quacumque verborum forma facte, cedimus, renuncciamus et ipsas uillas cum omnibus suis iuribus et pertinencijs libere damus, concedimus et dimittimus dicte ecclesie Gneznensi et capitulo eiusdem fructuandas, tenendas et gubernandas eo modo, quo ante dictam impetracionem possidebant, per canonicos et capitulum dicte ecclesie in ea residentiam faciendo et diuinum cultum, ut expedit et decet, continue celebrantes iuxta ordinationem prefati serenissimi regis factam et celebratam, de qua in litteris eiusdem domini regis fit mentio. Quarum litterarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

„Reuerendissime in Christo pater, amice carissime! Animaduer-„sione solicita et cura constanti ecclesie Gneznensis, que titulis tam pre-„claris insignitur et in regno nostro prestancior inter omnes perhibetur „ecclesias, tot dispendia contemplantes imminere propter absentiam canoni-„corum eius, qui in bonis capituli ecclesie predicte, ipsis distributis man-„siones eligentes, circa ipsam negligunt residere, quorum presentia sibi „magnum decorem prestaret et profectum. Quamobrem bona predicta in „communem usum refectionum canonicorum, qui circa predictam ecclesiam „residentiam facere noluerint, comportauimus et usibus dumtaxat residen-„tium canonicorum decreuimus rogare, ut communis utilitas priuate pre-„feratur et dicte ecclesie canonici per id in ea residere moueantur ipsa-„que ecclesia tam salubri frequentia stipata personarum dignis preconijs „extolllatur. Verum nobis innotuit, quomodo quedam bona et possessiones „mense prefati capituli dudum P. v. a Sede apostolica obtinet impetrata et „quia in confectione tam pij operis, ubi pro utili dicte ecclesie comodo „prouidetur, ipsa P. v. redere se tenetur operosam, quam ad hoc uocauit „diuini consilij altitudo et in tante dignitatis constituit summitate, ut „ecclesiarum profectibus intenderet et eorundem discrimina omnibus viri-„bus ammoueret, quo circa P. v. obnixe petimus in desiderijs obti-„nentes, quatenus bona capituli predicti, videlicet *Parlino, Berlino* et „*Woyuczino* contem plationis nostre et premissorum intuitu uelitis dimit-„tere, ut in sortem communem pro residentia predicta multis fruct . . . „pretacte ecclesie allutare, deputare, que ad tantum sunt desolate, ut „nisi ipsorum incolumitati tempestiue succurratur, breui successu tem-„poris extremam ruinam patientur et tam ecclesie predicte, quam P. v. „nulla utilitas ex eis redundabit, nam et ceteri bona predicti capituli, que „quocumque iure et titulo possidebant, ut vota tanti boni optatum finem „sortiantur, manibus nostris dimiserunt, quod et P. v. facturam minime „desperamus, in quo nobis grate multum et accepte sinceritatis inditia „ostendens, pro quibus P. v. grata uicissitudine uolumus respondere. Datum „Cracouie XIIII mensis Marcij, anno Domini MCCCCXIIII. Wladislaus Dei „gracia rex Polonie Lituanieque princeps suppremus et heres Russie etc. „A tergo: Reuerendissimo in Christo patri domino A. sancte Romane eccle-„sie dignissimo cardinali Laudensi, amico nostro singulari“ et hoc presente venerabili viro Nicolao Bronissij canonico Gneznensi ac me notario infra-scripto presentibus stipulantibus, recipientibus et acceptantibus nomine et uice dicte ecclesie Gneznensis ac canonicorum capituli eiusdem absentium ac uice et nomine cuiuslibet alterius persone, cuius interest uel interesse poterit quomodolibet in futurum, renuntiantes exceptioni non facte dicte renunciacionis, cessionis, liberacionis et relaxacionis dictarum uillarum dicte ecclesie ac mense capituli eiusdem ac omni probationi et defensioni in contrarium. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium pre-sentes literas seu presens instrumentum publicum huiusmodi nostram renunciationem et relaxationem in se continentes seu continens, exinde fieri et per Ambrosium notarium nostrum publicum infrascriptum sub-

scribi et publicari mandauimus sigillique nostri iussimus appensione muniri. Data et acta Bononie in domo solite residencie nostre, in monasterio sancti Iacobi, ordinis heremitarum sancti Augustini, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo quarto decimo, indictione septima, die uero Iouis, nona mensis Augusti, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidentia pape vicesimi tercij, anno quinto. Presentibus ibidem: reuerendo patre domino fratre Nicolao de Brams abbate monasterij sancte Marie della Columba ordinis Cisterciensis, Placentine diocesis ac domino Iacobo de Parauesino de Mediolano, filio quondam domini Iohannis familiaris et ambassiatoris prefati serenissimi principis Wladislai regis, ac magistro Philippino Zeloco canonico Nouariensi, literarum apostolicarum scriptore, necnon Ysidero filio quondam domini Francisci de Amiono, ciue Mediolanensi, testibus ydoneis ad premissa vocatis et specialiter rogatis.

S. N. Et ego Ambrosius quondam Iohannis de Zachonis de Rosate publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, Mediolanensis diocesis, premissis renunciationi, cessioni, relaxationi ac omnibus alijs premissis presens fui, rogatus tradidi et publicaui et alijs negocijs occupatus presens publicum instrumentum per alium fideliter scriptum unacum appensione sigilli prefati reuerendissimi patris et domini, domini episcopi cardinalis Laudensis subscripsi signoque meo solito signaui in fidem et testimonium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 334), jest w skutek wilgoci tak zniszczony, iż w wielu miejscach pismo powypryskiwało i już odczytanem być nie może. Ale w temże archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem przechowana jest współczesna kopia pargaminowa powyższego dokumentu (N. 335), więc z tejto kopii nieczytelne miejsca uzupełniliśmy. Oryginalny dokument opatrzony był pierwotnie dużą pieczęcią podługowatą z czerwonego wosku, zawieszoną na pąsowym sznurku, z której tylko fragment pozostał, wyobrażający w trzech gotyckich nyszach, pod gotyckiemi poddaszami trzech świętych w stojących postawach.

[1]) *Parlin* wieś parafialna w pow. mogilnickim.
Miejscowości *Berlin* i *Wojuczyn* oznaczyć się nie dają.

[2]) Kopia ma: *Parlino, Berlino* et *Woyuczino.*

242. 1414. die 12. mensis Augusti, Constantiae.

Iordanus episcopus Albanensis officiali Posnaniensi mandat, ut Martinum de *Trzemeszno* clericum olim Posnaniensis nunc Gnesnensis dioecesis a sentencia excommunicationis absolvet.

R. Constancie II Idus Augusti, apostolica Sede vacante. Ów Marcin z Trzemeszna popadł w klątwę kościelną, ponieważ w sporze z Klyknerem mieszczaninem poznańskim zawezwany przed sąd tegoż oficyała się nie stawił. Ponieważ jednak tenże Marcin podobno o owym pozwie nic nie

wiedział, a teraz do Stolicy apostolskiej apeluje, wzywa przeto biskup oficyała, aby przekonawszy się o prawdziwości zeznań Marcina, tegoż od cenzury kościelnej uwolnił.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1415.

243. 1414. die 23. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Trawa civi Lovicensi molam in *Łowicz* ad fluvium *Bzura* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Cum omnium habere memoriam pocius sit diuinitatis quam humanitatis, ideoque que aguntur ab hominibus, ne obliuionem incidant, expedit ea hominum et litterarum testimonio roborari. Eatenus nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cupientes bona [mense nostre archiepiscopalis in vsus] redducere meliores, et molendini nostri Louiciensis, in fluuio *Brzura* ex directo ecclesie sancte Marie in an . . . . siti, condicionem fieri meliorem, eiusdem molendini terciam partem seu terciam metretam uel mensuram prouido Nicolao [Trawa] ciui nostro Louicensi sub rathihabicione venerabilium fratrum nostrorum capituli Gneznensis vendidimus vendimusque [tenore presencium mediante]. Ad quamquidem terciam partem dicti molendini ipsi Nicolao Trawa rubetum sub aggere piscine predic . . . . fluuium et torrentem dictum *Strumyen* ab educcione aque in wlgo *od vpusta* situm et protensum, pro prato parando et ex[tirpando . . . . terciam partem omnium et singulorum frumentorum ac tercium denarium de mortarco dicto *stampa* seu *folusch* in eodem [molendino . . . . damus, donamus et appropriamus tenore presencium, duabus partibus seu duobus denarijs pro nobis et nostris [successoribus reseruatis]. Hoc tamen specialiter adiecto, quod quandocumque aggerem piscine circa predictum molendinum refformari necessitas occurrerit, tunc per homines nos debet infformari; cum vero domus ipsius molendini paranda de nouo fuerit, extunc ligna pro edifficijs necessaria per ipsum Nicolaum Trawa et per suos successores in siluis et nemoribus nostris excidi et aptari et per nostros nostrorumque successorum homines adduci et demum huiusmodi edifficia per ipsum Nicolaum Trawa uel suos successores legittimos parari debent. Preterea pro lapidibus molaribus, ferrimentis et alijs necessarijs ad dictum molendinum spectantibus, nos et nostri successores duas partes seu duos denarios, prefatus vero Nicolaus Trawa et sui successores legittimi terciam partem seu tercium denarium dare et exponere tenebuntur, dum et quociens fuerit opportunum. Insuper quociens nostra et nostrorum successorum uel pre-

fati Nicolai Trawa molendinatoris et suorum successorum frumenta in predicto molendino moli contingerit, ab ipsis metreta recipi non debebit. Quam quidem terciam partem prefati molendini cum omnibus iuribus singulisque vtilitatibus, obuencionibus, ad ipsum quomodolibet, ut prefertur, spectantibus, predictus Nicolaus Trawa, sui liberi et successores legittimi tenebunt, habebunt et possidebunt pacifice, necnon vendent, commutabunt, donabunt et [aliena]bunt, sed de nostra et successorum nostrorum voluntate seu censensu speciali temporibus perpetue duraturis. In cuius rei euidenciam (et) testimonium nostrum et dicti capituli Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria tercia proxima post festum Translacionis sancti Adalberti anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao Strzeschkonis vicario in spiritualibus et officiali nostro, Michaele scolastico, Iohanne de *Trlank* custode, Swanthopelkone custode(s), Petro de *Kobilino* decano, Nicolao Gorka cancellario Poznanien. Blisborio preposito, Nicolao Iaroczsky archidiacono Kalisien. Przedwogio cantore Wladislauiensi, Petro de . . . . preposito Lanciciensi, Martino de . . . . nino et Iohanne de *Wroblewo* canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis, ad sonum campane congregatis.

(na zakładce) Transeat per manus Swanthopelkonis cancellarij nostri Gneznensis.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony tak, iż już w niektórych miejscach odczytanym być nie może, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 330), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których po pierwszej pozostał tylko gruby bladozielony jedwabny sznur.

244. 1414. die 12. mensis Novembris, in *Paski*.

Sandivogius decanus Crussviciensis significat, sese a Ioanne XXIII. P. M. factum esse executorem decreti de decimis, iurepatronatu et aliis proventibus ecclesiae parochialis in *Brudzewo*.[1])

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis, acta a. 1412.

[1]) *Brudzewo*, wieś w pow. wrzesińskim.

245. 1414. die 3. mensis Decembris, in *Biskupice*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Stressconis vicario in spiritualibus et officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Bartholomaeus plebanus de *Chmielnik* Agneti viduae relictae Venceslai civis Calissiensis intendebat, ad iudicium consulum Calissiensium remittat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

246. 1414. die 18. mensis Decembris, in *Miedzyrzecz.*

Proconsulis et consulum civitatis de *Miedzyrzecz* decretum compromissoriale inter Catharinam et Catharinam Kreczmeryne necnon Hannesium et Simonem fratres quondam Kreczmeri et Andream abbatem monasterii Paradisiensis litem dirimens.

R. Czu *Mezericz* am nestin Dynstag vor Vrynachtin. Spór toczył się o to, że ludzie klasztoru paradyskiego utopili Kreczmera. Wyrok opiewał, że opat paradyski ma Kreczmera swoim kosztem na cmentarzu miedzyrzeckim w obecności 20 osób pochować a przytem dać żonie Katarzynie i braciom Szymonowi oraz Hannesinowi po jednym wiardunku strawnego. Oprócz tego ma opat zapłacić wszystkim krewnym zmarłego pospołu 18 grzywien. Co gdy się stało, rzecz całą uważa się za umorzoną.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był jedną pieczęcią, która dziś osobno przechowana, wyobraża w bramie dziwnie stylizowanej orła jednogłowego. W otoku napis: † s. civitatis. Mezericz.

247. 1414. die 20. mensis Decembris, Gnesnae.

Iacussius Iacca de *Wilczyna* iudex Calissiensis ratas facit litteras Sandivogii capitanei Maioris Poloniae de venditione quatuor marcarum annuarum ex proventibus villae *Iemielno.*

R. Gnezne feria V ante festum Nativitatis Domini. Iakusz Iacca z Wilczyny sędzia kaliski poświadcza, że gdy w czasie i miejscu powyższem zasiadał na roczkach, gdzie także zasiadali i Iohannes burgrabius Gnesnensis, Iaroslaus de *Pomarzany* vice palatini, Petrus de *Mielzyn,* Petrus de *Gonice* vice subiudicis, Nicolaus Brok vice succamerarii i inni ziemianie, stanąwszy przed nimi Pielgrzym prokurator Mikołaja z Kurnika kanclerza katedralnego poznańskiego, ukazał im dokument Sędziwoja starosty wielkopolskiego w przedmiocie sprzedaży 4 grzywien czynszu rocznego ze wsi *Jemielno,*[1]) dokonanej przez Stanisława dziedzica tejże wsi na rzecz wzmiankowanego Mikołaja, przyczem trzykrotnie wywołano na roczkach, czy nie ma kogo bliższego do tego kupna. Dokument powyższy opatrzył swą pieczęcią także Bodzanta z Chłapowa podsędek kaliski.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1483.

[1]) *Imielno* wieś w pow. gnieźnieńskim.

Inny egzemplarz tego dokumentu zapisany jest w aktach konsystorza metropolitalnego gnieźnieńskiego z r. 1436, w którym jest powiedziane, że sędzia kazał woźnemu trzykroć, to jest na trzech roczkach głośno odczytać dokument starosty Sędziwoja dotyczący sprzedaży 4 grzywien rocznych z dóbr *Iemielna* i zawezwać do zaprotestowania tych, którzyby się do tej sprzedaży bliższymi być mniemali, lecz nikt się nie zgłosił, w skutek czego taż sprzedaż zatwierdzoną została.

248. 1415. die 9. mensis Aprilis, Posnaniae.

Blisborius praepositus Calissiensis, canonicus Gnesnensis et Posnaniensis rogat Nicolaum Stressconis vicarium in spiritualibus et officialem Gnesnensem, ut litem inter Ioannem de *Czernina,* heredem de *Rydzyna* et plebanum de *Gołębice* agitatam, ad adventum archiepiscopi Gnesnensis et episcopi Posnaniensis proroget.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

249. 1415. die 4. mensis Iunii, Cracoviae.

Hospitale Cracoviense ad s. Spiritum Thomam de Dyaco procuratorem suum constituit.

Nouerint vniuersi, quibus expedit, quod nos Nicolaus magister, Dominicus prior, Iohannes sacristanus, Nicolaus procurator, Mathias clauiger, Nicolaus decimator, Iohannes cantor, Sigismundus dispensator allidiorum(s), Paulus organista, Maternus subdyaconus et Nicolaus intonator, totusque conuentus monasterij et hospitalis sancti Spiritus in Cracouia fecimus, constituimus et prout melius potuimus, ordinauimus nostrum verum et legittimum procuratorem, actorem, factorem negociorum nostrorum et nunccium specialem honorabilem virum dominum Thomam de Dyaco in omnibus nostris causis, quas habemus uel habituri sumus in quocumque iudicio vel coram quocumque iudice spirituali uel seculari et presertim . . . . generalis Constanciensis uel vbi auditores causarum apostolicarum residenciam habuerint uel fuerint iudicialiter constituti, dantes et concedentes eidem nostro procuratori, domino Thome predicto plenum mandatum et omnimodam potestatem ad agendum, defendendum, opponendum, crimina et defectus obiciandum et quomodolibet obiectis contradicendum, alium uel alios procuratorem seu procuratores loco sui substituendum ac reuocandum et iterum onus procuratorij in se reassumendum tociens, quociens fuerit opportunum, et omnia ac singula faciendum, que veri et legittimi procuratores faciunt et facere consueuerunt, acsi presentes omnes essemus proprijs in personis, eciam si causa esset, que mandatum exigerit speciale, promittantes(s) quidquid per predictum nostrum procuratorem uel suum substitutum seu substitutos actum, factum uel ordinatum fuerit, ratum, gratum atque firmum inviolabiliter obseruare, sub omnium bonorum nostrorum ypoteca. In cuius rei testimonium sigilla magistratos ac conuentos(s) nostrorum presentibus sunt appensa. Actum et datum in monasterio nostro predicto, anno Domini M° CCCC° XV°, feria IIIa infra octauas Corporis Cristi. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis: magistro Michaele rectore scolarium ecclesie sancte

Crucis, Iacobo et Andrea alteristis(s) ecclesie sancte Marie in Cracouia et ceteris pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 337), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pozostała tylko druga, podługowata, z zielonego wosku, wyobrażająca krzyż podwójny. Napis otokowy zniszczony.

† S. FRATRUM CRV . . . . ORDIS S. SP . . .

250. 1415. mense Iunio, in *Bydgoszcz*.

Jaroslaus de *Sadlno,* iudex Gniewcoviensis, Wladislaviensis et Bydgostiensis testatur, Stephanum et Ioannem molitores de *Trzęsacz* molam eorum Mathiae abbati monasterii de *Byszewo* vendidisse.

Nos Iaroslaus heres de *Sadlno,* iudex Gniewcouiensis et Wladislauiensis necnon Bydgostiensis generalis, notificamus vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presentem literam inspecturis, quod anno Domini millesimo quadringentesimo quintodecimo, proximo (s) post festum sancti Iohannis baptiste, nobis in *Bydgostia* in iudicio regali presidentibus, assistentibusque nobis in predicto iudicio strenuis militibus, nobilibus dominis: domino Iohanne Brzozoglowi capitaneo Bidgostiensi, domino Iarando vexillifero Gnieucouiensi, domino Dirslao subpincerna Bydgostiensi, Andrea herede de *Dobrogoszczyce,* Vbistcone herede de *Broneuo,* Sandziuogio herede de *Mochla,* Martino Oppili et alijs quam plurimis nobilibus fidedignis, coram nobis constituti venerabilis in Christo pater secundus(s) dominus Mathias abbas Byssouiensis, nomine suo suique conuentus parte ex vna, Stephanus et Iohannes fratres germani, parte ex altera, fratres quondam molendinatoris in *Trzesacz,* publice recognouerunt, quod suo suorumque amicorum deliberato animo, maturoque consilio prehabito, molendinum eorum in *Trzęsacz,*[1]) in hereditate monasterij Byssouiensis situm, predicto venerabili patri, domino Mathie eiusque conuentui totaliter vendiderunt et solucionem omnimodam totalem et finalem pro eodem molendino receperunt. Nos igitur Deum pre oculis habentes, audita tali euidenti et publica recognicione predictorum nobilium dominorum, nobis iudicialiter assidencium, et consensu simul et assensu predictis, Stephano et Iohanni germanis ac eorum legittimis successoribus, de sepedicto molendino, vt prefertur in *Trzęsacz* sito, perpetuum silencium imposuimus ac in euum imponimus; venerabili patri domino Mathie abbati Byssouiensi eiusque conuentui sepedictum molendinum adiudicamus tenendum, habendum ac perpetuis temporibus possidendum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum die, loco, quibus supra.

Liber privilegiorum monasterii de Koronowo, str. 275. (Arch. rządowe w Poznaniu).

[1]) *Trzęsacz,* wieś w pow. bydgoskim.

251. 1415. die 6. mensis Augusti, in *Opatów*.

Theodoricus de *Byschofstehn* rogat Nicolaum plebanum de *Żegocin*, ut Predborium quemdam ab excommunicatione absolvat.

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis, acta a. 1415. Oryginalny dokument opatrzony był pieczęcią, na której przedstawiony był wizerunek NP Maryi i napis otokowy: s. Theodorici Byschofstehn.

252. 1415. die 1. mensis Septembris, in *Miedzyrzecz*.

Arbitrorum quorundam decretum inter Andream abbatem monasterii de *Paradyż* et familiares quosdam de nece Brylonis litem dirimens.

R. Dyterich coranze (vexillifer Posnan.) und here czum *Birbom* (Miedzychód), her Dobrogost erphere czu *Prusin*, Bryel von *Iorczk* czu *Mezericz* an s. Egidii tage, jako wybrani rozjemcy, czynią ugodę pomiędzy Andrzejem opatem paradyskim a pomiędzy den fromen knechtin: Andreas, Henrich gebruder, Maczke Budach, Ienike Budach, Petrus, Ienike Yoblon, Mertin Storle o zabicie Brylisa przez służbę klasztorną. Opat ma dać pomienionym 5 grzywien polskich a ciż mają się zrzec dalszych kroków. Burmistrz i rajcy miasta Miedzyrzecza poświadczają, iż opat zapłacił powyższą sumę, a poszkodowani uznali się zaspokojonymi.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był niegdy trzema pieczęciami, których dziś brak.

253. 1415. die 2. mensis Septembris, in *Ieżów*.

Stanislaus olim Nicolai de *Glazewo*, notarius publicus, transcribit privilegia a Boleslao duce Mazoviae a. 1278 et a Semovito duce Masoviae a. 1334 monasterio de *Ieżów*[1]) collata.

R. In opido *Ieszewo* secunda die mensis Septembris a. 1415, vacante Sede pontificali per depositionem Iohannis pape XXIII. per concilium Constantinense. Testes: Petrus de *Michalowicze* dictus Trzaska, Stanislaus prov. in *Ieszow* de *Carnicze*, Petrus de *Zamline*, Petrus de *Gostina* dictus Goszek, Iohannes advocatus de *Ieszow*, Adam advocatus de *Crosnova*, Iacobus consul de *Ieszow* et Nicolaus dictus Kądzenow, Gnesnensis et Posnaniensis diocesium.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum państwowem w Poznaniu Lubin N. 32).

[1]) *Jeżów* niegdy miasteczko, dziś wieś parafialna w pow. brzezińskim.

254. 1416. die 29. mensis Ianuarii, in *Noskowo*.

Ninogneus de *Wysocko*, scultetus villae *Noskowo*, sculteticam eandem Martino Copersmed de *Staw*, civi Calissiensi XXVI marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Iohannes de *Rudzycza* canonicus Cracouiensis necnon tenutarius castri et districtus Oppatouiensis, per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Nicolaum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum deputatus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram multorumque nobilium ac prouidorum virorum infrascriptorum veniens presenciam nobilis Ninogneus heres in *Visoczsko*, scultetus in villa *Noscowo*, mense archiepiscopalis Gneznensis, in dicto districtu Oppatouiensi situata, ipsam sculteciam suam ibidem in *Noscowo*,[1]) cum omnibus et singulariter singulis fructibus, prouentibus, vtilitatibus et obuencionibus vniuersis, ad dictam sculteciam quomodolibet spectantibus et pertinentibus, que inibi sunt et fieri possunt quomodolibet in futurum, nichil pro se et successoribus suis legittimis iuris vel dominij in eadem scultecia reseruando, non compulsus, non coactus, nec per aliquem errorem seductus, sed bona animi sui ac amicorum suorum deliberacione prehabita, prouido viro Martino de *Staw*, dicto Copersmed, ciui Kalisiensi iusto vendicionis titulo, pro viginti sex marcis, videlicet viginti marcis monete communis et numeri Polonicalis et sex marcis [latorum grossorum] Pragensium, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando, inperpetuum [vendidit], ipsamque sponte et mere resignauit, [per predictum] Martinum et suos successores legittimos habendam, tenendam, vtifruendam, et ad suos vsus beneplacidos(s) conuertendam, prout sibi et suis successoribus predictis melius et vtilius videbitur expedire et de consensu prefati domini, [nostri domini] Nicolai archiepiscopi aut suorum successorum vendendam et commutandam, prout sue et suis successoribus placuerit voluntati. Racione cuius scultecie ipse Martinus et sui successores duos mansos liberos, vnum ortum similiter liberum et tercium denarium rei cuiuslibet iudicate, prout ipse Ninogneus habuit, tenuit et possedit, debebit perpetuis temporibus obtinere et habere. Et quia per certa documenta didicimus, quomodo priuilegium dicte scultecie ignis incendio sit consumptum, igitur ne ipse dominus noster Nicolaus archiepiscopus aut sui successores comodis et vtilitatibus, que sibi de dicta villa *Noscowo* de iure debant prouenire, defraudetur, volumus, quod prefatus Martinus scultetus et sui successores sculteti ad onera et seruicia, prout alij sculteti de villis vltra *Kalis* dicti domini nostri archiepiscopi consistentibus faciunt et exercent, sit astrictus; incole vero eiusdem ville *Noscowo*, prout incole villarum *Biscupice*, *Trkuszewo* dicti domini archiepiscopi eadem onera et seruicia exercebunt, necnon de quolibet manso vnum fertonem latorum grossorum, quatuor mensuras siliginis, duas mensuras tritici, duas mensuras ordei et quatuor mensuras auene, per sex grossos latos, dictos

poradlne, per vnum grossum *weprzowo*, per duos grossos *crowne*, per medium grossum *screnne*, per medium capte ouorum, per duos caseos ac per duos pullos incole predicti de quolibet ipsorum manso annis singulis et alia, prout alias sunt consueti, soluere tenebuntur. Nos itaque dicto reuerendissimo patre, domino nostro archiepiscopo Gneznensi tunc temporis in sacrosancto concilio in Constancia celebrato, existente, de consensu venerabilium virorum, dominorum Michalis(s) de *Crouicza*, scolastici Gneznensis et Predwogij de *Grandi* cantoris Wladislauiensis, canonicorum Gneznensium, dicte ecclesie et mense archiepiscopalis nobiscum directorum, quorum eciam manibus et obediencie per prefatum dominum nostrum archiepiscopum fuimus comissi, huiusmodi vendicionem et resignacionem ratam habentes et gratam, approbauimus et confirmauimus, approbamusque et confirmamus per presentes. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presencium(s) est apensum. Actum et datum in *Noscowo* feria quarta ante Purificacionem sancte Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto. Presentibus nobilibus, discretis et prouidis viris, dominis: Cristino de *Rudzycza*, Lorando de *Szadowo*, Alberto de *Kanszycze*, heredibus, Clemente plebano de *Wiszosko*, Iohanne Pyska, Symone et Michaele scabinis in *Noscowo* ac alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 338), opatrzony jest jedną pieczęcią ze zwykłego wosku, znacznie zniszczoną wyobrażającą w tarczy herb Dryja. Napis otokowy nieczytelny.

[1]) *Noskowo* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Marzenin*.

255. 1416. die 30. mensis Ianuarii, in *Kościan*.

Iasco Sczodrowski Ioanni filio Tilconis et Tilconi civibus Costanensibus LV marcas soluturum sese obligat.

R. Iaszco Sczodrowski ut principalis debitor, Nicolaus Tumigrala heres in *Szekowo*, Iacobus Cothowieczski, Wilczek Cobielniczski ut veri et legittimi fideiussores, poręczają Janowi synowi Tylka mieszczanina kościańskiego i Tylkowi stryjowi jego sumę 55 grzywien za wspomnianego Jaśka Sczodrowskiego, którą się obowiązują zapłacić na najbliższe Boże Narodzenie. Gdyby tego nie uczynili, obowiązują się wjechać do Kościana, do przyzwoitej gospody, do której dłużnicy ich powołają, in honestum obstagium, każdy z jednym sługą i dwoma końmi. Gdyby także tego nie uczynili, wtenczas obowiązują się ponosić wszelkie straty, któreby wspomniani dłużnicy stąd ponieśli, niewymawiając się żadnemi wybiegami prawnemi.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1426.

256. 1416. die 4. mensis Februarii, Cracoviae.

Albertus episcopus Cracoviensis bullam quandam Ioannis XXIII. P. M. anno 1415. de terris quibusdam Lithuaniae et Russiae ab Ordine Theutonico occupatis datam, transcribit.

[Nos Albertus Dei gracia] episcopus Cracouiensis, regni Polonie cancellarius, notumfacimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, noticiam presencium habituris, [quomodo magnificus dominus Cristinus capit]aneus et castellanus Cracouiensis, tamquam castellanus Cracouiensis et Donin decanus Cracouiensis et prepositus sancti Floriani extra [muros Cracouienses], vicecancellarius regni Polonie predicti, literas apostolicas domini Iohannis tunc pape XXIII in pargameno scriptas, ipsiusque vera bulla plum[bea iuxta morem] Romane curie bullatas, saluas, sanas et integras, omni prorsus vicio et suspicione carentes, tenoris et continencie infrascriptorum co[ram nobis nom]ine et pro parte serenissimi principis et domini, domini Wladislay regis Polonie, in eisdem literis principaliter nominati, exhibuerunt et [petiuerunt, ut easdem] literas transsumere ac de verbo ad verbum transscribere cum interposicione nostri decreti dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequi[tur et est talis:]

„Ad perpetuam rei memoriam. Romanus pontifex in specula „militantis ecclesie constitutus ac pacis et iusticie precipuus conseruator „et auctor . . . . regit et qui habet super vniuersam creaturam „plenitudinem potestatis personarum, negociorum et temporum qualitate „pensata quedam . . . . atura decreta concessa uel ordinata corrigit, „reformat, tollit et cassat, precipue ubi et quando dinoscit ex indultis ali„quibus inter reg[na et Christi]fideles dicordias guerrarumque discrimina „grauissima quomodolibet emersura, prout in altisimo conspicit salubriter „expedire. Exhibita siquidem [nobis pro parte] Wladisslay regis Polonie „illustris et dilecti filij nobilis viri Allexandri alias Witoldi, magni ducis „Litwanie petitio continebat, quod olim [Fratres] ordinis beate Marie Theu„tunicorum, qui tunc temporis allegabant terras et dominia Litwanie, vide„licet paganicas et Rusie scismaticas . . . . asserentes, propter quod „et alia per eos tunc allegata, nonnulli felicis recordacionis predecessores „nostri ac pye memorie Romani reges eidem ordini contra easdem Litwa„nie et Rusie terras vid . . . . . in hunc euentum, ut ordo ipse easdem „terras posset inuadere et occupare, [pye mem]orie Fredricus Romanorum „imperator tunc suas literas tradidit, quod vbicumque vexilla seu banderia „fratrum dicti ordinis in eisdem terris erecte [fuerint], omnia eidem ordini „deberent esse subiecta. Et sicut eadem peticio subiungebat, ipsi prede„cessores nostri necnon Romani reges et imperatores, ... esserunt ad „hoc, ut eedem terre ad fidem catholicam venire compellerentur. Et quo„niam sicut Altissimo placuit et cooperante Spiritus sancti . . . . „at ducit eciam et reducit non vi aut compulsione seu opere Fratrum dicti „ordinis idem rex et dux cum vniuersis terris suis . . . . et ortho-

„doxam fidem . . . . sedis fidelitatem deuocionem et obe-
„dienciam iamdudum conuersi fuerunt et existant, ac in eisdem . . . . .
„. . . . erare incom . . . . disposití: quare pro parte dic-
„torum regis et ducis nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum . . . . s
„quam . . . . huiusmodi litteras tam Sedis apostolice, quam
„imperiales et regales et omnia et singula in eis contenta . . . . t
„debe . . . . ad terras atque dominia prefatorum regis atque ducis et
„partes Lithwanie et Rusie prefata[rum terr]arum habitatores . . . .
„. . . . . et reuocare et alias super premissis statui regis et ducis
„ac terrarum et parcium huiusmodi [salub]riter prouidere . . . .
„. . . tis de [speciali] gracia dignaremur. Nos igitur attendentes serenita-
„tem prefati regis ac nobilitatem . . . . . s Allexandri du[cis . . . .
„. . . . quam erga statum et honorem nostrum et prefate ecclesie in pre-
„cipua deuocionis integ[ritate . . . . tissime ha . . . .
„. . . . . tencione dispositos, Christianam religionem per conuersio-
„nem infidelium in partibus . . . .
„bare catholicam totis uiribus incessanter, uolentes ut guerras et scandala
„inter . . . . hospitalis [sancte] Marie Theutunico-
„rum de Prussia predictos et eorum subditos ex alia partib[us . . . .
„. . . . . . propterea virisimiliter e]mersura de medio submouere, pre-
„missis et nonnullis alijs racionabilibus causis . . . . huius-
„modi supplicationibus inclinati, habentes statum et formas dictarum litte-
„rarum tam Sedis apostolice, quam regum, imperatorum . . . .
„. . . . . quilibet contra dictas terras, partes ac degentes in illis
„Magistro, Fratribus ac ordini predictis communiter uel diuisim . . . . . .
„. . . . . . . eis hic alias pro sufficienti . . . . . ex premi[ssa] auctoritate
„apostolica et ex certa sciencia te[nore presenc]ium declaramus atque
„decernimus . . . . quorumcum[que tenorum existant et [tam]
„per Romanos pontifices, quam Fredericum et alios Romanos imperatores
„ac reges [Magistro, Fratribus et] ordini prefatis con[cessa . . . .]ras et
„dominia Lithwanie ac Russie aut degentes in illis quomodocumque et
„qualiter[cumque . . . . homines] et sub-
„diti eor[um . . . . .]ti Spiritus sancti gracia cooperante non vi aut opere
„dictorum Magistri, Fratrum [et ordinis . . . .
„luine illus . . . . di]noscuntur existere, non posse aut debere decetero se
„extendere aut extendi seu l . . . .
„dicta a . . . . n partem in aliquo premissorum causa quouismodo ac effec-
„tus huiusmodi litterarum qu . . . .
„. . . . . um s[eu inhabi]tatores et incolas reuocamus, cassamus, irritamus
„et anullamus ac viribus protinus . . . .
„. . . . constitucionibus [aposto]licis, legibus imperialibus ac indultis pre-
„dictis, eciam si de eis et totis eorum tenoribus . . . .
„. . . . . . et ipsorum [circumst]ancijs vniuersis ac de verbo ad verbum in
„nostris litteris facienda esset mencio specialis . . . .
„entes exnunc irritum et inane, si secus super hijs a quoquam quauis

„auctoritate scienter uel ignoranter quomodolibet [. . . . .
„Nulli ergo hominu]m liceat hanc paginam nostre declaracionis, reuocacio-
„nis, cassacionis, irritacionis, annullacionis, euacuacionis et constitu]cionis
„infringere seu ei ausu temerario contrai]re; si quis autem hoc attemptare
„presumpserit, indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli
„apostolorum eius se noue[rit incursurum. Datum Pise . . . . . . Februa-
„rij, pontificatus nostri anno quinto."

Nos vero dictorum dominorum Cristini castellani Cracouiensis et Donin vicecancellarij regni Polonie [nomine serenissimi domini] nostri regis Polonie acclinati, prefatas litteras apostolicas domini Iohannis tunc pape XXIII de uerbo ad verbum transsumere ac [transcribere . . . . q]uod sensum mutaret aut variaret intellectum, cum interposicione nostri decreti mandauimus, ut easdem litteras sic per nos transscrip[tas . . . .] Iud . . . . vbilibet plena fides adhibeatur. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes per . . . . transsumpmi, exemplari et subscribi mandauimus nostrique appensione sigilli fecimus communiri. Actum et datum in thezauro [regis] Polonie in [castro Cracouiensi] anno Domini millesimo quadringentesimo sexto decimo, indiccione nona, die Martis, quarta mensis Februarij, hora vesperorum, ... tore vaccante. Presentibus honorabilibus viris: magistro Nicolao Hinczonis et Stanislao alias Mroczkone Petri de *Brzuchana,* canonicis Cracouiensibus ac Ma , ... *decz* clerico Gnez[nensis ecclesie testi]bus ad premissa vocatis.

S. N. Et ego Albertus Othira quondam Martini de *Luthome,* clericus Poznaniensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis literarum apostolicarum presentacioni, transumpto et austoritatis ac decreti interposicionis peticioni, earumque decreto alijsque omnibus et singulis premissis, [dum sic] ut prefertur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui ali[isque arduis] me occupato negocijs per alium fidelem scribi, exemplari ac transumi procuraui, et quia ipsum transumptum cum suo originali se . . . . diligentissime et fideliter ausculta ui et vtrumque in omnibus concordare inueni, ideo me manu mea propria huic subscribens, in [hanc publicam] formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli prefati reuerendi in Christo patris domini Alberti [episcopi Craco]uiensis de certa ipsius sciencia et mandato speciali consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum specialiter . . . .

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N, 339), po obu brzegach w znacznej części zetlały i zniszczony, opatrzony jest jedną pieczęcią niewielką z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć ta okrągła, wyobraża popiersie biskupa in pontificalibus, niżej tarcza z herbem Jastrzębcem. W otoku napis: s. Alberti. dei. gra. epi. Crac.

257. 1416. die 17. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae civitati Posnaniensi concedit leges quasdam de successione filiorum in bona per matrem derelicta.

R. Lancicie ipso die b. Alexii. Król rozkazuje, aby odtąd synowie mieszczan poznańskich brali w spadku po swych matkach rzeczy ruchome (*supellectilia alias gerode*), jeśli te bez potomstwa żeńskiego zmarły, a zarazem kasuje wszystkie prawa, temu postanowieniu przeciwne, jakich miasto Poznań dotąd używało, a które i innych krewnych oprócz synów do takiego spadku przypuszczały. Testes, magnifici strenuique viri: Nicolaus de *Michalow* Sandomiriensis, Iacobus de *Koneczpole* Syradiensis, Mathias de *Labyschyn* Brestensis, palatini, Iohannes de *Lankoschino* Lanciciensis, Iohannes de *Sczekoczini* Lublinensis castellani, Petrus Schaffranecz subcamerarius Cracouiensis militesque alij etc. Datum per manus venerabilis domini Donyn, Sedis apostolice protonotarij, decani Cracouiensis, prepositi sancti Floriani etc. regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 27), opatrzony był niegdy pieczęcią, po której tylko pasmo nici jedwabnych spłowiałych pozostało.

258. 1416. die 6. mensis Septembris, in *Ląd*.

Henricus abbas monasterii Landensis cuidam Swach dicto Forak scultetiam in villa *Kynwerder* seu *Sosnowy Ostrów* vendit.

In nomine Domini amen. Quoniam ea, que in tempore geruntur, ne processu temporis dilabantur, necesse est, ut sripti et sigillorum testimonio roborentur. Hinc est, quod nos frater Heinricus diuina paciencia abbas totusque conuentus monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, diocesis Gneznensis, scire volumus quoslibet inspectores tam posteros, quam modernos, quod communi consensu et consilio nostri conuentus ad hoc prehabito, vendidimus et presencium testimonio vendimus prouido viro Swach dicto Fforak suisque legitimis successoribus sculteciam ville nostre noue plantacionis dicte *Kynverder* et in wlgari *Sosnowi Ostrów*,[1]) pro certa pecunie quantitate, iure Theutonicali locandam atque iure hereditario possidendam sub condicionibus infrascriptis. In primo videlicet, quod idem Swach Fforak scultetus prefatus suique successores legitimi in eadem hereditate duos mansos habebunt et libere possidebunt; in quorum mansorum medio quedam *bloto* est sita retro Sczapo wlgariter *szadi kerz* nuncupata, que *bloto* de illis duobus mansis, scilicet sculteti, est excepta et exempta, quam nostra pro curia ibidem in *Cownathi* seruamus et perpetue seruare intendimus. Eciam ibidem scultetus pretaxatus ad auctoritatem presencium libertatem habebit viginti quatuor annos duraturam.

Simili modo et kmethones a tempore, quo aduenerint, computando, viginti annos libertatem se sciant dubio procul modo habituros, ac post decursum predictorum annorum seu earum libertatum predicte ville kmethones de quolibet manso singulis annis ad festum sancti Martini marcam latorum grossorum nobis dabunt, assignabunt totaliter et persoluent. Item ad sanctum(s) Pasche de quolibet manso per mediam sexagenam ovorum et ad festum Assumpcionis beate Marie per duos pullos quolibet anno nobis sint astricti. Insuper eidem sculteto nostro sepefato dedimus et assignauimus ac per presentes damus et assignamus unum iuger arabile, exceptis illis duobus mansis memoratis, super quod iuger eundem licenciamus ortulanos, tabernatorem, secundum quod sibi placitum fuerit, collocandum. Item idem scultetus pistrinum, fabricam sutoriam et macellum supra suam hereditatem, ubicunque sibi visum fuerit, edificare et construere poterit nostra de licencia, consensu et voluntate. Eciam scultetus predictus suique posteri ad omnia seruicia nobis obligantur, quibus alij nostri sculteti seruire sunt astricti; ad que seruicia vnum equum de duabus marcis latorum grossorum tam ipse, quam sui posteri habebunt et seruabunt. Insuper scultetus memoratus (et) sui legitimi successores tercium denarium de qualibet re iudicata habebunt, eademque libertate gaudebunt, qua sculteti in alijs nostris villis constituti frui hactenus sunt consueti. Item scultetus in magno iudicio, quod secundum communem consuetudinem terre quolibet anno obseruatur, nobis sex scotos, kmethones vero mediam marcam soluere, dare et assignare sint astricti. Item kmethones in dicta nostra villa de quolibet manso nobis quolibet anno tribus vicibus ac qualibet vice vnum iuger arare tenebuntur. Insuper ut omnis disceptacio inposterum super seruicio et libertate kmethonum funditus subtrahatur, ad omnia seruicia, ad que kmethones militum sunt astricti, kmethones ville nostre prescripte nobis modo simili (sint astricti). In quorum omnium testimonium et robur perpetue firmitatis presentem litteram cum nostro conuentusque nostri sigillis fecimus communiri. Datum in monasterio nostro Landa pretaxato, dominico die (ante?) festum Natiuitatis Marie virginis gloriose, sub anno Domini millesimo quadringentesimo sextodecimo. Presentibus discretis viris fratribus religiosis: Felice priore, Gerardo supppriore, Hinrico celerario, Iohanne bursario ac alijs plurimis fidedignis, ad hoc vocatis specialiter et rogatis, in testimonium premissorum omnium et singulorum.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 45.

[1]) Miejscowość ta oznaczyć się nie da; ani bowiem miejscowość *Kynwerder* ani *Ostrów sosnowy* dziś nie istnieją.

259. 1416. die 15. mensis Septembris, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, capitulo ecclesiae cathedralis Posnaniensis villam *Rczelino*, de qua eidem capitulo heredes de *Uniączyce* litem intendebant, addicens.

Nos Nicolaus de *Bloczessewo*, iudex Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, quod sub anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, feria secunda infra octauas Epyphanie Domini, in domo Risconis ciuis Poznaniensis, cum nobilibus viris, dominis Nicolao de *Bonarzewo*, Iarando de *Lubom*, Nicolao de *Rambino*, Andree(s) de Nouacuria, Mathie de *Moszina*, Gywano de *Solbacz* sedebamus, ibi veniens honorabilis vir dominus Nicolaus Wsczele vicarius perpetuus ecclesie Poznaniensis, vnam literam papiream, apertam, sigillo citatorio Poznaniensi sigillatam, nobis presentauit huius(modi) sub tenore:

„Strennuo militi, domino Nicolao de *Bloczessewo* iudici, necnon Mroczkoni de *Clesczewo* subiudici Poznaniensibus, Vigandus burgrabius Poznaniensis, Nicolaus castellanus Santhoczensis, Stanislaus Slap loco domini iudicis, Nicolaus Sekirca loco domini subiudicis, amiciciam presinceram. Domini et amici nobis dilecti! Noueritis, quod dum feria tercia in crastino Exaltacionis sancte Crucis, ante domum arcuficis ciuis Poznaniensis, in minoribus terminis iudicio regali presidebamus sub anno Domini millesimo CCCC° X° sexto, ibi veniens Zophia, Hanka et Thomislaus vir ipsius Hancze, heredes de *Vnanczicze*, coram iudicio recognouerunt, quod domini capitulum ecclesie Poznaniensis satisfecerunt eis pro hereditate *Rczelyno*, pro qua hereditate domini predicti capitulum dederunt predictis Zophie, Hancze et Thomislao centum marcas latorum grossorum, racione quibus centum marcis recepcione recesserunt a suo iure, quod habuerunt ad dictam hereditatem *Rczelyno*. Super quo adiudicatum domini capitulum soluerunt. Et sic pro omnibus causis, quas habuerunt et pro quibus terminum habuerunt, videlicet pro predicta hereditate *Rczelyno* imperpetuum recesserunt, prout eciam in libro terrestri de verbo ad verbum inuentum et presentibus consignatum. Vnde uestram amicabilem dominacionem duximus rogitandam, quatenus prefatis dominis capitulo Poznaniensi vestram literam adiudicatoriam dare dignemini super dictam recognicionem, vestris sigillis roboratam, prout alijs terrigenis dare consueuistis, prout eciam est iuris et moris terrestris consuetudo. Actum et datum anno, die, loco et testibus, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos igitur prefatus iudex, visa sufficienti attestacione et tenorem presentis litere exaudientes et plenarie intelligentes, solumque Deum pre oculis habentes, ex informacione et speciali mandato dominorum, tunc nobiscum consedencium, presentem literam duximus confirmandam et presentibus ipsam confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum

et domini Mroczkonis de *Clesczewo* sunt appensa. Datum et actum anno, die, loco quibus et testibus supra premissis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś nie dostaje.

260. 1417. die 26. mensis Decembris, Constantiae.

Martinus V. P. M. ratam facit bullam Ioannis XXIII. P. M. de revindicandis bonis archiepiscopatus Gnesnensis.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri Nicolao archiepiscopo Gneznensi, salutem et apostolicam benediccionem. Prouisionis nostre debet prouenire subsidio, ut ius suum cuilibet conseruetur et hijs, que ecclesiarum et prelatorum earumdem commodum respiciunt, libenter adicimus apostolici muniminis firmitatem. Dudum siquidem pro parte tua Baldassari tunc Iohanni XXIII in sua obediencia nuncupato exposito, quod nonnulli archiepiscopi Gnesnenses, qui fuerunt pro tempore predecessores tui, de nonnullis bonis ac redditibus archiepiscopalis mense Gneznensis ecclesie, cui presidebas tunc, prout presides de presenti, sub uarijs et diuersis figmentis atque coloribus plerasque abusiuas concessiones siue donationes nonnullis personis ac ecclesijs et locis alijs ecclesiasticis, quibusdam uidelicet ex eisdem ad uitam, aliquibus uero personarum earundem ad non modicum tempus minus racionabiliter aut inconsulte, pro solo nutu ipsorum fecerant; quiquidem redditus ac bona, sic ut prefertur, alienata, pretextu concessionum et donationum predictarum per huiusmodi personas indebite detinebantur et dieuersimode occupabantur in tui ac mense et ecclesie predictarum enormem lesionem, preiudicium atque damnum. Dictus Baldassar tunc Iohannes XXIII, ut premittitur, nuncupatus, in premissis de oportuno remedio prouidere uolens, omnes et singulas concessiones siue donationes huiusmodi prefatis personis tam laicis, quam nobilibus et tam ecclesiasticis, quam mundanis cuiuscumque status, gradus, ordinis, preeminencie, dignitatis, excellencie uel conditionis existerent, ac ecclesijs et locis ecclesiasticis huiusmodi communiter uel diuisim sub quacunque forma uel conceptione uerborum factas, etiam fideiussionibus, bonorum obligationibus ac iuramentis et alijs cautelis sub confirmatione apostolica uel quacunque firmitate alia uallatas, etiam si de concessionibus seu donationibus huiusmodi in eiusdem Baldassaris tunc Iohannis XXIII, ut premittitur, nominati de uerbo ad uerbum habenda esset mentio specialis, prout in preiudicium, damnum et lesionem mense et ecclesie predictarum uergere noscerentur, auctoritate sua apostolica ex certa sciencia per suas litteras cassauit, reuocauit, irritauit, anullauit ac uiribus uacuauit, illasque concessiones siue donaciones cum omnibus in

prefatis litteris contentis et quibuscumque inde secutis, nullius existere roboris uel momenti sciencia et auctoritate prefatis decreuit et eciam declarauit, et nichilominus predicta omnia et singula bona et redditus, que cum eorum qualitatibus, speciebus, ualoribus, uocabulis, confinibus et alijs suis circumstancijs uniuersis presentibus tunc haberi uoluit pro expressis et specifice declaratis, sic alienata et dissipata ad ius et proprietatem ac uerum dominium mense et ecclesie predictarum prefata auctoritate reduxit et eciam reuocauit, ipsaque bona et redditus prefate mense applicauit ac te, mensam et ecclesiam prefatos ad huiusmodi bona, redditus eorumque proprietatem in corporalem possessionem suarum serie litterarum restituit et reintegrauit, ita quod liceret tibi per te uel alium seu alios, quos duceres deputandos, prefatorum reddituum et bonorum corporalem possessionem apprehendere et perpetuo retinere, illaque in usus et commoditatem mense et ecclesie prefatarum libere conuertere et alias de eis disponere et ordinare, quemadmodum archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore ante concessiones seu donaciones huiusmodi, de illis disponere seu ordinare potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen eorundem reddituum et bonorum tibi penitus interdicta, prout in dictis litteris plenius continetur. Cum autem, sicut eadem peticio subiungebat, tu dubites, prefatas litteras minorem obtinere roboris firmitatem pro eo, quod ipse scismate durante concesse fuerunt, dictusque Baldassar tunc Iohannes XXIII a iure, quod in papatu se habere dicebat, per concilium generale Constanciense depositus extitit atque eiectus, quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia in dictis litteris contenta, pro eorum subsistentia firmiori confirmare de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur earundem mense et ecclesie utilitati et comodo prouidere uolentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, cassationem, irritationem, reuocationem, annullationem, uacuationem, constitutionem, declarationem, uoluntatem, reductionem, applicationem, restitucionem et reintegrationem ac alia in dictis litteris contenta, iuxta earundem litterarum seriem et tenorem rata et grata habentes, illa auctoritate apostolica confirmamus et presentis sripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre uoluntatis, confirmacionis et communicionis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Constancie VII kalendas Ianuarij, pontificatus nostri anno primo. — xxxx B. de Vincio. — Io. Grasseti.

(na zakładce) M. Pinardj.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 342), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na sznurku z czerwonego i żółtego jedwabiu.

261. 1417. die 4. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis Nicolao de *Siemiszewo* privilegium de sculteta in villa *Czerlejno* anno 1360. datum, renovat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos capitulum sancte ecclesie Gneznensis significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, quomodo prouidi Nicolai de *Szemiszzewo*, sculteti in Maiori *Czirznelino*, nobis instans oblata peticio continebat, quatenus literam seu 'priuilegium super vendicionem et iure scultecie ibidem in Maiori *Czirznelino*[1]) sculteto per nos datum et concessum innouare, ratificare, approbareque et confirmare dignaremur. Cuiusquidem priuilegij tenor de uerbo ad uerbum sequitur per omnia in hec uerba:

„In nomine Domini amen. Vt facta mortalium labilia robur imposterum perpetue firmitatis obtineant, sapientum sanxit auctoritas, ea literarum serie cum annotacione testium memorie transferre posterorum. „Nouerint igitur tam moderni, quam futuri vniuersi, quod nos Kelczo scolasticus Gneznensis ecclesie de consensu venerabilis in Christo patris, „domini Iaroslai diuina prouidencia archiepiscopi et capituli eiusdem Gneznensis ecclesie, cupientes hereditatem nostram Maius *Czirznelino* vocatam, quam ab eadem ecclesia obtinemus, in quibus vtilius et melius possemus, reformare, discreto viro Michaeli et suis liberis legittimis in ius „Theutunicum Sredense expositam scolteciam pro quindecim marcis grossorum vendidimus, in eadem assignantes predicto sculteto nomine scultecie „duos mansos liberos, tercium denarium iuramenti et cuiusilbet iudicati „imperpetuum pacifice possidere. Quia vero predicta hereditas extitit totaliter fere locata, ob id libertate posposita eius incole fertonem vsualis „monete quilibet et maldratam triplicis frumenti pro censu, videlicet quatuor tritici, quatuor siliginis et quatuor auene singulis annis ad festum „beati Martini episcopi et confessoris nobis et successoribus nostris perpetue soluere ac versus Gneznam aut ad similem distanciam, si necesse „fuerit, deducere tenebuntur. Et quoniam iura Sredensia nobis sunt penitus incognita, quidquid vtilitatis nostrum tangit dominium, pro nobis „reseruamus. Vt autem hec nostra deliberati animi emptio immobilis perseueret, hunc(s) priuilegium dedimus scribi ac predicti capituli et nostri „sigillorum caractere communiri. Actum Gnezne in crastino beati Martini ewangeliste, anno eiusdem Domini millesimo trecentesimo LX. Presentibus hijs honorabilibus testibus, scilicet: Iohanne decano, Martino „archidiacono, Petro custode, Martino, Ianussio canonicis Gneznensibus et „ceteris fidedignis".

Nos vero prenominati Nicolai in hac parte iustis et racioni consonis petticionibus paternaliter acclinati, prefatam literam seu priuilegium ac omnia et singula in eo contenta cum omnibus suis condicionibus, articulis, clausulis et sentencijs rata, firma et grata habentes, tenore presen-

cium ratificamus, gratificamus, approbamus et confirmamus de nostra certa sciencia, decernentes ea robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum Gnezne in capitulo generali, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, feria secunda infra octauas Circumcisionis Domini. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Wincencio decano, Michaele scolastico, Iohanne cantore, Nicolao Strzesconis custode, Swanthopelkone cancellario, Benedicto de *Modla* officiali, Iohanne Pella preposito Crusuiciensi, Przedwogio de *Grandi,* cantore Wladislauiensi, Miroslao decretorum doctore, Nicolao de *Budzislaw,* Paulo de *Czechowo,* Wincencio archidiacono Wneouiensi, Martino et Henrico Byel prelatis et canonicis capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 340), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego i czarnego jedwabiu pozostał.

[1]) *Czerlejno* wieś w pow. szredzkim.

262. 1417. die 7. mensis Ianuarii, Constantiae.

Martini V. P. M. bulla de interdicto in civitate Gnesnensi in casibus quibusdam non observando.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri Nicolao archiepiscopo Gneznensi et dilectis filijs clero ac communitati ciuitatis Gneznensis salutem et apostolicam benedictionem. Romani pontificis prouidencia circumspecta nonunquam censurarum ecclesiasticarum rigorem mitigat, prout id salubriter expedire cognoscit. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte uestra peticio continebat, quod sepe contingit diuersas personas tam ecclesiasticas, quam seculares, suspensas uel interdictas a celebrando uel audiendo diuina publice in ecclesias excommunicationis sentencia innodatas, ad ciuitatem Gneznensem pro suis etiam tractandis negocijs uel alijs ex causis accedere, pernoctare et quandoque diucius residere. Quibus sic in ipsa ciuitate existentibus per tres uel plures dies, post earum recessum ab eadem inter[dictum] ecclesie in ipsa de antiqua consuetudine uel auctoritate processuum apostolicorum uel aliorum publice consueuit obseruari, propter quorum frequenciam et publice missarum et aliorum diuinorum officiorum celebracionis in ciuitate predicta cessationem diuturnam plerumque ciuium et habitatorum ciuitatis predicte ad huiusmodi diuina officia audienda tempescit deuocio, diuinusque cultus in ciuitate diminuitur antedicta. Quare pro parte uestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut prouidere super hoc de oportuno remedio de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Christifidelium deuocionis ad Deum ac diuini cul-

tus continuationem cupimus et augmentum, attendentes, quod huiusmodi ecclesiastici rigoris obseruacio tendit in noxam, huiusmodi suplicacionibus inclinati, uobis auctoritate apostolica tenore presencium indulgemus, quod postquam quecunque persone a celebrando uel audiendo diuina publice suspense uel interdicte aut excommunicationis sentencia ligate, quas ad ciuitatem predictam pro quibusuis negocijs et ex quacunque causa forsan accedere aut pernoctare uel morari contigerit forsitan in futurum, ab eadem ciuitate uel eius suburbijs recesserint, occasione presencie eorundem interdictum in ciuitate predicta minime debet obseruari uosque frater archiepiscope et tui successores archiepiscopi Gneznenses ac clerus prefati diuina officia publice et alta uoce ianuis apertis celebrare libere et licite ualeatis: constitucionibus et processibus eciam apostolicis ac consuetudine predicta ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hec attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Constancie VII Idus Ianuarij, pontificatus nostri anno primo.

(na zakładce) Rta gratis. M. Pinardj.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 344), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na sznurku z żółtego i pąsowego jedwabiu.

263. 1417. die 20. mensis Ianuarii, in *Przemęt*.

Ioannes de *Sczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam facit venditionem hereditatis in villis *Siekowo* et *Ujazd*[1]) a Nicolao Tumigrala de *Siekowo* Ioanni, Michaeli, Sandivogio et Thomae de *Siekowo* factam.

R. In *Przemanth* feria quarta in die beati Fabiani et Sebastiani. Testes: Przibislaus de *Griszina,* Iarotha de *Wilkowya* castellanus Radzimensis, Ianussius de *Concolewo,* Andreas de *Boyanowo,* Ianussius de *Popowo* et Oszep de *Xangynycze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta a. 1427.

[1]) *Siekowo* i *Ujazd* wsie w pow. kościańskim.

264. 1417. die 3. mensis Martii, in *Paradyż*.

Andreas abbas monasterii Paradisiensis ratam esse iubet vendicionem quatuor cum medio fertonum annualium a Hannes Pusch scul-

teto de *Grodzisko* Hannesoni Schultes iudici de *Mertinstorf* in vim reemtionis factam.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć osobno przechowana, wyobraża pod gotyckiem poddaszem opata z pastorałem w prawej. Napis otokowy: s. Andree abbatis de Paradiso.

265. 1417. die 9. mensis Martii, Posnaniae.

Vincentius decanus Gnesnensis et officialis episcopi Posnaniensis villam episcopalem *Szydłowo* Erasmo Rosman de *Naramowice* in C marcis pignori obligat.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Reminiscere. Wincenty dziekan gnieźnieński a oficyał Andrzeja biskupa poznańskiego zastawia z polecenia biskupa i za zezwoleniem kapituły wieś stołową biskupstwa *Szydłowo*[1]) Erazmowi Rosman z *Naramowic* za 100 grzywien groszy praskich liczby polskiej. Gdy jednak wieś *Szydłowo* tylko 5 grzywien czynszu rocznego niesie, zaś od kapitału pożyczonego należy się 10 grzywien rocznie, przeto resztujących 5 grzywien czynszu rocznego zapisuje oficyał na kmieciach wsi *Plewiska*.[2]) Układ ten zrobiony jest na wyderkaff.

Powyższy układ zatwierdził Iohannes de *Sczecoczini* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Polonie w Poznaniu d. 14 marca. Testes: Mroczko de *Lopuchowo,* Vincencius de *Swanowo,* Petrus et Michael fratres uterini de *Iarogniewicze,* Staschko de *Lubicz,* Iohannes Czeczerad de *Falcowo* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ad a. 1434. Pieczęć oficyała Wincentego przedstawiała herb Nałęcz, pieczęć starosty Jana Szczekockiego herb Odrowąż i napis: sigillum Iohannis de Sczecocino.

[1]) *Szydłowo* wieś niegdy pod Poznaniem w sąsiedztwie *Naramowic* położona, dziś nie istnieje.

[2]) *Plewiska* wieś w pow. poznańskim, par. *Komorniki.*

266. 1417. die 24. mensis Martii, in *Przedborz.*

Sbigneus heres de *Wysoka góra* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi Florianum filium Samborii de *Lgota* in praepositum de *Gorzkowice* praesentat.

R. In *Przedborz* feria quarta in die s. Gertrudis. Sbigneus heres de *Wiszoka gora,* castellanus Rospiriensis przedstawia Mikołajowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Floryana Samborowicza ze *Lgoty* na probostwo

w *Gorzkowicach,*[1]) opróżnione po ustąpieniu ostatniego proboszcza Floryana, do któregoto probostwa prawo prezenty od króla otrzymał.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1419, z oryginału, u którego pieczęć wisząca przedstawiała herb Zadorę.

[1]) *Gorzkowice* wieś paraf. w pow. piotrkowskim.

267. 1417. mense Aprili.

Ulrici episcopi Termopolensis, suffraganei et vicarii in spiritualibus generalis Wladislaviensis litterae ad Benedictum officialem Gnesnensem de Iarando capitaneo de *Inowrocław* a vinculo anathematis non absolvendo.

R. Ulryk biskup termopolski, sufragan oraz wikaryusz in spiritualibas włocławski, pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, że lubo dnia 6 kwietnia przybyli do niego ze strony tegoż oficyała z Gniezna niektórzy zastępcy za sprawą Jaranda starosty inowrocławskiego, który za gwałty przeciw kościołowi popełnione, wyklętym został, z wnioskiem, aby ta klątwa zniesioną została, on wszelako tego uczynić nie może, raz dlatego, iż klątwę wydał na rozkaz biskupa, powtóre, że Iarand, lubo mu było na instancyę króla i księcia Witołda obiecane rozgrzeszenie, byleby szkody poczynione wynagrodził, tego jednak dotąd nie uczynił.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad. a 1417.

268. 1417. die 17. mensis Aprilis, in *Gliniany.*

Wladislaus II. rex Poloniae palatino, capitaneo et nobilitati terrae Cuiaviensis mandat, ut Bodzantae subdapifero Vladislaviensi fidem dent.

R. In *Glinyany* sabbato ante Conductum Pasche. Jak się z protokułu okazuje, miał Bodzanta imieniem króla dać świadectwo, że Jarand starosta inowrocławski nie mógł stanąć na terminie, gdyż wraz z innymi został przez króla powołany na zjazd do Brześcia, na dnie 10 i 11 maja w sprawach krajowych. — Relacio Sbignei protonotarij.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1417.

269. 1417. die 26. mensis Aprilis, in *Skrzyn*.

Petri rectoris ecclesiae parochialis de *Skrzyn* ad Benedictum officialem Gnesnensem de iure patronatus ecclesiae parochialis in *Skrzyn* litterae.

R. In oppido *Skrzin* feria secunda post festum s. Adalberti. Petrus rector ecclesie parochialis in oppido *Skrzin*, pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, iż stósownie do jego rozkazu odebrał przysięgę od Jana z *Janikowa*, dziedzica wsi *Goliny* i Rafała z *Przysuchy* w sprawie przeciw Mikołajowi Bland i bratu jego Rafałowi, dziedzicom *Wielkiego Skrzynna*[1]) o prawo patronatu kościoła parafialnego w tejże wsi, a to w obecności Dobrogosta plebana wsi *Sboszyn*, Stanisława kaznodzieji z miasta *Skrzynna*, Stanisława rektora szkoły tamże, Mieczysława de *Wysłka*, Jana dziedzica de *Comy* i Warsza dziedzica de *Clunewecz*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1417.

[1]) *Skrzynno* dawniej miasteczko w pow. opoczyńskim.

270. 1417. die 13. mensis Iulii, in *Górka*.

Ioannes de *Szczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Barthossium Sokołowski Nicolao de *Górka* cancellario ecclesiae cathedralis Posnaniensis X marcas annuas de proventibus oppidi *Koźmin*[1]) C marcis in vim reemptionis vendidisse.

R. In *Gorka* in die s. Margarethe virginis. Testes: Nicolaus de *Brodnicza* iudex Poznaniensis, Pasco de *Gogolewo* subcamerarius Poznaniensis, Paulus de *Wyskotha* venator Calissiensis, Derslaus de *Melgowo*, Ianussius de *Zalussye*, Iacobus de *Grandi* plebanus in *Conyn*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1457 z oryginału, u którego wisiała pieczęć z herbem Odrowąż.

Treść powyższego dokumentu przejętą była także w zatwierdzenie Wincentego dziekana gnieźnieńskiego a wikaryusza in spiritualibus et secularibus poznańskiego z r. 1416 z nadmienieniem, że ów dokument opatrzony był trzema pieczęciami, mianowicie dziekana z herbem Nałęcz, Bartosza Sokołowskiego z herbem Rogala, wreszcie miasta Koźmina z orłem.

[1]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

271. 1417. die 9. mensis Septembris, Gnesnae.

Iacussii Iakka de *Wilczyna*, iudicis Calissiensis generalis decretum, Alberto, Ioanni, Derslao et Stanislao de *Gurowo* partem hereditatis villae *Gurowo* addicens.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Iacussius Iacca iudex Calisiensis generalis et heres in *Wilczina*, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, feria quinta post festum Natiuitatis virginis Marie terminis particularibus Gnezne celebratis, in quibus nobiles domini Iacussius burgrabius et aduocatus Gneznensis, Iohannes Cosza palatini, Oyerius de *Dambnicza* subcamerarij, Petrus de *Gunicze* subiudicis vicesgerentes, ceterique domini et officiales nobiscum iudicio presidebant regali, ibidem in presencia nostra et dominorum predictorum constitutus personaliter nobilis Albertus suo necnon Iohannis, Derslai et Stanislai fratrum germanorum nominibus, de *Gurowo*, tenens et habens suis in manibus literam resignacionis super totam partem hereditatis *Gurowo*,[1]) per Woyslaum ipsis temporibus perpetuis venditam, eandem insinuauit, notificauit et publicauit in tribis terminis particularibus, continue se sequentibus, si quis sit propinquior ad eandem partem hereditatis *Gurowo*. Et ibidem Nicolaus Chala ministerialis confessus est, se clamasse in eisdem tribus terminis particularibus, si quis sit propinquior ad dictam partem hereditatis dicte *Gurowo*. Nos itaque iudex prefatus visa huiusmodi litere resignacionis triplici publicacione et ministerialis recognicione, adiudicauimus et presentibus adiudicamus eandem partem *Gurowo* cum omni iure et dominio dictis Alberto, Iohanni, Derslao et Stanislao fratribus germanis, ipsorum legittima cum posteritate temporibus perpetuis, iuxta laudum et statutum terrestre. Super quibus omnibus et singulis iudicatum soluit. In huius rei testimonium nostrum et domini Bodzantha de *Chlappowo* subiudicis Calisiensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum anno et die, presentibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 341), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Gurowo* wieś zapewne w pow. gnieźnieńskim.

272. 1417. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Proconsul et consules civitatis Posnaniensis Casparo Pfefchin civi et consuli Posnaniensi aream quandam molae birotae exstruendae gratia conferunt.

R. Petrus Geldner proconsul, Henricus Buchwalt, Stanislaus Borzewusky, Georgius Markel, Ffalker Stowyn, Iohannes Ryszko, Nicolaus Lin-

denar consules ciuitatis Posnaniensis nadają Kasprowi Pfefchin swemu współobywatelowi i współrajcy plac pod zbudowanie młyna o dwu kołach przy rowie ciągnącym się wzdłuż muru miejskiego, po lewej ręce idąc do bramy, prowadzącej do kościoła katedralnego, pod tym wszakże warunkiem, że wspomniany Kaspar i jego następcy obowiązani będą na wieczne czasy oba brzegi owego rowu utrzymywać w stanie obronnym wbitemi palami i innemi przyrządami, *vulgo dyelmi*, to jest jeden brzeg od strony muru miejskiego, począwszy od bramy zwanej Wodna aż do młyna królewskiego, leżącego naprzeciw klasztoru dominikańskiego, a drugi brzeg od strony *Warty*, począwszy również od bramy Wodnej aż do końca tegoż brzegu, gdzie się kończy tama. Ta zaś tama ma być o tyle podniesiona, aby młyn królewski leżący wyżej naprzeciw bramy wrocławskiej, nie był przez zatrzymanie wód zalewany, o czem ma orzekać zebranie kilku godnych młynarzy. Natomiast miasto zobowięzuje się nie udzielać nikomu więcej pozwolenia budowania młyna zbożowego na tymże rowie, chyba młyna do szlifowania siekier, noży i innego żelaziwa, albo do piłowania drzewa lub dla garbarzy; nadto uwalnia miasto młyn ten od wszelkich ciężarów, danin i t. p. miejskich. Za to wszystko ma miasto pobierać rocznie 12 grzywien polskich, po trzy grzywny na każde Suchedni. Datum Poznanie sabbato proximo post festum s. Martini.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 28), opatrzony jest większą i mniejszą pieczęcią tegoż miasta, zawieszoną na sznurku z białego, czerwonego i niebieskiego jedwabiu.

273. 1417. die 15. mensis Novembris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum, inter Nicolaum et Swentoslaum praepositos ecclesiae de *Tulce* [1]) et scultetum necnon cmetones villae *Pławce* [2]) de decima reddenda litem dirimens.

R. Spór toczył się o to, że sołtys i kmiecie wsi *Pławce* wzbraniali się proboszczom wsi *Tulce* dawać dziesięcinę snopową, twierdząc, iż są obowiązani dawać tylko po jednym wiardunku z łanu. Oficyał na zasadzie okazanych sobie przywileji przyznaje słusznoóć proboszczom tuleckim.

Archivum consistorii episcopalis Pnsnaniensis, acta a. 1598—1600.

[1]) *Tulce*, wieś paraf. w pow. szredzkim.
[2]) *Pławce*, wieś w tymże powiecie.

274. 1417. die 18. mensis Novembris, in *Kępa*.

Ioannes et Petrassius de *Kępa* Maiori altare quoddam in ecclesia parochiali de *Włościejewice*[1]) dotant.

R. Datum in *Campa* infra octauas b. Martini confessoris. — Iohannes et Petrassius fratres germani, heredes in *Campa* Maiori wraz z Piotrkiem i synem jego Mikołajem, dziedzicami *Jezior*, zapisują na fundacyę ołtarza WW. Apostołów, 11 tysięcy Dziewic i św. Mikołaja w kościele parafialnym wsi *Włościejewice*, któryto ołtarz biskup poznański ma wznieść, 5 grzywien rocznego czynszu, a mianowicie 3 grzywny na kmieciach wsi *Ociosna*, zaś 2 grzywny na *Małych Jeziorach*, któryto czynsz ma być płacony przez wspomnianego Piotrka i syna jego Mikołaja. Oprócz tego będą namienieni bracia z *Kępy* dawać ołtarzyście księdzu Michałowi i jego następcom tygodniowo jeden korzec mąki (*coretum farine*) z młyna w *Kępie;* Dobrogost zaś kasztelan giecki daje mu we *Włościejowkach* ogród leżący obok wiatraka i plac obok kościoła na zbudowanie domu, 60 łokci długi a 40 szeroki. Za co ma tenże ołtarzysta co poniedziałek odprawiać mszę za zmarłych i cotydzień wigilie z 9 lekcyami. Testes: Czyema in *Oczessna* heres, Pasco in *Chlebowo,* Iohannes Passykon et Czwek de *Piglowicze* heredes.

Dokument powyższy zatwierdził Andrzej biskup poznański bez daty i miejsca, na prośbę Dobrogosta z *Włościejówek* kasztelana gieckiego, oraz braci Jana i Piotrasza dziedziców *Wielkiej Kępy,* wreszcie Piotrasza i Mikołaja z *Małych Jezior* z tym dodatkiem, iż do powyższej fundacyi przyczyniła się także Gela, wdowa po Swieborze, dziedzicu *Kolnic,* jedną grzywną rocznego czynszu na wsi *Cxothczyno,* na której ma zapisane swe wiano.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1546.

[1]) *Włościejewki,* wieś w pow. szremskim.

275. 1417. die 3. mensis Decembris, Posnaniae.

Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis testatur, Iaroslaum et uxorem eius Przechnam, heredes de *Bieganów,* Nicolao de *Górka* cancellario ecclesiae cathedralis Posnaniensis sex marcas annuas ex proventibus villae *Bieganów* LX sexagenis grossorum Pragensium vendidisse.

R. Testes: Iacobus Kurek presbiter de Poznania, Domarath et Przeczslaus fratres germani dicti Iowaki, Philippus dictus Przosna familiaris dicti Nicolai cancellarii.

Sprzedaż powyższą zatwierdził Iohannes de *Sczekocziny* castellanus Lublinen. capitaneus Maioris Polonie generalis dokumentem z d. 13 marca 1418 w Poznaniu. Testes: Miroslaus de *Bythin* canonicus Posnaniensis, Parisius de *Poszarowo,* Nicolaus de *Golambowo* protunc burgrabius Posna-

niensis, Domaratus de *Staralanka,* Przeczeslaus de *Macussowo,* Andreas de *Sczepowycze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a 1483.

[1]) *Bieganowo,* wieś w pow. wrzesińskim.

276. 1417. die 6. mensis Decembris, in *Pyzdry.*

Sandivogius de *Ostroróg,* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet venditionem VI marcarum annuarum ex proventibus villae *Górka,* a Ianussio herede de *Górka swidwina* Mathiae et uxori eius Margarethae, quondam heredibus de *Chocicza* factam.

R. In *Pyszdri* feria secunda proxima post festum s. Andreae apostoli. Czynsz powyższy darowali wspomniani małżonkowie Maciej i Małgorzata ołtarzowi św. Jana Chrzciciela, Stanisława m. i Mikołaja b. w kościele parafialnym NPMaryi w Pyzdrach, przez siebie fundowanemu. Testes: Nicolaus de *Goraszdowo* pincerna Kalisiensis, Iacussius de *Rynarowo,* Samborius de *Malochowo* castellanus Dzbanschinensis, Dersko de *Malgowo,* Przespraw de *Arzalkowo,* Mathias de *Phalibogowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1458—1478.

277. 1418. s. d. et m. in *Dolsk.*

Nicolaus abbas monasterii Lubinensis Petro Cordebog advocato hereditario de *Święciechów* vendendi quinque marcas annuas altaris ad ss. Helenam et Hedvigim in ecclesia de *Święciechów* dotandi gratia, facultatem tribuit.

R. Czynsz powyższy pięciu grzywien ma być zapisanym na 4 łanach, należących do wójtostwa, z których 3 leżą ku *Wilkowu* a 1 ku *Krzycku,* z których trzymają Piotr Clausner $1/2$ łana, Mikołaj Offeman $1/2$ łana, Hempel Schulthiss $1/2$ łana, Henryk Clausener 3 pręty, Michał Armknecht $1/2$ łana, Piotr Schefer 3 pręty, Piotr Seydil $1/2$ łana, Piotr Olsleger $1/2$ łana i Clausener z synem 1 łan. Z każdego z tych łanów ma być płacona 1 kopa groszy; a czynsz ten może być dopiero wykupionym przez następców Piotra Cordeboga za 65 grzywien. Testes: Andreas episcopus Poznaniensis, Iohannes Furman canonicus Poznaniensis, Nicolaus

de *Morkowo,* Iohannes de *Xyansch* milites, Nicolaus Michaelis de *Laszothky* notarius publicus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1498.

278. 1418. die 7. mensis Ianuarii, Constantiae.

Martinus V. P. M. ratum facit decretum arbitrale a Wladislao rege Poloniae et aliis quibusdam arbitris inter Nicolaum Strosberg praepositum ecclesiae cathedralis Gnesnensis et capitulum ecclesiae eiusdem latum.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Romanus pontifex, qui supra omnes Christifideles non ab homine, sed a Deo principatum obtinet et munimen(?), tunc sibi pastoris debite exequitur officium, cum ijs, que iudicio uel concordia terminata sunt, ut firma et illibata persistant, ne in reincidiue contentionis scrupulum relabantur, apostolici adicit muniminis firmitatem. Exhibita siquidem nobis pro parte venerabilis fratris nostri, Nicolai moderni archiepiscopi Gneznensis peticio continebat, quod cum olim inter quondam Nicolaum Strosberg, prepositum ex vna, et dilectos filios, capitulum ecclesie Gneznensis ex alia partibus, super certis villis, curijs, ortis, iuribus et iurisdiccionibus ac iniurijs tunc expressis, tam in Romana curia, quam extra coram diuersis iudicibus diuerse questionum materie uerterentur, tandem fuit per partes predictas attendentes, quod occasione questionum et litigiorum huiusmodi in predicta ecclesia cultus diminuebatur diuinus, quem adaugeri desiderabant ac pacem haberi, inter eos de et super villis, curijs, ortis, iuribus, iurisdictionibus, iniurijs, questionibus et litibus huiusmodi in carissimum in Christo filium nostrum, Wladislaum regem Polonie illustrem cum potestate illos, quos uellet in hoc recipiendi secum et adiungendi, primo et deinde in bone memorie Nicolaum tunc archiepiscopum Gneznensem et venerabilem fratrem nostrum Iacobum episcopum Plocensem et dilectos filios Albertum tunc electum Poznaniensem et Iohannem de Lubyn et quondam Michaelem Bliden, canonicos Poznanienses, decretorum doctores ac nobiles viros Ianussium Calisiensem, Cristinum Sandecensem et quondam Nicolaum Woynicensem et Clementem Wysliciensem castrorum castellanos, per dictum regem huiusmodi potestatis uigore super hoc receptos et sibi adiunctos tanquam in arbitros, arbitratores seu amicabiles compositores et amicos communes sub certa pena concorditer compromissum, qui huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, equum tulerunt arbitrium inter partes, prout in quodam publico instrumento, inde confecto, dicitur plenius contineri. Quare pro parte dicti Nicolai moderni archiepiscopi nobis fuit humiliter supplicatum, ut prefato arbitrio pro ipsius subsistentia firmiori robur apostolice confirmationis adicere de benignitate

apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus totis desiderijs affectamus augmentum et in uinculo pacis, in qua ipsius auctor colitur, delectamur, huiusmodi supplicationibus inclinati, dictum arbitrium sicut equum est et ab utraque parte susceptum et quecunque inde secuta rata et grata habentes, illa auctoritate apostolica tenore presencium confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, supplentes quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis et communitionis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Constancie VII Idus Ianuarij, pontificatus nostri anno primo. — XXX G. Stoter — Io. Simonis.

(na zakładce) M. Piardj.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 343), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, uwieszoną na sznurku z pąsowego i żółtego jedwabiu.

279. 1418. die 14. mensis Martii, in *Wieluń*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi aggerem exstruendi inter villas *Grąbień* et *Pątnów* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rej memoriam. Quia tunc errorum ac dubiorum prudenter occurrimus dispendijs, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Llancicie, Cuyauie, Llythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo attendentes, quod tunc celestium donorum sortes in eterna beatitudine et humane felicitatis auspicia et successus poterimus adipisci, dum ecclesiarum profectibus intendimus et ad statum ipsarum munificencie nostre desiderijs aspiramus, reuerendo in Christo patrj domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi et primati sincere nobis dilecto et ipsius ecclesie Gneznensi pro salute nostra et nostrorum predecessorum concessimus, donauimus, dedimus, indulsimus ac tenore presencium damus, concedimus indulgemus et donamus plenam et omnimodam potestatem et facultatem aggerem a littore *Gramben*[1]) ville ipsius et ecclesie sue super riuulo ibidem decurrente ad littus ville nostre *Pantnow*[2]) in terra et districtu Welunensi site, applicandi, erigendi, construendi et faciendi pro vna piscina tantum, vt possit et valeat circa ipsam piscinam molendinum libere et secure erigere, construere et alias vtilitates facere et iuxta sui ingenij discrecionem preparare ac eisdem vtifrui perpetue et gaudere. Ita tamen,

34*

quod quocienscunque nos ibi accedere contingerit et nostra hoc requirat necessitas, pisces, quos ibi in nostra presencia perceperit, nobis partem eorum largiatur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in *Welun* feria secunda post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo octauo. Presentibus ibidem: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Chelmensi ac strenuis nobilibusque Martino de *Calinowa* castellano Siradiensi, capitaneo Welunensi, Petro Schafranyecz succamerario Cracouiensi, Weruschone iudice, Weruschone vexillifero Welunensibus et Petro de *Mikolayowicze* tribuno Siradiensi ac alijs quampluribus fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendj in Christo (patris) Domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni nostri cancellarij et venerabilis Domini Iohannis Schafranecz scolastici Cracouiensis, vicecancellarij sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477 fol. 113 v.

Oryginał tego przywileju przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 345), u którego po pieczęci pozostał sznurek z pąsowego jedwabiu, jest w skutek wilgoci tak zniszczony, że lewa połowa onegoż już wcale odczytaną być nie może.

[1]) *Grąbień*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje; leżała prawdopodobnie w pow. konińskim.
[2]) *Pątnów*, wieś w pow. konińskim.

280. 1418. die 3. mensis Iunii, in *Ląd.*

Zyfridus abbas monasterii Landensis cum cmetone Laurentio Ieleniowicz allodium in *Wronczyno Wielkie* allodio in *Drzewcza* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, ut actus hominum litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Zyfridus abbas totusque conuentus monasterii Landensis, ordinis Cysterciensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo volentes bona monasterii nostri vtilitatum profectibus adaugere, fructusque et proventus ipsius tempore nostri regiminis in melioracionem deducere, et quia (inter) nos, conuentum ex vna, et prouidum Laurencium Yelenyouicz, kmethonem de Maiori *Wronczino*[1]) talem fecimus et condictauimus commutacionem perpetuam et irreuocabilem, taliter, quod eidem Laurencio Yelonouitz et suis posteris successoribus legitimis allodium nostrum in Magno *Wronczino* cum agris ad ipsum ex antiquo pertinentibus et cum hoc pratis ibidem consistentibus, dictis *Obroczna* et *Dokolowka*, pro alio allodio nostro in *Drzewcza*,[2]) quod ipse alias a fratre Heinrico bone memorie abbate, predecessore nostro pro certa pecunie quantitate, videlicet pro quindecim marcis monete cur-

rentis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, comparauerat, dedimus, contulimus vera commutacione per nos cum eo rite et racionabiliter facta, damusque, conferimus, inscribimus et commutamus perpetue et in ewm. Cui eciam Laurencio et suis posteris racione mellificiorum suorum, que alias *barcz* dicuntur, inter hereditates nostras Magna *Wronczino* et *Zagorowe* consistencium, que in borra nostra habuit et possedit, ibidem in Magna *Wronczino* quatuor ortulanos, qui alias ad curiam nostram pertinebant, assignauimus et commutauimus per presentes. Qui quidem Laurencius et successores sui nobis conuentui et successoribus nostris pro censu vnam marcam cum media in tali moneta, prout alij sui vicini et homines nostri de allodio predicto in magna *Wronczino* super festo sancti Martini soluere tenebitur et debebit: adiungentes sibi eciam et suis posteris vnum obstaculum dictum *yaz* piscature libere in ryvulo alias *strumyen* inter hereditates *Scrzinnicza* et *Costczol* defluenti et consistenti. Insuper idem Laurencius et sui posteri decimam manipularem post omnes agros et araturas allodij predicti nulli alteri, nisi nobis et conuentui dare debent: eo eciam addito specialiter et expresso, quod Laurencius predictus et sui posteri nobis et conuentui seruicia quecumque ad mandata nostra exhibere et facere tenebuntur et debebunt, borramque nostram et siluas a dampnis et periculis cum auxilio nostro defensare, custodire et attemptare debebunt. Harum quibus sigillum nostrum et conuentus appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum in monasterio nostro *Landa*, feria sexta post octauas Corporis Christi, anno Domini M CCCC XVIII. Presentibus hijs dominis: venerabili Donyn Sedis apostolice prothonotario, decano Cracouiensi, regni Polonie vicecancellario, Dobcone Cobila etc.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, fol. 35.

[1]) *Wronczyn*, wieś w pow. poznańskim.
[2]) *Drzewce*, któraby z licznych wsi tej nazwy była, osądzić nie umiem. W pow. poznańskim wsi tej nazwy nie ma.

281. 1418. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gnesnensis, praepositis de *Gosławice* et *Kazimirz* mandat, ut Domaratum de *Pątnowo* et alios complices coram se citent.

R. Gnezne, die Solis, 12 m. Iunii. Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gneznensis, wzywa proboszczów z *Gosławic* i *Kazimirza*,[1]) aby pod karą ekskomuniki zawezwali na poniedziałek po św. Janie do Gniezna przed jego sąd Domarata z *Pątnowa*, Jarosława,

Macieja prokuratora, Macieja mieszczanina, Mikołaja Carpka z *Kazimirza*, Włodka ze *Sławoszewa*, Bartosza z *Nieświastowa*, Mikołaja sołtysa z *Kamieńca*, Mikołaja sołtysa z *Bieniszewa*, a to na wniosek Michała plebana z *Kazimirza* o pewne szkody.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1418.

[1]) *Gosławice*, zapewne wieś w pow. konińskim.
Kazimirz, zapewne wieś w pow. słupeckim.

282. 1418. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Leonardum praepositum monasterii Strelnensis et Stanislaum procuratorem de *Kruszwica* litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca de *Wilczina* iudex et Bodzantha de *Chlapowo* subiudex Kalisiensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo octauodecimo, die sabbato proximo post festum santi Viti, terminis regalibus circa aduentum serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie Gnezne celebratis, in quibus strenui milites et terre nobiles domini infracripti: Sbigneus regni Polonie marsalcus, Mathias de *Wanschosze* palatinus Kalisiensis, Iohannes de *Sczekoczino* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Mathias de *Labyssino*, Brestensis, Ianussius de *Kosczelecz* Gnewcouiensis palatini, Ianussius Gneznensis, Albertus Coninensis castellani, Nicolaus de *Bloczesszewo* iudex Poznaniensis, ceterique domini et officiales vna nobiscum protunc iudicio presidebant regali, ibique in nostra et predictorum dominorum presencia constitutus personaliter nobilis Vrbanus heres in *Myroslawicze*, procurator et nomine procuratorio venerabilis viri domini Leonardi prepositi monasterij Strzelnensis, dicens sibi per strenuum militem dominum Iohannem Kosisco de *Rchowo*, vexilliferum Dobrinensem, ex speciali mandato domini regis terminum Gneznam, dum ibidem dominus rex constitueretur, cum nobili Stanislao, procuratore olim de Cruswicia fore assignatum pro eo, quod suum incendarium violenter recepit de hereditate *Dzerzanschna* [1]) sua, et astitit terminum super dictum Stanislaum. Et ibidem Andreas ministerialis recognouit, quod eundem Stanislaum tribus et quarta vicibus ultra ius et contuetudinem terrestrem clamauit, ut veniret et Iuri pareret, qui minime paruit nec pro suo interesse aliquid in termino predicto fecit. Nos itaque audita dicti ministerialis recongnicione, adiudicauimus prefato domino Leonardo preposito Strzelnensi astanciam termini super memoratum Stanislaum olim procuratorem de *Cruschuicia* pro huiusmodi violenta recepcione incendarij sui in hereditate sua. Super quo iudicatum soluit.

In huius rei testimonium sigilla nostra in robur firmius presentibus sunt appensa. Datum anno die et loco, quibus supra. Scriptum per manus domini Nicolai de *Strzedzewo* notarij nostri, qui hoc habuit in commisso.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Strzelno N. 43). Z dwóch pieczęci pozostała tylko pierwsza, mała, okrągła, ze zwykłego wosku, na pasku pergaminowym uwieszona, wyobrażająca hełm turniejowy, bokiem w prawo zwrócony, na hełmie Poraj. Napis otokowy: s. ia . . . . . . aka. iudicis. Kalis.

[1]) Zapewne *Dzierzążno* wieś w pow. mogilnickim.

283. 1418. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gnesnensis, plebano de *Ostrowite* et vicario de *Kazimirz* mandat, ut Michaelem plebanum de *Kazimirz* coram se citent.

R. Pozew ten następuje na żądanie Jana Lichyńskiego cześnika kaliskiego o niektóre szkody.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1418.

284. 1418. die 6. mensis Iulii, in *Gostyń*.

Michael sutor praeconsul, consules et scabini civitatis de *Gostyń* notum faciunt testamentum ultimae voluntatis Petronillae civis Gostinensis et uxoris eius Elisabethae.

R. Michael sutor preconsul, Nicolaus Hanowycz, Martinus Smuszny, Nicolaus Scholthisz, Nicolaus Rilo consules, Nicolaus Habrar, Clemens Rapczinsky, Iohannes Neronnia, Petrus Lin, Petrus Reychpeter, Nicolaus Hanczkonis, Nicolaus pellifex, scabini ciuitatis Gostyn, oświadczają, że gdy zasiadali na radzie (*in pleno consilio*) stanąwszy przed nimi Petronilla mieszczanin gostyński wraz z żoną swą Elżbietą, następujący uczynili testament za pośrednictwem Pawła proboszcza miejscowego. Ciała ich mają być pochowane w kościele lub na cmentarzu u św. Małgorzaty; za to zapisują proboszczom gostyńskim na 6 jatkach rzeźniczych 8 grzywien rocznego czynszu, z których jednak mają być nauczycielom szkoły wypłacane rocznie na św. Marcin 7 wiardunków. W zamian za to mają proboszowie corocznie odprawiać na intencyę NP Maryi jednę *maturam missam*. Egzekutorami testamentu czynią testatorowie magistrat miasta Gostynia.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1466.

285. 1418. die 6. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae episcopo Posnaniensi de villa *Korciczewo* civitatem *Laskarzewo* iure Magdeburgensi locandi dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum dispendiis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus, quibus (s) tenore presentium, quibus expedit, presentibus et futuris, presentium noticiam habituris, quomodo volentes bona ecclesie Poznaniensis et episcopatum ipsius in vsus reducere meliores, fructusque et prouentus dilatare et augmentare, vt sub felici nostro regimine vtilia incrementa se sentiant recepisse, ad instantes deuotasque petitiones reuerendi in Christo patris, domini Andree Dei gratia episcopi Poznaniensis, sincere nobis dilecti, ciuitatem de villa sua *Korcziczewo* dicta, in terra et districtu Radomiensi, prope metas Mazouie sita, erigendam et locandam indulsimus et tenore presentium indulgemus, quam *Laskarzewo* [1]) volumus nuncupari. Quequidem ciuitas *Laskarzewo*, vt hominum multitudine eo cicius valeat habundare, ipsam de iure Polonico in ius Theutonicum, quod Maydeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque consueuerunt et sunt solita perturbare. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus omnes et singulos aduocatum, ciues, thabernatores et quosuis dicte ciuitatis incolas ab omni iurisditione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium et ministerialium eorundem, vt coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, sanguinis, homicidij, membrorum mutilationis alijsque excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas soluere teneantur; sed dicte ciuitatis ciues et incole coram aduocato, qui pro tempore fuerit, aduocatus uero coram prenominato domino episcopo uel successoribus suis, siue eius deputato, aut coram nobis uel iudicio nostro generali, dum tamen per nostram litteram, nostro sigillo sigillatam euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iustitia negligens fuerit et remissus, tunc non aliter, quam suo iure Theutonico Maydeburgensi predicto de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressis, memorate ciuitatis aduocato in metis et greniciis iudicandi, sentenciandi, puniendi, corrigendi, decollandi, suspendendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presentium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutonicum in omnibus suis punctis, sententiis, conditionibus, articulis et clausulis postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Et vt

prefata ciuitas *Laskarzowo* possit meliorem recipere conditionem, forum annuale et septimanale perpetuo statuimus celebrandum: annuale forum semel in anno quolibet, dumtamen sine preiudicio aliarum nostrarum ciuitatum eidem adiacentium, fuerit assumptum et electum; septimanale singulis diebus sabbatis obseruetur in eadem. Concedentes omnibus et singulis mercatoribus et alijs cuiuscumque status aut conditionis hominibus, predictum forum septimanale et annuale frequentandi plenam et omnimodam facultatem in dicta ciuitate *Laskarzowo* secure et libere exercendi, vt ualeant atque possint res suas et bona cuiuscumque generis, valoris uel specieij existant, presertim pannos laneos et lineos in staminibus uel in vlnis vendere, emere, commutare et alias iuxta beneplacitum eorum ipsas et ipsa contractare, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Inhibemus insuper omnibus et singulis capitaneis, burgrabiis, tenutariis, procuratoribus, nobilibus, terrigenis, theloneatoribus et quibusuis officialibus et subditis nostris, ne ad huiusmodi foralia annualia semel in anno et septimanalia singulis diebus sabbatis venientes aut venire volentes, circa emptionem, venditionem et commutationem quarumlibet rerum et bonorum aliqualiter presumant molestare vel impedire, aut hanc nostre concessionis et libertatis gratiam infringere et perturbare. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Actum Lancicie sabbato proximo ante festum sancti Laurentij martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentessimo decimo octauo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto Cracouiensi, regni Polonie cancellario, Iacobo Plocensi, Iohanne Wladislauiensi, Iohanne Chelmensi episcopis et magnifico Cristino castellano Cracouiensi multisque alijs fidedignis. Datum per manus eiusdem domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti. — Relatio prefati domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij.

(na zakładce): Dominicus Bayardus Firmanus sst.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, po której pozostał tylko sznurek z różowego, białego i czarnego jedwabiu.

Istnieje jeszcze drugi oryginał tego przywileju, pisany jednak charakterem zapewne włoskim, w naszych kancelaryach zgoła nieużywanym, u którego po pieczęci pozostał tylko sznurek z czarnego i różowego jedwabiu.

[1]) *Łaskarzew,* zapewne miasto w pow. garwolińskim.

286. 1418. die 16. mensis Novembris, (Posnaniae).

Andreas episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad ss. Helenam et Hedvigim in ecclesia ad s. Iacobum in *Swięciechów* a Ioanne presbytero de *Swięciechów* factam, ratam esse iubet,

R. Fundacyi powyższej dokonał ksiądz Jan ze *Swięciechowa*, nabywszy na ten cel czynsz roczny 5 grzywien szerokich groszy praskich za 65 grzywien od Piotra Cordeboga. Sprzedaż tego czynszu zapisanego na 4 łanach wójtowskich w *Swięciechowie*,[1]) leżących ku *Wilkowu*, dokonał Piotr Cordebog za zezwoleniem Mikołaja opata lubińskiego i Sądka proboszcza starogostyńskiego pod warunkiem, że za życia jego czynsz ten nie może być wykupionym, chyba przez jego następców. Prawo patronatu mają posiadać Mikołaj, Jerzy i Jan, synowie ś. p. Mikołaja Lekerice z Swięciechowy. Na końcu dodał Andrzej biskup poznański, że każdoczesny ołtarzysta ma czytać za duszę fundatora co tydzień dwie msze.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta ad a. 1498.

[1]) *Swięciechowa*, wieś w pow. wschowskim.

287. 1418. die 30. mensis Novembris, in *Lubin*.

Ioannes de *Sczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Agnetem uxorem Thomislai de *Turwia* Nicolao de *Błociszewo* iudici Posnaniensi XXV marcas vendidisse.

R. Te sprzedane 25 grzywien przypadały Agnieszce od jej siostry z podziału wsi *Krajkowo*.[1]) Datum in Lubin feria quarta in die b. Andree apostoli. Testes: Pasco de *Gogolewo* subcamerarius Posnaniensis, Nicolaus de *Nieparth* Criwinensis, Swanthoslaus de *Gyloviecz* Carsiciensis(?) castellani, Petrassius de *Gola*, Czewley de *Bielawy* et Olbracht de *Czerwoni Kosczol* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1428.

[1]) *Krajkowo*, wieś zapewne w pow. szremskim.

288. 1418. die 24. mensis Decembris, in *Miedzyrzecz*.

Sandivogii de *Ostroróg* palatini Posnaniensis decretum de finibus villarum *Bledzewo* et *Gorzyce*.

In nomine Domini amen. Quia memorie hominum labuntur, nisi munimine literarum fuerint roborate, ideo nos Sandziwogius de *Ostrorog*

palatinus Poznaniensis, recognoscimus tenore presencium, quibus fuerit oportunum, quod ad nostram venientes presenciam hee due partes, videlicet deuotus Iohannes abbas de *Bledzewo,* et nobilis Nytharth heres de *Gorzice* petiuerunt, quatenus diuisionem graniciarum inter eorum hereditates faceremus, videlicet inter *Bledzewo* et inter *Gorzicze,*[1]) quamquidem diuisionem pretacte due partes et eorum sequaces fideiusserunt inuiolabiliter obseruare: pro deuoto abbate fideiussit nobilis Dobrogostus heres de *Syrakowo,* et pro nobili Nythart fideiussit nobilis Buguslaus eciam heres de *Gorzice.* Hanc autem diuisionem graniciarum fecimus sub anno Domini millesimo CCCC° XVIII vnanobiscum accipientes multos homines fide dignos: nobilem Martinum heredem de *Chunrathouice* et prudentem virum Treplyn protunc in *Medzirzecz* prothoconlem, necnon Kamensky ciuem de *Medzyrzecz.* Quamquidem diuisionem incepimus a fluuio, qui vocatur *Obra,* deinde equitauimus ad fontem, qui vocatur *Cobila Studzonca,* demum remocius iussimus glebare cambicum alias *copecz,* post hec modicum remocius alium glebauimus cambicum, et sic vnum post reliquum, quoadusque ad locum, que (s) vocatur *Glamboke gezoro* deuenimus, penes quod iussimus terciam (s) glebare cambicum verum et ex parte reliqua eiusdem lacus alium cambicum glebauimus; et sic dextra pars lacus, que est ex parte hereditatis *Gorzice,* ad hereditatem *Gorzice* pertinebit, et sinistra pars eiusdem lacus, que est ex parte hereditatum claustri Bledzewensis, ad claustrum *Bledzewo* pertinebit. In cuius rei testimonium nostrum sigillum presentibus est annexum. Datum in *Medzyrzecz* in vigilia Natiuitatis Christi, sub anno Domini millessimo quadringentesimo decimo octauo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu (Blesen N. 16), opatrzony jest okrągłą pieczątką z ciemnego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, wyobrażającą w obwódce o czterech łukach, w tarczy herb Nałęcz; nad tarczą hełm i dwa rogi jelenie w klejnocie. Napis otokowy: s sandivo . . . de Popa . . t . .

[1]) *Bledzew,* miasto w pow. międzychodzkim.
Gorzyce, zapewne Gorzyn w tymże powiecie.

289. 1418. die 18. mensis Decembris, in *Paradyż.*

Pecske Smolk et filii eius Iurge et Franczke, obligant sese decretum arbitrale a Sandivogio palatino, Petro Cordebog herede de *Babimost* et Nicolao Baborofsky inter ipsos et Andream abbatem Paradisiensem de villis *Wyszanowo Wielkie* et *Małe* laturum, obseruaturos.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Trzy pieczęcie odcięte.

[1]) *Wyszanowo,* wieś w pow. miedzyrzeckim.

290. 1419. s. d. et m. in *Lutogniewo.*

Zawissii Konarzewski cum Pascone de *Lutogniewo* succamerario Calissiensi de tremilo fodendo pactum.

R. Zawischa heres Conarzewski wiadomo czyni, że z Paskiem dziedzicem wsi *Lutogniewy,* podkomorzym kaliskim, zawarł następujący układ. Zawisza ma we wsi swej *Konarzewo*[1]) wykopać *tremilum alias staw* pod warunkiem, że wielekroć Zawisza i jego spadkobiercy staw ten *permittant alias przepuszczą* i woda na *Lutogniewy*[2]) się wyleje, a oni ryby na sprzedaż wyłowią, zapłacą za to jednę grzywnę na budowę kościoła lutogniewskiego. Gdyby zaś w *Konarzewie* znalazła się *erugo alias ruda* zdatna na fabrykę żelaza, wtenczas dziedzice tejże wsi nie mają wzbraniać dziedzicom *Lutogniew* brania jej na swoją potrzebę, bez uszkodzenia jednakże gruntów. Datum in *Lutognew.* Testes: Paulus plebanus in *Lutognew,* Iohannes vicarius ibidem, Franczko, Szczebko her. in *Dzierzanow,* Stanislaus heres Sulisławski.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1598.

[1]) *Konarzewo,* wieś w pow. krotoszyńskim, par. *Baszków.*
[2]) *Lutogniewo,* wieś w pow. krotoszyńskim.

291. 1419. die 13. mensis Ianuarii, in *Srzoda.*

Stanislaus protoconsul et consules civitatis Srzedensis testantur, Pachotham civem Srzedensem et Catharinam uxorem eius Bartholomaeo canonico Posnaniensi et praeposito Srzedensi unam marcam annuam X marcis communis monetae in vim reemptionis vendidisse.

R. Stanislaus protoconsul, Hanutha, Ianussius dictus Fadrich, Nicolaus Grabyanowski, Martinus mercator, Mathias sutor, Nicolaus et Iaczko consules ciuitatis Srzedensis poświadczają, że gdy zasiadali na sądzie gajonym wraz ze Stachnikiem wicewójtem, który temu sądowi przewodniczył, i ławnikami Andrzejkiem Pachothą, Wojciechem Saxonem, Mikołajem Krawcem, Andrzejem Kanthnym, Januszem Czarnym i Andrzejem Piekarzem, wtedy stanąwszy wobec nich Pachotha mieszczanin szredzki wraz z żoną swą Katarzyną sprzedali na wyderkaf jednę grzywnę zwyczajnej monety z domu swego, leżącego przy ulicy tkackiej obok muru naprzeciw domu Piotra Nawszy, za 10 grzywien bieżącej monety Bartłomiejowi kanonikowi poznańskiemu a proboszczowi szredzkiemu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1444.

292. 1419. die 14. mensis Februarii, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum, inter Hancam de *Kwilino* et Dobrochnam de *Koszewino* et Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem litem dirimens.

Nos Prandota iudex necnon Adam subiudex terre Lanciciensis generalis, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, vniuersis, quod cum nobiles ac honeste domine Hanka consors nobilis Swyanszconis de *Quilino,* necnon Dobrochna conthoralis Michaelis de *Coszewino* reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, nostram ad presenciam citari et euocari procurassent pro et super quibusdam debitis seu pecuniarum summis, quas super villa predicti domini Nicolai archiepiscopi etc. *Slupcza*[1]) dicta se habere asserebant, [cum hec cau]sa in multos et uarios terminos voluebatur, et tandem termino finali die date presenčium uenientes prenarrate domine Hanka et Dobrochna dominum Nicolaum archiepiscopum supradictum pro debitis et peccuniarum summis supradictis, quas in hereditate *Slupcza* dicti domini Nicolai archiepiscopi se habere asserebant, ipsum coram nobis liberum et solutum dimiserunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie ipso die beati Valentini, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Stanislao pincerna, Szemakone tribuno Lanciciensibus, Petrassyo de *Wroczini,* Chebda de *Slothniky,* Stanislao de *Iaczcowicze* ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 346), nieco zbutwiały, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Słupca* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

293. 1419. die 9. mensis Maii, Wratislaviae.

Theodoricus de Cruczeborg canonicus et officialis Wratislaviensis notificat praepositis de *Gostyń, Morgenberg, Poniec* et aliis dioecesis Posnaniensis et Wratislaviensis bullam a Martino V. P. M. Florentiae a. 1419. die 9. m. Maii datam.

Pomienioną bulą papieża Marcina V z r. 1419 zamianowany został Teodoryk de *Cruczeborg* sędzią do rozsądzenia skargi podanej przez braci Piotra i Mikołaja Puczka z *Ponieca,* kleryków, przeciw Mościcowi kasztelanowi poznańskiemu, Bartoszowi z *Wezenburga* dziedzicowi *Gostynia,* Bartoszowi Sokołowskiemu z *Ponieca,* rycerzom, Wawrzeńcowi Salczer, Jaku-

bowi Drulla i Matyaszowi Sedelar z *Ponieca*[1]) o gwałty i uszkodzenia własności, z zastrzeżeniem, że gdyby wypadło położyć interdykt na cały gród poznański, wtenczas potrzeba będzie osobnego papieskiego zezwolenia. Skarga zaś ta dlatego została papieżowi przedłożona, ponieważ pokrzywdzeni nie śmią w kraju napastników sądownie ścigać. W skutek tego ogłasza Teodoryk de *Cruczeborg* następujący wyrok: ponieważ Bartosz z *Wezenborga* dlatego popadł w większą klątwę, ponieważ się nie poddał wyrokowi, mocą którego miał Piotrowi i Mikołajowi z *Ponieca* zwrócić jednę łaźnię w *Poniecu*, 10 grzywien za konia zabranego oraz 2 grzywny i 3 wiardunki za poniesione koszta skargi, wzywa zatem wyż wymienionych proboszczy, aby wezwali wspomnianego Bartosza, by w ciągu dni 8 na łono kościoła powrócił; w razie przeciwnym ma być każde miejsce jego pobytu i dzień jeden po odejściu jego obłożone interdyktem, z wyjątkiem jedynie miasta Wrocławia.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 34). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

[1]) *Poniec*, miasto w pow. krobskim.

294. 1419. die 16. mensis Maii, Gnesnae.

Petrus de Wolfram licentiatus in decretis, scholasticus Gnesnensis et canonicus Cracoviensis, fructuum Camerae apostolicae in regno Poloniae ac provincia Gnesnensi, necnon civitate et dioecesi Culmensi debitorum, collector generalis, Clementem abbatem monasterii de *Mogilno* de XVIII marcis grossorum Pragensium solutum facit.

R. Te 18 grzywien należały się Kamerze apostolskiej pro annata incorporationis ecclesie s. Iacobi ibidem prope portam monasterii in *Mogilno*.[1])

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1419.

[1]) *Mogilno*, miasto powiatowe departamentu bydgoskiego.

295. 1419. die 3. mensis Iunii, in Iuveni Wladislavia.

Iaroslai de *Sadlno* iudicis terrae Wladislaviensis et Bidgostiensis generalis decretum, inter Augustinum de *Wrząca* et *Pilatowo* et Mathiam Żołędowski do LXXX marcis litem dirimens.

R. Iaroslaus heres de *Sadlno*, Wladislaviensis et Bydgostiensis iudex terrestris generalis, wiadomo czyni, że gdy in Iuvene Wladislauia,

sabbato in vigilia Penthecostes na sądach królewskich zasiadał z wojewodą kaliskim, marszałkiem królewskim, Piotrem Medzwieńskim w zastępstwie króla, Januszem z Brzozogłów, Skarbkiem podsędkiem włocławskim, Tomaszem Pakośćskim, Mikołajem Kiełbasą i Janem Rospierskim, wtenczas stanąwszy przed nim Augustyn dziedzic *Wrzący* i *Pilatowa* okazał pewnemi dokumentami, że uzyskał na Macieju Żołędowskim 80 grzywien dobrych i starych solidów, dlatego też suma ta od powyższego sądu została mu przysądzona.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1424.

296. 1419. die 11. mensis Iunii, Posnaniae.

Sandzivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Albertum de *Polne* cum capitulo cathedrali Posnaniensi hereditatem *Polne* quarta parte hereditatis *Chartowo* commutasse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum est, ut actus hominum literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennentur, ne lapsu temporis simul cum tempore euanescant. Proinde nos Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus quam futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram plurimorumque eiusdem terre Polonie nobilium veniens presenciam discretus vir, dominus Albertus heres de *Polne*, perpetuus vicarius in ecclesia Poznaniensi kathedrali, non compulsus, non coactus, neque aliquo errore seductus, sanus mente et corpore existens, totam suam predictam hereditatem *Polne*,[1]) in districtu Costanensi sitam, rite et racionabiliter pro quarta parte ville et hereditatis *Charthowo*,[2]) in districtu Poznaniensi site, cum wenerabilibus viris dominis capitulo Poznaniensi, excepto allodio permutauit et coram nobis in perpetuum resignauit, nichil iuris vel dominij in predicta hereditate *Polne* pro se vel pro suis legittimis successoribus reseruando, cum omnibus et singulis fructibus, prouentibus, censibus, vtilitatibus, campis, agris, pratis, pascuis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, piscinis, piscaturis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis attinencijs et obuencionibus, prout solus tenuit et possedit, et sicut in suis metis et graniciebus circumferencialiter est distincta. Quas permutacionem et resignacionem ratas, firmas et gratas habentes, recepimus et admisimus, ipsasque tenore presencium confirmauimus et in perpertuum confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie, ipso

die sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus strenuis militibus et nobilibus viris, dominis: Iohanne Lichynsky pincerna Kalisiensi, Iohanne de *Pnyewy*, Vincencio de *Falibogowo*, Zacharia de *Pyascowo*, Stanislao de *Myelszino* et Ianussio aduocato Obornycensi, heredibus et alijs quam plurimis fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznanskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado różowego i blado zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Polne*, wieś dziś nieistniejąca.
[2]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.

297. 1419. die 16. mensis Iunii, in *Chelm*.

Heredes de *Zagajów* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi vicarium de *Chelm* praesentant.

Reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati, Predborius . . . . fratres germani vnàcum Hedwigi matre sua de *Zagayow* ffilialem obedienciam cum omni genere famulandi. Quia [ad prebendam in *Chelm*] [1]) per resignacionem discreti domini Michaelis vltimi et inmediati comendarij eiusdem prebende vacantem, discretum virum dominum . . . . vicarium de pretexto *Chelm*, venustate morum et conuersacione honesta placidum, presbiterum Cracouiensis diocesis, ostensorem presencium reuerendissime uestre Paternitati ad eandem prebendam presentibus duximus presentandum cum effectu, pro eo et cum ipso humilime supplicando, quatenus . . . . tuitu plasmatoris omnium nostrarum quam precum ad instanciam dignemini misericorditer iuxta officium vestrum nostr . . . . . investire, sibi curam eiusdem, prout iuris est, porrigendo. Ut autem premissa habeant robur perpetue firmitatis, nostra sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Chelm* feria sexta infra octauas Corporis Cristi, anno Domini millesimo CCC⁰ decimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 397), opatrzony jest dwiema małemi okrągłemi pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwszej wycisk się wykruszył, druga w zielonym wyciśnięta wosku, wyobraża w tarczy herb Zadorę. Napis otokowy: pet . . . . de Szagayo . . .

[1]) *Chelm*, miejscowość nieodgadniona; może nią była wieś *Chelm* niegdy w wojew. i pow poznańskim, par. *Pniewo* położona.

298. 1419. die 30. mensis Iunii, in *Gostyń.*

Proconsul, consules et scabini civitatis Gostinensis Alberto praeposito de *Żytowiecko* X marcas annuas grossorum Pragensium altaris ad s. Catharinam in ecclesia Gostinensi ad s. Margaretham dotandi gratia C marcis in vim reemptionis vendunt.

R. Michael Schuberth preconsul, Petronelle, Nicolaus Scholtis, Nicolaus Rylo, Martinus Smuszny consules, Clemens carnifex, Nicolaus Habrar, Iohannes Neuman, Nicolaus pellifex, Petrus Peterlin, Petrus Reychpeter, Nicolaus Henczlonis scabini, Ianke Fryt carnificum, Iohannes Schyrak lanificum, Nicolaus Aldehebrer sutorum, Ienke Sneyder sartorum, Mykno Smyeth fabrorum, ceterique operariorum magistri iurati etc. opidi *Gostin,* feria sexta infra octauas beatorum Petri et Pauli apostolorum anno D. 1419 in *Gostin,* sprzedają za pozwoleniem Bartosza i Janusza de *Wyzenborg* dziedziców i panów *Gostynia,* Wojciechowi proboszczowi w *Żytowiecku* czynszu rocznego 10 grzywien szerokich groszy praskich za 100 grzywien, a to na rzecz ołtarza św. Katarzyny w kościele parafialnym św. Małgorzaty w *Gostyniu*[1]) fundować się mającego. Wspomniany zaś kapitał 100 grzywien zapisują rajcy i ławnicy miasta *Gostynia* na wszystkich kramach szewskich, piekarskich, kramarskich, na 6 wiatrakach i 1 młynie, na wszystkich ogrodach, należących do miasta i na całkowitym tegoż majątku ruchomym i nieruchomym.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1457.

[1]) *Gostyń,* miasto w pow. krobskim.

299. 1419. die 5. mensis Augusti, in *Ciążyn.*

Andreas episcopus Posnaniensis altare ad s. Catharinam in ecclesia parochiali Gostinensi ad s. Margaretham erigit.

R. Andreas episcopus Posnaniensis in *Czyanszym* die 5 m. Augusti a. 1419 potwierdza zapis rocznego czynszu 10 grzywien groszy szerokich praskich przez ś. p. Wojciecha proboszcza żytowieckiego u mieszczan miasta *Gostynia*[1]) zakupionego i na erekcyę nowego ołtarza w kościele parafialnym gostyńskim św. Małgorzaty przeznaczonego. Biskup zatem funduje nowy ołtarz św. Katarzyny w tymże kościele. Za wypłacanie powyższego czynszu przez mieszczan poręczają Bartosz i Janusz de *Wezenburg,* bracia i dziedzice *Gostynia,* równie i ks. Paweł proboszcz tameczny. Prawo patronatu przyznaje biskup miastu, które ma zawsze prezentować księdza dobrego kaznodzieję. Tenże ma tygodniowo odprawiać 2 msze, z których jednę za zmarłych i co święto mieć kazanie, za pozwoleniem

jednak proboszcza. Ołtarzysta może być i dyakon, jeśli jest dobrym kaznodzieją. Testes: mgr. Boguslaus presbiter Plocensis, capellanus episcopi, mgr. Mathias Cordebog advocatus et procurator consistorii Wratislaviensis, Andreas de *Zyrkowo*, Paulus de *Gostyn*, ecclesie parochialis rectores, Petrus de Petirnella consul, Mathias Michaelis notarius de *Gostyn*, Michael Iohannis de *Gostyn* notarius episcopi.

Archivum consistorii episcopalis Posnanien. acta a. 1508.

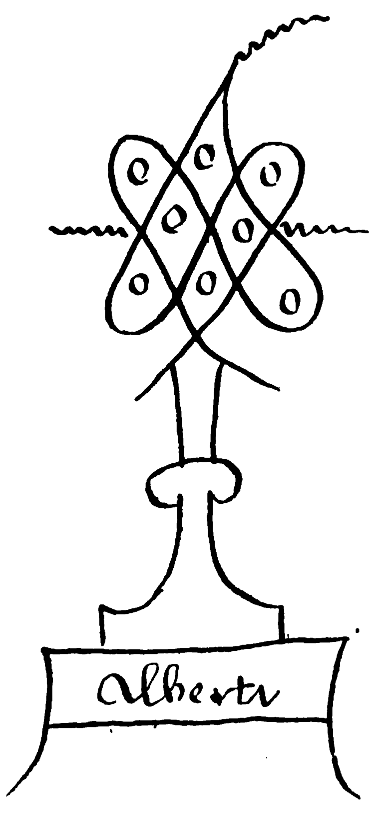
[1]) *Gostyń*, miasto w pow. krobskim.

300. 1419. die 7. mensis Augusti, Warssoviae.

Albertus Grimislai custos et officialis Warssoviensis, fert sententiam excommunicationis in clericum Boguslaum Iohannis de *Troschino*.

Albertus Grzymislai custos et officialis Warschouiensis, Poznaniensis diocesis, discretis viris ebdomadarijs chori Poznaniensis kathedralis, necnon vniuersis et singulis ecclesiarum parrochialium rectoribus et eorum vicesgerentibus per ciuitatem et diocesim Poznanienses vbilibet constitutis, ad quos presentes peruenerint et qui presentibus fuerint requisiti, salutem et fraternam in Domino caritatem. Licet per nostras certi tenoris citacionis literas discretum Boguslaum Iohannis de *Troschino,* clericum Poznaniensis diocesis, citauimus et per certos exsecutores in eisdem nostris citacionis literis descriptos, citari mandauimus, termino sibi certo, videlicet diem Lune septimam mensis Augusti coram nobis in Warschouia habitacionis nostre ad respondendum certis articulis sibi ex officio formandis, necnon ad exhibendum et producendum suum autenticum, vigore cuius tabellionatus officium exercet et nititur exercere in Poznaniensi predicta et alijs diocesibus, quodque de et super certis iniurijs reuerendissimo in Christo patri domino, domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis ecclese archiepiscopo aut suo procuratori termino et loco predictis responderet, tamenque prefatus Boguslaus Iohannis de *Troschino,* clericus dicte Poznaniensis diocesis, in dictis termino et loco nec per se, nec per suum procuratorem legitimum aut aliquem suum responsalem minime parere curauit, honorabili viro domino Simone rectore ecclesie in *Staw,* vicecancellario et procuratore prefati reuerendissimi patris domini Nicolai archiepiscopi procuratoris legittimi, de cuius procuracionis mandato nobis existit fides plena facta sufficiens, comparente et ipsius Boguslai Iohannis de *Troschino,* clerici dicte Poznaniensis diocesis contumaciam accusante, nos igitur Albertus custos et officialis predictus prefatum Boguslaum Iohannis de *Troschino* licet diucius exspectatum et vltra debitam horam prout erat merito, reputauimus contumacem, ipsumque ob huiusmodi contumaciam excommunicauimus et excommunicamus in Dei nomine in hijs scriptis:

vobis in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena mandantes firmiter iniungendo, quatenus prefatum Boguslaum Iohannis de *Troschino*, clericum dicte Poznaniensis diocesis, in dicta et vestris ecclesijs singulis diebus dominicis et festiuis infra missarum sollempnia sic excommunicatum nunccietis tamdiu, donec absolucionis beneficium et a nobis aliud habueritis in mandatis. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes nostras contumacie literas et hunc nostrum processum per Stanislaum Alberti de *Rczeszewo* notarium publicum et coram nobis huiusmodi cause scribam, scribi et publicari et nostri appensione sigilli fecimus communiri. Actum et datum Warschouie in domo habitacionis nostre, anno Domini millesimo quadringentesimo XIX, indiccione duodecima, die Lune septima mensis Augusti predicti, hora nonarum uel quasi, pontificatu sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius secundo. Presentibus ibidem honorabilibus et discretis viris, dominis Iacobo Virschoslai de *Squari*, Nicolao Stanislai de *Brzeszino*, canonicis ecclesie collegiate sancti Iohannis Warschouiensis, Stanislao Nicolai de *Msczonowo* clerico et notario publico et Iohanne presbitero de *Tarczin* dicte Poznaniensis diocesis, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Stanislaus Alberti de *Rczeszewo* clericus Plocensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius dictis termino prefati domini Simonis procuratoris reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis comparicioni, pronuncciacioni sentencie excommunicacionis et eius promulgacioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, per prefatum dominum meum custodem et officialem et coram eo agerentur et fierent, vna cum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et in hanc formam publicam manu propria scribens redegi, signo et nomine meis solitis et conswetis una cum appensione sigilli prefati domini mei Alberti custodis et officialis et de eius speciali mandato consignando in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 347), opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Z tych dochowała się tylko pierwsza podługowata, w zielonym wyciśnięta wosku, bardzo zniszczona, wyobrażająca w tarczy herb Pomian. Napis otokowy zniszczony.

Po stronie adresowej dokumentu zamieszczone są następujące dwie zapiski:

Et ego Sigismundus rector parrochialis ecclesie in G .... fideliter presens mandatum domini officialis exe[cutus sum,] qui hic inclusum Boguslaum excommunicare mandaui singulis diebus dominicis et festiuis in nostra ecclesia et in signum debite execucionis per me facte, sigillum proprium appendi et sentenciam prefatam sigillo communiui.

Et ego Iohannes rector ecclesie parrochialis in *Trampky*, presens mandatum domini officialis decima die mensis Augusti fideliter sum executus, prefatum Boguslaum iuxta formam hic contentam in ecclesia mea excommuinicare mandaui et in signum execucionis manu propria scribens sigillum proprium appendi.

301. 1419. die 11. mensis Septembris, in *Ostroróg.*

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet donationem XX marcarum annuarum a Bogussio de *Koszuty,* altari Trium Regum in ecclesia ad s. Ioannem in *Ostroróg* [1]) factam.

R. In *Ostrorog* feria secunda proxima post festum Natiuitatis Marie. Testes: Mathias vicarius in *Othorowo,* Iohannes Rudsky, Nicolaus Szyrzynsky, Albertus Gyzdbyensky, Sandivogius Bobolczynsky, Albertus Wythakowsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1497.

[1]) *Ostroróg*, miasteczko w pow. szamotulskim.

302. 1419. die 1. mensis Octobris, in *Czersk.*

Ioannis Senioris ducis Masoviae et Russiae decretum, Henrico de Nova *Czirkew,* succamerario Varsoviensi, villam *Czernikowo* addicens.

R. Iohannes senior dux Mazovie et Russie terrarum, dominus et heres Czirnensis, in *Czirsko* ipso die Remigij et sociorum eius, wiadomo czyni, że lubo wedle statutów ziemi Swanthosko Andree de *Godkowo* miałby prawo według prawa bliskości i pokrewieństwa wykupić dziedzictwo od córek Jana de *Czernikowo,* to jednak ponieważ książę to prawo do *Czirnikowa* [1]) nabył był od niego za pewne pieniądze na rzecz Henryka de Nova *Czirkew,* podkomorzego warszawskiego, tenże Swantosko zrzekł się wraz z braćmi prawa pomienionego na rzecz owego Henryka. Świadkowie: Slawczo heres de *Boglewice* castellanus, Nicolaus alias Gemza

subcamerarius Czirnenses, Stiborius de *Sanchaczino* marschalcus, Albertus magister coquine curie. Scriptum per manus Pauli de *Borzewo* Plocensis et Warschoviensis canonici, cancellarij ducis.

Oryginał pargaminowy w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 15), opatrzony był niegdy pieczęcią, która osobno obecnie przechowana, wyobraża księcia w zbroi, w stojącej postawie, wspartego prawicą na długim mieczu, lewicą na trójkątowej tarczy z orłem bez korony. Napis otokowy: s. Iohannis dei gra. ducis Mazo . . . . Warsow.

[1]) Zapewne *Czernikowo*, wieś paraf. w pow. lipnowskim.

303. 1419. die 13. mensis Octobris, in *Kobylin*.

Pauli advocati et scabinorum de *Kobylin* decretum, inter Iasconem Szołdra et Iacobum dictum Kusz, civem Cobilinensem de causis quibusdam litem dirimens.

R. Paulus aduocatus in *Cobilino* vna cum scabinis: Nicolao Gorziczka, Petro Cochen, Petro Cottofez, Michaele et Martino Marzich, feria sexta proxima ante festum s. Hedvigis in *Cobilino*, wiadomo czynią, że stanąwszy przed ich sądem szlachetny Jaśko Szołdra, zastępca pani tamże, przez woźnego miejskiego powoływał Jakuba Kuszem zwanego, mieszczanina kobylińskiego o niektóre sprawy; który gdy ani wtenczas ani na następne jeszcze 3 termina się nie stawił, powyższy sąd gajony przysądza szlachetnemu Jaskowi *terminorum wlgariter stanye y dobicze, et super hoc przisad vszalmiszmy.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1419.

[1]) *Kobylin*, miasto w pow. krotoszyńskim.

304. 1419. die 13. mensis Octobris, in *Kalisz*.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Pasconem de *Gogolewo* ecclesiae hospitalis in suburbio civitatis de *Koźmin* IX marcas annuas latorum grossorum Pragensium C marcis vendidisse.

R. In Calis feria sexta proxima ante festum b. Hedvigis. Owych 100 grzywien dostarczyła szlachetna Dorota, wdowa po Ianuszu Pogorzelskim. Gdyby Pasek lub który z jego spadkobierców czynsz ten chciał wykupić, wtenczas mają wpierw zawiadomić o tem proboszcza wymienionego kościoła, który wraz z rajcami miasta jaki inny czynsz za odebrany

kapitał ma zakupić. Prawo patronatu należy się fundatorce dożywotnie, po jej śmierci zaś spada na miasto. Testes: Mathias Coth de *Dambno* Naklensis, Iohannes de *Qwyathowo* Landensis castellani, Przedslaus Grizinsky de *Brenno* dapifer Poznaniensis, Wyrzbanta et Andreas de *Cobilino* et Luthko de *Brzesze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1444.

Dokument powyższy transumuje i potwierdza Andrzej z Bnina biskup poznański, w *Roxdrażewie* in die Annuntiationis b. Marie, z postanowieniem, aby dedykacya kaplicy w pierwszą niedzielę po św. Idzim nastąpiła; 40 zaś dni odpustu udziela biskup wszystkim wiernym, którzy w ten dzień przybędą na nabożeństwo, przez całą oktawę śpiewać będą codziennie w tymże kościele Ave Maria i udzielą jałmużnę dla chorych. Beneficyat ma tygodniowo odprawiać 3 msze: w niedzielę do św. Ducha, w poniedziałek za zmarłych, trzecią w sobotę do NMPanny; oprócz tego ma mieć pieczę duchowną nad chorymi w szpitalu. Biskup ze swej strony dodaje do fundacyi ze swego dochodu stołowego, ze wsi *Wonyebycze* kopę groszy szerokich praskich.

[1]) *Koźmin*, miasto w powiecie krotoszyńskim.

305. 1419. die 24. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis ecclesiam collegiatam de *Ruda* ad ecclesiam s. Michaelis archangeli in *Wieluń* transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sollicitudini intendentes pastorali, officium nobis quamquam insufficientibus meritis diuina disposicione commissum, vtiliter adiuuante Domino exequi cupientes, soliciti reddimur, ut ad partem nostre solicitudinis, quantum cum Deo possumus, tales in ecclesia Dei personas ponere studeamus, quarum consideratis virtutibus verisimiliter possumus, quod ipsorum regimine cultus firmius augerj poterit et alia felicia prouenire possint incrementa. Hinc est, quod nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, considerantes locum Rudensem,[1]) in quo per nostros predecessores ecclesia collegiata dudum extiterat erecta et fundata, certis prepositura, canonicatibus et prebenbis fuisset insignita ac redditibus, prouentibus et fructibus, villis et decimis dotata multipliciter et ditata, fore vastum et desertum et in solicitudine constitutum, nec pro prelatis et canonicis faciendi in eo residenciam personalem congruentem, dictum collegium de consensu serenissimi principis, domini Wladislaj regis Polonie ac voluntate vnanimi honorabilium virorum, prepositi et canonicorum videlicet eiusdem ecclesie Rudensis, dictum collegium ad ecclesiam sancti Michaelis archangeli in *Wyelun*[2]) transtulimus, domino Deo adiuuante. Cupientes quoque ex speciali deuocione affectum, quem ad eandem ecclesiam Velunensem gerimus, cultum diuinum in ea ampliare, iugi medita-

cione reuoluimus in armario cordis nostrj, qualiter adhibito ordine bono, eadem ecclesia sub nostro regimine nostris temporibus et futuris, tam in personis, quam in rebus debita possit recipere adaugmenta: proinde nuper in *Wyelun* descendentes, ipsam ecclesiam diligenter conspeximus, quam pulcro thezauro, videlicet in ornatibus, calicibus, libris, reliquijs, clenodijs inuenimus adornatam, que sub custodia venerabilis viri, domini decani eiusdem ecclesie, viri vtique egregij et venusti, senio tandem iam confecti nunc habentur. Cogittauimus, ne post mortem eiusdem domini decani aliquo casu huiusmodj res distrahi possint uel deperdj. Habito igitur tractatu cum eodem domino decano necnon egregio milite domino Martino de *Calinowa* castellano Siradiensi ac capitaneo, et prouidis viris consulibus Wyelunensibus de modo seruandi eundem thezaurum ecclesie predicte inveniendo, salubre nobis fuit visum et vtile, ut aliquod titulare beneficium in eadem ecclesia de nouo creare deberemus, de quo alicui viro idoneo prouideremus, qui huiusmodi thezaurum sub custodia sua teneret et haberet. Propter quod sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli Gneznensis in eadem ecclesia custodiam titularem de nouo creauimus ac fundauimus et tenore presencium fundamus, de qua quidem custodia honorabili viro Venceslao prouidimus ipsumque instituentes de eadem. Pro cuius quidem custodie sustentacione idem dominus Venceslaus tres cum dimidia marcas de suis censibus et redditibus appropriauit perpetuis temporibus et incorporauit; nos vero maldratas in villa *Radrzino*[8]) mense nostre cum omni iure appropriamus, adiungimus, annectimus dicte custodie et incorporamus per custodem, quod idem dominus Venceslaus custos sub obediencia domini decani, quamdiu ipse dominus decanus agit in humanis, debet esse, ac de consilio ipsius easdem res et thezaurum predictum tenebit et seruabit; domino vero decano de hac luce migrante, idem Venceslaus custos iuxta industriam a Deo sibi datam, dictum thezaurum cum omnibus dicte ecclesie rebus, videlicet calicibus, ornatibus, reliquijs, libris, clenodijs et alijs quibuscumque vtensilibus, quibuscumque nominibus censeantur, tenebit et fideliter seruabit, et prout sibi vtilius videbitur, eadem pro cultu diuino exponet et pro actis diuinis officijs conseruabit, dictumque thezaurum cum rebus predictis non alienabit ab ecclesia predicta nec mutuabit, nisi de nostro ac nostrorum successorum mandato speciali. Dicto vero custode Venceslao de medio sublato, omnes et singuli prelati et canonici ac etiam vicarij tociens, quociens dictam custodiam vaccare contigerit, eligere debent vnum de canonicis seu vicarijs in custodem, quem ad hoc officium invenerint magis inter se idoneum, fidelem et sufficientem, qui continuam faciat et facere debet residenciam circa eandem Velunensem ecclesiam personaliter, nec aliter quis ad eandem debet assumi, nisi per eleccionem canonicam, nisi per eosdem prelatos et canonicos et viccarios, vt premissum est, faciendam, qui per nos aut nostros successeres examinato huiusmodj eleccionis decreto, ad dictam custodiam instituendus, prestito perprius de fidelitate iuramento corporali, dictum thezaurum cum rebus

predictis fideliter tenebit et iuxta modum superius descriptum custodiet et seruabit. In quorum omnium et singulorum premissorum testimonium et euidenciam plenariam presentes nostras scribi literas nostrique et dicti capituli sigillorum munimine iussimus roborare. Actum et datum *Gnezne* feria tercia proxima post Vndecim milia virginum, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus honorabilibus viris, dominis; Vincencio decano, Iohanne.cantore, Petro de *Cobilino,* Alberto de *Byelawj,* Iohanne Pella, Albrico de *Modlna,* Nicolao Gorka, Nicolao de *Crzeszewo,* Nicolao de *Budzyslaw,* Iascone de *Czechel,* Preduogio (de) *Grandj,* Benedicto da *Modla,* magistro Strzeskone, Swyanthopelkone cancellario, Henrico Byel, Martino Chrapek canonicis dicte ecclesie Gneznensis, tunc capitulariter congregatis, testibus ad premissa.

Liber priuilegiorum capitularium kapituly metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477. fol. 105.

[1]) *Ruda,* wieś paraf. w pow. wieluńskim.
[2]) *Wieluń,* miasto powiatowe w gub. kaliskiej.
[3]) *Radrzyno,* miejscowość nieodgadniona.

306. 1419. die 26. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis altare ss. Thomae episcopi Canturiensis et Barbarae in capella supra tezaurum in ecclesia cathedrali Gnesnensi erigit et dotat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Nicolaus Dei et apostolice Sedis prouidencia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes in eadem ecclesia nostra seruicium diuini cultus adaugere, de consensu wenerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli Gneznensis, altare in cappella supra thezaurum in ecclesia nostra predicta ad honorem sanctorum Thome episcopi Canthuriensis et Barbare virginis et martiris de nouo duximus erigendum ac erigimus et fundamus. Pro cuiusquidem altaris dotacione et sustentacione ministri, eidem altari preficiendi, decimam mense nostre de agris medie ville *Kowalewo,*[1]) site in districtu Margoniensi, damus, donamus, concedimus, ascribimus ac perpetuis temporibus incorporamus, per altaristam dicti altaris, qui pro tempore fuerit, tenendam, habendam, vtifruendam ac perpetue possidendam. Ita tamen, quod idem altarista, qui pro tempore extiterit, duas missas, vnam de sancta Trinitate die dominico et aliam pro peccatis feria quarta qualibet septimana per se vel per alium legere sit astrictus. In cuius rei testimonium ac euidenciam pleniorem nostrum et capituli nostri predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et

datum Gnezne feria quinta proxima ante festum beatorum Simonis et Iude apostolorum, in capitulo generali sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus ibidem wenerabilibus viris, dominis: Wincencio decano, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Swanthopelkone cancellario, Benedicto officiali, Iohanne preposito Cruswiciensi, Petro de *Cobylino* decano, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensibus, Nicolao Iaroczsky, Alberto de *Bylawye* scolastico Lanciciensi, Albrico de *Modlna*, archidiacono Warschouiensi, Martino de *Sczawyno,* Nicolao Bronisij, Przedwogio de *Grandi* cantore Wladislauiensi et magistro Strzescone de *Wlanowo* canonicis Gneznensibus, nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 348), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach z zielonego i czarnego jedwabiu uwieszonemi. Z tych pierwsza podługowata, w zwykłym wosku wyciśnięta, znacznie uszkodzona, wyobraża pod wspaniałem gotyckiem poddaszem biskupa in pontificalibus w stojącej postawie, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa. Napis otokowy uszkodzony: sigillum nicolai dei gracia . . . . archiepiscopi. Druga pieczęć całkowicie wyłupana.

[1]) *Kowalewo,* wieś w pow. chodzieskim.

307. 1419. die 30. mensis Octobris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum inter Martinum vicedecanum Posnaniensem et cmetones de *Runino* de decimis campestribus litem dirimens.

R. Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis rozstrzyga na mocy przywileju danego przez Jana biskupa poznańskiego w *Jaszkowie* Idus Iulii r. 1288 spór o dziesięciny snopowe i polne każdego ziarna pomiędzy kmieciami wsi *Runino*[1]) a Marcinem vicedziekanem poznańskim, plebanem z *Luszowa,* na rzecz ostatniego. Na prośbę jednak Dzierżsława z *Roztworowa,* dziedzica *Runina* zezwala, aby ciż kmiecie płacili przez pierwsze 3 lata tylko dziesięcinę wiardunkową, a po upływie tychże lat dawali jak dotąd było, dziesięciny snopowe każdego ziarna. Testes: Paulus de *Myslanthcowo,* vicarius perpetuus Posnaniensis, Nassangnews notarius consistorij episcopalis.

Do tego dokumentu przywieszoną była pieczęć podługowata, wyobrażająca Zbawiciela siedzącego na tronie z wyciągniętemi rękami. Napis otokowy: sigillum perpetuum officialatus eccles. Posnanien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1601—1602.

[1]) Zapewne *Rumin* w pow. konińskim.

308. 1419. die 2. mensis Decembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis Stephano Białowąs civi Posnaniensi et uxori eius Elisabethae erigendi altare Anuntiationis b. v. Mariae in ecclesia parochiali ad s. Mariam Magdalenam dat potestatem.

R. Andrzej biskup poznański zezwala na wystawienie ołtarza pod wezwaniem NPMaryi, który Stefan Byalowans mieszczanin poznański wraz z żoną swą Elżbietą w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny na cześć św. Szczepana i Wawrzyńca mm. oraz Grzegorza i Marcina wn. wymurować i wyposażyć przedsięwzięli. Wyposażenie to składają: najpierw 5 grzywien polskich rocznego dochodu, mianowicie kopa rocznego dochodu z ogrodu Marcina przekupnia i żony jego Katarzyny, leżącego poza murami miasta w lewo od drogi wiodącej z miasta do wsi *Cukindorff*, pomiędzy ogrodami Bieniaka i Macieja murarzy; powtóre z 3 grzywien rocznego czynszu z ogrodów Macieja Rathaya i niegdy Wojciecha Zawala w nowej wsi poza murami miasta, trzeciego z rzędu po prawej stronie drogi z *Gorczyna* do miasta wiodącej; potrzecie z 11 szkojców rocznego czynszu z ogrodu Jana Welgusa alias Mikołaja syna Masczka, leżącego we wsi *Jerzyce*, podle ogrodu bogatego Wojciecha; dalej z 16 groszy rocznego czynszu z ogrodu Wacława zagrodnika we wsi *Winiary*, leżącego pomiędzy ogrodami Mikołaja Konczaka a Piotra i Wojciecha, synów niegdy Alberta Woythka mieszczanina poznańskiego. Oprócz tego 6 grzywien rocznego czynszu z wyderkaufu, które ma na sołtystwie Mikołaja Lindenera w Gorczynie, ławce sukienniczej i domu obok rzeźnika Pawła w Poznaniu, i na łące z ogrodem położonych pod górą kościoła św. Wojciecha tamże pomiędzy ogrodami i łąkami Małgorzaty Lyndinne i Henryka Buchwald, mieszczan poznańskich. Dalej pół grzywny rocznego dochodu z ogrodu Nekona Margonynskiego i 3 domów na tymże ogrodzie postawionych, poza murami miasta, przed bramą Wroniecką obok góry św. Wojciecha, na prawo od drogi wiodącej do młyna panien Katarzynek. Na ostatnich wszakże 6 grzywnach z wyderkaufu i $1/_2$ grzywny z ogrodu i domów wymówił sobie Stefan dożywocie. Patronat i prawo prezenty do wspomnianego ołtarza służą Stefanowi i jego żonie, po śmierci tychże przechodzą na rajców miasta Poznania, którzy przedstawią biskupowi kandydata. Testes: Nicolaus Magynka, Philippus vicecustos, vicarij eccl. Posnanien. Iacobus Praszmowsky rector eccl. in *Sobycowo*, diocesis Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 29), opatrzeny jest okrągłą pieczęcią, wyobrażającą popiersia św. Piotra i Pawła, pod nimi tarcza z herbem Godziemba. Napis otokowy zatarty.

309. 1419. die 4. mensis Decembris, in Wieluń.

Iudicii terrestris Wielunensis decretum de finibus villarum *Maslowice* et *Starzenice*.

Nos Vierusius de *Kavthi*(?) iudex, Wirzbyeta dictus Strusz de *Radsschin* subiudex terre Wielvniensis generales, notumfacimus tenore presencium, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, vniuersis, quomodo constituti personaliter nobiles Iohannes et Spitek et Iohannes Golasch heredes de *Maslowicze*, prout actores, et nobilis Iohannes Parzysch heres de *Starzenicze* et *Maslouicze*, cum nobilibus . . . pzvij et Preslao de eadem *Starzenicze* et alijs participantibus suis, coram iudicio libere, manifeste recognoverunt, quod inter se concordiam fecerunt pro graniciebus inter villas *Maslowicze* et *Starzenicze*[1]) incipiendo a pariete *Skrzinszka*, hoc est ab angulare, a quo incepta est granicies sipata cum *Maslowicze* et *Skrzinno*,[2]) et ab eodem angulare isti nobiles suprascripti debent eis granicies sipare recte per boram usque ad arvam *Spitkowszka* et ad arvam Iohannis Parzysch, et in campo debent tenere, prout ex antiquo arraverunt vsque ad angularem ville *Malischino*,[3]) *Starzenicz* et *Maslowicz*. Quas granicies debent eis sipare sub vadio ducentarum marcarum, quando habebunt succamerarium in terra a rege datum. Et se submiserunt ambo partes benivole istam concordiam tenere in eternum sub eodem vadio suprascripto, cum suis successoribus legitimis. Que partes adiudicatum Iuri soluerunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra sunt subappensa. Actum et datum in *Wielun* feria secunda post dominicam Ad te levavi, sub anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus nobilibus viris, dominis: Wierusio de *Byala* vexilifero, Stephano burgrabio Wielvniensi, Ianusio Naramszki, Thomkone Komorniczki, Stanczikone et Andrea fratribus germanis de *Ruda*, Sbislao de *Radschin*, Kieliani de *Opoyouicze*, Szwyaszkone de . . . . . *zlyasz*, Iohannes Borgilo de *Olyewino*, Adam de *Craschino* et alijs fidedignis testibus omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 349), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza, okrągła, w ciemnym wosku wyciśnięta, wyobrażająca w obwódzce z czterech łuków, w tarczy nakrytej hełmem, herb Wieruszowę.

[1]) *Masłowice*, wieś w pow. wieluńskim, par. *Ruda*.
[2]) *Starzenice*, wieś w pow. wieluńskim.
[3]) *Małyszyn*, wieś w tymże powiecie, par. *Ruda*.

310. 1419. die 14. mensis Decembris, in *Szyrkowo*.

Margaretha vidua relicta Andreae de *Szyrkowo* altare ad s. Mariam Magdalenam in ecclesia parochiali s. Stanislai in *Żerków* erigit atque dotat.

R. In *Szyrkowo* feria V post festum s. Luciae virginis. Margaretha relicta Andree de *Szyrkowo* funduje za pozwoleniem Andrzeja biskupa poznańskiego w kościele parafialnym św. Stanisława na górze pod *Żerkowem*[1]) ołtarz św. Maryi Magdaleny. Na utrzymanie ołtarzysty przeznacza fundatorka 6 grzywien rocznego czynszu, z którego zapisuje na *Morawinie*[2]) cztery grzywny a na *Uszczonowie* dwie grzywny, wymawiając dla siebie i swych spadkobierców prawo patronatu. Testes: Iohannes de *Iaroczyno*, Martinus in *Wilkowya* plebani, Martinus presbiter de Nova ciuitate, Nicolaus heres de *Tharczycze*, Albertus de *Vylkovya* et Stanislaus de *Szyrkowo* advocatus.

Dokument powyższy transumuje i potwierdza Andrzej biskup poznański d. 20 grudnia 1419 in *Slup* villa nostra, Posnaniensis dioec. biorąc fundacyę pod opiekę prawa kościelnego i wkładając na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo 2 mszy, t. j. za zmarłych i *de tempore*, miewania kazań co dwa tygodnie, a w dnie świąteczne śpiewania matutynów, mszy i nieszporów ze scholarami. Oprócz tego mają w Suche dnie odprawiać nabożeństwo za zmarłych, w soboty śpiewać mszę do NP. Maryi, a w niedziele, dnie świąteczne i krzyżowe mają iść w processyi *superpeliciati*, a do kościoła wchodzić tylko w komży. Prawo patronatu zlewa biskup na fundatorkę i jej spadkobierców. Testes: mgr. Mauricius de Praga s. theologie professor, professus monasterij s. Crucis in Mai. civitate Pragensi, frater ordinis s. Augustini de penitencia beatorum Martirum, Boguslaus presbiter Plocensis, Martinus rector eccl. parochialis in *Duschnyky*, mgr in artibus, Iacobus de *Praszmowo* rector eccl. parochialis in *Sobycowo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1505.

[1]) *Żerków*, miasto niegdy w woj. kaliskiem, pow pyzdrskim.
[2]) *Morawin*, wieś w pow. kaliskim, bar. *Dębe*.
[3]) *Uszczonowo*, miejscowość nieodgadniona.

311. 1419. die 14. mensis Decembris, in *Żyrkowo*.

Margaretha vidua relicta Andreae de *Żyrkowo* altare ad b. Mariam virginem in ecclesia parochiali ad s. Stanislaum, nuper in villa *Żerków* erecta, octo marcis Polonicalibus annuis dotat.

R. In *Zyrkowo* feria quinta post s. Luciae. Czynsz powyższy ma być pobierany z dochodów wsi *Rusko*,[1]) przed dochodami przypadającemi

na spadkobierców fundatorki. Testes: Iohannes de *Iaroczyno,* Martinus de *Wilkowya* plebani, Martinus presbiter de Nova ciuitate, Nicolaus heres de *Tharsycze,* Albertus de *Wylkowia,* Stanislaus de *Zyrkovo.*

I ten dokument transumuje Andrzej biskup poznański w *Słupi* d. 20 grudnia 1419 na tych samych, co poprzednio (N. 310) warunkach.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1480.

[1]) *Rusko* wieś paraf. w pow. pleszewskim,

312. 1419. die 21. mensis Decembris, in *Czersk.*

Ioannes Senior dux Mazoviae villas *Czirnekowo, Tarnowo, Miloszino* et *Kanthi* de iure Polonico in ius Culmense transfert.

R. In *Czirsko* ipso die s. Thome apostoli. Iohannes Senior dux Mazouie wiadomo czyni, że Elena wdowa po Janie alias Slonka de *Czirnekowo* wraz z córkami Małgorzatą i Anną, sprzedały przed sądem krakowskim, jak o tem przez tenże sąd został zawiadomiony, za zezwoleniem swoich krewniaków swoje ojczyste dziedzictwo, mianowicie wsie *Czirnekowo, Tarnowo, Miloszino* i *Kanthi,* położone w powiecie czerskim i warszawskim za 800 kóp groszy praskich Hinczy alias Czedlicz heredi de Nova ecclesia na własność wieczystą i bezwarunkowo, i to za zezwoleniem księcia i jego następców. Książę zezwala na przeniesienie pomienionych wsi z prawa polskiego na chełmińskie. Ponieważ jednak według tegoż prawa mieszkańcy z każdego łanu osiadłego winni książętom płacić na św. Marcin po 6 groszy, przeto książę uwalnia ich za to od danin polskich, t. j. *sep, obrzas, narzs* (s), *porcus, vacca, aries, pozewne, nestane, pobor, psarske, sokolne, bobrowe, przewod et a ceteris grauaminibus iuris Polonicalis, angarijs et preangarijs generaliter vniuersis.* Również uwalnia ich od budowania nowych i naprawiania starych grodów, wyjąwszy robót, do których wraz z innymi mieszkańcami na równem prawie osadzonymi zostaną zawezwani. Gdyby zaś książę lub które z jego dzieci płci obojga miało zawrzeć związek małżeński, lub gdyby księciu przyszło ziemię swą wykupić lub nową nabyć, lub gdyby kto z rodziny książęcej popadł w niewolę, wtenczas pomienieni mieszkańcy mają z innymi porówno składać nałożone daniny. Dalej uwalnia książę tychże poddanych od sądów książąt, sędziów, podsędków, wojewodów, kasztelanów, urzędników i woźnych, tak, że tylko jurysdykcyi Hinczy i swoich sołtysów wedle prawa chełmińskiego podlegać i onym kary sądowe opłacać winni. Gdyby z pomiędzy mieszkańców tych wsi jeden drugiego zabił, wtedy Hincza bierze całą karę zagłówną; gdyby zaś jeden z nich był obcym człowiekiem, wtedy bierze połowę. Dalej nadaje książę Hinczy prawo sądzenia wszystkich spraw, tak dużych, jako i małych, kryminalnych i cywilnych, budowania

więzień i szubienic oraz karania występków i zbrodni: *qualitatem pene pro qualitate criminis imponendo, licet vindicta sanguinis mutilacionem membri aut ultimum supplicium exigat.* Również nadaje książę Hinczy całkowite polowanie, *deposicionem falconum et centhauris dumptaxat exceptis, quos pro nobis reseruamus;* dalej rybołostwo w Wiśle, lecz tylko na własną potrzebę, nie zaś kmieci, i wolność zrobienia *obstaculum, iasz wlgariter dictum,* przy brzegu książęcym i wolną żeglugę na książęcej połowie rzeki, lecz tylko dla siebie i swych ludzi, nie zaś dla kupców i kramarzy. W końcu ponieważ krewniacy wyżej wzmiankowanych pań, mianowicie Daszek, Klemens, Jastek, Dziwisz, Piotr de *Wyska* et Iohannes de *Iazgarzewo* mieli wedle zwyczaju prawo wykupu od nich owych dóbr dziedzicznych, książę prawo to od nich nabywszy, takowe Hinczy nadaje. Testes: Petrus Pilicouicz palatinus, Slawecz de *Boglevicze* castellanus, Mathias iudex, Vigand vexillifer, Nicolaus subcamerarius, Stephanus subiudex Czirnenses. Scriptum per manus Pauli Plocensis et Warschouiensis canonici, cancellarij curie.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 16). Po 2 pieczęciach pozostały tylko nacięcia w pargaminie.

313. 1419. die 22. mensis Decembris, Lanciciae.

Nicolaus de *Opporów* capitaneus et palatinus Lanciciensis testatur, Catharinam de *Buszkowo* Nicolao de *Żychlino* silvam *Wrzeczona* CXXX marcis vendidisse.

Ad perpetuam rei memoriam. Nicolaus de *Opporow* capitaneus et pallatinus terre Lanciciensis, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, vniuersis, quod nostram accedens presenciam nobilis ac honesta Katherina, consors Nicolai de *Buszcowo,* mente sana et corpore, animique sui bona cum deliberacione, siluam dictam *Wrzeczona* cum pratis silue eidem adiacentibus, circa granicies villarum *Slathcowo* et *Grsibowo*[1]) ab eisdem graniciebus incipiendo usque ad riwlum dictum *Strumyen,* ad ipsam iure hereditario spectantem, nobili Nicolao de *Szychlino* ac ipsius successoribus legittimis pro centum triginta marcis monete et numeri Polonie, nichil in ibidem pro se uel suis successoribus penitus reseruando, recognouit vendidisse, ymo coram nobis, ut iuris est, resignauit cum effectu, cum omnibus dicte silue et pratorum pertinencijs ac fructibus vniuersis, qui ibi sunt uel habentur, seu haberi poterint quomodolibet in futurum, huiusmodi siluam cum prato per prefatum Nicolaum et suos successores tenendam, habendam, possidendam ac vtifruendam, necnon vendendam, commutandam, et in usus suos suorumque successorum beneplacitos conuertendam perpetuis temporibus duraturis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Lancicie feria

sexta ante festum Natiuitatis Christi, anno eiusdem M° CCCC° XVIIII°. Presentibus nobilibus viris: Iacobo de *Crosznyewicze*, Borzkone de *Osthoya*, Dziuissyo et Clemente fratribus de ibidem, Iacussyo de *Tarnowo* ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 300), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

[1]) *Sładków* wieś w pow. łęczyckim, par. *Gieczno*.

314. 1420. die 3. mensis Ianuarii, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum, inter Orlik de *Wola* et Iacussium de *Chodecz* et Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem de summis quibusdam litem dirimens.

Nos Prandotha iudex necnon Adam subiudex terre Lanciciensis generales, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium (noticiam) habituris vniuersis, quod cum nobiles Orlyk de *Wola* et Iacussius de *Chodecz* reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, nostram ad presenciam citarj et euocarj procurassent pro et super quibusdam debitis seu pecuniarum summis, quas super villa predicti domini Nicolai archiepiscopi etc. *Slupcza*[1]) dicta, se habere asserebant, que causa in multos et varios terminos woluebatur, et tandem termino finalj die date presencium veniente, prefati Orlyk et Iacussius dominum Nicolaum archiepiscopum supradictum pro debitis et pecuniarum summis supradictis, quas in hereditate *Slupcza* dicti domini Nicolai archiepiscopi se habere asserebant, ipsum coram nobis liberum et solutum dimiserunt. In cuius rej testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie feria tercia post Circumcisionis Domini, anno Domini M CCCC XX. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Nicolao pallatino, Iohanne castellano, Stephano dapifero, Sandiuogio decano, Bogussio subagazone Lanciciensibus et alijs multis fidedignis etc.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477 fol. 84.

[1]) Zapewne *Słupca*, miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

315. 1420. die 22. mensis Februarii, in Iedlna.

Wladislaus II. rex Poloniae, in oppido *Turek*, ecclesiae metropolitanae Gnesnensis proprio, forum septimanale et annuale instituit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc errorum et dubiorum prudenter occurrimus dispendijs, dum gesta

etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad instantes peticiones reuerendissimi patris, domini Nicolai sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi et primatis, sincere nobis dilecti, opidum ipsius et ecclesie sue Gneznensis *Turek* dictum, in terra Siradiensi et districtu Vnyeouiensi situm, volentes meliori condicione fulcire, in ipso septimanale, omnibus diebus sabbati, annuale vero forum siue nundines bis in anno duntaxat, videlicet in die sancti Luce ewangeliste et Ramispalmarum cum duabus diebus sequentibus dicta festa, ponimus, constituimus et instituimus singulis annis perpetue celebranda: concedentes omnibus et singulis mercatoribus, negociatoribus et alijs quibuscumque hominibus plenam et omnimodam facultatem cum omnibus rebus ipsorum, cuiuscumque generis, specieij uel valoris existant, ad dictum opidum *Turek* secure veniendi et ressuas ibidem libere vendendi, commutandi seu alias forisandi, emendi uel cum eis ad propria sub nostra securitate regali reddeundi ac iuxta beneplacitum ipsorum cum eisdem disponendi et ordinandi, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Et nichilominus districte sub pena indignacionis nostre regalis prohibemus, ut nullus capitaneorum, burgrabiorum vel officialium nostrorum et quicunque alij homines cuiuscunque status, condicionis, dignitatis aut eminencie fuerint, prefatos mercatores uel alios homines cum rebus et mercancijs suis, ad dictum opidum *Turek* accedentes seu accedere volentes, vel in ipso forum exercentes, impedire, arestare, molestare, offendere uel turbare presumant quouismodo. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Actum in *Iedlna* feria sexta in vigilia sancti Mathie apostoli,*) anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo. Presentibus ibidem reuerendissimis in Christo patribus, dominis: Alberto Cracouiensi, Andrea Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, magnificisque et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* pallatino Cracouiensibus, et Nicolao de *Michalow* pallatino Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 355), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu pozostał.

*) Grotefend powiada, że w latach przestępnych obchodzono św. Macieja d. 25 lutego. Otóż rok 1420 jest przestępny, św. Maciej przeto przypadłby dopiero na niedzielę 25 lutego a wilia przypadłaby na sobotę; tymczasem tu piątek zwany jest wilią, widać więc, że mimo przestępności roku obchodzono św. Macieja dnia 24 lutego.

316. 1420. die 22. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Vladislaus II. rex Poloniae villam *Grocholice* ecclesiae metropolitalis Gnesnensis propriam, de iure Polonico in ius Teutonicum Magdeburgense transfert.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

. . . . . ius Theutonicum, quod Magdeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, remouentes ibidem omnia iura [Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum]ius Theutunicum plerumque consueuerunt perturbare. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos ciues et incolas a iurisdic]cione et potestate omnium regni nostri pallatinorum, castellanorum, iudicum, subiudicum et officialium eorundem, vt coram ipsis uel eorum [aliquo . . . . minime respondere uel aliquas [penas] soluere teneantur, sed tantum ciues predicte ciuitatis et incole coram suo aduocato, qui pro tempore [fuerit, aduocatus uero co]ram domino suo aut coram nobis, dum tamen per literam nostro sigillo sigillatam, dum in reddenda iusticia negligens foret et remissus, de se [querulantibus, iure tamen T[eutonico respondere sit astrictus; in causis autem criminalibus, puta furti, homicidij, incendij, membrorum mutillacionis et alijs quibuscumque [enormibus aduocato ciuitatis] prefate damus et concedimus plenam et omnimodam facultatem iudicandi, sentenciandi, puniendi, plectendi et dampnandi, prout hoc ipsum ius [Teutonicum in omnibus suis] punctis, articulis, condicionibus et articulis postulat et requirit; iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Vt autem dicta ciuitas [*Grocholicze*] [1]) de gracia liberalitatis nostre regie [ampliora recipiat incrementa, forum] septimanale singulis ferijs tercijs constituimus, ponimus et indicimus perpetuo celebrandum, [concedentes omni]bus et singulis mercatoribus . . . . et alijs quibuscumque homnibus plenam et omnimodam facultatem cum omnibus rebus ipsorum cuiuscumque generis, specieij [et . . . . . exis]tant, ad dictum opidum *Grocholicze* secure veniendi et res suas ibidem libere vendendi, seu alias forizandi, emendi uel cum eis ad propria sub nostra regali [proteccione reuer]tendi ac iuxta beneplacitum ipsorum cum eisdem disponendi et ordinandi, prout ipsis melius et vtilius uidebitur expedire. Et nichilominus districte sub pena nostre [indignacionis] regalis prohibemus, ut nullus capitaneorum, burgrabiorum uel officialium nostrorum et quicunque alij homines, cuiuscunque status et condicionis aut eminencie fuerint, [quoscumque] homines et mercatores cum rebus et mercancijs suis ad dictum opidum *Grocholicze* accedentes seu accedere volentes uel in ipso forum exercentes, impedire, arestare, ... pare, offendere uel turbare pre-

sumant quouismodo. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Actum in *Iedlna* feria sexta in vigilia sancti Mathie apostoli,[2]) anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo. Presentibus ibidem reuerendissimis in Christo patribus, dominis: Alberto Cracouiensi, Andrea Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, magnificisque et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* palatino Cracouiensibus et Nicolao de *Michalow* palatino Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi et alijs quamplurimis fidedignis fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati domini episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem predicti domini Iohannis decani Cracouiensis et vicecancellarij.

Dokument pargaminowy bardzo zniszczony i w górnej części zupełnie, zetlały, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 356), opatrzony jest pieczęcią majestatową króla Władysława Jagiełły z wosku zwykłego, znacznie uszkodzoną, zawieszoną na fioletowym sznurku jedwabnym.

Dokument ten obejmował pierwotnie wierszy 25, z których wszystkie są mniej lub więcej uszkodzone; takich jednak wierszy, które prawie w połowie lub więcej są uszkodzone, jest ośm. I tak z wiersza pierwszego pozostał tylko czytelny wyraz »posterum« albo »posterorum«; z drugiego wiersza wyrazy »Cracouie, Sandomirie, Cuiauie, Lancicie«; z trzeciego wiersza wyrazy »notum facimus presentibus et futuris, presencium noticiam«; z czwartego wiersza wyrazy »suas nobis cum debita obtulit instancia«; z piątego wiersza wyrazy »*Grocholicze* siue alio quocunque vocandi et nominandi«; z szóstego wiersza wyrazy »priuilegijs, libertatibus . . . . iuribus, quibus alie ciuitates regni nostri pociuntur, vtifrui«. Dalsze wiersze podane są już wyżej w dochowanym tekscie. Z tych fragmentów pierwszych wierszy zdaje się wypływać, że król Władysław Jagiełło na prośbę arcybiskupa gnieźnieńskiego wieś arcybiskupią *Grocholice* na prawo miejskie magdeburskie przeniósł.

[1]) *Grocholice* niegdy miasto dziś wieś parafialna w pow. piotrkowskim.

[2]) Zobacz uwagę co do tej daty przy poprzedzającym dokumencie.

317. 1420. die 1. mensis Martii, Sandomiriae.

Vladislaus II. rex Poloniae villas quasdam Floriani de *Dziaduszyce* subpincernae Cracoviensis proprias, de iure Polonico in ius Sredense transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incomodis prudenter occurimus, dum gesta etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad instantes peticiones Florianj de *Dzadusschyce*, subpincerne Cracouiensis, villas ipsius *Dzaduschicze, Bloszenicze, Gorzawka* in Cracouiensi, *Dambrowa*, *Prochenna* in Sandomiriensi

terris et districtibus, de iure Polonico in ius Theutunicum, quod Sredense dicitur, transferimus perpetuo duraturum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum plerumque consueuerunt perturbare. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos kmethones, tabernatores et quosuis dictarum villarum incolas ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium et ministerialium eorundem, ut coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, snguinis, homicidij, mutilacionis membrorum et quibusuis enormibus excessibus citati, minime respondeant nec aliquas penas soluere teneantur, sed tantum dictorum villarum kmethones et quiuis incole coram dictorum villarum sculteto, qui pro tempore fuerit, scultetus uero coram prenominato Ffloriano uel suis successoribus aut coram nobis uel iudicio nostro generali, dum tamen per nostram literam, nostro sigillo sigillatam euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iusticia negligens fuerit uel remissus, tunc non aliter, quam suo iure Sredensi predicto de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressatis dictarum villarum sculteto in metis et grenicijs iudicandi, sentenciandi, puniendi, corrigendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutunicum in omnibus suis punctis, sentencijs et clausulis, articulis, condicionibus postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Sandomirie feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus magnificis et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* Cracouiensibus, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi, palatinis, Iohanne de Sczecociny Lublinensi, Iohanne de *Tholisschcow* Kalissiensi, Grothone de *Iancouicze* Zauichostensi castellanis et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, dominj Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis Schafranyecz decani Cracouiensis, vicecancellarij, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem domini Iohannis decanj Cracouiensis r. P. vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w zbiorach Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, opatrzony jest majestatową pieczęcią króla Władysława Jagiełły ze zwykłego wosku, mocno podniszczoną, zawieszoną na paśmie nici jedwabnych białych, blado różowych i czarnych.

Na odwrotnej stronie dokumentu, wypisana jest ręką pisarza dokumentu następująca zapiska:

Reuerende pater! Peto dignetur P. V. sigillare literam presentem, que per dominum vicecancellarium michi soli transmissa.

Dokument niniejszy należałby właściwie do dyplomataryusza małopolskiego, tomu IV; gdy jednak dyplomataryusz ten był już tak daleko posunięty, że dokument niniejszy w nim w porządku chronologicznym zamieszczonym już być nie mógł, nie pozostało, jak zamieścić go w tym dyplomataryuszu. Nauka stąd żadnej szkody nie poniesie, raczej korzyść.

318. 1420. die 11. mensis Martii, in *Wawrzeńczyce.*

Nicolai de *Michałów* palatini Sandomiriensis et capitanei Cracoviensis decretum inter Augustinum de *Wrancza* et Mathiam civem Bidgostensem de LXXX marcis monetae Prutenicalis litem dirimens.

R. In *Wawrzinczicze* feria secunda post dominicam Oculi mei. Nicolaus de *Michalow* palatinus Sandomiriensis necnon capitaneus Cracouiensis wiadomo czyni, że kiedy go król Władysław zamianował sędzią sprawy pomiędzy Augustynem de *Wrancza* a Maciejem mieszczaninem bydgoskim o 80 grzywien monety pruskiej, jaka wówczas była w obiegu, tenże Augustyn przywiódł na poparcie swej sprawy świadków, do których przesłuchania wyznaczył starosta Strzałę de *Chotonicze* chorążego bydgoskiego. Gdy zaś ci świadkowie przysięgli, że wspomniany Augustyn dług 80 grzywien był wykupił, zostały mu owe pieniądze przysądzone.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1424.

319. 1420. die 25. mensis Aprilis, Gesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis collegium canonicorum de villa *Ruda* in civitatem *Wieluń* transfert.

In nomine Domini amen. Sollicitudine diuina disponente clemencia deputj pastorali, iocundis ad ea votis libenter roboris congrui adhibemus firmitatem, per que diuinus cultus in ecclesia Dei nobis credita, prout desideramus, pollicita recipit incrementa. Proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, notificamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod considerantes et auribus summopere intendentes, quia salubrius et vtilius existit, collegia canonicorum et prelatorum in locis magis insignioribus et eminencioribus propter diuini cultus augmentum et deuocionem propulorum, quam in villis et locis desertis, vbi laus diuina non augetur sed pocius minuitur et decrescit, collocarj et fundarj, collegium doctorum, prelatorum et canonicorum, quod in villa *Ruda*[1]) wlgariter nuncupata, ante ciuitatem Wyelunensem[2]) nostre Gneznensis diocesis per predecessores nostros, archiepiscopos Gnezenses fuerat tamquam in loco vasto et deserto sub honore et titulo beate Marie virginis gloriose erectum et fundatum, in dictam ciuitatem Wyelunensem et ecclesiam parrochialem sancti Michaelis, tanquam in loca magis eminenciora et insigniora de consensu venerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli nostri Gneznensis translacione debita transtulimus et transposuimus, transponimusque et transferimus per presentes, volentes de cetero eandem parrochialem ecclesiam sancti Michaelis ecclesiam collegiatam sub titulo et vocabulo beate Marie virginis gloriose et

sancti Michaelis et non parrochialem appellarj, nominarj et vocarj. Et ut ipsa ecclesia sancte Marie et sancti Michaelis Wyelunensis sit pluribus prelatis insignita, honorabilem virum dominum Nicolaum, qui rector eiusdem tunc parrochialis (ecclesie) existebat, de consensu serenissimi principis et domini Wladislaj regis nostrj Polonie etc. ad quem iuspatronatus et presentandi rectorem eiusdem ecclesie Wyelunensis spectat et pertinet pleno iure, creauimus et creamus in decanum ecclesie supradicte, decernentes, quatinus ipse et sui successores temporibus perpetuis titulo decanatus debent vti, frui et gaudere. Quem dominum Nicolaum et suos successores decanos a cura et regimine animarum eidem ecclesie Wyelunensi annexarum et attributarum absoluimus, onus et regimen ac curam dictarum animarum, quibus ipse dominus Nicolaus decanus fuerat alligatus, vicarijs perpetuis plenarie committentes et transfundentes totaliter in eosdem. Vt autem eo feruencius et auidius attenciusque diuina officia in eadem ecclesia collegiata sancti Michaelis in ciuitate Wyelunensi dicte nostre Gneznensis diocesis peragantur, consensu prefati venerabilis virj domini Nicolaj decani eiusdem ecclesie Wyelunensis ad hoc specialiter accedente, eisdem vicarijs perpetuis omnes et singulariter singulas oblaciones, sepulturas, columbaciones et obuenciones vniuersas, que de eadem ecclesia Wyelunensi nunc proueniunt et possent quomodolibet prouenire in futurum, incorporauimus, attribuimus, inuiscerauimus ac incorporamus, attribuimus et inuisceramus per presentes. Racione quarum obligacionum, sepulturarum et columbacionum ac obuencionum prefato domino Nicolao et successoribus suis, decanis Wyelunensibus, decimas mense nostre archiepiscopalis in villis inferius descriptis, videlicet *Szokowo, Drzaszna* et *Rowj* sub ratihabicione dictorum venerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli nostrj Gneznensis dedimus, donauimus et assignauimus et nunc damus, donamus et assignamus in perpetuum, per eundem dominum Nicolaum decanum et successores suos decanos dictas decimas habendas, tenendas, vendendas, vtifruendas et ad vsus suos beneplacitos conuertendas, prout sibi melius et vtilius videbitur expedire. Vt autem dicti vicarij beneficiorum per nos ipsis sic, uc prefertur, impensorum et per eos acceptorum sint memores atque grati, volumus ac ipsis et eorum cuilibet in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena mandamus, quatinus predictj domini nostrj Wladislaj regis et nostra sanitate ac salutarj animarum remedio singulis diebus horas canonicas videlicet matutinas primam, terciam, sextam, missam, nonam, vesperas et completorium, prout moris est et consuetudinis aliarum nostrarum ecclesiarum in dicta nostra diocesi existencium, dicti vicarij cum adiutorio rectoris scole et scolarium ibidem persistencium ac aliarum quatuor campanistarum, qui campaniste propter hoc per nos sex marcis annui census sunt ditati, horis debitis voce cantent solemniter et deuote. Verumquia pastore orbato grex sepius aspergitur et dispersus videtur oberrare, igitur ne dicti vicarij pastore orbarj videantur et ne ipsis pro institucionibus eorum et questionibus iniuriarum quarumcunque non foret difficilimum queritare, prefato domino

Nicolao decano et successoribus suis decanis personas idoneas de eisdem viccarijs tociens, quociens ipsos viccarios contingerit, ad presentacionem singulorum prelatorum et canonicorum prefate ecclesie Wyelunensis canonice inuestiendi, ipsosque viccarios ad sui presenciam citandi ac eis iusticiam de se querulantibus ministrandi, eosque prout qualitas et excessus criminis exquisierit, corrigendi et iuxta canonicas sanctiones puniendi, ab officio et ingressu ecclesie suspendendj et excommunicandj et ab huiusmodj suspensionis et excommunicationis sentencijs absoluendj, viccarijsque eorum, si culpa exigitur, iuris ordine circa talia debite obseruato, priuandj, dandj et concedimus omnimodam potestatem: volentes deinceps, quod dicti vicarij prefato domino Nicolao decano et successoribus suis, decanis in omnibus locis et honestis et presertim in illis, que cultum diuinum respiciunt, obediant et intercedant. Et ex quo ad decanos, tanquam ordinarios viccariorum predictorum defectus tam viccariorum, quam ecclesie eorundem, si qui forent et commiterentur in eisdem, corrigendj pertinere debebunt et spectare, igitur volumus, quod ipse dominus Nicolaus decanus et alij decani pro tempore existentes circa ipsam ecclesiam Wyelunensem, sicut ceterj rectores, quibus cura fuerat annexa animarum, residenciam faciant personalem. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, nostrum et dicti nostri capituli sigillum presentibus sunt appensa. Actum et datum *Gnezne* in capitulo generali feria quinta in crastino beati Adalberti martiris gloriosi, anno Domini M CCCC XX. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Allexandro preposito, Vincencio decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Petro Volfram scolastico, Swanthopelkone cancellario, Alberto de *Byelauy* scolastico Lanciciensibus, Petro de *Kobylino* decano Poznaniensi, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensi, Alberto archidiacono Varschouiensi, Nicolao Iaroczsky, Henrico Byel, Martino de *Sczawino,* Nicolao Bromsky, Predwogio de *Grandj* cantore Wladislauiensi, Iohanne Pella preposito Cruszuiciensi, Benedicto de *Modla* officiali et magistro Strzeskone, prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, fratribus nostris tunc capitulariter congregatis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 104.

[1]) *Ruda,* wieś paraf. w pow. wieluńskim.
[2]) *Wieluń* miasto powiatowe w gub. kaliskiej.

320. 1420. die 11. mensis Iunii, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostroróg* testatur, Nicolaum de *Warzymowo* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi castrum *Wenecya* villa *Biskupice* commutasse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum presentis ewy lubrica condicio cunctas hominum acciones longi prescripcione temporis plerumque diuergere consueuit, nisi literarum apicibus et testimonio fidedignorum fuerint perhennate; sed quia licet de consuetudine iuris non extitit, vt alicubi circa domini regis presenciam, in terra existentis, coram capitaneo terre generali alique fieri consueuerunt resignaciones, tamen de comissione et mandato speciali serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie etc. necnon auctoritate Celsitudinis sue in hac parte per culminis sui graciam nobis comissa, presentem acceptauimus resignacionem. Proinde nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersaliter singulis et singulariter vniuersis, tam presentibus, quam futuris, harum seriem litterarum audituris vel visuris, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre baronum veniens presenciam strenuus Nicolaus de *Warzynowo* olim de *Wenecia,* non compulsus nec coactus, neque aliqua doli delusione seductus, quinymmo sanus mente pariter et corpore validus existens, vsus amicorum consilio, adultroneaque voluntate et matura deliberacione prehabita, castrum suum *Wenacia*[1]) wlgariter nunccupatum, cum villa *Mosczyczewo*[2]) dicta, penes castrum ibidem iacenti, cum omni iure, proprietate atque dominio, prout solus tenuit, habuit et possedit, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, campis, agris cultis et incultis ac de novo extirpandis, pratis, pascuis, graminetis, siluis, borris, mellificijs, gagijs, quercetis, mericis, nemoribus, dumis, anfractibus, insulis, virgultis, rubetis, venacionibus et aucupacionibus, necnon aquis earumque decursibus, molendinis et ipsorum emolimentis, fluminibus, lacubus, piscinis, stagnis, paludibus, torrentibus et riwlis, generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs ceterisque quibusuis appendijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad ipsum castrum et villam spectantibus, et quocumque nuncupantur vocabulo, tam late, quam longe, prout hoc idem castrum cum villa et suis adiacencijs in ipsorum metis, limitibus, condicionibus, articulis, posicionibus, clausulis, gadibus, granicijs ex antiquo sunt limitati (s) circumferencialiter et transuersaliterque distincte (s), nichil iuris, proprietatis siue dominij pro se aut suis legittimis successoribus ibidem penitus reseruando, reuerendissimo in Christo (patri) et domino, domino Nicolao diuina prouidencia archiepiscopo sacrosancte Gneznensis ecclesie et primate (s) racione vicissitudinarie commutacionis inter se racionabiliter facte, pro hereditate *Byscupycze*[3]) dicta, in districtu Radzyeyewiensi sita, nichilominus et cum superaddicione tricentarum marcarum minus triginta

marcis grossorum latorum Pragensium numerique Polonicalis consueti, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, et decima ibidem in hereditate *Byscypycze*, que ad ecclesiam in *Warzymowo*[4]) debeat spectare, coram nobis more solito racionabiliter imperpetuum resignauit, per eundemque reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum Dei gracia archiepiscopum sancte Gneznensis ecclesie etc. et ipsius successores tenendum, habendum, possidendum, vtifruendum, vendendum, donandum, alienandum, commutandum et in vsus suos beneplacitos suorumque successorum libere conuertendum, prout sibi aut successoribus suis melius ac vtilius videbitur expedire. Quamquidem dicte commutacionis resignacionem, sic vt premittitur, per modum veri fori racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, roboramus, perhennamus, approbamus et presentibus ascribimus robur perpetue firmitatis obtinere. Harum quibus sigillum nostrum mayus cum minori secretario presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne feria tercia infra octauas Corporis Cristi, anno Domini millesimo quadringentessimo vicessimo. Presentibus magnificis, strennuis et nobilibus viris ac dominis: Mathia de *Wansosche* Calisiensi, Mathia de *Labyschino* Brzestensi palatinis, Ianussio de *Crolicowo* castellano Gneznensi, Martino de *Slawsko* subcamerario Poznaniensi, Dobyeslao de *Nyankowo* subiudice Calisiensi et Thomislao de *Myloslaw* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 353), opatrzony jest okrągłą pieczęcią ze zwykłego wosku, zawieszoną na sznurku z fioletowego jedwabiu. Pieczęć ozdobna, dobrze dochowana, wyobraża w obwódce podługowatej z czterech łuków złożonej, w małej tarczy herb Nałęcz; nad tarczą hełm z labrami i koroną i dwa rogi jelenie bliźnie w klejnocie. W otoku napis choć dobrze dochowany, jednak nieczytelny. Po stronie odwrotnej mała pieczątka tegoż Sędziwoja z Ostroroga.

[1]) *Wenecya*, wieś paraf. w pow. szubińskim.
[2]) *Mościczewo*, miejscowość dziś nieistniejąca.
[3]) *Biskupice*, wieś niegdy w pow. radziejowskim.
[4]) *Warzymowo*, wieś w pow. nieszawskim.

321. 1420. die 15. mensis Maii, in *Czersk*.

Ioannes Senior dux Mazoviae et Russiae, dominus Czirnensis, Hynczam Czedlicz de *Czirnekowo*, succamerarium Warssoviensem et filios eius a poenis quibusdam iudicialibus liberum facit.

R. In *Czirsko* in vigilia Ascensionis Domini. Książę uwalnia Hynczam alias Czedlicz heredem de *Czirnekowo*, subcamerarium Warschoviensem i jego synów od wszelkich kar sądowych, wyjąwszy tych, które według prawa krajowego księciu przypadają. Testes: Slawecz castella-

nus, Vigandus vexillifer, Nicolaus subcamerarius Zacrocimensis, Paulus custos Warschoviensis et canonicus Plocensis, cancellarius curie.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 17). Pieczęć oderwana.

322. 1420. die 8. mensis Iunii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis capellam leprosorum ad s. Spiritum Posnaniae ante portam Wratislaviensem erigit atque dotat.

R. Poznanie in estuario inferiori ante stubam maiorem curie episcopalis, die Saturni, octaua mensis Iunii. Andrzej biskup poznański wystawia w Poznaniu przed bramą wrocławską kaplicę trędowatych pod zawołaniem św. Ducha, którą wyposaża Giertruda wdowa po Mikołaju Peschelu mieszczaninie poznańskim rocznym czynszem ośmiu grzywien, które kapelan tejże kaplicy w ten sposób ma pobierać, jakto jest w dokumencie burmistrza i rajców wyrażonem. Prawo patronatu i prezenty służy Giertrudzie dożywotnie, po śmierci zaś tejże spada na burmistrza i rajców. Kaplicę wyposaża biskup prawem duchownem, na kapłana zaś kładzie obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy. Testes: mgr. Cezarius in medicinis doctor eximius, Barthko, Fflorian et Simon canonici, Laurencius vicarius perpetuus ecclesie Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 30). Po pieczęci pozostał tylko sznurek z niebieskiego i czerwonego jedwabiu.

323. 1420. die 11. mensis Iunii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae venditionem castri *Wenacia* et villae *Mościszewo* a Nicolao de *Warzymowo* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus in posterum pariat detrimenta, alta regum et principum consilia decreuerunt, ea literarum annotacione et fidedionorum testimonio perhennarj. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis et primas, sincere nobis dilectus, veniens ad nostram et nostrorum baronum

presenciam, nobis supplicauit, quatenus vendicionem, empcionem et resignacionem castrj *Venatia* et ville *Mosczyszewo,* inter ipsum tamquam emptorem et strenuum Nicolaum de *Warzimowo,* olim de *Wenatia* militem nostrum fidelem, venditorem, coram strennuo Sandiuogio Maioris Polonie capitaneo generali rite et racionabiliter facta et eiusdem literis seu priuilegijs confirmata, de innate nobis benignitatis clemencia ratificare et confirmare dignaremur. Quarumquidem literarum et priuilegij tenor sequitur in hec verba:

(Sequuntur litterae de a. 1420. N 320. praemissae).

Nos itaque attendentes, quod iusta petentibus non est denegandus assensus, precibus prefati domini archiepiscopi, tanquam dignis, benigniter aclinati, huiusmodi empcionem, vendicionem et resignacionem rata, grata atque firma habentes, ipsa vnacum literis seu priuilegio predicti capitanej nostrj suprascripti in omnibus clausulis, condicionibus, punctis et articulis ratificamus, gratificamus, approbamus et tenore presencium confirmamus, decernetes ipsa robur semper perpetue obtinere firmitatis, irritumque et inane esse semper, quicquid contra premissa uel eorum aliquod a quocumque fuerit attemptatum. Et nichilominus prefatum dominum archiepiscopum, successores et ecclesiam ipsius Gneznensem castrj et ville predictorum instituimus et facimus perpetuos, veros et legittimos dominos, possessores, proprietarios et heredes. Harum quibus sigillum nostrum maiestatis presentibus est appensum testimonio literarum. Actum Gnezne feria quarta infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus ibidem: reuerendo in Christo patre, domino episcopo Poznaniensi, magnificisque et strennuis: Mathia de *Labischin* Brestensi pallatino, Iohanne de *Tholiszkow* Calisiensi, Domarathone de *Cobylany* Becensi castellanis, Andrea Czolek de *Zelechow* dapifero Sandomiriensi et Alberto Malsky succamerario Lanciciensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Albertj episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 68 i 69.

324. 1420. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis ab Alberto Michaelis de *Polne* quartam partem hereditatis *Chartowo* IV marcis annuis grossorum Pragensium emit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam omnis accio humana cursu temporis labitur, nisi scripturarum et fidedignorum hominum testimonio roberetur, proinde nos capitulum ecclesie

Poznaniensis notumfacimus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod postquam cum discreto Alberto Michaelis de *Polne*, perpetuo in ecclesia Poznaniensi viccario, pro sua hereditate dicta *Polne*,[1]) contigua ville nostre *Gorka*[2]) prope *Brodniczam* site, et pro quarta parte hereditatis nostre *Charthowo*,[3]) excepto allodio, quod pro nobis reseruauimus, commutacionem fecissemus, prout et fecimus, extunc cupientes adhuc bona mense nostre capitularis Deo suffragante prout possumus adaugere, predictam quartam partem predicte hereditatis *Chartowo* apud predictum dominum Albertum emimus e conuerso et viceuersa. Pro qua quidem quarta parte predicte hereditatis *Chartowo* tenemur et obligamur predicto domino Alberto et suis successoribus, quibus ipse dominus Albertus commiserit seu deputauerit, pro altari in ecclesia predicta Poznaniensi, cum Dei adiutorio erigendo et altariste ad idem altare instituto, quatuor marcas latorum grossorum Bohemicalium numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos pro qualibet marca computando, singulis annis in festo Natiuitatis Christi de villa nostra *Sarbinowo*, contigua in limitibus villis *Gothartowo* et *Iankowo*,[4]) sine omni contradiccione et sine omni strepitu uel figura iudicij perpetuis temporibus soluere atque dare. In casu vero, si dictam villam *Sarbinowo* quoquomodo desertari contigerit, extunc procuratores nostri pro tempore existentes, eidem domino Alberto vel successoribus, quibus ipse commiserit vel deputauerit, predictas quatuor marcas latorum grossorum in predicto termino superius descripto, de bonis mense nostre capituli perpetuis temporibus dare et soluere tenebuntur. In cuius rey testimonium maius nostrum sigillum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie in loco capitulari, sito in predicta ecclesia Poznaniensi, feria quarta infra octauas Visitacionis sancte Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo. Presentibus nobis et consencientibus: Petro de *Kobilino* decano, Pelka cantore, Nicolao de *Sumino* scolastico, Nicolao de *Gorka* cancellario, Iacobo de *Vygonowo* archidiacono Pczewensi, Ianussio de *Scholowo*, Floriano de *Poclatky*, Bartholomeo Rynkonis, Symone de *Kaczkowo*, Nicolao de *Kyky* archidiacono Gneznensi, magistro Strzescone, Iascone de *Czechel*, Nicolao Bronissij, Petro de *Nouecz*, Boguslao officiali, Nicolao Lanthman, Hectore preposito sancte Marie collegiate Poznaniensis, Slupcone de *Schamotuli* et Andrea de *Czarys* prelatis et canonicis ecclesie Poznaniensis, ad sonum campane in generali capitulo capitulariter congregatis.

(na zakładce inną ręką) Per manus Nicolai de *Gorka* cancellarij transiuit.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest pieczęcią wielką tejże kapituły ze zwykłego wosku, znacznie zniszczoną, zawieszoną na sznurku z pąsowego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Polne*, miejscowość nieodgadniona.
[2]) *Górka*, zapewne wieś w pow. szremskim.
[3]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.
[4]) Miejscowości *Sarbinowo*, *Gotartowo*, *Jankowo* oznaczyć nie umiem.

325. 1420. die 29. mensis Augusti, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae venditionem mediae villae *Bukownica* a heredibus de eadem *Bukownica* Andreae episcopo Posnaniensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersaliter singulis et singulariter vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam nobiles viri Dobrogostius, Nicolaus et Iohannes, fratres vterini, heredes de *Bukownycza,* non compulsi, nec coacti, neque aliqua doli delusione seducti, quinymo sani mente pariter et corpore validi existentes, vsi amicorum consilio, spontanea voluntate et matura deliberacione prehabita, totam medietatem suam hereditatis *Bukownycza* [1]) alias *Szykorzino* dicta (s), cum omni iure, proprietate atque dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, siluis, borris, mellificijs, gagijs, quercetis, mericis, nemoribus, dumis, emfractibus, insulis, virgultis, rubetis, venacionibus et aucupacionibus, necnon aquis eorumque decursibus, molendinis, fluminibus, lacubus, piscinis, stangnis, paludibus, torrentibus et riwlis, generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs ceterisque quibusuis appendijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad eandem medietatem dicte hereditatis spectantibus et quocunque alio censeantur vocabulo, tam late, quam longe, prout ipsa medietas in suis metis, limitibus, granicijs, condicionibus, articulis, posicionibus ab antiquo est limitata circumferencialiter et distincta, nichil iuris, proprietatis siue dominij pro se aut legittimis successoribus suis penitus reseruando, pro ducentis marcis grossorum latorum Pragensium numerique Polonicalis consueti, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, reuerendissimo in Christo patri et domino Andree, diuina prouidencia episcopo et ipsius ecclesie Poznaniensi realiter vendiderunt et coram nobis more solito racionabiliter imperpetuum resignauerunt, per eundem dominum episcopum et ipsius successores tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, donandam, alienandam, commutandam et in vsus suos beneplacitos libere conuertendam, prout sibi aut suis successoribus melius ac vtilius videbitur expedire. Quamquidem resignacionem per modum veri fori et vendicionem, sic ut prefertur, racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, perhennamus, approbamus et presentibus ascribimus, robur perpetue firmitatis obtinere. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum et datum Gnezne feria quinta ipso die Decollacionis sancti Iohannis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus magnificis, strennuis ac nobilibus viris et dominis: Ianussio de *Tholischcowo* castellano, Iohanne de *Lichin* pincerna, Czest-

kone de *Dambnycza* venatore Calisiensibus, Petro de *Melschino*, Sandiwogio de *Skurky* et Tharchala de *Wyssoczsko* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukowmica* zapewne wieś w pow. krobskim.

326. 1420. die 7. mensis Septembris, in *Kościan.*

Thomas de *Pakosth* castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet venditionem XVII marcarum annuarum grossorum Pragensium a Stephano herede de *Rydzyna* cuidam Paulo Długi et uxori eius Catharinae CCIV grossis factam.

R. In *Costen* sabbato proximo ante festum Natiuitatis Marie. Czynsz powyższy zapisał Stefan Rydzyński na swojej wsi *Damiec*[1]) w pow. kościańskim. Jeśli Paweł umrze przed żoną, natenczas żona ma pobierać dożywotnie tylko 8 grzywien czynszu, a za to wyznaczyć kościół, któremu po jej śmierci całkowity czynsz 17 grzywien miałby być wypłacanym. Gdyby zaś wieś *Damiec* przez jakie nieszczęście opustoszała, wtenczas Stefan Rydzyński czynsz na innych dobrach ma zapisać i wypłacać pod grabieniem ze strony starosty wielkopolskiego. Testes: Hector de *Orchowa*, Barthossius de *Gostin*, Nicolaus de *Czacz*, Nicolaus de *Kempa*, Paulus de *Ieszora*, Ianussius de *Szulewo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1612—1619.

[1]) *Damiec* dziś w pow. kościańskim nie istnieje.

327. 1420. die 18. mensis Octobris, (in *Kalisz*).

Consules Calissienses aream quandam Nicolao Chwirala vendunt.

Nos consules Kalisienses: Nicolaus Cranch prothoconsul, Iaczko, Martinus Heidlauff, Andreas Candzorka, Nicolaus Radost ex Pecze tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia scabinorum nostre ciuitatis subscriptorum, puta: Ianussij Hanuth, Martini Sartoris, Iohannis Bussowski, Nicolai Claismed, Barthussij Gremil, Nicolai filij Niclosinne et Iohannis Scherer, coram Iohanne Beserich aduocato constitutus in bannito iudicio circumspectus vir, Nicolaus Radost predictus tutorie nomine dominorum consulum predictorum resignauit rite ac racionabiliter

aream, inter areas Petri Ganschyogon et Przedabogowa, in platea Wenediensi sitam, tam longam et latam, eoque iure et dominio, quibus ipse eandem nomine tutorie dominorum consulum predictorum videbatur possidere, prouido Nicolao Chwirala nostro similiter conciui suisque heredibus et legitimis successoribus hereditarie possidendam, tenendam, habendam, et in suos vsus necnon suorum successorum beneplacitos conuertendam iuxta sui libitus (s) voluntatem. De quaquidem area Nicolaus predictus et sui successores vnum stamen 'panni quolibet anno pro pauperibus dare sunt astricti. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre et predictorum scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum feria sexta ipso die beati Luce, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo etc. etc.

Odpis przechowany w tekach ś. p. pułkownika Zakrzewskiego, z oryginału pargaminowego, u którego wisiały niegdy dwie pieczęcie, których atoli obecnie brak.

328. 1420. die 7. mensis Novembris, (Posnaniae).

Consules Posnanienses testantur, Nicolaum filium Burchardi V marcas annuas Catharinae Griczina LX marcis grossorum Pragensium vendidisse.

R. Feria sexta proxima ante festum s. Martini. Nicolaus Paluca prothoconsul, Nicolaus Lindener, Ian Dral, Iohannes Clyza, Mathias Salmar, Iohannes Falkenhayn, Nicolaus Gocze, Woythco Wanssowsky consules Posnanienses, oświadczają, że stanąwszy wobec nich i wobec ławników Henryka Buchvalda, Cunda Ottendorffa, Iakusza Crola, Mikołaja Gunterowicza, Piotra mieczownika, Jana Grzymały, Piotra Fryderykowicza i Mikołaja Strosberga w sądzie gajonym, któremu Andrzej Kuśnierz wójt poznański przewodniczył, Michał Burchardów mieszczanin, sprzedał Katarzynie Griczina roczny czynsz 5 grzywien ze swego domu, leżącego w rynku poznańskim, za 60 grzywien groszy szerokich praskich, z warunkiem odkupu.

Z transumptu oryginalnego Andrzeja biskupa poznańskiego z r. 1425, przechowanego w archiwum miasta Poznania (N. 36).

329. 1420. die 27. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. episcopo Posnaniensi mandat, ut capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis ad observandum quoddam decretum compromissoriale compellat.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri . . episcopo Poznaniensi salutem et apostolicem benedictionem. Sua nobis

uenerabilis frater noster Nicolaus archiepiscopus Gneznensis peticione monstrauit, quod cum olim inter quondam Nicolaum Strossberg prepositum, ex vna, et dilectos filios capitulum ecclesie Gneznensis ex alia partibus, super certis villis, curijs, ortis, iuribus et iurisdictionibus ac iniurijs tunc expressis, tam in Romana curia, quam extra eam, coram diuersis iudicibus diuerse questionum materie uerterentur, tandem fuit per partes predictas de et super villis, curijs, ortis, iuribus, iurisdictionibus, iniurijs, questionibus et litibus huiusmodi in carissimum in Christo filium nostrum Wladislaum regem Polonie illustrem cum potestate illos, quos uellet in hoc recipiendi secum et adiungendi, primo et deinde in bone memorie Nicolaum tunc archiepiscopum Gneznensem et venerabiles fratres nostros Iacobum Plocensem et Albertum Cracouiensem, tunc electum Poznaniensem, et Iohannem Premisliensem episcopos, et quondam Michaelem Blyden tunc canonicum Poznaniensem ac nobilem virum Ianusium Calisiensis et quondam Cristinum Sandecensis ac Nicolaum Woynicensis necnon Clementem Wysliciensis castrorum castellanos, per dictum regem huiusmodi potestatis uigore super hoc receptos et sibi adiunctos, tanquam in arbitros, arbitratores seu amicabiles compositores et amicos communes sub certa pena tunc expressa concorditer compromissum, qui huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, equum tulerunt arbitrium inter partes; et licet utraque pars illud acceptauerit, nosque etiam illud deinde sub certa forma per alias nostras litteras duxerimus confirmandum, prefati tamen capitulum postmodum in contrarium uoluntate mutata, arbitrium ipsum obseruare indebite contradicunt. Quocirca Fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus, si est ita, dictos capitulum ad obseruandum arbitrium huiusmodi, sicut equum est et a partibus susceptum, monitione preuia, per penam in ipso compromisso expressam appellatione remota, preuia ratione compellas. Datum Rome apud sanctum Petrum V kalendas Decembris, pontificatus nostri anno quarto.

(na zakładce:) Rta gratis — B. de Strata.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 357), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

330. 1421. s. d. m. et l.

Sifridi abbatis monasterii de *Ląd* cum incolis villae *Skokom* de censibus pactum.

Nos frater Syfridus abbas ceterisque cum senioribus monasterij Landensis notum fore cupimus, quibus expedit, vniuersis protestando, qualiter venientes nostram ad presenciam discreti viri Petrus Swantosszeuitz alias Kodarszo, (scultetus) protunc temporis cum tota communitate ville

nostre *Scokkom,*[1]) veram et integram inviolabilemque concordiam nobiscum fecerunt super hereditate *Dobrzin* ad habendum ipsis et eorum successoribus legittimis, perpetuisque temporibus possidendum, vtifruendum et in vsus vtiliores conuertendum tali sub condicione, sic quidem, quod tota communitas predicte ville nostre singulis annis duas marcas currentis monete ad festum sancti Martini et duos pullos et quindecim oua ad festum Pasche nobis dare et soluere tenebuntur. Datum sub anno Domini M CCCC XXI. Presentibus nobilibus viris: Iohanne Strzalcowsky, Martino Trampczynsky ac tota communitate sepenominate ville nostre *Scokkom,* ac alijs pluribus fidedignis.

Z kopiarza kolońskiego przywileji lądzkich, fol. 44.

[1]) *Skokom*, wieś w pow. słupeckim, par. *Zagorów*.

331. 1421. die 19. mensis (?) in *Krobia.*

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem novi altaris in ecclesia parochiali in *Cielcza*[1]) ab Olbrachto de eadem *Cielcza* factam.

R. In *Crobya.* Ołtarz powyższy uposaża Olbracht z Cielczy siedmiu grzywnami polskiemi rocznego czynszu. Mianowicie nadaje $3^1/_2$ grzywny z dochodów miasta *Pleszew,* i $3^1/_2$ grzywny z młyna konnego w temże mieście; oprócz tego nadaje *vnum chorum alias vierthel* mąki żytniej co tydzień z młyna wodnego leżącego *in pineto alias borra* wsi *Cielcza,* 1 kamień wosku z bartnictwa tegoż boru, tudzież łąkę zwaną *Kamienne ławy*, leżącą obok łąki sołtysa na lewo od drogi, prowadzącej z *Cielczy* do *Wilkowyi,* wreszcie ogród dla organisty, który tenże ma sobie z łąki wymierzyć. Ołtarz ma być wzniesionym na cześć Wniebowzięcia NMaryi P. a ołtarzyści mają co tydzień odprawiać trzy msze, t. j. w poniedziałek za zmarłych, w dzień podług wyboru pomiędzy poniedziałkiem a sobotą za grzechy, w sobotę wreszcie do NPMaryi; oprócz tego w Suchedni odprawiać mają wigilie, w Krzyżowe dnie zaś i święta w komży iść przy processyi. Prawo patronatu ma należeć do fundatora i jego spadkobierców. Wreszcie udziela biskup 40 dni odpustu tym, którzy mszy do NPMaryi nabożnie do końca wysłuchają. Testes: Mathias Cordebog plebanus in *Ossiechten* (s), Boguslaus in *Ploczka,* Nicolaus Czyothczany canonicus Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1440.

[1]) *Cielcz,* wieś w pow. pleszewskim.

332. 1421. die 2. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis cum Nicolao de *Bukownica* mansum agri in villa *Księginki* media parte villae *Bukownica* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Andreas Dei gracia episcopus Posnaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, quod cupientes comodum et utilitatem ecclesie nostre Poznaniensis ampliare, reformacionemque bonorum et profectum magis fructuosum mense nostre episcopalis prospicientes prouenire, nobili viro Nicolao heredi de *Bucownycza* alias *Sycorzino* vero et iusto empcionis titulo vnum mansum in villa *Xanginky*,[1]) mense nostre episcopalis predicte, eundo de *Dolsco*[2]) opido nostro ad dictam villam *Xanginky* in dextra parte, in fine eiusdem partis situm, pro media parte ville *Bucownycza* seu *Sykorzino*[3]) et pro ducentis marcis latorum grossorum monete Pragensis numerique Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, de voluntate et consensu venerabilium fratrum nostrorum capituli Poznaniensis dedimus, per ipsum Nicolaum et successores suos legittimos pacifice et libere, sine quauis solucione censuum, exaccionum, laborum et seruiciorum exhibicione, cum omnibus et singulis utilitatibus, agris, pratis, rubetis et pascuis, prout alij mansi kmethonum late et longe ibidem sunt dimensurati et protenduntur, tenendum, habendum, vtifruendum, alienandum, vendendum, donandum et commutandum ac ad usus proprios beneplacitos conuertendum, prout sibi et suis successoribus legittimis vtilius et melius videbitur expedire. Ita tamen, quod si huiusmodi mansum eidem Nicolao aut eius successoribus vendere contigerit pro aliqua summa pecuniarum, pro qua sine dolo et fraude venditus fuerit, nobis et nostris successoribus iure propinquitatis licitum sit exsoluere et habere. Insuper volumus, quod prefatus Nicolaus et sui successores legittimi in quibuscumque causis tam paruis, quam magnis, puta furti, sangwinis, homicidij, incendij, membrorum mutilacionis et quibusuis omnibus alijs de se querulantibus non alibi, nisi coram nobis aut nostro procuratore uel iudice per nos deputato, non aliter, quam iure Polonico tenebitur respondere. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri Poznaniensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in loco capitulari, die Saturni, secunda mensis Ianuarij, anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo vicesimo primo. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris: Nicolao scolastico, Iacobo archidiacono Pczeuensi, Vincencio decano, Nicolao de *Kyky* decretorum doctore, archidiacono Gneznensi, Barthcone, Floriano de *Poclathky*, Miroslao, Nicolao Lanthman, Hectore preposito Gluschinensi, Simone et Ianussio Scholowsky, prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniens, ad sonum campane more solito capitulariter congregatis. — Transeat per me Nicolaum de Cluka(?) cancellarium Poznaniensem.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej. Z dwóch pieczęci, uwieszonych niegdy na różowych jedwabnych sznurkach, pozostała druga kapituły poznańskiej.

[1]) *Księginki*, wieś w pow. szremskim.
[2]) *Dolsk*, miasto w pow. szremskim.
[3]) *Bukownica*, wieś w pow. krobskim.

333. 1421. die 18. mensis Ianuarii, in *Skwirzyna*.

Sandivogii de *Ostroróg* palatini Posnaniensis et capitanei Maioris Poloniae decretum de finibus oppidi *Skwirzyna* et villae *Zemsko*.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo serenissimus princeps dominus et dominus Wladislaus Dei gracia rex Polonie nobis suis firmis commisit regalibus in mandatis, ut distinccionem et limitacionem granicierum inter opidum ipsius *Squirzina*[1]) parte ex vna, et hereditatem *Zambrsko*[2]) wenerabilis viri, domini Iacobi abbatis de *Blyedzewo* et conuentus ipsius, parte ex altera, faceremus. Nos itaque mandatis domini regis nostri graciosi obedire, gwerras et controuersiarum disturbias, que a centenis annis et hucusque inter partes premissas ob non limitacionem granicierum fiebant, stabilire ac mitigare uolentes, auxilio diuino inuocato, sic limitacionem granicierum inter opidum *Squirzina* et hereditatem *Zambrsko* fecimus, disposuimus, ordinauimus. Primo enim et principaliter graniciem facere incepimus uidelicet ab antiquo gade alias *od starego copcza*, sito secus viam, que tendit de opido *Squirzina* in uillam *Zambrsko*, transeuntes deinceps per gades antiquos inter ipsos eciam nouos gades signantes et fodere precipientes per mericam directe usque ad fluuium *Obram*, quos antiquos gades omnes renouauimus et renouare fecimus. Cum autem ad fluuium *Obram* uenimus, statim secus eundem fluuium gadem renovantes, bene notauimus signantes bene fluuium *Obram* ad aliam partem pertransiuimus recte et fluuium autem pertranseuntes, gadem directe ex opposito illius, qui in illa parte fluuij signatus est, secus fluuium eundem immediate signantes, fecimus et statuimus, sic, quod isti duo gades circumquaque fluuium signati, limitacionem, distinccionem ac diuisionem fluuij predicti *Obra* notare ac facere debebunt temporibus euiternis, taliter uidelicet, quod fluuius *Obra*, qui a distinccione seu diuisione illorum duorum gaduum tendit et defluit de orsu in fluuium Wartam ad serenissimum dominum regem nostrum graciosum et opidum suum *Squirzina* pleno iure et dominio spectare debebit temporibus euiternis, ipseque dominus noster rex graciosus in fluuio eodem uidelicet a distinccione illorum duorum gadium, qui tendit deorsum, molendina fundare et struere

necnon piscare quiete et libere, uel quidquid ultra predicta racione usus sui facere uoluerit, faciendi plenam et omnimodam habebit potestatem; ffluuius autem, qui a diuisione duorum gadium premissorum sursum tendit et est uersus villam *Zambrsko* transiens, ad dominum Iacobum abbatem de *Blyedzewo* cum suo conuentu et ad hereditatem ipsorum *Zambrsko* pleno iure et dominio spectare debebit temporibus euiternis, taliter uidelicet, quod ipse dominus abbas de *Blyedzewo* cum conuentu suo in sua parte fluuij, que a diuissione duorum gadium sursum tendit premissorum, molendina fundare et struere, piscare et quidquid ultra premissa quoad usum suum sibi melius facere uidebitur, faciendi plenam et omnimodam habebit in premissis potestatem; ab illo autem gade, quem pertransientes fluuium *Obram* signantes status ulterius transsiuimus, precise secus fluuium immediate limitem fecimus gades, vnum post alium signando per pratum, qui(s) dicitur pratus monachorum, quousque ad quendam quercum peruenimus et omnia ad dextram manum tendencia ad dominum regem nostrum graciosum et opidum suum *Squirzina* pertinent; que autem tendunt ad manum sinistram, ad dictum abbatem cum suo conuentu necnon ad uillam ipsorum *Zambrsko* pertinent; a querco autem deinceps signantes gades per borram transiuimus usque ad quedam(s) monticulum, qui iacet secus silwam, que dicitur *Buchwalth,* quem eciam pro gade signauimus; a monticulo autem ulterius transiuimus per borram signantes gades usque ad quemdam riuolum, qui dicitur *Crowicz,* qui iacet secus pratum *Bibice* alias *podlye brzozwey lanki,* a riuolo autem transiuimus usque ad gadem bibicis magnum, qui iacet secus pratum bibicis per montem, qui dicitur *dwye zprzyqsszy,* quem gadem utreque partes uerum gadem fatebantur fieri secundum tenorem litere arbitrorum, quam ipse dominus abbas cum conuentu nobis apportauerat, cuius litere tenor distinccionem granicierum parcium premissarum continebat. Quamquidem literam nos et dominus abbas cum suo conuentu anichilamus, cassamus et presentibus mortificamus, nullum vigorem super granicies prescriptas per amplius posse obtineri; solum autem eandem literam ea de causa reseruari fecimus domino abbati cum conuentu suo, ut dum pro graniciebus cum domino episcopo Poznaniensi circa limites et secus premissas ipsius, que ad inuicem conueniunt, quod eandem literam sibi pro subsidicuam reassumere posset propter aprobacionem tuicionem. Circa quemquidem gadem limes ville *Zambrsko* remansit et cessauit; limites autem opidi *Squirzina* cum limite domini episcopi a magno gade premisso usque ad fluuium *Wartam* consimili indigent distinccione. Cum autem ad prescriptum magnum gadem finaliter deueniessemus, extunc utrasque partes, inter quas limites faciebamus, inquisiuimus, utrum limitacionem granicierum premissam pro iure uero et iusto uellent acceptare, an non, quibus eciam ad deliberandum dedimus, ut ipsis sit placita uel non, qui omnes astantes pro responso dederunt et vnanimi uoce dicebant, quod limitacionem premissam pro rato et grato placite habere uellent et quod consensus et bona uoluntas ipsorum ad omnia esset et utrique parcium placent, repetunt proinde domino

Deo gracias et fere dicentes: benedictus dominus Deus in secula seculorum amen. Quamquidem limitacionem granicierum inter ipsos racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, confirmamus et presentibus ascribimus robur perpetue firmitatis vigore regio obtinere, sic, quod nulla pars limitacionem pretactam audeat violare quouismodo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Squirzina* sabbato ipso die Prisce virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicessimo primo.

Oryginał pargaminowy przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Blesen N. 17), opatrzony wielką pieczęcią Sędziwoja Ostroroga ze zwykłego wosku, zawieszoną na sznurku z niebieskiego i różowego jedwabiu, na którejto pieczęci odwrotnej stronie wyciśnięta jako contrasigillum mała pieczęć tegoż Sędziwoja.

[1]) *Skwirzina,* miasto powiatowe niegdy w pow. międzychodzkim.
[2]) *Zemsko,* wieś w pow. międzyrzeckim.

334. 1421. die 31. mensis Martii, Gnesnae.

Wladislaus de *Opporowo* decretorum doctor, scholasticus Wladislaviensis, canonicus et officialis Gnesnensis, notum facit Martino V. P. M. decretum inter hospitale ad s. Spiritum extra muros civitatis Posnaniensis et cives Posnanienses latum.

R. Władysław Oporowski oficyał gnieźnieński donosi papieżowi o wyroku, jaki wydał w sprawie spitala św. Ducha poza murami miasta Poznania a mieszczanami poznańskimi i przytacza bulę papieża Jana XXIII, wydaną w Konstancyi d. 14 maja 1405, polecającą poprzednikowi jego, Mikołajowi Strzeszkowiczowi rozstrzygnięcie tego sporu. Pomieniony Mikołaj Strzeszkowicz przywoławszy przed siebie Bogusława przełożonego owego szpitala i Wierzbiętę mieszczanina poznańskiego, sprawę rozpoczął. Gdy jednak wójt, burmistrz i rajcy poznańscy po stronie Wierzbięty stanęli, a Benedykt archidyakon łęczycki, już był sprawę aż do przesłuchania świadków doprowadził, wtenczas Władysłsw Opporowski, który po Benedykcie na godność oficyała gnieźnieńskiego postąpił, wydał następujący wyrok. Przedewszystkiem wójt, burmistrz i rajcy poznańscy uwolnieni zostają od ewikcyi, jakiej się za Wierzbiętę byli podjęli; mają oni wspólnie z Bogusławem wybierać godnych prowizorów, którzy wszelkie pieniądze pochodzące z testamentów lub skądkolwiek, mają składać do skrzynki na dwa klucze zamykanej, z których jeden ma mieć Bogusław, drugi zaś prowizorowie, tak, że wszyscy wspólnie mają wybierać pieniądze na utrzymanie chorych i kościoła potrzebne. Rachunki mają ciż prowizorowie składać corocznie miastu. Co zaś do żądania Bogusława półtory miary mąki z młyna na Warcie, to się jako sprawa osobna odkłada.

Gdy od tego wyroku miasto do Stolicy apostolskiej zaapelowało, oficyał tę apelacyę dopuszcza.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 31), opatrzony jest podługowatą pieczęcią, zawieszoną na paskach pargaminowych. Pieczęć ta wyobraża osobę siedzącą w aureoli, zwróconą w prawo i błogosławiącą, obok dwie stojące osoby w szatach kapłańskich. Napis otokowy: sigillum p . . . sis perpetuum.

335. 1421. die 1. mensis Aprilis, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* capitaneus Maioris Poloniae citat Nicolaum de *Spławie* ad iudicium terrestre Posnaniense Niczconi Litwin responsurum.

Sandziwogius de *Ostrorog*, capitaneus Maioris Polonie generalis, strenuo militi domino Nicolao heredi in *Splawye*, mandamus, quatenus in terminis particularibus proximis Poznanie celebrandis, compereatis iudicio in regali, prudenti viro Niczkoni Lithwyn civi Poznaniensi pro eo, quod non curantes laudum terrigenarum alias *uchwali* siue *ucladu*, trahitis ipsum ad ius spirituale pro quinquaginta marcis, existentes solus membrum seculare, et ipse paratus est parere regali siue ciuili Iuribus, et ipsa causa tangit omnes seculares, de iusticia responsurus. Datum Poznanię feria tercia post dominicam Quasimodo geniti, anno Domini M CCCC XXI.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1421.

336. 1421. dia 2. mensis Aprilis, in *Srzem*.

Protoconsul, consules et iurati civitatis *Srzem* Catharinae uxori Mathiąe Grica civis Sremensis, unam marcam annuam XV marcis in vim reemptionis vendunt.

R. In Srzem feria IV proxima post Quasimodo geniti. Owa Katarzyna Grykowa nadała czynsz pomieniony dożywotnie księdzu Maciejowi Gorzycy, a po jego śmierci ołtarzystom dwóch ołtarzy, mianowicie jednego, leżącego na prawo przy bramie kościoła, idąc od plebanii, na cześć Macieja i Jana app. Erazma w. i Katarzyny p. drugiego leżącego po lewej stronie św. Wojciecha w. i Doroty p. Gdyby zaś miasto *Srzem* miało kiedyś w skutek wojny lub ognia uledz opustoszeniu, natenczas wypłata czynszu tak długo ma być wstrzymaną, puki miasto znowu się nie podniesie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1520.

337. 1421. die 19. mensis Aprilis, Posnaniae.

Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis testatur, Ioannem de *Iwno* Nicolao Byser professori s. theologiae et archidiacono Sandomiriensi duas marcas annuas ex proventibus villae *Iwno* in vim reemptionis vendidisse.

R. Gdyby wieś *Iwno* [1]) nie z winy dziedzica opustoszała, natenczas ma płacenie czynszu ustać na tak długo, dopuki się wieś ta na nowo nie zaludni; w razie jednak, gdyby klęska podobna spadła z winy Jana lub jego spadkobierców, natenczas opłacanie czynszu trwać ma nieprzerwanie. W końcu obowiązują się Jan sołtys oraz Jan i Mikołaj Schawa kmiecie z *Iwna,* poddać się karom kościelnym, gdyby dziedzic ich z czynszu się nie uiszczał. Testes: Simon de *Caczcowo* canonicus Posnaniensis, Nassangneus Sulconis de *Sulkowo* notarius publicus, Nicolaus de *Swynki* clericus Wladislauiensis diocesis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1441.

[1]) *Iwno,* wieś paraf. w pow. szredzkim.

338. 1421. die 29. mensis Aprilis, in *Pruśce.*

Iacobus castellanus Rogoznensis, heres de *Pruśce,* cum filiis suis Mathia et Wirbenta plebano ecclesiae in *Pruśce* dotem assignat.

R. In *Prusczе* feria tercia Rogacionum. Jakub kasztelan rogoziński, heres in *Prusczе,* wraz z synami Maciejem i Wierzbiętą, nadaje plebanowi kościoła w *Pruścu* dwa wolne łany, jeden gościniec i łąkę idącą od ich dworca do ogrodu Spytkowej, nadto co tydzień jeden korzec mąki żytniej z młyna w *Przysiece.* Testes: Przeczslaus plebanus in *Rogozno,* Nicolaus heres in *Pothulycze,* Iohannes, Ezayas cappellanus noster.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1486.

[1]) *Pruśce,* wieś w pow. wągrowieckim, par. *Lechlin.*

339. 1421. die 21. mensis Iunii, Posnaniae.

Proconsul et consules civitatis Posnaniae testantur, Georgium Markel cum Catharina uxore sua tres marcas annuas communis monetae Bartconi Reynwins canonico Posnaniensi XXX marcis in vim reemptionis vendidisse.

R. Sabbato ante festum s. Iohannis baptiste. Nicolaus Paluka preconsul, Nicolaus Lindener, Iohannes Cleize, Mathias Salomonis, Iendral,

Iohannes Falkenhayn, Nicolaus Gocze et Woythco Wanszowsky consules Posnanienses, wiadomo czynią, że w sądzie gajonym, któremu przewodniczył Andrzej Kuśnierz wójt miasta, a w którym także zasiadali ławnicy: Henryk Buchwalth, Konrad Ottindorff, Iakusz Crol, Mikołaj Gunterowicz, Piotr miecznik, Jan Grzymała, Piotr Fryderyk i Mikołaj Strosberg, stanąwszy Jerzy Markel z swą żoną Katarzyną, sprzedali Bartkowi Reynwins kanonikowi poznańskiemu 3 grzywny zwykłej monety czynszu rocznego na wyderkaf bez żadnego nadużycia lichwiarskiego na swym domu, placu i mielcuchu, leżącym w rynku miasta, za 30 grzywien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1462.

340. 1421. die 25. mensis Iunii, in *Lubin*.

Albertus abbas Lubinensis enucleat iura et officia scultetorum et cmetonum villae *Stankowo*.

R. In *Lubin* feria quarta in crastino s. Iohannis baptiste. Albertus abbas Lubinensis potwierdza Zofii i jej synom Adamowi, Maciejowi i Mikołajowi sołystwo wsi *Stankowo*,[1]) które ma posiadać 2 łany, gościniec, młyn na rzece *Kielsnica* obok rzeki *Obry*, jatki mięsa, trzeci grosz ze sądów, przysiężne, sprzedażne, 2 ogrody, łączkę *Lubodroża*. Sołtysi mają pełnić służby na koniu wartości 2 kóp, natomiast będzie im wolno paść 200 owiec oprócz stada kmieci. Kmiecie zaś mają rocznie dawać czynszu z każdego łanu jedną miarę pszenicy, 3 miary żyta, 4 owsa i jednę chmielu, a na wiece wójtowskie dawać opatowi 2 obiady, sołtysi zaś jeden, lub za każdy obiad 4 szkojce. Dalej mają kmiecie opatom orać i inne służby pełnić, zaś na Wielkanoc dawać połeć słoniny albo 3 szkojce, z łanu kopę a z kwarty 15 jąj. W końcu na Narodzenie NPMaryi mają dawać z dworu po 2 kapłony. Testes, domini: Petrus, Michael, Andreas, Nicolaus, Krupa, Laurentius.

Transumpt oryginalny, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których jednej brak, druga jest pieczęcią klasztoru lubińskiego (Lubin N. 79).

[1]) *Stankowo*, wieś w pow. kościańskim.

341. 1421. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis erigit ecclesiam parochialem in oppido *Sarnowa*, enucleatque dotem eiusdem ecclesiae.

R. Poznanie in capella capitulari ecclesiae Posnaniensis die 1 Iulii. Andreas episcopus Posnaniensis funduje na prośby Jerzego Donyna i matki

jego Małgorzaty, wdowy po Eliaszu Donynie, kościół parafialny pod wezwaniem św. Andrzeja apostoła i św. Doroty p. w mieście *Sarnowie.*[1]) Na uposażenie pomienionego kościoła przeznaczają fundatorowie 8 grzywien polskich rocznego czynszu na mieście *Sarnowie* i rolach kmiecych, 2 łany wolne roli leżącej pomiędzy rolami dziedziców i mieszczan, których jedna część leży obok drogi wiodącej z *Sarnowy* do *Gorki*, druga zaś po obu stronach drogi wiodącej do *Łaszczyna*, wraz z lasem obok tych ról leżącym, dalej wszystkie ogrody od podwórza przeznaczonego na plebanię aż do lasu *Olsza*, następnie *4 modios seu mensuras wlgariter czwyertnye* słodu pszenicznego rocznie z ich młyna, nadto 3 *institas siue scampna artificum*, mianowicie ławkę rzeźniczą, szewską i piekarską, z każdego koła ich młynów wodnych i wiatraków rocznie po jednej ćwiertni mąki i jednej grzywnie groszy szerokich praskich rocznego czynszu od kmieci wsi *Kawcze* i t. d. Testes: Petrus de *Kobelino* decanus Posnaniensis, Vincencius decanus Gneznensis, Nicolaus de *Kyki* decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Iohannes cantor, Paulus de *Czechowo* Gneznensis, Iacobus de *Wyganowo* Pczewiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Hector prepositus Gluschinensis, Boguslaus officialis, Florianus de *Poklathki*, Barthossius Bukoviensis, Ianussius de *Scholowo*, Simon de *Czalczowo* (?), Nicolaus Bronissij, Nicolaus Lanthman, Miroslaus de *Bytin* et Slupco de *Schamotuli* prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1613—1618.

[1]) *Sarnowa*, miasto niegdy w pow. krobskim, obecnie rawickim.

342. 1421. die 29. mensis Augusti, in *Wiślica*.

Wladislaus II. rex Poloniae Chemcae de *Dąbrówka* duos mansos agri in eadem villa *Dąbrówka* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incomodis prudenter occurimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad constantis fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei merita, quibus fidelis noster Chemka de *Dambrowka* nobis dilectus complacuit, et in futurum aucto fidelitatis studio poterit prestancius complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum specialium prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi duos mansos liberos, dictos *Nyerzandowske* in villa nostra predicta *Dambrowka* circa *Oborniki*[1])

in districtu Poznaniensi sita, cum omnibus dictorum mansorum vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, necnon agris, pratis, campis, aruis, agriculturis et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad eòsdem duos mansos spectantibus, et specialiter cum duabus areis, que nunc sunt in eisdem mansis, et cum omnibus superfluitatibus, alias wlgariter *zbytky*, que superfluunt de agris kmethonum iam cultis et extirpatis, damus, donamus, inscribimus et largimur temporibus perpetuis. Racione quorum mansorum ad quamlibet expedicionem generalem in bono equo cum balista debite armatus, in lorica et alijs apparatibus, ad hoc spectantibus, ipse et successores nobis et nostris successoribus obsequi tenebuntur et seruire. Insuper damus sibi et eius successoribus greges ovium et iumentorum indomitorum et aliorum peccudum et peccorum seruandi omnimodam facultatem, ita tamen, quod hoc sit sine dampno kmethonum eiusdem ville *Dambrowka* aliarumque sibi vicinarum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Actum in *Wyslicia* ipso die Decolacionis beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo primo. Presentibus ibidem magnificis et nobilibus: Sandziwogio de *Ostrorog* pallatino, Moscicio de *Stanschewo* castellano Poznaniensibus, Vincencio de *Schamotuli* subpincerna Kalisiensi, Petro Cordebog de *Trzebaw* subdapifero Poznaniensi, Przetpelkone de *Copidlowo* subdapifero Kalisiensi, Dobrogostio de *Prussyme* et Iohanne Glowacz de *Graboschewo* testibus fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et wenerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis r. P. vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 358). Po pieczęci pozostał tylko sznurek z zielonego i blado różowego jedwabiu.

[1]) *Dąbrówka,* wieś w pow. obornickim.
Oborniki miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

343. 1421. die 7. mensis Novembris, in *Kalisz.*

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet divisionem bonorum ab Anna relicta vidua Nicolai de *Modła* cum sorore sua Barbara, uxore Nicolai Strosberg civis Posnaniensis factam.

R. Przy podziale tym Anna Mikołajowa z Modły córka Mikołaja Gotardowicza, mieszczanina kaliskiego oddaje siostrze swej Barbarze Strosbergowej wieś *Rozdziałowo*[1]) wraz z młynem należącym niegdy do sołtystwa w *Tłokinii*[2]) pod Kaliszem z tytułu działu macierzystego. In *Calis* feria sexta ante festum b. Martini confessoris. Testes: Stanislaus de

Myelschino, Michael Lunak de *Urbanowa,* Sulco de *Przedzino,* Iohannes de *Schczeppy,* Iohannes de *Szekirky* et Vincencius de *Gluchowo* heredes.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 32), opatrzony jest większą pieczęcią herbową starosty Sędziwoja z Ostroroga, wyobrażającą herb Nałęcz, a zawieszoną na zielonym jedwabnym sznurku, na którejto pieczęci odwrociu wyciśnięta jest mała pieczęć herbowa tegoż starosty.

[1]) ***Rozdziałowo,*** **dziś w Wielkopolsce nie istnieje.**
[2]) ***Tłokinia,*** **wieś w pow. kaliskim.**

344. 1421. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis renovat litteras erectionis sculte-tiae in *Sękowo.*

R. Poznanie in capitulo generali feria quarta proxima post festum s. Martini. Andrzej biskup poznański wznawia na prośby Wojciecha, Tomasza, Piotra, Macieja i Stefana braci rodzonych, oraz Wawrzyńca sołtysów *ville Sankowo,*[1]) wedle świadectwa ludzi wiarogodnych zatracony przez niedbałość przywilej lokacyjny sołtystwa w tejże wsi. Sołtystwo ma posiadać 3 łany wolne wraz z gościńcem, ogrodem i sześciu zagrodnikami, tak, jak dawniej, z dwoma wyspami *Oraniec* i *Dąbrowiec,* i połową lasu *Sirow,* wyjąwszy pól w tym lesie, które wykarczowali mieszkańcy wsi *Wilczyna,* dalej trzecią część opłat z każdej rzeczy osądzonej et *resignacionum alias wsdawyn.* Oprócz tego otrzymują sołtysi prawo zakładania łąk tudzież *indagines alias zapusthi* w swych rolach i lesie *Sirow,* utrzymywania owiec i koni, ile będą chcieli, z własnym pastuchem, jednak bez szkody stada wiejskiego, łowienia ptaków sieciami i ptakami, polowania tak na grubego, jako i na małego zwierza na całym obszarze *Sękowa.* Za to mają służyć sołtysi biskupom na dobrym koniu. Testes: Mathias Dria decanus, Nicolaus de *Glamboczek* archidiaconus, Nicolaus de *Schobotha* custos, Nicolaus de *Nyewyesch* cantor, Iacobus Prasmowski seruiens, Iohannes de *Drzewicza* Varscheuiensis archidiaconus, Iasco decanus Gnesnensis, Nicolaus Lanthman, Nicolaus Czyothczany officialis, Hector Slupko, Nicolaus Dobyeschewski, Clemens de *Drzewicza,* Iaroslaus de *Concolewo,* Lutko de *Brzezye,* Iacobus de *Grandy,* Iacobus de *Viganowo,* Andreas Laskarii, Iohannes de *Nyewyesch* decanus Wladislauiensis, Iohannes Raksycz, Iohannes Thwardowski, Miroslaus de *Bythin,* Slavnyk archidiaconus Uneyouiensis, Sbyluth, ecclesie Poznaniensis prelati et canonici.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1499—1509.

[1]) ***Sękowo,*** **wieś w pow. szamotulskim.**

345. 1422. die 6. mensis Ianuarii, in *Przemęt.*

Andreas alias Iędrzych advocatus de *Przemęt,* advocatiam in oppido *Przemęt* Ioanni Czoelner abbati monasterii de *Wieleń* CXXX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Acta modernorum idcirco priuilegijs confirmantur, ne per maliciam posterorum, quod ferri solet, valeant irritari. Nouerint ergo presentes et futuri, presencium (tenorem) inspecturi, lecturi ac audituri, quod sub anno Natiuitatis Domini M CCCC XXII, ipso die Epyphanie Domini nostri Iesu Christi, in domo honesti viri, Iohannis Borack, proconsulis opidi *Przemunt* eiusdem anni constituti, nos Andreas alias Iandrzich olym advocatus in *Przemunt* cum uxore mea legitima Agnethe, et cum pueris nostris legitimis Petro et Margaretha et adhuc cum hijs, qui nasci debeant, non compulsi nec coacti, sed bona et matura deliberacione et sano consilio prehabito nostrorum amicorum, advocaciam ante opidum *Przemunth* [1]) cum quatuor mansis agri et(s) eandem vocaciam(s) spectantibus, et cum omni iure et dominio, censibus, fructibus et vtilitatibus, videlicet agris, pratis, siluis, borris, rubetis, virgultis, riuulis, obstaculis et aquarum decursibus et cum maccellis in opido *Przemunt* ad eandem advocaciam spectantibus, carnificum, pistorum, sutorum et cum tercio denario regiminis iudicij ibidem in opido *Przemunth,* penitus nichil nobis ex hijs remanentes, vendidimus et resignauimus in veram et perpetuam possessionem, venerabili domino Iohanni Czoelner abbati monasterij *Velyn* alias lacu(s) sancte Marie et toto conuentui eiusdem monasterij et eorum successoribus pro centum marcis et pro triginta marcis latorum grossorum monete Pragensis numeri Polonicalis, ad quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando. Quam quidem pecuniam, videlicet centum marcas et triginta marcas dictus venerabilis dominus Iohannes Czoelner dicti monasterij et toto suo conuentu(s) nobis dicto Andree olym aduocato ibidem in *Przemunth* cum uxore mea legitima et pueris nostris legitimis iam prescriptis, totaliter et complete persoluit et pagauit, eciam dotalicium Agnetis mee uxoris ibi includendo, quod dotalicium pro vsu et vtilitate nostra vberiori conuertimus, tali sub condicione adiecta, quod si supradicta aduocacia, quod absit, aliquas literas latere contingerit et eedem litere ad lucem deuenirent, ille litere ultra presentem literam nullum vigorem nec valorem habere poterint. In isto nos dictus Andreas cum uxore nostra et pueris nostris, prout prescribitur, venerabilem dominum Iohannem Czoelner monasterij *Velyn* alias lacus sancte Marie et totum conuentum dicti monasterij per presentem literam certificamus. Actum et datum sub anno Natiuitatis Domini M CCCC XXII in loco, ut supra. Presentibus hijs viris nobilibus et discretis, videlicet nobili Andrea Boianowfsky, nobili Ianussio Kancolewfsky, nobili Ianussio Popowsky, nobili Dominico Wilkowsky, et discreto domino plebano Nicolao in *Przemunth,* Iohanne Borack proconsule in *Przemunth* cum consulibus eiusdem opidi dicti *Przemanth,* videlicet Stanislao sculteto, Stephano Iargos, Stankone

et Leskone et alijs iuratis et fidedignis, ad illa specialiter petitis et rogatis, per me vero Petrum Wlosth notarium dicti opidi *Przemunt* fideliter conscriptis. Ne ergo scrupulus dubietatis uel obliuionis super hijs oriatur, sigillum meum dicti Andreė olym advocati ibidem in *Przemunth* cum sigillis dictorum nobilium et cum sigillo discreti plebani et cum sigillo opidi *Przemunth* presentibus sunt appensa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Przement N. 10), opatrzony był pierwotnie siedmiu pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Przemęt*, wieś paraf. w pow. babimojskim.

346. 1422. s. d. et m. in *Kalisz.*

Wladislaus II. rex Polonie Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem et Andream episcopum Posnaniensem certiores reddit, sese Bartholomaeo canonico Posnaniensi et plebano de *Srzoda* transferendi ecclesiam parochialem de *Srzoda*[1]) in ecclesiam collegiatam facultatem tribuisse.

R. Ks. Bartłomiej pleban srzedzki pościągawszy dawniejsze fundusze kościoła parafialnego w *Srzodzie* a dodawszy nowe, zamierza ustanowić pewną liczbę kanoników, którzy codzień mają śpiewać godzinki kanoniczne *de Domina* a w dnie świąteczne godzinki *de die* wraz z rektorem szkoły i jego uczniami. Reszta dochodów ma pojść na utrzymanie proboszczów. Relatio Domini Sbignei praepositi ad s. Florianum ante Cracoviam.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1582—1586.

[1]) *Srzoda,* miasto powiatowe w Księstwie poznańskiem.

346. 1422. s. l.

Iacobus heres oppidi *Górka* cum uxore sua Dorothea et filiis Wissota et Luca altare Assumptionis b. Mariae virg. in ecclesia parochiali in *Górka* erigit atque dotat.

R. Fundacya powyższego ołtarza nastąpiła za zezwoleniem miejscowego plebana Stanisława na cześć Wniebowzięcia NPMaryi, św. Bartłomieja apostoła, 10,000 rycerzy męczenników, św. Jerzego oraz św. Doroty i Katarzyny pp. w kościele parafialnym w *Górce*[1]) na prawo od wchodu. Na utrzymanie ołtarzysty przeznacza fundator 6 grzywien groszy praskich, mianowicie 3 grzywny ze wsi *Sobiałkowo,*[2]) i 3 grzywny z miasta *Górka,*

dalej ogród leżący na prawo nad drogą idąc do *Sarnowy*, małdraty mąki z młyna w *Sobiałkowie*, 1 kamień łoju z jatek w *Górce* i 6 groszy szerokich od szewca tamecznego. Ołtarzystą mianują Filipa syna Grzegorzowego z *Górki*, nic od niego niewziąwszy; prawo patronatu zaś zatrzymują fundatorowie dla siebie i swoich spadkobierców. Sabbato infra octauas b. Marie virginis. Testes: Albertus heres in *Szarkowo*, Iohannes dictus Mleczek, Nicolaus dictus Wyanzyk in *Gosthkowo* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1483.

[1]) *Górka.* Z licznych miejscowości tej nazwy, którąby była, oznaczyć nie umiem.
[2]) *Sobiałkowo*, wieś w pow. krobskim.

348. 1422. die 10. mensis Ianuarii, in *Wschowa*.

Ioannes Nankeri de *Kotwicz* partem suam villae *Przyczyna* civitati Wschovensi vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Iohannes de *Czwinna*, heres in *Rydzyn*, castellanus Mederecensis, capitaneus in *Wschowa*, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo ad presenciam nostram et aliorum nobilium veniens Iohannes Nankeri de *Kotwicz*, non compulsus, non coactus, neque aliquo errore seductus, matura deliberacione prehabita, vsus amicorum suorum consilio, et recognouit, quia omnem partem suam ville et hereditatis dicte *Przyczyna*,[1]) in districtu Wschowensi situate, discretis et honestis viris, proconsuli et consulibus totique communitati ciuitatis *Wschowa* ad perpetua tempora vendidisset, cum omnibus vsibus, allodijs, pratis, syluis, nemoribus, rubetis, borris, mellificijs, paludibus, pascuis, lacubus, stagnis, aquis, molendinis, et earum decursibus (s), censibus et prouentibus ac omnibus vtilitatibus, que ibi pronunc sunt et in posterum possunt iniueniri, cum omni iure et dominio, prout ipse solus predictam partem hereditatis nominate habuit et possedit, nichil iuris et proprietatis ibidem pro se et suis successoribus reseruando, et sic, vt premittitur, nominate ciuitati dictam partem suam in *Przyczyna* coram nobis ad perpetua tempora rite et racionabiliter resignauit. Quamquidem vendicionem et resignacionem ratam et gratam habentes, predictam partem nominate ville predictis proconsuli, consulibus, totique communitati Wschowensi nomine regio contulimus habendam, tenendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, commutandam et in vsus ipsorum proprios conuertendam, prout ipsis et ipsorum posteritati melius et vtilius videbitur, possidendam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Wschowa* sabbato post festum Epiphanie, anno Domini millesimo quadrin-

gentesimo vigesimo secundo. Presentibus nobilibus ac strenuis dominis: domino Henrico de *Kotwicz*, Vincencio de *Kuranowo*, Peczkone Ledlaw, Nicolao de *Iaskulki*, Nicolao de *Morewczewo*, Iohanne de *Opelin*, herede in *Hobaczino*, Stanislao Huska et alijs pluribus fidedignis.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 29. (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) *Przyczyna*, wieś w pow. wschowskim.

349. 1422. die 1. mensis Martii, in *Żychlino*.

Nicolaus de *Trąbki* vel de *Buskowo* pro Catharina uxore sua Nicolao de *Żychlino* fideiubet.

Nouerint vniuersi presentis litere noticiam habituri, ad quos presens scriptum venerit siue quos tangit presens negocium, quia ego Nicolaus heres de *Trampky* alias de *Buskowo* fideiussi et per presens fideiubeo nobili viro Nicolao heredi de *Szichlino* pro generosa Katherina conthorali nostra dilecta, sicut vendidimus eidem domino Nicolao de *Szichlino* siluam dictam *Wrzeczona*[1]) vna cum Katherina conthorali nostra, herede eiusdem silue, tali condicione, quod si idem dominus Nicolaus heres de *Sichlino* habuerit dampnum in predicta silua limitacione graniciarum ex parte domini archiepiscopi, hoc est si sibi plus siluam limitaret, quam per illa signa, que nos ostendimus ei vendendo prefatam siluam, hoc dampnum non erit prefati Nicolai heredis de *Schichlino*, sed meum, scilicet fideiussoris, scilicet Nicolai heredis de *Trampky* alias de *Buskowo*, et teneor ego fideiussor hoc dampnum eidem domino Nicolao heredi de *Szichlino* ad simplicem eius loquele relacionem paratis in pecunijs persoluere absque omni eius iuramento corporali, et non debeo euadere eundem dominum Nicolaum aliquo iure siue aliqua occasione uel vadio siue obligacione uel expedicione generali siue regis uel ducis seruicio, nisi paratis in pecunijs, et hoc teneor soluere sub fide et honore, et non debeo eundem dominum Nicolaum heredem de *Szichlino* euadere aliqua antiquitate pro ista fideiussione uel terre Lanciciensis posicione, sicut est mos fideiussioni tres annos et sex ebdomade(s), sed quamdiu non limitabit granicias cum domino archiepiscopo; sed quando idem dominus Nicolaus de *Szichlino* limitabit granicias cum domino archiepiscopo, tunc quando stabunt granicie annum et sex ebdomadas, tunc tenebitur idem Nicolaus heres de *Szichlino* reddere michi prefatam literam. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Presentibus hijs nobilibus viris: Martino dicto Puczek, herede de *Tarnowo*, Nicolao dicto Gosczd herede de *Bethlno*, Clemente herede de *Boczky*, Alberto herede de *Grziboua* vicario Szichlinensi, Mathia herede de *Drzewosky*. Actum et datum anno Domini

M CCCC XXII, in *Szichlino* dominico die, quo in ecclesia Dei decantatur Inuocauit etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 360), opatrzony jest małą okrągłą pieczątką z ciemnego jedwabiu, zawieszoną na pasku pargaminowym, a wyobrażającą zda się herb Prawdzic ale bez prawdy. Napis otokowy: † nicolai. de. tropki.

[1]) *Wrzeciona.* Dziś miejscowość tej nazwy nie istnieje wcale.

350. 1422. die 5. mensis Martii.

Michael Habdank cum Nicolao et Alberto de *Golejewo* tertiam partem villae *Golejewo* Petrassio et Michaeli de *Rogowo* XX marcis vendunt.

Nos Nicolaus heres in *Neparth*, castellanus Crzywinensis, necnon Stachnig subiudex, heres in *Schwekowo*, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quod venientes nostram ad presenciam nobiles viri Michael Habdank vna cum suis nepotibus alias *synowczy*, fratribus germanis Nicolao et Alberto, heredibus de *Golegewo*, nobis ad idem sedentibus, voluntarie et beniuole dimiserunt terciam partem hereditatis *Golegewo* [1]) et ea, que spectant et pertinent ad *Golegewo*, nobilibus Petrassio et Michaeli heredibus in *Rogowo*. Pro qua quidem tercia parte dicte hereditatis *Golegewo* Petrassius heres in *Rogowo* cum suo filio Michaele tenentur et debent dare viginti marcas latorum grossorum Bohemicalium tempore medio vel quouis alio die, et presertim et finaliter ad festum sancti Stephani martyris gloriosi proxime venturum. In casu quod si dictus Petrassius cum filo suo Michaele dictas pecunias darent seu ponerent ad prefixum terminum vel ante, et Michael cum nepotibus capere nollet, extunc quodcumque dampnum magnum vel parvum dictus Michael Habdank haberet, Nicolai et Alberti debet censeri; si vero dictus Petrassius cum suo filio ante instans festum sancti Stephani dictas pecunias exsoluerent, in dictam terciam partem hereditatis eiusdem *Golegewo* et ad ea, que pertinent ad eandem terciam partem, induci et introduci, wlgariter *wyanzany* debent et tenentur. Sin autem dicti Petrassius et Michael dictas pecunias ad prefixum terminum exsoluere non possent, extunc quod coram capitaneo Maioris Polonie resignare tenentur(s). In cuius rei euidenciam sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum in *Crobya* feria quinta post dominicam Inuocauit, anno Domini M CCCC XXII. Presentibus: Ianussio Pziborowski, Martino et Dobyeslao Pacoslawsky et Alberto Surcowsky etc.

Oblata z księgi ziemskiej kościańskiej z r. 1423, fol. 35, w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Golejewo*, wieś w pow. krobskim.

351. 1422. die 23. mensis Martii, Posnaniae.

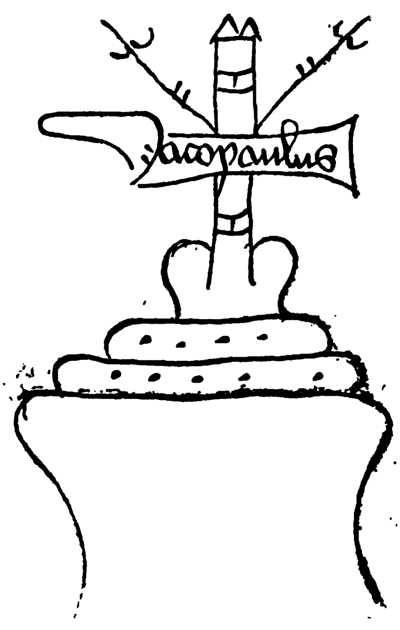
Andreas episcopus Posnaniensis citat capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis, Nicolao archiepiscopo Gnesnensi responsurum.

Andreas Dei et apostolice Sedis gracia episcopus Posnaniensis, executor vnicus ad infrascripta a Sede apostolica deputatus, discretis viris ebdomadarijs sancte Gneznensis ecclesie, ceterisque presbiteris et clericis per et infra ciuitatem et diocesim Gneznensem et alias vbilibet constitutis, qui coniunctim uel diuisim presentibus fuerint requisiti, salutem in domino, et mandatis nostris ymmo uerius apostolicis firmiter et humiliter obedire! Literas sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, eius vera bulla plumbea in cordula canapi more Romane curie dependenti, bullatas, saluas, sanas ac integras, non viciatas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte suspectas, nobis per venerabilem virum, dominum Symonem de *Staw*, altaristam altaris sancti Nicolai in ecclesia Gneznensi, procuratorem, ut dicebat, reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Nicolai archiepiscopi eiusdem ecclesie Gneznensis, cum ea, qua decuit, reuerencia recepisse noueritis sub hijs verbis:

[Sequitur bulla Martini V. P. M. de anno 1420. N. 329 praemissa].

Post quarumquidem literarum apostolicarum presentacionem et recepcionem fuimus per prefatum dominum Symonem procuratorem et nomine procuratorio, quo supra, debita cum instancia requisiti, quatenus ad execucionem ipsarum et contentarum in eisdem iuxta vim et formam nobis in eisdem traditam, procedere et processus opportunos contra prefatos wenerabiles viros, dominos capitulum ecclesie Gneznensis predicte decernere dignaremur. Nosque de veritate contentorum in dictis literis apostolicis plenariam . . . . . . cupientes, eidem domino Symoni procuratori deducta in dictis literis apostolicis verificare et probare mandauimus et ad videndum recipi genera probacionum huiusmodi venerabiles dominos capitulum Gneznense citari decreuimus. Quocirca vobis et vestrum cuilibet in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, quam in vos et quemlibet vestrum trina trium dumptaxat dierum monicione preuia in hijs scriptis ferimus, nisi mandatis nostris huiusmodi ymmo uerius apostolicis cum effectu parueritis, districte precipiendo mandamus, quatenus personaliter accedentes, si comode poteritis, alias in prefata ecclesia metropolitana Gneznensi alta et intelligibili voce citetis publicum per edictum prefatos wenerabiles viros, dominos capitulum ecclesie Gneznensis, quos et nos citamus per presentes, ut coram nobis Poznanie quarta die mensis Maij, si ipsa dies iuridica fuerit, alias die iuridica inmediate sequenti, hora terciarum legittime compareant ad videndum et audiendum per nos in huiusmodi negocio nobis commisso procedi et queuis probacionum genera ad verificandum contenta in dictis literis apostolicis pro parte dicti reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi

recipi et ea, que circa premissa expedienda incumbunt et de necessitate iuris forent et essent tractanda, fieri et seruari; alioquin ad ea, que iuris ordo swaserit, cum parte dicti reuerendissimi patris, domini Nicolai archiepiscopi procedemus, dictorum dominorum capituli ecclesie Gneznensis contumacia seu absencia non obstante. Quidquid autem in premissis feceritis, per patentes literas vestras aut publica instrumenta, harum seriem seu designacionem in se continentes seu continencia, remissis presentibus, nobis fidem faciatis. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras literas citacionis per Iacobum notarium publicum infrascriptum et negocij presentis coram nobis scribam scribi, subscribi et publicari, nostrique appensione sigilli iussimus communiri. Actum et datum Poznanie in curia nostra episcopali, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, die Lune, vicesima tercia mensis Marcij, pontificatus prefati sanctissimi in Christo patris et domini, domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno quinto, hora terciarum uel quasi. Presentibus venerabilibus viris, dominis: Boguslao officiali, Iohanne Ffurman canonicis, Iacobo Prasmowski vicario dicte ecclesie nostre Poznaniensis, Alberto de *Schamothuli*, Iohanne de *Luybstowo* et Iohanne Czeslai de *Coszminek* notarijs publicis, clericis Poznaniensis et Gneznensis diocesis, testibus circa premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Iacobus Mathie de Lancicia, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, ac prefati reuerendi patris, domini mei Andree episcopi Poznanie factique huiusmodi coram eo scriba, dictarum literarum apostolicarum presentacioni et recepcioni, citacionis peticioni et eius decreto, alijsque omnibus et singulis, dum sic, vt premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, occupatus autem alijs negocijs, per alium fideliter scripta, in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis vnacum appensione sigilli prefati reuerendi patris, domini mei episcopi, de eius speciali mandato consignaui in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 361). Pieczęć wraz z paskiem oderwana.

352. 1422. die 25. mensis Martii, in *Rozdrażewo.*

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem capellae ad s. Spiritum in hospitali s. Spiritus in suburbio civitatis *Koźmin*, a Dorothea vidua relicta Ianussii de *Pogorzel* factam.

R. In *Rozdraszewo* in die Annunciacionis b. Marie virg. Kaplica powyższa ufundowaną zostaje pod wezwaniem św. Ducha, św. Maryi Magdaleny i ww. wdów w szpitalu św. Ducha na przedmieściu miasta *Koźmina.*[1]) Fundatorka przeznacza na ten cel 9 grzywien szerokich groszy praskich, jak to wykazuje odnośny dokument starosty wielkopolskiego Sędziwoja z Ostroroga, wydany w Kaliszu d. 13 października 1419. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, wyznacza poświęcenie kaplicy na dzień 6 września, i udziela 40 dni odpustu wiernym, którzyby wyspowiadawszy się byli podczas poświęcenia obecnymi na prymie, matutynie, nieszporach i mszy św. i przez całą oktawę do kaplicy uczęszczając, odśpiewali nabożnie Ojcze nasz i Zdrowaś Marya, oraz na utrzymanie ubogich szpitala złożyli jaką ofiarę. Na księży ustanowionych w kaplicy nakłada biskup obowiązek odprawiania tygodniową 3 mszy, to jest o św. Duchu w niedzielę, za zmarłych w poniedziałek, w soboty zaś o N. Maryi pannie; gdyby zaś na te dnie przypadały jakie święta, natenczas mają te msze w inne dnie odprawić, jednak bez uszczerbku kościoła parafialnego. Oprócz tego mają chorych szpitala duchowo opatrywać i pielęgnować. Sam biskup dodaje do tej fundacyi rocznie jednę kopę szerokich groszy z wiardunków dziesięcinnych swego stołu ze wsi *Goniembice,*[2]) prawo zaś patronatu zlewa na fundatorkę, a po jej śmierci na rajców koźmińskich. Testes: Pasco de *Rozdrazewo* iudex Poznaniensis, Laurencius in *Pogorzel* heres, Iohannes Prusinowski in *Solicowo* et Albertus in *Rozdrażewo* plebani.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1444.

[1]) *Koźmin*, miasto w powiecie krotoszyńskim.
[2]) *Goniembice*, wieś w powiecie wschowskim.

353. 1422. die 13. mensis Aprilis, in *Krzywin.*

Albertus abbas monasterii Lubinensis civitati *Krzywin* aream *Maryszewo* colonis frequentandam confert.

R. Albertus abbas cum conuentu Lubinensi nadaje miastu *Krzywinowi*[1]) dziedzinę *Maryszewo* prawem cywilnem tak, aby mieszczanie mogli tam taksamo role uprawiać, jak to czynią z rolami miejskiemi. Mieszczanie otrzymują wolność lat pięciu, po upływie których mają płacić z łanu po 1 grzywnie groszy szerokich i po 1 wiardunku tytułem dziesię-

ciny; gdyby jednak biskup poznański inny zwyczaj z czasem zaprowadził w pobieraniu swych wiardunków, wtedy i mieszczanie klasztorowi tak samo mają płacić. In *Krzywin* feria tercia proxima post festum Resureccionis Domini. Testes: Materna de *Osiek*, Swantoslaus de *Gylowecz*, Henricus Wyskotha heredes, Iacobus Iemiola preconsul, Simon Otha advocatus de *Krzywin*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1582—1586.

[1]) *Krzywin* miasto w pow. kościańskim.

354. 1422. die 3. mensis Iunii, in *Kościan*.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, Iacobo Borman seu Rorman quatuor partes duarum molarum extra muros civitatis *Kościan* addicens.

Nos Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo (dum) de anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo secundo, feria quarta Penthecostes in *Costan* cum strenuis ac nobilibus viris et dominis Pascone de *Gogolewo* iudice Poznaniensi, Przibislao Grischinsky de *Brenno* dapifero Poznaniensi, Iarotha de *Wylkowo* castellano Radzimensi, Swanthoslao de *Gylowecz* castellano . . . . . . iensi, Martherna de *Osszek*, Stanislao de *Schurkowo*, Stanislao Slapp de *Palandze* et Wischem . . . de *Grobya* heredibus simul iudicio presidebamus, ibi venientem prouidum Iacobum Borman(s) ciuem Costinensem et suos successores legitimos penes quatuor partes molendinorum: aquatici extra muros ciuitatis Costinensis[1]) super flumine *Obra*, et brasealis, quod equis ante castrum in ciuitate sitis, trahitur, conseruauimus et remansimus et presentibus erga Franczkonem ciuem Costinensem sibi adiudicamus iuxta tenorem litere magnifici domini Wincencij Granowsky felicis memorie olim capitanei Maioris Polonie generalis, pro quibusquidem quatuor partibus ipse Franczko prenominatus contra eundem Iacobum Rorman(s) coram nobis iudicialiter agebat, decernentesque dicto Iacobo Rorman(s) et suis successoribus prefatas quatuor partes huiusmodi molendinorum perpetuis temporibus obtinere. Super quo ipse Iacobus Rorman adiudicatum soluit, prout in libro nostrorum iudiciorum de verbo ad verbum continetur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, loco, die et testibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznanskiej, opatrzony jest mniejszą pieczęcią herbową starosty Sędziwoja Ostroroskiego, ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

[1]) *Kościan*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

355. 1422. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae nobiles, terrigenas et incolas terrae Wschoviensis de iure feudali in ius Polonicum transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum hominum memoria solo scripturarum et testium pascitur(s) officio, cuncta rerum negocia tutissime litterarum munimini committuntur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiauie, Lythuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo attendentes, regie maiestatis tunc fame alta clarere preconia et culmen regale proficere, dum subditis suis regia mansuetudo dignatur onera remittere et liberalitatis sue interdum beneficia donis gracie subuenire; ex hoc enim thronus roboratur regius et crescit iugiter deuocio in subiectis, desideria quoque obsequiorum cum incremento fidei increbrescunt. Volentes itaque nobiles terrigenas et incolas terre nostre Wschouiensis, quos nobis plena fides recommendat, graciarum nostrarum amplecti vbertate, vt dum eos amplioribus donis nostre munificencie preuenimus, fecundiori studio ad seruicia nostra provocemus, ad peticiones ipsorum et instancias continuas ipsos a iure feudali et ipsius omnibus condicionibus, obligacionibus et consuetudinibus, modisque vniuersis, quo et in quibus ab antiquo et hactenus nobis et nostris predecessoribus paruerunt et manserunt, consilio nostrorum prelatorum et baronum, ad hoc nobis specialiter adhibito, absoluimus, liberamus et tenore presencium eximimus. Volentes et presentis priuilegij robore decernentes, vt exnunc et in antea perpetuis temporibus duraturis omnibus iuribus, iurisdiccionibus, consuetudinibus, modis ijs et moribus, quibus nobiles terrigene et incole terrarum nostrarum Maioris Polonie tam ex nostra concessione, quam ex aliorum predecessorum nostrorum vti consueuerunt, et ipsi vtantur, gaudeant iugiter et fruantur siue in successionibus, siue in iudicijs, siue in alijs iuribus et eorum exercicijs quibuscumque. Porro quociescumque causas et questiones iudices ipsorum generales, per nostram maiestatem vel nostros successores ipsis more aliarum terrarum regni nostri dandi et ad eorum causas et iudicia assignandi, diffinire quomodolibet nequiuerint, ad iudicem nostrum et iudicium Costense plane, simpliciter, sine modo prouocacionis seu appellacionis pro decisione, diffinicione et meliori informacione huiusmodi questionum et causarum recurrant. Quiquidem iudex pro cognicione dictarum questionum et causarum, siue pro notulis, siue pro litteris aut pro sentencijs seu memorialibus, et ceteri officiales secum in iudicio Costensi presidentes, nichil penitus ab ipsis requirere et exigere teneantur. Nolumus autem, vt aliquis extraneus vel aligenigena(s), sed duntaxat indigena ipsorum et accola prefate terre et districtus Wschouensis, in iudicem ordinarium et terrestrem ipsis preferatur, coram quo iudice per nostram maie-

statem aut nostros successores eis dato pro tempore et deputato, prefati nobiles et non coram alio pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, homicidij, sanguinis, membrorum mutilacionis et quibusuis alijs enormibus excessibus de se querulantibus iure ipsorum terrestri respondere sint adstricti, et omnes alias interuenientes causas experiri. Ceterum fertones latorum grossorum, quos nobis et antecessoribus nostris racione exaccionis generalis, wlgariter *poradlne* dicte, in singulis kmethonibus per singulas villas ipsorum dare consueuerunt, pro nobis et fisco nostro reseruamus et in hoc poterint adhuc nostrum arbitrium expectare liberale. Preterea in omnibus rebus tam mobilibus, quam inmobilibus, in quibus ante huius nostre presentis concessionis graciam ius feudi habuimus, racione successionis vel ex alio quocumque respectu nobis debitis, vsque ad decisionem terrigenarum predictorum, quorum hoc cognicioni committemus, volumus saluum, illibatum et illesum nobis remanere; si vero prefati terrigene Wschouenses de hoc, an nobis in illis rebus competat successio aut non, decidere nequeant, exnunc alios iudices eligendi, dandi et ponendi, qui in huiusmodi negocio iuxta formam, ritum et consuetudinem iuris feudalis pro rebus predictis cognoscant, nobis reseruamus facultatem. Quo facto et agnito prefata nostra concessio perpetuam in omnibus sorciatur firmitatem. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum Gnesne feria sexta in crastino Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo. Presentibus ibidem reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao Dei gracia archiepiscopo Gnesnensis et primate, Iohanne Wladislauiensis, Andrea Posnaniensis ecclesiarum episcopis, necnon magnificis et strenuis; Sandziuogio de *Ostrorog* Posnaniensi, Iacobo de *Konieczpole* Siradiensi et Mathia de *Labischino* Brestensi palatinis, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti Dei gracia episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, et venerabilis Iohannis decani Cracouiensis, eiusdem regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII wieku, str. 32 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) *Wschowa* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

356. 1422. die 13. mensis Iunii, Posnaniae.

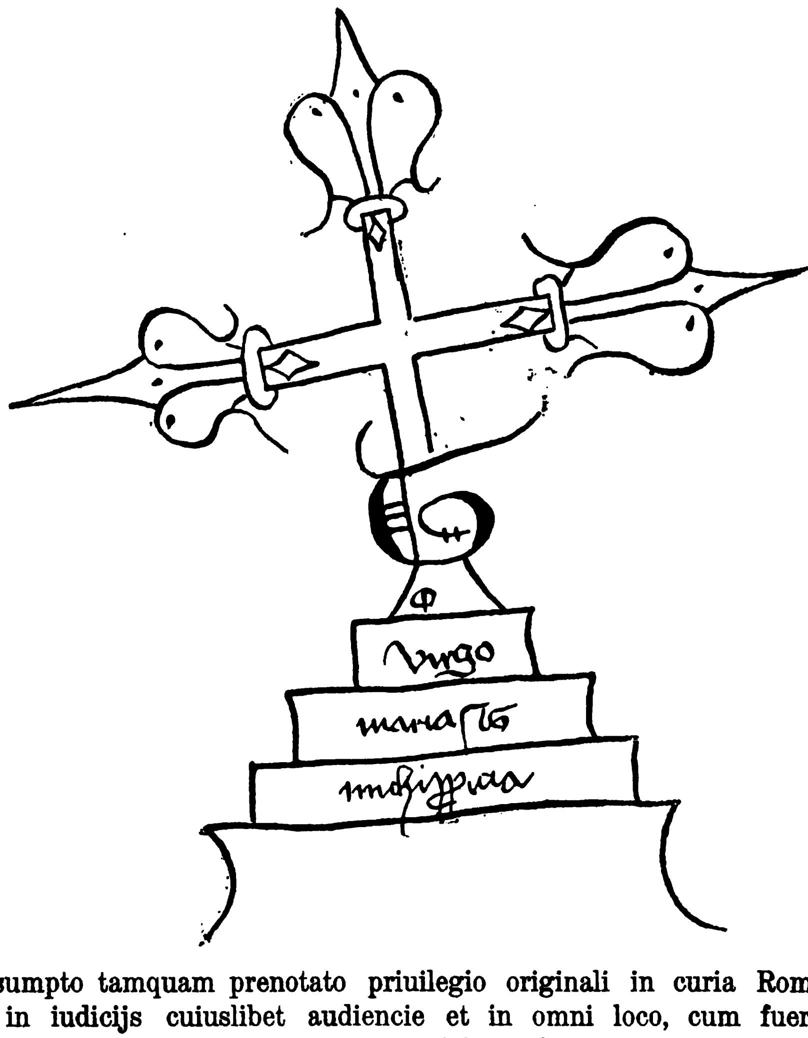
Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis transcribit privilegium quoddam a Henrico duce regni Poloniae et domino Glogoviensi a. D. 1298. datum.

In nomine Domini amen. Per hoc presens scriptum siue publicum instrumentum transsumptum cunctis pateat euidenter, quod coram nobis Boguslao canonico et officiali Poznaniensi, tamquam iudice ordinario in presencia notarij publici infrascripti et testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, constituti personaliter honorabiles viri domini Iacobus de *Wygonowo* archidiaconus Pczewensis et Slupco canonicus Poznaniensis, procuratores wenerabilium virorum capituli Poznaniensis, de speciali mandato wenerabilis et honorabilium virorum Iohannis cantoris, Bartholomei Rinkonis, Symonis de *Kaczkowo,* Ffloriani de *Poclathky,* Miroslai de *Bytin* et Hectoris canonicorum Poznaniensium, ad sonum campane capitulariter congregatorum, priuilegium super libertatibus Gneznensis, Poznaniensis et Wladislauiensis ecclesiarum bone memorie Henrici Dei gracia ducis Polonie, Pomeranie, Slesie et domini Glogouie, quod tunc suis gestabant in manibus, sigillo rotunde figure ab intus et extra de cera communi et alba in filis sericeis brunatici et glauci coloris pendentibus sigillatum, nobis exhibuerunt, tenorem de verbo ad verbum continens in hunc modum:

[Sequuntur litterae Henrici ducis regni Poloniae, Pomoraniae, Sleziae et domini Glogoviensis, datae in *Kościan* in die beati Ioannis Baptistae a. D. 1298.][1])

In cuius quidem sigilli medio quedam ymago stans et erecta hastam in dextera et in sinistra clipeum aquilam continentem et gladium tenens et habens inter ciboreas ad modum castri circumcirca; ad cuius sinistram alia quedam parua ymago quasi in manibus galeam tenens apparebant. Litere vero circumferencialiter scripte taliter legebantur: „Henrici Dei gracia ducis Slezie, Glogovie“, cetera legi non poterant, tamquam vetustate corrupta. Post cuiusquidem priuilegij exhibicionem et presentacionem nobis factas, prefati domini Iacobus archidiaconus et Slupco canonicus, procuratores predictorum dominorum capituli Poznaniensis predicti, ex causis eorum animos ad id compellentibus, predictum priuilegium in forma publici documenti cum interposicione nostri decreti ordinarij, auctoritate nostra, qua fungimur, ad hoc apposita, cui transsumpto velud ipsi originali priuilegio in curia Romana et extra, in iudicijs audienciarum quarumcumque ac in omni loco plena possit fides adhiberi, transsumi cum instancia postularunt. Nos vero Boguslaus canonicus et officialis predicte ecclesie Poznaniensis, tamquam loci ordinarius, attento huiusmodi peticionem fore consonam racioni et quod iusta petentibus non est denegandus assensus, omnibus dicti priuilegij circumstancijs diligenter consideratis, inspectisque et examinatis, ipsum priuilegium per circumspectum magi-

strum Thomam Nicolai de *Opiczicze*, clericum Gneznensis diocesis, notarium publicum infrascriptum transsumi et in publicam formam redigi mandauimus. Et quia ipsum presens transsumptum cum originali, videlicet priuilegio predicto in omnibus et per omnia diligenti collacione et examine simpliciter nichil addendo, nichil minuendo, quod intellectum et sensum potuisset variare, inuenimus concordare, ideo ipsi presenti transsumpto nostrum decretum et auctoritatem ordinariam, qua fungimur, interposuimus et interponimus in hijs scriptis, decernentes, ut ipsi presenti

transsumpto tamquam prenotato priuilegio originali in curia Romana et extra in iudicijs cuiuslibet audiencie et in omni loco, cum fuerit productum, ab omnibus adhibeatur plena fides. Cui sigillum nostrum in euidenciam pleniorem est appensum. Actum et datum Poznanie sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia papę quinti anno quinto, die Saturni tredecima mensis Iunij, hora terciarum, in loco capitulari, sito in

predicta ecclesia Poznaniensi. Presentibus discresis viris, dominis: Nicolao vicecustode, Paulo de *Myszlanthkowo* et Iohanne Michaelis, vicarijs perpetuis in predicta ecclesia Poznaniensi, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Thomas Nicolai de *Opiczicze,* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis priuilegij exhibicioni, presentacioni et recepcionis peticioni et decreti interposicioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 362), opatrzony jest podługowatą pieczęcią z ciemnego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć ta wyobraża pod gotyckiem poddaszem Boga Ojca siedzącego na majestacie, u dołu w niszy klęcząca osoba w lewo zwrócona. Napis otokowy nieczytelny.

[1]) Dokument ten jest ogłoszony drukiem w Kodeksie dyplomatycznym wielkopolskim, tomie II N. 787.

357. 1422. die 18. mensis Iunii, in *Konin.*

Berwoldus scultetus de *Lisiec,* subpincerna Dobrinensis, ecclesiam hospitalem ad s. Spiritum et s. Catharinam in suburbio civitatis *Konin* erigit et dotat.

R. Berwoldus scultetus de *Lyszecz,* subpincerna Dobrinensis, stawia na przedmieściu miasta *Konina*[1]) kościół szpitalny na cześć św. Ducha i św. Katarzyny. Na utrzymanie rektora przeznacza rocznie 6 grzywien monety bieżącej i 2 ćwiertnie mąki żytniej, które tenże ze sołtystwa w *Liścu* wieczyście ma pobierać, a do dawania których fundator siebie i swych spadkobierców pod karami kościelnemi obowiązuje. Testes: Martinus Thome de *Szychlyno,* presbyter, Iacobus Grimislai de *Sdunska wola* diaconus, Albertus, Stanislaus de *Powidz,* Martinus Luthkonis de *Grzimisewicze* clerici et Martinus Schelko opidanus Conynensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1491.

[1]) *Konin,* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

358. 1422. die 5. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus Polny vicarius ecclesiae cathedralis Posnaniensis cum capitulo eiusdem ecclesiae partem villae *Chartowo* ripa fluminis *Warta* in villa *Koziegłowy* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris

Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam discretus vir dominus Albertus Polni, vicarius ecclesie kathedralis Poznaniensis, non compulsus, nec coactus, nec aliquo errore deuio seductus, quinymmo sanus mente pariterque existens et corpore, usus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam suam partem in villa *Charthowo*,[1]) prout tenuit et habuit, cum omni iure et dominio ac cum omnibus usibus, censibus, fructibus, reditibus, prouentibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, areis, siluis, borris, mellificijs, gaijs, mericis, sareptis, virgultis, quercetis, rubetis, venacionibus et aucupacionibus, ffluminibus, lacubus, piscinis, piscaturis, stagnis, paludibus, riwlis, aquis et earum decursibus, molendinis et eorum emolimentis, generaliter cum omnibus pertinencijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad predictam partem spectantibus, quocumque censeantur vocabulo, nichil iuris, proprietatis aut dominij pro se penitus ibidem reseruando, pro rippa fluuij dicti *Wartha*, cum spacio terre, in quo molendinum et aree ad molendinum spectantes, cum orto contineri, collocari et comprehendi possent, in hereditate *Cossyeglowi*,[2]) que hereditas quasi vnum miliare a Poznania distari videtur, wenerabilibus dominis capitulo ecclesie kathedralis Poznaniensis ad sanctum Petrum racione vicissitudinarie commutacionis, inter se racionabiliter facte, perpetue resignauit, per eosdem dominos capitulum habendum, possidendum, vtifruendum, donandum, commutandum, alienandum, vendendum, obligandum et in usus proprios conuertendum, prout ipsis vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie dominico die post festum Visitacionis Marie virginis proximo, anno Domini millesimo CCCC XXII. Presentibus honorabili, strenuo et nobilibus viris et dominis: Martino capellano castri Poznaniensis, Nyemyerza do *Kyschewo*, Paluca proconsule Poznaniensi, Iohanne de *Syekirky*, Alberto de *Swyekothky* et Iacobo de *Prusy* heredibus et testibus fidedignis, ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznanskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, na sznurku jedwabnym uwieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.
[2]) *Koziegłowy*, wieś w tymże powiecie.

359. 1422. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Chwalibogus de *Chyby* capitulo ecclesiae cathedralis Posnaniensis mediam marcam annuam ex proventibus villae *Skorzewo* sex marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Bartholomeus Rinconis canonicus et vicarius in spiritualibus reuerendi in Christo patris et domini, domini

Andree Dei et apostolice Sedis gracia episcopi Poznaniensis ecclesie generalis, ad noticiam omnium et singulorum, presencium et futurorum deducimus per presentes, quod ad nostram et testium subscriptorum accedens presenciam nobilis dominus Chwalibog heres in *Chiby,* non compulsus, nec coactus, neque aliquo dolo circumuentus, sed bona et matura deliberacione prehabita, sponte libereque confessus est, se iusto vendicionis tytulo et non aliquo contractu illicito, qui usurariam prauitatem saperet, vendidisse mediam marcam census annui, monete et numeri Polonicalium, pro sex marcis monete et numeri predictorum, in et super tota hereditate sua *Scorzewo*[1]) dicta, necnon super omnibus et singulis censibus, redditibus, prouentibus, vtilitatibus ac obuencionibus vniuersis ville seu hereditatis *Scorzewo* memorate, venerabilibus, honorabilibusque viris dominis . . capitulo ecclesie Poznaniensis priusdicte. Quemquidem censum medie marce monete et numeri predictorum prefatus dominus Chwalibog de *Chiby* vnacum omnibus et singulis kmethonibus dicte ville *Scorzewo* ad quodlibet festum beate Margarethe uirginis singulis annis prefatis dominis . . capitulo Poznaniensi se submisit soluturum, ac sumptibus proprijs et expensis Poznaniam allaturum sub excommunicacionis, aggrauacionis, reaggrauacionis et interdicti sentencijs, per prefatos dominos . . capitulum Poznaniense ferendis, fulminandis et promulgandis in ipsos: dominum Chwalibog et ipsius successores legittimos, omnesque et singulos kmethones dicte ville *Scorzewo* tociens, quociens ipsos negligere contumaciter contingat solucionem census memorati. Hoc tamen saluo specialiter et expresso, quod sepefatus dominus Chwalibog de *Chiby* et sui successores legittimi dictum medie marce censum, quandocumque poterint et voluerint, pro sex marcis monete et numeri sepius descriptorum, reemendi habebunt et habent plenariam et omnimodam potestatem. Harum quibus sigilla nostrum videlicet et prefati domini Chwalibog heredis, de sciencia ipsius speciali sunt appensa, testimonio literarum. Actum et datum Poznanie die decima mensis Iulij, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo. Presentibus discretis viris, dominis: Philippo de *Ffalcowo,* Nicolao Strozberg de Poznania et Iohanne Petri de *Lupstowo* maiori, clerico Poznaniensis et Gneznensis diocesis, publico imperiali auctoritate notario, cui premissa ad scribendum sunt commissa, alijsque pluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś nie dostaje.

[1]) *Skorzewo* **wieś paraf. w pow. poznańskim.**

360. 1422. die 21. mensis Augusti, in *Uniejów*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet erectionem et dotationem ecclesiae hospitalis ad s. Spiritum a Berwoldo sculteto de *Lisiec*, subpincerna Dobrinensi in suburbio civitatis *Konin*[1] factam.

R. Na rektora nowoufundowanego kościoła nakłada arcybiskup obowiązek, aby oprócz zwykłych mszy odprawiał co poniedziałek za dusze, co środę o Duchu św. a co sobotę do NPMaryi msze a chorych szpitala opatrywał obrokiem duchownym. Prawo patronatu pozostaje dożywotnie przy fundatorze, potem zaś ma przejść na magistrat miasta *Konina*, który jednak tylko wyświęconego księdza arcybiskupowi prezentować ma. In *Unyeow*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1491.

[1]) *Konin* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

361. 1422. die 6. mensis Septembris, prope *Lubicz*.

Wladislaus II. rex Poloniae mercatores Posnanienses a foralibus liberos facit et immunes.

R. Die dominica proxima ante festum Natiuitatis b. Marie virg. loco stacionum iuxta areas exusti oppidi *Lubicz*. Król uwalnia miasto Poznań od opłaty targowego, jakie tamtejsi kupcy przejeżdżający z towarami przez miasta królestwa lub przybywający tamże na jarmarki opłacać musieli i nakazuje władzom królewskim i miejskim, aby się do tego stósowali.

Dokument pargaminowy, nieco uszkodzony, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 477).

362. 1422. die 9. mensis Septembris.

Alexander dux Masoviae, praepositus ecclesiae cathedralis Gnesnensis, Michaelem praepositum ecclesiae collegiatae Plocensis ad s. Michaelem procuratorem suum instituit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno quinto, die Mercurij nona mensis Septembris hora

terciarum uel quasi, in sala domus habitacionis serenissimi principis et domini, domini Allexandri ducis Massowie, in mei notarij publici infrascripti testiumque infrascriptorum ad hec presencia rogatorum et vocatorum, constitutus prefatus illustris princeps et dominus, dominus Allexander Dei gracia dux Massowie necnon prepositus sancte ecclesie Gneznensis, suo et dicte sue prepositure Gneznensis nominibus, acceptando et ex certa sua sciencia ratificando ac gratificando, rataque et grata habendo omnia et singula capitula, conclusa, pacta, placita, ordinata et disposita die vicesima quinta mensis Aprilis anni presentis Gneznensi in capitulo generali per wenerabilem virum dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in *Ploczsko*, procuratorem suum legittimum et ad hoc specialiter constitutum, ex vna, et wenerabile capitulum dicte ecclesie Gneznensis de et super prouisione, disposicione et ordinacione villarum, domorum, ortorum et arearum, que communi vocabulo prepositi et capituli Gneznensis nuncupantur, vbicumque consistencium parte ab altera, prout in notis et prothocollis ac instrumentis desuper hincinde pettitis, rogatis et confectis per circumspectum virum, magistrum Andream Bogussij de *Crosyno*, clericum Wladislauiensis diocesis, notarium publicum et actorum in capitulo Gneznensi scribam, plenius continentur, ad robur, confirmacionem et consumacionem perpetuam atque pacem super hijs memoriamque sempiternam consequendam, omnibus melioribus modis, via, forma iuris et consuetudine, quibus potuit et debuit ac potest et debet, fecit, constituit et sollempniter ordinauit prefatum wenerabilem virum dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in *Ploczsko*, absentem tamquam presentem in suum verum et legittimum procuratorem, actorem, factorem et gestorem suorum negociorum, sindicum ac nuncium specialem et generalem, ita tamen, quod generalitas specialitati non deroget et e contra: dans et concedens dicto suo procuratori plenum mandatum ac liberam et omnimodam potestatem, in omnibus et singulis causis, displicencijs et controuersijs quibuscumque inter ipsum et preposituram suam predictam occasione quorumcumque arbitrorum, sentenciarum et pronunciacionum, hactenus forsitan latorum et habitorum, ex vna et wenerabile capitulum ecclesie Gneznensis predicte de et super collacione et prouisione ac disposicione dictarum villarum, domorum, ortorum et arearum, que ville, domus, orti et aree communiter capituli Gneznensis, vt prefertur, nuncupantur, in quibuscumque locis et districtibus consistant, parte ex altera, iudicialiter uel extraiudicialiter suscitatis et exortis, eciam si super eisdem coram quocumque seu quibuscumque iudice seu iudicibus ordinarijs uel delegatis, in curia Romana et extra, necnon commisarijs, arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus lis pendeat indecisa, eciam si super eisdem in toto uel in parte sentencie diffinitiue iudicum uel arbitrorum, arbitratorum et amicabilium compositorum quorumcumque inter ipsum aut quoscumque alios suos predecessores ordinaria uel delegata auctoritate late sint de nouo, de alto et basso in arbitros, laudatores, diffinitores et amicabiles compositores, ipsosque arbitros, arbitratores, laudato-

res, diffinitores et amicabiles compositores eciam de gremio et collegio capituli predicti nominandi, elligendi et assumendi, et in eos et quoslibet alios communes amicos in plenissima et latissima forma iuxta dictionem sapientum compromittendi dandique et transfundendi plenam et omnimodam potestatem ac liberam facultatem eisdem arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus ordinandi et disponendi de dictis villis, domibus, ortis, areis et earum disposicione, distribucione et prouisione, designandi et distingwendi pro bono pacis et comodi fundum prepositure predicte Gneznensis a communi mensa capituli eiusdem ecclesie Gneznensis, necnon arbitrandi, laudandi, componendi summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu iudicij et figura, renunciandique omnibus et singulis iuribus, litibus, controuersijs, priuilegijs, sentencijs diffinitiuis iudicum et arbitrorum quorumcumque et conseruacionibus Romanorum pontificum desuper emanatis et decretis quibuscumque, necnon statutis, rescriptis, conswetudinibus, apellacionibus, in integrum restitucionibus et recursui habendo ad arbitrium boni viri, ac generaliter omnibus ut singulis excepcionibus et defensionibus, sibi de iure uel de facto competentibus, per que seu quas sentencia, laudum, ordinacio, arbitrium et queuis alia disposicio in premissis prefatorum dominorum arbitrorum et amicabilium compositorum posset impugnari aut quouis modo, causa, colore et occasione in toto uel in parte violari, subiciendique eundem dominum constituentem et suam prepositurам ac successores suos pene peccuniarie vsque ad summam quatuor millium ducatorum, necnon censuris et sentencijs excommunicacionis quibuscumque de obseruando arbitrio, ordinacione et sentenciarum dictorum compromissariorum, arbitrorum, arbitratorum et amicabilium compositorum, ipsamque sentenciam, laudum, ordinacionem, disposicionem et arbitramentum approbandi et omologandi, iuramentum quodcumque circa premissa necessarium et opportunum in animam ipsius domini et domini constituentis presentandi et quascumque alias cauciones, firmitates et obligaciones nomine eiusdem domini et domini constituentis faciendi et ex aduerso prestari videndi, ipsumque dominum constituentem pro premissis obseruandis iurisdiccioni iudicum ordinariorum quorumcumque subiciendi, vnum uel plures procuratorem seu procuratores loco sui substituendi ipsosque reuocandi et onus huiusmodi procuracionis in se reassumendi et generaliter omnia et singula alia faciendi, que in premissis et circa premissa et eorum quodlibet necessaria fuerint seu quomodolibet opportuna, eciam si talia, que mandatum magis exigant speciale, et que ipsemet dominus et dominus constituens faceret et facere posset, si premissis et cuilibet premissorum personaliter interesset. Promitens michi notario publico infrascripto sollempniter stipulanti et recipienti vice et nomine omnium et singulorum, quorum interest, se ratum, gratum atque firmum perpetuo tenere et inuiolabiliter obseruare omne id et quidquid per prefatum suum procuratorem et eius substitutum quemlibet actum, factum, gestum, ordinatum fuerit in premissis, necnon iudicio sisti et iudicatum solui, ipsosque suum procuratorem ac substitutos ab eo et quemlibet

eorum releuare ab omni onere satisdandi sub omnium bonorum suorum obligacione ac ypoteca. Super quibus omnibus et singulis prefatus serenissimus princeps et dominus, dominus Allexander Dei gracia dux Massouie et prepositus sancte Gneznensis ecclesie predicte, a me notario publico infrascripto publicum seu publica instrumenta dari et confici (petebat). Acta sunt hec anno, indiccione pontificatus, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis Iacobo de *Szaborow* decretorum doctore, Hincza (?) canonico Plocensi et Iohanne de Bochna capellano prefati illustrissimi principis et domini, domini Allexandri ducis Massowie, presbiteri Cracouiensis diocesis, testibus circa premissa et alijs quampluribus fidedignis.

Et ego Michael Mathie de *Schidlowia*, clericus Cracouiensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis constitucioni, ratihabicioni et ordinacioni alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, meque manu propria huic subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus et requisitus.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 363). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony żadną.

363. 1422. die 12. mensis Octobris, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi Sandconem plebanum ecclesiae Posnaniensis ad s. Adalbertum ad praeposituram ecclesiae in *Węglewo* commendat.

R. In Poznania, feria secunda proxima ante festum s. Heduigis. Król Władysław przedstawia Mikołajowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Sądka plebana u św. Wojciecha w Poznaniu, na probostwo wsi *Węglewo*, którego prezenta do króla należy, a które w skutek dobrowolnej zamiany pomiędzy dotychczasowym proboszczem Piotrem a wspomnianum Sądkiem na ich probostwa zawakowało.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1424.

364. 1422. die 2. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet divisionem bonorum inter Nicolaum archidiaconum Posnaniensem et Petrum heredes villae *Głęboczek*, et Dobrogostium eorum fratrem germanum factam.

R. Poznanie feria secunda proxima post festum Omnium Sanctorum. Przy tym podziale Mikołaj archidyakon poznański wraz z bratem Piotrem otrzymują wieś *Głęboczek* [1]) z obowiązkiem spłacenia wszystkich spólnych długów oraz wydania za mąż i wyposażenia sióstr niezamężnych; Dobrogost zaś otrzymuje wieś *Szymankowo*.[2]) Testes: Miroslaus de *Bytyn* canonicus Poznaniensis, Stanislaus, Iohannes de *Ostrorog*, Derslaus de *Orzeskowo*, Michael Lunak de *Urbanowo*, Albertus de *Splawye* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1451--1454.

[1]) [2]) *Głęboczek* i *Szymankowo* wsie w powiecie obornickim.

365. 1422. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis ecclesiae parochiali de *Slesin* decimam piscem de stagno Slesinensi confert.

R. Andrzej biskup poznański, nadaje kościołowi parafialnemu w mieście *Slezinie*,[1]) którego prawo patronatu do biskupów poznańskich należy, dziesiątą rybę w łowieniu niewodem w jeziorze slezińskim począwszy od mostu aż do *Przewłoki*, nadto wolność łowienia małą siecią, zwaną zabrodnia, i wędkami na brzegach tegoż jeziora. Testes: Petrus de *Kobelino* decanus Posnaniensis, Iohannes cantor, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Paulus de *Czechow* Sremensis, Iacobus de *Wyganow* Pcewensis archidiaconi, Vincencius decanus Gneznensis, Nicolaus de *Kiki* decretorum doctor, archidiaconus, Petrus licenciatus in decretis, scolasticus Gneznenses, Hector prepositus Gluschinensis, Boguslaus officialis, Florianus de *Poklathki*, Bartholomeus Benonis, Ianussius de *Scholowo*, Simon de *Kaczkowo*, Nicolaus Bronissij, Nicolaus Lantman, Mirosco de *Bitin*, Nicolaus Czotczany, Slupco de *Schamotuli*, magister Strzesco, Vincencius de *Dambno* dictus Koth, prelati et canonici Poznanienses.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta de a. 1638.

[1]) *Slesin*, niegdy miasteczko w pow. konińskim.

366. 1422. die 22. mensis Novembris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum, inter Nicolaum primum capellanum capellae leprosorum ad s. Crucem et Marcum praepositum ecclesiae ad s. Martinum litem dirimens.

R. Poznanie in stuba habitacionis Nicolai archidiaconi Gneznensis, vicarii in spiritualibus Posnaniensis Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis, iudex cause etc. wydaje w asystencyi Mikołaja archidyakona gnieźnieńskiego i Piotra z *Kobylina* dziekana poznańskiego a w imieniu Andrzeja biskupa poznańskiego wyrok w sprawie pomiędzy Mikołajem pierwszym kapelanem kaplicy trędowatych u św. Krzyża, należącej do parafii św. Marcina, a Markiem proboszczem tejże parafii. Kapelanowi wolno w kaplicy, w miejscu pewnem i czystem przechowywać św. sakramenta i udzielać takowych trędowatym oraz ich służbie (*familia*), wyjąwszy chrztu, oraz wolno ich grzebać na cmentarzu kaplicznym. Kapelanowi wolno także odprawiać msze każdego dnia; w dnie jednak świąteczne winien napominać obcych, aby do swojej własnej parafii na nabożeństwo chodzili i przede mszą jedno tylko uderzenie dzwona dozwalać; podczas Ewangelii zaś i Podniesienia ma być zwykłe dzwonienie dozwolonem, aby przechodnie mogli wstąpić do kaplicy i oddawać cześć Bogu. W dnie powszednie wolno kapelanom w sposób zwykły na mszę kazać dzwonić. Jeśliby jakie ofiary na ołtarz były składane, te mają należeć do kapelana. Testes: Bernhardus in *Costrzin*, Iohannes in *Pawlowo* plebani, Iurge Markel proconsul, Albertus Wyanssowsky consul Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 33). Po pieczęci podługowatej pozostał okruch wiszący na sznurze z nici jedwabnych pomarańczowych.

367. 1423. in Frankfurt.

Vincentius guardianus conventus ad s. Franciscum in Frankfurt testatur, Iacobum et Hansonem filios Tyterici abbatem monasterii Paradisiensis solutum reddidisse.

R. Bruder Vyncencius aldir Gardian in deme Clostir s. Vranciscus in der Stat Vrankinforte an der Odir, oświadcza, iż przed nim i innymi zakonnikami jego klasztoru, jako i radą miasta Frankfurtu rozstrzygnięty został spór pomiędzy Jakubem i Hansem, synami ś. p. Tytericha a klasztorem paradyskim, w którym zmarły Tyterich dawniej przebywał i umarł, a to w ten sposób, że wspomniani synowie i ich przyjaciele zrzekają się do Andrzeja Wantholcza opata i klasztoru paradyskiego wszelkich pretensyj z powodu swego ojca. W radzie miejskiej zasiadali podówczas:

Frederich Belko, Hans Gruneberg, Petir Dene, Hans Zetheler, des irsten Vritagis na der heylig. Tage uns. lyben Hern.

Oryginał parganinowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć odcięta od dokumentu i osobno przechowana, jest podłużna i wyobraża w górnej części NPMaryę z dzieciątkiem, w dolnej, przedzielonej na dwie połowy, dwie postacie w długich szatach. Napis nieczytelny.

368. 1423. die 7. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Smichnam de *Mikołajewice* et Derscam uxorem Vincentii de *Drachów* litem dirimens.

R. Iohannes de *Qwyathkowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, Gnezne feria quinta in crastino Epiphanie Domini, in terminis particularibus oświadczają, że gdy na tych roczkach zasiadali wraz z Pietraszem z *Żernik* chorążym, Mikołajem z *Grzybowa* burgrabią gnieźnieńskimi i zastępcami wojewody Jana Coza, sędziego Wincentego z *Chwalikowa*, podsędka Tomka z *Małochowa*, chorążego Jana Sobyeuchy, wtenczas oświadczył przed nimi woźny Sworko, że Smichna z *Mikołajewic* wykonała przysięgę na wniosek Dzierzki, żony Wincentego z *Drachowa*, oskarżonej przeż tęż Smichnę o zabójstwo jej męża. W skutek tego sędziowie powyżsi wydali wyrok skazujący Dzierzkę na zapłacenie Smichnie w 6 tygodniach kary 30 grzywien pod karą wielką sądową.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1453.

369. 1423. die 18. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz.*

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Ulricum Ukrow de *Osieczno* quartam partem villae *Osieczno* Iacobo abbati de *Bledzewo* CC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Vlricus Vkrow de *Ossyeczno* non compulsus, non coactus, neque aliquo sinistro modo seductus, sed sanus mente pariter in corpore existens, vsus amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam quartam partem hereditatis seu ville *Ossyeczno,*[1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, ac cum omnibus vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, campis, agris, pratis, siluis, boris, mellificijs,

gaijs, quercetis, virgultis, rubetis necnon aquis earumque decursibus, molendinis, fluminibus, lacubus, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis et riwlis, generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad eandem sortem ipsius integraliter spectantibus et quocumque censeantur alio nomine, nichil iuris siue dominij pro se aut suis legitimis successoribus penitus reseruando, pro ducentis marcis latorum grossorum Pragensium, numerique Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, wenerabili ac deuoto viro, domino Iacobo abbati in *Bledzewo* et suo conuentui perpetue vendidit et coram nobis more solito rite et racionabiliter imperpetuum resignauit, per eundem dominum Iacobum abbatem et suum conuentum habendum, tenendum, vendendum, donandum, obligandum, commutandum, possidendum, vtifruendum et in vsus proprios libere conuertendum, prout ipsis aut suis successoribus melius ac vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Medzyzrecz* feria secunda ipso die sancte Prisce virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo tercio. Presentibus nobilibus viris: Iaxy burgrabio Medzyzrecensi, Michaele Lunak de *Vrbanowo*, Nicolao de *Ruthsky*, Iohanne de *Czeracz*, Iohanne de *Syekyr* et Iohanne de *Krzissewnyky* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu, opatrzony jest wielką pieczęcią herbową Sędziwoja Ostroroga ze zwykłego wosku, zawieszoną na sznurku jedwabnym zielonym, na której jako odwrocie wyciśnięta pieczęć mała herbowa tegoż Sędziwoja.

[1]) *Osieczna*, niegdy wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

370. 1423. die 12. mensis Martii, in *Rozdrażewo.*

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, inter Nicolaum Wata de *Kosiczyn*, et Maulinum necnon Ianussium fratres Lest dictos, de violentia quadam litem dirimens.

R. Pasek Gogolewski iudex Poznaniensis, podaje do wiadomości list sądu królewskiego kościańskiego, który mu wręczył Klimecz sołtys z *Małego Iłowca*. Piszą w tym liście do Paska Gogolewskiego sędziego i do Mroczka *z Kleszczewa* podsędka poznańskiego Moscic ze *Stęszewa* poznański, Swiętosław z *Iłowca* karzecki kasztelanowie, Zachariasz z *Piaskowa* burgrabia kościański, Materna z Osieka zastępca wojewody, Stanisław Jurkowski, Stanisław Kamieniewski zastępcy wasi, Mikołaj niegdyś Położejewski zastępca podkomorzego, Pełka z *Grzybowa* zastępca chorążego i Wojtek Sarkowski, że gdy w roku 1423 feria quinta post festum Epiphanie w Kościanie na sądzie królewskim zasiadali, wtenczas stanąwszy przed nimi na wyznaczonym mu terminie Mikołaj Watha z *Kosiczyna*

zeznał, że Maulyn Lest i Janusz brat jego, dziedzice Koźmina, najechawszy go w domu z 12 szlachty, zabrali go w niewolę i 600 grzywien okupu nań nałożyli, czemu według zeznania woźnego nikt z obecnych nie zaprzeczył, lubo sprawców trzech- i czterokrotnie wywoływał. Gdy dalej tenże woźny oświadczył, że namienieni bracia Lestowie na termin, który im był ze strony Mikołaja Waty wyznaczony, się nie stawili, zaś ten ostatni za oba termina przysądne uiścił (*adiudicatum soluit*), wzywa zatem sąd powyższy sędziego i podsędka poznańskich, aby Mikołajowi Wacie list przysądny (*littera adiudicatoria*) wystawili, jakto innym szlachcie czynią i jak to jest zwyczajem ziemskim. Wezwaniu temu czyni się niniejszem zadość.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęci brak.

371. 1423. die 27. mensis Aprilis, Gnesnae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Alexandrum ducem Masoviae, praepositum Gnesnensem et capitulum ecclesiae metropolitanae Gnesnensis litem dirimens.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione prima prima (s), pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius sexto, die vicesima sexta mensis Aprilis, hora terciarum uel quasi, in ecclesia Gneznensi, in loco capitulari in nostra notariorum publicorum et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presencia personaliter constituti wenerabiles viri, domini Wincencius decanus, Nicolaus archidiaconus, Iohannes cantor, Swanthopelk cancellarius, Albertus de *Byelawi*, Petrus de *Cobilino,* Nicolaus de *Gorka*, Albricus, Nicolaus Bronissij, Przedwogius de *Grandi*, Nicolaus Iaroczsky, Paulus de *Czechowo*, Iohannes Budconis, Benedictus de *Modla*, Wladislaus de *Opporowo*, Iaroslaus, Martinus de *Sczawino*, Iohannes de *Rudzicza* et Iacobus de *Schuchorzewo*, prelati et canonici dicte ecclesie Gneznensis, ad sonum campane capitulariter congregati, suo ac tocius capituli dicte ecclesie Gneznensis nominibus, ex vna, et honorabilis vir dominus Sdzeslaus rector parochialis ecclesie in *Goszdowo* diocesis Poznaniensis, procurator substitutus per wenerabilem virum, dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis Plocensis, procuratorem principalem et legitimum magnifici principis et viri, wenerabilis domini Alexandri ducis Mazouie, prepositi dicte ecclesie Gneznensis, de quorum quidem procuratorum mandatis, tam dicti domini Michaelis principalis, quam eciam domini Sdzeslai ipsius substituti per certa instrumenta publica nobis notarijs infrascriptis ac eciam prefatis dominis de capitulo

facta fuerat plena fides, pro dicto magnifico duce Allexandro preposito et sua prepositura ac ipsorum nominibus ex certa eorum sciencia, non vi, dolo, metu, swasione, suggestione aut fraude circumuenti, sed eorum bona et libera voluntate, attendentes graues dissenssiones et displicencias crebris vicibus inter capitulum et prepositos ecclesie Gneznensis, qui fuerunt pro tempore, ac eciam ipsum ducem dominum Allexandrum et prepositum de et super collacione, prouisione, disposicione et iurisdiccione villarum, domorum, ortorum et arearum, que communi vocabulo ville, domus, orti et aree capituli Gneznensis nuncupantur, suscitatas et ortas, super quibus licet inter easdem partes diuerse sentencie tam iudicum, quam arbitrorum fuissent per diuersos et diuersis temporibus promulgate et super eisdem sentencijs confirmaciones apostolice obtente: quia tamen contra mentem et voluntatem dictarum parcium ac ipsorum et mense capituli dispendium emanarant nec ex radice caritatis procedebant, et ex ipsarum sentenciarum promulgacione nullus effectus nec quies parcium poterat ordinari et haberi, vnde dicti domini prelati et canonici, volentes inter se et dictum dominum ducem Allexandrum prepositum et suam prepositaram Gneznensem premissis displicencijs et controuersijs finem imponere, et ne in recidiwum refricentur, inter se fraterna caritate et per medium amicorum disponere et ordinare, prefati domini decanus et capitulum Gneznense suo, dominus vero Sdzeslaus procurator procuratorio prefati domini ducis Allexandri prepositi et ipsius preposituro nominibus compromiserunt et compromissum fecerunt vnanimiter et concorditer de alto et basso in wenerabiles viros, dominos Nicolaum prepositum sancti Iohannis ante Gneznam, ordinis sancti Augustini Sepulcri domini Ierosolimitani, Wincencium Wneouiensem et Thomam Lanciciensem ecclesiarum collegiatarum archidiaconos, Gneznensis diocesis, ibidem presentes et compromissum huiusmodi in se voluntarie pro quiete et comodo parcium suscipientes, tanquam in arbitros, arbitratores, ordinatores, laudatores et amicabiles compositores, dantes et concedentes eisdem dominis arbitris et arbitratoribus plenam et liberam potestatem, auctoritatem, arbitrium et licenciam et mandatum irreuocabile super premissis villis, domibus, ortis et areys, capituli Gneznensis communi vocabulo nuncupatis, ac omnibus et singulis controuersijs, litibus et displicencijs ipsorum occasione exortis, simpliciter et de plano ac sine figura et strepitu iudicij ac summarie in scriptis uel sine scriptis laudandi, sentenciandi, arbitrandi, ordinandi et inter ipsas partes amicabiliter componendi et decidendi, semel uel pluries, tam de iure, quam de facto, et partim de iure et partim de facto et de equa equitate secundum ipsorum dominorum liberam voluntatem distingwendi et diuidendi mensam capituli a mensa prepositi et mensam prepositi a mensa capituli et de bonis tam mense capituli quam mense prepositi disponendi, ordinandi et statuendi partibus presentibus siue absentibus, stando uel sedendo, parcium iuribus visis uel non visis, diebus feriatis uel non feriatis, qualiter, quando et quomodo dictis dominis arbitris et arbitratoribus placuerit seu melius pro comodo ipsarum parcium videbitur expedire: promitentes et

conuenientes dicte partes inter se, videlicet decanus et capitulum ipsorum ac mense capituli, dominus vero Sdzeslaus procurator dicti domini ducis Allexandri et prepositi ac sue prepositure Gneznensis nominibus per solempnem et legittimam stipulacionem hincinde inter eas ac in nostris manibus interuenientem, quod hoc presens compromissum et contenta in eo ac omnia et singula, que dicti domini arbitri et arbitratores seu maior pars eorum super premissis villis, domibus, ortis et areis, necnon diuisione mense capituli a mensa prepositi et mense prepositi a mensa capituli sentenciauerit, laudauerit et arbitrati fuerint, statuerit et ordinauerit, attendere, facere et cum effectu parere et inuiolabiliter obseruare, et ipsorum laudo et arbitrio, arbitramento, sentencie, statuto, ordinacioni non contrauenire per se seu alium uel alios aliqua racione uel causa, de iure uel de facto, in iudicio uel extra, necnon ab ipsorum arbitrio, arbitramento, laudo, sentencia, ordinacione et statuto in parte uel in toto, tacite uel expresse, publice uel clam non appellare nec de aliqua nullitate vel iniquitate quacumque racione opponere uel excipere aut agere, directe uel indirecte, quocumque ingenio uel colore seu facere aut dicere in iudicio uel extra, per que huiusmodi laudum, arbitrium, arbitramentum, sentencia, ordinacio et statutum in toto uel in parte posset annullari, cassari, irritari, reuocari, infringi uel quouis alio modo turbari uel disolui, sed omnia et singula, que arbitrata, laudata, ordinata, sentenciata et statuta fuerint per eosdem dominos arbitros et artbitratores, uel eorum partem maiorem, rata, grata habebunt et perpetua stabilitate obseruabunt sub pena quatuor milium ducatorum auri puri de Camera, boni et iusti ponderis, pro vna medietate parti tenenti arbitrium et arbitramentum, et pro alia medietate fabrice ecclesie Gneznensis per partem contrauenientem persoluenda, que pena quociens comittatur et comissa soluatur, quociens fuerit contrauentum, et qua pena soluta uel non soluta, nichilominus laudum, arbitrium, arbitramentum, sentencia, ordinacio et statutum dictorum dominorum arbitrorum in sua stabilitate et robore perseueret: renunciantes dicte partes sub pena predicta omnibus et singulis appellacionibus, prouocacionibus, suplicacionibus, in integrum restitucionibus, excepcionibus doli mali, vis, metus, decepcionis et fraudis, fori et cuiuslibet rei ita non geste et ita non habite, aliter scripte, quam acte et geste, necnon quibusuis alijs ipsis de iure uel de facto competentibus uel competituris et recursui habendo ad arbitrium boni viri ac eciam iuri docenti, generalem renuncciacionem non valere, nisi precesserit specialis, ac generaliter omni auxilio iuris canonici uel ciuilis, necnon priuilegijs, statutis, consuetudinibus, sentencijs iudicum uel arbitrorum, conseruacionibus Sedis apostolice desuper obtentis sub quibuscumque decretis uel interposicionibus, contrarium factum irritantibus, inhibicionibus et rescriptis impetratis uel impetrandis, eorum vsu, omnibusque et singulis auxilijs legis et canonis, quibus contra premissa uel eorum aliquod predicte partes seu earum altera hincinde per se uel alium seu alios venire possent uel quouismodo se iuuare uel tueri. Acta sunt hec presentibus ibidem honorabilibus viris, dominis: Iaroslao preposito

Calisiensi, Gneznensis diocesis, Bartholomeo Rinkonis canonico Poznaniensi et Nicolao Nepcone vicecustode dicte Gneznensis ecclesiarum. Tandem vero anno, indiccione, pontificatu et loco, quibus supra, die vero XXVII mensis Aprilis, hora terciarum uel quasi, prefati wenerabiles viri domini Nicolaus prepositus sancti Iohannis, Wincencius Vneouiensis et Thomas Lanciciensis archidiaconi, arbitri et arbitratores huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, volentes in huiusmodi negocio rite procedere, primitus tractatum cum dictis partibus prehabito ac differencijs et difficultatibus, que interuenerant, ad concordanciam iuxta vota ipsarum parcium reductis, ac omnibus et singulis rite discussis, deliberacione sufficienti prehabita, dictisque dominis suprascriptis, videlicet Wincencio decano, N. archidiacono, Iohanne cantore ac alijs prelatis et canonicis suprascriptis, suo et dicti capituli, necnon domino Sdzeslao procuratore dicti domini ducis Allexandri prepositi et sue prepositure Gneznensis nominibus coram ipsis dominis arbitris et arbitratoribus comparentibus, laudumque et sentenciam arbitralem ferri petentibus, ipsi domini Wincencius et Thomas archidiaconi, arbitri et arbitratores prefato domino Nicolao preposito sancti Iohannis, ipsorum collega comiserunt vice ipsorum atque sua ferre sentenciam arbitralem. Quiquidem dominus Nicolaus prepositus suo et dictorum dominorum coarbitrorum nominibus sentenciam arbitralem in scriptis tulit et pronunciauit, cuius tenor sequitur et est talis:

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus prepositus sancti Iohannis ante Gneznam, ordinis sancti Augustini Sepulcri Dominici Ierosolimitani, Wincencius Wneouiensis et Thomas Lanciciensis collegiatarum ecclesiarum archidiaconi, arbitri, arbitratores et amicabiles compositores per et inter magnificum principem, virum wenerabilem, dominum Allexandrum ducem Mazouie, prepositum Gneznensem, suo et dicte sue prepositure ac per ipsius domini Allexandri procuratorem legitimum, honorabilem virum, dominum Sdzeslaum, rectorem parochialis ecclesie in *Goszdowo*, diocesis Poznaniensis, de cuius mandato procuracionis nobis legittima fuit facta fides, ab vna, et wenerabiles viros, dominos Vincencium decanum, ceterosque prelatos et canonicos ac capitulum dicte ecclesie Gneznensis, in generali capitulo capitulariter congregatos, ipsorum et dicti capituli nominibus ab altera partibus, de et super collacione, prouisione et disposicione villarum, domorum, ortorum et arearum, communi vocabulo capituli Gneznensis nuncupatarum, necnon iuribus, iurisdiccionibus earundem villarum, domorum, ortorum et arearum et quibusuis alijs displicencijs premissorum occasione suscitatis et exortis, electi et assumpti, ex potestate nobis tradita et concessa, inprimis dictis partibus volentibus et ita pronuncciari et diffiniri petentibus ac inter se fraterna caritate et ne expost in recidiwum refricentur, super premissis villis, domibus, ortis, areis, molendinis et displicencijs et controuersis propter hoc suscitatis et exortis, finem imponentibus, attento presertim, qualiter prepositura dicte ecclesie in suo vero fundo sit tenuis et exilis, et qualiter prepositi, qui fuerint pro tempore, plures villas mense communis capituli pro se sepius vendicabant et vsurpare

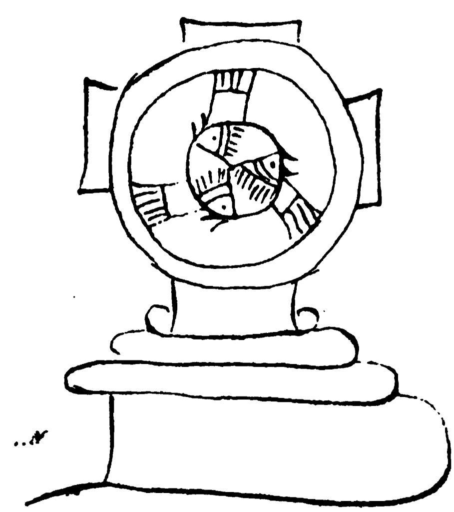
nitebantur, propter quod multe scrupulositates et controuersie inter prepositos pro tempore et capitulum suscitabantur, eatenus ut dicta prepositura ac communis mensa capituli honesto modo ac ipsi prepositure vtili distingwatur et discernatur, arbitramus, dicimus, pronuncciamus, sentenciamus, diffinimus, laudamus, disponimus et ordinamus, quod dictus dominus Allexander dux et prepositus ac ipsa prepositura Gneznensis perpetuis temporibus villam *Scarbimirzicze*,[1]) que antiquus fundus eiusdem preposituro et de qua villa dubietas vertebatur, prout hactenus possedit, ita et possideat cum omnibus decimis et maldratis, prope opidum *Kyszcowo* in villis quibuscumque nominibus seu cognominibus appellentur. Item de expresso consensu et voluntate dictorum dominorum de capitulo pronunciamus, diffinimus, statuimus et ordinamus, quod prepositus Gneznensis, qui fuerit pro tempore, et prepositura pro sustentacione sui status et onerum incumbencium, villas videlicet *Goszdowo, Mnichowo* cum villa *Parczewo*,[2]) decimis preposituro vicina et acomoda, que ville alias de mensa capituli fuerant et ad eam spectabant, deinceps habeat pro fundo sue preposituro in perpetuum; in quibus villis de cetero non possit per capitulum aut quemquam alium nomine capituli molestari. Et ad maius robur premissorum prefati domini prelati et canonici ac capitulum omni iuri proprietatis et dominij, quod ipsis et dicto capitulo ac ipsius mense compecijt, competebat et competit ac compétere posset, a se et dicta mensa capituli abdicando per expressum, in nostris manibus renuncciauerunt et resignauerunt, ipsumque ius proprietatis et dominij in dictam prepositurani et prepositos pro tempore transfuderunt et transtulerunt, ac renuncciant, resignant, trasferunt et transfundunt, nullum eis aut dicte mense ius preprietatis, dominij et iurisdiccionis in eisdem villis reseruantes. Item quia eciam prefatus dominus Sdzeslaus procurator dicti domini ducis Allexandri et prepositi, ipsius et dicti domini prepositi nominibus sponte et libere et per expressum renuncciauit omnibus iuribus et iurisdiccionibus, proprietatibus et dominijs dicto domino preposito et sue preposituro in alijs villis, molendinis, domibus, ortis et areis, que communi vocabulo capituli nuncupantur, competentibus, et si que sibi competebant, compecyerant, competant et possunt competere quouismodo, transferentes et transfundentes omne ius predictum ac omnia iura in prefatum capitulum ecclesie Gneznensis, saluo moderamine infrascripto, videlicet, quod prepositura suam aream antiquam, que est penes curiam archiepiscopalem, habeat et teneat, prout tenet et habet, et quod si prepositus, qui fuerit pro tempore, erit habilis ad tractatus capituli et capax distribucionum cottidianarum, ac eciam prouisionum villarum capituli, pro se vnam ex prouisionibus prefati capituli, quam vacare contingerit illo tempore, quo capitulo intererit, optare poterit et ita obtinere, prout alij domini de capitulo obtinent, alias prouisiones, videlicet taxam de eadem persoluendo ad manus procuratorum capituli. Quequidem prouisio ex causis, ex quibus posset aufferri alicui prelato uel canonico, eciam dicto domino preposito aufferri poterit et alteri de eadem per capitulum libere prouideri. Domos vero, ortos et areas canonicales circum-

circa Gneznensem et sancti Laurencij ecclesias, dominus prepositus, qui fuerit pro tempore, in capitulo generali et non alias cum consilio capituli, aut si absens fuerit a capitulo, extunc senior prelatus aut canonicus, qui protunc fuerit in eodem capitulo, nomine dicti domini prepositi, conferet vni, non alteri, quam de gremio capituli, cum vacabunt, et preferatur residens non residenti; ita eciam et nos dicimus, senenciamus, pronuncciamus, diffinimus et ordinamus per dictas partes inuiolabiliter obseruandum. Item quia dictus Sdzeslaus dicto procuratorio nomine renunciauit omnibus et singulis sentencijs tam iudicum, quam arbitrorum et eciam confirmacionibus per Sedem apostolicam et ex certa sciencia ac interposicionibus decretorum quorumcumque contrarium factum irritancium, presertim Vrbani sexti, Bonifacij noni, Innocencij septimi, Gregorij duodecimi, Allexandri quinti, Iohannis vicesimi tercij et Martini quinti ac aliorum Romanorum pontificum, necnon priuilegijs, consuetudinibus, rescriptis, statutis et disposicionibus quibuscumque, per que appareret seu appare posset, dictum prepositum et prepositure ecclesie Gneznensis aliquod ius in dictis villis, domibus, ortis et areis pertinere et spectare quouismodo aliter, quam in proxime prescripto articulo continetur, igitur et nos ex potestate nobis tradita et voluntate ac expresso consensu dictarum parcium predictas sentencias tam iudicum, quam arbitrorum, confirmaciones, priuilegia, rescripta, consuetudines, statuta et disposiciones et ordinaciones quascumque, per que veniri possent contra presentem nostram ordinacionem, sentenciam et arbitramentum, cassas esse volumus et irritas ac viribus vacuatas: volentes, prout et dicte partes voluerunt, quod de cetero ex ipsis nulli parcium comodum aliquod ex eis proueniat quouismodo. Item dictis partibus volentibus et per expressum affectantibus et assumentibus pronuncciamus, sentenciamus, laudamus et arbitramur, quod dicte partes presentem nostram sentenciam, prout lata est, per ipsorum literas et sigilla ratificent, aprobent et muniant infra hinc et festum beatorum Simonis et Iude apostolorum sub pena superius descripta. Item volumus, quod si ex hac nostra sentencia inter partes aliqua dubietas uel ambiguitas seu obscuritas nasceretur, nobis aut duobus nostrum interpretacionem, declaracionem infra hinc et dictum festum beatorum Simonis et Iude faciendam reseruamus. Quaquidem sentencia, ut prefertur, lecta, lata et publicata, prefati domini Wincencius decanus nomine tocius capituli Gneznensis et Sdzeslaus procuratorio dicti magnifici ducis domini Allexandri prepositi et sue preposititure nominibus ipsam sententiam in omnibus suis articulis atque punctis, prout lata est, ratam atque gratam habentes, ipsam approbauerunt et emologauerunt, promittentes eam inuiolabiliter perpetuo obseruare cum effectu, petentes ipsis dicte partes super omnibus et singulis premissis a nobis notarijs publicis confici vnum vel plura publicum seu publica instrumenta, ac promittentes per solempnem stipulacionem in nostris manibus per eos sponte factam, quod huiusmodi sentenciam arbitralem cum suo compromisso, ac omnia et singula contenta, acta et acticata per literas et sigilla prepositi et capituli Gneznensium ad perpetuam rei memo-

riam iuxta pronuncciacionem dictorum dominorum arbitrorum roborare et munire. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, diebus, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem: Wincencio decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Swanthopelkone cancellario, Alberto de *Byelawi,* Petro de *Cobilino,* Nicolao de *Gorka,* Albrico, Nicolao Bronissij, Przedwogio de *Grandi,* Nicolao Iaroczsky, Paulo de *Czechowo*, Iohanne Budconis, Benedicto de *Modla,* Wladislao de *Opporow,* Iaroslao Martino, de *Sczawino,* Iohanne de *Rudzicza* et Iacobo de *Schuchorzewo,* prelatis et canonicis Gneznensibus, necnon Simone Mathie de *Staw,* altarista, Daniele vicario Gneznensibus, Nicolao de *Sduny* ac Mirononye de *Domanyewo* plebanis ecclesiarum, testibus circa premissa.

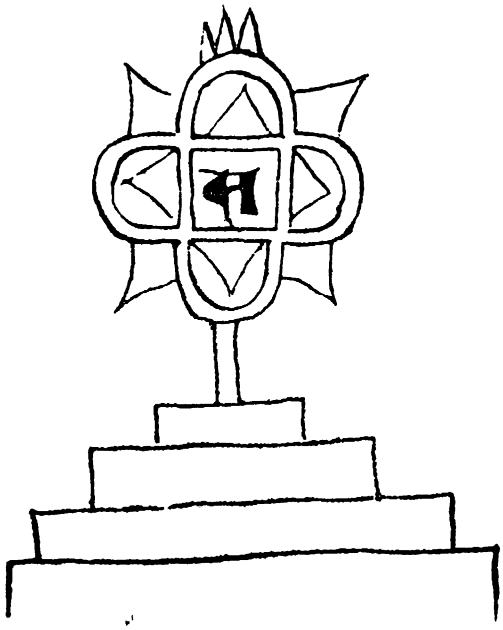

Et ego Martinus Pauli de *Goloczicze,* clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis compromisso, potestatis dacioni, pene stipulacioni, renuncciacioni, sentencie arbitralis prolacioni et pronuncciacioni, emologacioni et approbacioni ac alijs omnibus et singulis premissis vnacum circumspectis viris magistris Andrea Bogussij de *Crossyno* clerico Wladislauiensis et Andrea Derslai de *Iaczkowo* clerico Gneznensis dyocesium, publicis imperiali auctoritate notarijs infrascriptis et testibus prenominatis presens in tefui etc.

Et ego Andreas Bogussij de *Crosyno,* clericus Wladislauiensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis compromisso, potestatis dacioni, pene stipulacioni, renuncciacioni, sentencie arbitralis prolacioni et pronuncciacioni, emologacioni et approbacioni ac alijs omnibus et singulis premissis vnacum pre et infrascriptis Martino Pauli de *Goloczicze* et Andrea Derslai de *Iaczkowo* Gneznensis dyocesis clericis etc.

Et ego Andreas Derslai de *Iackowo* clericus Gneznensis diocesis, publicus auctoritate imperiali notarius, quia premissis omnibus et singulis vnacum magistris Martino de

Goloczicze, Gneznensis et Andrea Bogussij de *Crosyno* Wladislauiensis dyocesium clericis, notarijs publicis et testibus suprascriptis presens interfui, eaque sic fieri vidi etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 365), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami. Z tych pierwsza okrągła, w zwykłym lecz już zwietrzałym wyciśnięta wosku, zawieszona na sznurku z różowego lecz już zupełnie zblakłego jedwabiu, jest większą pieczęcią kapituły katedralnej gnieźnieńskiej; po drugiej pieczęci pozostało tylko pasmo różowych nici jedwabnych.

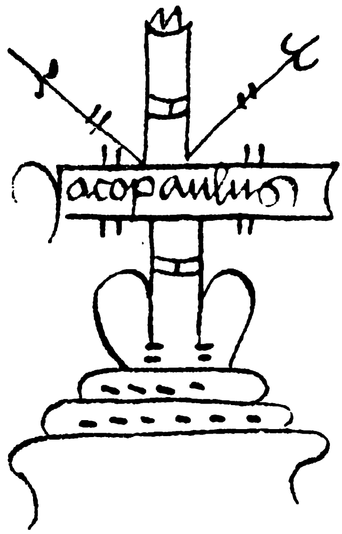
Jest w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej jeszcze drugi egzemplarz oryginalny tego wyroku (N. 366), który był niegdy również dwiema opatrzony pieczęciami. Po pierwszej pozostał tylko sznurek z różowego spłowiałego jedwabiu, po drugiej wisi ułomek wosku bez wycisku na sznurku z pąsowego jedwabiu.

372. 1423. die 26. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus Groszman rector ecclesiae parochialis de *Waliszewo* testatur, sese a capitulo ecclesiae metropolitanae Gnesnensis decimam manipularem ex allodio villae *Waliszewo* ad vitae tempora obtinuisse.

In nomine Domini amen. Sub anno a natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Cristo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno sexto, die Saturni, vicesima sexta mensis Iunij, hora terciarum, in loco capitulari, coram wenerabilibus et honorabilibus viris, dominis Wincencio electo, Nicolao archidiacono, Benedicto de *Modla*, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo* et Martino de *Sczawino* prelatis et canonicis ecclesie Gneznensis, tunc capitulariter congregatis, coram notario et testibus infrascriptis ego Nicolaus Groszman rector parochialis ecclesie in *Walischewo*[1]) recognoui et per presentes recognosco, me decimam manipularem diuersi grani post allodium ibidem in *Walischewo* recepisse et leuasse, et recipere debeam ad tempora vite mee uel quam diu dictam ecclesiam in *Walischewo* actualiter possidebo ex predictorum dominorum gracia speciali michi facta et non aliter nec alio modo. Si autem me prefatam ecclesiam in *Walischewo* commutare contingat, extunc dicta decima ad

mensam dictorum dominorum de capitulo Gneznensi redeat et reuerti debeatur. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes meas recognicionis literas per Iacobum notarium publicum et facti huiusmodj scribam infrascriptum subscribi et publicari meique sigilli, quo vtor, iussi communiri. Actum et datum Gnezne, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus discretis viris, dominis: Petro mansionario et Iohanne Gusdzalka vicario perpetuo Gneznensi, testibus ad premissa.

Et ego Iacobus Mathie de Lancicia clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis recognicioni, alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hanc recognicionem propria manu conscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo nomineque meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli prefati domini Nicolai plebani, quo vtitur, consignaui, in fidem et testimonium omnium premissorum requisitus etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 367), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

[1]) *Waliszew*. wieś paraf. w pow. gnieźnieńskim.

373. 1423. die 5. mensis Iulii, Posnaniae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Boguslaum praepositum hospitalis ad s. Spiritum extra muros civitatis Posnaniensis et Iohannem Zythe de hortis et agris quibusdam litem dirimens.

R. Wincencius electus et decanus Gneznensis, et Nicolaus de *Kyky* decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, vicarius in spiritualibus Poznaniensis, podają do wiadomości akt notaryalny, sporządzony przez Mikołaja Jakubowicza z *Pleszewa*, kleryka dyecezyi gnieźnieńskiej, notaryusza publicznego, w czasie i miejscu niżej wyrażonem, mocą którego wybrani zostali na sędziów polubowych w sprawie pomiędzy Bogusławem proboszczem szpitala św. Ducha pod murami Poznania a Janem Zythe mieszczaninem o grunta i ogrody we wsi *Kokundorf*,[1]) miastu przyległej, z których jeden leży pomiędzy Klemensem sołtysem i Maciejem Brucza

tamże, drugi pomiędzy Klemensem sołtysem i Stefanem, a trzeci i czwarty pomiędzy Bartłomiejem Debon i Piotrem Hirt. Strony zobowiązały się poddać się bezwarunkowo wyrokowi; którаby go złamała, pokupi 50 grzywien stronie przeciwnej i drugie 50 grzywien na rzecz szpitala pomienionego. Datum die Martis, 5. mensis Iulii, in domo Vincencij electi etc. Gneznensis, penes ecclesiam Poznaniensem. Testes: Paulus de *Czechow*, archidiaconus Srzemensis, Bartholomeus Rinkonis, canonici Poznanienses.

Na mocy tego instrumentu wydają wyrok, iż Jan Zythe ma zatrzymać własność nad pomienionemi gruntami, które gdyby Bogusław chciał koniecznie posieść, ma takowe za sumę, na jaką się zgodzą, od Jana wykupić; wszystkie zaś wyroki wydane w tej sprawie przed rozpoczęciem sądu polubownego, mają być wieczyście umorzone.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 35), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których pozostała tylko druga, mianowicie pieczęć obrazowa Mikołaja archidyakona gnieźnieńskiego z herbem Godziemba.

[1]) *Kokundorf.* Dziś wieś tej nazwy w pobliżu miasta Poznania nie istnieje.

374. 1423, die 12. mensis Octobris, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum Nicolao Biały medium mansum agri in villa *Siekirki male* addicens.

R. In castro Poznaniensi feria tercia ante festum s. Heduigis. Derslaus de *Orzeschcowo* burgrabius Poznaniensis, Stanislaus Slap loco palatini, Nicolaus Czeczerad loco iudicis, Nicolaus Siekirka loco subiudicis, Przibislaus de *Gryżyna* dapifer Poznaniensis, Nicolaus de *Bandlewo*, strenui, Philippus de *Clesczewo* et Nicolaus de *Swiekothki* piszą do Paska z *Gogolewa* i Mroczka z *Kleszczewa* sędziego i podsędka poznańskich, że gdy w czasie i miejscu powyższem na poroczkach zasiadali, przysądzili byli Mikołajowi Białemu dzierżenie pół łana wraz z trzema łąkami w *Małych Siekierkach*,[1]) które był Tomisław z tychże *Siekierek* temuż Mikołajowi w 2 kopach groszy praskich zastawił, aby je tak długo posiadał, dopuki dług nie zostanie mu zwrócony. Proszą zatem wspomnianego sędziego i podsędka, aby Mikołajowi wydali pismo przysądzające, ich pieczęciami potwierdzone.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1426.

[1]) *Siekirki male*, wieś w pow. szredzkim.

375. 1423. die 6. mensis Novembris, in *Lubin.*

Albertus abbas monasterii Lubinensis Nicolao de *Bojanice* exstruendi molam prope villam *Ierka* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Vt rei geste qualibet ambiguitate semota, apud presentes et apud posteros noticia luculencior habeatur, igitur nos Albertus diuina paciencia abbas vna cum conuentu fratrum nostrorum monasterij Lubinensis, notum fieri cupimus presentibus et futuris, quia dedimus laborioso viro Nicolao de *Boyanicze* molendinum in loco plano et spacioso ante hereditatem nostri monasterij, que *Girka*[1]) wlgariter nunccupatur, in dextra parte vie, que ducit de *Lubin* in *Costan*, contulimus et indulsimus iure hereditario construendum, tali condicione interclusa, quod idem Nicolaus et sui sequaces nobis et nostris successoribus de eodem molendino medietatem fructuum seu metretarum dare tenebuntur. Eciam predicto Nicolao et suis successoribus ad prescriptum molendinum addidimus et adiunximus vnum ortum cum area pro edificacione domus prope hocidem molendinum, racione cuius orti nobis ipse et sui coheredes et nostris successoribus tenebuntur deseruire iuxta conswetudinem molendinatorum, qui sunt sub nostro dominio. Dum vero molares seu lapides et alia instrumenta eiusdem molendini fuerint destructi et destructa, extunc nos medietatem et dictus Nicolaus et sui sequaces medietatem pro comparacione dictorum lapidum uel instrumentorum apponere tenebimini et tenebuntur. Item pro reformacione [vencialium] uel ipsius molendini nos et nostri successores robora eidem molendinatori cum ductura teneamur expedire; dictus vero Nicolaus et sui sequaces reformare tenetur et tenebuntur. Eciam prescripto Nicolao damus et concedimus hoc idem molendinum cum orto et area vendere et commutare, nostra autem voluntate prehabita ad hoc (et) consensu. Vt autem hec nostra donacio robur obtineat firmitatis, presentem literam nostro et nostri conuentus sigillorum (munimine) duximus roborandam. Datum et actum in *Lubin,* in die sancti Leonardi confessoris, sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tercio etc. Presentibus nobilibus dominis: Matrona herede in *Oszek*, Henriko de *Ruszynowo* et alijs fide dignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 33), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których po jednej tylko reszta czarnego jedwabnego sznurka pozostała.

[1]) *Jerka*, wieś w pow. kościańskim.

376. 1423. die 15. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. archiepiscopo Gnesnensi mandat, ut propter haeresim Hussitorum cum episcopo Posnaniensi archidioecesim suam lustret.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1466.

377. 1423. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

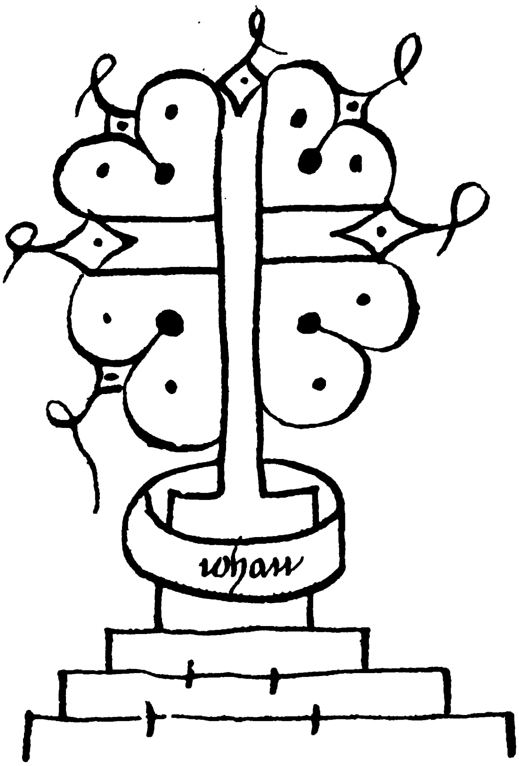
Capituli ecclesiae cathedralis Posnaniensis statutum de dignitatibus, praebendis et reditibus eiusdem ecclesiae distribuendis.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo XX tercio, indicione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora terciarum uel quasi, in loco capitulari, sito in ecclesia kathedrali Poznaniensi, in presencia mei notarij publici, tempore generalis capituli in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, venire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane capitulo prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis, coram venerabili viro, domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interuenerunt venerabilis vir, dominus Petrus de *Cobilyno,* decanus et infrascripti venerabiles et honorabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniensis, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personaliter residentes, qui possent ad capitulum comode euocari, potestas tocius capituli erat et residebat ac est et residet, considerantes ipsi domini prelati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende in dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouentibus et alijs obuencionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici ipsarum dignitatum et prebendarum non valent neque possunt sine maxima penuria sustentari et ex eo alibi victum querentes a seruicijs ipsius ecclesie et residencia personali retrahuntur, alique vero dignitates, personatus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus ceterisque obuencionibus in tantum habundantes, quod vna dignitas, personatus uel vna prebenda posset pluribus dignitatibus, personatibus, prebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et ubertate fructuum gaudentes, vix semel in anno uel biennio suam presenciam in

ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates, rixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur, iura ecclesie indefensa relinquuntur, et cottidie, prout facti euidencia docuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum autem omnes, qui in vna ecclesia vni domino famulantur, equali gaudere debeant stipendio porcionis, et ideo prefati domini Petrus decanus necnon prelati et canonici infrascripti, ipsorum tociusque capituli Poznaniensis nominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equalitatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egencium inopie consulatur, et persone ipsius ecclesie ad residenciam inuitentur et imminencia cottidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur et iura ipsius ecclesie per canonicorum presenciam, quanto sit maior eorum numerus, conseruentur: ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, decorem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Poznaniensis, crebris vicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et digesto consilio, diligenti deliberacione inter se prehabita, vnanimiter et concorditer ut capitulum et tamquam capitulum de expresso consensu et uoluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et in nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eiusdem ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedentibus uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Poznaniensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuenciones vniuerse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur, cedencium uel decedencium, proueniant et obueniant atque cedant in commune, et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus ac ipsorum possessione quandocumque et qualitercumque, ut prefertur, aliqua dignitatum et prebendarum vacauerit usque ad ultimam dignitatem uel prebendam ipsius ecclesie, procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et nomine capituli possidere. Ita, quod deniceps quicumque post huiusmodi statutum et constitucionem ad dignitates, personatus uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti nec plus petere possint quauis racione, ingenio et colore. Et primo dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marcas dumptaxat, alij vero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati, quilbet ipsorum sedecim marcas; canonici vero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marcas monete Bohemice, numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marca computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta,

Alij vero fructus, redditus, prouentus, decime et obuenciones, si qui et si que superfuerint aut imposterum excreuerint, pro imminentibus cottidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residenciam facientes et diuinis officijs interessentes et non alios, infirmis seu iusta et racionabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruicijs et negocijs occupatis, dumptaxat exceptis, et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout racionabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro cottidianis et manualibus distribucionibus singulis diebus distribuant et equaliter diuidantur. Demum vero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa sciencia predicta omnia et singula in presenti statuto contenta, prout sonant, continuo ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuncciens et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini, pro bono statu et euidenti vtilitate ipsorum dominorum statuencium et ecclesie Poznaniensis. Et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinacionis ratificacioni, confirmacioni et approbacioni correccionem, addicionem, diminucionem, modificacionem et quamlibet interpretacionem prefato reuerendo patri, domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt: promittentes et consencientes concorditer nemine discrepante, quod quidquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel dominuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo, proinde acsi ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo, ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti capituli nominibus presentes literas seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capitulo et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari, ipsorumque sigillis appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris, Nicolao Koslowsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowiecz, Iohanne de *Scholowo,* Nicolao Czothczani, Miroslao de *Bithin,* Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli* prelatis et canonicis dicte eccclesie Poznaniensis.

Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky* vicario in spiritualibus et Petro de *Cobilino* decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti vnanimi edicioni et ipsius ratificacionis, confirmacionis, approbacionis, correccionis, addicionis, diminucionis, modifica-

cionis et interpretacionis reseruacioni et promissioni, alijsque omnibus et singulis, que dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, sed alijs occupatus negocijs, per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus de ipsorum dominorum sciencia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach uwieszonemi, których dziś brak.

378. 1423. die 12. mensis Novembris, Posnaniae.

Erectio et dotatio mansionariorum in ecclesia parochiali de *Szamotuły* a Dobrogostio succamerario Gnesnensi et Vincentio castellano Medzirecensi, heredibus de *Szamotuły* facta.

R. Nicolaus decretorum doctor et officialis Posnaniensis wiadomo czyni, że Dobrogost podkomorzy gnieźnieński i Wincenty kasztelan miedzyrzecki, dziedzice *Szamotuł*, bracia rodzeni, w obliczności Sędziwoja z Ostroroga wojewody poznańskiego i starosty generała wielkopolskiego fundują ośmiu mansyonarzy przy kościele parafialnym szamotulskim[1]) i uposażają ich 51 grzywnami szerokich groszy praskich z dóbr *Piechanin, Lubin, Mościejewo, Nowawieś* pod *Szamotułami, Witowle* i *Krąpiewo.*[2]) Oficyał pomieniony zatwierdzając tę fundacyę, dodaje na dalsze uposażenie dziesięciny małdratowe z *Szamotuł, Nowejwsi, Gaju* i *Szczuczyna,* które dawniej pobierał proboszcz szamotulski, mając za to obowiązek utrzymywania dwóch kaznodzieji, jednego polskiego, drugiego niemieckiego, któryto obowiązek ma teraz przejść na mansyonarzy. Testes: Petrus de *Cobylino* decanus,

Nicolaus de *Sowyno* scolasticus, Iohannes cancellarius, Paulus de *Czechowo* archidiaconus Srzemensis, Boguslaus, Bartholomeus Rynkonis, Ianussius Scholowsky, magister Nicolaus Coslowszky, magister Strzesko, Nicolaus Bronissij, Miroslaus de *Bythyn*, Nicolaus Lanthman, Petrus de *Nowyecz*, Slupko, prelati et canonici Poznanienses.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1486.

[1]) *Szamotuly*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
[2]) *Piechanin*, wieś w pow. kościańskim.
Mościejewo, wieś w pow. miedzychodzkim.
Witowle, dziś *Witobel*, wieś w pow. poznańskim.
Krąpiewo, wieś w pow. bydgoskim.
Lubin i *Nowawieś*, miejscowości tych oznaczyć nie umiem.

379. 1423. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* decretorum doctor, archidiaconus Gnesnensis et vicarius in spiritualibus Posnaniensis, recenset dotem ecclesiae collegiatae in *Srzoda*.[1])

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1582—1586.

[1]) *Srzoda*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

380. 1423. die 12. mensis Decembris, Gnesnae.

Sdeslaus plebanus de *Gozdowo*, procurator Alexandri ducis Masoviae, episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae Gnesnensis de XXX marcis et XX marcis solutum reddit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius octauo, die Martis, duodecima mensis Decembris, hora quasi vesperorum, in stuba admodum venerabilis viri, domini Benedicti de *Modla*, canonici et vicarij in spiritualibus et officialis Gneznensis, prope eandem ecclesiam Gneznensem sita, in meique notarij publici et testium infrascriptorum presencia constitutus personaliter discretus vir, dominus Sdzeslaus plebanus de *Gosdowo*, procurator et nomine procuratorio reuerendi in Christo patris inclitique principis, domini Allexandri episcopi Tridentini, ducis Mazouie, de cuius procuracionis mandato per instrumentum publicum de manu Stephani Gregorij de *Coldramb*, clerici Gneznensis diocesis, publici auctoritate imperiali notarij, scriptum, subscriptum et

signatum constabat legittime, prefatum venerabilem virum dominum Benedictum, canonicum et officialem Gneznensem, procuratoremque capituli Gneznensis cum instancia requisiuit, ut ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis sibi domino Sdzeslao nomine dicti domini Allexandri episcopi et ducis suprascripti solueret triginta marcas pro rata temporis et termini in festo sancti Nicolai cadentis et currentis et alias triginta marcas pro rata termini ad festum Purificacionis beate Marie virginis, similiter currentis et cadentis, racione debiti sexaginta marcarum, in quo ipsum capitulum eidem domino Allexandro singulis annis vsque ad quiennium est obligatum. Quiquidem dominus Benedictus canonicus et officialis supradictus ad requisicionem dicti domini Sdzeslai anno, die, mense, quibus supra, triginta marcas monete et numeri communiter currencium in regno Polonie, pro rata primi termini, ac demum anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, indiccione tercia, die Veneris, sedecima mensis Martij hora terciarum in loco, quo supra, viginti marcas latorum grossorum Pragensium pro triginta marcis monete currentis, pro rata secundi termini dicto domino Sdzeslao procuratori dicti domini Allexandri, nomine dicti capituli Gneznensis soluit, pagauit et cum effectu numeratas in paratis pecunijs presentauit. De quibus quidem triginta marcis monete currentis, in primo termino persolutis ac demum viginti latorum grossorum marcas(s) Pragensium pro secundo termino similiter persolutis, eundem dominum Benedictum procuratorem capituli et ipsum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, pactumque fecit de vlterius non petendo dictas sexaginta marcas a dicto capitulo Gneznensi pro secundo solucionis anno. Super quibus omnibus ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis a me notario publico pecijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, diebus, mensibus, hora et locis, quibus supra. Presentibus circumspectis viris: Alberto Romano aduocato, Nicolao Ianussij de Gnezna et Stanislao Martini de *Myedzichod* notarijs consistorij Gneznensis, testibus circa premissa, sigillo ipsius domini Sdzeslai plebani et procuratoris supradicti presentibus subappenso.

Et ego Martinus Pauli de *Goloczicze* clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis requisicioni, pecuniarum solucioni, computacioni, quittacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus pre-

sens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc instrumentum per alium scriptum, me alijs occupato negocijs exinde confeci et manu propria hic me subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli memorati domini Sdzeslai consignando, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 369). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

381. 1424. die 23. mensis Ianuarii, Romae.

R. Martinus V. P. M. . . episcopo Lubucensi, . . Wratislauiensi et . . beate Marie Stetinensis, Caminensis diocesis, ecclesiarum prepositis mandat, ut Andree episcopo Poznaniensi in reuindicacione bonorum iniuste ablatorum opem ferant. Datum Rome apud sanctum Petrum X kal. Februarij, pontificatus anno septimo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

382. 1424. die 31. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Henricus de *Chwalimie* cum Petro Cordebog de *Trzebaw* medietatem villae *Chwalimie* advocatia in oppido *Babimost* commutat.

In nomine Domini amen. Quoniam humana memoria naturaliter est labilis et caduca, expedit igitur, vt ea, que in humanis fiunt negocijs, ad perpetuitatis ratitudinem deducantur proborum testimonio et sigillorum munimento. Proinde nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum terre nobilium veniens presenciam, nobilis Henricus de *Chwalimye,* non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, quinimo sanus mente et corpore, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam medietatem suam hereditatis *Chwalimye,*[1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, ac cum omnibus vsibus, censibus, prouentibus, redditibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, syluis, borris, gaijs, rubetis, quercetis, mellificijs, pomarijs, densetis, virgultis, sareptis, piscinis, fluminibus, lacubus, piscaturis, riuulis, stagnis, paludinibus, necnon aquis et eorum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, et generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus

vniuersis, quocumque alio nomine siue vocabulo censeantur et quomodolibet ad predictam medietatem predicte hereditatis spectantibus, nihil iuris, proprietatis seu dominij pro se aut suis legittimis posteris ibidem penitus reseruando, et prout eadem medietas cum suis metis et limitibus circumferencialiter est distincta et limitata, pro tota aduocacia in oppido *Babimost*[2]) et pro addicione viginti marcarum latorum grossorum numeri Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, et vnius equi, nobili et strenuo domino Petro Cordebog heredi in *Trzebaw,* dapifero Posnaniensi et sue legitime posteritati, racione vicissitudinarie commutacionis, inter se mutuo et racionabiliter facte, in perpetuum resignauit, per eundem videlicet dominum Petrum et suam legitimam posteritatem habendam, tenendam, possidendam, vtifruendam, commutandam, alienandam, vendendam, commutandam (s) et ad vsus proprios quiete ac libere conuertendam, prout sibi et sue legitime posteritati melius et vtilius videbitnr expedire. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Posnanie feria secunda proxima ante festum sancte Dorothee virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus nobilibus viris Alberto de *Dobieschowo,* Derslao de *Rothoschowo,* Sandiuogio de *Camiona,* Nemierza de *Kaczszlewice,* Derslao de *Mzestowo* et Voytcone de *Pyglowo* heredibus et testibus fidedignis ad premissa.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620 str. 46.

[1]) *Chwalim,* wieś w pow. babimojskim.
[2]) *Babimost,* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

383. 1424. die 31. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Henricus de *Chwalim* Petro Cordebog de *Trzebaw* medietatem villae *Chwalim* exbrigare promittit.

In nomine Domini amen. Nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Henricus de *Chwalym,* non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, quinimo sanus mente existens et corpore, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, obligauit se strenuo domino Petro Cordebog de *Trzebaw* subdapifero Poznaniensi, aut sue legitime posteritati exbrigare et liberare cum omni iure et dominio medietatem hereditatis *Chwalim,*[1]) in districtu Costinensi sitam, quam medietatem hereditatis predicte Henricus predictus racione vicissitudinarie commutacionis pro tota aduocacia in oppido *Babimost*[2]) et pro superaddicione triginta marcarum latorum gros-

sorum necnon duorum equorum domino Petro suprascripto et sue legitime posteritati in perpetuum resignauit et ab ipsa inperpetuum condescendit, sub tali condicione: si dominus Petrus predictus aut sua legitima posteritas ob non exbrigacionem predicte hereditatis aliquod dampnum incurreret vel susciperet, hoc dampnum non ipsius domini Petri nec sue legitime posteritatis fieri debet, sed Henrici suprascripti aut ipsius successorum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie feria secunda proxima ante festum s. Dorothee virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus nobilibus viris: Alberto de *Dobyszewo,* Derslao de *Rothostowo,* Michaele Lunak de *Vrbanowo,* Nicolao Vatha de *Nyandno,* Iaroslao de *Docowo* et Iohanne de *Syekyrcy* heredibus et testibus fidedignis, ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium (premissorum).

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620 str. 47.

[1]) *Chwalim,* wieś w pow. babimojskim.
[2]) *Babimost,* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

384. 1424. die 13. mensis Martii, in *Kurzelów.*

Albertus archiepiscopus Gnesnensis significat Iacobo episcopo Plocensi de synodo provinciali in *Łowicz* die 1. mensis Maii celebrando.

R. Albertus archiepiscopus Gnnsnensis pisze do Jakuba biskupa płockiego, kapituły i hebdomadaryuszów, iż na rozkaz Stolicy apostolskiej, wystósowany do niego i do Jakuba arcybiskupa lwowskiego, aby ze względu na szerzącą się herezyę Hussytów i Wiklefistów wybierał od całego kleru w Polsce podatki na wspieranie króla polskiego przeciw tym heretykom, wyznacza na dzień 1 maja w *Łowiczu* synod prowincyonalny, na który adresatów wzywa. Mają tam być najpierw roztrząsane środki do zapobieżenia szerzeniu się herezyi, dalej do ulepszenia obyczajów kleru i karania występków tegoż, a w końcu powzięty projekt co do wybierania wspomnianego podatku, aby go arcybiskupowi lwowskiemu zakomunikować. Nieobecność biskupa i kleru płockiego nie powstrzyma powzięcia uchwał a pociągnie za sobą karę przepisaną. Hebdomadaryuszom katedry płockiej daje się rozkaz, aby pismo to w czasie nabożeństwa odczytali i na drzwiach kościelnych przybili. Die Martis 13. mensis Martii, apud ecclesiam collegiatam Curzelouiensem in curia sue habitacionis. Swiadkowie: Albertus Iastrzambyecz prepositus Posnaniensis, Adam de *Bantkowo,* decretorum doctores, Iaschco Budconis Gneznensis et Cracouiensis canonicus, magister Sando plebanus in Siradia, Iohannes de *Krisy* et Petrus de *Sokolowo* milites.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1466.

385. 1424. die 19. mensis Martii, in *Wieluń*.

Vladislaus II. rex Poloniae statuit, nobiles in civitate Posnaniensi et suburbiis eiusdem civitatis domos possidentes, ad onera civilia astrictos esse.

R. Wladislaus rex Polonie rozkazuje, iżby szlachta kupująca domy lub mielcuchy w mieście Poznaniu lub na przedmieściach, z tychże wszystkie ciężary ponosiła, którym podlegają sami mieszczanie, jeśliby od nich osobnemi przywilejami nie byli uwolnieni, cum iniustum esse censeatur, ut quis honore gaudere debeat, qui oneri subesse recusat. In *Welwn* feria sexta proxima post Letare. Ad relacionem ven. Stanislay Czolek, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 10), opatrzony był pieczęcią z czerwonego wosku na samym przywileju poniżej tekstu zamieszczoną, dziś zupełnie zniszczoną.

386. 1424. die 26. mensis Martii, Romae.

Martinus V. P. M. ratum facit statutum ecclesiae cathedralis Posnaniensis de dignitatibus, praebendis et reditibus eiusdem ecclesiae distribuendis.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad ea, que ecclesiarum, presertim cathedralium honorem et utilitatem, ac etiam personarum in illis degentium commodum et tranquillum statum necnon diuini cultus incrementum respiciunt, libenter intendimus, illisque quantum cum Deo possumus, fauorem apostolicum impertimur. Sane petitio venerabilis fratris nostri Andree episcopi Poznaniensis et dilectorum filiorum Petri de *Cobilino* decani capituli ecclesie Poznaniensis, nobis nuper exhibita continebat, quod olim decanus et capitulum predicti prouide considerantes, quod plures in ipsa ecclesia dignitates, personatus, canonicatus et prebende in fructibus, redditibus et prouentibus adeo tenues existerent et exiles, quod illos obtinentes sine maxima rerum penuria ex eis sustentari non ualentes, compellerentur a seruitijs ipsius ecclesie et personali residentia in eadem se retrahere ac alibi uictum querere, nonnullis alijs in eadem ecclesia dignitatibus, personatibus, canonicatibus et prebendis in fructibus, redditibus et prouentibus adeo abundantibus, quod ex eis nedum illos obtinentes, sed plures alij sustentari possent, pro salubri statu ac pace et tranquillitate personarum eiusdem ecclesie statuerunt et ordinarunt, quod cedentibus uel decedentibus dignitates, personatus,
. . . .
. . . . omnes et singuli fructus, redditus et prouentus, iura, obuentiones et emolumenta dignitatum personatuum, canonicatuum et pre-

bendarum cedentium uel decendentuim huiusmodi cedere deberent et obuenire ad commune sub certis modis, tunc expressis . . . .

. . . .

statuti et ordinatis predictorum eidem episcopo, qui illa approbando postmodum interpretatus extitit, prout in litteris auctenticis ipsorum capituli et dilecti filij Nicolai archidiaconi Gneznensis, prefati episcopi in spiritualibus vicarij generalis sigillis munitis ac instrumento publico inde confectis, quorum tenores de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, plenius continentur. Quare pro parte eorundem episcopi, decani et capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut statuto, ordinationi, approbationi et interpretationi huiusmodi, omnibusque alijs et singulis in prefatis litteris ac instrumento contentis, robur apostolice confirmationis adijcere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicacionibus inclinati, statutum, ordinationem, approbationem et interpretationem ac alia premissa rata habentes et grata, ea auctoritate apostolica ex certa scientia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Tenores uero litterarum et instrumenti predictorum tales sunt:

„In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo uicesimo tercio, indictione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape V anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora terciarum uel quasi, in loco capitulari, sito in ecclesia cathedrali Poznaniensi, in presencia mei notarij publici, tempore generalis capituli, in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, uenire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane capitulo prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis, coram venerabili viro domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interfuerunt venerabilis vir dominus Petrus de *Cobilino* decanus et infrascripti venerabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniensis, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personaliter residentes, qui possent ad capitulum commode euocari, potestas totius capituli erat et residebat, ac est et residet, considerantes ipsi domini prelati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende in dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouentibus et alijs obuentionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici ipsarum dignitatum et prebendarum non ualent neque possunt sine maxima penuria sustentari, et ex eo alibi uictum querentes, a seruicijs ipsius ecclesie et residentia personali retrahuntur, alique uero dignitates, personatus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus ceterisque obuentionibus in tantum abundantes, quod vna dignitas, personatus

vel vna prebenda possit pluribus dignitatibus, personatibus, prebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et ubertate fructuum gaudentes, uix semel in anno uel biennio suam presentiam in ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates, rixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur, iura ecclesie indefensa relinquuntur et quotidie, prout facti euidentia docuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum autem omnes, qui in vna ecclesia uni domino famulantur, equali gaudere debeant stipendio portionis, et ideo prefati domini Petrus decanus, necnon prelati et canonici infrascripti ipsorum totiusque capituli Poznaniensis nominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equalitatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egentium inopie consulatur et persone ipsius ecclesie ad residentiam inuitentur et imminentia quotidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur, et iura ipsius ecclesie per canonicorum presentiam, quanto sit maior eorum numerus, conseruentur, ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, decorem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Poznaniensis crebris uicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et digesto consilio, diligenti deliberatione inter se prehabita, unanimiter et concorditer ut capitulum et tamquam capitulum de expresso consensu et uoluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et in nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eiusdem ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedentibus uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Poznaniensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuentiones uniuerse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur, cedentium uel decedentium, proueniant et obueniant atque cedant in commune et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus ac ipsorum possessione, quandocunque et qualitercunque, ut prefertur, aliqua dignitatum uel prebendarum uacauerit, usque ad ultimam dignitatem uel prebendam, ipsius ecclesie procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et nomine capituli possidere. Ita, quod deinceps quicumque post huiusmodi statutum et cunstitutionem ad dignitates, personatus uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti, nec plus petere possint quauis ratione, ingenio et colore. Et primo, dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marchas duntaxat, alij uero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati, quilibet ipsorum sedecim marchas, canonici uero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marchas monete Bohemice, numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marcha computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore, pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore

et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta, alij uero fructus, redditus, prouentus, decime et obuentiones, si qui et si que superfuerint aut imposterum excreuerint, pro imminentibus quotidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis, applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residentiam facientes et diuinis officijs interessentes et non alios, infirmis seu iusta et rationabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruitijs et negocijs occupatis duntaxat exceptis et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout rationabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro quotidianis et manualibus distributionibus singulis diebus distribuantur et equaliter diuidantur. Demum uero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa scientia predicta omnia et singula, in presenti statuto contenta, prout sonant continuo, ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuncians et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini pro bono statu et euidenti utilitate ipsorum dominorum statuentium et ecclesie Poznaniensis; et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinationis ratificacionem, confirmationem et approbationem, correctionem, additionem, diminutionem, modificationem et quamlibet interpretationem prefato reuerendo patri, domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt, promittentes et consentientes concorditer, nemine discrepante, quod quicquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel dominuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo perinde, acsi ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo, ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti capituli nominibus presentes litteras seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capituli et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari ipsorumque sigillis appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indictione, pontificatu mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris Nicolao . . . . owsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowyetz, Iohanne de Scholowo, Nicolao Czothezani, Miroslao de *Bichin*, Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli* prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky* vicario in spiritualibus et Petro de *Cobi-*

lino decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti unanimi editioni et ipsius ratificationis, confirmationis, approbationis, correctionis, additionis, diminutionis, modificationis et interpretationis reseruationi et promissioni, alijsque omnibus et singulis, que dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, sed alijs occupatus negotijs per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus de ipsorum dominorum scientia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis signando in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo uicesimo quarto, indictione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Martini diuina prouidentia pape V anno ipsius septimo, die uero Lune nona mensis Februarij, hora tertiarum uel quasi, constitutus personaliter reuerendus in Christo pater, dominus Andreas episcopus Poznaniensis tenensque et habens in suis manibus quasdam litteras tenoris infrascripti equalificationis et coadequationis dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum in ecclesia Poznaniensi ipsius per venerabile capitulum ecclesie Posnaniensis predicte nuper, ut asseruit, de consensu venerabilis viri domini Nicolai Philippi de *Kyky* archidiaconi Gneznensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, vicarij sui in spiritualibus generalis facte, sigillisque vno ipsius domini Nicolai archidiaconi et alio capituli dicte ecclesie Poznaniensis sigillatas, ac per discretum virum magistrum Iohannem de *Lubstow* maiori, clericum Gneznensis diocesis subscriptas et publicatas, huiusmodi coadequationem seu equalificacionem ratificauit et approbauit ac ratum et gratum se per expressum dixit. Et nichilominus tenens et habens vnam aliam papiri cedulam in suis manibus, ipsam coadequationem seu equalificationem dictarum dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum specificauit, declarauit et addidit, hec se facere posse dicens ex forma et tenore litterarum predictarum, prout plenius continetur et habetur in dicta papiri cedula, cuius tenor sequitur et est talis:

Ego Andreas episcopus Poznaniensis equalificationem et coequationem dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum, per venerabile capitulum ecclesie mee Poznaniensis nuper ad festum sancti Martini proxime preteriti celebratum factas, de consensu venerabilis viri domini Nicolai archidiaconi Gneznensis ac canonici Poznaniensis ecclesiarum ac vicarij in spiritualibus ex parte mei generalis, quem vicarium generalem et ad premissa ac quecunque alia dico habuisse et habere potestatem ex parte mei, approbo, laudo et ratifico ac summam huiusmodi cuilibet prelato et canonico in dicta ecclesia secundum facultatem michi circa dictam equalificationem seu coequationem reseruatam ac in litteris desuper confectis, quas hic insero et pro insertis haberi uolo, contentam, augmento, addo et addendo interpretor sic et ita uidelicet, quod prepositus ecclesie

Poznaniensis viginti quinque, archidiaconus Varschouiensis in eadem ecclesia Poznaniensi decem et octo unacum villa *Rokithno* et cum allodio in ducatu Masouie Poznaniensis diocesis, ac quilibet alius in dignitate, personatu seu officio constitutus decem et octo ac pro tempore existentes omnes et singuli canonici ipsius ecclesie, quilibet uidelicet eorum quindecim marchas grossorum Bohemicalium uel de moneta currenti in regno Polonie ad extimationem uel indiminutionem grossorum Bohemicalium usque ad ualorem triginta florenorum Vngaricalium tam presentibus, quam absentibus ex quacunque causa, eis et eorum cuilibet per procuratores pro tempore dicti capituli in festo Purificacionis in Poznania realiter et cum effectu assignandorum, habebunt et percipient annuatim; studentes uero in aliquo studio generali de consensu et licentia episcopi et capituli duplum corporijs beneficij sui huiusmodi in festo et in loco supradictis similiter annuatim habebunt, ac omnes et singuli alij fructus excrescentes et superextantes ad vniuersitatem capituli predicti et canonicis residentibus et in ipsa ecclesia diuinis interessentibus cedent in distributiones quotidianas secundum uim, formam et tenorem litterarum predictarum.

Post cuiusquidem cedule de uerbo ad uerbum lectionem prefatus dominus Andreas episcopus petijt sibi confici presens publicum instrumentum. Acta fuerunt hec Rome anno, indiccione, pontificatu mense, die et hora quibus supra, in domo habitationis prenominati domini episcopi penes porticum ecclesie sancti Petri. Presentibus ibidem venerabilibus et circumspectis ac nobilibus viris, dominis: Nicolao de *Glamboczecz* archidiacono Poznaniensis, Miroslao Kelczonis Gneznensis et Poznaniensis, Paulo Wladimiri Cracouiensis ecclesiarum canonicis, decretorum doctoribus, necnon Sandiuogio decano Crwschuicensis, Wladislauiensis diocesis, ac Nicardo custode et canonico Augustensis ecclesiarum, testibus ad premissa uocatis specialiter et rogatis.

Tenor uero dictarum equalificationis seu coadequationis litterarum, de quibus mentio sit supra, sequitur et est talis:

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo uicesimo tertio, indictione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini diuina prouidentia pape V anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora tertiarum uel quasi, in loco capitulari sito in ecclesia cathedrali Poznaniensi, in presentia mei notarij publici, tempore generalis capituli in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, uenire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis coram venerabili viro, domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interfu-

erunt venerabilis vir, dominus Petrus de *Cobilino* decanus et infrascripti venerabiles et honorabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniensis, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personaliter residentes, qui possent ad capitulum commode uocari, potestas totius capituli erat et residebat, ac est et residet, considerantes ipsi domini prelati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende in dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouentibus et alijs obuentionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici ipsarum dignitatum et prebendarum non ualent neque possunt sine maxima penuria sustentari, et ex eo alibi uictum querentes, a seruicijs ipsius ecclesie et residentia personali retrahuntur, alique uero dignitates, personatus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus ceterisque obuentionibus in tantum abundantes, quod vna dignitas, personatus uel vna prebenda posset pluribus dignitatibus, personatibus, prebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et ubertate fructuum gaudentes, uix semel in anno uel biennio suam presentiam in ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates, rixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur, iura ecclesie indefensa relinquuntur et quotidie, prout facti euidentia docuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum autem omnes, qui in vna ecclesia vni domino famulantur, equali gaudere debeant stipendio portionis, et ideo prefati dominus Petrus decanus necnon prelati et canonici infrascripti ipsorum totiusque capituli Poznaniensis nominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equalitatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egentium inopie consulatur et persone ipsius ecclesie ad residentiam inuitentur et imminentia quotidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur et iura ipsius ecclesie per canonicorum presentiam, quanto sit maior eorum numerus, conseruentur, ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, decorem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Poznaniensis, crebris uicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et digesto consilio, diligenti deliberatione inter se prehabita, unanimiter et concorditer ut capitulum et tanquam capitulum, de expresso consensu et voluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et in nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eiusdem ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedentibus uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Poznaniensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuentiones uniuerse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur, cedentium uel decedentium proueniant et obueniant atque cedant in commune, et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus et ipsorum possessione, quandocunque et qualitercunque, ut prefertur, aliqua dignitatum uel prebendarum uacauerit usque ad ultimam dignitatem et prebendam

ipsius ecclesie, procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et [nomine] capituli possidere. Ita quod deinceps quicunque post huiusmodi statutum et constitutionem ad dignitates, personatus, uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti, nec plus petere possint quauis ratione, ingenio et colore . . . . . . dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marchas . . . . . . alij uero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati, quilibet ipsorum sedecim marchas, canonici uero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marchas monete Bohemice numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marcha computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta; alij uero fructus, redditus, prouentus, decime et obuentiones, si qui et si que superfuerint aut in posterum excreuerint, pro imminentibus quotidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis, applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residentiam facientes et diuinis officijs interessentes et non alias, infirmis seu iusta et rationabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruicijs et negocijs occupatis duntaxat exceptis, et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout rationabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro quotidianis et manualibus distributionibus singulis diebus distribuantur et equaliter diuidantur. Demum uero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa scientia predicta omnia et singula, in presenti statuto contenta, prout sonant continuo, ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuntians et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini pro bono statu et euidenti utilitate ipsorum dominorum statuentium et ecclesie Poznaniensis; et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinationis ratificationem, confirmationem et approbationem, correctionem, additionem, diminutionem, modificationem et quamlibet interpretationem prefato reuerendo patri domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt, promittentes et consentientes concorditer, nemine discrepante, quod quiquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel diminuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo, perinde acsi ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset, ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti

capituli nominibus presentes litteras seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capitulo et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari, ipsorumque sigillis (s) appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indictione pontificatu, mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno,* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris Nicolao Koslowsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowietz, Iohanne de *Scholowo,* Nicolao Czothezani, Miroslao de *Bithin,* Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli*, prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky,* vicario in spiritualibus, et Petro de *Cobilino,* decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis, in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti unanimi editioni et ipsius ratificationis, confirmationis, approbationis, correctionis, additionis, dominutionis, modificationis et interpretationis reseruationi et promissioni, alijsque omnibus et singulis premissis, que dum ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, sed alijs occupatus negocijs per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens, in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus, de ipsorum dominorum scientia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum. Et ego Paulus Stanislai de *Clodowa,* clericus Gneznensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius, quia predictis ratificationi, correctioni, additioni omnibusque alijs, per dictum dominum episcopum factis, unacum prenominatis testibus presens interfui, ideo presens instrumentum publicum exinde conficiens, per alium scriptum, subscripsi, ipsum signo, quo auctoritate apostolica utor, ac nomine meis solitis et consuetis signatum, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus specialiter et requisitus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis et communitionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum VII kal. Aprilis, pontificatus nostri anno septimo.

(na zakładce) Pro A. de Fuscis Io. de Nursia.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest ołowianą bullą papieża Marcina V, uwieszoną na sznurku z żółtego i czerwonego jedwabiu.

387. 1424. die 1. mensis Maii, in *Krężoły*.

Ianussius de *Gorzewo* scultetiam in *Gorzewo* Nicolao dicto Dzięcioł LX marcis vendit.

R. Ianussius heres in *Gorzewo*, sprzedaje za 60 grzywien szerokich groszy sołtystwo we wsi *Gorzewie*[1]) szlachetnemu Mikołajowi zwanemu Dzanczol. Mikołaj otrzymuje dwa łany wolne i wyspę czyli ostrów zwany *Szabinecz* z innemi polami należącemi do tychże łanów oddawna, prawem niemieckiem, dalej trzeci denar od każdej sprawy w *Gorzewie* osądzonej, również trzeci denar z lasu, z kołodzieji, powroźników. Sołtys ma mieć własną karczmę, której gospodarz ma corocznie na św. Marcin dawać $^1/_2$ grzywny zwyczajnej monety, pół kopy jaj, a gdy będzie warzył piwo, 1 *manuale* piwa i 1 beczkę *siliquarum*. Dalej ma mieć dwóch zagrodników z dwoma ogrodami na końcu wsi idąc do *Krążoł*,[2]) od których ma pobierać po 6 groszy zwyczajnej monety, po 1 kapłonie, po 15 jaj, i którzy mu mają pracować, jak dziedzicowi; jeśliby zaś sołtys chciał, może jeszcze innych zagrodników na swych dwóch łanach osadzić. Dalej ma on posiadać polowanie zajęcy w *Gorzewie* i własnego pasterza bydła i owiec, który ma osobno pasać; gdyby zaś tenże miał pasać razem z bydłem wiejskiem, wtenczas ma płacić pasterzowi wiejskiemu tyle, co drudzy. Mieszkańcy zaś *Gorzewa* mają dziedzicowi corocznie płacić każdy z łanu jednę grzywnę szerokich groszy na św. Marcin, 2 kapłony, $^1/_2$ kopy jaj; zagrodnicy zaś po 6 groszy i 15 jaj, a karczmarze po $^1/_2$ grzywny monety bieżącej, po 2 kapłony i po $^1/_2$ kopy jaj. Dalej uwalnia się Mikołaja od obiadu, który się daje dziedzicom; lecz gdyby sołtystwo komu innemu sprzedał, wtenczas nowy sołtys ma dać dziedzicowi albo raz do roku obiad, lub za niego zapłacić jeden wiardunek. Tenże Mikołaj ma sądzić kmieci prawem, na jakiem wieś jest zasadzona; gdyby zaś czego sam osądzić nie mógł, to ma odesłać do dziedziców. Gdyby zaś dziedzice z sołtysami nie mogli się zgodzić, wtenczas każda strona ma wybrać po dwóch zastępców; jeśli ci to uznają za potrzebne, sołtys ma sołtystwo sprzedać, a gdyby się zgodzić nie mogli, niech się udadzą do sądu. Dalej zwalnia się Mikołaja i jego następców, jeśli są jego krewnymi, od służby konnej i każdej innej; gdyby zaś sołtystwo zostało sprzedane, natenczas następcy mają służyć osobiście konno na koniu wartości dwóch kóp, wyjąwszy wyprawę wojenną królewską, na którą maią tylko dostawić konia tejże wartości; a gdyby ten zniszczał, dziedzic za niego zapłaci wartość, w razie, jeżeli król straty będzie wynagradzał. W razie gdyby sołtys w sprawach dziedzica jeździł dalej, jak 3 mile i koń zniszczał, wtenczas dziedzic ma jego wartość zapłacić, i w tym razie nie ma on służyć, dopuki mu ta wartość zwróconą nie zostanie. Wreszcie mają kmiecie dla dziedziców pracować, co będzie potrzeba, z dodatkiem, że kmieci, których się sołtysowi poddało, tylko razem ze sołtystwem od sołtysów wykupywać będzie dozwolonem. In *Cranszoli* feria secunda post dominicam Quasimodo geniti.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1431.

[1]) Jest kilkanaście wsi noszących nazwę *Gorzew* lub *Gorzewo*. Wspomniana w naszym dokumencie wieś *Gorzew* będzie zapewne *Gorzewo*, położone niegdy w woj. i powiecie poznańskiem, par. *Ludomy*, dziś w pow. obornickim.

[2]) *Krężoły*, wieś w pow. obornickim.

388. 1424. die 8. mensis Maii, in *Radziejów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gnesnensi triginta mansos in silva regia *Moków* locandos confert.

R. In *Radzeyow* feria secunda ipso die sancti Stanislai martiris. Wladislaus Dei gracia rex Poloniae etc. nadaje Wojciechowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu i spadkobiercom jego oraz kościołowi gnieźnieńskiemu trzydzieści łanów w lesie królewskim *Mokow*,[1]) in Maiori Polonia. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Wladisłauiensi ac nobilibus et strenuis viris Alberto de *Wscheradowo* Calisiensi, Mathia de *Labischin* Brestensi palatinis, Iohanne de *Krethcow* Rosperiensi (?) castellano, Sbigneo de *Brzeze* marschalco regni Polonie, Iohanne de *Ludbrancz* iudice Cuyauiensi et alijs pluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus venerabilium Iohannis decani, cancellarij et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony jest wielką majestatową pieczęcią królewską ze zwykłego wosku, znacznie uszkodzoną, zawieszoną na sznurku z różowego, czarnego i paliowego jedwabiu. Dokument jest zupełnie zbutwiały i tak zniszczony, że tylko strzępy z niego wiszą i tylko w niektórych miejscach odczytanym być może. Tyle jeszcze można odczytać, że na darowanych łanach miała być założoną wieś *(et villam locandam in eisdem)*, lecz czy wieś ta uzyskała jakie szczególne swobody lub prawo niemieckie, i jakiego rodzaju były te nadane łany, czy małe szredzkie lub chełmińskie, czy też duże frankońskie lub magdeburskie, tego już z pozostałych strzępów dokumentu odczytać nie można.

[1]) Jaką nazwę otrzymała ta wieś, świeżo na 30 łanach w lesie *Mokowie* założona, nie jest mi wiadomo. Właściwie powinna się nazywać *Mokowem*. Tej nazwy wszelako wsi nie ma obecnie w Wielkopolsce; widocznie musiała otrzymać inną nazwę.

389. 1424. die 14. mensis Maii, Posnaniae.

Petrassius de *Kępa* et *Lubowiec* octo marcas latorum grossorum Pragensium ex reditibus villae *Lubowiec* XII marcis vendit.

R. Mathias Cordebog officialis Posnaniensis poświadcza, iż Piotrasz dziedzic *Kępy* i *Lubowca* sprzedał z dochodów wsi *Lubowca*[1]) ośm grzy-

wien groszy szerokich praskich za sumę 12 (s) grzywien. Z tego czynszu mają Piotr i Stanisław, synowie Stefana, mansyonaryusze w *Szrodzie*, pobierać corocznie po dwie grzywny; cztery grzywny zaś ma dostawać Jan proboszcz kaplicy szpitala św. Ducha, a po jego śmierci sam szpital. Testes: Martinus Drogoslai de *Cleczewo*, presbyter Gneznensis, Petrus de *Camblowo*, clericus Poznaniensis diocesis, Nicolaus de *Raczansz* causarum consistorii Poznaniensis advocatus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1440.

[1]) Zapewne *Lubowice*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

390. 1424. die 28. mensis Maii, in *Dolsk*.

Czemae et Nicolai heredum de *Lubiatowo* declaratio de cautione fideiussoria Alberto abbati monasterii Lubinensis promissa.

R. Czema et Nicolaus heredes in *Lubyathowo* oświadczają, że kiedy Wojciechowi opatowi lubińskiemu w sprawie przeciw ich poddanemu Piotrowi Mikołajewskiemu przysądzonem zostało sądownie prawo żądania *cautionem fideiussoriam* a Piotr tejże dać nie mógł, wtenczas oświadczył tenże *coram* Czewlegio de *Bylewo*, Mankario de *Brzessnicza*, Derslao Wsczele, Adam et Iohanne Ostroweczkim, Nicolao de *Czangniki heredibus* w swem i swych spadkobierców imieniu, iż nigdy do klasztoru z tego powodu żadnych pretensyj rościć sobie nie będzie. In *Dolsko* die dominico Vocem iocunditatis. Swiadkowie oprócz powyższych sędziów, burmistrz i rajcy miasta *Dolska*.

Dokument pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 18), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, której dziś brak.

391. 1424. die 11. mensis Iunii, Romae.

Martinus V. P. M. officiali Posnaniensi mandat, ut Alberto archiepiscopo Gnesnensi in vindicandis bonis quibusdam a Iascone Iaczkowicz et Nicolao necnon Phalone Grądzcy de *Rososzyca* opem ferat.

R. Marcin V. pp. pisze do oficyała poznańskiego, iż Wojciech arcybiskup gnieźnieński skarzył się, że szlachetni Jaśko Jaczkowicz, Mikołaj i Fal Grądccy z *Rososzycy* bracia, przywłaszczyli sobie niektóre fundusze, należące do stołu arcybiskupiego. Papież wzywa zatem pomienionego oficyała, iżby sprawę tę rozpatrzył i stósownie rozsądził.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1424.

392. 1424. die 17. mensis Iulii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae commutationem villarum *Kulino* et *Dankowo* villa *Slaboszewo wielkie* ab Alberto archiepiscopo Gnesnensi cum Ioanne de *Rchów* vexillifero Dobrinensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne ea, que fiunt in tempore, simul cum lapsu temporis euanescant, perhennarj testibus et scripture officio consueuerunt. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis etc. quomodo in nostra presencia reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, pariter cum venerabilibus et honorabilibus prelatis et canonicis capituli ecclesie predicte personaliter constituti, non compulsi nec coacti, spontanee et matura deliberacione prehabita, commutacionem villarum mense archiepiscopalis, videlicet *Culyno* [1]) in terra Dobrinensi, et *Dankowo* [2]) in districtu Gneznensi, in *Dzbarz*,[3]) cum addicione centum marcarum latorum grossorum monete Pragensis, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, fecerunt cum strenuo Iohanne de *Rchow*, vexillifero Dobrinensi, pro villa *Wyelghe Slaboschewo*,[4]) situata inter *Zneynam* et *Pakoscz* in districtu Gneznensi, prefati Iohannis vexilliferi (propria), easdemque alterutrum ipsis permutarunt, cum omni iure, dominio et proprietate, agris, pratis, campis, siluis, gays, nemoribus, venacionibus, aucupacionibus, piscinis, lacubus, aquis, rywis, stagnis, fluminibus et aquarum decursibus, molendinis et emolumentis vniuersis, ad easdem ab antiquo spectantibus, nichil penitus pro se reseruantes, necnon censibus, prouentibus, obuencionibus, attinencijs, pertinencijs et coherencijs vniuersis, ad easdem pertinentibus, prout longe, late et circumferencialiter limitate sunt et distincte, et prout ipsas soli tenuerunt et possederunt, habendum, tenendum pacifice et quiete possidendum, vendendum, commutandum ac in vsus beneplacitos conuertendum, prout ipsis et successoribus prefati videlicet domini archiepiscopi Gneznensis, archiepiscopis Gneznensibus et pueris ac legittimis successoribus prefati Iohannis videbitur expedire: petentes, vt ad permutacionem ipsorum predictam nostrum consensum pariter et assensum prebere dignaremur. Quorum precibus tamquam iustis acclinati, permutacionem et resignacionem huiusmodi ratificamus, gratificamus et approbamus, decernentes, ipsam robur habere perpetue firmitatis. Hoc eciam adiecto specialiter et expresso, quod prefatus dominus Albertus archiepiscopus cum consensu capituli Gneznensis decimas peccuniales prefato Iohanni vexillifero mense sue in villis eisdem *Culyno* et *Dankowo* pro altari erigendo et fundando in ecclesia parochiali in *Rchow*, in sorte commutacionis predicte dedit et assignauit, recedens ab eisdem temporibus perpetuis et in ewum. Harum

quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Poznanie in die sancti Allexij, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus ibidem reuerendis patribus, dominis: Andrea Poznaniensi et Iohanne Chelmensi episcopis, preclaro principe domino Bolkone duce Theschinensi etc. magnificisque et nobilibus: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Alberto de *Wscheradow* Calissiensi et Mathia de *Labyschin* Brestensi pallatinis, Mosticio de *Stanschow* Poznaniensi, Iohanne de *Tholischkow* Calissiensi et Thoma de *Pakoscz* Bydgostiensi castellanis et alijs pluribus testibus circa premissa. Datum per manus wenerabilium Iohannis decani, cancellarij, et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensium, vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 371), opatrzony był niegdy majestatową pieczęcią królewską, na różowym i czarnym sznurku jedwabnym uwieszoną, po której tylko spodnia skorupa pozostała. Jest w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej jeszcze drugi oryginał tego przywileju (N. 372), opatrzony pieczęcią średnią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z czarnego, różowego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Kulino*, zapewne *Kulin* w pow. lipnowskim.
[2]) *Danków*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
[3]) *Dzbarx*, zapewne *Zbar* starodawna niegdy kasztelania.
[4]) *Słaboszewo wielkie* dziś pomiędzy *Żninem* a *Pakością* nie istnieje.

393. 1424. die 9. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislai II. regis Poloniae decretum arbitrale inter Andream episcopum Posnaniensem et civitatem Posnaniensem litem dirimens.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo considerantes iudicij racionalis examine, statum mortalium prefecto dignum arbitramur iustum et vtile comendacionis titulis attollendum, vt ad ea subtili consideracionis libramine attendamus, que pacis puritatem sapiunt et inducunt, quatinus amputatis litium dispendijs, vniuersa et singula nostre dicioni subdita, tranquillo et felici regimine gubernentur. Exorta igitur inter reuerendum in Christo patrem, dominum Andream Lazkary episcopum, et venerabiles, deuotos, sincere nobis dilectos prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis, ex vna, necnon fideles nostros proconsulem, consules, scabinos, iuratos, totamque vniuersitatem ciuium nostre ciuitatis Poznaniensis de et super medietate fluuij *Wartha* et ryppa ipsius

versus planiciem ecclesie iurisdicionibus, quas sibi dicti ciues in quibusdam hominibus ecclesie Poznaniensis prope ecclesiam sancti Martini morantibus, vendicabant, necnon violencijs ac alijs iniurijs personis ecclesiasticis, hominibus et subditis ipsorum irrogatis, pro quibus diuerse censure ecclesiastice contra prefatos ciues et ciuitatem fuerunt promulgate, ac alie multe controuersie suborte, parte ex altera, materia questionis, dicte partes ad nostre celsitudinis presenciam accedentes, querelas diuersas vna pars contra aliam propenebat. Tandem nobis, qui discordias nostrorum egre ferimus, pacemque et sinceritatem inter nostros cordis affectu complectimur mediantibus, volentes ad vnionem caritatis amicicieque nexum peruenire, in reuerendos in Christo patres, Albertum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, Iohannem episcopum Chelmensem, et venerabilem Iohannem Schaffranyecz decanun Cracouiensem, nostrum et regni Polonie cancellarium, necnon magnificos Sandywogium de *Ostrorog* Poznaniensem et Albertum de *Wscheradow* Kalissiensem palatinos, ac alios nobiles iusticie zelatores, tamquam in arbitros, arbitratores, tractatores et amicabiles compositores ac communes amicos de alto et basso in plena forma ac latissima facultate compromiserunt. Quiquidem domini arbitri recepto huiusmodi in se arbitrio, sentenciam arbitralem inter dictas partes promulgauerunt et per prefatum dominum Albertum archiepiscopum et primatem, coarbitrum, oraculo viue uocis pronuncciari ordinauerunt, sentencie ipsius approbacione, confirmacione, correccione, interpretacione et mutacione addicione et diminucione in parte uel in toto nostro regali arbitrio de sepedictarum parcium assensu reseruatis, prout nostre celsitudini de articulis pronuncciatis infrascriptis per prefatos dominos Iohannem episcopum Chelmensem et Iohannem cancellarium plenam fecerunt relacionem et fidelem, petentes, eam per auctoritatem nostram regiam approbare et eidem robur addici perpetue firmitatis. Nos autem habita deliberacione solempni, intellectis et examinatis omnibus a sapientum consilio, que super causis et questionibus necnon pronuncciatis articulis premissis intelligenda et examinanda fuerant, pro bono pacis et quiete parcium prefatam arbitralem sentenciam, detractis, que o[mino]sa videbantur, aliquibus vero pro comodo parcium supperadditis et correctis, de plenitudine nostre regie potestatis supplendo, omnes defectus eiusdem sentencie, ipsam confirmamus, ratificamus et approbamus, et eidem nostre maiestatis regie auctoritatem et decretum apponimus sub hac forma perpetue duraturum. Inprimis quidem per prefatos dominos arbitros pronuncciatum est, dicimus et ordinamus, quod canonicus Poznaniensis dictus sancti Martini et sui successores homines cum domibus, areis et ortis, qui sunt prope ecclesiam sancti Martini in suburbio Poznaniensi versus fossatum ciuitatis Poznaniensis in dextra parte vie, que ducit de ciuitate Poznaniensi in *Buk*,[1]) montem sancti Martini ascendendo, plebanus vero sancti Martini aream suam et ortos, dudum et nunc possessos habeat . . . . pertinenti, in iure, iurisdicione, dominio et proprietate plenam et omnimodam potestatem cum facultate iudicandi et mulctandi homines et subditos antedictos iuxta casus

occurentes, absque impedimento cuiusuis persone; alias vero domos, areas incolasque earum in sinistra parte dicte vie, exceptis ecclesia sancti Martini, dote, area et ortis plebani predicti, sitas, ciues Poznanienses tenebunt, habebunt et possidebunt in eisdem iure et dominio temporali, prout ante, saluis censibus canonico prefato debitis, racione decimarum, et ab antiquo solui consuetis: hoc adiecto, quod plebanus sancti Martini et homines dicti canonici pecudes et peccora, equos et alia animalia ipsorum pascendi in communibus pascuis ciuitatis extra dampna, et argillam fodendi et recipiendi pro edificijs necessariam et vtenti eorum comoditatibus, prout alij ciues et suburbani nostri plenam habeant facultatem absque impedimento et contradiccione ciuium predictorum sub pena mille marcarum monete et numeri Polonicalium, modo inferius descripto soluenda. Item supplendo et pro stabilitate perpetua in melius reformando, quod (per) prefatos dominos arbitros decretum fuerat, dicimus et decernimus ac ordinamus, quod dominus episcopus cum suo capitulo Poznaniensis ecclesie pro comodo et vtilitate rei publice nowum pontem per fluuium *Czybina* inter ecclesiam cathedralem et *Ostrow* edificare et construere sub pena mille marcarum monete et numeri suprascriptorum infra biennium a data presencium computando teneantur; sed alios pontes cum aggere, qui per planiciem a summo ecclesie vsque ad maiorem pontem dicte ciuitatis Poznaniensis super fluuio *Warta* se protendit, prout ante reficiebant, reficient, facient et reedificabunt, quociens opus fuerit. Et ne tantum onus seruitutis absque congrua compensacione in ecclesia et personis ipsius remaneat, attendentes proinde, quod ad ea, que pro comodo vniuersorum construuntur, decens est, ut pro eorum conseruacione et stabilitate perpetua ab omnibus conferatur, nos volentes nauigium et naulum, quod ecclesia Poznaniensis in dicto fluuio *Czybina* tempore invndacionis cum questu non modico habuit ab antiquo in aliquo compensare, auctoritate nostre regie potestatis statuimus et decernimus ordinamusque et ab vniuersis iubemus et volumus inuiolabiliter obseruari, quod postquam dictus pons nowus per *Czybinam* constructus fuerit, quilibet cum curru per pontem eundo, tociens, quociens transiens, siue fuerit incola regni nostri, siue forensis, de quolibet curru medium grossum monete in nostro regno currentis, pro reformacione poncium predictorum exactori ecclesie soluere teneantur, exceptis ciuibus et suburbanis ciuitatis Poznaniensis necnon hominibus dumptaxat villarum infra vnum, duo, tria aut quatuor miliaria a ciutate Poznaniensi distancium et ad forum dicte ciuitatis veniencium, qui victualia, videlicet frumentum, ligna, pullos, owa aut peccora et pecudes adducent, qui nichil soluere teneantur. Et si dubium fuerit de distancia quatuor miliarium, hoc asserens suo sacramento aut alia probacione legitima ostendere teneatur. Sed si tales propter lucra eorum res alibi uel eciam in ciuitate Poznaniensi emptas, eciam si frumentum, pulli, owa uel quecumque alie merces et res existant, tales eciam sicut alij ad solucionem dicti medij grossi de curru quolibet soluere sint astricti. Et insuper quocienscunque lapides molares pro molendinis episcopi, capituli, prelatorum et canonicorum aut alias res eorumdem

seu personarum ecclesiasticarum ecclesie Poznaniensis per pontem ciuitatis Poznaniensis duci contingerit, a solucione qualibet theolonei poncium dicte ciuitatis . . . . . . sub pena dictarum mille marcarum deinceps et amodo sint liberi et exempti. Interim vero pendente huiusmodi byennio, quo dictus pons per *Czybinam* preparatur, quelibet parcium vtatur suis iuribus et consuetudinibus, prout alias uti consueuit in nauigando et naulo exigendo. Item pro tranquillo statu ecclesie Poznaniensis et ciuitatis nostre ciuiumque nostrorum Poznaniensium diffinimus et dicimus, quod ecclesia Poznaniensis iuxta tenorem priuilegiorum suorum antiquorum, et signanter felicis et diue memorie domini Przemislonis ducis Polonie, que exhibita salua et integra vidimus et legi fecimus coram nobis, medietatem fluuij *Warta* cum ryppa et tota planicie versus ecclesiam kathedralem habeat et possideat cum pleno iure et dominio ac proprietate, cum facultate omnimoda edificandi et collocandi homines, domos et queuis edificia tam in aggere vsque ad pontem ciuitatis, quam extra aggerem in dextra et sinistra parte ipsius aggeris per eamdem planiciem construendi et quaslibet alias melioraciones faciendi, semotis contradiccionibus et impedimentis quorumcumque; et quod piscatores ecclesie, episcopi, prelatorum et canonicorum libere fluuio *Warta* vtantur, prout interea et aliorum dominorum seculariorum piscatores vtuntur et vti consueuerunt. Concedimus tamen de consensu dicti domini Andree episcopi et sui capituli Poznaniensis, quod ciues nostri Poznanienses prefati pro communi bono reipublice in littore ecclesie descendendo de maiori ponte ciuitatis super *Wartham* ad partem dextram viam publicam, per quam itur versus opidum *Srzoda,* iuxta ryppam dicti fluuij *Wartha* reformare et reficere, necnon aggerem, quem facere ibidem inceperant, continuare eciam incipiendo a ponte ciuitatis vsque ad montem iuxta rippam ecclesie eundo versus villam nostram *Zgerz,* edificare, eleuare et firmare valeant; pro cuius aggeris edificio, faccione et refeccione rubetum in planicie ecclesie, que wlgariter *Czarthoria* nuncupatur, tamdiu, quamdiu ibi haberi poterit, et eciam arenam absque dampno vtilitatum fiendarum recipere poterint; sed nulla debent in dicto aggere vel iuxta ipsum aut sepedicta planicie vel eius aliqua parte edificia construere, edificare vel locare ipsi ciues, nec per hoc sibi debeant dictam ryppam vel fluuium aut aliquod ius proprietatis, possessionis vel dominij in eisdem vsurpare seu vendicare, et hoc sub simili pena mille marcarum. Item prout per prefatos dominos arbitros pronuncciatum, arbitratum, laudatum et ordinatum est, ita et nos confirmando et approbando dicimus et diffinimus, quod proconsul cum consulibus, scabinis et iuratis ac communitate dicte ciuitatis Poznaniensis, qui consilio, auxilioque culpabiles extiterint in turbando iurisdicionem dicti domini episcopi uel sui vicarij, ac eciam in statuendo et imponendo . . . va dacia et thelonea personis ecclesiasticis et rebus eorum, que non gracia lucri, sed pro vsu eorum portauerint et comparauerint, necnon in prohibendo sub certa pena et per preconem ciuitatis publice in circulo et in plateis ciuitatis temere proclamare faciendo, ne aliquis ciuitatis incola aliquem prelatum uel cano-

nicum, presbiterum aut clericum ecclesie Poznaniensis, aut familiares, homines et subditos ipsorum ad domum reciperet, uel aliquas res pro vsu et victualibus eorum necessarias vendere aut emere aliqui . . . . eisdem. ac eciam inhibendo eisdem ciuitatis liberum ingressum ceterasque iniurias irrogauerint, pro quibus excommunicacionis sentenciam a sacris canonibus prolatam incurrerint et declarati sunt incurrisse, se eidem domino episcopo et suo capitulo humiliter reconcilient et absolucionis beneficium optineant ab eodem infra quatuordecim dies a die, quo ipsis per dominum episcopum fuerit intimatum, necnon vnum lapidem cere in signum pene transgressionis et tanti ausus in ipsa reconciliacione offerant et persoluant, et a similibus abstineant sub pena mille marcarum antedicta. Et ut hec nostra salubris ordinacio et prouisio a dictis partibus inuiolabiliter perpetuis temporibus obseruetur, volumus et decernimus, quod pars contraueniens et illam partem articuli, in qua pena dictarum mille marcarum vallata et specificata est, violans, nobis et phisco nostro regio quingentas, parti vero tenenti ducentas quinquaginta, pro reformacione dictorum poncium, videlicet ecclesie et ciuitatis reliquas ducentas quinquaginta marcas persoluere teneatur. Ad cuius pene solucionem pars contraueniens per censuram ecclesiasticam cogi poterit et compelli. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum Lancicie feria quarta in vigilia sancti Laurencij martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Wladislauiensi, necnon magnificis, strennuis et nobilibus: Mathia de *Labischin* Brestensi, Iacobo de *Konyeczpole* Siradiensi, Ianussio de *Kosczol* Wladislauiensi palatinis, Mosticio de *Stanschow* Poznaniensi, Floriano do *Korithnicza* Wisliciensi castellanis, multisque alijs fidedignis fidelibus nostris dilectis. Datum per (manus) venerabilium Iohannis Szaffranecz decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, necnon Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, eiusdem regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilectorum. Ia Stanislaw.

Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Stanislai Czolek regni Polonie vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z szarego jedwabiu pozostał.

[1]) *Buk*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

394. 1424. die 6. mensis Iulii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratam esse iubet donationem villae *Mieścisko* a Petro de *Kobylin* ecclesiae collegiatae Posnan. b. v. Mariae factam.

R. Priuilegium Vladislai regis Polonie, vigore cuius Petrus de *Kobilin* decanus Posnaniensis villam *Miescisko*[1]) in districtu Posnaniensi

situatam, pro canonico beate virginis Marie in summo Posnaniensi cum consensu regis donauit et resignauit cum onere, vt canonicus seu prebendatus collegiate beate virginis Marie per se et suum substitutum singulis septimanis in dicta collegiata pro peccatis eiusdem Vladislai superstitis et sue illustrissime prosapie, et illis decedentibus pro animabus eorum euiternis temporibus absoluant. Sub actum Gnesne feria quinta infra octauas Visitacionis beate Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

Teka Naruszewicza 14 N. 41 ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Mieścisko,* wieś niegdy w pow. poznańskim.

395. 1424. die 9. mensis Augusti, Lanciciae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum esse iubet decretum arbitrale inter episcopum et capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis et cives Posnanienses latum.

R. Priuilegium serenissimi Vladislai regis Polonie, quo mediante concordiam inter reuerendissimum Andream Laskary episcopum et capitulum Posnaniense, ab vna, et ciues Posnanienses, parte ab altera, initam, ad quam stabiliendam et ad sopiendas omnes controuersias partes prefate sentencie arbitrali sese subiecerunt et in mediatoresque et compositores reuerendissimum archiepiscopum Gnesnensem et primatem, tanquam superarbitrum, Iohannem episcopum Chelmensem, Iohannem Szaffraniec decanum Cracouiensem, regis et regni cancellarium, necnon magnificum Sandivogium de *Ostrorog*, Posnaniensem, Albertum de *Wszeradowo* Calissiensem palatinos tanquam in arbitros consenserunt parereque iudicato sese submiserunt; serenissimus itaque rex eiusmodi submissionem et sentenciam difinitiuam approbat, confirmat, perpetuumque robur apponit. Quaquidem arbitrali sentencia cautum est: 1mo, quod canonicus fundi sancti Martini manuteneatur circa iura sua et eiusdem plebanus canonicus quidem in exercicio plenario iuridiccionis; plebanus vero in possessione arearum, domorum et edificiorum plebanalium; insuper ex domibus iurisdiccioni ciuitatis Posnaniensis subiectis census racione decime canonico soluatur, pascua libera ab vtrinque inter ciues ciuitatenses et canonicales permittitur et solidatur (s), 2do. Pontem super *Cybina* post *palacem biskupim* fluuio episcopus cum capitulo edificare obligatur. 3io pontalia per medium grossum a curru (?) determinantur et assignantur. 4to. Medietas fluuij *Warta* a dextris et a sinistris integre planiciei fundorum capitularium capitulo adiudicatur cum libera piscacione. 5to. Ciues Posnanienses pro commodo reipublice in littore capituli et ecclesie descendendo de Maiori Ponte ciuitatis super *Wartam* a parte dextra, viam publicam, per quam itur versus oppi-

dum *Sroda* iuxta rippam fluuij *Warta* reformare de consensu episcopi et capituli tenebuntur. *To mieysce zowie się Czartoryia.* 6to. Statuitur vadium mille marcarum super ciues Poznanienses in casu appropriacionis sibi ripe, capitulo adiudicate, inhibiturque, ne in loco, in quo aggerem ciues Posnanienses constructuri sunt, qui locus *Czartorya* nuncupatur, aut aliqua parte planiciei ad rippam capitularem audeant ciues Posnanienses aliqua edificia construere sub pena mille marcarum, ne per hoc sibi debeant dictam rippam vel fluuium aut aliquid ius proprietatis et possessionis in eisdem vsurpare. Denique pro violencijs, impedimento thelonei et pro pena in signum temerarij ausus, vnus lapis cere per ciues Posnanienses offerendus ecclesie decernitur. Cuius quidem arbitralis sentencie approbacio per serenissimum Vladislaum de datum Lancicie feria quarta in vigilia sancti Laurencij martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

Teka Naruszewicza 14. N. 41 ex summario capituli Posnaniensis.

396. 1424. die 10. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae subditos archiepiscopi Gnesnensis a portorio „*targowe*" dicto, denuo liberos facit et immunes.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, sincere nobis dilectus, in nostri praesencia personaliter constitutus, obtulit litteras maiestati nostre, predecessoribus suis, dominis archiepiscopis Gneznensibus concessas, quod omnes ciues ac cmethones et subditi quilibet archiepiscopatus Gneznensis predicti a solucione thelonei et foralis, alias *targowe,* vbicumque transierint ac negotiati fuerint, liberi esse debeant et soluti. Supplicauit itaque nobis, vt iuxta continenciam earundem literarum, ipsos circa libertatem eandem conseruare dignaremur. Cuius precibus, tamquam eius, qui nobis semper studuit complacere, acclinati, ciuibus, oppidanis et cmethonibus subditisque archiepiscopatus Gneznensis vniuersis hanc graciam concessimus et concedimus presentibus, vt nullibi in regno nostro, quocunque venerint et vbicumque ipsorum negociaciones exercuerint, thelonea foralia, alias *targowe* soluere debeant, quinimo ab eis liberi esse debeant et soluti. Quare vobis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutarijs, burgrabijs, procuratoribus, viceprocuratoribus, terrigenis, thelonearijs et quibuslibet officialibus nostris fidelibus dilectis, firmis damus regalibus in mandatis omnino habere volentes, quatenus ciues, oppidanos, cmethones et quoslibet subditos archiepiscopatus predicti circa hanc, quam ipsis graciam concessimus, conseruantes, thelonea et soluciones predictas forales, alias *targowe,* et quaslibet alias nullibi sub capitaneatibus nostris, tenutis aut dominijs exigere et

leuare presumatis, gracie nostre sub obtentu; alias si feceritis, indignacionem gravissimam incurretis. Actum Lancicie feria quinta in die s. Laurencij, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Relacio venerabilis domini Stanislai Czolek, regni Polonie vicecancellarij.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Kazimirza Jagiellończyka, wydanego w Piotrkowie r. 1466, a przechowanego w Archiwum państwowem w Poznaniu (Żnin).

397. 1424. die 21. mensis Augusti, in *Rozorażewo.*

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, inter Albertum abbatem Lubinensem et Ioannem de *Morka* de lacubus quibusdam litem dirimens.

Nos Pasek Gogolewsky iudex Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod (cum) sub anno Domini millesimo CCCC XXIIII, feria secunda infra octauas Asumpcionis Marie, in domo nostre habitacionis in *Rosdrasewo* sedebamus, ibi veniens ingeniosus vir Nicolaus de *Ponyecz,* notarius domini abbatis Lubinensis, vnam litteram papiream, apertam, sigillatam sigillo citatorio ex parte iudicij regalis Costinensis, nobis presentauit, cuius tenor sequitur in hunc modum:

„Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Vincencius de *Samotuli* castellanus Medzirzecensis et capitaneus Wschouiensis, Dobrogostius de *Samotuli,* subcamerarius Kalisiensis, Nicolaus de *Neparth* castellanus Krziwinensis, Theodricus de *Myedzichod* vexillifer Poznaniensis, Henricus de *Sedlnicza* iudex Wschouiensis, Pelka de *Grzibno,* magnifico ac nobili viris: Pasconi de *Gogolewo,* Stanislao in *Szurkowo* heredibus, iudici necnon subiudici Poznaniensibus, sinceram amiciciam, vbiuis autem pronam. Magnifice nobilisque viri, amici dilecti! Noueritis, quod cum feria quarta proxima post festum sancti Iacobi apostoli gloriosi, in aduentu serenissimi principis, domini et domini Wladislai Dei gracia regis Polonie nostri graciosi, sub anno Domini millessimo quadringentesimo vicesimo quarto, iudicio ipsius maiestatis in *Cozsten* sub estuario ante castrum presidebamus, vbi eciam vos domini iudex et subiudex vna nobiscum sedebatis iudicantes, ibi vnanimiter iudicio eiusdem domini regis presidentes vniuimus et concordauimus perpetua concordia venerabilem ac religiosos viros, dominos Albertum abbatem et totum conuentum monasterij Lubinensis, ex vna, et dominum Iohannem de *Morka* pro lacubus inter *Dąbicze* et *Mosczesicze* et *Morka*[1]), sed ad lacum *Malpynske, Morka* et *Dąbicze* minor habent (?), et in istis lacubus, videlicet *Dąbicze* et *Mosczesicze* talem venacionem dominus Iohannes de *Morka* et post eum sua posteritas habebunt perpetuis temporibus, duntaxat ipsius piscator, sed non ipsius homines retibus wlgariter nuncupatis *podrzesniczą, sabrodnyą a wyęnczerzmi,* sicut arundo transijt alias *ząslą niczyesa,* gulgustris, non[facie]n-

do obstacula; sed abbas predictus cum conuentu debet habere eosdem lacus perpetuis temporibus excipiendo venacionem domini Iohannis et sue posteritatis predicte et adaquacionem peccorum comunium uel comuniter et locacionem alias p . . . . omnium eciam abbatis, qui protunc fuerit et tocius conuentus. Homines debent habere omnem venacionem in istis lacubus, accedere alias *przistąpicz* ad ripam cum omnibus retibus omnium generum yeme et in estate et singulis temporibus, quocies fuerit oportunum temporibus eternis, super quo adiudicata soluerunt. Prout in libro terrestri de uerbo ad uerbum est inuenta et conscripta presentibus. Quare vestram amiciciam petimus presentibus, quatenus eisdem litteram vestram adiudicatoriam dare dignemini, sigillis vestris roboratam, prout alijs terrigenis dare consweuistis et prout eciam est iuris et moris conswetudo terrestris. Datum et actum die, anno, loco et testibus, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos igitur iudex prefatus uisa sufficienti attestacione dominorum in presenti littera conscriptorum, tenoremque presentis littere exaudientes et eam plenarie intelligentes, solumque Deum pre oculis habentes, presentem litteram ex informacione et mandato speciali eorundem duximus confirmandam et eam presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum et domini Stanislai de *Surkowo* subiudicis presentibus sunt appensa. Actum et datum die, mense, loco, testibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, wskutek wilgoci mocno zniszczony i w niektórych miejscach niedoodczytania wyblakły, przechowany jest w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 34). Pieczęcie obie już nie istnieją.

[1]) *Dębice*, wieś dziś nieistniejąca.
Mościeszyce, dziś *Mościszki*, wieś w pow. kościańskim, par. *Lubin*.
Morka, wieś parafialna w pow. szremskim.

398. 1424. die 25. mensis Augusti, in *Łowicz*.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis cum cmetonibus villae *Wejsce* de angariis quibusdam pactum.

Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod nos cum cmetonibus nostris de villa nostra *Weysce*[1]) sita in districtu Lovicensi, pro et super censibus, necnon *poradlne, wieprzowe, wieczne* et alijs solucionibus, tam magnis, quam paruis, quas soluere consueuerunt, ordinacionem fecimus infrascriptam, quod amodo predicti cmetones ville predicte duas marcas monete communis de quolibet manso possesso singulis annis, vnam in festo sancti Nicolai confessoris, reliquam marcam in festo s. Iohannis baptiste soluere tenebuntur. Hoc eciam adiecto, quod predicti cmetones ab omnibus laboribus et oneribus tam castri, quam allo-

diorum sunt et debent (esse) supportati, preter hoc, quod duobus diebus prata nostra in *Blendowo*[2]) falcastrare et per duos currus siue plaustra lignorum ad castrum nostrum Lovicense quilibet cmeto adducere sint adstricti. Cum autem iudex castri nostri Lovicensis predicti ad prefatam villam nostram, ad colloquium wlgariter *wiecze* venerit, prefati cmetones quatuor pullis et vno quartali cereuisie et tantummodo panibus tenebuntur ipsum iudicem procurare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Łowicz* feria quinta in die sancti Bartholomei apostoli, anno Domini MCCCC XXIV.

Teka Naruszewicza 14 N. 35 ex inventario capituli Gnesnensis.

[1]) *Wejsce,* wieś w pow. łowickim, par. *Kocierzew.*
[2]) *Błędów,* wieś w pow. i par. *Łowicz.*

399. 1424. die 28. mensis Augusti, Posnaniae.

Moscicius castellanus Posnaniensis decem marcas census annui ex reditibus oppidi *Koźmin* Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi C marcis vendit.

R. Mathias Cordebog altarista et officialis Poznaniensis poświadcza, że Mościc kasztelan poznański sprzedał za 100 grzywien monety polskiej 10 grzywien czynszu rocznego na mieście *Koźminie*[1]) Mikołajowi z *Górki,* kanclerzowi poznańskiemu. Do płacenia tego czynszu obowiązuje się Mościc pod karami kościelnemi a wraz z nim Jakub Boczek burmistrz i Michał krawiec rajca koźmiński.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1442. Do przywileju przywieszone były pieczęcie. Pierwsza wyobrażała sędziego sądu ostatecznego, z którego ust dwa miecze wychodziły; u dołu osoba klęcząca. Napis otokowy: sigillum perpetuum officialatus ecclie Poznanien. Druga pieczęć wyobrażała w tarczy herb Łodzię; trzecia miasta Koźmina przedstawiała orła z rozpostartemi skrzydłami.

[1]) *Koźmin* miasto w powiecie krotoszyńskim.

400. 1424. die 29. mensis Augusti, in *Sochaczów.*

Semovitus Senior dux Masoviae et Russiae bona archiepiscoporum Gnesnensium ab angariis quibusdam libera facit et immunia.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Semouithus senior Dei gracia dux Mazouie Russieque, princeps terrarum Plocensis, Rawensis, Zawkrzensis, Sochaczouiensis, Gostinensis, Plonensis ac dominus et heres Wysznensis, significamus omnibus et singulis, presen-

tibus et futuris, coram quibus tenor presencium fuerit recitatus, quod animaduertentes ac attenta et diligencia vigili considerantes clare fidej merita ac crebrarum complacenciarum constanciam, quibus nobis reuerendissimus in Christo pater dominus Albertus archiepiscopus et primas vna cum suo capitulo sancte ecclesie Gneznensis complacuerint, de quorum eciam sufficienti probitate et oracionum sedulitate nostra magnificencia laudabile testimonium recepit, horum intuitu ac volentes eciam nostre ac nostrorum predecessorum et successorum animarum subuenire saluti, de vnanimi consensu et voluntate filiorum ac dominorum assessorum nostrorum infrascriptorum, omnes consuetudines perniciosas et dampnosas ecclesie Gneznensi et subditis ipsius, que non ex nostra sciencia, sed ex mala induccione et vsurpacione creuerunt et fuerunt introducte, sic, quod decedentibus archiepiscopis ecclesie supradicte Gneznensis, capitanej, burgrabij, procuratores et alij officiales nostrj ex consuetudine predicta bona mobilia et immobilia, opida, villas, allodia ac decimas mense archiepiscopalis, iacencia in terra nostra Mazouiensi, occupare de ipsisque se intromittere ac ipsorum tenutam et possessionem nomine nostro recipere solebant, ex quibus occupacionibus, intromissionibus ac possessionis dictorum bonorum recepcione subditi ecclesie predicte graues oppressiones, perturbaciones, spolia, rapinas, molestias, angariaciones sunt perpessi et sustulerunt, ex quibus labores ac actiones ipsorum in nichilum fuerunt redacte, ita, quod prefati subditi ex eo ad extremam egestatis inopiam sepius deuenire solebant: ne igitur huiusmodj perniciose et dampnose consuetudines dicte ecclesie Gneznensi et subditis ipsius inualescant et per quempiam ex nostris sucessoribus obseruentur, ipsas exnunc et in perpetuum pro nobis et nostris successoribus reprobamus, abdicamus, tenore presencium deponimus et eradicamus ac estinguimus et pro reprobatis, abdicatis, depositis, extinctis et eradicatis habere volumus, ita, quod dum contingat aliquem ex archiepiscopis, qui pro tempore fuerint, ab hac luce migrare, extunc nos vnacum successoribus et officialibus nostris supradictis nullam de iutromittendis se per nos uel nostros officiales de huiusmodj bonis seu occupandi ipsa bona volumus habere facultatem. Inhibentes exnunc prout extunc et extunc prout exnunc omnibus et singulis nostris officialibus sub pena maledictionis eterne ac sub obtentu gracie nostre, ne peramplius deceteroque de dictis bonis mense archiepiscopalis, in terra nostra Mazouiensi, ut prefertur, locatis et sitis, post mortem domini archiepiscopi, quem tunc morj contingat, se audeant intromittere uel ipsa bona quouismodo occupare presumant. Verum quia condicionem infrascriptam expressimus et expressam ipsam habere volumus, quod prelati, canonici ac capitulum Gneznense, quam primum ipsis constaret aut ad noticiam ipsorum deneniret de morte archiepiscopi, vnum vel duos prelatos uel canonicos de vnanimi voluntate et consensu debent eligere et deputare, quibus sic deputatis et electis per ipsos nobis aut successoribus nostris, qui tunc terram Sochaczouiensem in dicione et possessione suis habebunt, de morte domini archiepiscopi tunc defuncti debent insinuare et intimare tamquam domino domino terre et

benefactorj ecclesie Gneznensis, qui ex innata benignitate tantis bonis hereditarijs ecclesiam priuilegiauit, donauit et dotauit. Qui prelati sic per capitulum supradictum Gneznense deputati ad nos cum literis sigillo capituli sigillatis venire debent et per hec verba, que secuntur, mortem domini archiepiscopi nobis insinuabunt: „Magnifice princeps! Vestre magnificencie insinuamus de morte domini nostrj archiepiscopi tamquam domino terre, dotatorj, protectorj et benefactorj ecclesie Gneznensis, deuote et humiliter supplicantes, quatenus velitis bonorum mense archiepiscopalis, in terris Mazouie iacencium, quorum vacante sede archiepiscopalj Gneznensi ad nos est administracio deuoluta, esse pius defensor, tutor et protector." In cuius rej testimonium sigillum nostre maiestatis est appensum. Actum et datum in *Sochaczow* feria tercia festiuitatis Decolacionis sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. Presentibus ibidem preclaris principibus Semouito, Kazimiro, Troydeno et Wladislao ducibus Mazouie etc. filijs nostris carissimis, necnon validis et strennuis viris, dominis tunc nobiscum in presenti tractatu sedentibus, videlicet Nicolao de *Opporowo* Lanciciensi, Stanislao Grad de *Szrzensco* Plocensi pallatinis, Martino de *Calinowa* Syradiensi, Sassino alias Gamba de *Trampky* Plocensi, Andrea de *Coslowo* Gostinensi castellanis, Alberto Malsky tunc capitaneo, Adam de *Thur* iudice Lanciciensibus ac venerabilibus Michaele de *Borzissowo* preposito ecclesie collegiate sancti Michaelis in ciuitate Plocensi et cancellario Gostinensi ac Czamborio de *Gilowo* cancellario Rawensis et canonico Plocensis ecclesie collegiate sancti Michaelis, qui tunc presencia habuerunt in comissis et alijs quampluribus fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 4.

401. 1424. die 28. mensis Septembris, Gnesnae.

Catharina abbatissa monasterii Gnesnensis ad s. Claram advocatum civitatis *Kostrzyń* dotat.

R. Katharina abbatissa monasterii s. Clare in *Gnezna*, nadaje szlachetnemu Spytkowi, wójtowi miasta *Kostrzynia*[1]), cztery jatki rzeźnicze, $1^1/_2$ ogroda w *Kostrzynie*, leżącego przy ulicy skokowej i drugi ogród przy ulicy łaziennej wraz z ich placami, do którychto nieruchomości wójtowie nie mieli dotąd prawa wedle przywileju fundacyjnego księcia Przemysła z r. 1251, który się transumuje. Gnezne feria quinta in vigilia s. Michaelis archangeli. Testes: Helizabeth vicaria, Margaretha hortiaria, Clara Machulka, Heduigis, custodes alterius horti, Dorothea clavigera, Margaretha Oyem, Katherina Spitkonis, Przechna, Thomislawa Thomascze, Margaretha et alia Margaretha sacristiana, Przechna de Oweczsky, Swyechna Doronka,

Smichna, Iacobus de *Geschky*, Iohannes Tarnka de Gnezna, Iohannes Supiak, Thomas de *Szyekyerky*, Nicolaus de *Wydzyrzyno*, Troyan de *Ruscza* heredes, Nicolaus de *Czeschewo* ad ecclesiam de *Dambnycza* presentatus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1494.

[1]) *Kostrzyn* miasto w pow. szredzkim.

402. 1424. die 1. mensis Octobris, in *Sadowie*.

Vladislaus II. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gnesnensi decem laneos in silva *Mokow* dicta, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Illis, qui merentur dexteram de promptuario nostre liberalitatis, libenter porrigimus, vt digna retribucio meritum probitatis extollat et congrue retribucionis premium pluralitas magnificet meritorum. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps suppremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consideratis meritorum diuersorum indicijs, quibus reuerendus in Christo pater, dominus Albertus archiepiscopus sancte Gneznensis ecclesie et primas, constanti fidelitatis feruore pro republica sathagendo, nostre complacuit maiestati, et auctore domino complacere poterit in futurum, cupientes itaque, vt eius renumerata deuocio elucescat et ceteris prodeat in exemplum, ad honorem omnipotentis Dei eiusque gloriosissime Virginis matris Marie ac sancti Adalberti omniumque Sanctorum, de fonte liberalitatis nostre et ex certa nostra sciencia dedimus et donauimus, damus et donamus per presentes decem laneos siue mansos in acre silue nostre *Mokow* districtus Gneznensis, wlgariter *Nastarku* pro agris et alijs vtilitatibus dimenciendos, per ipsum suosque successores legittimos perpetuis temporibus sub eisdem modis, condicionibus et qualitatibus, quibus viginti lanei alias de benignitate nostra regia sibi successoribusque suis legittimis perpetuo et irreuocabiliter in acre eiusdem silue vigore aliarum literarum nostrarum datis et donatis(s) dimecientur, vnacum dictis viginti mansis insolidum computandos, tenendos, habendos et pacifice possidendos. De quibusquidem triginta laneis preter modos, condiciones et qualitates in donacione viginti laneorum descriptas, expressas et contentas, quibus omnino in nullo volumus derogare, duo laneorum predictorum pro plebano dotando, duo pro sculteto villanorum et sex pro alodio ecclesie prefate in dictis triginta laneis auctore Domino locando, iure perpetuo redigentur; reliqui vero, viginti lanei pro vsu suo et successorum suorum conuertentur, in quo prefati domini Alberti suorumque successorum conscienciam oneramus. Harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum presentibus est appensum, in fidem et

robur perpetue firmitatis. Actum in *Sadowe*, die dominico proximo post festum sancti Michaelis archangeli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. Presentibus ibidem magnificis, strennuis et nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Tarnow* Cracouiensi, Iacobo de *Coneczpole* Siradiensi palatinis, Petro Schaffranecz subcamerario, Martino de *Wroczimow* vexillifero Cracouiensibus, Martino castellano Zauichostensi et Stiborio subdapifero Lanciciensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus venerabilium virorum, dominorum Iohannis decani Cracouiensis, cancellarij et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, vicecancellarij regni Polonie, nobis sincere dilectorum.

Ad relacionem domini Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, vicecancellarij predicti.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 372 a), w skutek wilgoci bardzo zniszczony i zblakły. Po pieczęci pozostał tylko sznurek z blado różowego jedwabiu.

403. 1424. die 13. mensis Octobris, Posnaniae.

Nicolaus Moldorf pellifex tres marcas census annui reemptionalis Nicolao Krogelweyth altaristae ecclesiae parochialis ad s. Mariam Magdalenam vendit.

R. Lucas institor prothoconsul, Nicolaus Gocze, Petrus Goldener, Wyrzbantha, Iacuschius Crol, Iohannes Barger, Henricus Lindenar, Szwyenscho carnifex, consules ciuitatis Posnanienses, poświadczają, że gdy zasiadali w zagajonym sądzie, na którym byli ławnikami Falkyer Stowen, Jan Cleyze, Henryk Buchwald, Konrad Otthendorff, Jan Falkenhayn, Mikołaj Strosberg, Mikołaj Beme, Kaltwasser, a któremu przewodniczył Mikołaj Lindenar wójt miasta, stanąwszy w obec nich Mikołaj Moldorf kuśnierz, sprzedał Mikołajowi Krogelweyth ołtarzyście ołtarza śś. Anny i Urbana w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny 3 grzywny polskie rocznego czynszu z domu leżącego przy ulicy butelskiej naprzeciw domu Fetternikla, a to na wyderkaf. Czynsz ten po śmierci Mikołaja ma być wypłacany jego następcom w altaryi; może zaś być także w trzech częściach skupionym, płacąc za każdym razem po 10 grzywien kapitału za każdą grzywnę czynszu. Feria sexta ante festum s. Heduigis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1527.

404. 1424. die 14. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. ratum facit decretum arbitrale de dote praepositurae ecclesiae cathedralis Gnesnensis latum.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . episcopo Poznaniensi, salutem et apostolicam benedictionem. Ex debito ministerij pastoralis, quo ecclesiarum omnium regimini presidemus, ad ea, per que ecclesiarum, presertim metropolitanarum, ac in eis diuinis deditarum laudibus personarum, statui et indempnitatibus consulitur, libenter intendimus, et ijs, que propterea rite facta fuere, ut illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici uolumus adijci muniminis firmitatem. Sane pro parte dilectorum filiorum . . decani et capituli ecclesie Gneznensis nobis nuper exhibita peticio continebat, quod olim ipsi ac dilectus filius Sdzislaus rector parochialis ecclesie in *Goszdowo*, Gneznensis diocesis, qui ad hoc pro parte dilecti filij Alexandri, electi Tridentini, tunc prepositi dicte ecclesie sufficienti mandato siue potestate deputatus erat, proinde attendentes, quod graues uicibus plerisque inter prepositos dicte maioris ecclesie antea existentes et huiumodi capitulum occasione villarum, domorum, ortorum et arearum capituli Gneznensis nuncupatorum ac iurisdictionis in eis dissensiones exorte fuerant et talibus deinceps, quantum in eis erat, obuiare uolentes, super hijs omnibus in quondam Nicolaum prepositum domus sancti Iohannis Sepulcri dominici ante Gneznam, ordinis sancti Augustini, ac dilectos filios Vincencium Vneouiensis et Thomam Lanciciensis dicte diocesis ecclesiarum archidiaconos, tanquam in arbitros, arbitratores ac amicabiles compositores compromittere curarunt et quiquidem arbitri huiusmodi arbitrio in se sponte suscepto, eciam de ipsarum consensu parcium pronuncciarunt, sentenciarunt, laudarunt et ordinarunt, quod prepositus dicte ecclesie Gneznensis pro tempore existens, racione prepositure eiusdem ecclesie Gneznensis perpetuis temporibus villam *Scarbimirzicze* cum omnibus decimis et maldratis prope opidum *Kyszkowo* in villis qualitercumque appellentur, que ab antiquo ad dictam preposituram pertinebant, possideret, necnon pro fundo dicte prepositure *Goszdowo, Minychewo* et *Parczewo* villas, que alias de huiusmodi capituli eciam tunc iuri necnon interesse, proprietati et dominio eis in illis quomodolibet competentibus expresse renunciancium et in prepositos dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro tempore, ac eandem preposituram transferencium, nichilique in eis iuris reseruancium mensa erant perpetuo habere, alia uero ville, molendina, domus, orti et aree, uocabulo capituli Gneznensis huiusmodi nuncupata et in quibus ipse Sdzislaus uigore mandati siue potestatis eiusdem omnibus iuribus, iurisdiccionibus, proprietatibus et dominijs dicte prepositure tunc quomodolibet competentibus, sponte et libere renuncciauit, illaque in huiusmodi capitulum transtulit, eiusdem capituli esse debeant, saluo, quod dicta prepositura suam habeat aream antiquam penes curiam archiepiscopalem Gneznensem consistentem, quodque si prepositus ipsius ecclesie Gneznensis pro tempore existens, ad tractatus inibi

capitulares abilis et distribucionum quotidianarum ac eciam prouisionum villarum huiusmodi capituli capax fuerit, vnam pro se ex dictis villis et prouisionibus, quam tempore eo, quo ipse huiusmodi capitulo intersit, uacare contigerit, aliorum dicte ecclesie Gneznensis canonicorum ad instar optare ac optinere, et que eciam ex causis, propter quas illa alicui prelato uel canonico dicte ecclesie Gneznensis auferenda foret, ab eodem preposito pro tempore existente, auferri, ac de ea per huiusmodi capitulum libere prouideri ualeat, ipseque prepositus pro tempore existens in capitulo ibidem generali et non alias cum consilio huiusmodi capituli et in eiusdem prepositi pro tempore existentis absencia, suo nomine senior prelatus aut canonicus dicte ecclesie Gneznensis, domos, ortos, et areas canonicales circa Gneznensem predictam, necnon sancti Laurentij Gneznensem ecclesias consistentes, cum uacauerint, alicui de gremio huiusmodi capituli conferat inibi, residentem preferendo absenti. Et insuper postquam dictus Sdzislaus eciam uigore mandati siue potestatis huiusmodi omnibus et singulis, tam iudicum, quam arbitrorum sentencijs et eciam desuper a Sede apostolica ac alias habitis confirmacionibus, necnon priuilegijs, consuetudinibus, rescriptis, statutis et disposicionibus, per que prepositum et prepósituram huiusmodi aliquod ius in dictis villis, domibus, ortis et areis alias, quam ut premittitur, habere posse appareret, renunciarat, ipsi arbitri illa omnia sic renunciata, cassa et irrita esse uoluerunt, nulli dictarum parcium aliquod commodum deinceps allatura hijs inter alia, quod partes ipse laudum et arbitrium huiusmodi sub pena quatuor milium ducatorum auri puri de Camera, boni et iusti ponderis, per illam ex dictis partibus, que contrauéniret pro vna relique parcium earundem et alia medietatibus fabrice dicte ecclesie Gneznensis applicanda, emologare ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter tenere deberent et nonnullis alijs tunc adiectis, prout in litteris auctenticis desuper confectis, ipsorum prepositi et capituli sigillis munitis, plenius dicitur contineri. Quare pro parte dictorum decani et capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut sentencie, laudo et arbitrio predictis, necnon alijs, que ea contingunt, in ipsis litteris contentis, pro ipsorum subsistencia firmiori robur apostolice confirmacionis adijcere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque, qui de premissis certam noticiam non habemus, huiusmodi supplicacionibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus si et postquam uocatis, qui fuerint uocandi, tibi de sentencia, laudo et arbitrio predictis legittime constiterit, illa et prout racionabilia sint, alia, que huiusmodi sentenciam, laudum et arbitrium contingunt, in dictis litteris contenta, ac quecumque inde secuta auctoritate nostra aprobes et confirmes, supplendo omnes defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdem. Datum Rome apud sanctam Mariam maiorem, XVIII kal. Decembris, pontificatus nostri anno septimo.

(na zakładce) Rta gratis. — P. de Ioartimberg.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 368), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na zgrzebnym konopnym sznurku.

405. 1424. die 17. mensis Decembris, in *Iarocin.*

Mathiae de *Iarocin* cum civibus civitatis *Iarocin* de censu quodam, *szos* dicto, pactum.

R. Mathias heres in *Iaroczyno,*[1]) oświadcza na prośby mieszkańców miasta *Jarocina,* iż na przyszłość mają mu płacić rocznie 20 grzywien zwyczajnej monety tytułem census consueti wlgariter *szosch,* to jest 10 grzywien na św. Jan i 10 grzywien na św. Marcin. Z tych pieniędzy obowiązuje się Maciej dawać rocznie ołtarzyście ołtarza NMaryi Panny w kościele jarocińskim 6 grzywien, to jest 3 grzywny na św. Jan i 3 grzywny na św. Marcin. Oprócz tego wciela do miasta i prawu miejskiemu poddaje ulicę leżącą przed bramą ku Koźminowi; zagrodników zaś tamże siedzących uwalnia od robót i danin dworskich, koloniści zaś (inquilini) i inni, którzy czasowo w mieście przebywają, nie mają już odtąd grabić siana dworskiego. W końcu zwalnia mieszczan sprzedających na targu sierpy i kosy od opłacania *targowego,* które dawniej płacili. In *Iaroczyno* die dominica post festum b. Lucie virginis. Testes: Iohannes plebanus, Mathias et Thomas altariste in *Iaroczyno,* Derslaus de *Mokronosz,* Iohannes de *Szuchorzewo,* Derslaus de *Unyeslaw,* Sawischa de *Gorki,* Petrus de *Wola.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta obligationum de a. 1501.

[1]) *Jarocin* miasto w powiecie pleszewskim.

406. 1425. in *Zbąszyn.*

Abraham Głowacz de *Zbąszyn* Nicolao Chorotka molam quandam vendit.

In nomine Domini amen. Cunctorum perit memoria factorum, nisi scripture presidio et testium adminiculo presens pagina fuerit insignita. Proinde nos Abraham Glowacz heres in *Dzbąszyn,* omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, ad quos presentes deuenerint, profitemur, quomodo vendidimus molendinum nouum, dictum *nowy mlyn,* penes molendinum monasterij fratrum de *Obra,*[1]) dictum *Rachocina gac,* videlicet terciam mensuram wlgariter *miary* in molendino dicto, pro nobis duas reseruando. Cui quidem molendinatori addimus liberam piscaturam in flumine dicto *Doyca,* exceptis stagnis et lacubus nostris, et si solus venari non poterit, alium loco sui poterit habere. Item idem molendinator duos nostros porcos fouere et nutrire debet; et penes hoc molendinum hortum eciam, vbi habere potuerit, erigere et excolere potest. Simili modo pratum, vbi in syluis nostris exstirpare et excollere posset, hoc sibi indulgemus, exceptis tamen, vbi inter prata nostrorum hominum interessent,

quod inter prata dicta suum pratum non habeat. Venacionem vero cum vulturibus leporum et paruorum animalium potest actitare. Eciam addimus ad duos annos libere cereuisiam propinare, laborioso viro Nicolao Chorotka, olim molendinatori de *Iaromierz*, suisque legitimis successoribus natis ac nascendis, damus, concedimus et incorporamus, per ipsum Nicolaum Chorotka et suos successores habendum, tenendum, vtifruendum et in vsus beneplacitos, prout sibi et suis successoribus placuerit, conuertendum. Quod quidem molendinum potest et possunt vendere, mutuare, alienare cum omnibus et singulis vtilitatibus suprascriptis. Vt autem hec omnia predicta robur habeant perpetue firmitatis, sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Dzbanszin*, sub anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quinto. Presentibus hijs testibus, videlicet domino Iohanne Cranszlin et Iohanne herede de *Chobienica* et Andrea olim amurgrabio (s) de *Dzbanszin*.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 48.

[1]) *Obra*, wieś parafialna w pow. babimojskim.

407. 1425. die 15. mensis Martii, in *Ostroróg*.

Sandivogius de *Ostroróg* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet donationem V marcarum annuarum a Nicolao de *Baworów* ecclesiae in *Ostroróg* factam.

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza darowiznę 5 grzywien polskich rocznego czynszu, którą Mikołaj z *Baworowa*, dziedzic w *Bieninie* był uczynił ołtarzowi Trzech króli w kościele parafialnym w *Ostrorogu*[1]) na rzecz Jana ołtarzysty tegoż ołtarza. In *Ostrorog* feria quinta ante dominicam Letare. Testes: Nicolaus Dobyeschowsky plebanus in *Szrem*, Stephanus de *Chyby*, Iohannes de *Sczapy*, Bassykon de *Przyborowo*, Johannes Grzykowsky, Sandivogius Trycz de *Camona* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1497.

[1]) *Ostroróg* miasteczko w pow. szamotulskim.

408. 1425. die 28. mensis Martii, in *Srzem*.

Proconsul et consules civitatis Sremensis Catharinae relictae viduae Mathiae Gricca duas marcas annuas census reemptionalis XX marcis vendunt.

R. Proconsul, consules et iurati civitatis *Srzem*[1]) oświadczają, że sprzedali na wyderkaf za 20 grzywien groszy praskich czynsz roczny

2 grzywny na wszystkich dochodach miejskich Katarzynie mieszczance szremskiej, wdowie po Macieju Gricca mieszczaninie szremskim, któryto czynsz pomieniona Katarzyna darowała gwardyanowi i zakonnikom kościoła św. Krzyża w *Srzemie.* In *Srzem* feria quarta proxima post dominicam Iudica.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1436.

[1]) *Srzem* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

409. 1425. die 15. mensis Aprilis, in K*onin.*

Vladislaus II. rex Poloniae Svantoslao de *Siemianczyno* CXVII marcas in villa *Rusowo* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia et constantis fidei merita, quibus strenuus Swantoslaus, heres de *Szemianczyno*, miles noster fidelis nobis complacuit, et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra dicta wlgariter *Rusowo,*[1]) in terra Maioris Polonie, in districtu Kalissiensi sita pariter et locata, centum septem decem marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, addimus, inscribimus pariter et largimur tenore presencium mediante. Quamquidem villam *Russowo* idem Swantoslaus tenebit, habebit, vtifruetur et pacifice possidebit, cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, fructibus, censibus, prouentibus, attinencijs, emolumentis, agris, pratis, borris, gaijs, mellificijs, piscinis, lacubus, riuis et aquarum decursibus ac pertinencijs vniuersis tamdiu, donec predicte centum et septemdecem marce supradicto Swantoslao aut suis successoribus legittimis, per nos aut nostros successores fuerint exsolute integraliter et ex toto. Quibus quidem centum et septemdecem marcis exsolutis, predicta villa *Ruszowo* ad nos et nostros successores redire debebit pleno iure: contribucionibus autem, exaccionibus et stacionibus nostris regalibus in omnibus semper saluis, quas pro nobis et nostris successoribus penitus reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum appensum est tesimonio literarum. Datum in *Conyn* die dominico Quasimodo geniti, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Ad relacionem venerabilis Stanislai custodis et cantoris, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 63 z oryginału pargaminowego anihilowanego, opatrzonego pieczęcią na pasku pargaminowym, a przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Russów* wieś w pow. kaliskim, par. *Tykadłów.*

410. 1425. die 11. mensis Maii, Posnaniae.

Consules civitatis Posnaniae testantur, Catharinam relictam viduam Pabissii Michaeli altaristae ecclesiae Posnan. ad s. Mariam Magdalenam domum et macellum contulisse.

R. Lucas proconsul, Nicolaus Gecze, Petrus Goldener, Ianissius Crol, Wyrzbantha, Iohannes Barger, Henricus Lindiner et Swansko carnifex, consules ciuitatis Posnaniensis oświadczają, iż w ich obecności oraz w obecności ławników miasta: Henryka Buchwalda, Konrada Ottendorffa, Jana Cliszy, Falkiera Sthowena, Jana Falkenhaina, Mikołaja Strossberga, Mikołaja Bemego piekarza i Zygmunta Kalwassyra stanąwszy Katarzyna wdowa po Pabiszu mieszczaninie poznańskim, darowała Michałowi ołtarzyście ołtarza św. Katarzyny, Małgorzaty, Doroty, 11 tysięcy Panien, fundowanego przez tęż Katarzynę w kościele św. Maryi Magdaleny w Poznaniu dom *in vico* miasta Poznania, należący dawniej do Piotra Goldenera. Dalej darowała temuż Michałowi jatkę rzeźniczą w rynku leżącą. Dom ten i jatkę wymawia sobie Katarzyna dożywotnie, po jej zaś śmierci ma ks. Michał takowych na korzyść swego ołtarza używać. Prawo patronatu spada po śmierci fundatorki na miasto. Posnanie feria sexta proxima post festum b. Stanislai martyris, in pretorio.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1446—1447.

411. 1425. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae privilegia quaedam monasterio Landensi de villa *Wronczyno* data, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei momoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus, in posterum pariat detrimentum, alta regum et principum consilia decreuerunt, ea literarum apicibus et testium annotacione perhennari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Siradie, Cuiauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo in nostra nostrorumque prelatorum et baronum presencia personaliter constitutus venerabilis et religiosus frater Sifridus abbas de *Landa,* ordinis Cisterciensis, quasdam literas iudicum nostrorum et nostras super bonis et villa *Wronczyno*,[1]) monasterij sui Landensis exhibuit et produxit, nostre maiestati debita cum instancia supplicando, quatenus sibi easdem literas de innata nobis regie benignitatis clemencia rathificare, approbare, renouare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor per ordinem de verbo ad verbum sequitur et est talis:

(Sequuntur litterae: Wirbantae capitanei Maioris Poloniae generalis de anno 1357. (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1363);

Premislii II. ducis Maioris Poloniae de anno 1292 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 685);

Wirbantae capitanei Maioris Poloniae de anno 1363 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1491);

Eiusdem capitanei Wirbantae de eodem anno 1363 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1490);

Eiusdem capitanei Wirbantae de anno 1362 (Cod. dipl. Mai. Polon. N. 1478);

Eiusdem capitanei Wirbantae de anno 1364 (Cod. dipl. Mai. Polon. N. 1519);

Sandivogii capitanei regni Poloniae de anno 1375 (Cod. dipl. Mai. Pol. N. 1723);

Wladislai II. regis Poloniae de anno 1386 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1845);

Nicolai iudicis Calissiensis de anno 1388 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1874); necnon

Mathiae iudicis Calissiensis de anno 1402).

Nos vero peticionibus eiusdem Sifridi abbatis tamquam iustis et racioni consonis benigniter acclinati, literas ipsius suprascriptas in omnibus earum punctis, articulis, capitulis et clausulis in ipsis contentis rata habentes atque grata, ex certa nostra sciencia ratificamus, gratificamus, innouamus, confirmamus, approbamus, decernentes, ipsas robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio litterarum. Actum Gnesne feria tercia infra octauas Corporis Christi, anno eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimo quinto. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Alberto sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate, Andrea Posnaniensis episcopo ecclesiarum, necnon magnificis et strenuis: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Mathia de *Labiszyno* Brestensi, Iohanne de *Koscielec* Gniewcouiensi, Alberto de *Wscheradowo* Kalisiensi, Martino de *Ritwiany* Lanciciensi palatinis, Vincencio de *Szamotuly* Miedzyrecensi, Andrea de *Domaborz* Caminensi, Thoma de *Pakoszcz* Bidgostiensi, Iohanne de *Lichin* Sremensi et Ianussio de *Brzozoglowy* Landensi castellanis et alijs militibus et baronibus nostris, fidelibus dilectis, in numero copioso. Datum per manus venerabilium Iohannis decani Cracouiensis, cancellarij, et Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, cantoris Cracouiensis, scolastici Sandomiriensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, regni nostri vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Ad relacionem eiusdem venerabilis Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, regni Polonie vicecancellarij.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B, str. 43.

[1]) *Wronczyn*, wieś w pow. poznańskim, par. *Modrze*.

412. 1425. die 24. mensis Iunii, Posnaniae.

Vladislaus II. rex Poloniae in oppido *Sródka* Andreae episcopi Posnaniensis proprio, nundinas instituit.

R. Wladislaus rex Polonie w celu wynagrodzenia zasług Andrzeja biskupa poznańskiego nadaje jego miastu *Sródce*[1]) pod Poznaniem prawo odprawiania targów co czwartek a jarmarków co rok w dzień po św. Małgorzacie i w oktawę św. Michała. Na dnie te wolno kupcom zewsząd przybywać z towarami wszelkiego rodzaju, wyjąwszy sukien farbowanych, których w dnie targowe sprzedawać nie wolno. Poznanie ipso die s. Johannis baptiste. Testes: Albertus archiepiscopus Gnesnensis, Sandivogius de *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Andreas de *Domabors* Camenensis castellanus, Dobrogostius de *Schamotuli* Calissiensis subcamerarius, Prisco iudex Poznaniensis, Zaramba de *Calinowa* curie regie marschalcus.

Datum per manus Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum m. Poznania N. 476. Po pieczęci pozostały tylko szczątki nici jedwabnych.

[1]) *Sródka* dzielnica miasta Poznania, na prawym brzegu Warty.

413. 1425. die 29. mensis Iunii, (Posnaniae).

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum Erasmo de *Naramowice* X marcas census annui ex villa *Pławiska* addicens.

R. Pasek Gogolewski iudex Poznaniensis generalis wiadomo czyni, że gdy zasiadał w czasie i miejscu poniżej wskazanem, oddano mu pismo zapieczętowane *sigillo citatorio* sądu królewskiego poznańskiego następującej treści: Mikołaj z Baworowa zastępca wojewody, Wojciech z Wszeradowa kasztelan kamiński, Dzierżsław z Orzeszkowa murgrabia poznański, Mikołaj z Siekierek zastępca podsędka i Dzierżsław z Roztworowa piszą do Mikołaja z Szurkowa podsędka poznańskiego, że gdy w r. 1422 w dzień Trzech Króli w izbie u OO. Dominikanów na poroczkach zasiadali, przysądzili Erazmowi dziedzicowi w *Naramowicach* roczny czynsz 10 grzywien, przypadający za rok bieżący ze wsi *Pławiska*,[1]) który Andrzej biskup poznański był mu wyznaczył na tak długo, puki go nie wykupi; proszą zatem, aby Erazmowi wydany był list przysądny *(littera adiudicatoria)*. Zą-

daniu temu czynią sędzia i podsędek zadość. In allodio Gnewomyri ciuis Poznaniensis feria sexta infra octauas sancti Iohannis baptiste.

Dokument powyższy opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, jedną sędziego Paska Gogolewskiego, wyobrażającą herb Doliwę, drugą podsędka Szurkowskiego, wyobrażającą Węża i napis: 1. Stanislai de Surkowo.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1434.

[1]) *Pławiska*, wieś tej nazwy dziś w Wielkopolsce nie istnieje.

414. 1425. die 4. mensis Julii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis, ratam esse iubet donationem X marcarum annuarum a Catharina Griczina ecclesiae cathedrali Posnaniensi factam.

R. Andreas episcopus Posnaniensis potwierdza darowiznę 10 grzywien rocznego czynszu, którą Katarzyna Griczina, mieszczka szremska na fundacyę jednej kanonii przy kościele kolegiackim N. Maryi panny przy tumie poznańskim uczyniła. Z tych 10 grzywien rocznego czynszu ma 5 grzywien pochodzić z domu murowanego Michała Burchardowego, a w rynku pomiędzy domami rzeźnika Swanszka a Jana Grucza leżącego, i z kramu leżącego obok Elżbiety wdowy Fawka; drugie zaś 5 grzywien z jatki mięsnej, piątej od końca po prawej ręce, idąc pomiędzy jatkami od rynku solnego, która należy do Barbary wdowy Swanszka. Kanonik ten ma tygodniowo odprawiać dwie msze, prezenta zaś na jego miejsce należy się Katarzynie aż do śmierci, potem spada na oficyała i na burmistrza poznańskich, którzy, gdyby się na kandydata nie zgodzili, wtenczas biskup ma go wybierać. Gdyby fundatorce brakło funduszy na utrzymanie, wtenczas otrzymywać ma dożywotnie 3 grzywny z dziesięcin pomienionych. Na potwierdzenie zaś swej darowizny przedkłada dwa przywileje, które biskup transumuje. Pierwszy wystawiony przez Mikołaja Pałukę, burmistrza, Mikołaja Lindenera, Iandzala, Jana Clizę, Macieja Szalmara, Jana Falkenhana, Mikołaja Goczego, Wojtka Wąsowskiego, rajców poznańskich, w obecności Henryka Burcharda, Cuna Ottendorffa, Jakusza Krola, Mikołaja Gütterwego, Piotra miecznika, Jana Grzymały, Piotra Frydrykowego, Mikołaja Strossberga ławników w sądzie gajonym, któremu przewodniczył Andzrej Kuśnierz wój miasta w r. 1420, feria sexta proxima ante festum s. Martini, dotyczy zapisu na domu Michała Burcharda; drugi potwierdzający zapis na jatce Barbary Swanszkowej, wystawili: Stanisław Borzkowski burmistrz, Nicze Lythwin, Piotr Owe, Maciej, Mikołaj, Gunter, Jakusz Joppenbeketker rajcy poznańscy w obecności Henryka Botnera, Folkera Stobena, Konrada Ottendorffa, Mikołaja Gunterowego, Jakusza Krola, Gniewomira, Zandrala i Wierzbięty ławników w roku 1417, w piątek po Trzech

Królach. Posnanie feria quarta infra octauas bb. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Albertus Jastrzambyecz prepositus, Petrus de *Cobilino* decanus, Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Vincentius decanus Gneznensis, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Paulus archidiaconus Szremensis, Iacobus archidiaconus Pczewensis, Bartholomeus Rinconis, Florian, Iohannes de *Scholowo*, Iohannes Budconis, magister Strzeschco, Nicolaus Bronissij, Nicolaus Czothczani, Boguslaus, Hector, Petrus de *Nowecz*, mgr. Nicolaus Cozlowsky s. theologie professor, Nicolaus Lanthman et Slupco de Schamotuli, prelati et canonici Posnanienses. Poznanie feria 4. infra octauas bb. Petri et Pauli ap.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania, Nr. 36, opatrzony jest dwiema pieczęciami, z których jedna biskupia, druga kapitulna. Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1430.

415. 1425. die 6. mensis Iulii, in *Ląd*.

Siffridus abbas monasterii Landensis Leonardum quondam vicarium de *Strzałkowo* commendatarium ecclesiae parochialis in *Ostrów* constituit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadrigentesimo vigesimo quinto, indiccione sua (s), pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius octauo, die VI mensis Iulij, hora quarta vespertina in dicti honorabilis fratri domini Gerhardi rectoris ecclesie parrochialis in oppido *Landa*, meique notarij publici et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum presencia, constitutus personaliter venerabilis pater dominus Syffridus diuina prouidencia abbas monasterij Landensis, Gneznensis diocesis, fundator et erector ac verus patronus oraculi de nouo erecti anno presenti, alias ecclesie parochialis ad laudem omnipotentis Dei et sue gloriose genitricis virginis Marie, et presertim ad honorem Michaelis archangeli et Adalberti gloriosi martyris beatorum, per reuerendissimum in Christo patrem et dominum Albertum Dei gracia archiepiscopum sancte ecclesie Gneznensis et primatem, vt prefertur, anno presenti, quadam die mensis Iulij in villa *Ostrow* Gneznensis dedicatam et consecratam (s), suis tenens in manibus litteras commendaticias seu commende tenoris inferius annotati, et vigore earundem habens potestatem tanquam collator et patronus personam idoneam et sufficientem ad regimen dicte ecclesie deputandi et assumendi, ne interim et amodo post consecrationem dicte ecclesie diuina officia minuantur, et animarum cura et administracio in spiritualibus et temporalibus inibi negligatur, ad dictum oraculum seu ecclesiam parochialem predictam in *Ostrow* et in ipsius ecclesie regimen discretum

dominum Leonardum, olim vicarium in *Strzalkowo*[1]), idoneum et sufficientem, in commendatarium et custodem dicte ecclesie in *Ostrow* assumpsit, nominauit, elegit, posuit ac deputauit infra hinc et festum proxime venturum Natiuitatis Christi et non vltra, alias ad voluntatem suam amouibilem, ac presentibus assumit, eligit, nominat, ponit et deputat. Super quibus omnibus et singulis premissis prefatus dominus abbas pecijt sibi fieri et confici a me notario publico infrascripto vnum vel plura publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatus, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus nobilibus et prouidis viris, dominis: Martino herede in *Trampczyno*, Iohanne aduocato, Nicolao proconsule, Stanislao consule oppidi *Landa* et alijs quam pluribus fidedignis testibus circa premissa. Quarumquidem literarum commendaticiarum seu commende tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, venerabili et religioso fratri Syffrido abbati monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, nostre diocesis, nobis in Christo dilecto, salutem in Domino sempiternam. Vt locus ille per nos tum (?) ad instantes preces vestras in villa vestra *Ostrow*[2]) in ecclesiam parochialem suffragante domino consecratus, erectus et fundatus, pro amplius a diuinis non vacet obsequijs, sed quod in eodem iugiter laus et gloria Deo omnipotenti et honor sempiternus atque Christifidelium tam in administracione spiritualium sacramentorum, quam in praedicatione verbi diuini refeccio perseueret, eundem locum alicui sacerdotum idoneo et discreto, quem vos duxeritis deputandum, infra hinc et festum Natiuitatis Christi proximum, tenore presencium damus in commendam. Qui sacerdos per vos sic deputatus, in eodem loco consecrato, in altari viatico seu portatili, tugurio prius facto et aqua benedicta asperso, exnunc possit et valeat omnia sacerdotalia exercere officia et hominibus vtriusque sexus villarum infrascriptarum, videlicet *Kownaty*, *Radlow*, *Syrakowo*, *Sarny* et *Ostrow*[3]) predicte, quas exnunc tanquam nouas el nulli alteri ecclesie parochiali incorporatas, ipsi loco et parochie noue plantacionis iungimus, annectimus et incorporamus ecclesiastica ministrare sacramenta. Vobis autem omnibus hominibus vtriusque sexus, cmethonibus et incolis villarum suprascriptarum sub pena excommunicacionis mandamus, quatenus illi sacerdoti commendatario in *Ostrow*, tanquam vestro legitimo pastori, in omnibus obediatis licitis et honestis, ad ipsumque pro ecclesiasticis vobis ministrandis recurratis sacramentis, nosque vos omnes et singulos a cura et obediencia omnium aliorum rectorum parochialium ecclesiarum absoluimus tenore presencium mediante. Datum in *Slupca* in crastino Visitacionis Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quinto."

Et ego Iacobus Iohannis de *Brest*, clericus Vladislauiensis diocesis, publicus imperiali autoritate notarius, quia predictis eleccioni, recepcioni, nominacioni, deputacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vna cum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens

publicum instrumentum manu mea scriptum et subscriptum exinde confeci et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando in fidem et testimonium omnium premissorum rogatus et requisitus.

Series privilegiorum monasterij Landensis lit. B, str. 85.

[1]) *Strzałkowo*, wieś paraf. w pow. wrzesińskim.
[2]) *Ostrów*, zapewne niegdyś w woj. i pow. kaliskim.
[3]) *Kownaty*, wieś niegdyś w woj. kaliskiem, pow. poznańskim.
Radłowo, wieś niegdyś w woj. i pow. kaliskim.
Sierakowo, wieś niegdyś w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. Łaszczyno.
Sarny, zapewne Sarnowa wieś paraf. w woj. niegdyś poznańskiem, pow. kościańskim.

416. 1425. die 9. mensis Iulii, in *Kościan*.

Vladislai II. regis Poloniae statutum de eligendis proconsulibus et consulibus civitatis *Wschowa*.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo volentes in ciuitate nostra Wschouensi condicionem facere meliorem, omnibus ciuibus eandem ciuitatem Wschouensem inhabitantibus, hanc tenore presencium concedimus facultatem, quod quociescumque ipsos ciues, proconsulem et consules eiusdem ciuitatis eligere contigerit, extunc duodecem viros idoneos et bone fame, quos scirent ad regimen ciuitatis predicte apciores et regio culmini fideles et deuotos, capitaneo nostro, qui pro tempore fuerit, vel ipsius burgrabio aut vicesgerenti debent et tenebuntur presentare, ex quibus capitaneus noster vnum proconsulem, reliquos vero ex ipsis in consules, omni contradiccione cessante debet admittere, eligere et in eosdem consentire, ac pro consiliarijs dicte ciuitatis annis singulis, ad decursum decem annorum continue se sequencium, inclusiue deputare et omnimode assignare. Quocirca tibi capitaneo nostro, pro tempore existenti, nostris firmis damus regalibus in mandatis, quatenus eleccionem huiusmodi infrascriptam nullatenus, gracie nostre sub obtentu, presumas impedire, sed ipsam sic, vt prefertur, admittas annis predictis faciendam. Si quis autem contra huiusmodi graciam nostram ipsis exnunc concessam, ausu temerario aliquid attemptauerit seu attemptare presumpserit, uouerit se indignacionem nostram incursurum. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Costen* feria secunda proxima ante festum sancte Margarethe, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto.

Relacio venerabilis Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 37 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

417. 1425. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* officialilis Poznaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem altarium quorundam in *Srzem.*

R. Nicolaus de *Kyky*, decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis et officialis Poznaniensis potwierdza fundacyę ołtarzy NMaryi Panny i św. Mikołaja w kościele parafialnym w *Srzemie,*[1]) której dokonał Maciej Poturzycki mieszczanin srzemski, dając na ten cel siedm grzywien polskich rocznego czynszu, zakupionego na mieście *Srzemie,* jakto ednośny dokument burmistrza i rajców okazuje. Oficyał bierze tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego i zlewa prawo patronatu na fundatora i jego spadkobierców; na ołtarzystów zaś wkłada obowiązek odprawiania tygodniowo dwóch mszy, to jest o NMP. i za dusze zmarłych fundatorów i dobrodziejów ołtarza, w Suchednie zaś odprawiania anniwersarza z wigiliami o 9 lekcyach i mszy żałobnej. Poznanie d. 10 Iulij. Testes: Nicolaus de *Somino* scholasticus, Hector canonicus Poznanienses, Andreas de *Kroszyna* plebanus in *Slupcza.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1610—1612.

[1]) *Srzem*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

418. 1425. die 13. mensis Iulii, in *Pyzdry.*

Vladislaus II. rex Poloniae Abrahae de *Zbąszyn* CXL marcas in villa *Rogoziniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie supremus princeps et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate et multum accepte fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Abraham de *Dzbanszyn*, miles et fidelis noster sincere dilectus nobis complacuit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu et aliorum seruiciorum volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi villam nostram *Rogozinecz,*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costensi sitam, in centum et quadraginta marcis monete nostre et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, inscribimus et largimur. Quamquidem villam *Rogozinecz* idem Abraham et sui successores legittimi cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, agris, pratis, campis, piscinis, molendinis, fluminibus, riuis, aquis, lacubus, paludibus et aquarum decursibus, siluis, nemoribus, mericis, gaijs, borris, mellificijs, rubetis, lignorum et roborum excisionibus wlgariter *sewkupi*, venacionibus, aucupacionibus, piscaturis et alijs

quibusuis emolumentis et vtilitatibus, ad ipsam villam *Rogozinecz* quomodolibet spectantibus, quibuscumque vocitentur nominibus, nullis penitus exclusis, habebit, tenebit, vtifruetur et possidebit pacifice et quiete, quousque sibi aut suis successoribus legitimis per nos vel successores nostros dicta summa pecuniarum, videlicet centum quadraginta marce ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos et successores nostros reuertere (debet) pleno iure: hoc adiecto et expresso, quod idem Abraham literas, quas nobilis Petrus Oganka habet super eandem villam, ex integro exsoluere tenebitur, quas nos eciam vnacum pecunia per nos data et assignata, plenarie persoluemus. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum in *Pizdri* ipso die sancte Margarethe, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Ad relacionem venerabilis Stanislai Czolek, custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 51, z oryginału pargaminowego anihilowanego z pieczęcią, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Rogoziniec*, wieś niegdy parafialna w pow. miedzyrzeckim.

419. 1425. die 17. mensis Iulii, in *Kolo.*

Vladislaus II. rex Poloniae in ecclesia parochiali Srodensi praepposituram instituit.

R. Wladislaus rex Polonie zamienia kościół parafialny w mieście *Srzodzie*[1]) na prepozyturę, której proboszcz i kanonicy mają służbę Bożą odprawować wedle przepisów kościołów kollegiackich, zaś dochody ze stołu Bartłomieja proboszcza srzedzkiego za jego wolą i z innych fundacyj pobierać. In *Colo* feria tertia proxima post festum Diuisionis apostolorum. Testes: Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis, Vincencius de *Samotuli* castellanus Miedzyrzecensis, Iohannes de *Lychin* Srzemensis, Martinus de *Calinowa* Syradiensis, Cristinus de *Kozeglowy* Sandecensis castellani, Laurencius Zaremba marsalcus curiae regalis. Datum per manus Iohannis decani Cracouiensis, Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie cancellarij et vicecancellarij.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1582—1586.

[1]) *Sroda*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

420. 1425. die 25. mensis Iulii, Lanciciae.

Vladislaus II. rex Poloniae res quasdam pretiosas ecclesiae metropolitanae Gnesnensi confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps suppremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo zelo deuocionis accensi, cupientes diem extremi iudicij operibus misericordie preuenire, et vt nobis ab hac luce decedentibus, nostri et illustrium consortum et reginarum nostrarum, natique et filie in ecclesia metropolitana Gneznensi iugis habeatur memoria et altissimi clemencia pro nobis in eadem imploretur, non per errorem uel aliqualiter circumuenti, sed sani mente et corpore, ac matura deliberacione prehabita, lignum vite pariter cum cruce maiori deaurata et thabulam cum Veronica ornatam gemmis et lapidibus preciosis, quos in capella nostra tenuimus et tenemus ac continue nobiscum portauimus et portamus, ecclesie predicte Gneznensi testamentaliter assignauimus et assignamus per presentes ac decreuimus et decernimus prefate ecclesie Gneznensi, quamprimum sublati fuerimus ab hac luce, assignanda et tradenda cum effectu. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Lancicie feria quarta ipso die sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Relacio wenerabilis Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, r. P. vicecancellarij.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 374), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, która wraz z paskiem pargaminowym zaginęła.

421. 1425. die 4. mensis Augusti, in *Lwów*.

Sandivogius de *Ostrorog* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet donationem census annui $4^1/_2$ marcarum a Ioanne de *Pniew* hospitali ad s. Spiritum in suburbio Pnieviensi factam.

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis potwierdza darowiznę czynszu rocznego $4^1/_2$ grzywien monety pospolitej, dokonaną przez Jana dziedzica *Pniew*[1]) na rzecz Mikołaja proboszcza szpitala św. Ducha na przedmieściu pniewskiem i jego sukcesorów. Czynsz ten ubezpieczony został na połowie dóbr *Pniew*. Gdyby spadkobiercy Jana pragnęli ten czynsz z *Pniew* wykupić, tedy mają takisam czynsz na innych dobrach ubezpieczyć. In *Lwow* sabbato proximo ante festum b. Dominici confessoris. Testes: Nyemyerza

de *Kyschewo,* Mroczko de *Possadowa,* Derslaus de *Rocossowo,* Iohannes et Iacobus de *Knyschino,* Iohannes de *Syekyrky.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1451—1452.

[1]) Zapewne *Pniewy,* miasto w pow. szamotulskim.

422. 1425. die 24. mensis Augusti, Paradisii.

Dobrogostius Koliński de Prusin testatur, Iacobum abbatem Paradisiensem sibi medietatem proventuum de villis *Gralewo, Miłostowo* et *Przerost* ad vitae tempora contulisse.

R. Dobrogozt Colynsky erpherre zcu *Pruszin,* czyni wiadomo, że Jakub opat paradyski dał mu dla jego osoby tylko, z wyłączeniem żony, dzieci i powinowatych, połowę dochodów z wsi *Gralewa, Miłostowa* i *Przerost,* leżących w okolicy *Kamionny,* to jest połowę czynszów, chlebów, klepek (*clapholcz*), obu młynów wodnych w Miłostowie, rybołostwa, wynajęcia ról i pastwisk i innych pod warunkiem, aby do śmierci bronił i chronił te trzy wsie i inne do klasztoru paradyskiego należące o połowie własnego kosztu, aby dawał trzeci fenik na kamienie wzmiankowanych młynów i aby połowę kosztów ponosił we wszystkich tych rzeczach, z których pobiera dochody, tak w robotach, jak strawnem (*czerung*) i podróżach. Po śmierci zaś jego wszystkie dochody mają powrócić do klasztoru. Dalej obowiązuje się Dobrogost nie przyjmować od króla ani jego Rady pozwolenia, aby po jego śmierci jego synowie też dochody mogli pobierać, niemniej, że bez zezwolenia klasztoru praw powyższych nikomu innemu nie ustąpi. Za dotrzymanie wszystkich powyższych warunków poręczają Dobrogost von der *Kame* (*Kamionna*), Mikołaj Watta de *Coschatin* (*Kosiczyn*), Franczke Stencz vom *Stencz* (*Sczaniec*), Piotr Oganka z *Brogózewa,* Piotr Watta z *Nądni* i Mikołaj Struter ze *Sczańca.*

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu E. 25. Siedm pieczęci, któremi ten oryginał był opatrzony, przechowane są osobno. Pierwsza Franczka ze Sczańca wyobraża herb Ossoryę; napis zatarty; druga herb Zarembę i resztę napisu: s. Petri de . . eo . . . ; trzecia herb Nałęcz i napis: s. Dobrogostii . . , ; czwarta herb Samson i napis: s. Petri Wate; piąta herb Samson i napis zatarty; szósta herb Ossoryę i napis: s. Nicolai Struter; siódma wreszcie herb Nałęcz i napis: s. Dobrogosti de Sambor.

423. 1425. die 4. mensis Octobris, ad fluvium *Warta.*

Martini de *Kalinowa* castellani Siradiensis et capitanei Wielunensis decretum de finibus villarum *Drobnicze* et *Chochlew.*

Nos Martinus de *Kalinowa* castellanus Siradiensis et capitaneus Welunensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem et *Drobnicze*[1]) hereditatem ipsius mense archiepiscopalis, ex vna, et inter nobiles Wenceslaum et Iohannem germanos Wyrzchlyessczy et eorum hereditatem *Chochlew,*[2]) ex alia partibus, de et super materia granicierum infrascriptam concordiam et ordinacionem tamquam de iure et iudicio arbitramento et amicabili composicione vnacum infrascriptis dominis, nobis assidentibus, fecimus et tenore presencium facimus perpetuo duraturam, videlicet quod rippa cum medietate fluminis *Wartha* versus *Drobnicze,* et merica, borra, rubetum, lapides et terra et cum ceteris vtilitatibus vsque ad granicies hereditatis *Krasskowicze* ad dominum archiepiscopum predictum et eius hereditatem *Drobnicze* predictam [prout semper pertinuerunt, et nunc] et in perpetuum ita debent pertinere, nichil iuris aut proprietatis ipsis Wenceslao et Iohanni aut eorum successoribus ibidem competi decernendo. Item molendinum hereditatis predicte *Chochlew,* quod prefati Wenceslaus et Iohannes in eorum hereditatis predicte rippa edificauerunt, aggerem eorum ad rippam hereditatis domini archiepiscopi *Drobnicze* predicte applicando, debet in eodem loco et cum pauimentis eisdem wlgariter z *pogrodcamy* et aggere eodem in perpetuum permanere. Si vero ex casu forte propter vehemenciam aque inundantis predictus agger in parte fluminis archiepiscopalis ruptus fuerit et destructus, licebit eisdem Wenceslao et Iohanni prefatam rupturam proprijs roboribus, arena et rubetis eorum libere predictum aggerem antiquum, incipiendo a ruptura vsque ad lytius aut rippam hereditatis predicte archiepiscopalis *Drobnicze* continuare, reparare et reformare, eciam si oppo[rtuerit sursum eleuando] aut deorsum declinando modicum predictum aggerem ad ipsam rippam domini archiepiscopi applica[re, molendino] nichilominus ipso et pauimentis eisdem wlgariter *pogrodky* et aggere antiquo in eisdem locis iugiter remanentibus. Item quocienscumque homines archiepiscopales de *Drobnicze* predicta causa exercendi piscaturas sursum fluuium *Wartha* predictum ascendere et deorsum descendere per eundem fluitando voluerint, licebit ipsis naues eorum per memoratum aggerem predictorum Wenceslai et Iohannis hereditatis *Chochlew* transtrahere wlgariter *przewloczicz* tociens, quociens ipsis opus fuerit et necesse, temporibus perpetuis et in ewm, quolibet impedimento proculmoto. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum et datum in rippa fluminis *Wartha,* hereditatis *Drobnicze* ex opposito hereditatis *Chochlew,* feria quinta die sancti Francisci confessoris,

anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Petro de *Wydawa* iudice Siradiensi, Imramo de *Syerakowo*,[3]) Iohanne Srzenyawa de Russcza, Floriano de *Ossyakowo*, Petro de *Wyelgawess* et alijs pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 375), opatrzony jest małą pieczątką okrągłą z zielonego wosku, znacznie zniszczoną na pasku pargaminowym, a wyobrażającą w tarczy herb Zarembę. Napis nieczytelny w otoku.

Dokument sam w skutek wilgoci tak zblakły, że w niektórych miejscach tylko z trudnością, w innych wcale nie może być odczytany.

Uszkodzone miejsca uzupełnione zostały z kopii zawartej w Liber priuilegiorum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 114.

[1]) *Drobnice*, wieś w pow. wieluńskim, par. *Ossyaków*.
[2]) *Chochlew*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
[3]) Kopiarz ma *Syemikowo*.

424. 1425. die 29. mensis Octobris, in *Osininy*.

Vladislaus II. rex Poloniae Mathiae Strus de *Raczyno* C marcas in civitate Posnaniensi inscribit.

R. Wladislaus rex Polonie zapisuje szlachetnemu Maciejowi Strusowi de *Raczino* za wyświadczone usługi roczny czynsz od 100 grzywien na dochodach, które Koronie przypadały z kar sądowych według prawa magdeburskiego w Poznaniu, który czynsz tak długo ma być wypłacanym, dopuki 100 grzywien monety i liczby polskiej nie zostaną wspomnianemu Maciejowi lub jego spadkobiercom wypłacone. In *Oszinini* feria secunda in crastino bb. Simonis et Iude apostolorum.

Poznań, Archiwum miejskie: Liber privilegiorum fol. 19 v.

425. 1426. die 3. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Executores testamenti Bartholomaei Rinconis, canonici Poznaniensis, bona eius derelicta inter Nicolaum Strosberg seniorem et Nicolaum Strosberg iuniorem partiuntur.

R. Nicolaus Cozlowski professor s. theologie Studii alme matris uniuersitatis Cracouien. Nicolaus de *Sumino* scolasticus et Mathias Cordebog canon. Poznan. jako egzekutorowie testamentu Bartłomieja Rinconis, kanonika poznańskiego, rozdzielają pomiędzy braci Strosbergów: Mikołaja starszego, bakałarza sztuk Studii Cracouien. i kleryka oraz Mikołaja młod-

szego, zapisane im przez tegoż kanonika przedmioty. Mikołaj starszy otrzymuje kielich srebrny pozłacany i puszkę czyli mieszek do przechowywania najśw. Sakramentu, którąto puszkę matka Strosbergów kupiła była we Wrocławiu za kopę groszy szerokich. Mikołaj młodszy otrzymuje krzyż szczerozłoty, drogiemi wysadzany kamieniami i kubek srebrny wyzłacany. Nadto Mikołaj starszy otrzymuje jeszcze *viaticum, Summam Pisani in pargameno scriptam* i suknię, którą król Władysław darował był testatorowi. W końcu odebrali wspomnieni bracia dzbanek srebrny niepozłacany z poleceniem, aby go według woli testatora oddali Janowi Clayze mieszczaninowi poznańskiemu. In consistorio Poznaniensi. Testes: Nicolaus Paduch et Philippus vicarij perpetui in ecclesia Poznaniensi, Dobeslaus de *Coschuti* notarius publicus, Petrus olim plebanus Myedzirecensis, perpetuus vicarius et Nicolaus vicecustos Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de anno 1426.

426. 1426. die 7. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas Srzemski executor testamenti Stephani dicti Sulok de *Krobia* bona derelicta inter successores eius partitur.

R. Andreas dictus Srzemsky ciuus Poznaniensis, jako egzekutor testamentu Stefana zwanego Sulokiem z Krobi, rozdziela pomiędzy sukcessorów tegoż pozostałości. Małgorzata Wyesowa z *Krobi* otrzymuje wraz z córkami płaszcz szkarłatowy bez podbicia, dalej suknię brunatną podbitą kunami, futro sobolowe, nakrycie na głowę *(capucium)*, futro wilcze, futro nowogrodzkie, dalej *unum capete et unam cortinam* i 6 grzywien, następnie 8 łyżek srebrnych, z tych jednę dużą i jednę małą, dwa noże, z tych jeden srebrny pozłacany, widelce małe srebrne, małą srebrną *wlgariter* łopata, *duas fibulas wlgariter* sponky srebrne pozłacane, dwa paski srebrne pozłacane, jeden większy, drugi mniejszy, w końcu dwa pisma miasta *Srzoda*, zobowiązujące też miasto do płacenia rocznie 2 grzywien. In consistorio Poznaniensi. Testes: Iacobus archidiaconus Pczewensis, Wincencius Koth cancellarius, Michael de *Cuczcowo*, Albertus de *Sansycyno*, Nicolaus de *Obornyky*, vicarij perpetui ecclesie Posnaniensis, Albertus de Poznania notarius publicus, Philippus plebanus de *Lechnyno*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1426.

427. 1426. die 14. mensis Ianuarii, in *Uników*.

Iudicum quorundam decretum, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et Ioannem Iasiek scultetum de *Chełm*, de scultetia in *Chełm* litem dirimens.

Nos Andreas de *Wroblewo* subiudex terre Lanciciensis, iudex principalis ac Ierardus de *Rossoschicza* subiudex ad causam infrascriptam per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Albertum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem specialiter doputati, significamus tenore presencium, quibus expedit vniuersis, quomodo vertente causa inter prefatum reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum archiepiscopum et primatem ab vna, et Iohannem Iaschek scoltetum de *Chelm* ac vxorem ipsius Helenam et Sandkam nurum dicti Iohannis partibus ab altera, super scoltecia ibidem in *Chelm*, villa mense archiepiscopalis et eius proprietate, prefatus Iohannes scoltetus quandam literam priuilegialem domini Iaroslaj olim archiepiscopi Gneznensis in defensionem, tuicionem et proteccionem iuris sui produxit coram nobis, per quam sibi et vxori sue predicte Helene et nurui Sandcze ius competere asserebat et alia iura, que sibi et iuri suo credebat opportuna, allegauit. Nos itaque visis, lectis, perlectis et auditis hincinde ipsorum iuribus, proposicionibus et allegacionibus ac coram nobis propositis et responsis partis aduerse, equo pondere inter dictas partes negocijs ponderatis, pensatis et libratis, habentes solum Deum pre oculis, sentenciamus, dicimus et pronunciamus post examen veri iudicij, prefatum Iohannem vnacum vxore sua Helena nullum ius in dicta scoltecia Chelmensi ex ipsius proposicionibus et allegacionibus obtinere, et ideo sibi et dicte vxori sue Helene et Sandcze nurui dicti Iohannis in dicta causa silencium perpetuum imponimus, dictamque scolteciam prefato domino archiepiscopo et ipsius successoribus ac mense ipsius archiepiscopali adiudicamus perpetuo et in ewm, tenore presencium mediante. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Vnycow* feria secunda proxima post octauas Epiphanie, anno Domini millesimo quadringentesimo uicesimo sexto. Presentibus insignibus et egregijs ac nobilibus viris, dominis: Stanislao Czolkone, custode Gneznensi, vicecancellario regni Polonie, Strzeskone de *Welanowo*, Trzeborio de *Slawanczino*, Vincencio de *Corithkowo* et Helbig de *Mroga* ac Sandiuogio *Roszusth* de *Psari*, ac alijs pluribus testibus fidedignis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 378, a), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, po których tylko okruchy zwietrzałego wosku pozostały.

428. 1426. die 24. mensis Ianuarii, in *Piotrków*.

Stanislai Ciołek custodis Gnesnensis et regni Poloniae vicecancellarii ad Ioannem Iedlecki litterae de decimis Andreae Cukla procuratori consistorii Gnesnensis venditis.

R. Stanislaus Czolek custos Gneznensis, regni Polonie vicecancellarius, gani Jana Jedleckiego, zawiadowcę swych wsi, że lubo mistrzowi Andrzejowi Cukla, prokuratorowi konsystorza geieźnieńskiego sprzedał był za 30 grzywien dziesięcin, on, Jan jednak wspomnianemu Andrzejowi młocenia ich nie dozwolił; niechaj wie jednak, iż tenże Andrzej tyle mu usług wyświadczył, że nietylko za 30, ale nawet za 20 grzywien mógłby mu był te dziesięciny sprzedać. Rozkazuje zatem, aby Andrzeja do dziesięcin dopuścił, po danem jednak przez tegoż pierwej zaręczeniu dwóch dobrych ludzi. In *Pyotrkowo* feria quinta in vigilia Conuersionis s. Pauli.

Archivum archiepiscopale Gnesnense, acta a. 1426.

429. 1426. die 13. mensis Ianuarii..

Catharina uxor Alberti Crompnow monasterio de *Wieleń* LXXX marcas largitur.

In nomine Domini amen. Quoniam dicta mortalium sepe obliuione obfuscantur, nisi scriptis autenticis et fideli testimonio insignantur, igitur nos infrascripti, videlicet Albertus Crompnow cum Ottone Abstacz, filio vxoris mee, profitemur publice per presentes, quomodo vxor mea legitima Katherina, mater ipsius Ottonis iam dicti legittima, cum amborum nostrorum consilio, consensu ac voluntate, dedit, donauit ac proprietatis tytulo resignauit et exsoluit octuaginta marcas latorum grossorum, suum verum et legittimum patrimonium venerabilibus ac religiosis viris domino Iohanni abbati et toto conuentui monasterij *Velin*[1]) alias Lacus sancte Marie, ordinis Cisterciensis, dyocesis Poznaniensis, sana mente, corporis racione ac amicorum suorum vsa consilio, pro testamento porpetuo irreuocabiliter in salutem anime sue et parentum suorum, necnon pro remedio supradictorum nobilium, videlicet Crompnowo viri sui legitimi et Ottonis Abstacz filii sui ac aliorum suorum consanguineorum. Et ego Otto Abstacz per presentes publice recognosco, quod hec omnia facta sunt cum consensu, consilio, ac bona voluntate mea, et quod nullum ius habeo nec habere volo ad pecuniam predictam nunc et in ewm, et promitto, quod nullam mencionem, monicionem, evrastacionem de predicta pecunia facere volo, sed ratum, gratum seruare promitto. Ideo venerabilis pater et dominus, dominus Iohannes abbas predicti monasterij necnon totus conuentus ibidem perpenderunt et inspexerunt nostrum fidele seruicium ac singularem

deuocionem, quam cottidie habemus, habuimus, habere volumus incessanter ad ipsos et ad ipsorum monasterium supradictum, dant et dederunt, donant et donauerunt michi supradicto Alberto Crompnow et nobili Katherine vxori mee legitime, ad tempora vite amborum nostrorum villam *Gorzsko*[2]) wlgariter nuncupatam, cum omnibus attinencijs, videlicet reddititibus, censibus, pratis, pascuis, rubetis, mericis, agris, aquis, stangnis piscacionibus, mellificijs, venacionibus et cum omnibus alijs vtilitatibus et vsufructibus, cum omni iure et dominio, sicud predicti domini dictam villam tenuerunt et habuerunt. Eciam nos suprascripti, scilicet Crompnow cum vxore mea legitima Katherina promittimus et seruare volumus sacerdotem, quem nobis supradictus dominus abbas cum suo conuentu ordinauerint, diuinum officium ad celebrandum nostris sub expensis, et sibi omnia necessaria ad diuinum officium spectancia, promittimus procurare. Eciam hoc firme promittentes, si requisiti fuerimus ad expedicionem domini nostri regis graciosi generalem ex parte ville predicte, si supradicti domini liberos facere non potuerint, quod equitare volumus ad predictam expedicionem sub dictorum dominorum expensis; sed si requisiti fuerimus ex parte aliorum bonorum uel pecuniarum, que uel quas habemus uel habere poterimus in regno, talem expedicionem volumus per nos expedire nostris sub periculis et expensis. Et promittimus, quod predictam villam cum suo allodio et omnibus suis pertinencijs iam supradictis volumus meliorare, augmentare et non minuere, videlicet in edificijs, agris, pratis et ceteris iam dictis, modo, quo possumus, meliori, absque vllo dolo et fraude, hoc eciam dictis dominis et ipsorum monasterio addiciendo, quod post mortem nostram amborum omnia et singula bona nobilia et inmobilia, que in dicta villa siue allodio habebimus aut dimiserimus uel meliorauimus et augmentauimus, scilicet in edificijs, equis paruis et magnis, iumentis, bouibus et vaccis, pecoribus, videlicet ouibus, angnellis, percis et scrophis, aucis, annetis, gallis, gallinis et pullis, et omnia genera vestimentorum, tam indumenta, quam lectisternia, cum ceteris omnibus et singulis suppellectilibus, quibuscumque nominibus censeantur uel nunccupari possent omnino penitus, nichil excipiendo, sed omnia et singula debent permanere in allodio siue curia pro vtilitate dictorum dominorum et ipsorum monasterij, et nullus amicorum nostrorum debet se de istis intromittere necnon debitorum, nisi sola Margaretha filia Ottonis Abstacz, illa de supradictis et singulis debet recipere quatuor lecta siue plumas cum sex vaccis, si ibi habebuntur aut permanebunt post obitum nostrum. Si vero non reperiuntur, tunc predicta Margaretha nichil repetere habet nec debet a dictis dominis siue ipsorum monasterio: cum hoc eciam promittentes, quod post obitum vnius nostrum, ille, qui viuus remanserit, predicta bona omnia et singula supradicta monasterio dicto et dominis non debet alienare, nisi solum ad utilitatem ipsius iuxta ipsius conscienciam conuertere, sed ea pro posse suo debet, prout supradictum est, meliorare. Acta sunt hec et data sub annis Incarnacionis Domini millesimo CCCC XXVI, in octaua Epyphanie Domini, in presencia

nobilium virorum: strennui militis Nencker Kotwicz, Ian Schzekowszky, Andree Wyanowfszky, Ianuschio Popowfszky et Iohanne de *Nabaczino* necnon alijs quam pluribus fidedignis. In cuius rei maius testimonium sigilla nostra, videlicet Alberti Crompnaw, Ottonis Abstacz, tamquam huius rei principalium actorum, nec non strennui militis supradicti Nencker Kotwicz, Andree Wyanowfszky, Dominici Wylkowfszky, Iohannis de *Nabaczino* nobilium virorum ad presentem literam sunt hic subappensa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Przement N. 11), opatrzony był pierwotnie pięciu pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostał tylko ułomek trzeciej z czarnego wosku, wyobrażający w tarczy herb Kotwicz i szczątek napisu okolnego niedoodczytania.

¹) *Wieleń*, wieś w pow. babimojskim, par. *Kaszczor*.
²) *Górsko*, wieś w pow. babimojskim.

430. 1426. die 5. mensis Februarii.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum de finibus villarum *Grzegorzów* et *Poniatowo*.

Nos Adam iudex necnon Andreas subiudex terre Lanciciensis generales, significamus tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, vniuersis, quomodo circa cumulum vltimum sub arbore *kansa olsza* in causa vertente inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum Dei gracia archiepiscopum Gneznensem, ex vna, et nobiles Pelkam et Nicolaum fratres de *Ponathowo*, parte ex altera, super graniciebus inter hereditates *Grzegorzow* et *Ponathowo*[1]) per siluam perficiendis, dominus Albertus Malsky subcamerarius et capitaneus Lanciciensis posuit iudicium vigore sui subcamerariatus et adhibuit seu assumpsit ad se in assessores strennuos ac nobiles viros, dominos ex vtraque parte: Mathiam castellanum Brzezinensem, Swanthoslaum Sczaw subiudicem Siradiensem, Petrassium Birzwensky, Nyemyerzam et Iaskonem de *Kyelczowo* et Nicolaum Nagorsky, in quo iudicio prefatus dominus subcamerarius cum suis assessoribus suprascriptis audiens proposicionem prefati domini archiepiscopi et responsionem dicti Pelcze suo et fratris sui Nicolaj nominibus, sentenciauit iudicialiter, quod dominus archiepiscopus cum quinque canonicis seu prelatis ecclesie sue Gneznensis super graniciebus predictis inter *Grzegorzow* et *Ponathowo* iurare debet more suo ecclesiastico, et quocumque ibit iuramento huiusmodj cum dictis canonicis seu prelatis, granicies sipparj debent et incidj in arboribus et stare perpetuo. Quod iuramentum fierj debet duabus septimanis post festum Natiuitatis Christi proximum, si silua congelabitur. In quorum premissorum sigilla

nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum ipso die sancte Agathe virginis, sub anno Domini M CCCC XXVIto.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 83 v.

[1]) *Poniatów*, wieś zapewne w pow. tureckim, par. *Goszczanów*.

431. 1426. die 27. mensis Februarii, in *Warta*.

Nobiles quidam Andreae episcopo Posnaniensi Albertum filium Derslai ad altariam Assumptionis b. Mariae v. in ecclesia Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam praesentant.

R. Nicolaus Thumigrala, heres in Maiori *Chartlupya*, Iohannes de *Sczepanowo*, Sandiwogius et Thomas dictus Lustek, heredes de *Sziekowo*, zawiadamiają Andrzeja biskupa poznańskiego, że ponieważ altaria Wniebowzięcia NMaryi Panny w kościele Maryi Magdaleny w Poznaniu po śmierci księdza Marka zawakowała, zatem dają obecnie prezentę Wojciechowi synowi Dzierzsława, plebana w *Kiekrzu*. In *Wartha* feria 4 proxima post dominicam Reminiscere.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1427.

432. 1426. die 19. mensis Martii, Posnaniae.

Nicolaus Górka cancellarius Posnaniensis et canonicus Gneznensis VI marcas annuas ex villis *Strzeszewo* et *Grabowo* scholae ecclesiae cathedralis Gnesnensis confert.

In nomine Domini amen. Cum omnia, que fiunt in tempore, simul cum temporis successu labuntur, si ergo perpetuam duracionem habere debent, sigillorum ac testium munimentis firmiter debent roborari. Nos igitur Sandiuogius de *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam venerabilis vir dominus Nicolaus Gorka, cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, sed zelo deuocionis accensus, cupiens obtinere salutem anime sue, ac amicorum suorum consilio, maturaque deliberacione prehabita, in et super kmethonibus villarum suarum et hereditatum *Strzeszewo* quatuor marcas, et *Grabowo* duas marcas latorum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, XL octo grossos in quam-

libet marcam computando, census annui singulis annis super festum sancti Martini leuandas, pro nonaginta marcis latorum grossorum monete et numeri prescriptorum, honorabili viro domino Iohanni, magistro arcium, rectori scole kathedralis Gneznensis tamquam gubernatori principali scole eiusdem et ipsius successoribus pro lignis ac alijs necessarijs dictam scolam concernentibus, sub titulo et foro reempcionis alias *nawydercoff* perpetue dedit, donauit et assignauit ac coram nobis more solito et consueto iuxta terre consuetudinem resignauit, per eundem vero magistrum Iohannem rectorem scole prescripte et ipsius successores tenendum, habendum et exigendum tamdiu, quamdiu proximiores prefati domini Nicolai cancellarij Poznaniensis non redimant seu non eximant census prescriptos. Hoc tamen adiecto et expresso, quod prefatus dominus Iohannes rector scole predicte vna cum scolaribus et successoribus ipsius sunt astricti et obligati perpetue singulis diebus per circulum anni in discessu de scola predicta Antifonam, Salue Regina alta voce cum Collecta beate Virginis decantare ac alia bona opera facere, prout hoc in priuilegio capituli Gneznensis lacius et plenius est expressum. Harum quibus sigilla nostra sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia proxima post dominicam Iudica, anno Domini M quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus honorabilibus, strennuis ac nobilibus viris dominis: Nicolao Glamboczsky Poznaniensi, Iacobo de *Wigonowo* Pczewiensi archidiaconis, Petro et Iohanne de *Bnin* fratribus vterinis, Andrea de *Bloszegewo* et Petro Scora de *Gay* heredibus et testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 379), opatrzony jest większą pieczęcią herbową Sędziwoja z Ostroroga, ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, znacznie uszkodzoną, opatrzoną na odwrociu mniejszą pieczęcią herbową.

433. 1426. die 27. mensis Martii, Romae.

Martinus V. P. M. praepositum Plocensis, cantorem Wratislaviensis et officialem Posnaniensis ecclesiarum cathedralium conservatores iurium ecclesiae cathedralis Gnesnensis constituit.

R. Martinus pp. V na skargę proboszcza i kapituły gnieźnieńskiej, że posiadłości i dochody jej przez władze wyższe duchowne i świeckie, oraz przez osoby prywatne bywają zagarniane, mianuje proboszcza płockiej, kantora wrocławskiej i oficyała poznańskiej kapituły konserwatorami kapituły gnieźnieńskiej, dając im całkowite pełnomocnictwo do śledzenia i karania przestępców. Rome VI kal. Aprilis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta de anno 1426.

434. 1426. die 10. mensis Aprilis, Posnaniae.

Ioannes Pasikoń de *Włościejewice* Catharinae de *Kępa,* sanctimoniali monasterii de *Owieńsko,* VIII marcas annuas ex villa *Brzostownia* C marcis vendit.

R. Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim i innymi ziemianami Jan Pasikoń, dziedzic *Włościejewic,* sprzedał na wyderkaf Katarzynie dziedziczce w *Kępie,* zakonnicy w *Owieńsku,* za 100 grzywien groszy szerokich 8 grzywien czynszu rocznego ze wsi swej *Brzostowni*[1]) w powiecie kościańskim, które corocznie na Trzech króli osobiście w klasztorze wzmiankowanej Katarzynie wypłacać się obowiązuje. Poznanie feria 4ta post dominicam Quasimodo geniti. Testes: Petrus Cordebog de *Trzebawye* dapifer Poznaniensis, Iohannes de *Ostrorog,* Petrus et Iohannes fratres uterini, heredes in *Bnyn,* Iohannes de *Camyona* et Iohannes Czeradsky protunc burgrabius Poznaniensis, heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1429.

[1]) *Brzostownia* wieś niegdy w pow. kościańskim, par. *Włościejewki.*

435. 1426. die 29. mensis Aprilis, Gnesnae.

Testamentum Petri de *Wolfram* licenciati in decretis, scholastici Gnesnensis.

R. Primo 3 marcas latorum grossorum, quas ab honorabili et nobili viris, domino Paulo dicto Czarcowsky (?) canonico Gneznensi et filiastro suo Iohanne de *Czechowo,* heredibus in *Iarzambkowo,* pro quadraginta marcis similium grossorum Bohemicalium legittimo reempcionis titulo comparauit, easdem predictarum scolarum (ecclesie Gnesnensis) pauperibus studentibus pro tempore existentibus, resignari et assignari coram magnifico domino Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi et Maioris Polonie capitaneo generali procurauit, prout super hijs in litteris eiusdem domini capitanei sub suo maiori sigillo cautum clarius continetur. Ipsas igitur tres marcas latorum grossorum prelibatus dominus Petrus scolasticus voluit in vsus dictorum scolarium pauperum deputare, ita videlicet, quod rector scole, qui pro tempore fuerit, pro vna marca grossorum seu valore ipsorum de papiro tot libras, quot emi poterint, item pro simili marca tot paria calciamentorum, quot comparari poterint, circa festum Omnium Sanctorum prouidebit ac prefatum papirum cum calceis illis plus studiosis ac magis indigentibus singulis annis distribuet sine acceptacione personarum; terciam vero marcam grossorum ad usus distribuet, prout

infra disponetur. Preterea quia idem dominus Petrus scolasticus medias maldratas triplicis frumenti ex excrescencijs limitum vna cum sex grossis communis monete de quolibet vltra duodecim mansos, de quibus scolasticus Gneznensis maldratos percipit in villa *Grothkowo* prope Gneznam, in agris infrascriptorum kmethonum, scilicet Benyak de vno, Petri dicti Sdum cum Iacussio fratre suo de alio, item Mathia cum Maczkone dicto Slowak de tercio, et Nicolao Zelkouicz cum Mathia dicto Byalek de quarto mansis seu laneis sua sollercia et iure per certos arbitros, videlicet dominos Benedictum de *Modla* canonicum et officialem Gneznensem et dominum Wenceslaum prepositum sancti Iohannis extra muros Gneznenses adiudicatas anno proxime preterito acquisiuit, prout hoc in ipsorum literis et instrumentis plenius continetur, quam quidem sentenciam arbitralem ratam et gratam habentes, ipsam hic habere volumus sufficienter pro expressa, ipsas igitur quatuor maldratas cum sex grossis de quolibet kmethonum predictorum pro alimentis et sustentacione scolarium pauperum, vt premittitur, in dicta scola studencium, cum marca tercia grossorum de *Iarzambkowo*[1]) addidit, assignauit ac cum nostro et fratrum nostrorum consensu vnanimi incorporari procurauit. Quasquidem maldratas cum pecunijs predictis rector scole, qui pro tempore fuerit, pro alimentis opportunis, lardo, pisis, panibus et alijs iuxta personarum et temporum qualitatem de tanto, quanto poterit, fideliter dispensabit, prout sue discrecioni videbitur faciendum; in quibus eiusdem rectoris scole, quicumque fuerit, conscienciam oneramus. Voluit preterea prefatus dominus Petrus scolasticus, quod rector quilibet in principio sui rectoratus scolastico Gneznensi aut suo nomine dominis de capitulo, qui presentes erunt, sub consciencia sua promittet, prescriptas tres marcas grossorum cum maldratis et alijs pecunijs in dictos vsus pauperum clericorum fideliter, vt prefertur, dispensare ac de perceptis et de expositis scolastico, qui pro tempore fuerit, vel in sui absencia procuratoribus capituli aliquo dierum ante festum sancti Martini (racionem) exhibere ac ipsam facere tenebitur, presertim tempore resignacionis sui regiminis, si ab ipso exigetur. Disposuit preterea sepedictus dominus Petrus scolasticus ad hoc, ut predictum testamentum de facili non periret et benefactorum defunctorum scilicet iugis haberetur memoria, ut scolares predictis elemosinis vtentes, singulis Quatuortemporibus anni, scilicet feria secunda proxima sequenti prefata Tempora de sero aliqua hora competenti ante uel post vesperas vigilias nouem leccionum, sequenti vero die, scilicet feria tercia de mane missam de defunctis: „Si enim credimus“ decantabunt; presbitero vero, vicario eiusdem ecclesie, vigilias et missam defunctorum officianti, quatuor grossos communis monete magister scole de pecunijs predictis resultantibus assignabit. Item rector scole, quicumque fuerit, de predictis censibus et alijs de quatuor candelis cereijs, dictis *postawniki,* pro exequijs huiusmodi, quater in anno peragendis, prouidebit. Et quia prescripte tres marce grossorum sunt, ut prescriptum est, in villa *Iarzambkowo* tytulo reempcionis comparate, propterquod si et quando contingeret, heredes de *Iarzambkowo* predictas tres

marcas pro eisdem quadraginta marcis reemere, prout hoc ipsis ex fauore et gracia prefati domini Petri concessum est, extunc predicte quadraginte marce dominis de capitulo, tamquam legittimis prefati testamenti tutoribus et executoribus, quos ipse dominus Petrus scolasticus in eodem generali capitulo constituit, debebunt assignari. Quibus assignatis et habitis domini de capitulo cum sciencia et consensu scolastici eiusdem ecclesie, si presens fuerit, alios census seu annuos redditus tot, quod et vbicumque emi poterint, pro predictis quadraginta marcis comparabunt ac modo predicto, uel si ipsis aliter et vtilius pro bono statu predictorum scolarium videbitur, prouidebunt, et alios defectus, si qui successu temporis occurrerint circa predictos pauperes, quantum possibile fuerit, in hac parte submouebunt. Ceterum voluit sepefatus dominus Petrus scolasticus, ut presentes nostre litere cum ceteris alijs, littera resignacionis prefati domini capitanei et alijs, ad prefatum testamentum pertinentibus, in speciali cistula in thezauro ecclesie conseruetur. Tenor vero seu transumptum litere resignacionis sequitur in hec verba:

„In nomine Domini amen. Cum humana natura procedente tem„pore labilis sit et caduca, nisi literarum robore et fidedignorum testimo„nio fuerit perhennata, proinde nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus „Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore „presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, „quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes „presenciam, honorabilis dominus Paulus Czechowsky canonicus Gne„znensis, vnacum filiastro suo Iohanne de *Czechowo*, heredes in villa „*Iarzambkowo,* non compulsi, non coacti, nec aliquo sinistro modo „seducti, quinymmo sani mente pariter et corpore existentes, vsi suorum „amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, in et super kme„thonibus seu rusticis ac agris kmethonum ville et hereditatis *Iarzamb„kowo* predicte, in districtu Gneznensi site, in vno videlicet manso Bar„tholomei vnam marcam, in alio autem manso Mathie dicti Stanyewicz „aliam marcam, in medio vero manso Fridonis mediam marcam, postremo „autem medio manso Stanislai Bogdany Sdrowecz mediam marcam lato„rum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo „grossos in quamlibet marcam computando, annui census singulis annis „super festum sancti Martini leuandas, pro quadraginta marcis latorum „grossorum monete et numeri prescriptorum, per venerabilem virum domi„num Petrum de *Wolfram* scolasticum Gneznensem pecunijs in paratis „persolutis, in personam honorabilis viri magistri Iohannis de *Velun,* „rectoris scolarium Gneznensis pronunc et in antea suis successoribus „rectoribus eorundem scolarium, qui pro tempore fuerint, pro sustentacione „et alimentis pauperum scolarium in dictis scolis studencium, per prefa„tos rectores distribuendas et exponendas, prout prefatus dominus Petrus „scolasticus Gneznensis coram reuerendissimo in Christo patre et domino, „domino Alberto archiepiscopo Gneznensi et capitulo Gneznensi ipsius „gracie disposuit ac in viam perpetui testamenti ordinauit, tytulo et foro

„reempcionis alias *nawiderkoff* perpetue vendiderunt et coram nobis more „solito et (secundum) dicte terre consuetudinem resignauerunt, per eundem „vero magistrum Iohannem de *Welun* rectorem scolarium, tamquam prin- „cipalem gubernatorem scole predicte exigendum, tollendum et recipien- „dum tamdiu, quamdiu prefatus dominus Paulus Czechowsky cum Iohanne „filiastro suo ac ipsorum proximiores non redimerint seu non exsoluerint „census prefatos. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt „appensa. Actum et datum Gnezne sabbato die proximo ante dominicam „Cantate, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Pre- „sentibus reuerendissimo in Christo patre et domino, domino Alberto „archiepiscopo Gneznensi, necnon wenerabilibus, magnificis, nobilibusque „dominis: Iascone decano Gneznensi, Mathia de *Labyschino* palatino Bre- „stensi, Iohanne et Petro notarijs prefati domini archiepiscopi, et Nicolao „de *Smoszewo* testibus ad premissa vocatis et rogatis."

Datum et actum in capitulo generali Gneznensis ecclesie feria secunda infra octauas beati Adalberti martiris et pontificis gloriosi, anno videlicet domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, etc. Presentibus infrascriptis venerabilibus viris, fratribus nostris: Iascone de *Czechel* decano, Nicolao de *Lubin* archidiacono, Iohanne cantore, Swanthopelcone cancellario, Petro de *Cobilino*, Benedicto de *Modla*, Nicolao de *Gora*, Albrico de *Modlna*, Paulo de *Czechowo*, Nicolao de *Iaroczino*, Nicolao Slupkonis, Adam de *Banthcowo*, Iohanne de *Rudzicza*, Martino Chrapek, Mathia Dria prelatis et canonicis in predicto generali capitulo congregatis.

S. N. Et ego Martinus Pauli de *Golaczicze*, clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predicti testamenti etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 381), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, po których tylko sznurki jedwabne pozostały, pierwszy zielono-czarno-biały, drugi biały.

[1]) *Jarząbkowo*, wieś paraf. w pow. gnieźnieńskim.

436. 1426. die 10. mensis Maii, in Iunivladislavia.

Wladislaus II. rex Poloniae officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Ianussius et Swentoslaus clerici, heredes quondam de *Piaski*, Chebdae de *Swencze* intendebant, ad conventionem Lanciciensem remittat.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do oficyała gnieźnieńskiego, aby Janusza i Swiętosława kleryków, niegdy dziedziców wsi *Piaski*, którzy szlachetnego Chebdę de *Swencze* w sprawie o dziedzictwo, która wedle praw krajowyeh przed forum świeckie należy, przed jego sąd powołali, odesłał do przyszłego sejmu (*conuentus*) w Łęczycy, gdzie król wraz z pra łatami i baronami będą zasiadać. Jeśli król uzna, że sprawa ta przed forum duchowne należy, wtedy ją odeśle do oficyała. In *Iunewladislaw*

feria sexta in crastino Ascensionis Domini. — Relacio venerabilis Wladislai, doct. scolastici Wladislav.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1426.

437. 1426. die 18. mensis Maii, Lanciciae.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis decretum de iure patronatus ecclesiae in *Ociąż* litem dirimens.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis rozstrzyga spór toczący się po śmierci proboszcza Pawła o prawo patronatu kościoła w *Ociążu*, pomiędzy Janem z *Kwiatkowa*, sędzią kaliskim, Dzierżsławem z *Kępy*, kasztelanem biechowskim i Szymonem de *Poczinowicze*, dziedzicami *Ociąża*,[1]) a Ubisławem Oswaldowym, w tejże wsi dziedzicem, z których pierwsi dali prezentę Nankerowi Mikołajowiczowi zwanemu Polska z *Małych Gałązek*, a drugi klerykowi Wojciechowi Gałce. Gdy sprawa ta bezowocnie przed oficyałem była już traktowaną, odniosły się strony przed arcybiskupa, który wydaje wyrok wskutek dawniejszego rozstrzygnienia ś. p. br. Jana kanonika regularnego, z polecenia ś. p. arcybiskupa Jarosława, mocą którego wówczas to prawo patronatu przysądzone zostało Jaśkowi i Nyczkowi synom pani Wentury i Zbiluta, naprzeciw uroszczeniom Oswalda. Ponieważ zaś obecnie Jan, Dzierżsław i Szymon w prawa synów pani Wentury i Zbiluta wstąpili, również 8 łanów ś. p. Oswalda w *Ociążu* nabyli, onym też zatem i prawo patronatu w tejże wsi się należy i dlatego arcybiskup Nankera na proboszcza potwierdza, polecając proboszczowi ze *Skalmierzyc*, iżby go na probostwo wprowadził. Lancicie apud ecclesiam collegiatam s. Marie, in vigilia Pentecostes. Testes: Iohannes Budconis de *Czechel*, decanus Gnesnensis, Albertus Warszoviensis in ecclesia Poznaniensi, Slawik Unyeoviensis archidiaconi, Iohannes officialis Lanciciensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1466.

[1]) *Ociąż*, wieś paraf. w pow. odolanowskim.

438. 1426. die 22. mensis Maii, Lanciciae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Mroczco tenutarius de *Pobiedziska* rectori ecclesiae de *Iwanowice* intendebat, proroget.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis pisze do oficyała gnieźnieńskiego, że ponieważ Mroczek dzierżawca pobiedziski został ze sejmu łęczyckiego wysłany w poselstwie od króla i Korony do wiel. księs. litewskiego i nie może w skutek tego stanąć na terminie w swej sprawie z księdzem

z *Iwanowic*, termin ten przeto ma być aż do św. Michała odroczony. Zarazem przyrzekł był Mroczek, że cokolwiek arcybiskup w sprawie pojednania go z pomienionym księdzem rozporządzi, temu on się chętnie podda.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1426.

439. 1426. die 23. mensis Maii, in *Łęczyca*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Cordebog de *Trzebawie* subcamerario Posnaniensi D marcas in catro *Babimost* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad constantis fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei merita, quibus strenuus Petrus Cordebog de *Trzebawie*, subcamerarius Posnaniensis, miles noster fidelis dilectus, nobis placuit et adhuc complacere poterit aucto fidelitatis studio prestancius in futurum, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, prefatum Petrum in quadringentis marcis latorum grossorum Pragensium et centum marcis monete in regno currentis, numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, in quibus castrum, oppidum et tenutam *Babimost*[1]) a strenuo Mroczkone de *Lopuchow* liberauit et exemit, reddere cerciorem, sibi easdem quadringentas marcas grossorum latorum et centum marcas monete in regno currentis, numeri Polonicalis, in et super castro (et) oppido *Babimost*, ac villis, predijs et molendinis exnunc ad ea pertinentibus, damus, donamus, inscribimus et largimur, per ipsum cum omnibus et singulis ipsius castri *Babimost*, villarum, prediorum et molendinorum fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, attinencijs, pertinencijs, obuencionibus et appendijs vniuersis ad ipsa spectantibus ab antiquo, habendum, tenendum, vtifruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque predicte quadringente marce latorum grossorum Pragensium et centum marce monete, ut prefertur, in regno decurrentis, sibi aut suis heredibus et successoribus legittimis per nos aut successores nostros integraliter persoluentur; quibus solutis castrum, oppidum, villae, predia et molendina predicta ad nos et nostros successores reruertentur pleno iure: stacionibus nostris exclusis et exceptis, que nobis et nostris successoribus donacione predicta non obstante, reseruamus et volumus reseruari. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in Lancicia feria quinta proxima post festum Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. — Ad relacionem venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 82, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

440. 1426. die 27. mensis Maii, Gnesnae.

Procurator Alexandri ducis Mazoviae et episcopi Tridentini capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis LX marcis solutum reddit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius nono, die Lune, vicesima septima mensis Maij, hora uesperorum uel quasi, in sala domus venerabilis viri, domini Benedicti canonici et officialis Gneznensis, prope eandem ecclesiam Gneznensem site, in meique notarij publici et testium infrascriptorum presencia constitutus personaliter nobilis Paulus dictus Iagą, ciuis Plocensis, procurator honorabilis viri domini Michaelis, prepositi sancti Michaelis et canonici cathedralis Plocensium ecclesiarum, per ipsum dominum Michaelem prepositum procuratoremque principalem incliti ducis, domini Alexandri ducis Mazouie et episcopi Tridentini substitutus, de cuius procuracionis seu substitucionis mandato per instrumentum publicum Nicolai Nicolai de *Ploczsko,* clerici Plocensis diocesis, notarij imperiali auctoritate publici, constabat legitime, (requisiuit) prefatum venerabilem virum dominum Benedictum canonicum et officialem Gneznensem, procuratoremque capituli Gneznensis, ut sibi nomine dicti domini Allexandri episcopi et ducis suprascripti ac nomine dicti Michaelis prepositi, procuratoris principalis predicti domini episcopi, solueret triginta marcas, quas pro ratha temporis et termini in festo sancti Adalberti proximum transacto soluere debuit, residuas debiti sexaginta marcarum pro anno partim preterito et partim presenti, in quo ipsum capitulum eidem domino Allexandro est obligatum. Quiquidem dominus Benedictus canonicus, officialis et procurator supradictus ad requisicionem dicti nobilis Pauli anno, die, mense, quibus supra, dictas triginta marcas monete et numeri communiter currencium in regno Polonie, residuas pro rata secundi termini eidem nobili Paulo soluit, pagauit et cum effectu numeratas in paratis pecunijs presentauit. De quibusquidem tam primis triginta marcis in festo sancti Nicolai proximum transacto, quam secundis die date presencium persolutis, ipse nobilis Paulus eundem dominum Benedictum procuratorem capituli et ipsum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, pactumque fecit de vlterius non petendo dictas sexaginta marcas a dicto capitulo Gneznensi pro tercio solucionis anno. Super quibus omnibus ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis a me notario publico petijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus viris, dominis: Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi, Paulo de *Czechowo,* canonico Gneznensi, Nicolao Ianussij de *Gnezna,* Vbislao Stanislai de *Lubyen* et Mathia Petri de *Camenecz* notarijs publicis, clericis Gneznensis diocesis, testibus ad premissa.

S. N. Et ego Iacobus Mathie de Lancicia clericus Gnesnensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis requisicioni pecuniarum, solucioni, computacioni, quittacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens instrumentum me arduis negocijs occupato, per alium fidelem scriptum, exinde confeci, me propria manu subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum memorati Pauli dicti Iagą consignaui, in fidem et testimonium omnium premissorum.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 382). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

441. 1426. die 5. mensis Iunii, Posnaniae.

Iudicum quorundam decretum, inter Iacobum st Ioannem plebanos de *Tulce,* et rusticos villae *Płowce* de decima manipulari litem dirimens.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis jako sędzia polubowny wraz z Piotrem z *Kobylina* poznańskim i Jaśkiem z *Czechla* gnieźnieńskim dziekanami, Adamem doktorem i Piotrem licencyatem dekretów, Maciejem Korczbogiem oficyałem, Bogusławem i Piotrem z *Nowca* kanonikami poznańskimi i Pawłem z *Czechowa* archidyakonem srzemskim, rozsądza sprawę toczącą się pomiędzy Jakubem i Janem plebanami wsi *Tulce* a rolnikami wsi *Płowce* [1]: Mikołajem Garbalecz, Jakubem Garbalecz, Piotrem, Wojtkiem Niedzialoch, Bartoszem, Michałem, Dominikiem, Mikołajem Roczana, Piotrem Piotronek, Marcyanem Roczana, Wojciechem Schawlowicz, Mikołajem Dyncza, Michałem Szwiatkowicz, Piotrem Gozdrzewic, Pawłem Grysz, Stanisławem Pawilo i Wawrzyńcem Waczath, którzy wspomnionym plebanom wzbraniali się dawać dziesięciny snopowej i tylko wiardunkową płacić chcieli. Sędziowie powyżsi wydają więc na mocy okazanych przywilejów niegdy Jana biskupa poznańskiego i na mocy wyroku wydanego przez Bogusława oficyała poznańskiego, następujący wyrok: mieszkańcy wsi *Płowce* mają począwszy od przyszłych żniw dawać wspomnianym plebanom dziesięciny snopowe tak oziminne jako i jarzynne z każdego ziarna, lecz ciż plebani nie mają wymagać już tych dziesięcin za lata minione. Dalej mają ciż mieszkańcy dać jako karę za okazany upór dwa kamienie wosku, jeden do kościoła sw. Bartłomieja w Poznaniu, drugi do kościoła św. Michała archanioła w Gnieźnie, a strona łamiąca tę ugodę, której się obie strony poddały, musiałaby zapłacić 50 grzywien kary na budowę katedry poznańskiej. Testes: Nicolaus de *Cziaszyn,* Martinus de *Losowo* vicedecanus, vicarij perpetui: Chebda in *Czerlenino* et Philippus in *Lechnino* (s).

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1598—1600.

[1]) *Płowce,* wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.

442. 1426. die 14. m. Iunii, Gnesnae.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis statutum, de necessariis ecclesiae metropolitanae Gnesnensis procurandis, de confessoribus instituendis et dotandis necnon mansionariis dotandis editum.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Inter cunctas sollicitudinis . . . . . . nostre, illa . . . . arbitramur, si ea, que in ecclesia nostra deformata, deordinata et defectuosa cernimus, pro diuini cultus augmento, animarum salute et ipsius ecclesie nostre honore ad bonum ordinem opperosa diligencia reducamur. Sane considerantes, qualiter ecclesia nostra in luminaribus, vino et alijs vtensilibus ad cultum et sacrificium diuinum necessarijs, de fructibus decimarum in villis *Carszewo, Poslugowo* et *Czawiewo*[1]) alias mense archiepiscopalis pro eisdem dudum per nostros antecessores . . . . sine graui penuria et deffectu sufficere, nos volentes huiusmodi defectum supplere et excuttere, ut huiusmodi luminaria, vinum et alia predicta habundancius ipsi fierent, decimas mense nostre in *Gora* et *Gole* . . . . *barensi* et . . . *czirzensi* villis, necnon decem lapides sepi in maccellis seu carnificibus nostre ciuitatis Sneynensis,[2]) annis singulis, ac omnes et singulas penas et mulctas magnas et paruas tam iudiciales curie et consistorij Gneznensium, quam eciam extraiudiciales siue pro violenta manuum inieccione in clericos, seu execracione cimiteriorum et ecclesiarum ac violacione immunitatum ipsarum uel alias ex quauis alia causa debeantur, et que per archiepiscopos Gneznenses tam de iure, quam consuetudine antiqua et statutis prouincialibus exigi solite sunt leuari, excepto dum ipsa cimiteria et ecclesie per suffrageneum nostrum in pontificalibus, cui ipsas ad voluntatem nostram concessimus, reconciliabuntur, q[uia tale]s penas tunc tempore reconciliacionis pro se exiget, pro eisdem luminarijs cere et olei, vino, oblatis, sacrarumque vestium et pallarum, ampularum, carbonum, cordarum seu funium comparacione, refeccione et lacione (?) ac alijs quibuscumque vtensilibus ad cultum diuinum et sacrificium necessarijs, de ratificacione, consilio et consensu honorabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Gneznensis donauimus, incorporauimus et adiunximus ac donamus, incorporamus et adiungimus in perpetuum per presentes, decernentes vnacum fratribus nostris predictis, quod dicte decime antique et eciam alia (s) prescripte, per nos donate, incorporate et adiuncte ac pene seu mulcte per vicecustodes dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro tempore, fideliter colligantur, exigantur et leuentur, ac de eisdem predicta necessaria et vtensilia ac onera suppleantur, idque officialis curie archiepiscopalis pro tempore omnes penas consistoriales, iudiciales et extra iudiciales vicecustodibus fideliter in scriptis edere et processus desuper necessarios contra debitores ipsarum decernere teneatur. Quiquidem vicecustodes de omnibus et singulis per eos leuatis perceptis et expositis in generali capi-

tulo bis in anno celebrari consueto, coram archiepiscopo et capitulo, uel absente archiepiscopo coram vicario archiepiscopali et capitulo aut alijs ad hoc per eos deputatis, racionem plenam facere teneantur, sintque prouidi in accendendo et extingwendo candelas, lampades et luminaria, ne supra modum lucendo, cera, oleum et sepum depereat aut minus lucendo ecclesia obscurior existat, quodque in premissis ac rerum ecclesiasticarum ipsis creditarum conseruacione fidelem et diligentem curam gerant et omnia cum discrecione agant, que noscitur omnium virtutum esse magistra. Quod si dicti vicecustodes ambo uel eorum alter inutiles fuerint, ad nutum archiepiscopi remoueantur, ut indecentibus ac inutilibus ministris eiectis, apti domui Dei ministri deputentur. Item quia oculata expergencia in minoribus constituti ante vocacionem nostram in hanc ecclesiam vidimus et in presenti visitacione prouincie nostre Gneznensis, quam pro debito officij nostri et precepto sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti agimus, experti sumus defectum confessorum et penitenciariorum pro confessionibus hominum vtriusque sexus, ad Sedem archiepiscopalem accedencium audiendis, ex quo multe et graues negligencie animarum sunt comisse, propter quod nos volentes, quantum nobis possibile est, huiusmodi defectui prouidere, quodque penitentes confessores ydoneos omni hora congrua in ecclesia nostra reperire valeant, habito sufficienti consilio et tractatu fratrum nostrorum et capituli predicti ac de eorum ratihabicione et consensu quatuor altaria in dicta nostra ecclesia, de bonis mense archiepiscopalis creata et dotata, vnum in capella retro chorum sanctorum Michaelis et Nicolai, cui magister Michael de *Innowlodz* vicedecanus, aliud in capella ante antiquum thezaurum, cui Wincencius quondam archidiaconus Wneouiensis, tercium sancti Nicolai confessoris in dextra parte chori in ambitu iuxta columpnam, cui magister Paulus de *Clodawa*, et quartum sancti Iohannis Baptiste in corpore ecclesie ex opposito tumbe sancti Adalberti, versus meridiem, quod dicitur in wlgari Cawon, cui Iohannes Radzicha presunt et deseruiunt de presenti, pro quatuor penitenciarijs et confessoribus perpetuo in ipsa ecclesia mansuris, deputauimus, incorporauimus ac deputamus et incorporamus, necnon vnacum dicto nostro capitulo statuimus et ordinamus, quod vacantibus per cessum et decessum aut alias de iure vel de facto eisdem altaribus et eorum quolibet, ipsa altaria nulli alteri conferantur, nisi ydoneo et discreto sacerdoti et perito per examen in sciencia reperto ad cofessiones audiendas. Quiquidem penitenciam eo ipso, quod ad altaria predicta instituti per archiepiscopum pro tempore fuerint, extunc censeantur habere plenam auctoritatem confessiones audiendi et absoluendi confessos, eciam in casibus Sedi archiepiscopali specialiter reseruatis, nisi aliquos casus archiepiscopus pro tempore velit esse exceptos et pro se specialius reseruatos. Quiquidem penitenciarij officia et onera dictis altaribus imposita, per se uel per alios peragere et suplere debeant, et non alibi, quam in ecclesia in sedibus seu cathedris eis deputatis uel deputandis huiusmodj confessiones audiant et

absoluant, necnon ad residenciam personalem continuam teneantur, nec valeant aliquod beneficium curatum cum altari seu penitenciaria retinere; alias quamprimum curatum beneficium aliquis ex dictis penitenciarijs assecutus fuerit, alius ydoneus penitenciarius canonice in locum ipsius ad penitenciariam et altare surrogetur. Item quamcumque in concilio generali sit statutum salubriter, quod quelibet ecclesia metropollitana ad minus vnum magistrum in theologia habeat, qui sacerdotes et alios in sacra pagina doceat et in hijs presertim informet, que ad curam animarum spectare dinoscuntur, quia tamen in nostra ecclesia metropollitana Gneznensi, in qua septem dignitates et viginti quatuor canonicatus et prebende distincte abinuicem sufficienter dotate existunt, hactenus prefatum statutum salutare est neglectum, nos volentes huiusmodj negligenciam excuttere, habito sufficienti tractatu et digesto consilio fratrum nostrorum, Gneznensis capituli, ac de ipsorum ratihabicione et consensu ad laudum et gloriam omnipotentis Dei, salutem animarum, profectum et honorem nostre ecclesie, attento, quod ipsa ecelesia per longam distanciam a locis studiorum generalium, in quibus copia doctorum sacre pagine et iuris canonici et facultas docendi habetur, elongata est atque distat, propterquod sepius consilia tam pro salute animarum, quam defensione iurium ecclesie quomode(s) haberi non possunt et salus animarum ac ecclesie defensio negliguntur, cupientes vnacum dictis fratribus nostris iuxta dicti concilij disposicionem in nostra ecclesia prouidere, canonicatum et prebendam, quos Nicolaus de *Gorka* canonicus prebendatus obtinet, pro magistro in theologia, et medietatem prebende, que dicitur prebenda de *Cleczsko* et in ipsa ecclesia inter omnes prebendas pingwior est et sufficiens pro duabus personis decenter sustendandis, pro doctore in iure canonico, reliqua medietate pro canonico instituendo reseruata, deputamus et assignamus, statuimusque et ordinamus, quod vacantibus dictis canonicatibus et prebendis per cessum uel decessum canonicorum, qui eas obtinent de presenti seu quouis alio modo de iure uel de facto, ipse prebende nulli alteri conferantur nec aliquis recipiatur ad easdem, sed ad vnam integram, cuius canonicatum exnunc vnacum dicto nostro capitulo extingwimus et habere volumus pro extincto, magister in theologia et ad mediam doctor in iure canonico predictas prebendas per nos et archiepiscopum pro tempore vnacum capitulo seu maiori et saniori parte ipsius capituli eligantur, qui horis competentibus in ipsa ecclesia seu lectorio ad hoc deputato, theologus in sacra pagina et canonista in iure canonico docere et legere ac pro salute animarum et ecclesie ipsius profectu consulere teneantur. Decernimus tamen et volumus iuxta dicti concilij decretum, quod dicti magister et doctores electi per hoc non efficiantur nec censeantur canonici in ipsa ecclesia, sed tamdiu redditus ipsos percipiant, quamdiu perstiterint in legendo et docendo; ipsis vero nihilibus existentibus ad docendum, alij ydonei, qui docere valeant, in locum eorum per archiepiscopum et capitulum, vt superius tactum est, surrogentur. Sed nichilominus ipsi magistri et doctor stallum in choro habeant, et super-

piliciati et dalmuciati cum alijs canonicis pro decore ecclesie incedant. Preterea quamuis bone memorie Nicolaus quondam archiepiscopus ecclesie Gneznensis, noster immediatus predecessor, mansionarios in dicta ecclesia Gneznensi pro officio de beata Maria virgine nocturno et diurno decantando instituerit et de certis fructibus et decimis mense archiepiscopalis sufficienter dotauerit, quia tamen nullo dato ordine, qui per dictos mansionarios seruari debeat, prout Deo placuit, de medio est sublatus, eatenus nos volentes pyum conceptum dicti nostri predecessoris perducere ad effectum, de ratihabicione et consensu dicti capituli nostri dictam mansionariam confirmamus, decimasque in *Sorawa*, in *Lipini*, in *Czeslauicze*, in *Borowo*, in *Wisnewa*, in *Luthcowo* et maldratas in *Mirzewo*[8]) villis, per dictum predecessorem nostrum designatas et donatas, denuo donamus et incorporamus pro sustentacione ministrorum mansionarie antedicte, statuimusque et ordinamus, quod decem mansionarij et ministri de dictis fructibus decimarum sustententur, et quod cuilibet ministro distribuciones cottidiane de dictis fructibus per diuisorem ex ipsis ad hoc deputatum et per procuratorem et mansionarium electum singulis diebus equaliter assignentur; et si quid residuum fuerit, in fine anni inter dictos mansionarios diuidatur pari modo. Quiquidem mansionarij manuales sint non perpetui, ad nutum remouibiles, si minus vtiles fuerint, et ad personalem residenciam teneantur. Et si aliud beneficium aliquis ipsorum assecutus fuerit uel se vltra duos menses continue vel interpellate de licencia aut absque licencia archiepiscopi aut sui in spiritualibus vicarij seu officialis in anno absentauerit, eo ipso locum suum amitat et alter ydoneus pro explendo officio in locum ipsius per archiepiscopum surrogetur. Indulgemus tamen, quod mansionarius de licencia ex causa et necessaria causa absens per dictas duas menses, per substitutum ydoneum et sufficientem valeat deseruire, sed nichilominus careat distribucionibus, que alijs personaliter deseruientibus largientur; absens vero sine licencia predicta illa pena per precentorem pro cuiuslibet hore negligencia puniatur, qua residens et negligens interesse diuinis puniretur, ne contumacia absentis quam obedientis et residentis melior condicio habeatur. Iurisdiccionem vero in dictis mansionarijs precentori, qui fuerit pro tempore, damus et concedimus, qui eosdem tam pro negligencijs circa officium eis iniunctum, per subtraccionem distribucionum, quam eciam pro alijs excessibus per penas congruentes punire et mulctare plenam habeat facultatem. Sed si nos uel aliquis noster successor archiepiscopus aliquem ex mansionarijs pro capellano uel cantore duntaxat in curia sua retinere voluerit, talis per substitutum valeat deseruire et distribuciones percipere, que mansionarijs personaliter deseruientibus largiuntur; absente vero substituto, in dampnum mansionarij predicti computetur. Poterit eciam dictus procurator aliqua statuta predictis mansionarijs de ipsorum regimine edere et fabricare, ipsaque statuta archiepiscopo et capitulo pro ipsorum ratificacione exhibere, ad que statuta obseruanda predicti mansionarij teneantur. Qui eciam mansionarij omnibus processionibus ecclesie superpiliciati intersint,

sub pena carencie distribucionum diei illius. Ceterum cum prelati et canonici ecclesie nostre Gneznensis, fratres nostri, sint nobiscum vnum corpus et indecens existat, quod vnius corporis et collegij membra in decimarum percepcione diuerso iure censeantur, igitur nos volentes prefatos fratres nostros, prelatos et canonicos circa consuetudinem antiquitus per [nos] illibate tentam, in percepcione decimarum noualium benigniter conseruare et ipsos ad caritatem maiorem erga nostram personam circa recuperacionem occupatarum decimarum et aliorum iurium nostre ecclesie allicere et obligare, necnon in execucione nostri testamenti ac sepulture nostre, in quibus eos executores deputauimus, facere prompciores, declaramus et decernimus, quod decime huiusmodj noualium tam in progressione limitum, graniciarum et metarum antiquarum villarum, quam eciam nouarum, que infra terminos, limites, granicies et metas antiquas locantur et insurgunt ac locabuntur et insurgent in futurum, ad illos prelatos et canonicos dicte nostre ecclesie pertineant, ad quos decime de antiquis villis et ipsarum limitibus, granicijs et metis pertinent atque spectant. Si vero alique ville nowe extra dictos antiquos terminos, limites et granicias villarum antiquarum locabuntur, decime ipsarum villarum nowarum, sicut de ceteris noualibus, de tota diocesi Gneznensi secundum consuetudinem antiquissimam illibate, inconcusse et inuiolabiliter obseruatam ac per uetusta statuta prouincialią prouincie Gneznensis approbatam, spectent prout et spectant ad dictam archiepiscopalem mensam, neque hoc ius competens capitulo nostro percipiendi decimas nowalium, extendi debeat ad ceteros beneficiatos, eciam abbacias, prepósituras, prelaturas, dignitates, personatus uel officia, canonicatus et prebendas, parochias, altaria et quecumque alia beneficia curata et non curata, collegiatarum, conuentualium et parrochialium, secularium et regularium ecclesiarum ciuitatis et diocesis Gneznensis, quorum beneficia prescripta de mensa archiepiscopali predicta dotata decimis et eorum fructibus dinoscuntur. Demum quia comperimus, altare penes tumbam sancti Adalberti patroni ecclesie et prouincie Gneznensis apostoli, in medio corpore ipsius ecclesie inter cruces situm, nullis fructibus pro sustentacione ministri est dotatum, nos volentes, ut patrono nostre ecclesie honor debitus impendatur, de ratihabicione et consensu dicti nostri capituli decimas mense nostre in villis *Wisnewa* et *Lawky*[4]) pro dicto altari et sustentacione ministrorum ad ipsum altare deseruiencium, donamus, adiungmus et incorporamus, ipsumque altare cum fructibus ipsius vniuersitati vicariorum canonicalium ecclesie nostre vnimus et incorporamus. Quiquidem vnum per ipsorum confratres et convicarios tres missas singulis ebdomadis: vnam de sancto Adalberto, secundam pro animabus et terciam de sancta Trinitate, necnon singulis Quatuortemporibus anniuersarium cum speciali collecta pro nostra et generaliter pro prédecessorum ac successorum nostrorum, archiepiscoporum Gneznensium, prelatorum et canonicorum ac ministrorum dicte ecclesie animabus complere, vigiliasque Nouem leccionum et missam pro defunctis voce senora cum deuocione decantare teneantur; quibus exequijs prelati

et canonici dicte ecclesie, protunc residentes, sub pena priuacionis distribucionum illius diei interesse debeant; sed per hoc dictos vicarios ab ordinarijs vigilijs et missis defunctorum, quas singulis diebus decantare ex statuto obligantur, pro illis diebus esse nolumus absolutos. Decimam vero in *Marszelewo*,[5]) quam Budko vicarius, qui in dicto altari continue ministrare consueuit, possidet, ita possideat usque ad tempora sue vite; ipso vero defuncto ad vsum vicariorum nomine dicti altaris dewoluatur. Item [vt] iuxta prouincie nostre laudabilem consuetudinem, pro excitacione deuocionis in populo Christiano et ut solempnia et celebria festa ab alijs non celebribus distingvantur in diuinis, pro magistro cantante et pulsante in organibus ecclesie et eius sustentacione, decimam manipularem mense nostre in villa *Lubyen*[6]) districtus Pisdrensis perpetuo damus, assignamus et incorporamus. In quorum omnium fidem et testimonium nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis maiora sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria sexta proxima ante festum sancti Viti, in capitulo generali de festo sancti Adalberti continuato, anno Domini M CCCC vicesimo sexto. Presentibus venerabilibus fratribus nostris: Iohanne decano, Nicolao decretorum doctore, Iohanne cantore, Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensi, Albrico de *Modlna* archidiacono Warschouiensi, Martino Chrapek, Nicolao Iaroczsky, Adam de *Bandcowo* decretorum doctore, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo* archidiacono Sremensi, Benedicto de *Modla* officiali, Predwagio de *Grandi* cantore Wladislauiensi et Mathia Drya, prelatis et canonicis ecclesie predicte Gneznensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 380), mocno zetlały, tak że miejscami tylko z trudem lub wcale nie odczytanym być może, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na sznurkach jedwabnych zawieszonemi: po pierwszej arcybiskupiej pozostał tylko sznurek z zielonego, czarnego i białego jedwabiu, po drugiej kapitulnej okruchy, wiszące na sznurku z różowego, zielonego i białego jedwabiu.

1) *Karszew*, wieś w pow. kolskim, paraf. *Dąbie*.
Posługowo, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Kołdrąb*.
Czewojewo, wieś w pow. mogilnickim.
2) *Żnin*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.
3) *Żórawa*, niegdy wieś w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.
Lipiny, z licznych wsi tej nazwy, któreby były, ocenić nie umiem.
Czesławice, wieś w pow. wągrowieckim.
Borowo, może leżeć albo w pow. szredzkim, albo kościańskim, albo chodzieskim.
Wiśniewo, wieś w pow. szredzkim.
Ludkowo, wieś w pow. mogilnickim, par. *Łowce*.
Mierzewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
4) *Wiśniewo*, wieś w pow. szredzkim.
Ławki, wieś w pow. mogilnickim.
5) *Marszelewo*, wieś nieistniejąca.

443. 1426. die 3. mensis Iulii, in *Paradyż*.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum facit privilegium a Premislio duce Poloniae monasterio Paradisiensi anno 1247. impertitum.

R. Wladislaus rex Polonie, potwierdza na prośbę Jakuba opata klasztoru paradyskiego, przywilej, jaki temuż klasztorowi nadał Przemysł książę wielkopolski w r. 1247. In monasterio Paradisus in crastino Visitacionis b. Marie v. Testes: Stanislaus episcopus Plocensis, Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus, Thomas de *Pakoscz* castellanus, Petrus Korczbog succamerarius, Rachwael de *Obichow* subdapifer Posnanienses, Nicolaus Chrzanstowsky gladifer Cracouiensis, Petrus Schaffranetcz incisor regis. Datum per manus Iohannis Schaffranetcz decani Cracouiensis et Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, cantoris Cracouiensis, vicecancellarij regni. Ad relacionem eiusdem Stanislai Czolek regni Polonie vicecancellarij.

Kopia pargaminowa z XV w. przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. F. 14).

Jest też i oryginał pargaminowy tegoż dokumentu w bibliotece hr. Raczyńskich (E. 24), który był niegdy opatrzony mniejszą pieczęcią królewską.

444. 1426. die 3. mensis Iulii, in *Paradyż*.

Vladislaus II. rex Poloniae subditis suis mandat, ne in bonis monasterii Paradisiensis conventiones, iudicia et colloquia tam generalia, quam specialia celebrare audeant.

R. Wladislaus rex Polonie, zakazuje, aby nikt ani z jego poddanych ani z krajów przyległych nie ważył się odbywać w dobrach klasztoru paradyskiego: *convenciones, staciones, iudicia, tractatus, placita, parlamenta, colloquia generalia aut specialia.* — Relacio Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, regni Polonie vicecancellarij. — In monasterio Paradyso, in crastino Visitationis b. v. Marie.

Kopia pargaminowa z XV wieku, przechowana w bibl. hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dypl. F. 14).

445. 1426. die 9. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreae episcopi Posnaniensis cum Stephano de *Prochy* de usu ripae fluvii cuiusdam pactum.

In nomine Domini amen. Quia tunc multorum dubiorum et errorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum

apicibus et annotacione testium perhennamus, proinde nos Andreas Dei gracia episcopus Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo bona mense nostre episcopalis, quantum cum Deo possumus, adaugere cupientes et attendentes, qualiter ex rippa fluuij (s) in hereditate nostra *Dambsko,*[1]) cuius fluuij medietas aluei ad nos et dictam hereditatem *Damsko* (s), et alia medietas ad nobilem Stephanum et suam hereditatem in *Prochi*[2]) pertinet, nulla potest vtilitas prouenire, idcirco cum dicto nobili Stephano de ratihabicione et consensu venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Poznaniensis taliter concordauimus et conuenimus, quod ipse valeat pro se in dicto fluuio ad rippam nostram in parte sua vnum molendinum, nos vero pro nobis ad ipsius rippam in parte nostra aliud molendinum construere valeamus, et quilibet nostrum percipiat ex suo molendino perpetuis temporibus emolimenta, vtilitates et honores. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras litteras scribi nostrique et dicti capituli sigillis iussimus comuniri. Actum et datum Poznanie feria tercia in octaua Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus discretis et nobili viris, dominis: Simone de *Ridzin* plebano, Iacobo Praschmowski vicario perpetuo in ecclesia Poznaniensi, Iaroslao et Boguslao fratribus germanis in *Mliny* heredibus, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, znacznie uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na zielonych jedwabnych sznurkach. Z tych pierwsza okrągła, wyobraża popiersie św. Piotra i Pawła, pod niemi tarcza z herbem Godziemba. W otoku napis uszkodzony: † s. Andree. epi. Poznaniensis. Druga pieczęć całkowicie zniszczona.

[1]) *Dębsko,* wieś w pow. kościańskim.
[2]) *Prochy,* wieś paraf. w pow. kościańskim.

446. 1426. die 10. mensis Iulii, Sandomiriae.

Vladislaus II. rex Poloniae, officiali Gnesnensi (?) mandat, ne litem, quam plebani ecclesiarum de *Kłodawa* et *Krampsko* heredibus de *Mniewo* et *Trzebuchowo* de decimis earundem villarum intendebant, diiudicare praesumat.

Honorabilis deuote noster dilecte! Exposuerunt nobis nobiles Paulus de *Mnewy,* Iohannes de *Trzebochowo,* quomodo honorabilis magister Paulus decretorum doctor plebanusque in *Clodawa* et Nicolaus Iaroczski rector ecclesie in *Krampsko,* canonici Gnesnenses et Cracouienses, ipsos et Nicolaum ac Iarandum fratres dicti Iohannis, pro decimis post araturas ipsorum in *Mnewo* et in *Trzebochowo*[1]) traxerunt in causas, volentes ipsis

dictas decimas pro eorum ecclesijs vendicare. Et quia super huiusmodi articulo questio pendet (et) necdum est decissa inter nostros terrigenas tocius regni et ecclesiasticas personas, propter quod tibi precipimus et mandamus, quatenus prefatos terrigenas nostros pro huiusmodi allodiorum ipsorum decimis et straminibus nullatenus iudicare debeas, quinymmo huiusmodi causas suspendas ad finalem decisionem eiusdem articuli inter terrigenas et spirituales fiendam; et si ipsos aliquibus excommunicacionum sentencijs inuoluisti, ipsos viceuersa absoluas. Datum in Sandomiria feria tercia infra octauas Natiuitatis b. Marie virginis, anno Domini M. CCCC. XXVI.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1426.

[1]) *Mniewo*, wieś w pow. kolskim, par. *Pieczew*.
Trzebuchowo, wieś w pow. kolskim, par. *Dęby szlacheckie*.

447. 1426. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis Woitconi civi Posnaniensi transferendi censum annuum VII marcarum ecclesiae parochialis Posnaniensis ad s. Mariam Magdalenam in alia bona eiusdem Woitconis facultatem confert.

R. Andreas episcopus Posnaniensis zezwala, aby szlachetny Wojtek mieszczanin poznański przeniósł czynsz roczny siedmiu grzywien z domu murowanego w rynku na rogu, idąc do ulicy Koziej na prawo, przeznaczony dla ołtarza św. Michała, wszystkich Apostołów i Ewangielistów w kościele parafialnym ś. Maryi Magdaleny w Poznaniu, na inne swe nieruchomości, ponieważ dom ten wypada mu sprzedać. Temi nieruchomościami są: sklep sukienniczy (*camera pannicidii)* po lewej stronie czwarty od końca, na nim $1^1/_2$ grz. dalej 3 grzywny na 5 domach przy ulicy szewskiej, to jest Biegerche Peter, Stephan et Biekarch, dalej 4 grzywny z wiardunkiem na 4 łanach folwarku w Winiarach, to jest Krobrischewo, Peter, Stenczel, Moybier et Gasipiecz, dalej $1^1/_2$ grz. i 2 grz. we wsi *Kokundorff*, to jest na Michiel Seth, Petr Henth i Huensilt, dalej 3 grz. i 4 gr. na polach, zwanych Gay, dalej 23 gr. na 4 ogrodach poza miastem naprzeciw kościoła trędowatych, dalej $^1/_2$ grz. i 1 gr. na ogrodach poza miastem na Piaskach Satska i Raczka, dalej Marcin 3 wiardunki, wreszcie 16 gr. z dwoch ogrodow: Ian Sliepi i Iurga Zeth. Biskup daje swe zezwolenie, naradziwszy się wpierw z ks. Floryanem teraźniejszym ołtarzystą i z członkami kapituły. Poznanie, die Mercurij 10. m. Iulij. Testes: Petrus decanus, Iohannes sacristianus, Nicolaus scolasticus, Nicolaus cancellarius, Paulus Srzemensis, Iacobus Pczeuensis archidiaconi, Strzeschko, Iohannes Budkonis, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Ianussius Scholowski, Petrus de *Nowecz*, Florianus, Miroslaus de *Bithin*,

Mathias Chlapowski, Nicolaus Kozlowski, Mathias Kolo magister s. theol. profess. Slupsko de *Schamotuli*, Paulus de *Klodawa*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1578.

448. 1426. die 2. mensis Augusti, Posnaniae.

Vladislaus II. rex Poloniae cives de *Wschowa* a solutione forensi liberos facit et immunes.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Etsi nostrorum subditorum commodis, quos regni nostri complectitur ambitus, de benignitate regia libenter intendimus, ad illorum tamen precipue commoda liberalius munificencie nostre dextram extendimus, quorum fidelitas experimento probabili modestiam ferendo in prosperis et aduersis se munia suorum incursu emulorum(s). Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Syradie, Cuiauie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo nos considerantes ciuitatem nostram *Wschowam*, tamquam in metis regni nostri positam, a suis commetaneis iam rapinis, iam spolijs, iam alijs impressionibus, vt plerumque, adeo molestari, vt nisi sue fidelitatis industria tum presidio diuine dextre, tum armis, tum murris, vallo, tum fossatorum apparamentis emulorum insidijs in tempore occurrerent, nedum ipsamet ciuitas, sed et interiora regni infinita et intolerabilia damna sustulissent: ideo volentes, vt ciues ciuitatis *Wschowa* predicte, presentes et futuri eo liberius ciuitati atque suis profectibus ac commodis intendere valeant atque possint, quo amplioris gracie dono cognouerint se suffultos, ipsos et eorum quemlibet a solucione forensi alias *targowe* pro nostra maiestate aut dignitarijs et officialibus nostris, in quibuscumque ciuitatibus et oppidis exigi solita, perpetuis temporibus eximimus, absoluimus et liberamus, facientes et mandantes strictissime huiusmodi exempcionem, absolucionem et liberacionem ab omnibus et singulis earum exactoribus seu collectoribus strictissime obseruari. Harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Actum Posnanie feria sexta in crastino sancti Petri ad vincula, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. Presentibus ibidem reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate, necnon magnificis et nobilibus: Sandziuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Mathia de *Labischin* palatino Brestensi, Thoma de *Pakoszcz* Poznaniensi, Martino de *Slawsko* Kalisiensi et Andrea de *Domaborz* Camenensi castellanis, testibus circa premissa. Datum per manus venerabilium Iohannis decani

Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et Stanislai Czolek, custodis Gnesnensis, cantoris Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Relacio eiusdem venerabilis Stanislai Czolek custodis Gneznensis, cantoris Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber priuilegiorum ciuitatis Wschowa z XVIII wieku, str. 38 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

449. 1426. die 14. mensis Augusti, in *Turek.*

Vladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* XXX marcas in villa *Brzekiniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei constanciam, quibus strenuus Andreas de *Domaborz,* miles noster dilectus, nostre placere meruit maiestati et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibimet super villa nostra *Brzekynycze*[1]) in terra (Maioris) Polonie et districtu Poznaniensi sita, triginta marcas monete in regno decurrentis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, dedimus, donauimus, assignauimus, presentibusque damus, donamus, assignamus, inscribimus et largimur, per eum, heredes et successores suos legittimos cum omnibus vtilitatibus, censibus, redditibus et prouentibus, attamen pertinencijs, coherencijs et appendijs vniuersis, ad ipsam villam quomodolibet spectantibus, habendam, tenendam, vtifruendam, pacifice et quiete possidendam tamdiu, quousque predicte triginta marce per nos aut successores nostros sibi aut suis legittimis successoribus exsolute fuerint quoad plenum. Quibus solutis, predicte ville possessio ad nos et nostros successores reuertetur pleno iure: nostris tamen iuribus in omni bus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum in *Thurek* feria quarta in vigilia Assumpcionis sancte Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. — Ad relacionem venerabilis Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 86 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęć była oderwana.

[1]) ***Brzekiniec,*** **wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par.** ***Rogoźno.***

450. 1426. die 16. mensis Augusti, in *Otmuchów*.

Conradi episcopi Wratislaviensis et ducis Slesiae cum Vladislao II. rege Poloniae pactum.

Nos Conradus Dei gracia episcopus Wratislauiensis, dux Slesie et dominus Olsnicensis et Kozilensis etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo cum serenissimo principe et domino, domino Wladislao rege Polonie, domino nobis gracioso et ipsius Corona Polonie talem tractatum et concordiam iniuimus, quod ad conseruacionem meliorem et tutelam omnium contractuum et concordiarum inter Serenitatem ipsius ac nos, fratres et subditos nostros condictorum et factorum, promittimus sine dolo, bona fide, omnibus coloribus, ingenijs et subterfugijs proculmotis, literas nostras, quas nomine nostro et fratrum nostrorum germanorum pro subsidijs contra serenissimum principem, dominum Wladislaum regem Polonie, nostrum dominum benignissimum supradictum et ipsius Coronam et alijs ipsius incomoditatibus magistro et ordini Cruciferorum de Prussia dedimus, contulimus et tradidimus, debemus de potestate et manibus dictorum magistri et ordinis Cruciferorum liberare et cum effectu infra vnius anni spacium, a data presencium computando, in conspectu dicti domini nostri regis aut duorum uel trium magnatuum seu nobilium regni Polonie ipsas omnino destruere, cassare, anichilare et anullare. Et si literas huiusmodj diligencia et sollicitudine habita pro ipsarum destruccione et anullacione habere non possemus, extunc promittimus bona fide, sine dolo et fraude, anno statim sequenti et ab inicio ipsius duabus septimanis ad curiam prefati domini regis venire personaliter et ibi iuxta arbitrium, voluntatem et consilium domini regis et ipsius consiliariorum de huiusmodi literis disponere, ut nullum robur obtineant, nec aliquam deinceps et amodo sorciantur firmitatem, et nichilominus in presenciarum et ad presens literas huiusmodj et earum continenciam in omnibus ipsarum punctis, condicionibus et clausulis mortificamus, anullamus, irritamus et nullius facimus momenti et valoris aut in aliquo ipsas de cetero intendimus obseruare. Et si premissa omnia uel noluerimus aut contempserimus adimplere, extunc omnes alij tractatus, disposiciones et contractus inter nos et fratres nostros et prefatum dominum regem ac ipsius regnum et Coronam absque robore irriti remaneant et inanes. Ad que omnia et singula omnes fratres nostros germanos de certa ipsorum sciencia obligamus. Datum *Othmuchow* feria sexta post festum Assumpcionis gloriose virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Harum quibus testimonio literarum sigillum nostrum presentibus duximus subappendendum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 383). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

451. 1426. die 6. mensis Septembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki*, administrator dioecesis Posnaniensis, erectionem et dotationem hospitalis et capellae in *Grodzisko* a Paulo Nicolai Uzdrzeński factam, ratam esse iubet.

R. Nicolaus de *Kyky*, archidiaconus Gneznensis necnon administrator in spiritualibus sede episcopali Poznaniensi vacante, potwierdza fundacyę szpitala i kaplicy w *Grodzisku*,[1]) której dokonał ksiądz Paweł Mikołajowicz Uzdrzeński z *Grodziska* pod wezwaniem św. Ducha, NPMaryi, św. Jana ap. i pustelnika, Wawrzyńca m. śś. Mikołaja i Idziego ww. śś. Katarzyny p. i Elżbiety wd. za zezwoleniem Niemierzy dziedzica miejscowego. Fundator daje na ten cel jedno dworzyszcze (*area*), ogród, sad, sadzawkę, leżącą obok ogrodu dziedzica idąc ku *Kobylnikom* po lewej ręce, ogród leżący pomiędzy młynem miejskim a ogrodem Swiąszka szewca, ogród leżący obok ogrodu Marcina Beschurich po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, który kupił od Anny Krzykninej i na 4 ogrody podzielił, ogród leżący obok poprzedniego i ogrodu Marcina Beschurich po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, który kupił od wdowy Michałkowej i na 13 ogrodów podzielił, ogród leżący pomiędzy ogrodem Piotra Wizgło a ogrodem Marcina Beschurich po prawej ręce idąc ku Poznaniowi, który należał do ś. p. brata fundatora, zwanego Drdzeńskim; oprócz tego jednę grzywnę szerokich groszy praskich na ogrodach i sadach Swiąszka kramarza w *Grodzisku*, 1 grz. na placu i domu Wacława Czecha kuśnierza, leżących obok domu Gałązki po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, dom i plac leżące pomiędzy domami Mikołaja Foyszdorffa i Lothmanka. Na budowę szpitala i kaplicy dał fundator ogród, sad, sadzawkę, łąkę i ogród z sadem, w których stoi stodoła i mielcuch, z których Jan krawiec burmistrz, Piotr Bruier, Maciej Zimny i Mikołaj Peterlip rajcy miasta *Grodziska*, zobowiązali się czynsze wybierać i do rąk proboszcza szpitala składać pod karami kościelnemi. Dziedzic *Grodziska* Niemierza zobowiązał się również rzeczone nieruchomości od wszelkich danin i uciążliwości uwolnić pod warunkiem, że w czasie sianożęcia ludzie takowe zamieszkujący, mają mu z każdego ogrodu po dwa dni kosić i grabić. Prawo patronatu ma służyć rajcom miasta; proboszczowie szpitala mają być rzeczywiści księża i tygodniowo odprawiać 3 msze, jednę za fundatorów i dobrodziejów, drugie dwie według własnego wyboru, dalej anniwersarz, w Suche Dnie wigilie z 9 lekcyami i mszą żałobną a oprócz tego anniwersarz w dzień śmierci fundatora. Poznanie. Testes; Hector, Florianus de *Poklathki*, Ianussius de *Zelowo* canonici Posnanienses, Gasper vicarius perpetuus ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1594—1596.

[1]) *Grodzisko*. Z licznych wsi tej nazwy, która była, oznaczyć nie umiem.

452. 1426. die 12. mensis Septembris, Sandomiriae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum facit privilegium a Kazimiro rege Poloniae Iaroslao archiepiscopo Gnesnensi anno 1343. impertitum.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum prudenter occurrimus incommodis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Wladislaus, Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo in nostra et baronum nostrorum presencia constitutus reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, sincere nobis dilectus, quandam litteram cum sigillo maiestatis serenissimi principis, domini Kizimiri diue memorie olim regis Polonie, predecessoris nostri exhibuit et produxit petens, quatenus predictam literam de innata celsitudinis nostre clemencia ratificare et approbare dignaremur. Cuiusquidem littere tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Kazimirus Dei gracia rex Polonie, fidelibus suis palatinis, castella- „nis, capitaneis, procuratoribus, iudicibus, subiudicibus et vniuersis, quo- „rum noticie exhibitum fuerit presens scriptum, graciam suam. Cum „venerabilis in Christo pater, dominus Iaroslaus Dei gracia ecclesie Gne- „znensis archiepiscopus propter diuersitatem locorum, in quibus bona „archiepiscopalia sita sunt et hereditatum ecclesie predicte pluralitatem „a se et inter se distancium, per quoslibet citatus, in terminis iudiciali- „bus comode [non potest] comparere et predictis personaliter interesse, ad „nostram et baronum nostrorum presenciam accedens, nobis instancius „supplicauit, ut sibi hanc gracie prerogatiuam . . . . quod „in hereditaria uel quauis alia questione in quamlibet agendi aut eciam „de se cuilibet querulanti iudicialiter per procuratores suos legittimos „. . . . . fruentur, ratum, gratum atque firmum habere pro- „mitens, quidquid in causis ecclesie sue et hereditatum ipsius quibuslibet „per procuratores suos . . . . ordinatum atque factum. „Nos igitur in hoc, ne aliud, quam quod vnicuique reddatur iusticie ple- „nitudo affectantes, ne per frequen . . . . dignitas „vilescere videatur, et inter graues ac venerabiles mediocresque personas „differencia saltim habeatur aliqualis, vobis . . . . lariter „vniuersis auctoritate presencium precipiendo mandamus, quatenus domi- „num archiepiscopum predictum per procuratores suos ydoneos cum instru- „mento uel . . . . et capituli Gneznensis sigillis de rati- „habicione signato uel signatis, quos ad causam uel causas miserit uel „deputauerit, elegerit aut duxerit eligendos seu mittendos in questionibus „hereditarijs seu hereditatem uel hereditariam questionem contingentibus

„causis, eciam magnis et paruis in quemlibet licite ac sine contradiccione „agere, sua absencia non obstante permittatis, sic quod eciam in similibus „de se conquerenti uel conquerentibus modo simili respondere teneatur. „In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem presentes dari fecimus, „nostri sigilli munimine roboratas. Actum in Gnezna feria tercia post „diem Viti et Modesti martirum, anno Domini millesimo trecentesimo „quadragesimo tercio. Presentibus hijs nobilibus nostris: Iaroslao Pozna„niensi, Nicolao Calisiensi palatinis, Andrea castellano, Nicolao iudice „Poznaniensibus, Dobeslao iudice Calisiensi et alijs multis fidedignis. „Datum per manus domini Ottonis cancellarij Polonie".

Nos vero Wladislaus rex predictus prefati reuerendissimi patris domini Alberti archiepiscopi Gneznensis peticionibus tamquam iustis et racionabilibus benigniter acclinati, prenominatam literam in omnibus suis articulis, clausulis, condicionibus atque punctis tenore presencium ratificamus, gratificamus et approbando confirmamus, decernentes ipsam robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum maiestatis nostre appensum est testimonio literarum. Actum in Sandomiria feria quinta infra octauas Natiuitatis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus ibidem reuerendis in Christo patribus: Iohanne archiepiscopo Leopoliensi, Sbigneo episcopo Craçouiensi, magnificisque Cristino de *Ostrow* castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi, Iacobo de *Coneczpole* Siradiensi palatinis et alijs fidedignis. Datum per manus venerabilium Iohannis decani Cracouiensis, regni nostri cancellarij et Stanislai Czolek custodis Gneznensis, eiusdem regni vicecancellarij sincere nobis dilectorum. — Dominus rex per se.

Oryginał pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 384), opatrzony jest majestatową pieczęcią królewską, znacznie zniszczoną.

453. 1426. die 24. mensis Septembris, in *Nakło*.

Arbitrorum quorundam decretum de finibus villarum *Lachowo* et *Pruscze*.

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, iudicio regali in terminis particularibus feria tercia ante festum sancti Michaelis in *Nakel* celebratis, in quibus nobiles domini Vincencius de *Nyemno* burgrabius Naklensis, Swanthoslaus de *Basseczno* palatinus, Dobeslaus Runga de *Sypnyewo* iudicis, Sbyluth de *Drzansano* subiudicis, Sbyluth de *Sczepicze* vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicantes presidebant, ibi constituti personaliter strenui ac nobiles domini Derslaus

de *Sleszino* subpincerna Bydgostiensis, Ozep de *Strzelewo,* Wlosczibor de *Slupowa* et Naczslaus de *Gogolina,* tamquam arbitri, arbitratores et amicabiles compositores in facie iudicij recognouerunt, qualiter arbitrabant inter partes, videlicet venerabilem dominum Gabrielem abbatem de *Corunowo* et heredem de *Lachowo,* ab vna, et nobiles Petrum, Symonem, Iaszczoldum et Iohannem filium Alberti, heredes de *Prusсze,* parte ab altera, quia scupulos (s) decem debent sipare incipiendo a fluuio dicto *Dbra* usque ad flumen *Sanpolna,* hoc est inter *Lachowo* domini abbatis et *Pruszcze* dominorum prescriptorum. Et nos audita dictorum dominorum arbitrorum recognicionem, adiudicauimus dictam limitacionem fore ratam, gratam, temporibus perpetuis in robore suo, scilicet de decem scupulis. Et super hoc iudicatum hincinde soluerunt. Et in huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Coronowo N. 142), opatrzonny był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostał tylko ułomek jednej, wyobrażający w tarczy herb Poraj i resztę napisu otokowego: . . sbrfl . . . . ,

454. 1426. die 18. mensis Octobris, in *Staniątki.*

Alberti archiepiscopi Gnesnensis litterae ad Bolconem ducem Thessinensem et Glogoviae Maioris de libertate ab angariis villarum ecclesiae cathedralis Cracoviensis in districtu Severiensi sitarum.

Preclaro principi domino Bolkoni Dei gracia duci Thessinensi et domino Maioris Glogouie, fautori nostro dilecto! Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas salutem cum incremento omnis boni. Intelleximus preclare princeps in officio visitacionis nostre prouincie Gneznensis, in hac ciuitate Cracouiensi constituti, quod inter Celsitudinem vestram ab vna, et reuerendum in Christo patrem, dominum Sbigneum episcopum Cracouiensem, fratrem nostrum in Christo dilectum ex altera partibus, super stacionibus seu procuracionibus, quas vobis racione villarum ecclesie Cracouiensis in territorio vestro Severiensi consistencium, vendicatis, controuersia sit exorta, de quo plurimum doluimus et dolemus ab intimis, et cum nouiterque ante non multos annos retroactos dicte ecclesie Cracouiensi cura pastorali preeramus, vt de libertatibus et iuribus eiusdem ecclesie Cracouiensis constat vobis, tenore presencium attestamur et recognoscimus, nos ipsi ecclesie Cracouiensi tunc, vt prefertur, presidendo, proprijs oculis sepius vidisse et manibus nostris tractasse literas patentes et autenticas diue memorie domini Casimiri progenitoris nostri (s), sue maiestatis sigillo roboratas, quarum copiam cum originalibus literis in omnibus concordantem, pro informacione vestra et

vestrorum pleniori de verbo ad verbum inseri presentibus et inscribi ac per notarium nostrum infrascriptum publicum transsumi nostrique sigilli appensione communiri iussimus, tenoris, qui sequitur in hec verba:

„Nos Kasimirus Dei gracia dux Theschinensis, ad vniuersorum „noticiam tam presencium, quam futurorum, volumus deuenire, quod licet „humani generis hoste maligno suggerente, in bonis ecclesie Cracouiensis, „situatis in nostro territorio Seueriensi, aliqua seruicia, exacciones siue „collectas pro aliquo tempore de iure tamen nobis non competentes, minus „iuste sustulissemus, ideo ad viam iusticie et veritatis redeuntes, reco-„gnoscimus, omnia bona siue villas prenominate ecclesie, positas in dicto „territorio Severiensi, scilicet *Budzowicze, Przetczicze, Topporowicze, Mirzan-„czicze, Gora, Lubianki* ab omnibus solucionibus, dacionibus, exaccionibus, „collectis, dotacionibus, seruicijs seu angarijs, preangarijs, quibuscumque „nominibus censeantur, a nobis et a nostro ducatu siue dominio esse „soluta perpetuo et exempta, prout alias a nostris predecessoribus libera „habebantur: promittentes hac serie nostrarum literarum bona fide dein-„ceps in villis prenominatis, prout sunt in suis circumferencijs, terminis „et limitibus distincte, limitate et locate, neque (a) habitantibus ibidem „aliquam collectam petere vel petitam extorquere, nec aliqua seruicia „optare aut optata excercere, sed iure libertatis, quo antiquitus fruebantur, „eos laudabiliter perpetuis temporibus volumus conseruare. Insuper pro-„mittimus dictarum villarum hominibus, querulantibus de nostris subditis „super violencijs, furto et iniurijs seu rapinis ac alijs maleficijs atque „rebus quibuscumque, quocies necesse fuerit, per nostros iudices eiusdem „Seueriensis districtus facere fieri iusticie complementum. In cuius rei „testimonium presentem literam nostri sigilli maioris robore dedimus „roboratam. Actum et datum in *Theschin* in die beate Dorothee virginis „et martyris, anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo septimo. „Presentibus testibus, videlicet: domino Bolkone canonico Wratislauiensi, „domino Derscone de Verneri villa, et domino Czikone de Schonberg „militibus nostris, Zegotha de *Biencouicz,* Dobeslao iudice curie nostre, „Andrea Pilgrini, alijsque multis fidedignis.“

Quocirca rogamus Celsitudinem vestram ex affectu, quatenus dictam ecclesiam Cracouiensem, parcentes litibus et expensis nostris vtilibus, circa priuilegia progenitorum vestrorum et libertates ac immunitates contentas in eisdem graciose conseruare dignemini, premium ab altissimo vna cum ipsis progenitoribus recepturi. Datum in *Stanatki* monasterio Cracouiensis diocesis, die decima octaua mensis Octobris, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini pape quinti anno nono, hora quaterciarum. Presentibus venerabilibus viris: Stanislao abbate in *Tiniecz,* Andrea Myszka archidiacono et officiali Cracoviensi, et magistro Petro licenciato in decretis, scholastico Gneznensi, testibus circa premissa.

Et ego Andreas Derslai de *Iaczkouo,* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperali auctoritate notarius, prefati reuerendissimi in Christo

patris et domini, domini Alberti archiepiscopi Gneznensis et primatis, factique huiusmodi coram eo scriba, quia predicti etc.

Teka Naruszewicza 14 N. 96 ex Libro priuilegiorum capituli Cracouiensis.

455. 1426. die 31. mensis Octobris, (Posnaniae).

Nicolai cancellarii Posnaniensis cum Nicolao carpentario de *Poznań*, de exstruenda arce in *Kornik* pactum.

Die Iouis, vltima mensis Octobris, hora et loco audiencie consuetis, dominus Nicolaus (de *Gorka)* cancellarius Poznaniensis ex vna et Nicolaus carpentarius de *Poznan*, ex altera, constituti personaliter coram domino M. officiali, scilicet hincinde (?) conuencionem super edificacione castri *Curnik*[1]) fecisse et contractum, prout inferius continetur, promittentes hincinde omnia et singula tenere et inuiolabiliter obseruare sub censuris ecclesiasticis.

Conuencio edificij in *Curnik* castri.

1. Primo homines domini cancellarij ligna seu arbores pro eisdem edificijs, quantum exbrigari poterit in bonis *Glamboczecz*,[2]) ponere debent ad terram, quantum poterit idem dominus Nicolaus expedire. Sed in alijs bonis idem Nicolaus carpentarius excidere debet et tenebitur cum sua familia alia ligna pro edificijs eisdem, est obligatus.
2. Item duas domus edificabit magisterio meliori, quamlibet domum in longitudine XXI vlnarum, in latitudine autem X vlnarum, columpne earum de quindecim vlnis in longitudine cum tribus salis alias *przantri* et ponere easdem asseribus conbinatis magisterio meliori.
3. Item in qualibet parte domus ad minus VII statui alias *szank* debent esse.
4. item gradus cum attinentijs, videlicet *porancze*, vt in forma, et scampna clausa faciat idem magister tot, quot dominus cancellarius vel aliquis ex parte sua mandauerint, vel quantum necessarium fuerit.
5. item predictas domos ligabit vnam ad aliam modo firmiori et meliori.
6. item tignum vel subtignis propugnaculo alias *vnde wer* circumquaque cum fenestris et columpnis, in wlgari *podsanboge*, et circumdare asseribus forma meliori.
7. item in fine et in medio domus faciat duo propugnacula ad rotunditatem cum alteris tignis modo pulchro.
8. item tecturam faciat in modum crinalis, in wlgari *cranczs*, et hoc idem tegat ad domini voluntatem simul cum propugna-

culis, et in eisdem propugnaculis errectis, in wlgari *alkerz*, in quolibet duos globos faciat et illa omnia circumdabit asseribus modo meliori.

9. item in secunda sala faciat transitum in medio castri circumquaque sambsij et asseribus circumdabit.
10. item hostia et fenestras, magna et parua, pro necessitate castri ad mandatum faciat et tegat et claudat.
11. item super cellario murato trabes faciat et lignis superponat aĉ salam faciat idem ad domini voluntatem.
12. item liminaria alias *progij* quercina necessaria sub domibus super muro ponat forma meliori, tunc illa ligat ad columpnas.
13. item faciat omnia et singula *sticholcze* et omnia alia pro argilla ponenda.
14. item canalia necessaria pro castro faciat et ponat; item duo secreta necessaria.
15. item caminum pro coquina et caminum pro custode pontis.
16. Item in castro cametas, quantum necesse fuerit, faciat in omnibus salis.
17. item ante domos faciat duas parietes cum fenestris et columpnas pandetur(s) pons, in wlgari *czegbroke*, et totum pontem faciat modo meliori cum *sampsij*, et in medio pontis faciat in quatuor columpnis et tegat sessionem et ligaturas, alias *porancze*.
18. item cratam in fine pontis cum porticula.
19. Et ipse dictus magister Nicolaus coram prouidis magistris ciuitatis ac alijs testibus promittit sub fide et honore dicto domino Nicolao cancellario et filiastris suis ac domino Miroslao de *Pithin* canonico Poznaniensi expressa edificia continuare, indilate efficere et in toto perficere; et si, quod absit, quod negligeret facere, submittit se correccioni ciuitatis Poznaniensis (et) censuris officialis Poznaniensis.
20. Item ipse dominus Nicolaus cancellarius pro eisdem edificijs et laboribus tenebitur et obligatur dare et soluere solarium XXXVI marcarum currentis monete, X vlnas panni anglici, vnum stamen barchanij pro dicto labore, duas maldratas farine mensure Poznaniensis siliginis, VIII pernas lardi domesticas, tres mensuras pisi eciam domestici, vnam mensuram mileij.
21. item instrumenta carpentaria ferrea ad borram cum prouisionibus et necessarijs per dominum cancellarium nominatis comestialibus debent eis per dominum cancellarium adduci.
22. item ipse dominus cancellarius vnam cartam istus ordinacionis habeat et dictus magister Nicolaus similem de vna manu ad invicem percisam.
23. item dicas interhabeant(?) et ea, que dominus cancellarius pro sollario dicto magistro Nicolao de . . . . illa ad ambas dicas incidantur propter meliorem cognicionem et fidem etc.

24. item dominus cancellarius tenebitur dicto carpentario dare et ordinare ligna sertata pro ligaturis, alias *myecze,* et fenestris.
25. item omnia ligna et singula in siluis et borris ipse carpentarius tenetur excidere, excepto *Glamboczecz.*
26. item tignos faciat secundum informacionem domini Miroslai de *Bithin* canonici Poznaniensis, prout sibi est auersum.
27. item licet omnia specificari (et) describi non possunt, tamen ego Nicolaus carpentarius predictus promitto omnia, quecumque sunt pro edificijs oportuna et necessaria, tenere et volo complere.
28. item cellarium diuidere cum *stricholcz* et hostium vel asseribus.
29. item faciat *sanscheky* pro frumentis in camera inferioribus etc.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1426.

[1]) *Kornik,* miasto w pow. szremskim.
[2]) *Glemboczek,* wieś niegdy w wojew. i pow. poznańskiem.

456. 1426. die 8. mensis Novembris, in *Kalisz.*

Executores bonorum derelictorum cuiusdam Ioannis clerici, ecclesiae collegiatae Calissiensi ad s. Mariam XI marcas largiuntur.

R. In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius nono, die octaua mensis Novembris, hora terciarum vel quasi, in ciuitate *Kalis,* Gneznensis diocesis, in stuba consulatus pretorij ciuitatis Kalisiensis predicte, in mei notarij subscripti testiumque infrascriptorum, ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum constituti presencia sagaces domini: Nicolaus Cranch proconsul, Hanuth aduocatus et Nikolwyczyk, pellifex Kalissienses, vt dicebant, executores bonorum derelictorum Iohannis clerici defuncti, prewigni quondam Michaelis vectoris Kalissiensis, pro salute dicti Iohannis clerici suorumque progenitorum presencium, predecessorum et successorum animarum in Dei gazophilacium mittere intendentes, de bonis derelictis prefati Iohannis clerici vndecem maras communis pecunie regni Polonie pro structura et fabrica ac melioracione ecclesie collegiate sancte Marie Kalisiensis pure propter Deum irreuocabiliter dederunt, legauerunt et assignauerunt in et super quibusdam opidanis de *Rychwala,*[1]) pro quibus idem Iohannes, dum agebat in humanis, coram venerabili viro domino Benedicto de *Modla,* canonico et officiali Gneznensi, eisdem opidanis litem mouerat et vt dicitur, in eis triumphum reportauit sentencie, transferentes idem domini executores omnimodam ipsorum facultatem et potestatem in rectorem et rectores

ecclesie collegiate premisse (de) supradictis undecem marcis agendi et processus opportunos petendi et alias, que necessaria fuerint, faciendi. Super quibus omnibus premissis venerabilis vir dominus Iaroslaus prepositus ecclesie collegiate predicte a me notario subscripto pecijt sibi fieri et confici vnum et plura publicum et publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra, presentibus discretis et prouidis viris dominis: Wincencio doctore, altarista sancti Nicolai, Iohanne de *Rathibor* vicario et Stanislao ciuitatis notario Kalissiensis, testibus ad premissa.

Et ego Albertus Ade de *Dambarzeczka*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia premissis legacioni, irreuocabili dacioni etc.

Odpis ks. J. Sobczyńskiego z oryginału przechowanego w Archiwum kollegiaty kaliskiej, u którego dolny brzeg wraz z pieczęcią odcięty.

[1]) *Rychwał*, niegdy miasteczko, dziś wieś parafialna w powiecie konińskim.

457. 1426. die 9. mensis Decembris, in *Płock*.

Procurator Alexandri ducis Mazoviae, episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis LX marcis solutum facit.

Michael prepositus ecclesie collegiate Plocensis et cancellarius Gostinensis, significamus tenore presencium vniuersis, quod a venerabili capitulo Gneznensi nomine preclari principis, domini Allexandri ducis Mazouie habuimus et recepimus in effectu nuper in festo sancti Adalberti de mense Aprili per Paulum dictum Iagnąthko, familiarem nostrum, de anno Domini millesimo CCCC vicesimo sexto triginta marcas monete communis et de mense Decembri alias triginta marcas eodem anno, per eundem Paulum Iagnąthko. De quibus quidem triginta marcis de mense Aprili per nos leuatis et iterum de alijs triginta marcis de mense Decembri similiter per nos leuatis, dictum capitulum Gneznense nomine ipsius domini Allexandri ducis Mazouie suprascripti ipsum venerabile capitulum Gneznense quittamus et absoluimus in hijs scriptis, pactum facientes de vlterius non pettendo ista vice. Datum in *Ploczsko* feria secunda in crastino Concepcionis beate Marie virginis gloriose, anno quo supra, sigillo nostro presentibus subappenso.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 385). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

458. 1427. die 24. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, Alberto archiepiscopo Gnesnensi partem hereditatis *Dankowo* addicens.

Nos Iohannes de *Qwyathkowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis generalibus feria sexta post festum sancte Agnetis Gnezne celebratis, vbi magnifici, strennuique et nobiles domini Albertus de *Wscheradowo* Kalisiensis, Mathias de *Labyschino* Brzestensis, Iarandus de *Brudzewo* Wladislauiensis palatini, Thomas de *Pacoscz* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Martinus de *Slawsko* Kalisiensis, Mathias Coth de *Dambno* Naklensis, Andreas de *Domaborz* Kaminensis castellani, Nicolaus Sapyensky iudex Poznaniensis, Dobrogostius de *Schamothuli* subcamerarius Kalisiensis, Iohannes Cossisco de *Orechowo* Dobrinensis, Petrassius de *Zirniky* Kalisiensis vexilliferi, Schamborius de *Malochowo* venator Kalisiensis, Thomislaus de Miloslauia, Milay de ibidem, Iohannes et Petrus de *Bnin* heredes, ceterique domini vna nobiscum iudicantes presidebant, ibi personaliter constitutus reuerendissimus in Christo pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, et aquisiuit iusto iure et vero iudicio super virtuosis et nobilibus Vichna et Nyedomira sororibus germanis indiuisis, filiabus olim nobilis Dobeslai de *Iarathky* sortem hereditariam hereditatis *Dankowo*,[1]) quam dicebant fore patrimonium ipsarum, et alias residuas sortes hereditatis predicte, quas dicebant domine predicte ius ipsis racione propinquitatis competere, pro quibus eciam reuerendissimus in Christo pater, dominus archiepiscopus, predecessor moderni domini archiepiscopi per easdem dominas fuerat citatus et terminos cum eisdem conseruauit. Et ibidem nobiles Iohannes Skyerka de *Sarbinowo* Vichne et Stanislaus de *Sczkowo* Nyedomire mariti, procuratores et nominibus procuratorijs earundem suarum vxorum easdem sortes hereditatis predicto prefato domino archiepiscopo dimiserunt et ab eisdem ad tempora perpetua abscesserunt. Nos vero talibus dimissione et abscessione dictorum Iohannis et Stanislai nominibus dominarum predictarum a sortibus sepedicte hereditatis *Dankowo* iamdicte auditis, sentenciamus adiudicantes eandem hereditatem *Dankowo* totaliter ita late et longe, prout in suis limitibus circumferencialiter est distincta et limitata, prefato domino archiepiscopo ad tempora perpetua pacifice et quiete possidere, dominabus predictis perpetuum silencium iniungentes, super quo dominus archiepiscopus iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt subappensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 386), opatrzony jest dwiema małemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza, znacznie zniszczona wyobraża ślad

herbu Korab. Napis zniszczony. Druga dobrze dochowana, wyobraża w tarczy herb Poraj. Napis otokowy: † s dobeslai de nanchowo subiu.

[1]) *Dankowo*, wieś zapewne w pow. słupeckim, par. *Złotków*.

459. 1427. die 30. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum de finibus villarum *Kąpiel* et *Czerniejewo*.

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generalis Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis particularibus, feria quinta proxima ante festum Purificacionis Marie Gnezne celebratis, in quibus nobiles domini Samborius de *Malochowo* venator Kalisiensis, Iohannes de *Krzecothowo* burgrabius Gneznensis, Paulus de *Goczalkowo* (vice) palatini, Vincencius de *Falicowicze* (vice) iudicis, Thomko de *Malochowo* (vice) subiudicis, Albertus de *Modlyschewo* (vice) subcamerarij, Iohannes Sobyeiucha (vice) vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicando presidebant, ibi personaliter constitutus Thworko ministerialis ius reddens recognouit, quomodo ex decreto Iuris inter *Campyel* venerabilis capituli Gneznensis, ab vna, et *Czyrnyewo*[1]) magnifici et generose, strenuorumque et discreti dominorum, Mathie de *Labyschino* palatini Brestensis et Mayk eius consortis, necnon Styborij et Mathie Trzczyelsky ac Nicolai plebani, heredes (s), partibus ex altera, limitacio est celebrata et finita, que ad tempora perpetua inviolabiliter stare debet, et scopuli ibidem sunt formati, sipati et erecti, palique loco scupulorum terre sunt incussi et infixi, et hoc tali modo: primo incipiendo a granicie et scupulo hereditatis *Paxino* vsque ad alnas *olschina* wlgariter nuncupatur (s), palludini adiacentes, et vlterius per alnos vsque ad lacum, a lacu vero vsque ad graniciem et scupulum hereditatis *Nydom* sic dicte, et ita, quod insula, que iacet inter aggeres, ad hereditatem *Campyel* cessit, et ibidem domini venerabilis capituli predicti iuramenta corporalia iuxta ius ipsorum ecclesiasticum prestiterunt. Nos vero dicti ministerialis recognicione audita, sentenciauimus adiudicando eandem limitacionem et scupulos ad tempora perpetua in suo vigore iuxta laudum et conswetudinem terrestria valituram, super quo iudicatum soluit. Et in huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 387), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza (sędziego), okrągła, z wosku zwykłego, bardzo zniszczona, wyobrażająca w tarczy herb Korab. Napis zniszczony.

[1]) *Kąpiel* i *Czerniejewo*, wsie w pow. gnieźnieńskim.

460. 1427. die 12. mensis Februarii, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum de emptione medietatis villae *Lubonia* a Nicolao de *Grabów*.

R. Nicolaus heres in *Sepno*, iudex Posnaniensis, wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu niżej wyrażonych na poroczkach zasiadał, przedłożył mu Mikołaj de *Grabowo* pismo wystósowane do niego i do Stanisława de *Surkowo*, podsędka poznańskiego, w którem onymże Iohannes de *Ceracz* burgrabia poznański, Stanislaus Slap de *Polandze* loco palatini, Iacobus de *Sepno* loco iudicis, Nickel de *Witkovicze* loco subcamerarij, Newstamp de *Swekotky* loco vexilliferi donoszą, że gdy w r. 1426 dnia 28 sierpnia na poroczkach w Poznaniu zasiadali, wtenczas szlachetny Mikołaj z *Grabowa* okazał im pismo starosty, zatwierdzające kupno połowy wsi *Lubonia*[1]) od Jakusza Pomiana i żony jego Katarzyny, która zarazem zrzekła się swego wiana na tej wsi, z nadmienieniem, że Jakub woźny poznański, trzykroć i ponad prawo czterykroć publicznie wzywał tych, którzyby prawo bliższości do powyższego dziedzictwa mieli. Proszą przeto o wydanie dekretu przysądzającego, co też sędzia wedle zwyczaju i obyczaju ziemskiego czyni. In stuba alba monasterij fr. Predicatorum ad s. Dominicum (Poznanie).

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania, (N. 37), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Lubonia*, wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Poniec*.

461. 1427. die 27. mensis Februarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, de finibus villarum *Niestronno* et *Polędzie*.

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis particularibus feria quinta proxima post festum sancti Mathie Gnezne celebratis, in quibus magnificus et nobiles domini Thomas de *Pacoscz* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Iohannes de *Krzecothowo* burgrabius Gneznensis, Paulus de *Goczalkowo* palatini, Vincencius de *Falicowicze* iudicis, Thomko de *Malochowo* subiudicis, Albertus de *Modlischewo* subcamerarij, Iohannes Sobyeiucha vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicando presidebamus, ibi personaliter constitutus Tworko ministerialis ius reddens recognouit, quia ex decreto iuris Iudicij regalis Gneznensis limitacio inter *Nye-*

stronno [1]) villam et hereditatem venerabilis capituli Gneznensis, et inter *Palandze* alias *Smerdzancza*,[2]) villam strenui et honorabilis dominorum Iohannis et Iacobi cantoris Vysliciensis, fratrum germanorum et indiuisorum, heredum ibidem in *Palandze*, est celebrata et finita, et hoc tali modo: primo incipiendo ab angulari cumulo, qui est inter *Wynecz* et *Nyestronno* vsque ad fluuium, inter quem angularem cumulum et fluuium sunt quindecim, et a fluuio vsque prope lacum dictum *Myelenko* sunt cumuli vndecim, et a *Myelenko* ad *Przerowa* decem, et a *Przerowa* ad angularem cumulum, qui est inter *Golambky*, *Smerdzancza* et *Nyestronno* sunt cumuli viginti duo, et domini venerabilis capituli predicti ibidem iuxta ius ecclesiasticum iuramenta prestiterunt. Cuiusquidem ministerialis nos audita recognicione sentenciamus adiudicantes dictam limitacionem et formacionem cumulorum predictorum ad perpetua tempora valituram. Super quo capitulum iudicatum soluit. Et in huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 388), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczątkami, uwieszonemi na paskach pargaminowych. Z tych pozostała tylko pierwsza bardzo zniszczona, okrągła, w zwykłym wyciśnięta wosku, wyobrażająca w tarczy herb Korab. Napis otokowy zniszczony.

[1]) *Niestronno*, wieś paraf. w pow. mogilnickim.
[2]) *Polędzie*, dziś nie istnieje.

462. 1427. die 14. mensis Aprilis, Posnaniae.

Paulus de *Sokolniki* $1^1/_2$ marcam census annui Nicolao vicecustodi et altaristae ecclesiae cathedralis Posnaniensis soluturum sese obligat.

R. Mathias Cordebog canonicus et officialis Posnaniensis poświadcza, że szlachetny Paweł ze *Sokolnik* zeznał się być dłużnym $1^1/_2$ grzywny czynszu rocznego Mikołajowi wicekustoszowi i ołtarzyście ołtarza św. Piotra i Pawła i św. Doroty w katedrze poznańskiej, a to w skutek kupna części *Sokolnik* od szlachetnych Mikołaja i Macieja niegdyś tejże wsi dziedziców, którzy czynsz ten wspomnianemu wicekustoszowi opłacać byli winni. Gdyby Paweł czynsz ten chciał wykupić, ma za niego dać kapitału 15 grzywien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1446—1447.

463. 1427. die 19. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis testatur, sese Mathiam Ioannis de *Popowo* ad gradum presbyteratus promovisse.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu niżej wyrażonem kleryków na stopień kapłański wyświęcał (*sacros clericorum ordines maiores celebrantes*), wtenczas Macieja Janowicza z *Popowa* posunął na stopień kapłański, a to za wdaniem się Jana kantora gnieźnieńskiego. Gnezne in ecclesia maiori, in vigilia Pasce. Testes: Michael de *Kozelsko* plebanus, Nicolaus de *Swekothki*, Petrus de *Ianczewo*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1430.

464. 1427. die 22. mensis Aprilis, Posnaniae.

Pakosz castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Wlodakum de *Dąbrowa wielka* capitulo cathedrali Posnaniensi duas marcas annuas XX marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Pacoscz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Wlodak de Magna *Dambrowa*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, quinymmo sanus mente pariterque existens et corpore, usus amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, super totali sua tercia parte ibidem in Magna *Dambrowa* duas marcas grossorum latorum Pragensium census, cum omni iure et dominio, ac omnibus usibus, fructibus, reditibus, prouentibus, et vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus quomodolibet ad predictam terciam partem spectantibus et quibuscumque nominibus nuncupentur, wenerabilibus ac honorabilibus dominis capitulo ecclesie kathedralis Poznaniensis ad sanctum Petrum pro viginti marcis grossorum latorum Pragensium, numerique Polonicalis consueti, XL octo grossos in quamlibet marcam computando, spe fori reempcionis alias *na wederkoff* perpetue vendidit et coram nobis more solito racionabiliter resignauit, per dictos dominos capitulum ecclesie prenominate dictas duas marcas census singulis annis tam diu, quam diu per dictum Wlodak aut successores suos legitimos dictus census duarum marcarum non redimerit (s), subleuandas. Et veniens nobilis Strzeczka consors dicti Wlodak legittima, obligauit se libere foro prenominato ac solucioni dicti census literam sui dotalicij, si quod habet, super dicta tercia parte, non nocere tam diu, quousque dictus census per Wlodak aut successores eius non redimetur. In cuiuis rei testimonium sigillum

nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie feria tercia Pascatis, anno Domini M CCCC XX septimo. Presentibus nobilibus viris Przeczslao de *Syedlyecz*, Stroschin Wiskotha de *Pysdri*, Bernhardo de *Rogalino*, Alberto de *Karschewo*, Stephano de *Bicowo* et Stanislao de *Glinno* heredibus et testibus ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

465. 1427. die 24. mensis Aprilis, in *Iarosław*.

Vladislaus II. rex Poloniae officiali Posnaniensi mandat, ut exsecutionem sententiae cuiusdam contra canonicos ecclesiae collegiatae Sredensis latam, ad proximum domini regis Posnaniam adventum proroget.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do Macieja Cordebog oficyała poznańskiego, że ponieważ wikaryusze katedry poznańskiej uzyskali byli wyrok przeciw kanonikom kolegiaty srzedzkiej, której król jest patronem, zawierający w sobie klątwę, król nakazuje, aby wykonanie tego wyroku aż do przybycia króla do Poznania wstrzymanem zostało. In *Iaroslaw* feria V proxima post festum Pasche.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1427.

466. 1427. die 6. mensis Maii, Lanciciae.

Iudicium terrestre Lanciciense testatur, Albertum de *Bielawy* scholasticum Lanciciensem curiam suam in oppido *Piątek* ecclesiae collegiatae Gnesnensi contulisse.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Adam iudex necnon Andreas subiudex terre Lanciciensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod in nostra et nostrorum presencia assessorum personaliter constitutus wenerabilis dominus Albertus de *Byelawy* scolasticus Lanciciensis, mente sanus et corpore per omnia validus, non aliquo errore seductus, sed bona deliberacione et consilio suorum amicorum prehabito, totam suam porcionem hereditatis in *Pyanthek*,[1]) quam emit apud heredes de *Sulkowicze*, et apud alios heredes de *Lanky*, videlicet curiam cum area ipsius, cum tribus domibus ibidem in ciuitate situatis, illam totalem porcionem omni cum iure, ibi pro se nec suis successoribus nichil penitus reseruando, reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto archiepiscopo Gne-

znensi et primati ad ecclesiam collegiatam Gneznensem dedit, donauit, ymmo coram, ut iuris est, cum effectu perpetuo resignauit, cum omnibus dicte porcionis hereditatis pertinencijs, agris, pratis, rubetis, sareptis, fluminibus, aquis et aquarum decursibus, cum censibus, prouentibus, theoloneo, necnon cum via ad dictam curiam spectante, ceterisque cum vsibus ac spectancijs vniuersis, ad dictam porcionem seu porciones spectantibus, quocumque nomine uel nominibus vocari mereantur, sibi domino Alberto archiepiscopo Gneznensi et ipsius archiepiscopatus successoribus huiusmodi porcionem hereditatis tenendam, habendam, vtifruendam, pacifice et quiete possidendam temporibus perpetuis. Pro quaquidem dicte porcionis donacione et resignacione dominus Albertus archiepiscopus fatus, decimas ecclesie in *Byelawi*[2]) dedit et contulit in recompensam temporibus perpetuis. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie feria tercia ipso die sancti Iohannis ante portam Latinam, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo. Presentibus strenuis nobilibusque viris, dominis: Stanislao venatore maiore, Settegio vexillifero, Petro gladifero Lanciciensibus, Mathia castellano Brzezinensi, Petrassio de *Wroczini* et multis alijs fide dignis et honore.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 389), opatrzony jest dwoma małemi okrągłemi pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza wyobraża w tarczy herb Janinę, druga w tarczy herb Jastrzębiec, na obu napisy otokowe zatarte.

[1]) *Piątek* miasteczko w pow, łęczyckim.
[2]) *Bielawy.* Z licznych wsi tej nazwy, którebyby były, oznaczyć nie umiem.

467. 1427. die 9. mensis Maii, in *Grzegorzewo.*

Albertus archiepiscopus Gnesnensis plebano de *Slupcza* mandat, ut Siffridum abbatem Landensem ad iudicium officialis Gnesnensis citet.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis poleca plebanowi i wikaremu miasta *Słupcy*, aby Zyfryda opata lędzkiego zapozwał na siódmy dzień po odebraniu tego pozwu przed sąd oficyała gnieźnieńskiego a to na skargę Jakuba plebana z *Zagurowa*[1]) o zbieranie dziesięcin i inne szkody kośćiołowi w *Zagurowie.*[1]) przez klasztor lędzki wyrządzone. Gdyby zaś dzień siódmy nie był dniem sądowym, tedy pozew ma opiewać na najbliższy po nim dzień sądowy. In *Grzegorzow.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1428.

[1]) *Zagurów,* miasto niegdy w wojew. kaliskiem, pow. konińskim.

468. 1427. die 14. mensis Maii, in *Brodek* (?).

Vladislaus II. rex Poloniae Petro Korczbog subcamerario Posnaniensi C marcas in castro *Babimost* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia, quibus nobis strenuus Petrus Korczborg (s) subcamerarius Posnaniensis, fidelis dilectus complacere magis poterit, horum intuitu volentes ipsum specialis gracie prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi in et super castro nostro *Babimost* [1]) dicto, in terra Maioris Polonie et in districtu Costinensi situato, et villis ad ipsum spectantibus, centum marcas numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, dedimus, donauimus, inscrpisimus, damusque, donamus, inscribimus et largimur per presentes, per ipsum et ipsius successores in eisdem centum marcis cum omnibus censibus, fructibus, redditibus, prouentibus, attinencijs, pertinencijs et appendijs vniuersis habendum, tenendum, vtifruendum, pacifice possidendum et quiete tamdiu, donec prefate centum marce sibi vel suis successoribus per nos vel successores nostros fuerint integraliter exsolute. Quod eciam castrum predictum in alia pecunia, preter has centum marcas, prout in alijs literis desuper confectis, continetur, tenet et possidet; quibus exsolutis castri nostri predicti et villarum ad ipsum spectancium possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure et reuertetur. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum. Datum in *Brodek* (s) [2]) feria quarta proxima post festum sancti Stanislai vernalis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo.

Teka Naruszewicza 14 N. 104, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
[2]) Zapewne mylka kopisty zamiast *Grodek*.

469. 1427. die 2. mensis Iunii.

Ioannes civis Posnaniensis molam suam in *Koszuty* fratri suo Petro dicto Kroyl vendit.

Notum fore cupimus omnibus et singulis, tam presentibus quam futuris, presencia inspecturis, qualiter constitutus coram nobis discretus vir Iohannes civis Poznaniensis, molendinum suum a nobis emptum et in *Coschuthi* [1]) villa nostra (situatum), rite et racionabiliter vendidit et resi-

gnauit fratri suo prouido viro Petro dicto Kroyl, presentibus hijs testibus, videlicet strenuo viro milite, domino Martino herede in *Slawsky* et Calisiensi (s), nobilibusque viris Bartholomeo herede in *Drachow*, Stephano herede in *Radostow*, Iohanne et Martino heredibus in *Trampczino*, ac alijs quam plurimis fidedignis, sub anno Domini M CCCC XXVII, dominico die infra octauas Ascensionis Domini, videlicet IIII Nonas Iunij.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 37.

[1]) *Koszuty* wieś w pow. słupeckim, paraf. *Młodojewo*, a może też to jedna z nieistniejących już dziś dwóch wsi tej nazwy, położonych niegdy w woj. kaliskiem, jedna w pow. konińskim, druga w pyzdrskim.

470. 1427. die 14. mensis Iullii, Posnaniae.

Nicolaus vicecustos ecclesiae cathedralis Posnaniensis heredes villae *Sokolniki* I $^1/_2$ marca census annui solutos facit.

R. Mathias Cordebog canonicus et officialis Posnaniensis generalis, wiadomo czyni, iż stanąwszy wobec niego Mikołaj podkustoszy katedralny poznański, zwolnił Mikołaja, Macieja, Ninogniewa i Piotra braci rodzonych i ich siostry Dorotę, Zofię i Elżbietę dziedziców *Sokolnik*, a dzieci ś. p. Piotra, od opłaty $1^1/_2$ grzywny szerokich groszy rocznego czynszu, który jako patronowie pewnego ołtarza w katedrze poznańskiej płacić byli obowiązani. Czynsz ten wraz z długiem 15 grz. od którego ów czynsz był opłacany, przyjął na siebie Pasek dziedzic z *Sokolnik*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1434.

471. 1427. die 28. mensis Augusti, in *Kalisz*.

Svantomirus de *Kozlątkowo*, et Petrus necnon Victor de *Korzeniowo* Petzoni civi Calissiensi et magistro Nicolao de Kalisz VIII marcas annuas C marcis vendunt.

R. Thomas de *Pacosth* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, wiadomo czyni, że stanąwszy wobec niego Swiętomir de *Coszlantkowo*, oraz Piotr i Wiktor bracia rodzeni, heredes de *Korzenovo*, sprzedali na wyderkof 8 grzywien rocznego czynszu na 10 łanach w swych dobrach, mianowicie 5 łanach w *Koszlantkowie* i 5 we wsi *Przeranie*, należących do pomienionych braci, za 100 grzywien, Peczowi mieszczaninowi kaliskiemu i Mikołajowi z Kalisza, mistrzowi sztuk wyzwolonych, na erekcyę ołtarza św. Jakuba młodszego i św. Wawrzyńca

w kościele parafialnym św. Mikołaja w Kaliszu. Wypłata tego czynszu ołtarzystom ma się odbywać pod karami kościelnemi, na którego to ołtarzystę podają wzmiankowanego Mikołaja. Gdyby jednak która z tych wsi miała pogorzeć lub w inny sposób zniszczeć, wtenczas wypłata czynszu ma ustać aż do powrócenia tychże wsi do dobrego stanu. In *Calis* feria quinta proxima post festum sancti Bartholomei. Testes: Iohannes de *Quyatkowo* iudex Calissiensis generalis, Stanislaus de *Skarszewo* castellanus Ksansensis, Barthossius de *Gostin*, Iohannes de *Chrosnyno* subiudex Calissiensis, Luthko de *Brzesye* et Iohannes Laska de *Lang* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anuo 1462.

472. 1427. die 5. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Hannus Zlemyoso civis Calissiensis unam marcam annuam Nicolao altaristae ecclesiae b. Mariae virginis in *Kalisz* vendit.

Nos consules ciuitatis Calissiensis: Ianussius Ronis, proconsul, Martinus Stor, Martinus Coppersmid, Ianussius Keseling rasor, Nicolaus Wejs sellator et Wenceslaus Hampel, tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta Ianussij Hanuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Petri doleatoris, Mathie Pangowski, Nicolai Winczig, Piotraschconis Thowar et Michaelis arcufabri, coram Nicolao Radost aduocato constitutus personaliter honestus Hannos carpentarius, alias Zlemyoso, in bannito iudicio, non compulsus, nec coactus, sed libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, resignauit rite racionabiliterque vnam marcam annui census monete bone in regno currentis, in et super domo sua et fundo ipsius domus in acie in circulo site, olim Iaclonis Honnuti, soluendam atque dandam annis singulis super quelibet Quatuortempora anni fertonem, discreto et deuoto domino Nicolao vicario perpetuo ac altariste collegiate ecclesie beate Marie virginis in *Calis*, de anno ad annum tamdiu, quousque prenominatus Hannos carpentarius aut ipsius successores legitimi eundem censum vnius marce pro consimilibus decem marcis communis monete, dum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint reemendum, censu tamen persesso secundum computum temporis penitus persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum (in) *Calis* feria quarta post Omnium Sanctorum proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo. Datum per manus Stanislai notarij ciuitatis.

Kopia ks. J. Sobczyńskiego z archiwum kollegiaty kaliskiej. U oryginału wisiały niegdy dwie pieczęcie, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

473. 1427. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis advocatiam in *Chwaliszewo* dotat.

R. Ingrossacio priuilegij super aduocacia in *Chwaliszewo,* aggere seu oppido capituli in personam Nicolai aduocati emanatum, cui capitulum tamquam directus dominus sex macella: duo carnium, duo sutorum et duo pistorum necnon duo (s) curias panis, macella carnificum, hortum retro domum venerabilis viri Nicolai scholastici ac fratrum retro molendinum capituli assignauit. De dato Posnanie feria tercia post festum b. Martini, anno 1427.

Teka Naruszewicza 14 N. 119, ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Chwaliszewo* albo *Waliszewo* przedmieście miasta Poznania.

474. 1427. die 10. mensis Decembris, Gnesnae.

Dadzibogius de *Gniewkowo* procurator Alexandri episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis XXX marcis solutum facit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo XX septimo, indiccione quinta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini pape quinti, anno vndecimo, decima die mensis Decembris, Gnezne, in domo habitacionis honorabilis viri, domini Benedicti canonici et officialis Gneznensis, in stubella superiori eiusdem domus, hora terciarum uel quasi, constitutus personaliter idem dominus Benedictus canonicus et officialis, necnon procurator capituli Gneznensis, nomine dicti capituli honorabili viro, domino Dadzibogio de *Gnewkowo,* clericus (s) Plocensis diocesis, per wenerabilem virum, dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in ciuitate Plocensi, procuratorem reuerendissimi in Christo patris, domini Allexandri episcopi Tridentini, principalem, ad hoc substituto, prout de sue substitucionis mandato per instrumentum manu Nicolai Nicolai de *Ploczsko,* publici imperiali auctoritate notarij scriptum et subscriptum constabat legittime, triginta marcas monete et numeri communiter in regno Polonie currencium soluit, presentauit et in paratis pecunijs numerauit. De quibusquidem triginta marcis numeri et monete predictorum prefatus dominus Dadzibogius nomine, quo supra, capitulum Gneznense absoluit et quittauit, pactumque fecit de vlterius non petendo. Super quibus omnibus tam ipse dominus Benedictus officialis nomine capituli, quam dictus Dadzibogius a me notario publico infrascripto pecierunt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indic-

cione, pontificatu, die, mense, hora ėt loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus viris, dominis Nicolao Iaroczsky et Iohanne de *Rudzicza* canonicis Gneznensibus, testibus ad premissa.

Et ego Martinus Pauli de Colaczicze clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia dictarum triginta marcarum solucioni, numeracioni, recepcioni et ab eisdem quitacioni pėr dictum dominum Dadzibogium capitulo Gneznensi facte, presens interfui, eaque omnia et singula premissa vna cum testibus sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum exinde confeci, signoquė et nomine meis solitis consignaui ac sigillo appendenti prefati domini Michaelis prepositi, procuratoris principalis, de mandato et consensu predicti domini Dadzibogij sigillaui in fidem et tesimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 390), opatrzony był jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

475. 1428. die 2. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Micossius filius Ioannis de *Skudla* vicariis ecclesiae collegiatae Calissiensis ad s. Mariam IV marcas annuas XL marcis vendit.

Nos Thomas de *Pacost* castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Micossius, filius olim Iohannis, heredis de *Skudla,* non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro errore seductus, quinimo sanus mente pariterque corpore existens, vsus amicorum suorum salubri consilio ac matura deliberacione prehabita, super laboriosis Adam Lis, Stanislao alias Drost, Martino molendinatore Pampek, Nicolao Lyczko kmethonibus in *Skudla*[1]) posessionatis, quattuor marcas census annui currentis monete regni Polonie, numeri soliti et consueti regni prefati, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos currentes computando, pro quadraginta marcis latorum grossorum Pragensium monete valentis, numeri soliti et consueti, discretis

viris, domino Iohanni Guanpelman, vicario perpetuo duas marcas ad tempora vite sue, post decessum vero ipsius dominis vicarijs ecclesie collegiate sancte Marie in *Kalis,* pro tempore existentibus, easdem duas marcas cum tercia marca, clericis vero missam beate Virginis in eadem ecclesia collegiata decantantibus quartam marcam in et super festum beati Nicolai confessoris proximum, annis singulis continue se a data presencium sequentibus, soluere plenario ac debito cum effectu, proprijs fatigis et expensis eundem censum dictis dominis vicarijs in *Kalis* reponendo, plenarieque exsoluendo, et hoc titulo reempcionis in perpetuum vendidit et coram nobis more solito racionabiliter resignauit. Si vero prefatus Micossius dictum censum, vt prefertur, quouis tempore antefato domino Iohanni vel post mortem ipsius vicarijs predicte ecclesie collegiate Calissiensis necnon clericis memoratis non soluerit, aut quouis modo soluere neglexerit, et cum ipse dominus Iohannes vel post mortem ipsius domini vicarij eiusdem ecclesie collegiate Kalisiensis, protunc existentes, necnon clerici memorati cum litera presenti ad dominum capitaneum vel eius burgrabium Kalisiensem protunc existentem, pro non solucione dicti census venerint proponentes, extunc dominus capitaneus vel eius burgrabius Kalisiensis ad ipsorum requisicionem quociens opportunum fuerit, dictum Micossium necnon successores ipsius legitimos in bonis suis omnibus, kmethonesque eosdem in omnibus eorum bonis mobilibus et immobilibus succsssoresque predictorum kmethonum impignorare, donec idem census debitum non sortierit solucionis effectum, debebit tamquam ex decreto Iuris veri et iusti esset sentenciatum et declaratum, tamdiu predictum censum, vt premittitur, ad tempus deputatum soluendum et dandum per predictos kmethones, donec ab ipso domino Iohanne vel post mortem ipsius a vicarijs predictis ac clericis memoratis per dictum Micossium vel ipsius legitimos successores in summa pecunie predicta non fuerit cum effectu per reempcionem liberatus; incumbentibus vero, quod absit, quibusuis expedicionibus in metis regni huius vel extra occurrentibus, prefatus Micossius vna cum suis successoribus eosdem intercedere debet et tenetur in suis expensis et impensis sine omni impedimento et inquietacione kmethonum memoratorum cum dampno prefati domini Iohannis et post mortem ipsius vicariorum et clericorum memoratorum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Actum et datum in *Kalis* feria sexta proxima post festum Circumcisionis Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Barthossio Wezenborg de *Gostin,* Alberto de *Pacost,* Michaele de *Ralewo,* Iwan de *Czirmino,* Swanthomiro de *Coszlanthkowo,* Czeschantha de *Coszmowo* et Abraham Roszust de *Szolthniki* heredibus et testibus fidedignis ad premissa rogatis specialiter et vocatis in testimonium premissorum.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału w archiwum kolegiaty kaliskiej.

[1]) *Skudla,* **wieś niegdy w pow. pleszewskim, par.** *Kucharki,* **dziś nie istnieje.**

476. 1428. die 5. mensis Martii, Vladislaviae.

Officialis Vladislaviensis rectori ecclesiae de *Strzelewo* mandat, ut Iacussium de *Rynarzewo* ab excommunicatione absolvat.

R. Iohannes de *Slupowa* archidiaconus et officialis Wladislauiensis, pisze do plebana ze *Strzelewa* i jego wikarego, aby zdjął klątwę rzuconą w jego imieniu na rycerza Jakusza z *Rynarzewa* za powodem Mikołaja plebana z *Dąbrówki*, ponieważ tenże oświadczył, iż się podda wyrokowi sądu konsystorskiego. Mikołaj ma zatem stawić się we środę przed niedzielą *Iudica* we Włocławku, aby sprawę z pomienionym rycerzem sądownie zakończyć.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1428.

477. 1428. die 26. mensis Martii, in *Ląd*.

Siffridi abbatis monasterii Landensis cum rectore ecclesiae de *Pakość* de decima villae *Skorzęcin* pactum.

R. Ziffridus abbas cum suo conuentu monasterii Landensis, czyni po długich sporach i zatargach dobrowolny układ z plebanem kościoła w *Pakości* o dziesięciny ze *Skorzęcina*.[1]) Ponieważ klasztor zniósł był w *Skorzęcinie* sołtystwo i pięciu kmieci i 3 role sołtysie i kmiecie na folwark zamienił, zobowiązuje się zatem nadal płacić z nich kościołowi w *Pakości* wiardunki tak samo, jak dawniej, zanim powyższa zmiana nastąpiła. Gdyby zaś klasztor miał napowrót sołtystwo przywrócić, wtenczas nowi sołtysi nie mają wiardunków płacić, tylko takowe z kmieci skorzęcińskich ściągać. In monasterio Landensi feria sexta ante dominicam Ramispalmarum.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1488.

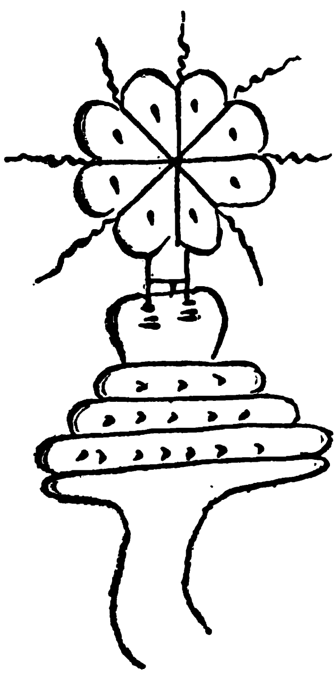
[1]) *Skorzęcin*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

478. 1428. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Alexander dux Masoviae et episcopus Tridentinus capitulum ecclesiae metropolitanae Gnesnensis CCC marcis solutum facit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo XX octauo, indiccione sexta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape

quinti, anno vndecimo, die Solis, XX quinta mensis Aprilis, hora nona uel quasi, in domo habitacionis venerabilis viri, domini Benedicti de *Modla* canonici, vicarij in spiritualibus et officialis generalis ac procuratoris capituli sancte ecclesie Gneznensis, ex opposito dicte ecclesie Gneznensis sita, in presencia mei notarij publici infra subscripti ac testium infrascriptorum specialiter et rogatorum presencia, constitutus personaliter discretus vir dominus Stanislaus Czechowsky rector parrochialis ecclesie in *Duschino* Poznaniensis diocesis, procurator honorabilis viri, domini Michaelis in ecclesia collegiata in *Ploczko*, procuratoris principalis incliti principis domini Allexandri ducis Mazouie et episcopi Tridentini substitutus, prout de suo procuracionis mandato constabat per instrumentum Nicolai Nicolai de *Ploczsko*, clerici Plocensis diocesis, publici imperiali auctoritate notarij, a prefato venerabili viro, domino Benedicto, canonico et officiali ac procuratore capituli, procuratoris principalis, recepit triginta marcas residuas trecentarum marcarum, quas trecentas marcas capitulum Gneznense eidem domino Allexandro duci Mazouie et episcopo Tridentino ex certo contractu inter ipsos facto et concordia soluere tenebatur et habuit in paratis pecunijs, sibi per ipsum dominum Benedictum nomine capituli presentatas. De quibus triginta marcis et de totali debito dictarum trecentarum marcarum ipse dominus Stanislaus predictus procurator substitutus predictum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, quittumque fecit, confitens et recognoscens publice dicto nomine, quo supra, dictum totale debitum dictarum trecentarum marcarum prefato domino Allexandro duci et episcopo esse per ipsum capitulum persolutum, pactumque fecit de vlterius non petendo; volens et mandans michi notario publico infrascripto premissa omnia redigere in hanc publicam formam. Et super quibus omnibus et singulis superius descriptis et expressis, dictus dominus Benedictus canonicus et officialis ac procurator capituli Gneznensis nomine ipsius capituli pecijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum et alia plura, si fuerint opportuna. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabili et discreto ac nobili viris, dominis Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Dyonisio vicario Gneznensibus et Vilczkone de *Thanino* herede, testibus ad premissa vocatis. Et in cuius rei testimonium ac maiorem certitudinem sigillum memorati domini Michaelis prepositi et procuratoris principalis dicti domini Allexandri presentibus est appensum.

Et ego Paulus Nicolai de *Guczna*, clericus Gneznensis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis confessioni, recognicioni,

quittacioni, absolucioni, satisfaccioni et super premissis instrumentum per prefatum dominum Benedictum canonicum et officialem ac procuratorem capituli Gneznensis petticioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic ut premittitur agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens instrumentum manu propria scribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 391). Pieczęć, która snać na pasku pargaminowym uwieszoną była, oderwana.

479. 1428. die 18. mensis Maii, in *Margonin.*

Nicolaus advocatus Margoninensis Martino rectori ecclesiae in *Margonin* II marcas annuas soluturum sese obligat.

R. Nicolaus aduocatus Margoninensis, wraz z żoną swą Przechną, zobowiązują się dawać corocznie aż do swej śmierci Marcinowi Czugarys plebanowi w *Margoninie*[1]) dwie grzywny polskie z kmieci wsi *Konary,* a następnie z posiadłości i młyna swego wójtostwa. Gdyby po śmierci fundatorów wójtostwo zostało sprzedanem, natenczas kupujący ma złożyć 20 gyzywien u Mikołaja plebana margonińskiego, który za nie inny czynsz ma kupić. Po śmierci księdza Marcina spada ten czynsz na jego następców, za co mają oni tygodniowo odprawiać 3 msze, jednę do NPMaryi, drugą za grzechy, trzecią za zmarłych, a w dnie Krzyżowe psalteryum z wigiliami. Prawo kolatorstwa służyć ma plebanom margonińskim. In *Margonin.* Testes: Nicolaus plebanus in *Margonyno,* Iohannes Conwa de *Strzelcze,* Boguslaus de *Margonyno,* Franciscus de *Bythcowicze* heredes, Nicolaus dictus Iad de *Margonska wesch* scultetus, Nicolaus dictus Syrp, Symon dictus Naroczny, scabini in *Margonyno.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1446—1447.

[1]) *Margonin* miasto w pow. chodzieskim.

480. 1428. die 9. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus Suczka tenutarius civitatis *Srzoda,* pro quibusdam nobilibus CL marcas fideiubet.

Nos Albertus Szuczka tenutarius ciuitatis *Srzoda* et *Krzewicza* recognoscimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia induxi

in caucionem fideiussoriam nobiles viros, dominos Vincencium Szborowsky, Nicolaum Lubomsky, Stanislaum Slap de *Palandze* Maiori, Iohannem Godeczsky, Albertum Ovyeczka Conarzewsky, Nicolaum Chomantsky, Nikel Vitkowsky erga nobilem Boguslaum Coszuczsky pro dimidio altero cento marcarum latorum grossorum monete Prahensis, numeri vero Polonicalis consweti, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, de quibus pecunijs ipsos exsoluere, exbrigare et liberare promittimus ad ffestum Natiuitatis Domini, nunc proxime venturum. Quod si, quod absit, ipsos non exsoluerimus in termino prefixo (et) soluere neglexerimus, extunc dicti fideiussores dictum medium alterum centum inter Iudeos uel Cristianos recipere poterint, et nos ipsos promittimus exsoluere aput Iudeos, uel vbicumque obligati fuerint uel ipsorum fideiussores, qui vlterius pro ipsis fideiusserint, liberare promittimus. Si autem predicta non curauerimus, extunc quodcumque dampnum dicti fideiussores perciperint uel fecerint, illud non dictorum fideiussorum sed nostrum fore debet et nos ipsos liberare promittimus. Quod si non curauerimus, extunc habebunt potestatem se in *Srzoda,*[1]) *Krzeuicza* et alodia intromittere, introligare et tenere, et nos debemus eis coram rege resignare omnes pecunias, quas super dictis *Srzoda, Krzeuicza* et alodijs (habemus) et predicta debent tenere bona hereditaria tam diu, quousque dictum dimidium alterum centum marcarum extenuerint vna cum dampnis, et (s) precipue dederint; et cum dederint eis dictum dimidium alterum centum vna cum dampnis, tunc tenebuntur submittere. Eciam si predicta non curauerimus, extunc habebunt potestatem me captiuare, detinere, me pignorare, equos, pecudes et pecora recipere, nobis non contradicentibus, et in vsus proprios (?) convertere et hoc eis computare in dictam pecuniam non debemus. Promittimus eciam ipsos nullo iure euadare, spirituali uel seculari, mandato regio, legacione, expedicione, vadio, pignore, litteris regalibus, et si quas portauerit, illas contra suum honorem portabit, sed paratis pecunijs omnia de nobis superius descripta persoluemus et implebimus. Et eciam si predicta non curauerimus, extunc dicti fideiussores habebunt potestatem nos maledicere et turpibus verbis adimplere, nobis silentibus, donec omnia superius descripta persoluemus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Poznanie feria quarta infra octauas Corporis Cristi, anno Domini millesimo quadracentesimo vicesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 392), opatrzony jest jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której wycisk się całkiem wyłupał.

[1]) ***Srzoda*, miasto pow. w ks. poznańskiem.**

481. 1428. die 29. mensis Iunii, in *Srzoda.*

Wladislaus de *Oporowo* cancellarius regni Poloniae ecclesiae collegiatae Sremensi aream quandam confert.

R. Wladislaus de *Opporowo* decretorum doctor etc. regni Polonie cancellarius, daje na prośbę Jana Pacierza, dziekana kolegiaty w *Srzodzie*, tyle gruntu ze swej posiadłości tejże kolegiacie, świeżo z kościoła parafialnego fundowanej, aby każdy z jej kanoników miał miejsce do wybudowania sobie domu i zabudowań. Mianowicie daje grunt przylegający do swego dworu i cmentarza, a dom dla Stanisława bakałarza i kanonika, któremu jako swemu siostrzeńcowi wspomniany dziekan przyobiecał był dom wystawić. In *Szroda* feria 3 infra 8vas b. Iohannis baptiste.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1442. Dokument opatrzony był pieczęcią wyobrażającą herb Sulimę.

482. 1428. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae ecclesiae ad Corpus Christi extra civitatem Posnaniensem duos mansos agri in praedio *Obrycze* confert.

R. Wladislaus rex Polonie etc. nadaje ufundowanemu przez siebie i cudami słynącemu klasztorowi i kościołowi Bożego Ciała poza murami Poznania, na intencyę dusz swych zmarłych małżonek Jadwigi, Anny i Elżbiety, dwa łany swego folwarku, zwanego *Obricze*,[1]) leżącego obok folwarku klasztornego *Staraląka* a pomiędzy jeziorem Pietrowskiem a drogą prowadzącą do *Zgierza*, wolne od wszelakich uciążliwości. Posnanie in crastino bb. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Albertus archiepiscopus Gneznensis, Sandivogius de *Ostrorog* Poznaniensis, Mathias de *Labischino* Brzestensis, Iarandus de *Brudzewo* Wladislauiensis, Andreas de *Domaborzs* Calissiensis palatini, Thomas de *Pacoscz* Poznaniensis, Iohannes de *Szczekoczini* Lublinensis, Martinus de *Slawsko* Calissiensis castellani. Datum per manus Iohannis electi Wladislauiensis et cancellarij, et Stanislai Czolek electi confirmati Posnaniensis et vicecancellarij. Ad relacionem eiusdem patris Stanislai per Lassotam magistrum capelle regie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1560—1567.

[1]) ***Obrycze*, miejscowość nieodgadniona.**

483. 1428. die 30. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Korczbok succamerario Posnaniensi erigendi oppidum *Brodcza* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum prudenter occurrimus incommodis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, ne lapsu temporis euanescant, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis et singulis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes regni nostri et ipsius reipublice augere profectus et commoda, nostrasque regias possessiones, obuenciones, prouentus et fructus ampliare, locaque deserta et inculta ingenii melioris industria permutare in vtilia ac populis habitanda, eiusdemque condicionem facere meliorem, vt sub felici nostro regimine grata et vtilia se senciant recepisse incrementa: attendentes itaque grandis ingenij prouidenciam et grate constantis fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Petrus Korczbok succamerarius Poznaniensis, miles nobis fidelis et dilectus, apud nostre regie prudencie, cuius singula et propendere et metiri examine (s), se multipliciter reddidit vtilem, placidum et acceptum, de ipsiusque pericia legaliter (s) et negociorum experiencia plurimum confidentes, sibi in nemore et silua nostra dicta *Brodcza,*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costensi sita, opidum eodem vocabulo et denominacione *Brodcza* nuncupandum, erigendi, plantandi et fundandi, de quantitate et extensione tot mansorum siue laneorum pro agris inhabitatorum ipsius, quod extirpari poterit et incolis eius necessarij fuerint et opportuni, commissimus facultatem. Sed quia, vbi Christifidelium aggregari, colligi et conuocari debet multitudo, de loco pro cultu ipsius in cuius nomine ante omnia prouidere diuina et humana censuit clemencia, sentencia (s), ideo vt magis feliciter et prospere in personis vtilibus et commodis oppidum predictum *Brodca* augmentetur et crescat, pro domo Domini et ecclesia Christifidelium ibidem erigenda, ac rectore ipsius, qui pro tempore fuerit, pro agris predialibus ipsius, duos mansos liberos assignamus perpetuo ac donamus, vt is, qui plantat et erigit, laborum suorum fidelium fructu et premio non fraudetur. Hec et alia virtuosa opera, quibus prefatum Petrum Korczbok iuuari conspicimus, liberalitatis nostre dextera cupientes refundare et resarciri, ipsumque pro benemeritis suis specialis gracie prerogatiua consolari, sibi et suis successoribus legittimis aduocaciam predicti oppidi *Brodca* titulo donacionis perpetue conferimus et donamus, adiungentes, annectentes et incorporantes aduocacie predicte mansum siue laneum septimum de agris, mansis et laneis per oppidanos oppidi predicti *Brodca* exstirpandis et excolendis, cum omnibus censibus, prouentibus et obuencionibus ipsorum post lap-

sum viginti annorum concesse ipsis libertatis exigendis. Pro agriculturis autem aduocacie et predialibus ipsius duos mansos liberos prefato aduocato donacione simili conferimus et assignamus. Insuper macella carnium, mensas panni, sutorum cameras, et tercium denarium rei iudicate siue penarum eidem tribuimus et largimur. Quamquidem aduocaciam prefatus Petrus Korczbok et sui successores legittimi et posteri cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus superius expressis, tenebunt, habebunt, vtifruentur et pacifice perpetue possidebunt, commutabunt, vendent, alienabunt, de ipsaque ordinabunt et disponent, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Damus eciam et concedimus sibi vnum molendinum aquaticum pro libitu sue voluntatis construendi et cum eo disponendi facultatem. Porro vt predictum oppidum *Brodca* specialibus prerogatiuis et iuribus dotatum, valeat commodius et leuius collocari, statuimus et presentis scripti patrocinio confirmamus, vt in prefato oppido *Brodcza* annis singulis forum annuale in festo sancti Michaelis archangeli celebretur et forum septimanale singulis ferijs quintis in qualibet hebdomada seruetur cum eis(dem) libertatibus, ritibus, consuetudinibus et modis, prout in alijs ciuitatibus nostris Maioris Polonie solitum est obseruari. Vt autem dictum oppidum *Brodcza* condicione gaudeat meliori, ipsum iure Theutonicum Maydeburgensi decreuimus collocandum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque perturbare consueuerunt. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos dicti oppidi incolas ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, iudicum, subiudicum, castellanorum, capitaneorum, camerariorum, ceterorumque officialium et ministerialium eorundem, vt coram ipsis vel ipsorum aliquo minime respondebunt, nec aliquas penas soluere tenebuntur pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, homicidij, mutilacionis membrorum aut alijs quibusuis excessibus et dampnis, sed incole et quiuis dicti oppidi inhabitatores coram aduocato ipsius, aduocatus vero nisi coram nobis et iudice nostro genenerali, dum tamen prius per nostram litteram, sigillo nostro sigillatam, euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iusticia negligens fuerit et remissus, tunc non aliter, quam suo iure Maydeburgensi de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem capitalibus et criminalibus superius expressatis, aduocato oppidi predicti, qui pro tempore fuerit, in metis et graniciebus eiusdem oppidi iudicandi, sentenciandi, plectendi, puniendi, corrigendi, plenam damus et omnimodam concedimus tenore presencium facultatem, prout hoc idem ius Theutonicum in omnibus suis punctis, articulis et clausulis postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus appensum est testimonio litterarum. Actum Lancicie feria sexta proxima post festum sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis, necnon magnificis ac strenuis: Alberto Dei gracia electo Gneznensis

eeclesie archiepiscopo et primate, Sbygneo Dei gracia episcopo Cracouiensi, Sandivogio de *Ostrorog*, palatino Poznaniensi, Andrea de *Dambrow* (s) Calissiensi, Mathia de *Labischin* Brestensi palatinis et alijs testibus fidedignis. Datum per manus venerabilium Iohannis electi Wladislauiensis, cancellarij, et Stanislai electi confirmati Poznaniensis, vicecancellarij, reuerendis patribus sincere nobis dilectis. Relacio reuerendi in Christo patris, domini et electi confirmati ecclesie Poznaniensis.

Z księgi Relat. Pozn. de a. 1633, fol. 339 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) Może *Brodki*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Brody*.

484. 1428. die 30. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Nicolaus plebanus de *Włoszczowa* Petro et Sigismundo de *Niezwanowice* de decima intendebat, proroget.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, który pozwawszy Piotra i Zygmunta braci de *Nyeszvanowicze* na wniosek Mikołaja plebana z *Włoszczowy*, o dziesięciny z ich ról, klątwą ich obłożył, że sprawa o dziesięciny snopowe z ról szlacheckich (*post araturam militum*) dotąd przez szlachtę i duchowieństwo nie została rozstrzygnięta; a lubo na ostatnim sejmie w Łęczycy o nią traktowano na próżno, król się jednak spodziewa, że na przyszłym sejmie (*conuencio*) w Nowem Mieście zostanie załatwioną. Żąda zatem król, aby sprawę tę aż do tej pory zawiesić, i klątwę z pomienionych braci zdjąć; a cokolwiek na sejmie w Nowem Mieście w tym względzie postanowionem zostanie, to wraz z arcybiskupem temuż oficyałowi udzieli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1428.

485. 1428. die 27. mensis Augusti, in *Korczyn*.

Iudicii terrestris Sandomiriensis decretum de militia et nobilitate Stephani de *Ulesie*.

In nomine Domini amen. Ea, que fiunt in tempore, faciliter traduntur obliuioni, nisi sint literarum studio et iuuamine sigillorum firmiter roborata. Proinde nos Iohannes de *Sprowa* iudex et Zauissius de *Oleschnicza* subiudex terre Sandomiriensis generales, profitemur vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem, quod cum ex precepto speciali serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie,

nostri domini graciosissimi, iudicio sue maiestatis in Noua Ciuitate, ipso ibidem protunc existente, conuencionem cum suis principibus, tam spiritualibus, quam secularibus et baronibus regni sui celebrando, presidebamus, extunc nobilis Stephanus de *Vlyessche* heres, de terra Siradiensi, coram nobis et alijs dominis nobis per regiam maiestatem ad ea adiunctis, clara voce exposuit, quod per Iohannem de ibidem in milicia sua fuisset reprobatus, quod non esset nobilis, nec de genere nobilium fuisset procreatus. Tandem idem Stephanus vti vir nobilis et fame bone, volens innocenciam suam expurgare et famam propriam ac nobilitatem elucidare, produxit sex nobiles viros de tribus clenodijs, de sua stirpe genitos, videlicet[1]) Iohannem dictum Colyano ibidem de *Vlyessche*, qui ipsum inculpauerat, et hoc Nicolaum de *Calmicze* et Swantoslaum de *Logo* . . . . patruos suos dilectos, qui pro signo ipsorum duo cornua ferunt in clipeo, vnum *thurzy*, et aliud ceruinum et proclamacio ipsorum *Rogalya,* alios vero duos, videlicet Mathiam de *Boguslavicze,* Leonardum de ibidem, qui duas lunas eruce intermedia ferunt in clipeo et ipsorum proclamacio *Ostoya;* terciosque duos Nicolaum et Florianum de *Barkovo,* in elipeo medium leonem de muro et ipsorum *Prawda* proclamacio, awnculos suos dilectos, qui insimul tacta sancta cruce corporale prestiterunt iuramentum in hunc modum: „ita nos Deus adiuuet et sancta Crux, quod idem Stephanus, qui fuit per dictum Iohannem conuiciatus in genere nobilitatis, ab auo, a patre, a matre et a suis progenitoribus esset nobilis, de stirpeque ac domo paterna et materna laudabiliter procreatus, filiaster et frater ac nepos noster est, videlicet de genere nobilium predictorum, duo cornua, vt premittitur, in clipeo deferencium, et de ipsorum proclamacione dicto *Rogalya.* Vnde nos viso iuramento nobilium predictorum ipsum Stephanum nobilem approbauimus et presentibus approbamus, sibique et ipsius legitime posteritati omnia iura militalia et penas integras pro se recipiendas perpetue adiudicantes, sicuti ceteri nobiles pro se recipere consueuerunt. Harum quibus testimonio (literarum) nostra presentibus sigilla sunt appensa. Datum et actum in Noua Ciuitate feria sexta proxima post festum s. Bartholomei, domino rege ibidem protunc existente, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus hijs dominis, reuerendissimo ac reuerendis in Christo patribus: domino Iohanne Leopoliensi archiepiscopo, domino Sbigneo Cracouiensi, domino Stanislao Poznaniensi episcopis ex Dei gracia, validisque militibus: Cristino castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tarnowo* eciam Cracouiensi, domino Nicolao de *Michalowo* Sandomiriensi palatinis, Michaele Sandomiriensi, Dobcone Woynicensi, Sbigneo Rosperiensi castellanis et alijs fidedignis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis de a. 1441.

[1]) Wyraz omylony, powinno być zapewne „contra".

486. 1428. die 1. mensis Octobris, Gnesnae.

Ninogneus de *Dobra* canonicus Lanciciensis et altarista ecclesiae metropolitanae Gnesnensis, iura molendinatoris molae *Księży młyn* enucleat.

In nomine Domini amen. Cunctarum rerum perit memoria, si literis aut sufficienti testimonio non fuerint roborata. Igitur nos Ninogneus de *Dobra*, canonicus Lanciciensis et altarista altaris sancte Dorothee, siti in capella ecclesie metropolitane Gneznensis, ex opposito chori eiusdem ecclesie, volentes dicti altaris et bonorum ipsius cum Dei adiutorio condicionem facere meliorem, recepta primitus informacione summaria a Bogussi omolandinatore (s) molendini altaris eiusdem, dicti *Kszanszi mlin*, quod huiusmodi molendinum fuit venale, et quod molendinatores ipsius molendini priuilegium habuerunt, sed per voraginem ignis est consumptum et anichilatum, propter quod dicto Bogussio molendinatori super eodem molendino nostro presens priuilegium damus et assignamus, ut ipsum molendinum tanto diligencius et melius reformaret, iura molendinatoris in ipso priuilegio describentes. Et primo, quod ipse molendinator racione dicti molendini de omnibus frumentis molitis habeat terciam metretam et agros ad ipsum pertinentes, cum prato in paludine adiacenti et cum gayo et cum fluuio retro rotas molandini (s), sic tamen, quod non liceat eidem molendinatori in gayo excidere ligna pro foco seu igne, sed ipsum gayum conseruet pro necessitate ipsius molendini. Ceterum quocienscumque necesse fuerit emere lapides molares aut ferramenta necessaria aut aggerem reformare, dum agger per uiolenciam aque rumperetur, tunc nos duos denarios et ipse molendinator tercium denarium dabit pro premissis comparandis seu reformandis. Et quia dictus Bogussius molendinator noster cum Katherina vxore sua et cum Alberto et Blasio preuignis suis dictum molendinum nostrum de consensu nostro laborioso Alberto dicto Schybyalowicz de *Lupcza* pro septuaginta marcis monete et numeri in regno Polonie communiter currentis vendidit cum iuribus superius iam descriptis, et ob hoc nos dictum Albertum ad dictum molendinum admisimus et presentibus admittimus, presens priuilegium in robur maius sibi concedentes. Et ut predicta nostra admissio et presentis priuilegij concessio perpetuam obtineant firmitatem, presens priuilegium scribi ac nostri appensione sigilli iussimus communiri. Actum et datum Gnezne ipso die sancti Remigij confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus wenerabili et circumspectis viris et dominis: Benedicto de *Modla* canonico et officiali, Iacobo Mathie de Lancicia, Nicolao Hannusskonis et Paulo Wiluszonis de Gnezna, notarijs consistorij Gneznensis, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 393). Po pieczęci pozostał tylko sznurek zielonego i pąsowego jedwabiu u którego wisi pieczęć mała, okrągła, w ciemnym wyciśnięta wosku, wyobrażająca w tarczy herb Sulimę. Napis otokowy, choć wyraźny, niedoodczytania.

487. 1428. die 5. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Stanislaus de *Małe Złotniki* Ioanni de *Kiełczew* altaristae ecclesiae Calissiensis ad s. Mariam quatuor marcas annuas ex villa *Złotniki Małe* L marcis vendit.

S. Martinus de *Sławsko,* castellanus Poznaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis, wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim i drugą szlachtą szlachetny Stanisław z *Małych Złotnik,* sprzedał Janowi z *Kiełczewa* ołtarzyście ołtarza św. Andrzeja w kościele NPMaryi w *Kaliszu* 4 grzywny zwykłej monety rocznego czynszu za 50 grzywien groszy szerokich praskich, na 4 łanach kmiecych w *Małych Złotnikach,*[1]) na których siedzą Strzeczakowski, Mikowski, Pawełkowski i Krzusowski. Czynsz ten ma być ołtarzystom tak długo wypłacanym, puki Stanisław lub jego spadkobiercy 50 grzywien Janowi lub jego następcom nie wypłacą. In *Calysch* feria sexta proxima ante festum s. Martini. Testes: Barthossius de *Gostin,* Swyema de *Rossoschycza,* Petrus de *Rossoschycza,* Stanislaus de *Czyszewo,* Vincencius de *Gosticzina,* Mathias de *Strzeschewo.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1460.

[1]) *Złotniki małe,* wieś w pow. kaliskim, par. *Goliszew.*

488. 1428. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis cuidam Mathiae villam *Stołuń* iure Theutonico Magdeburgensi locandam confert.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis, sprzedaje Maciejowi ze *Solwiny,* sołtystwo we wsi biskupiej *Stołuń,*[1]) klucza pszczewskiego, aby ją na prawie magdeburskiem osadził. W tym celu nadaje Maciejowi dwa łany, szerokości sześciu prętów (*sex virgarum wlgariter pranty*) wolne i prawo wystawienia gościńca wraz z ogrodnikami, których ma osadzić. Dalej jezioro obok własnego podwórza i strugę płynącą z jeziora *Czarne* do jeziora *Lubiekowo,* wraz z łąką nad jeziorem *Białe,* i wyspą nad tąż łąką leżącą. Sołtys może trzymać stado owiec oprócz trzody wiejskiej, i otrzymuje nadto role poza jego podwórzem, zwane *Zapłotne,* aż do wysokiej góry; również dwie kopy drzew na barcie, które może w lesie wyciąć. Nadto sołtysi mają pobierać trzeci denar od każdej sprawy osądzonej. Za to mają biskupowi lub dzierżawcy pszczewskiemu służyć na koniu ceny dwóch grzywien, a gdyby ten koń w oddaleniu nad trzy mile miał zniszczeć, wtenczas szkodę mają ponosić biskupi. Gdyby sołtysi mieli ponieść ze strony biskupów lub dzierżawców jaką krzywdę, nie mają się za nią mścić podkładaniem ognia, tylko za nią przed sądem biskupim się upo-

mnieć; w razie przeciwnym mają postradać prawo do swego sołtystwa. Posnanie in capitulo generali, feria quinta ipso die b. Martini confessoris. Testes: Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Albertus Varszeviensis, Paulus Szremensis, Iacobus Pczeuiensis archidiaconi, Nicolaus cancellarius, Iasko (?) decanus, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gnesnenses, Hector prepositus Gluschinensis, Strzeczko, Vincencius Koth magistri, Ianussius, Nicolaus Bronissij, Florianus, Slupko de *Schamotuly*, Nicolaus Lanthman, Mathias Cordebok officialis, Petrus Vith (?) prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1613—1616.

[1]) *Stołuń*, wieś w pow. miedzyrzeckim.

489. 1428. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem canonicatus et praebendae in ecclesia collegiata Kalissiensi ab archiepiscopo Gnesnensi et episcopo Posnaniensi factas.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Ad perpetuam rei memoriam. Reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati, Stanislaus eadem gracia episcopus Poznaniensis, salutem et reuerenciam cum honore. Vt domum Domini in longitudine dierum deceat sanctitudo, libenter ad ea, que diuini cultus augmentum prospiciunt et honorem, toto corde asspiramus. Sane igitur per honorabilem Simonem Mathie de *Staw*, rectorem parrochialis ecclesie in *Chelmcze*, vestre Gneznensis diocesis, fuimus et sumus informati, quomodo felicis recordacionis dominus Nicolaus, dicte vestre Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, predecessor Paternitatis vestre, vnacum bone et sancte memorie domino Andrea episcopo Poznaniensi, predecessore nostro, finaliter in effectu concluserunt, quod canonicatus et prebende in ecclesia collegiata beate Marie virginis gloriose Kalisiensi, eiusdem vestre Gneznensis diocesis, de fructibus et prouentibus eiusdem ecclesie in *Chelmcze*, in qua ius patronatus et presentandi optinemus pleno iure, de consensu et voluntate honorabilis viri, magistri Stanislai de *Sobnewo*, tunc rectoris eiusdem ecclesie in *Chelmcze*, erigi debuissent, propter quod per dictum Simonem nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus huiusmodi conclusionem de erigendo dictorum canonicatus et prebende ratam et gratam habere, nostrumque consensum ad ereccionem huiusmodi canonicatus et prebende in personam ipsius Simonis prebere modo premisso dignaremur. Nos itaque peticionem ipsius Simonis fore iustam et racioni consonam attendentes, quodque iusta petentibus non est denegandus assensus, eandem conclusionem per dictos dominos

Nicolaum archiepiscopum et Andream episcopum sic, ut prefertur, factam, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Poznaniensis, ratam habentes atque gratam, approbamus et confirmamus per presentes, supplicantes Paternitati vestre, quatenus eosdem canonicatum et prebendam de fructibus siue prouentibus predicte ecclesie in *Chelmcze*, in dicta ecclesia sancte Marie collegiata in *Kalis*, in nomine Domini erigere, dictoque Simoni de eisdem canonicatu et prebenda canonice dignemini prouidere. Ita tamen, quod in vtroque, tam in eisdem canonicatu et prebenda, quam in ecclesia in *Chelmcze* tociens, quociens ea vacare contingerit, nos et nostri successores, episcopi Poznanienses, iuspatronatus et presentandi temporibus perpetuis saluum et illesum habeamus plenarie et in toto. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie feria tercia infra Octauas beati Martini episcopi, in capitulo generali. Presentibus et consencientibus ibidem venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Mathia Drya decano, Nicolao Gorka cancellario, Nicolao de *Szumyno* scolastico, Iohanne cantore, Albrico de *Modlna* Warschouiensi, Paulo de *Czechowo* Srzemensi, Iacobo Pczeuiensi archidiaconis, Nicolao de *Kyky* decretum doctore, Iohanne Budconis de *Czechel*, Ianussio de *Wscholowo*, ffloriano, Hectore, Boguslao, Mathia Cordebog et Mathia de *Wronczino*, prelatis et canonicis nostre Poznaniensis ecclesie predicte, capitulariter congregatis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. — Per me Nicolaum de *Gorka* cancellarium Poznaniensem transeat etc.

Dokument pargaminowy, znacznie uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

Chełmce wieś paraf. w pow. kaliskim.

490. 1428. die 18. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis Petro Hungaro canonico Posnaniensi villam *Orkowo* ad tempora vitae confert.

R. Gracia domino Petro Hungaro canonico Psnaniensi per Stanislaum episcopum prestita, cui villam episcopalem *Orkowo*[1]) prope *Mistabia*, ad vite tempora tradidit et contulit possidendam, adiiciens eidem decimas manipulares in villis *Margonska wies* prope *Margonino* et in *Zbrudzewo* prope *Szrem*, tum in *Zaborowo* prope *Kiąsz.*[2]) De datum Posnanie in capitulo generali 18 Novembris anno Domini 1428.

Teka Naruszewicza 14 N. 132 ex summario capituli Poznaniensis.

[1]) *Orkowo*, wieś w pow. i par. *Śrem.*
[2]) *Margonin* miasto i *Margonińska wieś*, wieś w pow. chodzieskim.
Zbrudzewo, wieś par. w pow. szremskim.
Zaborowo. Z licznych wsi tej nazwy, którąby była, osądzić nie umiem.

491. 1428. die 20. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem ecclesiae collegiatae Srzemensis, anno 1423. factam.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis na prośbę Władysława doktora dekretów i wicekanclerza a proboszcza srzemskiego transumuje i potwierdza erekcyę kollegiaty srzemskiej, dokonaną w r. 1423, dnia 13 listopada w Poznaniu przez Mikołaja de *Kyki*, z tym dodatkiem, że do tej fundacyi przybył czynsz kupiony za 300 grzywien na ratuszu srzemskim przez pierwotnego fundatora i proboszcza Bartłomieja, pod warunkiem, aby za to były za niego odprawiane egzekwie i rozdawane jałmużny, i jeszcze darowizna kościoła w *Murzynowie*, uczyniona przez króla Władysława. Posnanie in loco capituli. Testes: Mathias Dria decanus, Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Paulus Srzemensis, Iacobus Pczevensis, Albricus Warsauiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Nicolaus Kiczka decretorum doctor, Iasko de *Czechel*, Ianussius de *Scholowo*, Florianus de *Poklathki*, Nicolaus Slupek, Petrus de *Nowiecz*, Nicolaus Czothczani, Hector, Boguslaus officialis Warsouiensis, Wincencius Koth, Mathias Kordebok officialis Posnaniensis et Mathias de *Tarnowo* prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta de a. 1582—1586.

492. 1429. in *Bolescino.*

Iudicii terrestris Siradiensis decretum de finibus hereditatis *Spicymirz.*

Nos Petrus de *Wydawa* iudex et Swanthoslaus de *Zawada* subiudex terre Syradiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod regali in iudicio in nostra ac aliorum nobilium infrascriptorum presencia constituti personaliter strennuus dominus Iohannes de *Dobra* et nobilis Nicolaus de *Myleyowo*, procurator domini archiepiscopi, de cuius procuracionis mandato est nobis legittima facta fides, obtulerunt duas literas papireas, quarum tenor est talis de verbo ad uerbum, similis vtriusque:

„Sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, facta limitacione inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum

Albertum archiepiscopum et primatem, inter hereditates *Spyczimirz* ex vna, et dominum Iohannem Grabsky de *Dobrowice* super fluuio *Gosznicza* parte ex alia, prefati domini recognouerunt, quod predictas granicias fecerunt presente camerario Thomkone de *Llypnicza* et Iacobo ministeriali Syradien. ac multis alijs nobilibus, incipiendo, vbi influit riwls dictus *Przerowa* in fluuium predictum *Gosznicza*. Ibi infixus est palus per eundem camerarium in medio fluuij *Gosznicza*, et ascendendo per eundem medium fluuium *Gosznicza* pali seu statue wlgariter *pali* fixi sunt usque ad aggerem, quem fecit dominus Iohannes super rippam domini archiepiscopi versus siluam wlgariter *Mnyschek*, ita quod medietas aque ad partem sinistram pro hominibus domini archiepiscopi spectat versus *Spyczimirz*, et alia medietas ad partem dextram uersus molendinum domini Iohannis de *Dobrowicza* vsque ad aggerem wlgariter *grobla* predictam, et dicta *grobla* debet uersus rippam *Mnyschek* circumfodi altis palis, qui pali faciunt granicias inter *Spiczmirz* et *Dobrowicza*, et retro eosdem palos *copyecz* magnus sipari debet in fine aggeris, ita quod currus non possint pertransire per aggerem in *Mnyschek*, sed prefatus dominus Iohannes de sua parte rippe per prefatum aggerem, quando sibi opus fuerit, pro reformacione potest equitare ad quantum idem suus ager se extendit, et iterum in ascensu aque fluuij *Gosznicza* a medietate predicti aggeris iterum pali debent figi usque ad palum magnum, qui infixus stat in fluuio inter hereditates *Spyczimirz* et *Dobrowicza*, a quo palo magno, wlgariter *slup* dominus Iohannes Dobrowiczsky in ascensu aque nichil habet vlterius, sed inter dominum archiepiscopum et *Pyecary* debet fieri vlterius diuisio. Dominus vero Iohannes cum molendinatore et hominibus suis non debet scindere ligna nec virgulta in silua *Mnyschek* nec terram recipere ad firmandum dictum aggerem. Et circa hoc fuerunt presentes: magnificus dominus Iarandus palatinus Iuniwladislauiensis necnon strennui et nobiles ac venerabiles viri, domini Petrus iudex et Swanthoslaus Sczenyan subiudex Syradienses, magister Sandco Llanciciensis et Slawnik Vneowiensis archidiaconi et alij multoplures, tam spirituales, quam seculares tunc in *Boleszczino* presentes affuerunt. Presentibus nobilibus viris dominis: Thomkone Scheliga de *Ianovicze* succamerario Syradiensi, Wlodkone de *Rzepyschewo*, Petro de *Stanssicze*, Iarando de *Rossoschycza*, Msczwgio de *Barcewo* et Petro de *Wyelgawesch* testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskim (N. 402), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś brak.

493. 1429. die 4. mensis Ianuarii, in *Kamień.*

Proconsules civitatis *Polanow* archiepiscopo Gnesnensi et Simoni officiali Caminensi opem ferre promittunt.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Hermanus Austrij et Vlrich Keirsburg preconsules nostro necnon omnium et singulorum consulum ac tocius comunitatis in ciuitate *Polanow* nominibus, Caminensis diocesis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo honorabilis viri, domini Symonis officialis Caminensis, diocesis Gneznensis et Vislai sui burgrabij seu aduocati ibidem in *Camen* affectu et sinceritatis caritate, quibus nos et nostros vicinos in terra Stulpensi consistentes, ab insultibus inimicorum nostrorum, nobis insidiancium, auisando fauorabiliter et amicabiliter fuerint prosecuti et hactenus prosecuntur, consideratis et attentis, nos et nostros successores proconsules, consules ac totam communitatem dicte ciuitatis *Polyanow* reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati et dicte sue Gneznensi ecclesie ipsiusque successoribus archiepiscopis Gneznensibus obligauimus et obligamus per presentes ad omnia et singula dampna et interesse, si que occasione Iacobi Brotfisch et Martini sui fratris, ibidem in *Camen* crematorum, per quempiam, quod Deus aufferat, inferentur, persoluenda, necnon omnes et singulos quoscumque ipsius domini archiepiscopi et dicte ecclesie fugitiuos maleficos, incendiarios, fures, predones et latrones, qui in dicta terra Stulpensi quomodolibet latitarent, nostris sumptibus et expensis tociens, quociens pro parte eiusdem domini archiepiscopi aut suorum successorum archiepiscoporum Gneznensium siue ecclesie officialium Caminensis, eiusdem diocesis Gneznensis, protunc existencium, fuerimus requisiti seu dicti nostri successores fuerint requisiti, queritare, prosequi et captiuare, captiuos vsque ad condignam satisfaccionem et emendam punire, bona ipsius ecclesie Gneznensis ac ipsius homines sub fide et honore, obtentuque bonorum nostrorum promouere et toto nostro posse defendere temporibus perpetuis et teneri ac ab omnibus inimicorum insidijs quibuscumque auisare in effectu; et in casu, quo in hoc essemus aliqualiter negligentes, remissi vel rebelles, extunc licitum erit prefato domino archiepiscopo et dictis suis successoribus, archiepiscopis Gneznensibus aut ipsorum capitaneis, officialibus et procuratoribus nos ac omnes alios homines de dicta ciuitate *Polyanow* cum bonis nostris ac eorum vbilibet locorum detinere. Presentibus eciam profitemur vniuersis, quomodo nobiles Kercztempte de *Guste,* capitaneus noster ibidem in *Polyanow,* Petr Kempke et Paul Kmith cum fratre suo germano, heredes de *Choczimyn,* literas tenoris suprascripti, ipsorum sigillis subappensis sigillatas, prefato domino Symoni officiali Caminensi dare et dirigere promiserunt sub honore. In cuius rei testimonium sigillum dicte ciuitatis in *Polyanow* presentibus est appensum. Actum et datum ibidem in *Camen* in iudicio bannito, feria

tercia ante festum Epiphanie Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo XX IX.

Liber privilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 62 v.

494. 1429. die 19. mensis Ianuarii, in *Pyzdry*.

Mathiae Iarocki cum Derslao de *Mokronos* de venditione partis hereditatis in *Mokronos* pactum.

R. Mathias Iaroczsky wiadomo czyni, że ustanowił Jana dziedzica z Włościejewic *alias* Pasikonia oraz Bogusława Koszuckiego poręczycielami (*in caucionem fideiussoriam*) Dzierżsławowi z *Mokronosa,* iż mu na przyszłą Wielkanoc sprzeda część swą w *Mokronosie*[1]) w obec starosty wielkopolskiego na wykup. Gdyby zaś tego nie uczynił, natenczas szkodę, jakąby Dzierżsław z tego tytułu poniósł, mają wziąć na siebie poręczyciele. Jak skoro atoli sprzedaż ta za 100 grzywien zostanie wykonaną, ciż poręczyciele będą zwolnieni ze swego zobowiązania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1432.

[1]) *Mokronos*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.

495. 1429. die 14. mensis Februarii, in *Kościan*.

Nobiles quidam renuntiant iuri proximitatis ad medietatem villae *Luboń*.

R. Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie, wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim i innymi ziemianami szlachetni Maciej de *Sczodrowo,* Andrzej de *Brodnicza* i Jan również niegdy de *Brodnicza heredes,* wyrzekli się za poradą swych krewniaków prawa bliskości, jakie mieli na połowie dóbr *Luboń*,[1]) którą Mikołaj Grabowski od Jana Błociszewskiego za 300 grzywien szerokich groszy praskich, liczby polskiej był kupił. In *Costen* feria secunda post dominicam Inuocauit. Testes: Iohannes de *Sczepankowo* subiudex Wschouiensis, Iohannes Golyas de *Brodnicza,* Derslaus olim de *Dambrowa,* Sigismundus de *Scrobyerko,* Nicolaus de *Polozeyewo* et Iohannes de *Wycząnskowo* heredes.

Archiwum miejskie w Poznaniu N. 38. Oryginał pargaminowy, opatrzony niegdy jedną pieczęcią, po której tylko pozostał sznurek z różnokolorowego jedwabiu.

[1]) Może *Lubonia,* wieś niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Koniec.*

496. 1429. die 11. mensis Februarii.

Abraham de *Kiebłów* Hermanno abbati monasterii de *Obra* pro Abraha Głowacz de *Zbąszyn* fideiubet.

In nomine Domini amen. Notum sit vniuersis et singulis, presentibus et futuris, et quibus nosse fuerit opportunum, quod ego Abraham heres in *Keblow* fideiussi et presentibus fideiubeo venerabili in Christo patri et domino, Hermano abbati totique ipsius conuentui monasterij in *Obra*, ordinis Cisterciensis, pro strenuo milite Abraham Glowacz, herede in *Dzbanszyn*, quod molendinum dictum *Zawada* cum aggere penes *Ruchocina gac*, cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et possedit, domino abbati et ipsius conuentui et ipsorum successoribus, vt premittitur, perpetualiter possidendum debet resignare, excipiendo stagnum ante molendinum prefatum, quod stagnum dictus Abraham et ipsius legittimi successores quolibet quarto anno perpetualiter resoluere, wlgariter *przepuscic* et aggerem fodere potest et post exitum aque ad duas hebdomadas piscabit, et elapsis duabus hebdomadis, vt premittitur, dominus abbas et ipsius conuentus et eorundem successores debent et possunt sine aliquo impedimento aggerem prescriptum reformare. Ad quod molendinum robora et ligna pro fabrica molendini et alias pro vsu ignis possunt in hereditatibus *Iablone* domini Abrahe suorumque legittimorum successorum legitime recipere et pascua absque damno molendinatori et hominibus frumenta ad molendinum ducentibus, suis vsibus vsurpare. Quod molendinum ipse Abraham et ipsius veri ac legitimi successores, (et) fossatum alias *row* a qualibet persona secundum terre consuetudinem debet exbrigare. Eciam sepedictus Abraham aut ipsius veri et legittimi successores aggerem dictum *Ruchocina gac* circa molendinum eodem modo dictum perfodere potest, et post resolucionem stagni ipsius, wlgariter post *spusczaniu*, dominus abbas et ipsius conuentus et ipsorum successores clausuram wlgariter *spust* reformare debent, vbi facta fuit, vt premittitur apercio seu perfossio, cum qua clausura stagnum nominatum *Doyca* et aqua exire posset vsque ad fundum. Quod autem aliqua persona cuiuscumque status aut condicionis extiterit, dominum abbatem et ipsius conuentum seu suos successores racione perfossionis aggeris nominati, cum ipse dominus Abraham aut sui veri et legitimi successores, per dominum abbatem aut ipsius conuentum in debito tempore fuerit auisatus, iure impedierit, in huiusmodi facto sepenominatus Abraham Glowacz aut ipsius veri et legittimi successores dominum abbatem aut ipsius conuentum in Iure intercedere debent, cum ipse per dominum abbatem et ipsius conuentum in debito tempore fuerit auisatus. Et si dominus abbas et ipsius conuentus per aliquam personam pro suprascriptis fuerit deuictus, et ipse Abraham Glowacz intercedere non curaret, extunc damnpnum quodcumque dominus abbas et ipsius conuentus haberet vel perferret, hoc non ipsorum, sed domini Abrahe Glowacz aut ipsius legitimorum succes-

sorum fore debet. Quam clausulam ad librum terrestrem seu registrum ipse Abraham debet scribere seu notare in primis terminis particularibus, proxime in *Costen* celebrandis; si autem ipse strenuus Abraham Glowacz suprascripta omnia non adimpleuerit, extunc quodcumque damnum magnum aut paruum, inter celum et terram, inter Christanos et Iudeos dominus abbas et conuentus habuerint (aut) susceperint, hoc non ipsius, sed meum fore debet absque omni iuramento, super ipsorum simplicem verborum assercionem; quod damnum eis sine aliqua contradiccione soluere promitto, nullo iure seculari seu spirituali, annis aut expedicione, obligacione aut vadijs, nec mandatis, nec litteris regalibus aut terrigenarum imposicionibus euadendo. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Acta sunt hec anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, feria secunda post dominicam Inuocauit.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 49.

497. 1429. die 18. mensis Aprilis, in *Opatów*.

Catharina quaedam, civis Calissiensis, altare Assumptionis b. Mariae virginis in ecclesia Calissiensi ad s. Nicolaum facultatibus quibusdam dotat.

In nomine Domini amen. Nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad rei memoriam sempiternam. Sollicitudini pastorali diuina disponente clemencia deputati, iocundis votis ad ea animum nostrum dirigimus, per que in ecclesijs nobis creditis, prout desideramus, et salus animarum crescente numero personarum procuratur et cultus diuinus in eis ampliatur. Cum itaque prouida sue salutis amatrix, Catherina relicta Nicolai braseatoris, olim ciuis Calisiensis, zelo deuocionis accensa et desiderio celestis patrie inbibata, cupiensque post transitum huius caliginosi incolatus bona sua secum ferre in sidereas mansiones et tanto ardencius, quanto pro eius pijs operibus sperat se consequi promissam sibi perhennis vite benediccionem, nonnullos census annuos infrascriptos de bonis a Deo sibi collatis pro altari ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et specialiter in veneracionem Assumpcionis beatissime matris eius virginis Marie et beatorum Iohannis baptiste, Iohannis ewangeliste, decem milium Martyrum necnon sanctarum Margarete et Barbare virginum in ecclesia sancti Nicolai ibidem in Calis erigendo et pro sustentacione rectoris ipsius sub tytulo reempcionis comparatos, in remissionem peccatorum suorum dederit, donauerit et irreuocabiliter assignauerit. Primo videlicet octo scotos in et super domo et area Stanislai Sandka in platea *Piscorzewska*, sita inter domum Sebbrin et Hanzelini; item sedecim scotos in et super domo aciali Paschconis Suchilyas, sita in platea Wratislauiensi; item mediam marcam in domo Andree Lauterbach in circulo ciuitatis sita penes domum Nicolai Stransky; item octo scotos

in et super domo Nicolai Cunysch carnificis in platea sancti Nicolai, sita inter Vitum et Nicolaum Orcz; item octo scotos super domo Michaelis et Mathie, sita in platea Wratislauiensi ex opposito Dobkowey; item octo scotos in domo Paschconis, generi Richnowskey, sita ex opposito domus prepositi sancte Marie; item octo scotos super domo Mathie Syrzfek in platea Monathorum, sita penes Paulum Crasum; item octo scotos super domo Swanchne Zapartowa in platea *Sczudlowska* penes Drogosch; item octo scotos super domo Martini braseatoris in platea Thorunensi, sita penes domum Stephani carnificis; item octo scotos in domo Nicolai Iuschicz in platea currificum, sita penes Iohannem Glamboky; item octo scotos in domo Nicolai, filij Niclossowey, in platea currificum, sita penes domum Iohannis rotificis; item octo scotos in domo Mathie Spruch in platea *Piscorzewska*, sita inter domos Mikore et Scolcze; item sedecim scotos in domo aciali Wenceslai braseatoris in platea currificum, sita penes domum Iohannis Glamboky; item octo scotos in maccello carnificum libero, uno de numero maccellorum carnificum ipsius ciuitatis, tercio videlicet a fine, eundo in ipsa maccella in manu dextra ab ortu solis; item sedecem scotos super maccello carnificum, sito penes maccellum Lauterbach, eundo in maccella carnificum ab ortu solis in sinistra manu, prout hec in litteris dominorum consulum ciuitatis Calissiensis ipsorumque sigillo communi ciuitatis sigillatis plenius continentur. Nobis quoque Alberto archiepiscopo memorato cum intenta deuocione supplicauerit, quatenus super huiusmodi censibus predictum altare in ecclesia sancti Nicolai in beneficium ecclesiasticum creare, fundare et erigere, ipsosque census eidem appropriare et incorporare dignaremur. Igitur tam pia et tam deuota ipsius desideria paterno fauore prosequi volentes, ipsum altare iuxta vota ipsius creauimus, fundauimus et ereximus, et creamus, fundamus et erigimus, pro dote quoque ipsius census in litteris predictorum consulum Calisiensium descriptos, seu loco eorum alios succedentes appropriamus et incorporamus per presentes, per ministros ipsius altaris habendos, possidendos et prout eis visum fuerit, in vsus proprios conuertendos. Et quia beneficium dignum redditur officio, vt predicta donatrix sue donacionis fructus speratos efficacius consequi mereatur, statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, qui pro tempore fuerit, tres missas, vnam ferijs secundis pro defunctis, secundam ferijs quartis pro peccatis et terciam diebus sabbati de beata Virgine per singulos annos singulis septimanis per se vel per alium legitime impeditus, circa predictum altare legere et infra diuina officia in ecclesia superpelliciatus more aliorum altaristarum incedere processionibusque consuetis ecclesie sub obediencia prepositi interesse teneatur; ius autem patronatus seu presentacionis dicti altaris ad predictam dominam Catherinam et successores suos legitimos volumus pertinere, que cum successoribus suis sacerdotem ydoneum, actu presbyterum, aliud altare in eadem ecclesia seu aliud beneficium extra ipsam non habentem, ad ipsum altare, quociens vaccauerit, nobis vel successoribus nostris presentabunt confirmandum. Quiquidem altarista circa

ipsum altare residenciam faciat personalem, alioquin si infra duos menses licencia a nobis vel eisdem nostris successoribus seu vicario in spiritualibus non optenta, se absentauerit vel aliud beneficium ecclesiasticum fuerit assecutus, extunc ipsum altare vacare decernimus ipso facto licitumque extunc erit predicte Katherine et suis successoribus alium loco absentis presbiterum presentare loci ordinario instituendum de altari memorato. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes nostras fundacionis litteras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum in castro nostro *Oppatow* die decima octaua mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus wenerabilibus et discretis viris, dominis Iohanne de *Czechel* decano, Iohanne de *Cozebrody*, cancellario Gneznensibus, Sandkone Lanciciensi, Ianussio de *Czarncza* Curzelouiensi archidiaconis, Iohanne de *Rudzicza* canonico nostro Gneznensis et Nicolao rectore parochialis in *Oppathow* ecclesiarum, alijsque quam pluribus circa premissa testibus fidedignis etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego w Archiwum kościoła św. Mikołaja w Kaliszu. Oryginał ten opatrzony był niegdyś jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z czerwonego i zielonego jedwabiu pozostał.

498. 1429. die 18. mensis Aprilis in *Opatów*.

Erectio et dotatio altaris Visitationis b. Mariae virginis in ecclesia collegiata Calissiensi ad s. Mariam.

In nomine Domini amen. Cum inter mortalium acciones et opera nihil tam salubre et stabile, tam efficax et solidum censeatur, quam ad ea medicanda frequenter intendere, per que laus diuina aucto personarum numero augeatur in ecclesijs et salus hominum, vti desideramus, felicia recipiat incrementa, proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo prouidus Nicolaus Gothardi, ciuis Kalisiensis, zelo deuocionis incensus, gerensque suis in desiderijs cum intenta meditacione, qualiter bona sua temporalia, que de manu Domini suscepit, hic in terris in celestes thezauros transferrens, centupla acciperet et vitam eternam possideret, octo marcas annui census monete currentis et numeri Polonicalis, quadraginta videlicet et octo grossos in quamlibet marcam computando, quas ipse apud strenuum militem Iohannem heredem in opido *Staw,*[1]) districtus Kalisiensis, in bonis ipsius pro centum marcis grossorum Bohemicalium sub contractu reempcionis comparauit, prout hec in littera predicti Iohannis plenius contineri vidimus, obtulit, dedit, donauit et resignauit coram nobis, humiliter supplicans, quatenus altare in ecclesia collegiata beate Marie in ipsa ciuitate Kalisiensi de nouo fundare et erigere, predictas quoque octo marcas census

annui pro ipso altari ac ipsius rectoris sustentacione approbare, asscribere et incorporare dignaremur. Nos vero tam pyam et tam deuotam predicti Nicolai Gothardi voluntatem, qui eleemosina huiusmodi sua suorumque progenitorum, coniugum et puerorum pecata expiari desiderat, benigno fauore prosequi et paterno amore promouere cupientes, predictam donacionem ratam et gratam habentes, altare in honorem Visitacionis beatissime Dei genitricis, virginis Marie, necnon sanctorum Iacobi apostoli, Gothardi et decem milium Martirum et beatarum Barbare et Marthe virginum et Marie Egypciace vidue in dicta ecclesia collegiata beate Marie in choro et dextra parte Magni altaris iuxta vota predicti Nicolai Gothardi ereximus et fundauimus eidemque altari et pro sustentacione rectoris ipsius predictas octo marcas annui census, per ipsum Nicolaum apud prefatum Iohannem, heredem in *Staw* sic, vt premittitur, emptas seu alium censum in alijs bonis succedentem, appropriauimus, ascripsimus et incorporauimus, ac erigimus, fundamus, appropriamus, ascribimus et incorporamus tenore presencium temporibus perpetuis duraturum. Cum autem beneficium datur propter officium, ideo vt dictus donator speratos fructus exinde percipere mereatur, statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, qui pro tempore fuerit, per singulos annos qualibet septimana in ipso altari per se vel alium legitime impeditus, quatuor missas, vnam videlicet die sabati de beata Virgine, aliam secunda feria pro defunctis, terciam feria sexta de sancta Cruce implere teneatur. Preterea statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti sit actu presbiter vel alias infra annum ad sacerdocium promouendus, et quod preposito ecclesie predicte in hijs, que ad cultum diuinum spectant, obediat, sine eius licencia ad loca remota recedere non presumat, infra diuinum cultum in ecclesia et in processionibus solitis superpiliciatus cum alijs ministris ecclesie incedat, quodque ipso altari contentus, in loco residenciam faciat personalem, alioquin si per tres menses sine causa legitima, licencia non obtenta, a dicto altari se absentauerit vel aliud beneficium assecutus fuerit, aut eciam ad gradum sacerdocij se ordinari non procurauerit, extunc in huiusmodi tribus casibus predictum altare vacare censeatur, licebitque predicto Nicolao Gothardi et suis legitimis successoribus, cui et quibus ius patronatus eiusdem altaris predicti reseruauimus, alium ydoneum presentare ad ipsum altare, per nos seu successores nostros inuestiendum. Ceterum ad robur perpetue firmitatis eosdem census per dictum Nicolaum Gothardi donatos et pro altari predicto deputatos, ad ius et iurisdiccionem ecclesiasticam assumimus, per hec scripta decernentes, quod deinceps ipsi census vel alij quilibet loco ipsorum succedentes, ecclesiastici habeantur, nominentur, ac pro ipsis ac ipsorum repeticione ad forum iudicij ecclesiastici recursus habeatur. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes nostras fundacionis litteras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum in *Oppatow* die decima octaua mensis Aprilis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus venerabilibus, honorabilibus et discretis viris, dominis: Iohanne

de *Cozebrodi* cancellario et Iohanne de *Rudzicza* canonico Gneznensibus, necnon Sandkone Lanciciensis et Ianussio Curzelouiensis ecclesiarum collegiatarum archidiaconis, Andrea de *Iaczkowo* in *Ianczewo* et Nicolao in *Oppatow* plebanis, alijsque quam plurimis circa premissa testibus fidedignis. Per manus Andree de *Crosyno* vicecancellarij curie nostre.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kollegiaty kaliskiej, u którego wisi pięknie dochowana pieczęć, uwieszona na sznurku z czerwonego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Staw*, osada miejska w pow. kaliskim.

499. 1429. die 19. mensis Aprilis, in *Pyzdry*.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Nicolaum de *Grabowo* et Albertum Suczka de *Rzewica* litem dirimens.

Nos Troianus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budzislaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, in terminis particularibus feria tercia proxima ante festum sancti Adalberti *Pysdry* celebratis, vbi nobiles Iohannes de *Strzalcowo* capitanei, Iacussius de *Podlesze* palatini, Dobco de *Pawlowo* iudicis, Swansco de *Golczewo* subiudicis, Iaschko de *Tharnowo* succamerarij, Nicolaus de *Tharszce* vexilliferi vicesgerentes, ceterique domini et officiales iudicio regio presidebant iudicando, ibi veniens nobilis Nicolaus de *Grabowo* aquisiuit iusto iure et vero iudicio super strennuo Alberto Suczka de *Rzeuicza* septimam partem vnius centi cum medio cento marcarum latorum grossorum fideiussorie caucionis, prout eum erga nobilem Bogussium de *Coschuti* induxerat, quam partem septimam centi cum medio idem Suczka eidem Nicolao soluet in octo septimanis sub penis magnis. Et iudicatum soluit. Item idem Suczka incidit penam trium marcarum racione *pocupu*, quia sibi pecunias in termino a Iure statuto non soluit. Et iudicatum soluit. Item in sequentibus terminis veniens Iohannes ministerialis, ius reddens recognouit, quomodo nobilis Nicolaus de *Grabowo* astitit suo termino circa iuramenta erga strenuum Suczkam pro viginti marcis dampni, quas idem Nicolaus superiurare debuit; ipsi vero iudicio presidentes audita ministerialis confessione, sentenciauerunt sibi asticionem termini pro eadem causa et super hoc iudicatum soluit et datus est ministerialis ad auizandum. Item veniens Preduogius ministerialis recognouit, quia auizauit strenuum Suczkam, quare super se termino nobili Nicolao pro viginti marcis latorum grossorum dampni astare dimisit, qui non venit neque aliquid pro suo interesse fecit. Quiquidem domini audita ministerialis recognicione sentenciauerunt sibi solucionem earundem viginti marcarum in viginti

septimanis, et super hoc iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 394), opatrzony był pierwotnie dwiema niewielkiemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, których wyciski częścią zniszczone, częścią wykruszone.

500. 1429. die 22. mensis Aprilis, Posnaniae.

Alcia, Albertus et Petrus, heredes da *Iasienie*, Philippo Czecirad plebano de *Goślina* duas marcas annuas in vim reemptionis vendunt.

In nomine Domini amen. Nos Mathias Cordebog canonicus et officialis Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod ad nostram et testium subscriptorum accedentes presenciam nobilis domina Alcia heres in *Iasszienye*, vnacum Alberto et Petro filijs suis, non compulsi, nec coacti, neque aliquo dolo circumuenti, sed bona et matura deliberacione preuia, sponte libereque confessi sunt, se iusto vendicionis titulo vendidisse duas marcas latorum grossorum census annui, numeri Polonicalis, videlicet quadraginta octo grossos in marcam computando, discreto domino Philippo Czeczirad plebano in *Goszlina* templi, in et super tota ipsorum hereditate *Iasszienye*[1]) dicta, necon super omnibus et singulis censibus, redditibus, prouentibus, vtilitatibus et obuencionibus vniuersis villė seu hereditatis *Iasszienye* predicte, pro viginti quatuor marcis monete et numeri predictorum. Quemquidem censum duarum marcarum monete et numeri prescriptorum prefati domina Alcia, Albertus et Petrus filij ipsius, heredes, vnacum omnibus et singulis rusticis dicte ville *Iasszienye* ad quodlibet festum Natiuitatis Cristi singulis annis prefato domino Philippo Czeczirad se submiserunt soluturos sub censuris ecclesiasticis atque penis, in ipsos: dominam Alciam, Albertum et Petrum filios eius et ipsorum successores legittimos, omnesque et singulos rusticos dicte ville *Iasszienye* ac ipsius possessores pro tempore existentes, ferendis et promulgandis tociens, quociens ipsos negligere contingerit solucionem census memorati, quibus se dicti domina Alcia, Albertus et Petrus heredes, necnon Nicolaus wladarius, Zdzislaus et Albertus Woyth rustici, suis et suorum corrusticorum in *Iasszienye* nominibus, ac suos successores et possessores pro tempore existentes, sponte submiserunt. Hoc tamen saluo specialiter et expresso, quod prefati domina Alcia, Albertus et Petrus filij eius ac eorum successores legittimi dictum duarum marcarum censum, quandocumque poterint ac voluerint, pro viginti quatuor marcis monete et numeri superius descriptorum, reemendi habebunt et habent plenariam potestatem. In quorum omnium et singu-

lorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras literas sigillorum, nostri scilicet officialatus et dictorum domine Alcie, Alberti et Petri appensionibus decreuimus communiri. Actum et datum Poznanie, die Veneris, vigesima secunda mensis Aprilis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono. Presentibus circumspectis magistris: Nicolao de *Raczansch*, plebano in *Conarzewo*, Alberto Grich de *Srzodca* et Nicolao Mlinek de *Margonyno*, testibus circa premissa etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś nie dostaje.

[1]) *Jasienie* wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Swarzędz*.

501. 1429. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus de *Górka* cancellarius Poznaniensis et canonicus Gnesnensis sex marcas annuas et unam sexagenam scholaribus ecclesiae Gnesnensis confert.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Pijs supplicum votis, illis precipue, quibus et defunctis fidelibus, pro quibus sancta et salubris est cogitacio exorare, ut a pecatis soluantur, subuenitur et nomen Dei in laude cum cantico signanter in gloriosa semper virgine Maria nostra aduocata collaudatur, libenter annuimus et ea, ut ilibata permaneant, opportunis patrocinijs roboramus. Cum itaque, prout exhibita nobis per wenerabilem fratrem nostrum Nicolaum de *Gorka*, cancellarium Poznaniensis, canonicumque nostre Gneznensis ecclesiarum peticio continebat, ipse Nicolaus pye deuocionis zelo accensus maturaque desuper deliberacione prehabita et insuper suorum vsus consilio amicorum, pro sua suorumque maiorum salute animarum, quatuor in *Strzeschewo*, duas in *Grabowo* et vnam sexagenam in tribus partibus ville *Srzebrznagorka*[1]) hereditatibus suis, in districtibus Gneznensis (s) et Zneynensis (s) consistentibus, marcas grossorum latorum Pragensium Polonicalis numeri, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, census annui, annis singulis ad festum beati Martini confessoris et episcopi, per kmethones et incolas, agricultores villarum earundem persoluendas in et ad manus rectorum pro tempore scolarium apud nostram ecclesiam Gneznensem et per ipsum rectorem percipiendas et leuandas, ac retenta sibi de illis vna marca iuxta discrecionem suam reliquas sex marcas cum duodecim grossis de consilio tamen et consensu scolastici ecclesie et procuratorum pro tempore wenerabilium fratrum nostrorum capituli Gneznensis pro lignis, calciamentis, pannis et alijs necessarijs dictorum scolarium

distribuendas et dispensendas, ita et ad id, quod rector ipse per se uel alium cum sedecim ad minus scolaribus scole predicte anniuersarium die obitus dicti domini Nicolai cancellarij et insuper vigilias Nouem leccionum cum missa defunctorum quarta uel quinta aut sexta ferijs singulis Quatuortemporibus anni pro eiusdem domini Nicolai et suorum maiorum aliorum fidelium animabus, necnon Antiphonas, Salue Regina et „Da pacem Domine“ cum versiculis et oracionibus de beata Virgine et pro pace per rectorem scole uel cantorem cantandis, premissis tamen ante incepcionem harum antiphonarum per quemlibet scolarem vno pater noster cum salutacione angelica Aue Maria singulis septimanis et singulis diebus per circulum anni sero post dictorum scolarium de scolis missionem in dicta ecclesia perpetuo teneantur. Et si rector scole predicte per se uel scolares in aliquo remissus fuerit, racione pene dicta marca pro eodem anno sit priuandus, que marca pro vsu scolarium per procuratores capituli distribuatur. Sub foro et tytulo reempcionis alias *wederkoff* per proximiores seu successores ipsius domini Nicolai quamlibet marcam reemendo pro quindecim marcis dederit, donauerit et Deo obtulerit ac dicauerit et in redditus ecclesiasticos resignauerit in perpetuum, prout in litteris magnifici Sandiuogij de *Ostrorog* palatini Poznaniensis et capitanei Maioris Polonie generalis, plenius vidimus contineri. Idcirco supplicacionibus dicti domini Nicolai cancellarij paterne acclinati, donacionem et oblacionem huiusmodi ratam et gratam habentes, census prescriptos in redditus ecclesiasticos oblatos, vt prefertur, dictis rectori et scolaribus pro tempore scole apud ecclesiam nostram Gneznensem intytulamus et appropriamus ac presentis scripti patrocinio confirmamus, ipsosque census septem marcarum cum duodecim grossis et qui loco ipsorum succederet, ad ius et iurisdicionem ecclesiasticam assumimus decernentes, quod deinceps dicti census ecclesiastici habeantur et nominentur, et pro ipsorum repeticione et solucione, quemadmodum censibus ecclesiasticis solitum est, ad forum ecclesiastici iudicis recurratur. Si vero dictus census septem marcarum cum duodecim grossis simul uel successiue, prout superius deductum est, reemptus fuerit, volumus et tenore presencium decernimus, quod dicte pecunie reempcionis videlicet pro qualibet marca quindecim marce grossorum monete et numeri prescriptorum ad sacras edes nostre ecclesie Gneznensis et non alibi sub testimonio et fide capituli aut procuratorum pro tempore eiusdem capituli ac eciam scolastici, si presens fuerit, reponantur, ac pro eisdem pecunijs alij census loco reemptorum de sciencia archiepiscopi pro tempore et capituli ac eciam scolastici, si presens fuerit, in alijs possessionibus ad vsum per dictum wenerabilem dominum Nicolaum cancellarium deputatum comparabuntur et ementur. Volumus insuper, quod rector scole pro tempore existens de distribucione dictarum pecuniarum, postquam eas pro vsu scolarium pauperum fideliter et sine personarum accepcione distribuerit, vicedecano ecclesie nostre predicte plenam faciat racionem. Et insuper volentes, vt munificencia dicti domini Nicolai de *Gorka* canonici nostri per-

henis permaneat et alij ipsius exemplo ad bona caritatis prouocentur, rectorem cum scolaribus de dictorum fratrum nostrorum capituli assensu ad prescripta onera cessantibus impedimentis canonicis peragenda et persoluenda oneramus. Preterea omnibus et singulis vere penitentibus, contritis et confessis, quicumque dum predicte antiphone, Salue Regina et Da pacem decantabuntur, interfuerint et matrem misericordie virginem Mariam deuote inuocauerint, quadraginta dies de iniunctis ipsis penitencijs misericorditer in Domino relaxamus. In quorum testimonium nostrum et eiusdem capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria quinta proxima post festum beati Adalberti martiris in capitulo generali anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus wenerabilibus et honorabilibus viris dominis Iohanne decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Predwogio custode, Iohanne cancellario, Alberico, Adam, Martino Chrapek, Nicolao Iaroczsky, Nicolao Bronissij, Benedicto officiali, Nicolao Llubansky, Iohanne Wywelsky, Iohanne de *Rudzicza* et Alberto Iastrzambecz prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 396), opatrzony był pierwotnie dwoma pieczęciami, po których tylko sznurki jedwabne pozostały, mianowicie po pierwszej sznurek z zielonego i różowego jedwabiu, po drugiej sznurek z niebieskiego i różowego jedwabiu.

[1]) *Srebrnagórka*, dziś *Srebrna góra* wieś paraf. w pow. wągrowieckim i żnińskim. *Strzeszewo* i *Grabowo*, z licznych wsi tych nazw, któreby były, wiedzieć nie mogę.

502. 1429. die 28. mensis Aprilis, Gneznae.

Albertus archiepiscopus Gneznensis donationem sex marcarum annuarum a Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi scholaribus ecclesiae cathedralis Gneznensis factam, ratam esse iubet.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis et primas, zatwierdza nadanie 4 grzywien rocznego czynszu ze *Strzeżewa* a 2 z *Grabowa*,[1]) dokonane przez Mikołaja z *Górki* kanclerza poznańskiego i kanonika gnieźnieńskiego na rzecz scholarów szkoły katedralnej gnieźnienskiej, pod warunkami w akcie bliżej określonemi. Actum et datum Gnezne feria quinta proxima post festum beati Adalberti martiris, in capitulo generali, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono. Presentibus wenerabilibus et honorabilibus viris: Iohanne decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Predwogio custode, Iohanne cancellario, Albrico, Adam, Martino Chrappek, Nicolao Iaroczsky, Iohanne Wywelsky, Iohanne de *Rudzicza* et Alberto Iastrzanbecz, prelatis et canonicis

dicte nostre Gneznensis ecclesie, ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 395), opatrzony jest dwiema pieczęciami, na pąsowych jedwabnych sznurkach uwieszonemi: z tych pierwsza wyłupana, skorupa wosku tylko pozostała; drugą jest pieczęcią większą kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej ze św. Wojciechem, mocno zwietrzała.

[1]) *Strzeżewo* i *Grabowo*. Z licznych wsi tych nazw, któreby były, ocenić nie umiem.

Na odwrotnej stronie tego przywileju zamieszczczy jest tem samem pismem tekst następujący:

In nomine Domini amen. Cum omnia, qué fiunt in tempore, simul cum temporis successu labuntur, si ergo perpetuam duracionem habere debent, sigillorum ac testium munimentis firmiter debent roborari. Nos igitur Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam wenerabilis vir, dominus Nicolaus Gorca cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, sed zelo deuocionis accensus, cupiens obtinere salutem anime sue ac amicorum suorum consilio maturaque deliberacione prehabita, in et super kmethonibus villarum suarum et hereditatum *Strzezewo* quatuor marcas et *Grabowo* duas marcas latorum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, census annui singulis annis super festum sancti Martini leuandas, pro nonaginta marcis latorum grossorum monete et numeri prescriptorum, honorabili viro domino Iohanni magistro arcium, rectori scole kathedralis Gneznensis, tamquam gubernatori principali scole eiusdem et ipsius successoribus pro lignis ac alijs necessarijs, dictam scolam concernentibus, sub tytulo et foro reempcionis alias *wedirkoff* perpetue dedit, donauit et assignauit ac coram nobis more solito et consweto iuxta terre conswetudinem resignauit, per eundem vero magistrum Iohannem rectorem scole prescripte et ipsius successores tenendum, habendum et exigendum tamdiu, quamdiu proximiores prefati domini Nicolai cancellarij Poznaniensis non redimerint seu non exemerint census prescriptos. Hoc tamen expresso et adiecto, quod prefatus dominus Iohannes rector scole predicte vnacum scolaribus et successoribus suis sint astricti et obligati perpetue singulis diebus per circulum anni in discessu do scola predicta anthifonam, Salue Regina alta voce cum collecta beate uirginis decantare ac alia bona opera facere, prout hoc in priuilegio capituli Gneznensis lacius et plenius est expressum. Harum quibus sigilla nostra sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Poznanie fferia tercia proxima post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quadringentesimo XX sexto. Presentibus honorabilibus, strenuis ac nobilibus

viris dominis: Nicolao Glamboczsky Poznaniensi, Iacobo de *Wygonowo* Pczewiensi archidiaconis, Petro et Iohanne de *Bnin* fratribus vterinis, Andrea de *Blozeyewo* et Petro Scora de *Gay*, heredibus et testibus ad premissa.

503. 1429. die 7. m. Maii, Posnaniae.

Elicia, Albertus et Petrus heredes de *Iasienie*, Philippo de *Falkowo*, plebano de *Goslina*, duas marcas annuas XX marcis in vim reempcionis vendunt.

Nos Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam nobiles: dominia Elicia consors olim Vincencij de *Iasyen*, vna cum Alberto et Petro filijs suis, non compulsi, non coacti, nec aliquo sinistro modo seducti, quinymmo sani mente et corpore existentes, vsi consilio amicorum et matura deliberacione prehabita, duas marcas grossorum Pragensium, numeri Polonicalis consweti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, super festum Natiuitatis Christi annis singulis soluendum, annui census in et super tota villa *Iasyen*[1]) pro viginti quatuor marcis grossorum latorum eiusdem monete et numeri, quadraginta octo grossos pro qualibet marca computando, honorabili domino Philippo heredi de *Ffalcowo* et plebano de *Goslina* et ipsius consanguineis legittimis tytulo et foro reempcionis alias *na wyedercoph* iuxta terre consuetudinem vendiderunt et coram nobis ritte ac racionabiliter perpetue resignauerunt, per eundem dominum Philipum habendum, tenendum, possidendum, vendendum, obligandum, alienandum et ad vsus beneplacittos libere et quiette conuertendum, prout melius et vtilius videbitur expedire. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie sabbato proximo post festum Ascensionis Domini, anno Domini millesimo CCCC vicesimo nono. Presentibus ibidem nobilibus: Michaele de *Ruthky*, Nicolao de *Szemynigino*, Bartholomeo de *Drachowo*, Mathia de *Strzeszewo*, Nicolao de *Lubathowo*, Stanislao de *Wola* et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) Zapewne *Jasienie*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Swarzędź*.

504. 1429. die 11. mensis Iunii, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae officialibus mandat, ne mercatores de *Żnin* in peregrinando Toruniam cum mercibus et redeundo rectiori via prohibeant.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. fidelibus nostris capitaneo, theloneario, proconsuli, consulibus ceterisque nostris officialibus ciuitatis et districtus nostri Winowladislauiensis (s) graciam regiam et omne bonum. Fideles dilecti! Exposuit coram nobis et coram prelatis et baronibus nostris personaliter constitutus reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas pro parte suorum oppidanorum et ciuium de *Zneyna*,[1]) quomodo ipsi ciues et mercatores Zneynenses ab antiquo consueuerunt tempore cum eorum mercibus ambulare, ire versus *Torun* et abinde redire per *Labiszyn, Lisowo, Myslowice, Lojewo* et *Blinno;* nunc autem vos prestare eisdem ciuibus de *Zneina* impedimenta et vexaciones in eorum via recta et solita, cogentes et compellentes ipsos facere viam obliquam et remociorem, fere per duo miliaria, per Winowladislaviam, in quo ipsi nimium grauerentur laboribus et impensis. Eapropropter vobis et vestrum cuilibet tenore presencium damus firmis regijs in mandatis, quatenus eosdem ciues et mercatores Zneinenses amodo et deinceps non vexetis neque impediatis quauis stacione ab eorum via recta per *Labiszyn, Lisowo, Myslowice, Roiewo* (s) et *Blinno* in eundo versus Torun et abinde redeundo, faciendo (s). Datum Gnezne sabbato proximo ante diem s. Viti, anno Domini 1429, nostro sigillo presentibus subappenso. — Relacio reuerendi patris episcopi Poznaniensis.

Z potwierdzenia króla Kazimirza Jagiellończyka z r. 1466 na sejmie piotrkowskim, przechowanego w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Żnin*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

505. 1429. die 29. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Bninski castellano Gnesnensi CCCCXC marcas in villis *Krosno* et *Żabno* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia magnifici Petri Bnynski, castellani Gneznensis, nobis sincere dilecti, que nobis exhibuit, et imposterum adaucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, volentes igitur ipsum horum intuitu graciarum nostrarum prosequi

fauoribus et ad nostra obsequia de prompto reddere prompciorem, sibi villas nostras *Crosno* et *Sabno* [1]) in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi sitas, quas a nobili Przethpelko herede de *Stanschow*, filio olim magnifici Mosticzij de eadem *Stanschow* castellani Posnaniensis, in quingentis minus decem marcis monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam computando, nostro consensu et voluntate liberauit et exemit, dedimus, donauimus, tenoreque presencium damus, donamus et in dictis quingentis minus decem marcis numeri et monete predictorum ad tempora vite sue vltima et extrema inscribimus et largimur, cum omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, campis, borris, syluis, nemoribus, aquis, lacubus, piscinis, piscaturis, molendinis et ipsorum emolumentis, paludibus, mellificijs et generaliter cum omni iure et dominio tenendas, habendas, vtifruendas pacifice et quiete possidendas ad tempora vite sue vltima, vt prefertur; post mortem vero ipsius et obitum successores Petri predicti castellani Gneznensis dictas villas *Crosno* et *Zabno* tenebunt pacifice et possidebunt tamdiu, quousque ipsis per nos vel successores nostros dicte quingente minus decem marce numeri et monete predictorum plenarie et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dictarum villarum possessio ad nos et successores nostros redibit et reuertetur pleno iure: stacionibus nostris solitis in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Datum Poznanie feria quarta ipso die sancti Petri apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 140, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Krosna*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.
Żabno, dziś wieś tej nazwy leży w pow. szremskim, ale dawniej były dwa *Żabna*, jedno w woj. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim, drugie, wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskiem. O któremby Żabnie w niniejszym dokumencie mowa była, wiedzieć nie mogę.

506. 1429. die 29. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Bniński castellano Gnesnensi CCCXXII marcas in oppido *Mosina* et villis *Pożegowo* et *Sowiniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russiae, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate et accepte fidelitatis studiosa obsequia strenui Petri Bnynszki castellani Gneznensis, militis grate nobis dilecti, quibus nobis multipliciter placere meruit et in futurum aucto fidelitatis

studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra continuo reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Moszina* cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi sitis, in tricentis viginti duabus marcis numeri et monete Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, a nobili Przetpelco, herede de *Stanschewo*, filio olim Mosticzij de eadem *Stanschewo* castellani Poznaniensis concessimus exemere et liberare, quas iam de facto liberauit et exemit, nostro tamen consensu et voluntate ad id accedente speciali. Volentes igitur dictum Petrum castellanum Gneznensem de predictis tricentis viginti duabus marcis numeri et monete predictorum, in quibus dictum oppidum *Moszina* villasque *Poszegowo* et *Sowynyecz*, sic vt prefertur, liberauit et exemit, reddere cerciorem, sibi oppidum predictum cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*, prout in metis et granicijs ipsorum longe lateque et circumferencialiter limitate existunt et distincte, de innata nostre celsitudinis clemencia ad vite terminum ipsius vltimum et extremum damus et concedimus tenendum, habendum, vtifruendum cum omnibus et singulis ipsius oppidi et villarum vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus, censibus, agris, pratis, borris, syluis, gaijs, rubetis, virgultis, nemoribus, lacubus, fluuijs, fluminibus, piscinis, piscaturis, molendinis et ipsorum emolumentis et generaliter cum omnibus attinencijs, pertinencijs, quomodolibet ad dictum oppidum *Moschina* et villas spectantibus, per eundem Petrum Bnynszky castellanum Gneznensem ad tempora vite sue vltima, vt prefertur, pacifice possidendum. Post mortem vero dicti Petri et obitum successores ipsius legitimi dictum oppidum *Moschina* cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*, cum omnibus ipsorum pertinencijs, coherencijs et connexis vniuersis tenebunt, habebunt et pacifice possidebunt tamdiu, quousque ipsis dicte tricente viginti due marce plenarie per nos vel successores nostros et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos et successores nostros redibit et reuertetur pleno iure: stacionibus nostris in omnibus semper saluis. Racione cuius donacionis idem Petrus vnum domum ligneam cum propugnaculis alias *s pothszambiczin* (s) in insula oppidi predicti *Moschina* edificare pro nobis tenebitur aliaque edificia pro posse suo reformabit. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum Poznanie feria quarta ipso die sancti Petri apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 139, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Mosina* miasto, *Pożegowo* i *Sowiniec* wsie w pow. śremskim.

507. 1429. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus archiepiscopus Gneznensis cum Spitcone et Iacussio de *Godawy* villas *Chomentowo* et *Dobrilewo* villa *Godawy* commutat.

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus pariat detrimentum, alta regum et principum decreuerunt consilia, ea literarum apicibus et testium annotacione perhennarj, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostram prelatorumque et baronum nostrorum personaliter accedens presenciam, reuerendus in Christo pater, dominus Albertus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, cum pluribus de suo capitulo prelatis et canonicis, ex vna, et nobiles Spythko et Iacussius germani de *Godawy*, fideles nostri, partibus ab altera, recognouerunt et fassi sunt publice, se fecisse mutuo et ad inuicem talem permutacionem villarum et hereditatum ipsorum, videlicet *Godawy*[1]) predicte Iacussij et Spythkonis pro duabus hereditatibus mense archiepiscopalis Gneznensis, videlicet *Chomanthowo* et *Dobrilewo*[2]) in districtu Zneynensi consistentibus et iacentibus. Quamquidem hereditatem *Godawy* prefati Iacussius et Spythko coram nobis bona et matura deliberacione prehabita et consilio amicorum suorum premisso, domino prefato Alberto archiepiscopo et mense ipsius ac suis successoribus archiepiscopis Gneznensibus iusto et vero permutacionis tytulo pro prefatis hereditatibus *Chomanthowo* et *Dobrilewo* resignauerunt perpetue et in ewm, cum pleno iure et dominio, quibus ipsam soli tenuerunt et possederunt, nichil iuris aut dominij pro se et suis successoribus penitus reseruantes in eadem, necnon cum omnibus et singulis vtilitatibus, prouentibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, pascuis, campis, borris, gaijs, siluis, virgultis, mericis, pomerijs, flumijs, aquis et aquarum decursibus, molendinis et emolimentis, attinencijs, pertinencijs, obuencionibus et appendijs vniuersis, que in ipsa hereditate nunc sunt et in futurum per industriam humanam possent adinvenirj et prout in suis metis in longum, latum et circumferencialiter distincta existit et limitata, per prefatum dominum Albertum archiepiscopum et successores suos ac mensam suam archiepiscopalem Gneznensem prefatam hereditatem tenendam, habendam, vtifruendam, permuttandam et ad vsus suos beneplacitos conuertendam ac pacifice et quiete imperpetuum possidendam. Promiserunt nichilominus coram nobis prefati Iacussius et Spythko germani, dictam hereditatem *Godawy* prefato domino Alberto archiepiscopo expedire et exbrigare ab omnibus eorum proximioribus et quelibet impediente seu impedire volente sub pena ducentarum marcarum. Nos itaque dictam permutacionem ab vtraque parte et resi-

gnacionem ratam et gratam habentes, ipsam in omnibus suis punctis, condicionibus, articulis et clausulis ratificamus, gratificamus, confirmamus et approbamus tenore presencium mediante, decernentes ipsam robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum Poznanie feria secunda infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Stanislao Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis et strennuis: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Andrea de *Domaborz* Kalisiensi pallatinis, Iohanne de *Lichin* castellano Sremensi et Petro Cordebog succamerario Poznaniensi, testibus ad premissa. Datum per manus (reuerendi) in Christo patris, domini Iohannis episcopi Wladilauiensis, cancellarij et venerabilis Wladislaj de *Oporow* decretorum doctoris, prepositi sancti Florianj ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 69 v. i fol. 70.

[1]) *Godawy*, wieś w pow. szubińskim.
[2]) *Chomentowo* i *Dobrylewo*, wsie w pow. szubińskim

508. 1429. die 15. mensis Iulii, in *Kolo*.

Wladislaus II. rex Poloniae, villam *Wielichowo*, mensae episcopalis Posnaniensis propriam, iure Theutonico Magdeburgensi regi iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Syradie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, quomodo per reuerendum patrem, dominum Stanislaum Dei gracia episcopum Poznaniensem, sincere nobis dilectum, oblata nostre celsitudini peticio continebat, quatenus villam mense sue episcopalis Poznaniensis, *Wyelichowo*[1]) wlgariter nuncupatam, in terra Maioris Polonie et in districtu Costinensi sitam, iure Theutunico, quod Maidburgense dicitur, erigi et transferri dignaremur. Nos itaque habito diligenti respectu ad preclare et constantis deuocionis merita eiusdem domini Stanislai episcopi et pure fidei insignia, quibus maiestati nostre complacuit et adhuc complacere poterit aucto fidelitatis studio prestancius in futurum, volentes itaque ipsum specialium graciarum nostrarum fauoribus reddere consolatum et ad nostra obsequia allicere continuo

prompciorem, peticionibus ipsius annuentes, sibi et successoribus suis legittimis ciuitatem seu opidum de villa predicta *Wyelichowo* iure Maidburgensi predicto, nomineque et vocabulo eodem *Wyelichowo* appellandum, plenam damus erigendi tenore presencium facultatem, sine tamen preiudicio aliarum ciuitatum nostrarum regalium circumuicinarum. In quo quidem opido *Wielichowo* forum septimanale singulis ferijs tercijs in qualibet septimana, forum autem annuale semel in anno, videlicet in die sancte Trinitatis perpetuis temporibus instituimus, ponimus et celebrari decernimus per presentes: dantes potestatem et plenam libertatem omnibus et singulis mercatoribus et hominibus vtriusque sexus ad dictum opidum *Wyelichowo* cum ipsorum rebus et mercancijs veniendi, res et mercancias ipsorum cuiuscumque generis, ponderis vel speciei fuerint, vendendi, emendi, comutandi ac secundum beneplacitum ipsorum disponendi, et ad propria dispositis vel non dispositis reddeundi. Decernentes ipsos in accedendo et recedendo nostra potiri securitate et conductu. Mandantes omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, burgrabijs, procuratoribus et alijs officialibus quibuscumque regni nostri, eorumque vicesgerentibus et presertim terre Maioris Polonie, quatenus ipsos mercatores et homines vtriusque sexus ad dictum opidum *Wyelichowo* et ad predicta fora annualia et septimanalia venientes, cum ipsorum rebus et mercancijs libere et sine aliquo impedimento ire et redire, stare et morari, prout ipsis eorum necessitas perswaserit, permittant et permiti faciant gracie nostre sub obtentu et alias talibus in omnibus punctis et clausulis vti iuribus, priuilegijs, conswetudinibus, immunitatibus et obseruancijs eidem ciuitati *Wyelichowo* concedimus, quibus ciuitates nostre Poznania et Costan et alie in Maiori Polonia vtuntur, perfrui et gaudere. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in *Colo* feria sexta ipso die Diuisionis sanctorum apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus ibidem: reuerendissimo et reuerendis in Christo patribus, dominis: Alberto archiepiscopo Gneznensi et primate, Iohanne Wladislawiensi et Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis, strennuis et nobilibus viris: Sandiwegio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iarando de *Brudzewo* Iuniwladislawiensi palatinis, Cristino de *Coszyeglowy* castellano Sandecensi et alijs quampluribus fidedignis. Datum per manus reuerendi patris, domini Iohannis episcopi Wladislawiensis predicti, cancellarij et venerabilis ac egregij Wladislai de *Opporowo* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem venerabilis et egregij Wladislai de *Opporowo* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej. Po pieczęci pozostał tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu.

[1]) *Wielichowo*, miasteczko w pow. kościańskim.

509. 1429. die 29. mensis Septembris, in *Wągrowiec*.

Adolphus abbas et Henricus prior monasterii de *Wągrowiec* privilegium erectionis ecclesiae parochialis de *Wągrowiec* de a. 1381 transcribunt.

R. Adolphus abbas, Henricus prior monasterij Wengrouicensis transumują dokument Ewerarda opata łekneńskiego z r. 1381, dotyczący fundacyi kościoła parafialnego w *Wągrowcu*,[1]) na wniosek plebana Macieja Gołąbka. Potwierdzając całą fundacyę, nadają nadto plebanom plac leżący pomiędzy plebanią a mieszkaniem rybaka plebańskiego, na którym może osadzić zagrodnika (*hortulanum*), oraz dozwalają cięcia drzewa z lasu, w którym mieszczanie wągrowieccy wolny wręb posiadają. In monasterio *Wongrowiecz* in die s. Michaelis archangeli. Testes: Petrus de *Popowo* iuratus in *Wangrowecz*, Andreas Iohannis molendinatoris de *Straszewo*, presbyteri, Gregorius de *Zbyszewiec*, Nicolaus de *Plenskowo* heredes, Dobeslaus de *Bukowie*, Barthossius de *Langowo* sculteti, Iohannes Sesth sutor, Martinus Budych, Nicolaus Iasch oppidani de *Wangrowecz* et Petrus sutor.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1633.

[1]) *Wągrowiec*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.

510. 1429. die 29. mensis Octobris, Siradiae.

Iudicii terrestris Siradiensis decretum de scultetia in villa *Rzeszotarzów*.

Nos Petrus de *Wydawa* iudex et Swantheslaus de *Zawada* subiudex terre Syradiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod regali in iudicio in nostra et aliorum dominorum infrascriptorum presencia constitutus nobilis vir . . . . de *Brzycow* et Petrus filius domini iudicis de *Wydawa* pro dominis p . . . . . . Przybislao et Borcone . . . . fideiusserunt, quod nunquam dominum archiepiscopum nisi iuris terrestris ad prescriptum pro resignacione supradicta scilicet scoltecie in *Rzeszotharzow*[1]) quam diu durat prescripcio domine vidualis aut . . . . alias ad dampna inde sequencia eidem domino archiepiscopo se subdiderunt. Harum nostra quibus sigilla sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Syradie die sabbati in crastino beatorum Symonis et Iude apostolorum in terminis loco colloquij generalis celebratis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus magnificis, strenuis, nobilibusque viris dominis: Petro de *Pyeskowa skala* succamerario Cracouiensi, capitaneo Syradiensi, Iacobo de *Conyeczpole* palatino, Martino de *Calinowa* castellano, Thomkone Schelwa de *Ianowice* succamerario, Choczemiro Garnisz de *Susecsyce*

vexillifero et Nicolao de *Grandi* notario generali, dignitarijs terre Syradiensis ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 388), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczątkami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) Zapewne *Rzeszotarzewo*, wieś w pow. babimojskim.

511. 1429. die 18. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Stephanus braseator mediam marcam annuam altaris ad s. Sigismundum in ecclesia Calissiensi ad s. Nicolaum dotandi gratia vendit.

Nos consules ciuitatis Calisiensis: Nicolaus Radost, proconsul, Nicolaus Gothardi, Martinus sartor, Wenceslaus Hampel, Iacobus institor et Petrus doleator, recognoscimus tenore (presencium), quibus expedit, vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta Nicolai Weis sellatoris, Ianussij Keseling rasoris, Ianussij Hanuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Nicolai Winczig, Nicolai Koczsch et Pyotraschconis Zeyboth, coram Ianussio Berich aduocato, constitutus personaliter in bannito iudicio prouidus Stephanus braseator, libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, resignauit rite racionabiliterque mediam marcam annui census monete communis in et super domo sua in plathea Monatorum, retro domum Iohannis *passnyk* sita, soluendam atque dandam annis singulis super festum beati Michaelis discreto Iohanni clerico, olim Iaczkonis filio, pro altari beati Sigismundi in ecclesia sancti Nicolai vel altero eiusdem altaris altariste pro tempore existenti, de anno ad annum tamdiu, quousque predictus Stephanus braseator aut ipsius successores legitimi eundem censum medie marce consimilibus septem marcis cum media monete communis, dum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint reemendum, censu tamen persesso secundum computum temporis primitus integraliter persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Calis feria sexta ante festum sancte Elisabeth anno Domini millessimo quadringentesimo vicesimo nono.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kollegiaty kaliskiej, który był niegdyś opatrzony dwiema pieczęciami. Pierwsza, znacznie uszkodzona, to pieczęć miasta Kalisza (radziecka); po drugiej (ławniczej) pozostały tylko paski pargaminowe.

512. 1429. die 28. mensis Decembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Grabowa* cum Barbara consorte Nicolai Storbark, civis Posnaniensis, villam *Luboń* villa *Rozdziałowo* commutat.

R. Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis, zatwierdza wieczystą i bezwarunkową zamianę wsi *Luboń,*[1]) którą Mikołaj z *Grabowa* dał Barbarze, żonie Mikołaja Storbarka, mieszczanina poznańskiego, za wieś *Rozdzalowo,*[2]) w pow. kaliskim leżącą, wraz z wszystkiemi przynależytościami, i przydatek 200 grzywien szerokich groszy praskich, liczby polskiej, które Mikołaj Storbark ze swojej strony dodał. Poznanie feria quarta ipso die Innocentum. Testes: Barthossius de *Gostin,* Stanislaus de *Camyenyewicze,* Thomas de *Gadky,* Martinus de *Golina,* Nicolaus de *Lubathowo,* Andreas de *Pyotrowo.*

Z oryginału pargaminowego przechowanego w archiwum miasta Poznania N. 39, u którego na niciach z zielonego jedwabiu, wisi pieczęć wyobrażająca herb Zarembę i napis otokowy: S. Martini de Slawsko.

[1]) ***Lubonia,*** **wieś niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par.** ***Poniec.***
[2]) **Może wieś** ***Rożdżały*** **w pow. kaliskim, par.** ***Tłokinia.***

513. 1430, die 6. mensis Iunii, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Nicolao Raczkowski sculteriam in villa *Smolsko* XL marcis vendit.

In nomine Domini amen Albertus Dei gracia sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, presentibus et futuris, quomodo probitate nobilis Nicolai Raczkowski diligenter considerata, que ipsum ad nostra et ecclesie nostre Gnesnensis seruicia, tam in causis iudiciorum, quam in alijs obsequijs perutilem reddidit, sibi tanquam benemerito et sue legitime posteritati sculteciam in *Smolsco,*[1]) pronunc nulli penitus obnoxiam, quam quondam iuris ordine seruato, de manibus nobilium Strachoccy acquisiuimus et euicimus realiter cum effectu, fratrum nostrorum de capitulo nostro Gnesnensi assensu et ratihabicione accedente, pro quadraginta marcis, videlicet triginta tribus marcis in latis grossis Pragensibus, et septem marcis in moneta communi numeri Polonicalis, cum omnibus et singulis eiusdem scultecie vtilitatibus et prouentibus, puta duobus laneis agrorum, pratis ad ipsos laneos et sculteciam pertinentibus, tercio denario iuramentorum et cuiuslibet rei iudicate, duobus hortulanis et vna taberna, et cum alijs generaliter fructibus et vsibus vniuersis vendimus, per ipsum Nicolaum ac suos legitimos posteros tenendam, habendam ac pacifice possidendam et in vsus suos beneplacitos conuertendam, donandam, a se alienandam, persone tamen nobis aut suc-

cessoribus nostris placibili. Seruicia more aliorum scultetorum nostrorum exhibere tenebitur.

Teka Naruszewicza 15 N. 17 ex inventario capit. Gnesnen., gdzie domieszczony jest jeszcze następujący dodatek:

„Emanauit priuilegium sub data Gnesne feria tercia festiuitatis Pentecostes, anno 1430. Continet hec hereditas mansos agri 17, ex his possessi 11 cum medio, deserti vero quinque. De quibus omnibus, tam de desertis, quam ipsis possessis soluunt coloni de laneo census pro festo s. Martini per marcam, per duos capones, per mediam sexagenam ovorum, per 12 choros auene censualis, auene vero *rzepnego* per duos choros duntaxat de laneis possessis. Deserti vero isti suprascripti mansi omnes per ipsos incolas coluntur. Taberne sunt duo possesse, habentes hortos et prata, agrum non habent, soluunt per fertonem. *Wiecznego* omnes kmethones cum aduocato pro toto anno dant tres fertones. Item de stacione more aliarum villarum de laneo per duos gallos reddunt. Pro primo reuerendissimi domini in *Uniejow* ingressu dant pecus valoris 24 gr. vel pecuniam. Laborabant de laneo pro antiqua consuetudine duos dies in septimana iunctim; nunc vero quilibet eorum suo curru et iumentis priuatis. Precantur secundum veterem consuetudinem seruari. Granicies habent cum hereditatibus nobilium suntque cum quibusdam scopuli notabiles, cum alijs vero non sunt, maxime vero cum heredibus de *Psary, Zimotki, Balice, Skrzynki* opus est renovacionis granicierum, nam nobiles dictarum hereditatum moliuntur aliquam partem bonorum archiepiscopalium adimere, negantque in propria archiepiscopali hereditate pascua et ligna incolis ville *Smolsko.*

[1]) *Smólsko* wieś w pow. tureckim, par. *Boleszczyn.*

514. 1430. die 28. mensis Iunii, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* palatino Calissiensi CCXL marcas in villa *Podstolice* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo consideratis et inspectis fidelibus et costantibus obsequijs magnifici Andree de *Domaborz,* palatini Kalissiensis, sincere dilecti, quibus nobis propter suarum virtutum merita complacuit et in futurum prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villam nostram *Podstolice,*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Kczinensi sitam, de manibus et tenuta nobilium

Petri et Pauli Schaffroth de *Szobtszouicze* in ducentis quadraginta marcis monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, liberandi et eximendi plenam concessimus facultatem, quam iam de facto liberauit et exemit. Volentes igitur dictum Andream palatinum de dictis ducentis quadraginta marcis assecurare et reddere cerciorem, sibi ipsas in et super villa predicta *Podstolice* damus, donamus, inscribimus et largimur, redditibus, coherencijs, attinentijs et pertinencijs vniuersis, censibusque, allodijs, agris, pratis, campis, syluis, borris, gaijs, rubetis ac montibus, mericis, piscinis, molendinis, lacubus, tenebit, habebit, vtifruetur quiete et pacifice possidebit, quousque sibi aut successeribus suis legittimis dicte ducente cum quadraginta marcis per nos vel successores nostros plene et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte villae *Podstolicze* possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure. Nostris tamen iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Gnezne feria quarta in vigilia Petri et Pauli apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. — Relacio venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 8 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Podstolice* dziś w pow. kcyńskim nie istnieją; natomiast istnieją jedne w pow. chodzieskim, drugie w pow. szredzkim; lecz do którychby się nasz przywilej odnosił, wiedzieć nie mogę.

515. 1430. die 1. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Martino de *Sławsko* castellano Posnaniensi D marcas in oppido *Uście* et villis adiacentibus inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo perpendentes grata et studiosa obsequia et multiplicum meritorum constanciam, quibus maiestati nostre, magnificus Martinus de *Sławsko*, castellanus Posnaniensis, miles noster sincere dilectus, placere meruit et in futurum aucto fidelitatis ipsius studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Uszcze*,[1]) wlgariter nuncupatum, in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi situm, cum villis ad ipsum spectantibus, videlicet *Rathaie, Zelygnew, Poddanyno, Chrostow, Nowawyesz* et *Smylowo*,[2]) que nunc ibidem sunt et que in futurum ipsius cura sollicitudinis in locis desertis districtus dicti oppidi seu infra metas eiusdem de noua radice

erigi poterint et locari, de manibus strenui Petri Cordebog subcamerarij Poznaniensis in quingentis marcis monete communiter in regno currentis eximere et liberare indulsimus et tenore presencium indulgemus. Quodquidem oppidum cum villis ad ipsum spectantibus, prefatus Martinus cum suis successoribus in dictis quingentis marcis monete et numeri Polonicalium, cum omnibus ipsorum censibus, fructibus, redditibus, molendinis et eorum emolumentis, agris, pratis, campis, syluis, nemoribus, boris, gaijs, venacionibus, piscinis, piscaturis et generaliter cum dicti oppidi et villarum ad ipsum spectancium vtilitatibus et prouentibus vniuersis tenebit, habebit, vtifruetur ac quiete et pacifice possidebit tamdiu, quousque sibi aut proximioribus suis dicte quingente marce per nos aut successores nostros integraliter fuerint persolute; quibus solutis possessio dicti oppidi et villarum ipsius ad nos et successores nostros reuerti debet pleno iure. Stacionibus tamen nostris regalibus, nobis de ibidem dari solitis, in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Lancicia ipso die ad Vincula santi Pdtri apostoli, feria tercia, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 9. z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Uście* miasto niegdy w wojew. i pow. poznańskim.

[2]) Wsie tu wymienione leżały niegdy wszystkie w woj. i pow. poznańskim, i tak *Rataje* w par. św. Jana, *Podanin* w par. *Chodzież*, *Chrostowo* w par. *Objezierze*, *Nowawieś* w par. *Cztopa*, wreszcie *Smiełowo* w par. *Szamotuły*. Tylko wieś *Żeligniew* oddawna w pow. poznańskim nie istnieje.

516. 1430. die 10. mensis Augusti, in *Wolborz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Samborio de *Małochów* venatori Calissiensi locandi villam *Moków* iure Theutonico Sredensi dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Vladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, quomodo volentes thezauros regni nostri vberius ampliare, et in bonis nostris condicionem facere meliorem, nobili Schamborio de *Malochow*, venatori nostro Kalissiensi fideli dilecto, villam in noua radice silue *Mokow*,[1]) ad quadraginta mansos se duntaxat extendentem,

pro nostra maiestate extirpare, erigere et locare dedimus et concessimus. Racione cuius locacionis attentis eiusdem Schamborij fidelibus obsequijs et pure fidei meritis, quibus nostre celsitudini complacuit et adhuc aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere in futurum, volentesque ob hoc ipsum gracia prosequi speciali ac ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi et suis successoribus in dicta nostra villa per eum collocanda, quatuor mansos liberos, quos ex dictis quadraginta mansis poterit eligere meliores et sextum denarium omnium censuum et tercium penarum et cuiuslibet rei iudicate racione scultecie, quam ibidem habebit, damus, donamus, assignamus et largimur tenore presencium mediante per ipsum et suos successores legittimos tenendum, habendum et perpetuis temporibus pacifice possidendum, necnon donandum, commutandum, vendendum, alienandum et in vsus beneplacitos conuertendum, prout sibi et suis posteris vtilius videbitur expedire. Racione cuius scoltecie prefatus Schamborius et sui posteri duobus sagittarijs in duobus equis ad quamlibet regni expedicionem nobis et nostris successoribus obsequi tenebuntur. Vt autem eadem villa eo cicius valeat collocari et hominum presencia adimpleri, omnibus kmethonibus, tabernatoribus et incolis ville predicte ab omni censuum, stacionum, laborum et quarumlibet exaccionum solucione a data presencium ad duodecim annorum decursum plenam tenore presencium concedimus libertatem; quibus elapsis quilibet kmetho de vno manso nobis singulis annnis vnam marcam latorum grossorum pro censu in festo sancti Martini et quatuor pullos in festo Assumpcionis beate Marie virginis et mediam sexagenam ovorum soluere in festo Pasce sit astrictus, de quibus ipse Schamborius et sui posteri sextam partem cum omnibus vtilitatibus et prefatis suis quatuor mansis parandis et fiendis, quibuscumque vocitentur nominibus, tenebunt in evum et habebunt pacifice et quiete. Quam quidem villam sic locandam de iure Polonico in ius Theutonicum, quod Sredense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, remouentes abinde omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque perturbare consueuerunt. Eximimus insuper et perpetuo liberamus incolas dicte ville ab omnium palatinorum, castellanorum, subcamerariorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum regni nostri, necnon officialium et ministerialium eorundem (iurisdiccione), vt coram ipsis citati pro causis quibuscumque respondere minime sint astricti; sed dicti incole coram suo sculteto, scultetus vero coram nobis aut iudice nostro generali, dum per literam nostram, sigillo nostro munitam, et hoc dum in reddenda iusticia negligens repertus fuerit et remissus, fuerit citatus, tunc non aliter, quam suo iure Theutonico de se querulantibus respondebunt. Cui sculteto in metis dicte ville omnes causas, tam magnas, quam paruas, necnon super homicidijs, furtis, membrorum mutilacionibus et quibusuis alijs enormibus excessibus plenam sentenciandi, pronunciandi, condempnandi, plectendi et puniendi tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutonicum in omnibus suis punctis et clausulis ac condicionibus postulat et requirit: stacionibus,

poradlne ac alijs iuribus nostris regalibus nobis per omnia semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum et datum in *Woyborz* feria quinta ipso die sancti Laurencij martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis Iohanne Vladislauiensi, cancellario regni Polonie, Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis et nobilibus: Petro de *Pyeschkowa scala* Cracouiensi, Andrea de *Lubin* Dobrinensi, Andrea Donyn Brestensi et Thoma Scheliga Syradiensi subcamerarijs nostris, fidelibus dilectis. Datum per manus venerabilis Iohannis episcopi Vladislauiensis, cancellarij predicti, et Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi Lanciciensis, regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Teka Naruszewicza 15 N. 10, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć wielka królowska w zwykłym wosku zawieszona na sznurku z czarnego, białego i czerwonego jedwabiu.

[1]) *Moków*. Dziś wieś tej nazwy w księstwie poznańskiem nie istnieje.

517. 1430. die 2. mensis Octobris, Posnaniae.

Heredes de *Górka* collegio vicariorum ecclesiae cathedralis Gnesnensis IV marcas annuas ex villa *Czerniejewo* conferunt.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Dobrogostius de *Schamotuli* subcamerarius Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam wenerabilis ac nobiles viri, domini: Nicolaus cancellarius Poznaniensis necnon canonicus Gneznensis ecclesiarum, ac Lucas et Wyschotha nepotes sui germani, heredes in *Gorka*, zelo pye deuocionis accensi, animaduertentes, quod nihil nascendo ad mundum attulerint, nichilque de hac carne exuti cum eis traxerint, nisi virtutes et bona opera, que vnumquemque, prout in vita gesserit, in morte consecuntur, honorabilibus viris, dominis, toti communitati seu collegio vicariorum ecclesie Maioris Polonie predicte Gneznensis quatuor marcas census annui monete currentis ac numeri Polonicalis, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super media villa ipsorum *Czirznewo*,[1]) in dextra manu, quo transitur de ecclesia sancti Iohannis versus Gneznam, et hoc in centum sexgenis grossorum latorum monete Pragensis, sexaginta grossos in quamlibet sexagenam computando, dederunt, donauerunt et inscripserunt coram nobis rite et racionabiliter perpetuo resignauerunt. Quasquidem quatuor marcas monethe et numeri predictorum census, vt premittitur, annui, prefati domini Ncolaus cancellarius ac Lucas et Wyschota sui nepotes prefatis dominis vicarijs annis singulis festis sin-

gulis Natiuitatis Domini venientibus, ipsorumque legittimi successores soluere debent perpetuo et tenentur dictas quoque quatuor marcas eisdem dominis vicarijs aut eorum procuratori, qui pro tempore fuerit, realiter et cum effectu presentare. Quodquidem collegium vicariorum Gneznensium racione eiusdem donacionis per ipsum dominum Nicolaum cancellarium ac ipsius nepotes factum (s) perpetuis temporibus singulis Quatuortemporibus per omnia singulis annis obligati decantare alta voce in eadem ecclesia Gneznensi seu in choro exequias, primo vigiliarum vesperes et expost vigilias Nouem leccionum cum oracionibus consuetis ac oracione speciali dicti Domini Nicolai cancellarij, dum viuit in humanis, pro peccatis, et post cum dominus Deus de hac vita in vitam eternam duxerit ac separauerit, pro anima ipsius astricti et obligati decantare, et consequenter missam Requiem decantare. Hoc perfecto ipsi domini vicarij sint obligati post quelibet Quatuortempora per annum perpetuis temporibus tricessimam seu triginta missas continuando simul vel successiue adimplere; alias si in aliquo ipsi domini vicarij essent negligentes, extunc ipsi domini heredes prenominati census arrestare possunt et domino archiepiscopo et capitulo suo Gneznensi publicare ac manifestare pro supplecione, quatenus . . . . . dictos vicarios ad supplecionem compellerent. Hoc completo census predicti libere et sine impedimento ipsis vicarijs dari et solui debebuntur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria secunda proxima ante festum sancti Francisci confessoris, anno Domini millessimo quadringentesimo tricesimo. Presentibus strenuo et nobilibus viris, dominis: Petro Cordebog subcamerario Poznaniensi, Stanislao Obirmuth subpincerna Kalisiensi, Wyschotha de *Mylino*, Nicolao de *Zempolicze*, Iacussio de *Wirschuczino* et Nicolao de *Cobilniky*, testibus circa premissa.

Z zatwierdzenia Wojciecha arcybiskupa gnieźnieńskiego w oryginale pargaminowym w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 408).

[1]) Zapewne dzisiejsze *Czerniejewo* miasto w powiecie gnieźnieńskim.

518. 1430. die 16. mensis Octobris, Posnaniae.

Lucas de *Gorka* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Martinum et Beatricem coniuges Źernicki capitulo cathedrali Posnaniensi VI marcas annuas ex bonis *Żerniki* C marcis vendidisse.

Litere Luce de *Gorka* castellani Posnaniensis et capitanei Maioris Polonie super inscripcione summe capitalis centum marcarum pecunie Polonicalis per Martinum Zernicki et Beatricem consortem suam, generosi Alberti Policki, notarij terrestris Posnaniensis filiam, super bonis *Zerniki*[1]) ex censu annuo sex marcarum capitulo Posnaniensi recognita, que summa

de villis *Losieniecz* et *Sarp*[2]) districtus Gnesnensis est leuata et in predicta bona *Zerniki* translata. Sub actum in castro Posnaniensi feria secunda post festum s. Heduigis electe, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo.

Teka Naruszewicza 15 N. 13 ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Żerniki*: pięć miejscowości tej nazwy istniało niegdy w Wielkopolsce, mianowicie *Żerniki* miasto w wojew. kaliskiem, pow. kcyńskim; *Żerniki* wieś w wojew. i pow. kaliskim; *Żerniki* wieś w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim; *Żerniki* wieś w wojew. i pow. poznańskim, par. *Tulce*; wreszcie *Żerniki* wieś w wojew. i pow. poznańskim, par. *Łukowo*.

[2]) *Łosieniec* wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
Sarbia, wieś również niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.

519. 1431. die 3. mensis Ianuarii, in *Opatów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Iohanni Iolda carpenario molam aquariam ad castrum *Opatów* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc gesta humana solerter ad noticiam futurorum deducuntur, dum vt robur fidei in futurum detineant, testimonio scripturarum commendantur, proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, quod attendentes periciam in arte carpentaria laboriosi viri Iohannis Iolda appellati et multimoda seruicia sua, que nobis et prius predecessoribus nostris in castellania Oppatouiensi exhibuit et in futuro paratum se offert prestancius exhibere, horum et aliarum suarum probitatum intuitu volentes ipsum reddere de nostra gracia speciali consolatum et ad ipsa seruicia nostra magis obligatum, sibi et suis legittimis successoribus ex ipso per lineam masculinam duntaxat descendentibus, molendinum nostrum nowm, nulli penitus obnoxium, ipsius Iohannis Iolde proprijs manibus et impensis solempniter et artificiose superadditis rotis, vna farine et alia textorum wlgariter *folyusch* laboratum, constructum et perfectum, in piscina inferiori per nos de nouo erecta et parata inter castrum *Oppatow* et villam *Troyanow*[1]) in fluuio *Czenya* iacente, cum tercia metreta emolimentorum cuiuslibet grani in eodem molendino molendi et tercio denario de rota textorum proueniente, pro nobis et successoribus nostris duabus metretis similibus et duobus denarijs primitus reseruatis, de ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum de capitulo Gneznensi, iure hereditario dedimus, donauimus et tenore presencium damus et donamus, per ipsum Iohannem Iolda et suos successores suprascriptos prefatum molendinum cum predictis tercia metreta emolimentorum et tercio denario de rota textorum tenendum, habendum ac pacificie et quiete possidendum temporibus perpetuis et in ewm, nec-

non commutandum et vendendum persone tamen nobis placibili et accepte. Racione cuius donacionis sibi facte sepedictus Iohannes Iolda et sui successores omnes rimas et ruinas edificiorum et tectorum castri nostri *Oppatow* iamdicti vnacum alijs molendinatoribus castellanie eiusdem Oppatouiensis tenebuntur tociens, quociens necessitas huiusmodi edificiorum id exposcat, reparare. In casu vero, quo successores predicti eiusdem Iohannis Iolda per lineam masculinam ex ipso descendentes, defecerint seu decreuerint, extunc volumus, quod presens donacio nostra eiusdem molendini sibi facta, cum totali iure et proprietate sua ipso facto ad nos et successores nostros deuoluatur viceuersa, quolibet impedimento proculmoto. In quorum testimonium nostrum et eiusdem capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in castro nostro *Oppatow* predicto, feria quarta infra octauas Circumcisionis domini nostri Iesu Christi, anno eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Presentibus honorabilibus, discretis et nobilibus viris: Iohanne cancellario Gneznensi, Sandywogio Lanciciensi, Ianussio Kurzelouiensi archidiaconis collegiatarum, Sandywogio Kottwicz in *Solcza*, Iacobo in *Zlotkowo* notarijs, rectoribus parrochialium ecclesiarum, Wlodkone de *Czarncza*, Sandywogio Rozust de *Psary*, armigeris diocesis nostre Gneznensis et alijs pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 404), opatrzony jest dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku, znacznie uszkodzonemi, zawieszonemi na sznurach z zielonego i pąsowego jedwabiu. Pierwsza podługowata jest piękna pieczęć tronowa Wojciecha Jastrzębca arcybiskupa gnieźnieńskiego, druga okrągła jest wielka pieczęć kapituły gnieźnieńskiej z XIII wieku.

[1]) ***Opatówek*, miasteczko w pow. kaliskim.**
***Trojanów*, wieś w pow. kaliskim, par. *Opatówek*.**

520. 1431. die 26. mensis Februarii, in *Szydłów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni de *Kalinowa* D marcas in villa *Maciejewo* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attentis fidelibus seruicijs et olim grate fidei meritis, quibus nobis strenuus Iohannes de *Calinowa*, sincere nobis dilectus, complacuit et in futurum complacere poterit, horum intuitu volentes (ipsum) gracia prosequi spieciali, sibi et suis successoribus quingentas marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super villa nostra in districtu Calissiensi, dicta *Maczewo*,[1]) dedimus, donauimus et inscripsimus, damus, donamus et inscribimus tenore presencium mediante, per ipsum habendum, tenendum, possidendum et vtifruendum tamdiu, quousque predicte quingentę marce sibi

per nos aut nostros successores fuerint persolute integraliter et ex toto; quibus solutis predicte ville possessio ad nos aut nostros successores redibit pleno iure, iuribus et stacionibus nostris semper (saluis). Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Schidlow* feria secunda post dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 42 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

[1]) Zapewne *Maciejewo;* ale dziś wieś tej nazwy w pow. kaliskim nie istnieje. Stara konskrypcya wsi z końca XVII wieku wykazuje dwa *Maciejewa:* jedno w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Siedlec*, drugie w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim. Czy do którego z tych dwóch *Maciejewów* nasz dokument się odnosi, wiedzieć nie mogę.

521. 1431. die 11. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae cuidam Ioanni Hamerlin civi Pisdrensi XL marcas in mola aquaria, ante civitatem *Pyzdry* sita, inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo considerata et attenta industria circumspecti Iohannis Hamerlin dicti, ciuis nostri de *Pyzdry*, fidelis et dilecti, quam circa construccionem molendini, quod ante ciuitatem nostram *Pyzdry*,[1]) in superiori parte fluuij *Wartha* proprijs sumptibus, fatigis, impensis et expensis erexit, exhibuit et perfecit, horum et aliorum seruiciorum suorum intuitu, volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi in et super duabus mensuris seu metretis nostris eiusdem molendini quadraginta marcas monete et numeri Polonicalium dedimus, donauimus, damusque et donamus liberaliter, tenore presencium mediante. Quasquidem duas mensuras seu metretas idem Iohannes in dictis quadraginta marcis a data presencium ad quatuor annorum continue se sequencium decursum, tenebit, habebit, vtifruetur pacifice (et) libere absque impedimento possidebit; post decursum vero quatuor annorum tam diu, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte quadraginte marce ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dictarum duarum mensurarum seu metretarum eiusdem molendini possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Datum Cracouie die dominica Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Relacio nobilis Andree regni Polonie thezaurarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 26 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Pyzdry,* miasto w księstwie poznańskiem, pow. słupeckim.

522. 1431. die 16. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* palatino Calissiensi C marcas in vilia *Podstolice* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attentis et inspectis fidelibus seruicijs magnifici Andree de *Domaborz*, palatini Calissiensis, quibus nobis complacuit et aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Postholicze*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Kczynensi sita, quam in certa summa pecunie sibi alias per nos inscriptam, obtinet, centum marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, dedimus, donauimus, damusque et donamus tenore presencium mediante. Quam quidem villam *Postholicze* cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus, censibus et attinencijs vniuersis tenebit, habebit, vtifruetur pacifice et quiete possidebit tamdiu, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte centum marce cum alijs sibi super eadem inscriptis, ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos reuertetur pleno iure: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie feria sexta proxima post dominicam Letare quadragesimalem anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Relacio venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 41 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) Zapewne *Podstolice;* wszelako wieś tej nazwy dziś w pow. kcyńskim nie istnieje. Stara konskrypcya wsi z XVII wieku przytacza dwie miejscowości tej nazwy: jedne *Podstolice* leżały w wojew. i pow. poznańskim, par. *Chodzież*, drugie leżały w woj. kaliskiem pow. pyzdrskim. Czy do której z tych wsi niniejszy dokument się odnosi, wiedzieć nie mogę.

523. 1431. die 6. mensis Maii, in *Łęczyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae privilegia quaedam ab antecessoribus suis et variis alijs personis monasterio de *Obra* concessa, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria, opportunum existit, vt actus hominum, qui vetustate cadunt et successu temporis in obliuionem vertuntur, litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur,

ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo in nostre maiestatis, prelatorumque et baronum nostrorum constitutus presencia, venerabilis et religiosus Hermannus, frater ordinis beati Bernardi Cisterciensium, abbas monasterii diue Marie virginis de *Obra*, quedam priuilegia seu litteras quorundam dotatorum et fundatorum, prelatorum spiritualium et baronum nobilium, subditorum nostrorum, necnon regum et principum diue memorie regni Polonie, litteras huiusmodi super fundacione et dotacione prefati monasterij in *Obra* confirmancium, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua parte earum suspectas, sed prorsus omni vicio et suspicione carentes, coram nobis obtulit et produxit, cum instancia nostre supplicans maiestati humiliter et deuote, quatenus sibi illas de innata nobis benignitate ratificare, gratificare, innouare, confirmare et approbare dignaremur. Et quia longum fuisset nec cutis comprehendisset quantumcumque magnum tenorem earundem litterarum de verbo ad verbum, sicut moris est cancellarie nostre, describere, nihilominus singulos versiculos in predictis litteris contentos et essenciales, pro euiterna memoria presentibus inseri fecimus. (1). Primo namque prefatus abbas litteram cuiusdam Sandiwogij, canonici olim in ecclesia Gnesnensi, coram nobis produxit, qui cum consensu capituli et absque quauis contradiccione proximiorum linee sue, claustrum dictum *Obra* de nouo erigens, villas infra scriptas dicto monasterio, videlicet *Obra* cum molendino et *Iezynecz* in districtu Costanensi iacenti donauit. Cuius littere data fuit anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo octauo, in presencia testium: venerabilis Stanislai abbatis in *Obra*, Stanislai prioris, Bernardi clauiarij, Iohannis plebani de *Nalko*, Mathie plebani de *Zbanschin*, Hinza filio Zifridi, Luthconis et Dobeslai de *Tarno*. (2). Exhibuit litteram Primislij, olim ducis Polonie, in qua continetur, quomodo quidam Wyslaus, habita bona deliberacione, cupiens diem extremum obitus sui pietatis operibus preuenire, cum consensu eiusdem principis contulit predicto monasterio villam *Kyakow*, quam solus iure hereditario possidebat, nullam proprietatem iuris sibi in eadem reseruando. Quod actum fuit sub anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo octauo,*) decima octaua mensis Iulij, in *Zbanschin* coram predicto Premislo ét testibus infrascriptis, videlicet Petro abbate eiusdem cenobij et ceteris nobilibus, videlicet Domaratho iudice, Wyschemiro castellano, Christiano filio Bodzanthe, Trebeslao filio Mistignei, Martino filio Ceslai, Samson milite etc. (3). Item litteram quandam Boleslai ducis Polonie obtulit, in qua euidenter descriptum, quomodo quidam miles ducis Boleslai Mistigneus nomine, filius Mist. vsus maturo consilio fratrum suorum, scilicet Sanziwogij et Vislaui, venerabili Petro abbati de *Obra* et suo conuentui ipsius hereditatem dictam *Zodyn*

*) Nad tym wyrazem inna ręka napisała „quinto".

cum adiacente quadam sorte, que *Morawcze* nominatur, que hereditas et sors a proximioribus suis cum omnibus attinencijs et iure hereditario existit deuoluta, pro quadraginta marcis vendidit sub anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo secundo et indiccione quinta. Quam quidem vendicionem, si quis ausu temerario infringere conaretur, prius eidem principi aut successoribus suis quadraginta marcas et a quolibet grosso similiter quadraginta argenti prius persolueret et post solutis istis ad exempcionem admittteretur hereditatis suprascripte. (4). Demum exhibuit literam cuiusdam Nicolai filij Bozate, cuius vxor erat Margaritha de *Keblow*, qui predicto monasterio villam eorum *Nieborsa*, prope dictum claustrum sitam, in perpetuum addiderunt, appropriauerunt et adscripserunt in anno Domini millesimo trecentesimo duodecimo, in die Purificacionis beate Marie virginis. (5). Item exhihuit litteram cuiusdam domini Premislij Polonie ducis, per quam testatur publice, quod villam *Siedlec* ad claustrum predictum incorporauit, donauit et perpetuo adscripsit, dimittens illam liberam ab omnibus solucionibus et exaccionibus vniuersis, quod actum fuit de anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo, in Posnania ad Cathedram sancti Petri apostoli, presentibus: Predslao palatino, Iohanne cantore, Barthossio custode, et alijs quam pluribus fidedignis. (6). Item literam secundi Premislij, ducis olim Polonie, representauit, in qua euidenter idem dux Premislius protestatur, quomodo quidam Michael comes et castellanus de Wratislauia vna cum Miroczcone filio suo de *Legnic*, villam suam, que *Kielpino* wlgariter nominatur, in districtu Costanensi iacentem, sepius dicto claustro *Obra* addidit et irreuocabiliter iure perpetuitatis adiunxit. Quod actum fuit in *Obra* anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo, in die beati Mathie apostoli, quinta decima indiccione, per manus Iaschonis, notarij curie ipsius. (7). Item litteram eiusdem Premislij ducis Polonie similiter produxit super villis *Chorzemino*, *Gola* et *Kuzino* per eundem Premislium eidem claustro cum omni iure adiunctas, similiter de eadem data appropriatas et inscriptas. (8). Item aliam litteram eiusdem ducis Premislij Polonie exhibuit, in qua euidenter descriptum fuit, quomodo quidam Luderus comes de *Komorowe*, et Peregrinus filius suus de consensu et voluntate omnium fratrum et amicorum suorum dedit dicto monasterio omnimodam facultatem edificandi et erigendi molendinum in *Nalko*, prout eisdem fratribus conueniencius et vtilius videtur, cum potestate plenaria, quod possent obstruere riuulum fluentem de lacu *Karpiczko* et facere obstaculum per paludinem, per quem idem riuulus meatum habet, inter villam dictam *Comorowe* et molendinum dictum *Nalko* absque contradiccione cuiuslibet proximioris, addens eciam predicto claustro plenariam libertatem in hereditate prefata *Comorowe* ligna recipiendi et excidendi ac terram fodendi pro obstruendo riuulo et obstaculo reformando, quocies indiguerint, et quod nullus decedentibus eisdem habeat facultatem molendi absque metreta, vt moris est, eandem in molendino dandi et soluendi. Quod actum fuit in Poznania ipso die beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno Domini millesimo ducentesimo octauagesimo quinto, per manus Thi-

lonis notarij curie ipsius, presentibus: comite Thomislao palatino Poznaniensi, comite Perico (s) castellano Poznaniensi, Gneuomiro iudice, Ianussio domino pincerna, Burgardo de *Rathagin* et Alberto de *Karpizko* comitibus. (9). Item aliam eiusdem predicti Premislij olim ducis Polonie obtulit, per quam idem Premislius ratificabat quandam litteram Nicolai de *Keblow*, succamerarij regni Polonie, sigillatam sigillo comitis Nicolai palatini Calissiensis et Nicolai predicti succamerarij, super certo molendino dicto *Ruchanzinagaz*, in fluuio dicto *Docze* iacente, prefato monasterio *Obra* adscripto; quod eciam monasterium amplioribus fauoribus idem dux Premislius prosequi volens, addidit eidem monasterio, quod habeat potestatem pro aggere erigendo et roborando in villa *Iablone*, terram fodendi et recipiendi ligna aut virgultum cum ceteris necessarijs pro reformacione eiusdem molendini absque impedimento cuiuslibet, sibi legitime succedentis, adiungens eciam eisdem fratribus de *Obra*, quociescunque in lacu dicto *Doycze* piscaturas exercere voluerint, quod duos piscatores habeant liberos, qui pro mensa ipsorum singulis (Quatuor)temporibus plenariam habeant piscandi pisces facultatem pro beneplacito ipsorum voluntatis, et prout melius et vtilius ipsis videbitur expedire. Item quod nullus in eodem molendino absque solucione metrete molere, quouismodo in perpetuum admittatur. Quod actum fuit Poznanie anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octauo, in die beati Mauricij et sociorum eius. Testibus presentibus: Dobeslao Poznaniensi, Nicolao Kallisiensi palatinis et pluribus alijs. (10). Postremo alias duas litteras sepius dicti Premislij ducis super donacione hereditatum per ipsum facta, videlicet Nouum et Antiquum *Krampsko* in merica *Kaschtolko*, quas eciam de benignitate innata memorato monasterio adiunxit, incorporauit et inscripsit. (11). Vltimam litteram representauit Wladislai olim regis Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiauie domini et heredis super eadem villa antiqua *Krampsko*, per eundem diue memorie regem nominato claustro *Obra* appropriatam et suis patentibus sigillisque maiestatis roboratam.[1]). Nos itaque prefati abbatis peticionibus tanquam iustis et racionabilibus benigniter inclinati, predictas litteras seu priuilegia de consensu prelatorum et baronum nostrorum in omnibus earum punctis, condicionibus, articulis et clausulis ratificamus, gratificamus, innouamus, approbamus et confirmamus tenore presencium mediante, decernentes, ipsas robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio litterarum. Actum in *Lanczin*, die dominico Rogacionum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Presentibus: reuerendo patre, domino Iohanne Chelmensi episcopo, ac magnificis strenuisque Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Alberto Maleski castellano Lanciciensi, Andrea de *Lubin* Dobrinensi, Andrea Donyn Brestensi et Dobcone Russie subcamerario et alijs pluribus fidedignis testibus ad premissa. Datum per manus reuerendi patris, domini Iohannis episcopi Wladislauiensis, cancellarij et Wladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi Lanciciensis et vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacio-

nem eiusdem domini Wladislai de *Opporow* decretorum doctoris et vicecancellarij.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 41. (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) Przytoczone tutaj w treści dokumenta w liczbie jedynastu, są w przeważnej części drukowane w dosłownem brzmieniu w Kodeksie dyplomatycznym wielkopolskim (Poznań 1877 i 1878) pod NN. 215, 245, 347, 397, 557, 573 i 951, gdzie też i objaśnienia topograficzne są zamieszczone. Treść wszelako tych dokumentów nie jest dość ściśle zregiestowana. Natomiast dokumentów (7), (9), (10) i (11) odszukać nam się nie udało.

524. 1431. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

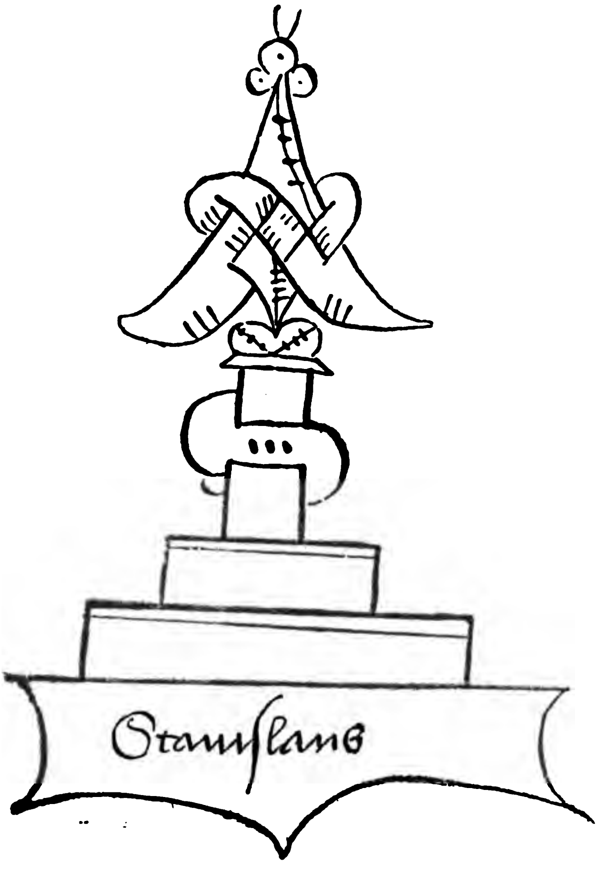
Stanislai episcopi Posnaniensis decretum arbitrale, inter Nicolaum abbatem Lubinensem et Sandconem praepositum de *Chojnata* litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Stanislaus Dei gracia episcopus Poznaniensis, arbitrator et amicabilis compositor, per venerabilem virum Nicolaum abbatem Lubinensem, ordinis sancti Benedicti, fratresque ipsius conuentus ab vna, et religiosum fratrem Sandkonem prepositum in *Choynata*, Poznaniensis diocesis, professum eiusdem ordinis, suorumque fratrum, consanguineorum et amicorum quorumcumque, sibi assistencium, partibus ab altera, occasione captiuitatis predicti fratris Sandkonis et carceri detencionis pro penitencia salutari sibi ex tradicione regularis discipline traditorum ac cuiusdam pretense (?) reseruate pensionis eidem fratri Sandkoni in villis *Rogossowo* et *Smolicze* sub certis limitibus modo et ordine deputate, alijsque dampnis, iniurijs, controuersijs, displicencijs, dissensionibus quibusque et quocumque nomine censeantur, et ipsarum occasione electus, assumptus et per partes predictas in vim compromissi receptus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo licet coram nobis causa siue cause inter partes predictas occasione premissorum introducte et rigore iuris termini aliqui fuissent obseruati, tamen prefate partes volentes hincinde parcere sumptibus et expensis, ad bonum pacis et concordie cupientes peruenire, ideo in nos tamquam in arbitrum, arbitratorem et amicabilem compositorem super premissis omnibus et singulis, alijsque ipsarum incidencijs, emergencijs, dependencijs et connexis, sponte, libere, non coacti neque compulsi compromiserunt et compromissum ratum et gratum fecerunt, prout hec in instrumento compromissi publico, desuper confecto, plenius continetur, quod hic cum eorum toto effectu habere volumus pro insertis. Quoquidem compromisso sic facto et per nos suscepto, prefate partes debita cum instancia sentenciam de et super omnibus et singulis premissis ferri postularunt arbitralem. Nos itaque episcopus et arbiter prefatus, auditis, intellectis et diligenter discussis dictis ipsarum parcium proposicionibus et allegacionibus hincinde factis, deliberacione matura prehabita, ex potestate per partes predictas in dicto compromiso nobis tradita, communicato super

huiusmodi negocio plurimorum iurisperitorum consilio, ad nostram sentenciam arbitralem processimus proferendam et protulimus ac proferimus ipsam in hunc modum:

Per hanc nostram sentenciam arbitralem, quam ferimus in hijs scriptis, omnes et singulas iniurias, displicencias, controuersiones et odia inter venerabilem patrem, dominum Nicolaum abbatem de *Lubin*, ordinis sancti Benedicti, fratrumque (s) ipsius conuentus ex vna, et religiosum fratrem Sandkonem prepositum de *Choynata,* Poznaniensis diocesis, professum eiusdem ordinis, suorumque fratrum, consanguineorum et amicorum quorumcumque sibi assistencium, partibus ab altera, occasione captiuitatis predicti Sandkonis et carceri detencionis pro penitencia salutari sibi ex tradicione regularis discipline traditorum, ac cuiusdam pretense reseruate pensionis, eidem fratri Sandkoni in villis *Rogozowo* et *Smolicze* sub certis limitibus, modo et ordine deputate, hactenus quomodolibet suscitatas, exortas et agitatas, extingwimus, mortificamus et cassamus. Item sentenciamus, dicimus, pronuncciamus et arbitramur, quod prefatus dominus Nicolaus abbas prefatum fratrem Sandkonem paterna prosequetur caritate, promocionique sue dummodo canonicum impedimentum non obstiterit, intendet. Item dicimus, sentenciamus, pronuncciamus et arbitramur, quod vbicumque, quandocumque et quocienscumque prefatum fratrem Sandkonem aliquem suorum consanguineum, amicum siue adherentem, directe uel indirecte, publice uel oculte aduersus prefatum patrem Nicolaum abbatem seu fratres eiusdem conuentus occasione cuiuscumque rei spiritualis aut secularis excitare seu contra statum aut lesionem status siue persone eiusdem aut fratrum seu seruitorum suorum aut sibi seu ipsis adherencium nutu, facto, uerbo uel ope, consilio vel auxilio suggerere constiterit, extunc idem Sandko eo ipso beneficijs et gracia suis sit priuatus et nichilominus inhabilis ad perpetua beneficia ecclesiastica obtinenda reddatur tamdiu, quousque sancta Sedes apostolica de remedijs oportunis sibi duxerit consulendum. Item dicimus, sentenciamus, pronuncciamus et arbitramur, quod prefatus pater Nicolaus abbas et fratres sui conuentus Lubinensis singulis annis, incipiendo ab anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, in festo sancti Andree apostoli cuiuslibet anni eidem fratri Sandkoni seu ab ipso ad id potestatem habenti, pro supportandis debitorum suorum ac aliarum necessitatum oneribus, dare et soluere in conuentu Lubinensi in paratis et numeratis pecunijs tenebitur sex marcas grossorum, numeri et monete Polonicalis, tam diu, quousque aliud pingwius beneficium collacionis sue ac fratrum suorum predictorum per mortem cuiuscumque aut quemcumque vaccacionis modum vaccaturum, sibi effectualiter duxerit conferendum; quo efficaciter collato prefatus dominus Nicolaus abbas a solucione sex marcarum predictarum sit exoneratus eo ipso. Item reseruacionem fertonum eidem fratri Sandkoni in et super villis *Rogozowo* et *Smolicze* predictis anullamus, frustramus et cassamus ac in nichilum redigimus. Item dicimus, sentenciamus, laudamus, arbitramur et pronuncciamus omnia et singula de fertonibus predictis per

predictum patrem, dominum Nicolaum abbatem pro debitis eiusdem fratris Sandkonis fuisse et esse rite et racionabiliter exposita et ob hoc eundem patrem Nicolaum de eisdem quittamus. Item interpretacionem omnium et singulorum premissorum pro nobis ad vnum annum reseruamus. Premissa volumus obseruari per partes predictas sub pena centum marcarum, quam in contrauenientem tociens, quociens in toto uel in parte eidem nostre sentencie contrauentum fuerit, ferimus in hijs scriptis, qua soluta uel non soluta volumus, vt sentencia nostra huiusmodi in suo robore persistat, et nichilominus partem huiusmodi nostram pronuncciacionem non tenentem, ad dictam penam centum marcarum condempnamus, medietatem nobis et medietatem parti, huiusmodi nostram pronuncciacionem tenenti, realiter et cum effectu persoluendorum. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras literas siue hoc presens publicum instrumentum huiusmodi nostram pronuncciacionem in se continens, exinde fieri et per Stanislaum notarium publicum infrascriptum, nostrumque et huiusmodi cause coram nobis scribam, scribi et publicari mandauimus, nostrique sigilli appensione iussimus et fecimus communiri. Lecta, lata et pronuncciata fuit hec sentencia arbitralis per nos Stanislaum, episcopum Poznaniensem, arbitrum, arbitratorem et amicabilem compositorem predictum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, indiccione nona, die quarta mensis Iulij, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti, anno primo, in ciuitate Poznaniensi et in domo habitacionis nostre, hora terciarum uel quasi, presentibus ibidem venerabili, honorabibus et discretis viris: Petro Hungaro archidiacono Srzemensi, Nicolao Czotczeny, Nicolao de *Srzem* canonicis Poznaniensibus, Iohanne Czebulka et Iohanne in *Winnagora* plebano Poznaniensis diocesis predicte, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Stanislaus Bartholomei de *Grambnicze* clericus Poznaniensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius ac coram prefato reuerendo in Christo patre et domino, domino Stanislao Dei gracia episcopo Poznaniensi causarum et huiusmodi cause scriba, quia predictis sentencie pronuncciacioni, leccioni et eius decreto, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, per prefatum reuerendum patrem, dominum Stanislaum episcopum Poznaniensem fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum sentencie instrumentum manu mea propria scripsi et subscripsi, publicaui et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis et consuetis vnacum sigili prefati reuerendi patris, domini Stanislai episcopi Poznaniensis et de mandato ipsius speciali appensione consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 35, a), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

525. 1431. die 9. mensis Iulii.

Derslaus Wsczele quondam heres de *Wiesciczyno*, monasterium Lubinense XXX marcis solutum reddit.

Quod nos Dobrogostius Bolinski [quondam] castellanus *Kamensky* et Barthosius heres in *Gostin*, vniuersis et singulis, quibus nosse fuerit oportunum, publice protestamur, quomodo nobis in monasterio Lubinensi constitutis, veniens Derslaus *Wsczelye* condam heres in *Vyesczicyno*, coram nobis luculenter confessus est, quod debitum triginta marcarum monete et numeri Polonicalium, ad quod monasterium per fratrem Sandzywogium . . . . . cum alijs fratribus eiusdem monasterij tempore cuiusdam inter se dissessionis fuit inuolutum et implicatum, per wenerabilem patrem Nicolaum diuina fauente gracia abbatem et eius conuentum extat plenarie solutum. Pro quo debito si, quod Deus aufferat, monasterium haberet aliquam inquietacionem, promisit cum sua posteritate evictorum et successorum. Insuper dominus Derslaus promisit ad auisacionem domini abbatis coram domino et reuerendissimo patre, domino Stanislao episcopo ecclesie Poznaniensis, parere et sistere . . . . . . et sentencie in et super dictis XXX marcis late per eundem patrem reuerendissimum de actis eius describatur (s). Actum et datum in . . . . . anno Domini M CCCC XXXI in octauas Visitacionis Marie virginis gloriose. Presentibus hijs testibus: honorabili viro, nobili . . . . slauo Iztbynsky, nobili Bronissio Kromoliczsky, sagaci Petro advocato Cryvinensi, specialiter rogatis et vocatis et alijs quam plurimis fidedignis. Vt autem hec omnia robur firmitatis teneant, sigilla nostra presentibus iussimus subappendi.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 35), opatrzony był jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

526. 1431. die 28. mensis Septembris, in *Sczebrzeszyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Oganka de *Bodzieszewo* XL marcas in villa *Rogoziniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis et inspectis fidelibus seruicijs nobilis Petri Oganka de *Bodzeschewo*, quibus nobis placere meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestanoius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum prosequi fauore speciali et ad seruicia nostra facere prompciorem, sibi villam nostram *Rogozinyecz*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costinensi sitam, in quadraginta marcis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, monete et numeri Polonicalium dedimus, donauimus, damus et donamus tenore presencium et largimur tenendum, habendum, vtifruendum et cum omnibus et singulis vtilitatibus, censibus, attinencijs et pertinencijs pacifice et quiete possidendum, quousque sibi aut suis successoribus legittimis per nos et successores nostros dicte quadraginta marce ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos et successores nostros reuertetur pleno iure. Stacionibus tamen nostris et iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Sczebrzeschin* in die sancti Venceslai anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Ad relacionem honorabilis Micolai.

Teka Naruszewicza 15 N. 34 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Rogoziniec*, wieś w pow. miedzyrzeckim, par. *Chociszew*.

527. 1431. die 28. mensis Novembris, Romae.

Eugenius IV. P. M. privilegium quoddam ab Alberto archiepiscopo Gnesnensi anno 1428. datum, ratum esse iubet.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad exequendum pastoralis debiti officium uigilantibus studijs intendentes, circa statum ecclesiarum precipue metropolitanarum omnium aciem exacte considerationis extendimus, et ut in ecclesijs ipsis deuote solicitu-

dinis studio cum tranquillitate mentium et profectu animarum benedicatur Altissimus ac diuinorum cultus continuum suscipiat incrementum, nostre uigilantie curas feruentius adhibemus, necnon ea, que propterea comperimus rite facta, ut illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici muniminis presidio roboramus. Sane venerabilis fratris nostri Alberti archiepiscopi et dilectorum filiorum capituli Gneznensis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim archiepiscopus prefatus uenustati, decori et statui sponse sue Gneznensis ecclesie et illius personarum mentium quieti ac utriusque sexus ad illam confluentium huiusmodi animarum saluti intendens, super hijs cum prefatis capitulo diuersis tractatibus habitis ac matura deliberatione preuia, de consensu eorumdem capituli pro uberiori administratione luminarium, tum olei et aliorum ad cultum et sacrificium diuinum necessariorum, decimis ad hoc deputatis quasdam penas et mulctas ad usus archiepiscopi Gneznensis, pro tempore existentis, colligi solitas, necnon annuam pensionem decem lapidum sepi super macello opidi Zneynensis ac in *Gora* et *Gole* Dzbarensibus adiunxit, ac ut ipsa diuina in dicta ecclesia festiuis diebus celebrius fierent, ac dies celebres a non celebribus discerni possent . . . . decimam mani]pularem in Lubinensi, Pisdrensi districtuum et ut sancto Adalberto, ipsius ecclesie patrono, honor debitus impenderetur, in *Wisznyewa* et *Lawky,*[1]) Gneznensis diosesis villarum decimas, que ad mensam archiepiscopalem Gneznensem pertinebant, altari prefati . . . .
. . . .
. . . . donauit, ac altare predictum cum eius fructibus dilectis filijs vniuersitati vicariorum canonicalium dicte ecclesie uniuit et incorporauit ac quondam Budiconi olim perpetuo vicario ad ipsum altare de uite et uictus necessarijs prouidit et pro quatuor discretis et ydoneis sacerdotibus per examen in scientia peritis pro tempore repertis, qui ad certa diuina officia in dicta ecclesia peragenda, confessiones omnium ad dictam ecclesiam confluentium, huiusmodi in sedibus eis pro tempore deputatis audiendas, et apud ecclesiam prefatam continuam personalem residentiam faciendam essent astricti, quatuor altaria in eadem ecclesia, de bonis prefate mense dotata, quorum cuiuslibet rector nullum posset aliud beneficium obtinere, ac pro magistro in theologia vnam et doctore in decretis sub certa forma pro tempore assumendis, aliam ipsius ecclesie prebendas, illarum canonicatus extinguendo, quorum quilibet iuxta generalis concilij decretum magister uidelicet in theologia et doctor predicti in iure canonico horis congruentibus in prefata ecclesia seu lecterinio, ad hoc pro tempore deputato, duas uel tres lectiones in qualibet ebdomada legere ac pro salute animarum penitentiarijs dicte ecclesie et alijs, necnon ad profectum eiusdem ecclesie consulere tenerentur, reseruauit et deputauit, ac cupiens, ut mansionarij per bone memorie Nicolaum archiepiscopum Gneznensem, predecessorem suum pro diurno pariter et nocturno officio de beata Virgine in dicta ecclesia decantando instituti, ac super certis decimis et fructibus ad prefatam mensam spectantibus, sufficienter dotati, ordinem nondum

datum susciperent, mansionariam per eundem predecessorem ordinatam confirmauit, ac decimas illi pro dote assignatas, in sustentatione ministrorum eiusdem donauit et incorporauit, ac quod de fructibus decimarum huiusmodi decem mansionarij et ministri, ad nutum ponendi et amouendi, perpetuo sustentarentur, ac fructus predicti inter eos sub certis modis et formis equalibus portionibus ministrarentur, necnon circa perceptionem decimarum noualium per archiepiscopos Gneznenses, pro tempore existentes, ac ciuitatis Gneznensis et eiusdem diocesis atque alias personas infra dictam diocesim atque alia premissa nonnulla salubria statuit et ordinauit ac fieri uoluit et mandauit, prout in instrumento publico inde confecto, Alberti archiepiscopi et capituli predictorum maioribus sigillis munito, cuius tenorem de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, plenius continetur. Quare pro parte Alberti archiepiscopi et capituli eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut adiunctioni, donacionibus, incorporationibus, statutis, ordinationibus, uoluntatibus et mandatis predictis atque alijs in dicto instrumento contentis, cum omnibus inde secutis pro eorum subsistentia firmiori robur apostolice confirmationis adijcere ac alias in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicacionibus inclinati, adiunctionem, donationes, incorporationes, statuta, ordinationes, uoluntates, mandata, contenta et inde secuta huiusmodi rata habentes et grata, ea omnia auctoritate apostolica tenore presentium ex certa scientia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, supplendo omnes defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem et nichilominus presentis ualiture perpetuo constitutionis edicto auctoritate prefata statuimus et eciam ordinamus, quod nullus cuiuscumque eciam dignitatis, status, gradus, ordinis uel conditionis fuerit, deinceps perpetuis futuris temporibus per quascumque apostolicas siue Sedis apostolice uel legatorum eius litteras sub quauis forma uel expressione uerborum, datis etiam desuper executoribus confectas, seu uigore pretextu earum etiam quascumque clausulas derogatorias continentium siue desuper habitorum processuum pro tempore, etiam si de illis omnibus eorumque totis tenoribus specialis et expressa ac de uerbo ad uerbum mentio foret habenda, aliqua uel aliquod ex reseruatis prebendis uel altaribus eciam ad presens uacantem uel uacans seu in antea uacaturam uel uacaturum acceptare seu de illa uel illo post acceptacionem huiusmodi per aliquem executorum predictorum seu ab eis pro tempore deputatorum subexecutorum aut alias prouideri facere ualeat siue possit quoquomodo: decernentes eadem auctoritate, prebendas et altaria reseruatas et reseruata huiusmodi ac quamlibet ipsarum uel ipsorum iuxta continentiam atque formam subscripti instrumenti auctoritate ordinaria libere et licite conferri ac de illis prouideri et disponi posse in omnibus ac per omnia perinde, acsi apostolice siue Sedis uel legatorum predictorum littere seu reseruationes nullatenus inuenirentur emanasse nec fierent tempore procedente, omnes quoque et singulos processus huiusmodi ac in eis contentas pro tempore excommunicationum, suspensionum et interdicti sententias alias-

que ecclesiasticas penas et censuras, necnon totum id et quidquid contra huiusmodi nostrorum statuti, ordinationis et constitucionis tenorem fieri uel attemptari contigerit, nullius subsistere roboris firmitate. Non obstantibus constitutionibus et ordinacionibus apostolicis ceterisque contrarijs quibuscumque. Tenor uero dicti instrumenti de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

„In nomine Domini Amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis „ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Inter „cunctas solicitudines cure nostre illud potissimum arbitramur, si ea, que „in ecclesia nostra deformata, deordinata et defectuosa cernimus, pro „diuini cultus augmento, animarum salute et ipsius ecclesie nostre honore „ad bonum ordinem operosa diligentia reuocamus. Sane attendentes, qua„liter in ecclesia nostra in luminaribus, vino et alijs utensilibus ad cultum „et scacrificium diuinum necessarijs, de fructibus decimarum in villis „*Catsiewo*, *Poslugowo* et *Czawgewo*,[2]) alias mense archiepiscopalis pro „eisdem dudum per nostros antecessores attributorum, non potest sine „graui penuria et defectu sufficere, nos uolentes huiusmodi defectum sup„plere et excutere, ut huiusmodi luminaria, uinum et alia predicta habun„dantius ministrentur, decimas mense nostre in *Gora* et *Gole* districtus „Dzbarzensis et Gneznensis villis, necnon decem lapides sepi in macellis „seu carnificibus nostre ciuitatis Zneimensis annis singulis ac omnes et „singulas penas et multas magnas et paruas, tam iudiciales curie et con„sistorij nostri Gneznensis, quam eciam extraiudiciales siue pro uiolenta „manuum iniectione in clericos seu execratione cimiteriorum ac uiolatione „immunitatum ipsarum uel alias ex quauis alia causa debeantur et que „per archiepiscopos Gneznenses tam de iure, quam de consuetudine anti„qua et statutis prouincialibus exigi solite sunt et leuari, excepto dum ipsa „cimiteria et ecclesie per suffraganeum nostrum in pontificalibus, cui ipsas „ad uoluntatem concessimus, reconciliabuntur, qui ipsas penas tunc tem„pore reconciliationis pro se exiget, pro eisdem luminarijs cere et olei, „vino, oblatis, sacrarumque vestium et pallarum, ampularum, carbonum, „cordacum seu funum comparacione, refectione et locatione ac alijs qui„buscumque uestibus ad cultum diuinum et sacrificium necessarijs, de „ratificatione, consilio et consensu venerabilium fratrum nostrorum, uide„licet capituli Gneznensis donauimus, incorporauimus et adiuximus ac „donamus, incorporamus et adiungimus in perpetuum per presentes, decer„nentes unacum fratribus nostris predictis, quod dicte decime antique et „eciam alie prescripte, per nos donate, incorporate et adiuncte, ac pene „seu mulcte per vicecustodes dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro „tempore, fideliter coligantur, exigantur et leuentur, ac de eisdem predicta „necessaria et utensilia ac onera suppleantur, quodque officialis curie „archiepiscopalis pro tempore existens, penas consistoriales et extra iudi„cia vicecustodibus fideliter inscriptas edere et processus desuper necessa„rios contra debitores ipsarum decernere teneatur. Quiquidem vicecusto„des de omnibus et singulis per eos leuatis, perceptis et expositis in gene-

„rali capitulo bis in anno celebrari consueto, coram archiepiscopo et capi-„tulo, uel absente archiepiscopo coram vicario archiepiscopali et capitulo „aut alijs per eos ad hoc deputatis, racionem plenam facere teneantur, „sintque prouidi in accendendo et extinguendo candelas, lampas et lumina-„ria, super modum lucendo cera, oleum, sepe debeat, alias minus lucendo „ecclesia obscurior existat; quodque in premissis ac rerum ecclesiastica-„rum ipsis creditarum conseruatione fidelem et diligentem curam gerant, „et omnia cum discretione agant, que noscitur omnium uirtutum esse „magistra; quod si dicti vicecustodes ambo uel eorum alter inutiles fuerint „adinuenti, remoueantur, ut indecentibus et inutilibus ministris eiectis, apti „domui Dei ministri deputentur. Item quia oculata experientia in mino-„ribus constituti . . . . nostram ad hanc ecclesiam nostram . . . . . . „. . . . . . . prouincie nostre Gneznensis, quam pro debito officij nostri et „precepto sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini „diuina prouidentia pape V agimus, experti sumus defectum confessorum „et penitentiariorum pro confessionibus hominum utriusque sexus ad sedem „archiepiscopalem accedentium audiendis, ex quo multe et graues negli-„gentie animarum sunt commisse, propter quod nos uolentes, quantum „nobis possibile est, huiusmodi defectui prouidere, quodque penitentes „confessores ydoneos omni hora congrua in ecclesia nostra reperire uale-„ant, habito sufficienti consilio et tractatu fratrum nostrorum et capituli „predicti ac de eorum ratihabitione et consensu, quatuor altaria in dicta „nostra ecclesia de bonis mense archiepiscopalis creata et dotata, vnum in „capella retro chorum sanctorum Michaelis et Nicolai, cui magister Michael „de *Iunawlodz,* aliud in capella ante antiquum thezaurum, cui Vincentius „quondam archidiaconus Wneouiensis, tertium sancti Nicolai confessoris „in dextra parte chori, in ambitu iuxta columnam, cui preerat Paulus de „*Clodawa,* quartum sancti Iohannis Baptiste in corpore ecclesie ex oppo-„sito tumbe sancti Adalberti uersus meridiem, quod dicitur in wlgari „*Cawon,* cui Iohannes Radzicha prefuit et deseruiuit, de presenti pro qua-„tuor penitentiarijs et confessoribus perpetuo in ipsa ecclesia mansuris „deputauimus, incorporauimus ac deputamus et incorporamus necnon una-„cum dicto capitulo instituimus et ordinamus, quod uacantibus per ces-„sum et decessum aut alias de iure uel de facto eisdem altaribus ac „eorum quolibet, ipsa altaria nulli alteri conferantur, nisi ydoneo et dis-„creto sacerdoti ac perito per examen in scientia reperto ad confessiones „audiendas. Quiquidem penitentiarij eo ipso, quod ad altaria predicta „instituti per archiepiscopum pro tempore fuerint, extunc censentur habere „plenam auctoritatem confessiones audiendi et absoluendi confessos etiam „in casibus Sedi archiepiscopali specialiter reseruatis, nisi aliquos casus „archiepiscopus pro tempore uelit esse exceptos et pro se specialiter reser-„uatos. Quiquidem penitenciarij in eorum altaribus missas infrascriptas, „uidelicet in altari ante thezaurum antiquum diebus dominicis singulis de „sancta Trinitate, in altari uero sancti Michaelis singulis ferijs tercijs de „sancto Adalberto patrono nostro. ad altare uero sancti Nicolai singulis

„ferijs quartis missam pro pecatis, et in altari, quod *Cawnon* dicitur, „sancti Iohannis Baptiste singulis ferijs sextis de sancta Cruce, quando „festa solemnia non occurrunt in eisdem diebus et copia temporis affuerit, „decantare aut alias legere teneantur, oneramusque magistrum scole pro „tempore, quod ad singulas missas decantandas octo scolares adolescentes „ordinet et quilibet penitenciarius altarista magistro scole unam marcam „annis singulis perpetuis temporibus persoluat, nichilominus tamen ipsi „penitentiarij alia officia et onera dictis altaribus imposita per se uel per „alios peragere et suplere debeant et non alibi, quam in ecclesia in sedi„bus seu cathedris eis deputatis uel deputandis huiusmodi confessiones „audiant et absoluant, necnon ad residentiam personalem continuam tene„antur, nec ualeant aliquod beneficium in altari seu penitentiaria retinere, „alias quamprimum beneficium curatum ex dictis penitentiarijs fuerit aliud „assecutus, ydoneus penitentiarius canonice in locum ipsius ad penitentia„riam et altare surrogetur. Item quamquam in concilio generali sit statu„tum salubriter, quod quelibet ecclesia metropolitana ad minus vnum „magistrum in theologia habeat, qui sacerdotes et alios in sacra pagina „doceat, et etiam hijs presertim informet, que ad curam animarum spec„tare dinoscuntur, quia tamen in nostra ecclesia metropolitana Gneznensi, „in qua septem dignitates et viginti quatuor canonicatus et prebende „distincte ab inuicem sufficienter dotate existunt, actenus prefatum statu„tum salutare est neglectum, nos uolentes huiusmodi negligentiam excut„tere, habito sufficienti tractatu et digesto consilio fratrum nostrorum „Gneznensis capituli ac de ipsorum ratihabitione et consensu, ad laudem „et gloriam omnipotentis Dei, salutem animarum, profectum et honorem „nostre ecclesie, attento, quod ipsa ecclesia per longam distantiam a locis „studiorum generalium, in quibus copia doctorum sacre pagine et iuris „canonici et facultas docendi habetur, elongata est atque distat, propter „quod sepius consilia tam pro salute animarum, quam defensione iurium „ecclesie commode haberi non possunt et salus animarum ac ecclesie „defensio negliguntur, cupientes unacum dictis fratribus nostris iuxta „dispositionem dicti concilij nostre ecclesie prouidere et duas prebendas in „dicta nostra Gneznensi ecclesia, vnam, que dictur prebenda de *Falcow*, „quam honorabilis Nicolaus de *Gorka*, pro magistro in theologia, aliam „uero, que dicitur prebenda de *Werocza* alias *Lopyenno*, quam dominus „Nicolaus de *Czeschewo* ad presens obtineat, pro doctore in iure canonico „deputauimus et assignauimus ac eciam deputamus et assignamus, sta„tuimusque et ordinamus, quod uacantibus dictis canonicatibus et preben„dis per cessum et decessum dictorum Nicolai et Nicolai seu alias quouis„modo de iure uel de facto, ipse prebende et earum quelibet nulli alteri „conferantur nec aliquis recipiatur ad easdem, sed ad ipsas prebendas, „quorum canonicatus exnunc prout extunc cum dicto nostro capitulo extin„guimus et tollimus et habere uolumus pro extinctis et subblatis, ad vnam „magister in theologia et ad aliam doctor in iure canonico, prout superius „dispositum est, per nos et archiepiscopum pro tempore, uel eo in remotis

66

„agente, per eius in spiritualibus vicarium aut Sede uacante per admini-„stratorem unacum capitulo seu maiori et saniori parte ipsius capituli eli-„gantur, qui horis competentibus in ipsa ecclesia seu lectorio ad hoc depu-„tato, theologus in sacra pagina et iurista in iure canonico, quilibet eorum „duas uel tres lectiones in qualibet ebdomada, quando dies celebres festiui „non impedient, legere uel docere ac pro salute animarum penitentiarijs „ipsius ecclesie et alijs necnon ad profectum ipsius ecclesie consulere „teneantur. Decernimus tamen et uolumus iuxta dicti concilij decretum, „quod dicti magister et doctor electi per hoc non efficiantur nec censean-„tur canonici in ipsa ecclesia, sed tamdiu redditus prebendarum percipiant, „quamdiu perstiterint in legendo uel docendo; ipsis uero legere et docere „cessantibus aut alias non ualentibus, alij ydonei, qui docere ualeant, per „archiepiscopum et capitulum in locum eorum, ut superius tactum est eli-„gantur, sed nichilominus ipsi magister et doctor stallum in choro habeant „et superpiliciati et dalmutiati cum alijs canonicis, nisi religiosi existant, „incedere teneantur. Preterea quamuis bone memorie Nicolaus quondam „archiepiscopus ecclesie Gneznensis, noster immediatus predecessor, man-„sionarios in dicta ecclesia Gneznensi pro officio de beata Maria virgine „nocturno et diurno decantando instituerit et de certis fructibus et deci-„mis mense archiepiscopalis sufficienter dotauit, quia tamen nullo dato „ordine, qui per dictos mansionarios seruari debeat, prout Deo placuit, de „medio est sublatus, eatenus nos uolentes pium conceptum dicti nostri „predecessoris perducere ad effectum, de ratihabicione et consensu dicti „capituli nostri dictam mansionariam confirmamus, decimasque in *Zorawa*, „in *Lyppini*, in *Czeslawicze*, in *Borowo*, in *Wysznyewa*, in *Luthcowo* et „maldratas in *Mirzewo* villis,[3]) per dictum predecessorem nostrum designa-„tas et donatas, denuo donamus et incorporamus pro sustentatione mini-„strorum mansionarie antedicte, statuimusque et ordinamus, quod decem „mansionarij et ministri de dictis fructibus decimarum sustententur et „quod cuilibet ministro dictributiones cotidiane de dictis fructibus per „diuisorem ex ipsis ad hoc deputatum et per precentorem et mansionarios „electum, singulis diebus equaliter assignentur, et si quidem residui fue-„rint in fine anni, inter ipsos mansionarios diuidantur parimodo. Quiqui-„dem mansionarij manuales sint, non perpetui, ad nutum remouibiles, si „minus utiles fuerint, et ad personalem residentiam teneantur; et si aliud „beneficium aliquis ipsorum assecutus fuerit, uel se ultra duos menses „continue uel interpellate de licentia aut absque licentia archiepiscopi aut „sui in spiritualibus vicarij seu officialis in anno absentauerit, eo ipso „locum suum amittat et alter ydoneus pro explendo officio in locum ipsius „per archiepiscopum surrogetur. Indulgemus tamen, quod mansionarius de „licentia et ex iusta necessaria causa absens per dictos duos menses per „substitutum ydoneum et sufficientem ualeat deseruire, sed nichilominus „careat distributionibus, que alijs personaliter deseruientibus largientur; „absens uero sine licentia predicta illa pena per precentorem pro cuiusli-„bet hore negligentia priuatur, qua residentes et negligentes diuinis inte-

„resse punientur, ne continuantis absentiam, quam obedientiam et resi-
„dentiam melior conditio habeatur. Iurisdictionem uero in ipsos mansio-
„narios precentori, qui fuerit pro tempore, damus et concedimus, qui eos-
„dem tam pro negligentijs circa officium eis iniunctum per subtractio-
„nem distributionum, quam etiam pro alijs excessibus per| penas con-
„gruentes punire et mulctare plenam habeat facultatem; sed si nos uel
„aliquis noster successor archiepiscopus aliquem ex mansionarijs pro capel-
„lano uel cantore duntaxat in curia sua retinere uoluerit, talis per substi-
„tutum ualeat deseruire et distributiones percipere, que mansionarijs per-
„sonaliter deseruientibus largiuntur; absentie uero substituti in damnum
„mansionarij predicti computentur. Poterit etiam dictus precentor aliqua
„statuta pro dictis mansionarijs et ipsorum regimine edere et fabricare,
„ipsaque statuta archiepiscopo et capitulo pro ipsorum ratificacione exhi-
„bere; ad que statuta obseruanda predicti mansionarij teneantur, qui eciam
„mansionarij omnibus processionibus ecclesie superpiliciati intersint sub
„pena carentie distribucionum diei illius. Ceterum cum prelati et cano-
„nici ecclesie nostre Gneznensis, fratres nostri, sint nobiscum vnum corpus
„et indecens existat, quod vnius corporis et collegij membra in decimarum
„percepcione diuerso iure censeantur, igitur nos uolentes prefatos fratres
„nostros, prelatos et canonicos circa consuetudinem antiquitus per eos illi-
„bate tentam, in perceptione decimarum noualium benigniter conseruare
„et ad ipsos caritatem maiorem erga nostram personam circa recupera-
„tionem occupatarum decimarum et aliorum iurium ecelesie nostre allicere
„et obligare, declaramus et decernimus, quod decime huiusmodi noualium
„tam in progressione limitum granicierum et metarum antiquarum uilla-
„rum, quam eciam nouarum, que infra terminos, limites, granicies et
„metas antiquas locantur et insurgunt ac locabuntur et insurgent in futu-
„rum, ad illos prelatos et canonicos dicte nostre ecclesie pertineant, ad
„quos decime de antiquis villis et ipsarum limitibus, granicijs et metis
„pertinent atque spectant. Si uero alique uille noue extra dictos antiquos
„terminos, limites et granicies villarum antiquarum locabuntur, decime
„ipsarum uillarum nouarum, sicut de ceteris noualibus de tota diocesi
„Gneznensi secundum consuetudinem antiquissimam illibate, inconcusse
„et inuiolabiliter obseruatam ac peruetusta statuta prouincialia prouincie
„Gneznensis approbata spectent, prout spectant ad dictam archiepiscopalem
„mensam, neque hoc ius competens capitulo obtinendi decimas noualium
„extendi debeat ad ceteros beneficiarios, eciam abbatias, preposituras,
„dignitates, personatus, uel officia et pre . . . . . . altaria et ceteraque (?)
„alia beneficia curata et noncurata collegiatarum, conuentualium et paro-
„chialium, secularium et regularium ecclesiarum . . . . diocesis Gne-
„znensis, quorum beneficia prescripta de mensa archiepiscopali predicta
„donata decimis et eorum fructibus dinoscuntur. Demum quia comperimus,
„qualiter altare penes tumbam sancti Adalberti patroni ecclesie et prouin-
„cie Gneznensis apostoli, in medio corporis ipsius ecclesie inter cratas
„situm, nullis fructibus pro sustentatione ministri est dotatum, nos uolen-

„tes, ut patrono nostre ecclesie honor debitus impendatur, de ratihabitione „et consensu dicti nostri capituli decimas mense nostre in villis *Wysnyewa* „et *Lawky* pro dicto altari et sustentatione ministrorum ad ipsum altare „deseruientium, damus, adiungimus et incorporamus, ipsum altare cum „fructibus ipsius vniuersitati vicariorum canonicalium ecclesie nostre „unimus et incorporamus. Quiquidem vicarij per ipsorum confratres et „conuicarios tres missas singulis ebdomadis: vnam de sancto Adalberto, „secundam pro animabus et tertiam de sancta Trinitate legere, necnon „singulis Quatuortemporibus anniuersarium cum speciali collecta nostra et „generali pro predecessorum ac successorum nostrorum archiepiscoporum „Gneznensium, prelatorum et canonicorum ac ministrorum dicte ecclesie „animabus complere uigiliasque nouem leccionum et missam pro defunc-„tis voce sonora cum deuocione decantare teneantur, quibus obsequijs pre-„lati et canonici dicte ecclesie protunc residentes sub pena priuacionis „distribucionum illius diei interesse debeant, sed per hoc dictos uicarios „ab ordinarijs uigilijs et missis defunctorum, quas singulis diebus decan-„tare ex statuto obligantur, pro illis diebus esse nolumus absolutos; deci-„mam uero in *Marzelewo*,[4]) quam Budco vicarius, qui in dicto altari con-„tinue ministrare consueuit, possidet, ita possideat usque ad tempora sue „uite; ipso uero defuncto ad vsum vicariorum nomine dicti altaris deuol-„uatur. Item ut iuxta prouincie nostre laudabilem consuetudinem pro „excitatione deuotionis in populo Christiano, et ut solemnia et celebria „festa ab alijs non celebribus distinguantur in diuinis, pro magistro can-„tante et pulsante in organis ecclesie et sustentationem eius decimam „manipularem mense nostre in villa *Lubyen* districtus Pisdrensis perpetuo „damus et assignamus et incorporamus. In quorum fidem et testimonium „premissorum presentes nostras constitutionis et ordinationis literas per „notarios infrascriptos subscribi et publicari, nostroque et dicti capituli „nostri sigillis maioribus iussimus communiri. Actum et datum in eccle-„sia nostra Gneznensi, in loco capitulari, die Martis, vicesima septima „mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo uicesimo octauo, „indictione sexta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, „domini Martini diuina prouidentia pape V, anno vndecimo, hora quasi „tertiarum. Presentibus et consentientibus venerabilibus et honorabilibus „fratribus nostris: Iohanne decano, Nicolao decretorum doctore, archidia-„cono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Iohanne cancellario, Nicolao de „*Gorka*, Martino Chrapek, Albrico de *Madlna*, Adam decretorum doctore, „Nicolao Iaroczsky, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo*, Benedicto offi-„ciali, Iohanne Winelsky, Iohanne de *Radzicza*, Mathia Dria et Paulo „Gysziczsky, prelatis et canonicis eiusdem ecclesie nostre Gneznensis, ad „sonum campane capitulariter congregatis, necnon discretis viris Nicolao „Czanszinsky, Nicolao Zemsky, Nicolao de *Iunowlodz* vicarijs et Petro vicecu-„stode dicte Gneznensis ecclesie, testibus ad premissa uocatis specialiter et „rogatis. Et ego Andreas Derslai de *Iaczkowo* clericus Gneznensis diocesis, „publicus auctoritate imperiali notarius, prefatique reuerendissimi in Christo

„patris et domini, domini Alberti archiepiscopi sancte Gneznensis ecclesie „et primatis, factique huiusmodi coram eo scriba, quia predictis constitutioni- „bus, ordinationibus, dispositionibus et statutis, ac alijs omnibus suprascriptis „unacum prenominatis testibus et circumspecto viro magistro Martino Pauli „infrascripto notario presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, ideo „alijs arduis negotijs occupatus, presentes constitutionum et ordinationum „literas per alium fideliter scribi procuraui, meque hic manu propria sub- „scripsi et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis „solitis et consuetis unacum appensione sigillorum maiorum predictorum „dominorum archiepiscopi et capituli consignaui, uocatus et requisitus in „fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum. Et ego Mar- „tinus Pauli de *Goloczicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus auctoritate „imperiali notarius, prefatique venerabilis capituli ac ipsius actorum scriba, „quia predictis constitutionibus, ordinationibus, dispositionibus et statutis, „ac alijs omnibus suprascriptis unacum prenominatis testibus et circum- „specto viro magistro Andrea Derslai suprascripto notario presens interfui „eaque sic fieri uidi et audiui, ideo alijs arduis occupatus negotijs pre- „sentes constitutionum et ordinationum literas per alium fideliter sribi „procuraui, meque hic manu propria subscripsi et in hanc publicam for- „mam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis, unacum appen- „sione sigillorum maiorum predictorum dominorum archiepiscopi et capi- „tuli consignaui, uocatus et requisitus in fidem et testimonium omnium „et singulorum premissorum“.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre communitionis, confirmationis, suppletionis, statuti, ordinationis et constitutionis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo tricesimo primo, IIII kalendas Decembris, pontificatus nostri anno primo. — C XX. — P. de Magio, — Meynhardus.

(na zakładce) C. de Thomacellis.

Oryginał na wielkim arkuszu pargaminu, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 405), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Eugeniusza IV, zawieszoną na sznurku z czerwonego i żółtego jedwabiu. Sam dokument jest zwłaszcza na zagięciach mocno przyniszczony i niektóre ustępy niedoodczytania zniszczone.

[1]) *Wiśniewo,* wieś w pow. szredzkim.
Ławki, wieś w pow. mogilnickim.

[2]) *Karszew,* wieś w pow. kolskim, par. *Dąbie.*
Posługowo, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Kołdrąb.*
Czewojewo, wieś w pow. mogilnickim.

[3]) *Żórawa,* wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.
Lipiny, z licznych wsi tej nazwy, któreby były, wiedzieć nie mogę.
Czesławice, wieś w pow. wągrowieckim.
Borowo może leżeć albo w pow. szredzkim, albo kościańskim, albo chodzieskim.
Wiśniewo, wieś w pow. szredzkim.

Ludkowo, wieś w pow. mogilnickim, par. *Łowce*.
Mierzewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
[4]) *Marszelewo*, wieś dziś nieistniejąca.

528. 1432. die 9. mensis Februarii, in *Lublin*.

Mathias Borek de *Opieczna* testatur, sese a Wladislao II. rege Poloniae castrum et civitatem *Wschowa* ad manus fideles accepisse.

Ego Mathias Borek alias Stronczek de *Opyeczna* recognosco tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, me recepisse castrum et ciuitatem *Wschowa* cum ipsorum districtu a serenissimo principe, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. domino graciosissimo ad manus fideles in tenutam et gubernacionem. Quodquidem castrum et ciuitatem *Wschowa* promitto et sub fide et honore polliceor fideliter seruare et premunire ipsique domino regi et nulli alteri resignare, aut illi, cui personaliter commiserit sua serenitas, dum fuero ad hoc faciendum requisitus. In casu autem, quo in dicto domino rege humanitus aliquid fieri contingat, extunc inclitis natis suis Vladislao et Kazimiro et serenissime principi, domine Zophie Dei gracia regine Polonie, tanquam tutrici, absque dolo et fraude tradam, condescendam et resignabo. Sic me Deus adiuuet et sancta Dei euangelia. Harum quibus sigillum meum est appensum testimonio literarum. Datum in *Lublin* sabbato die post festum sancte Dorothee anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo.

Teka Naruszewicza 15 N. 48 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

529. 1432. die 14. mensis Augusti, in *Wiślica*.

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni Bosiedowski iudici Vladislaviensi C marcas in castro et oppidi *Babimost* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo pensantes grate fidelitatis obsequia, quibus nobis nobilis Iohannes Bosyedowski iudex Vladislauiensis, familiaris noster fidelis dilectus, placere meruit et complacebit aucta fide prestancius in futurum, horum intuitu ad instantes suas peticiones centum marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, pro ipso apud strenuum Petrum Cordebog subcamerarium Posnaniensem, in quibus eidem obligabatur, intercessimus et intercedimus per presentes. Quasquidem centum marcas prefato Petro Cordebog in (et)

super castro nostro et oppido *Babimost*[1]) ac villis ad ipsa spectantibus, dedimus, assignauimus, inscripsimus, damusque et inscribimus per presentes, per ipsum habendum, tenendum, vtifruendum pacifice et quiete possidendum, cum omnibus fructibus, censibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis tamdiu, quousque sibi vel suis successoribus prefate centum marce fuerint plenarie persolute. Quibus exsolutis dictorum castri, oppidi et villarum ad ipsa spectancium possessio ad nos et successores nostros deuoluetur pleno iure. Nostris iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in *Wislicia* feria quinta in vigilia Assumpcionis beate Marie anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo. — Ad relacionem magnifici Iohannis de *Konyeczpole*.

Teka Naruszewicza 15 N. 55 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

530. 1432. die 6. mensis Septembris, in *Wolborz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro de *Bnin* castellano Gnesnensi C marcas in civitate *Mosina* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis et inspectis fidelibus seruicijs magnifici Petri de *Bnyn* castellani Gneznensis, quibus nobis placere meruit et aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum intuitu volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi centum marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super ciuitate nostra *Moschina*,[1]) in terra Maioris Polonie sita, et villis ad ipsam spectantibus, quas sibi alias per presens inscribimus, damus, donamus, ascribimus et largimur. Quodquidem opidum tenebit, habebit, vtifruetur et pacifice cum omnibus et singulis vtilitatibus possidebit, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte centum marce cum alijs ibidem inscriptis ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos et successores nostros reuertetur pleno iure: stacionibus et iuribus nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Wolborz* sabbato proximo post s. Egigij, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo secundo. — Relacio magnifici domini [Vladislai] de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszywicza 15 N. 59, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Mosina*, miasto w pow. szremskim.

531. 1432. die 25. mensis Novembris, in *Pyzdry*.

Iudicii Calissiensis decretum, de intromissione Nicolai de *Grabowo* in molam iumentariam, in civitate *Srzoda* sitam.

Nos Troianus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budzislaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo CCCC tricesimo secundo in terminis particularibus feria tercia in die beate Katherine *Pysdry* celebratis, quibus nobiles Bogussius de *Coschuthi* capitanei, Iacussius de *Podlesze* palatini, Sandiuogius de *Gorinino* iudicis, Stanislaus de *Cziszewo* subiudicis, Iaszko de *Tharnowo* succamerarij, Nicolaus de *Ossek* vexilliferi vicesgerentes ceterique domini et officiales presidebant iudicio regali, iudicantes, ibi veniens Przeduogius ministerialis ius reddens recognouit, quomodo impossessionauit nobilem Nicolaum de *Grabowo* in molendinum equorum in ciuitate *Srzoda*, in tenutam strenui Suczka de *Rzeuicza*, prout eius litere adiudicatorie canunt et ibi nullus impugnauit. Quiquidem domini audita ministerialis recognicione, sentenciauerunt dictam possessionem in suo vigore permanere. Super quo iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 406), opatrzony jest dwiema okrągłemi pieczęciami ze zwykłego wosku, z których pierwsza wyobraża w obwódce z czterech łuków tarczę z herbem Topór. Napis otokowy uszkodzony:

† sthr . . . . iudicis· kalisien·

Druga pieczęć zupełnie zniszczona, wyobraża w tarczy ślad herbu Sulima.

532. 1433. die 4. mensis Martii, in *Opatów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Bartholomaeo Basz tertiam metretam molae cuiusdam in civitate *Srzem* ad fluvium *Warta* exstructae, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Vladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lan-

cicie, Cuiauie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consideratis et attentis non modicis et varijs edificiorum ruinis molendini nostri maioris, in ponte antique ciuitatis *Szrem* [1]) et fluuio *Vartha* siti, alias per famosum Coth olim molendinatorem testamentaliter pro altaristis legati et deuoti, ex quo nobis non pauca dampna nostrisque ciuibus in ipsorum regimine pressura propter inaduertenciam et tardam ipsius preparacionem prouenire videbantur, illud eisdem altaristis vendendum mandauimus, volentes in ipso nobis adaugere vtilitates et profectus. Quod molendinum de speciali nostra sciencia et consensu famosus Bartholomeus alias Basz ciuis noster ibidem de *Szrem* liberauit et comparauit titulo perpetuo et in euum, de nouoque erexit et construxit proprijs sumptibus et impensis. De cuius industria habentes plenam fidem, volentes ipsum pro suis meritis consolari, sibi et suis successoribus legittimis terciam metretam seu mensuram omnium emolumentorum grani cuiuslibet et seminis de eodem molendino proueniencium, duabus pro nobis et nostris successoribus reseruatis, cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus et prouentibus inscribimus perpetuo et in euum, tenendum, habendum, vtifruendum, vendendum, donandum, commutandum et perpetuo pacifice possidendum. In quo molendino et non alibi omnes et singuli ciues et incole ciuitatis *Szrem*, quociens contingat, brasea violare (s) et a quolibet braseo quatuor denarios minute pecunie ipsi molendinatori soluere sint astricti. Pro cuius preparacione, quociens illud rui contingat, aggeris disposicione, ferramentis et lapidibus molaribus nos et nostri successores denarios duos et sui successores tercium denarium dare et soluere debebimus, omniaque robora et rubeta opportuna pro eodem molendino per nostros officiales disponi et ad locum molendini conduci tenebuntur, in ipsoque molendino de anno ad annum pro nobis duos porcos et pro se tercium molendinatores pro tempore existentes seruabunt, nutrient et pabulabunt, sub molendinoque predicto et aggere ipsius gulgustris et in fluuio hamis (?) pro vsu suo pisces piscandi habeant plenam facultatem. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in *Oppatow* maiori feria quarta ante dominicam Reminiscere anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Sbigneo Dei gracia episcopo Cracouiensi, magnificisque et strenuis: Spytcone de *Tarnow* palatino Sandomiriensi, Andrea de *Luben* subcamerario Dobrzinensi, regni nostri Polonie thezaurario, Iohanne de *Sprowa*, iudice Sandomiriensi, Iohanne venatore Cracouiensi et Iohanne Taska de *Konyeczpole*, alijsque fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Iohannis Dei gracia episcopi Vladislauiensis, cancellarij, et venerabilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, decani Cracouiensis et prepositi Lanciciensis, Sedis apostolice prothonotarij et vicecancellarij regni Polonie, sincere dilectorum. — Ad relacionem eiusdem magnifici Iohannis Thaska de *Conyeczpole*.

Teka Naruszewicza 15 N. 81 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć z czerwonego wosku na sznurku z jedwabiu zielonego i karmazynowego.

[1]) *Śrem*, miasto powiatowe w ks. poznańskiem.

533. 1433. die 7. mensis Aprilis, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum arbitrale, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et heredes de *Łąka* litem dirimens.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Adam iudex necnon Andreas subiudex terre Llanciciensis generales, significamus tenore presencium, tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, vniuersis, quod accedentes nostram ad presenciam, necnon aliorum nobiscum presidencium strenui milites, Mathias castellanus Brzezinensis, et Przeczslaus Grzymala de *Brynicze* tamquam arbitri et amicabiles compositores recognouerunt, quomodo concordauerunt partes infrascriptas, videlicet reuerendissimum in Christo patrem, dominum et dominum Albertum archiepiscopum Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis et primatem eiusque capitulum Gneznense ex vna, et nobiles Clementem et Swanthopelkonem, fratres germanos, eorumque matrem, vxorem eiusdem Swanthopelkonis, et Iohannem Malik, Bretam awam suam aliosque coheredes, et si qui sunt ius habentes de *Llanka* parte ex alia, sub vadio seu pena vallata centum marcarum, quam fideiusserunt pro domino archiepiscopo et capitulo domini Derslaus Byelawsky de *Woyschoke*, pro dominis vero Swanthopelkone, Clemente, Iohanne Malik, Bretha awa sua et matre, vxore dictorum Clementis et Swanthopelk necnon alijs heredibus et ius habentibus ad hereditatem *Llanka* predictam, domini Przeczlaus Grzymala et Paschko Domaraczsky, manu coniuncta, et primo prefati domini compromissarij extinxerunt et mortificauerunt et in nichilum redigerunt omnes terminos iudiciales, qui pendebant in iudicijs regalibus inter dominum archiepiscopum et procuratores suos, presertim Placzkonem et condam dominum scolasticum Lanciciensem ex vna, et predictos dominos Clementem, Swanthopelkonem et matrem ipsorum et coheredes ipsorum parte ex alia, super quibuscumque controuersijs fluuij et aquarum defluencium inter *Pyantek* et *Llanka*,[1]) et literas tam citatorias, quam eciam sentenciarum diffinitiuarum inter easdem partes, dominos archiepiscopum et Cristinum olim patrem dictorum Clementis et Swanthopelkonis, et ecciam prefatum dominum scolasticum Lanciciensem, item quod dominus archiepiscopus debet precludere seu obstruere et aggerem facere ad spissitudinem quatuor vlnarum, fossatum nowm, quod Raczek procurator in *Phyanthek* fecerat in prato domini archiepiscopi anno plusquam preterito, item, quod licitum sit et liberum domino archiepiscopo et suis successoribus, quociens et quando opus eis videbitur, reparare, redu-

cere et fodere per vadum incipiendo ab illo loco, vbi influit in vadum fluuius a molendino *Sulkowsky*, et facere fossatum transitumque huiusmodi aque per huiusmodi vadum in latitudine et profunditate, prout sibi domino archiepiscopo placitum fuerit vsque ad molendinum suum archiepiscopale, ita tamen, quod non proiciat sub pontem terram nec precludat sub ponte aquam fluuij antiqui, granicies facientis; sed licebit sibi domino archiepiscopo et ipsius successoribus per vadum facere fossatum, proiciendo terram ad vtramque partem, incipiendo a predicto fluuio currente a molendino *Sulkowsky*, ut prefertur; item quod prefatis dominis de *Llanka* sit licitum et liberum similiter recipere et fodere fossatum et transitum aque, que granicias facit et currit a ponte, inferius incipiendo a loco, in quo pali duo sunt infixi, ex utraque parte eiusdem fluuij granicias wlgariter *granicsna rzeka*, et ducere eandem aquam per fossam, per quam modo currit et non alias, ad villam ipsorum *Llanka;* sub ponte vero suprascripto et vsque ad dictos palos primos non debent prefati domini de *Llanka* reparare fluuium nec fossatum facere, sed debent esse *kopczones* sipati ex vtraque parte fluuij predicti. Item quod debent ex utraque parte eiusdem fluuij, qui facit granicias, antiqui, infigi pali uel *Kopczones*, vbi poterint sipari usque ad granicias Pyckam inferius. Et ista omnia prefate partes debent seruare illibata et inuiolata sub eadem pena centum marcarum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Llancicie feria tercia post dominicam Ramispalmarum, anno Domini M CCCC tricesimo tercio, concordia vero in *Pyathek* opido post dominicam Iudica. Presentibus strenuo ac nobilibus Iacobo Beskowsky, Iohanne Borschinsky, Stanislao Warschyczsky, Iohanne Pyeszkowsky, Petro Modlyensky et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 407), opatrzony jest dwiema niewielkiemi okrągłemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza wyobraża w tarczy herb Janinę. Napis otokowy: sigillum. adam. de fusja.
Druga wyobraża herb Jastrzębiec; napis otokowy: s. andrea. de. . . . . . . ne.

[1]) *Piątek*, miasteczko w pow. łęczyckim.
Łęka, wieś w tymże powiecie, par. *Piątek*.

534. 1433. die 7. mensis Aprilis, Lanciciae.

Proxime praecedentis decreti aliud argumentum.

In nomine Domini amen. Nos Thomas de *Sobotha* iudex et Andreas de *Wroblewo* subiudex terre Lanciciensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, horum noticiam habituris, quod in actis librorum iudicialium predicte terre Lanciciensis invenimus continerj materiam concordie infrascriptam, acti-

catam seu notatam tempore olim domini strennui Ade de *Thur*, protunc iudicis Lanciciensis, nostrj predecessoris, cuius tenor sequitur et est talis:

„Feria secunda post dominicam Iudica in *Pyanthek* talis concordia facta est per dominos Mathiam castellanum Brzezinensem et Przeczslaum Grzimala de *Orinycze*, prout sequitur in articulis infrascriptis, inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum archiepiscopum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie et primatem eiusdemque capitulum Gneznense, ex vna, et nobiles Clementem et Swanthopelkonem fratres germanos eorumque matrem et vxorem eiusdem Swanthopelkonis, et Iohannem Malyk, Gretham awam suam aliosque coheredes, et si qui sunt ius habentes, de *Lanka*, parte ex alia, sub vadio et pena vallata centum marcarum, quam fideiusserunt pro domino archiepiscopo et capitulo dominus Derslaus Byelawsky de *Wyschokye*, pro dominis vero Swanthopelkone, Clemente, Iohanne Malyk, Gretha awa sua et matre dictorum Clementis et Swanthopelkonis necnon alijs heredibus et ius habentes ad hereditatem *Lanka* predictam, domini Przeczslaus Grzimala et Passko Domarzaczsky manu coniuncta. Et primo prefati compromissarij extinxerunt et mortificauerunt et in nichilum redegerunt omnes terminos iudiciales, qui pendebant in iudicijs regalibus inter dominum archiepiscopum et suos procuratores, presertim Raczkonem et quondam dominum scolasticum Lanciciensem, ex vna, et predictos dominos Clementem, Swanthopelkonem et matrem ipsorum et coheredes ipsorum, parte ex alia, super quibuscumque controuersijs occasione fluuij et aquarum defluencium inter *Pyanthek* et *Lanka*[1]) et litteras tam cittatorias, quam eciam sentenciarum diffinitiuarum inter easdem partes, dominos archiepiscopum et Cristinum olim patrem dictorum Clementis et Swanthopelkonis et eciam prefatum dominum scolasticum Lanciciensem. Item quod dominus archiepiscopus debet precludere sev obstruere et aggerem facere ad spissitudinem quatuor vlnarum, fossatum nowm, quod Raczek procurator in *Pyanthek* fecerat in prato domini archiepiscopi anno plusquam preterito. Item quod licitum sit et liberum domino archiepiscopo et suis successoribus, quociens et quando opus eis videbitur, reparare, reducere et fodere per vadum incipiendo ab illo loco, vbi influit fluuius in vadum a molendino Sulkowsky et facere fossatum transitumque huiusmodj aque per huiusmodj vadum in latitudine et profunditate, prout sibi domino archiepiscopo placitum fuerit usque suum ad molendinum archiepiscopale, ita tamen, quod non proiciat sub pontem terram nec precludat sub ponte aquam fluuij antiqui granicies facientis; sed licebit sibi domino archiepiscopo per vadum facere fossatum proiciendo terram ad vtramque partem, incipiendo a predicto fluuio, currente a molendino Sulkowsky, ut prefertur. Item quod prefatis dominis de *Lanka* sit licitum et liberum similiter reparere et fodere fossatum et transitum aque, que granicies facit et currit a ponte inferius incipiendo a loco, in quo palj duo sunt infixi ex vtraque parte eiusdem fluuij granicies wlgariter *granyczna rzeka*, et ducere eandem aquam per fossam, per quam modo currit et non alias ad villam ipsorum *Lanka;* sub ponte vero supra-

dicto et usque ad dictos palos primos non debent prefati domini de *Lanka* reparare fluuium nec fossatum facere, sed debent esse *kopczones* sippati ex vtraque parte fluuij predicti. Item quod debent ex vtraque parte fluuij eiusdem, qui facit granicies, antiqui deorsum debent infigi pali uel *kopczones*, vbi poterint sipparj usque ad granicies *Pyekarj* inferius. Et ista omnia prefate partes debent seruare illibata et inviolata sub eadem pena centum marcarum. Acta sunt hec in Lancicia feria tercia proxima post dominicam Ramispalmarum, sub anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. Presentibus strennuo et nobilibus viris: Iacobo Beskowsky, Iohanne Borsinsky, Stanislao de *Warschicze*, Iohanne Comassky et alijs quampluribus fide dignis et honore."

Nos itaque Thomas iudex et Andreas subiudex cupientes premissa in vigore optate firmitatis permanere, eadem idcirco literatorie conscribi fecimus, sigillorum nostrorum cum appensione. Datum Lancicie feria proxima post Cinerum, anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 45.

[1]) Przytoczone tu miejscowości objaśnione zostały przy dokumencie poprzedzającym.

535. 1433. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet donationem IV marcarum annuarum ex proventibus villae *Czyrzniewo* a Nicolao de *Górka* vicariis ecclesiae Gnesnensis factam.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad rei memoriam sempiternam. Excelsi solij regnator et largitor omnium bonorum Deus, cuius sapiencie magnitudinem humani non capiunt intellectus, sic sua ineffabili pyetate dispensat munera graciarum, quod in eorum consideracione sensus hominis ebetantur (s): facit enim ex debili fortem, balbucienti eloquenciam tribuit et ponit nonunquam humiles in sublimi, habens ad omnia tanquam palmo concludens perfectam et plenam facultatem. Inter hec tamen transitoria, que ad vsum vite presentis de manu domini suscepisse nos cernimus, iubemur profecto thezaurizare nobis thezauros inmarciscibiles et transferre piorum operam exercicio in sidereas mansiones. Sane huius rei gracia wenerabilis frater noster Nicolaus de *Gorka* cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, in scrinio sue meditacionis non indigne recensens, collata sibi dona in munera temporalis subsidij, quibus eum diuina pyetas respexit pre ceteris et pretulit sua ineffabili bonitate, et pyetatis exercicijs intentus, ut ea dignis applicaret salutis sue vsibus,

obtulit quatuor marcas annui census monete currentis de censibus medie ville *Czirznewo*[1]) vniuersitati vicariorum ecclesie nostre predicte pro subsidio et emolumento ipsorum, sueque et suorum parentum et successorum salute, prout hec in litera domini Dobrogostij de *Schamotuli* subcamerarij Kalisiensis et capitanei Maioris Polonie tenoris infrascripti plenius continetur, humiliter supplicans, quatenus predictam donacionem approbare, ratificare et confirmare, censum quoque huiusmodi quatuor marcarum predictis vicarijs appropriare et incorparare dignaremur. Cuius quidem litere capitanei tenor sequitur in hec verba:

Sequuntur litterae Dobrogostii de *Szamotuly* capitanei Maioris Poloniae generalis, de anno 1430. No. 517 praemissae.

Nos igitur Albertus archiepiscopus prefatus ipsius Nicolai cancellarij tam salubrem donacionem tamquam pyam deuocionem brachijs paterni affectus amplectentes, ac ipsum Nicolaum ad illam, quam proinde sperat assequi gloriam vite eterne, feliciter perducere cupientes, predictam donacionem ratam et gratam habentes, census quatuor marcarum in prescriptis literis capitanei descriptos, vti rite et salubriter donantur, collegio vicariorum predictorum ecclesie nostre intytulamus et appropriamus ac presentis scripti patrocinio confirmamus, ipsosque census ad ius et iurisdiccionem ecclesiasticam assumimus, decernentes, quod deinceps ecclesiastici habeantur et nominentur, pro ipsorum quoque repetticione et solucione, quemadmodum censibus ecclesiasticis solitum est, ad forum ecclesiastici iudicis recurratur. Et quia beneficium redditur acceptum officio, ideoque volumus, statuimus et ordinamus, quod prefati vicarij racione donacionis dictarum quatuor marcarum sint obligati per singulos annos singulisque Quatuortemporibus anni facere exequias et decantare in ipsa ecclesia Gneznensi vigilias cum Nouem leccionibus, laudibus necnon vesperis pro defunctis et oracionibus pro animabus, specialiter tamen oracione quoad uixerit dictus Nicolaus cancellarius, pro peccatis, post eius vero . . . . . felicem exitum cum oracione speciali pro anima ipsius teneantur; deinde die crastino missam pro defunctis et tandem tricesimam seu triginta missas similiter legant pro defunctis, continuando simul uel successiue, in quo ipsorum cuiuslibet consciencias oneramus. Et nichilominus si negligentes fierent, liceret heredibus predicte ville *Czirznewo* arrestare predictos census et per hoc compellere ipsos vicarios ad implendum onera supradicta, et extunc ipsis et non alias persoluendos. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes nostras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum Gnezne feria secunda post festum beati Adalberti, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. Presentibus wenerabilibus fratribus nostris: Predwogio preposito, Iohanne decano, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Iohanne cancellario, Nicolao Iarotsky, Adam de *Bandkowo* decretorum doctore, Nicolao Bronissij, Benedicto de *Modla* oficiali, Iohanne *Rudzicza*, Iaroslao de *Cankolewo*, Mathia Drya de *Modlischewo*, Iohanne de *Nyewesch* decano Wladislauiensi, magistro Sandkone de *Czechel*, Adam Swinka et Iohanne de *Pnyewy*,

prelatis et canonicis Gneznensibus nobiscum in capitulo generali congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 408). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

[1]) Zapewne dzisiejsze *Czerniejewo*, miasto w pow. gnieźnieńskim.

536. 1433. die 1. mensis Iulii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Toliszkowo* D marcas in oppido *Pobiedziska* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore prencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grata et multum accepta fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus et nobilis Albertus de *Tholiskowo,* fidelis noster dilectus, maiestati nostre multipliciter placere meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Pobiedziska,*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Gneznensi situm, cum villis ad ipsum spectantibus et pertinentibus, de manibus et tenuta strenui et nobilis Dobrogostij Colenski, castellani Camenensis, militis nostri dilecti, in ducentis triginta grossorum latorum et ducentis septuaginta mediorum grossorum marcis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, redimendi, liberandi et eximendi indulsimus indulgimusque et tenore presencium plenam concedimus facultatem. In quibusquidem quingentis marcis monete et numeri predictorum ipsum Albertum assecurare et reddere volentes cerciorem, sibi easdem cum centum (latorum) grossorum et quadringentis marcis mediorum grossorum numeri predicti, quas ab eo promptas et paratas leuauimus et habuimus pro nostra necessitate, in et super oppido predicto *Pobiedziska* et villis nunc spectantibus, inscribimus, deputamus et assignamus tenore presencium graciose, per ipsum et suos successores legittimos cum omni dominio, vniuersisque et singulis vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus, censibus, agris, allodijs, pratis, campis, syluis, borris, nemoribus, mellificijs, lacubus, piscinis, piscaturis, molendinis, attinencijs et pertinencijs vniuersis, ad dictum oppidum et villas quomodolibet ex antiquo spectantibus, exceptis nostris stacionibus solitis et iuribus regalibus, que pro nobis et nostris successoribus ad plenum reseruamus, habendum, tenendum, vtifruendum pacifice et quiete possidendum, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel nostros successores quingente marce, in quibus oppidum predictum et villas liberauit et exemit, et quingente, quas nobis mutuauit in moneta

et numero descriptis ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis oppidi et villarum possessio ad nos et nostros successores reuertentur pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Konyn* feria quarta in octaua sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, decretorum doctoris, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 86 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Pobiedziska*, miasto w pow. szredzkim.

537. 1433. die 28. mensis Septembris, Romae.

Eugenii IV. P. M. decretum, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et Paulum Vladimiri de decimis vlllarum *Łubno*, *Zawada*, *Kosorz* et *Iastrzębie* litem dirimens.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri . . episcopo Apruntinensi et dilectis filijs Wladislauiensis ac Posnaniensis ecclesiarum archidiaconis, salutem et apostolicam benediccionem. Exhibita nobis pro parte venerabilis fratris nostri Alberti archiepiscopi Gneznensis peticio continebat, quod licet ius percipiendi decimas noualium ex fructibus, qui in terris, campis et agris infra *Lubno*, *Zawada*, *Cossorzs* et *Iastrzambye*[1]) Gneznensis diocesis villarum limites consistentibus excrescunt, pro tempore prouenientes, ad archiepiscopum pro tempore existentem et mensam archiepiscopalem Gneznensem legitime pertineat, tamen dilectus filius Paulus Vladimiri clericus, olim rector parrochialis ecclesie in *Clodawa* dicte diocesis, falso asserens, huiusmodi ius ad rectorem dicte ecclesie pro tempore existentem pertinere, et super illo contra iusticiam prefato Alberto archiepiscopo se opponens, eum desuper molestauit multipliciter, vexauit, perturbauit, inquietauit, impediuit ac eciam impecijt. Ortaque propterea inter Albertum archiepiscopum et Paulum prefatos super dicto iure et illius oocasione materia questionis, felicis recordacionis Martinus papa quintus, predecessor noster causam huiusmodi, cum tunc partes ipse in Romana curia sufficienter presentes existerent, bone memorie Guillermo Aurasicensi tunc suo ad instanciam ipsius Pauli commisit primo et deinde nos, qui dicto predecessore, sicut Domino placuit, ab hac luce subtracto, fuimus diuina fauente clemencia ad apicem summi apostolatus assumpti, ex certis causis venerabili fratri nostro Iohanni Pennensi episcopis tunc nostro capellanis et auditoribus causarum palacij apostolici commisimus audiendam et fine debito terminandam, ipseque Iohannes episcopus tunc auditor cognitis illus meritis, de consilio et assensu coauditorum suorum causarum dicti palacij, quibus super hijs relacionem fecit

fidelem, per suam diffinitiuam sentenciam pronuncciauit, decreuit et declarauit, prout hec omnia in libello pro parte dicti Alberti archiepiscopi in huiusmodi causa exhibiti, petita fuerant, opposiciones, molestaciones, vexaciones, perturbaciones, inquietaciones et impedimenta predicta fuisse et esse temeraria, illicita, indebita, iniusta et de facto presumpta, necnon Paulo super illis ac dictis decimis perpetuum silencium imponendum fore et imposuit, ac dictum Albertum archiepiscopum ab impeticione prefati Pauli absoluendum fore et absoluit, ipsumque Paulum in expensis coram eo in dicta causa legitime factis, condemandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi imposterum reseruata. A quaquidem sentencia fuit pro parte dicti Pauli ad Sedem apostolicam appellatum, nosque causam appellacionis huiusmodi dilecto filio magistro Geminiano de Prato capellano nostro et auditori causarum dicti palacij audiendam commisimus et fine debito terminandam. Qui cognitis illius meritis de consilio et assensu coauditorum suorum causarum eiusdem pallacij, quibus super hiis relacionem fecit fidelem, per suam diffinitiuam sentenciam pronuncciauit, decreuit et declarauit, per prefatum Iohannem episcopum tunc auditorem in causa huiusmodi bene fuisse et esse processum, sentenciatum et diffinitum, eiusque sentenciam predictam confirmandam fore et confirmauit et ab illa pro parte dicti Pauli male fuisse et esse appellatum ac eundem Paulum in expensis coram eo in huiusmodi causa legitime factis condemnandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi imposterum reseruata. Cumque a sentencia Geminiani auditoris huiusmodi fuisset pro parte dicti Pauli ad Sedem appellatum eandem, nos causam ipsius vltime appellacionis dilecto filio magistro Laurencio de Arecio capellano nostro et auditori causarum dicti palacij audiendam commisimus et fine debito terminandam. Qui cognitis illius meritis, de consilio et assensu coauditorum suorum causarum eisdem palacij, quibus super hiis relacionem fecit fidelem, per suam diffinitiuam sentenciam pronunciauit, declarauit et decreuit, per prefatum Geminianum auditorem in causa huiusmodi bene fuisse et esse processum, sentenciatum et diffinitum, eiusque sentenciam predictam confirmandam fore et confirmauit, ac ab illa pro parte dicti Pauli male fuisse et esse appellatum necnon premissum ius ad archiepiscopum pro tempore existentem et mensam huiusmodi spectasse et pertinuisse necnon spectare et pertinere de iure illique adiudicandum fore et adiudicauit ac prefato Paulo nullum in dictis decimis seu ad eas ius compecijsse seu competere ac prefatum Paulum in expensis coram eo in huiusmodi causa legitime factis, condemnandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi in posterum reseruata. Et subsequenter prefatus Laurencius auditor, cui ex certis causis commisimus, vt eciam coram Iohanne episcopo tunc et Geminiano auditoribus predictis factas taxaret omnes expensas huiusmodi, in centum et quadraginta florenis auri de Camera, boni et iusti ponderis, prouida moderacione taxauit, procuratoris ipsius Alberti archiepiscopi super expensis eisdem iuramento secuto, prout in instrumentis publicis inde confectis ipsorum Iohannis episcopi tunc necnon Geminiani et Lau-

rencij auditorum sigillis munitis dicitur plenius continerj. Cum autem sicut eadem peticio subiungebat, prefatus Albertus archiepiscopus dubitet, quod dictus Paulus premissis sentencijs et presencium uigore habendis processibus reuerenter parere non velit, pro parte ipsius Alberti archiepiscopi nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi super hiis de oportuno remedio prouidere dignaremur. Nos itaque huiusmodi suplicacionibus inclinati, discrecioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus vestrum per vos uel alium seu alios . . . . faciatis eundem archiepiscopum pacifice vel quasi dicti iuris possessione gaudere, sibique de florenorum summa pro expensis huiusmodi iuxta prefatorum instrumentorum earundem condemnacionis et taxacionis tenorem plenam et debitam satisfaccionem impendendo, et insuper legitimis super hiis per nos habendis seruatis processibus eos, quociens expedierit, aggrauare curetis, contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo: inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brahij secularis. Non obstante, si dicto Paulo vel quibusuis alijs coniunctim vel diuisim ab eadem Sede indultum existat, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi memoriam. Datum Rome apud sanctum Laurencium in Damaso, anno Incarnacionis dominice millesimo quadringentesimo tricesimo tercio, quarto kalendas Octobris, pontificatus nostri anno tercio.

R. Na zasadzie powyższej buli zawiadamia Iacobus episcopus Apruntinensis Władysława króla polskiego, Zygmunta wielkiego księcia litewskiego, arcybiskupa lwowskiego, biskupów krakowskiego, wrocławskiego, włocławskiego, poznańskiego, płockiego i lubuskiego, Sędziwoja z *Ostroroga* wojewodę poznańskiego, Scibora z *Borzysławic* łęczyckiego i Jana z *Lichina* brzeskiego wojewodów, oraz właścicieli wsi *Łubno, Zawada, Kosorz* i *Jastrzębie*, iż polecił Pawłowi Włodzimirzowiczowi, by Wojciecha arcybiskupa gnieźnieńskiego pozostawił w spokojnem posiadaniu dziesięcin z nowizn wsi pomienionych. Rome die quinta mensis Octobris.

Dokument pargaminowy w formie aktu notaryalnego, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 409), opatrzony jest dużą podługowatą pieczęcią z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku splecionym z różowego jedwabiu, znacznie potłuczoną.

¹) *Łubno*, wieś w pow. kolskim, par. *Kłodawa*.
Zawada. Z licznych wsi tej nazwy, któraby była, oznaczyć nie umiem.
Kosorz, wieś w pow. kutnowskim, par. *Dzierzbice*.
Jastrzębie, wieś w pow. kutnowskim, par. *Oporów*.

538. 1433. die 17. mensis Decembris, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae, civibus de *Posnań*, *Kościan*, *Słupca* et *Meszna* DCCXXV$^{1}/_{2}$ marcas ex exactione regali assignat.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vninersis, quia feria quinta proxima ante festum sancti Stanislai presulis gloriosi a prouidis consulibus ciuitatum Poznaniensis, Costensis, *Slupcza*, *Myesna*,[1]) et a nobili domino Iohanne Czarnkowsky pro expedicione Bohemorum fecimus recipere pannos, balistas et alia necessaria per barones nostros, magnificum Sandiuogium de *Ostrorog* palatinum Posnaniensem et Nicolaum Marsalkowicz pro septingentis viginti quinque marcis cum media et octo scotis, quas pecunias strenuus Bogussius subiudex Calissiensis, exactor Maioris Polonie aduenіente exaccionem (s) anni presentis, ad mandata nostra regia ipsis ciuibus predictis debet soluere realiter et cum effectu, et hoc si vixerit in humanis et eandem contributionem, prout anno preterito exegerit et leuauerit plenarie ex integro. Datum Lancicie feria quinta post festum Lucie, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo tercio. — Relacio venerabilis Vladislai regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 102, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Poznań*, miasto stołeczne księstwa poznańskiego.
Kościan, miasto pow. w księstwie poznańskiem.
Słupca, miasto pow. gubernii kaliskiej.
Meszna, wieś w pow. słupeckim, gubernii kaliskiej.

539. 1434. die 6. mensis Ianuarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Toliszkowo* L marcas in oppido *Pobiedziska* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vninersis, quomodo attentis et inspectis fidelibus seruicijs et pure fidei meritis strenui et nobilis Alberti de *Tholiskowo*, militis nostri sincere dilecti, quibus hactenus placere meruit nostre maiestati et in futurum aucta fide et constancia prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum suorum intuitu, volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi quinquaginta marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, (in) et super oppido nostro *Pobyedziska*[1]) et villis ad ipsum spectantibus adiungimus, ascribimus et donamus tenore presencium graciose tenendum, habendum pacifice et quiete omnes vtili-

tates ipsius oppidi possidendum, quousque sibi aut suis successoribus legittimis per nos aut successores nostros dicte quinquaginta marce cum alijs per presens inscriptis ad plenum fuerint exsolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum ipsius possessio ad nos et nostros successores reuertetur pleno iure. Stacionibus nostris regalibus et iuribus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum (testimonio litterarum). Datum in *Iedlna* ipso die Epiphanie Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. — Ad relacionem magnifici Iohannis de *Konieczpole* regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 115 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Pobiedziska*, miasto w pow. szredzkim.

540. 1434. die 31. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Nicolaus de *Podlesie* X marcas annuas ex redditibus villae *Sarbia* Nicolao Grosman CC florenis Ungaricalibus in vim reemptionis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Benedictus de *Modla* canonicus et officialis ac vicarius in spiritualibus sancte ecclesie Gneznensis generalis, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, hoc presens instrumentum publicum inspecturis, quomodo discretus vir dominus Nicolaus Grosman altarista Gneznensis et [rector] parrochialis in *Walischewo* ac ductor et director laborum beatissime Trinitatis in ciuitate Gneznensi ecclesiarum ex vna, et nobilis vir dominus Nicolaus heres de *Podlesze* et in *Sarb* . . . . lant . . . . ex alia partibus, in nostra presencia personaliter constituti: qui dominus Nicolaus Grosman . . . . decem marcarum] Polonicalium, monete et numeri eiusdem, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet [marcam computando . . . . . . t et . . . . . . uit in tota villa *Szarb* [1]) Gneznensis dyocesis, in et super viginti km[etonibus . . . . et agros mansorum colentibus et qui censum soluunt siue soluere consueuerunt, apud eundem nobilem dominum Nicolaum Podleszky heredem et dominum ipsius ville *Szarb* pro ducentis florenis puri auri Vngaricalis, spe, foro et titulo reempcionis alias *wederkoff;* dictisque dominis Nicolao Grosman et Nicolao Podleszsky huiusmodi empcionem et vendicionem hincinde ratam et gratam habentibus, et ibidem prefatus dominus Nicolaus Podlesszky cum Laurencio filio ipsius naturali, sponte et voluntarie, non coacti, non compulsi, apud acta consistorij nostri Gneznensis censuris ecclesiasticis nostris videlicet excommunicacionis, aggrauacionis et interdicti et nostrorum successorum, officialium Gneznensium, qui pro tempore extiterint, et se ipsum cum Laurencio filio suo, et alios suos legittimos successores, qui pro tempore erunt, et submisit dictas decem

marcas singulis annis sese continue sequentibus, ad festum beati Martini confessoris, datam presencium proxime sequencium (s), primam solucionem soluere per se vel familiarem aut wlodarium vel scultetum suos ipsius ville *Sarb*, Gneznam dicto domino Nicolao Grossman ad domum suam portare, presentare et sibi soluere inexcuse incipiendo; et si prefatus census decem marcarum monete currentis per vnum mensem post festum beati Martini aliquorum annorum non fuerit solutus, extunc prefatus Nicolaus Podleszky submisit se cum suis successoribus legittimis maioribus penis iudicij regalis, videlicet ad impignorandum per ministeriales fore et esse puniendum et puniendos, donec prefatum censum decem marcarum persoluat. Item si, quod absit, predicta villa *Szarb* et gaze villanorum in voraginem ignis, in fauillam essent redacte, extunc dominus Nicolaus et sui successores legittimi de bonis ipsorum in *Podlessze* tam mobilibus, quam inmobilibus soluere tenentur dictas decem marcas prefato domino Nicolao Grosman vel quem ad hoc duxerit deputandum. Item ibidem prefatus dominus Nicolaus Grossman prenominato domino Nicolao Podlesszky dedit liberum arbitrium, bonam, spontaneam voluntatem, quandocumque sibi placebit, prefatum censum decem marcarum reemendi. Tandem prefatus dominus Nicolaus Grossman altarista Gneznensis, in stuba maiori, in mensa et in domo habitacionis nostre ac in presencia nostri ducentos florenos Vngaricales coram nobis deposuit pro dicto censu decem marcarum apud prefatum nobilem dominum Nicolaum Podlesszky empto, quos et nos ipsi computauimus et eidem domino Nicolao Podleszky ipse dominus Nicolaus Grossman eosdem florenos dedit, soluit et sibi assignauit, quos ipse dominus Nicolaus Podlesszky recepit et iuxta libitum voluntatis sue conuertit. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes nostras submissionis et recognicionis literas seu presens publicum instrumentum per Adam Zauissij de *Smolycze* scribam nostrum infrascriptum subscribi et publicari mandauimus, nostrique officialatus sigillo, quo ad causas vtimur, iussimus appensione comuniri. Actum et datum Gnezne in curia habitacionis nostre, sub anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto, indiccione duodecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti moderni, anno ipsius tercio, die Saturni, vltima mensis Ianuarij, hora terciarum. Presentibus ibidem dicretis viris, dominis: Adam mansionario ecclesie Gneznensis, Stanislao Phalislai, Iacobo de *Scharowo*, Iohanne de *Topolya* et Iohanne de Lancicia, notarijs consistorij nostri publicis, testibus circa premissa vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Adam Sauissij de *Smolicze*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, coram prefato wenerabili viro, domino Benedicto canonico et officiali scriba, quia predictis sentencie excommunicacionis submissioni, pecuniarum recepcioni, recognicioni, censsus empcioni et uendicioni, ac pecuniarum numeracioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vuacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia premissa sic fieri vidi

et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum me occupato alijs officij mei negocijs, per alium fideliter scribi procuraui, meque huic subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vna cum memorati domini Benedicti officialis appensione officialatus sigilli consignaui, in fidem et testimonium premissorum.

Dokument pargaminowy, zniszczony i z wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 410). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

¹) *Sarbia*, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Podlesie kościelne.*

541. 1434. die 23. mensis Februarii, Gnesnae.

Albertus de *Pakość*, castellanus Sremensis, II marcas annuas ex redditibus villae *Iankowo*, Ioanni decano Gnesnensi XXX marcis vendit.

Nos Sandiwogius de *Ostrorog* [palatinus] Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, qu[od ad] nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam veniens nobilis dominus Albertus de *Pacoscz* castellanus Srzemensis, non compulsus, non coactus, neque aliquo sinistro modo seductus, quinymmo sanus mente pariter et corpore existens, vsus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, in et super totali villa ipsius dicta *Yankowo* ¹) necnon super kmethonibus ville eiusdem in districtu Gneznensi et circa *Pacoscz* situata, duas marcas currentis monete, numeri vero Polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando, annui census pro triginta marcis latorum grossorum Pragensis monete, numeri vero Polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando, venerabili domino Iohanni decano Gneznensi, tamquam executori testamenti felicis recordacionis domini Nicoli Kyczka, eiusdem ecclesie Gneznensis archidiaconi, et honorabilibus dominis mansionarijs eiusdem ecclesie Gneznensis pro capella omnium Sanctorum spe reempcionis alias *na wedercoph* imperpetuum vendidit et coram nobis more solito et consueto rite ac racionabiliter resignauit. Quemquidem censum duarum marcarum currentis monete singulis annis ad festum Natiuitatis Christi immediate se sequentibus dare et soluere sub penis iudicij magnis et solus portare aut dirigendo ducere per suum nunccium dicto domino decano tamquam executori aut preffatis dominis mansionarijs Gneznam in suis equijs, proprijs sumptibus et expensis, per eosdem dominos decanum tamquam executorem aut mansionarios eiusdem ecclesie Gneznensis habendum, tenendum, possidendum, vtifruendum et ad vsus suos beneplacitos libere et quiete conuertendum, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio literarum.

Datum et actum Gnezne, feria tercia proxima post dominicam Reminiscere anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus ibidem strennuis et nobilibus dominis: Iohanne de *Vlanowo* castellano Rogoznensi, Bogussio de *Budzislaw* subiudice Kalisiensi, Nyemerza de *Kyschewo,* Zacharia de *Pyascowo,* Schamborio de *Malochowo* venatore Kalisiensi, Michaele Llunak de *Retirz* et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium premissorum etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 411), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, która wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Jankowo,* wieś w pow. srzedzkim.

542. 1434. die 5. mensis Martii, in *Korczyn.*

Andreas Ciołek de *Czelechowo* subcamerarius Sandomiriensis testatur, sese a Wladislao II. rege Poloniae capitaneatum Maioris Poloniae ad fideles manus accepisse.

Ego Andreas alias Czolek heres de *Czelechowo,* subcamerarius Sandomiriensis recognosco, me capitaneatum Maioris Polonie cum castris, ciuitatibus, opidis atque villis ad ipsum capitaneatum pertinentibus, a serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. domino meo graciosissimo, recepisse. Quemquidem capitaneatum cum eisdem castris, ciuitatibus, opidis atque villis fideliter gubernare et in meliorem condicionem reddere toto meo posse, atque ad requisicionem ipsius domini regis viceversa eidem domino regi siue inclitis natis ipsius restituere promitto sub fide et honore meis, turrim eciam altam castri Posnaniensis tegere et reformare me submitto. Preterea sub eisdem fide et honore meis, fraude atque dolo cessantibus, promitto et spondeo semper esse fidelis cum omnibus et singulis subditis capitaneatus predicti prefato domino regi, natis et Corone ipsius regni Polonie, et nunquam volo esse in tractatu, conuencione siue consilio, vbi ipsorum malum, periculum vite sue siue aliquod aliud factum, quod posset ipsis obesse quoquomodo, tractabitur, et quociens et quam cito aliqua mala siue vite pericula de ipsis audiuero tractari, tociens et mora qualibet deposita ipsos fideliter premunire debeo et quos in malum siue periculum ipsorum vite machinantes sciuero, hos statim eidem domino regi aut natis ipsius predictis siue officialibus ipsorum deferre volo, quodque nullum alium dominum preter prefatum dominum regem et natos predictos querere aut in ipsum consentire debebo. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio

literarum. Datum in Noua ciuitate feria sexta proxima ante dominicam Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

Teka Naruszewicza 15 N. 121, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

543. 1434. die 5. mensis Martii, in *Korczyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae, Petro de *Bnin* castellano Gnesnensi XL marcas in oppido *Mosina* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attentis et inspectis assiduis fidelibusque seruicijs magnifici Petri de *Bnyn*, castellani Gneznensis, militis nostri sincere dilecti, quibus nobis placere meruit et in futurum aucta fide et constancia prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum intuitu volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi in et super oppido nostro *Moschina*[1]) et villis pro ipso spectantibus, in terra Maioris Polonie sitis, quadraginta marcas monete et numeri Polonicalium asscribimus, adiungimus et donamus tenore presencium graciose, in ipsis predictum oppidum cum villis tenendum, habendum, vtifruendum et pacifice cum omnibus suis vtilitatibus, censibus, fructibus et attinencijs possidendum, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel nostros successores dicte quadraginte marce cum alijs per presens sibi inscriptis, ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos reuertetur pleno iure. Nostris iuribus regalibus in omnibus semper saluis in omnibus. Datum in Noua Ciuitate feria sexta proxima ante festum dominicam Letare Iesu (s), anno Demini millesimo quadringentesimo quarto. — Ad relacionem vanerabilis Lutkonis.

Teka Naruszewicza 15 N. 119. z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Mosina*, miasto w pow. szremskim.

544. 1434. die 8. mensis Martii, in *Kościan (?)*

Wladislaus II. rex Poloniae ratam habet venditionem quartae partis molarum, ante civitatem *Kościan* sitarum, a quodam Hansel Iakieloni Korman anno 1388. factam.

R. Priuilegium Vladislai regis Polonie, virtute cuius contractum vendicionis et resignacionis quarte partis molendinorum ante *Costen*[1]) ciuita-

tem et in ciuitate ante castrum sitorum, pro sexcentis marcis latorum grossorum Pragensium Pololonicalium numeri vsualis comparate per honestum Hansel in personam honesti Iakiel Korman coram generoso Thomislao castellano, burgrabio tunc Costensi et procuratore reuerendissimi in Christo patris Dobrogostij episcopi Posnaniensis, sub actum in *Costen* die dominica, que in ecclesia „Domine ne longe facias" decantatur, anno 1388 recognite approbat et ratificat ac circa participacionem et vsum fructum tercie partis memoratum Korman manere debere. Datum in ciuitate *Koszczyn* (s) feria secunda post dominicam Letare quadragesimalem. Presentibus tunc reuerendissimis ac magnificis: Alberto archiepiscopo Gnesnensi, Sbigneo Cracouiensi, Iohanne de Lichin Brestensi, Iohanne . . . . Leopoliensi palatinis. Per manus, Iohannis de *Coniecpole* cancellarij (et) Vladislai de *Opporowo* ecclesie Vladislauiensis (s) vicecancellarij, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

Teka Naruszewicza 15 N. 139, ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) ***Kościan*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.**

545. 1434. die 6. mensis Aprilis, in *Pyzdry*.

Iudicii Calissiensis terrestris decretum, inter Nicolaum de *Grabowo* et Albertum Suczka de *Parszewica*, de violentia quadam latum.

Nos Throyanus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budyslaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto, in terminis particularibus feria tercia post dominicam Quasimodo *Pysdry* celebratis, vbi nobiles domini Bogussius de *Cozuthy* capitanei, Iacussius de *Podleze* pallatini, Sandiuogius de *Gorenino* iudicis, Nicolaus de *Noskowo* subiudicis, Laurencius de *Staw*, succamerarij, Vincencius de *Phalicovicze* vexilliferi vicesgerentes, ceterique domini et officiales iudicio in regali presidebant, ibi veniens Przedwogius ministerialis ius reddens recognouit, quomodo auizauit nobilem et strenuum Albertum Suczka de *Parszeuicza*, tenutarium in *Szroda*, de pecunijs, quas habet in *Szroda*[1]) a *przenicza*, de frumentis, de equibus, de uestibus et peccoribus, de auro et argento, et de omnibus bonis, vbicumque habet, pro eo, quia venit cum quinque nobilibus et viginti inferioribus super nobilem Nicolaum de *Grabowo* ibi, vbi eum Ius inpossessionauit et investiuit, videlicet in molendinum equorum in *Szroda*, et ibidem ipsum violenter depercussit, astare dimisit, qui non venit nec venire curauit, nec aliquid pro suo interesse fecit. Et ibidem ministerialis ipsum clamauit. Nos itaque auditis ministerialis eiusdem confessione sentenciauimus sibi a quolibet nobili per tres marcas et a quolibet inferiori vnam marcam, quas sibi soluere debet in

octo septimanis sub penis magnis. Et iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, loco et die, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 413), opatrzony jest dwiema pieczęciami okrągłemi, ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza zupełnie zniszczona, z wykruszonym wyciskiem. Druga wyobraża herb Sulimę; napis otokowy nieczytelny.

[4]) *Szroda*, miasto pow. w ks. poznańskiem.

546. 1434. die 26. mensis Aprilis, Gnesnae.

Benedictus de *Modla* officialis ecclesiae Gnesnensis plebano de *Tuliszkowo* mandat, ut Ianussium de *Tuliszkowo* in iudicium citet.

R. Benedictus de *Modla* canonicus et officialis Gneznensis wzywa plebana z *Tuliszkowa,*[1]) iżby wezwał Janusza z *Tuliszkowa*, aby się na dniu 14(s) w obec niego w Gnieźnie stawił, a to w sprawie z Mikołajem plebanem z *Popowa*, toczącej się o pewne długi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1434.

[1]) *Tuliszków*, wieś paraf. w pow. konińskim.

547. 1434. die 27. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis oppidanis de *Kurzelów* prata ad fluvium *Czarna* sita, colonis frequentanda confert.

In nomine Domini amen. Nos Albertus Dei gracia sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopus et primas, cupientes census, fructus et vtilitates mense nostre archiepiscopalis, quantum in Deo possumus, deducere in augmentum, prata in fluuio *Czarna* ex vtraque parte incipiencia a prato wlgo *od lipy* Mathie Czechowicz et *Wilicza* fluuio ex ista parte *Kurzelow*[1]) et vsque ad viam, que ducit in *Gosciacin* de *Kurzelow*, et in syluis wlgo *czarny las* Poloni in *Rudki* et *Lowcze* silvis Kurzelouiensibus, oppidanis nostris in *Kurzelow* de noua radice extirpanda concedimus, damus et incorporamus sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, capituli Gnesnensis, perpetuis temporibus fruenda et possidenda, saluis tamen nostris pratis in eisdem syluis et fluuijs extirpatis, quibuscumque nominibus censeantur, que prata pro curia nostra duximus reseruanda et reseruamus, ita tamen, quod quilibet ipsorum de qualibet quantitate duorum stadiorum ad lanei latitudinem pro censu vnum grossum de eisdem pratis

elapsis decem annis, quos ipsis pro libertate concedimus, singulis annis ad festum sancti Martini tenebitur persoluere secundum maius et minus iuxta quantitatem eorundem. In cuius rei testimonium nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnesne in capitulo generali feria tercia post festum beati Adalberti martyris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus ibidem venerabilibus honoralibusque fratribus nostris: Preduogio de *Grandi* preposito, Iohanne decano, Iohanne cantore et Iohanne cancellario, Adamo de *Bethkow* decretorum doctore, Nicolao de *Gorka*, Benedicto de *Modla* officiali, Iohanne de *Rudzića*, Mathia Dryia, Mathia Chrapowski, Nicolao de *Glembocica*, Paulo Gizicki, Iohanne de *Niewiesz*, Sandkone de *Czeczel*, Petro de *Pniewo*, Andrea Derslai et Bodzanta de *Niankow*, prelatis et canonicis ecclesie nostre Gnesnensis capitulariter congregatis.

Teka Naruszewicza 15 N. 126, z inwentarza kapituły gnieźnieńskiej.

[1]) *Kurzelów*, miasteczko w pow. włoszczowskim.

548. 1434. die 30. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis, scultetiam in villa *Kowale* Stogneo de *Kaczki* vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnium habere memoriam diuinitatis pocius sit, quam humanitatis, necesse est ego, vt ea, que futurorum cognicionem respicere debeant, hominum et literarum testimonio roborantur. Proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod cum scoltecia mense nostre archiepiscopalis in villa *Cowalye*,[1]) sita in districtu Vneowiensi, quam quondam Stanislaus Floriani donacione sibi facta possidebat, per eiusdem Stanislai obitum, qui prole presertim masculini sexus pro successore legitimo non derelicta, diem vite sue clausit extremam, sit ad presens vacua et ad nostram mensam cum pleno iure deuoluta, nos volentes in bonis mense nostre, [quantum po]ssumus, condicionem facere meliorem, scolteciam predictam in *Cowalye* sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum [capituli Gneznensis], Stogneo de *Caczky* pro certa pecunie quantitate vendidimus: dantes eidem Stogneo et suis posteris siue su[ccessoribus legittimis] racione dicte scoltecie ibidem in *Cowale* duos mansos liberos ab omni censu ac vnam thabernam et duos [ortulanos qui in a]gris dictorum mansorum sunt locati, et tercium denarium de qualibet re iudicata, per dictum Stogneum et suos su[ccessores legitti]mos habendum, tenendum, vtifruendum et eciam de nostro aut successorum nostro-

rum consensu persone nobis aut dictis successoribus [nostris] placite, vendendum et perpetuis temporibus possidendum. Piscinam autem, quam felicis recordacionis Nicolaus predecessor noster dicto olim Stanislao donauerat vna cum molendino in eadem constructo, pro nobis et mensa nostra plenarie reseruamus. Concedimus autem eidem Stogneo et eius successoribus predictis aliam piscinam infra, sine tamen preiudicio piscine et molendini nostrorum predictorum facere, in qua eciam licebit nobis et dictis successoribus nostris piscari, dum nos et eosdem successores inibi descendere contingat. Seruicia autem ipse Stogneus et successores sui predicti nobis et dictis successoribus nostris facere tenebuntur, prout alij scolteti villarum mense nostre archiepiscopalis facere consueuerunt. Hoc eciam adiecto, quod si idem Stogneus aut aliquis ex successoribus suis repertus fuerit nobis aut nostris successoribus rebellis aut homines nostros oppresserit et grauauerit, licebit nobis et eisdem successoribus nostris predictam scolteciam quadraginta marcis monete et numeri Polonicalium reemere et ad mensam nostram reducere pleno iure. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri maiora sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria sexta proxima post festum sancti Adalberti pontificis et martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus venerabilibus fratribus nostris: Predwogio preposito, Iohanne Budkonis decano, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Iohanne Pauli cancellario, Nicolao de *Gorka,* Adam decretorum doctore, Benedicto officiali, Iohanne de *Rudzicza*, Mathia Drya, Nicolao Glamboczski, Iaroslao Kankolewsky, Paulo Gysziczsky, Mathia Chlapowsky, Andrea Derslai, Iohanne de *Nyewyesch*, Sandiuogio de *Czechel* et Petro Pniewsky prelatis et canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis, capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 412), z dwoma wytlałemi dziurami, opatrzony jest piękną, lecz znacznie uszkodzoną, wielką podługowatą pieczęcią tronową Wojciecha Jastrzębca arcybiskupa gnieźnieńskiego, uwieszoną na sznurku z zielonego i różowego jedwabiu.

[1]) *Kowale pańskie*, wieś paraf. pow. turecki.

549. 1434. die 7. mensis Maii, in *Kalisz.*

Consules ciuitatis Calissiensis testantur, Michaelem et Barbaram coniuges Sobiemande XI grossos annuos III$^1/_2$ marcis vendidisse.

Nos consules ciuitatis Calisiensis: Mathias Maczuda, Niclas Wejs sellator, Iasthco Broda braseator, Albertus pellifex, Henricus Kotlinski et Mathias Szdzech tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta: Ianussij Keseling rasoris, Ianussij Honuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Nicolai Vin-

czig, Piotraschconis Sejboth, Close Lovincz et Iacussij Zolthowlos, coram Ianussio Beserich aduocato, constituti personaliter in bannito iudicio prouidus Michael Sobiemande braseator, vicinus noster, cum Barbara sua consorte legitima, libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, resignauerunt rite racionabiliterque vendecim grossos annui census monete communis super medio braseatorio suo ex opposito campanili ecclesie beati Nicolai sito, soluendos atque dandos annis singulis super festum Assumpcionis Marie virginis in *Kalis*, in manus procuratorum modernorum aut aliorum pro tempore existencium de anno ad annum tamdiu, quousque predictus Michael aut Barbara sua consors vel sui successores legittimi eundem censum vndecim grossorum consimilibus tribus marcis cum media monete communis, dum tante facultatis fuerint, duxerint reemendum, censu tamen perseso secundum computum temporis primitus persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Acta et data *Calis* feria sexta post Ascensionem Domini anno M CCCC XXXIIII.

Przywilej pargaminowy, przechowany w archiwum kollegiaty kaliskiej, opatrzony był niegdyś dwiema pieczęciami, których dziś brak. Kopia X. Sobczyńskiego.

550. 1434. die 18. mensis Maii.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet erectionem ecclesiae parochialis in *Wrząca*, a heredibus de *Kiełczewo* a. 1433. factam.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis transumuje i potwierdza fundacyę kościołą parafialnego we *Wrzący*, dokonaną w roku 1433 przez dziedziców *Kiełczewa* i odłącza tę nową parafię od *Grzegorzewa* [1]) za zezwoleniem Swiętosława tamecznego plebana. Kościół poświęca pod zawołaniem św. Jakuba i Wojciecha, fundacyę bierze pod opiekę praw duchownych, a do parafii nowej wciela *Wielką* i *Małą Wrzącę, Wierzchowiny, Sokołowo*, oraz *Duże* i *Małe Kiełczewo*, [2]) z których dziesięciny folwarczne i w ziarnie odtąd plebanowie z *Wrzący* pobierać mają, nie zaś plebanowie w *Grzegorzewie;* gdyby zaś kiedy dziedzice tych wsi mieli obsiewać role kmiece, to do dziesięciny z takowych plebanowie żadnego nie mają rościć sobie prawa. Prawo patronatu zlewa na fundatorów i ich spadkobierców. Feria tercia proxima post Penthecostes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1673.

[1]) *Grzegorzew*, wieś paraf. w pow. kolskim.
[2]) *Wrząca wielka* i *mała*, *Wierzchowiny*, *Sokołów*, *Kiełczew smużny* i *Kiełczew górny*, wsie w pow. kolskim, par. *Wrząca wielka*.

551. 1434. die 21. mensis Maii, Posnaniae.

Ioannes de *Drzewica* officialis Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad s. Catharinam in ecclesia parochiali de *Grodzisko* ratam esse iubet.

R. Iohannes de *Drzewicza* archidiaconus Warszowiensis et officialis Poznaniensis, potwierdza fundacyę nowego ołtarza św. Katarzyny w kościele parafialnym w *Grodzisku*,[1]) której dokonał Michał proboszcz wsi *Kamieńca*, dając na ten cel pięć grzywien polskich rocznego czynszu, mianowicie 4 grzywny zapisane na domu Piotra Srzemskiego w rynku grodziskim, pomiędzy domami Piotra Polito i Jakuba, oraz na dwóch domach przed bramą Suchą, jednym pomiędzy domami Piotra Piekarza i Gniewosza, naprzeciw młyna dziedzica, a drugim pomiędzy domem Mikołaja Barthek a ogrodem dziedzica położonych, za które fundator dał 48 grzywien polskich; piątą zaś grzywnę zapisał na domu Marcina Krawca i żony jego Jadwigi, leżącym pomiędzy domami Fyngerhutha i Klemensa, i na jatce rzeźnickiej, trzeciej z rzędu po prawej ręce, idąc od bramy Suchej do jatek grodziskich, a dał za nią 10 grzywien polskich. Słowem całkowity czynsz zapisał na wszystkich dobrach ruchomych i nieruchomych wspomnianego Marcina (s) Szremskiego i Marcina Krawca. Oficyał bierze tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego i prawo patronatu zlewa na wspomnianego Piotra Srzemskiego, brata rodzonego fundatora, żonę jego Dorotę, synów ich Jana, Mikołaja i Kaspra i ich spadkobierców, którzy mają biskupom lub ich oficyałom prezentować na tę posadę księdza wyświęconego, przedewszystkiem jakiego krewnego. Obecnym ołtarzystą mianuje samego fundatora, wkładając na niego i jego następców obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy, to jest za zmarłych, o NMaryi pannie a trzeciej według własnego wyboru. Testes: Paulus Drdzenski olim plebanus in *Grodzisko*, Albertus de *Schamotuli*, Iohannes alias Ianik de Poznania, altarista ecclesie cathedralis Posnaniensis, Albertus de *Lubanie* notarius pulicus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1610—1612.

[1]) *Grodzisk*, zapewne miasto w pow. bukowskim.

552. 1434. die 2. mensis Iunii, in *Uniejów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Nicolaus quondam plebanus de *Tuliszkowo* Ianussio de *Tuliszkowo* intendebat, ad iudicium archiepiscopi remittat.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis, wzywa oficyała gnieźnieńskiego, by sprawę wytoczoną przez Mikołaja byłego plebana z *Tuliszkowa*[1])

a obecnie plebana z *Popowa* przeciw Januszowi z *Tuliszkowa* o pewne należytości, jeśliby sam stron obu pogodzić nie zdołał, przed sąd arcybiskupi odesłał. Jak się bowiem pokazuje wspomniany Mikołaj pleban, prowadziwszy się w *Tuliszkowie* niedobrze i innych księży do złego życia zachęcając, przeniósłszy się następnie do *Popowa*, pewne sumy z kościoła tuliszkowskiego teraz jeszcze ściągnąć usiłuje, czego mu Janusz słusznie zabrania: inconueniens enim foret, quod quilibet leuans et percipiens fructus et bona ecclesie, demum illa spreta, cuidam remaneret in suis necessarijs neglecta. In *Uneow* feria quarta in octaua Corporis Christi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1454.

[1]) *Tuliszków*, wieś paraf. w pow. konińskim.

553. 1434. die 13. mensis Septembris, Posnaniae.

Ioannes de *Drzewica* vicarius in spiritualibus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad s. Brigidam in ecclesia Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam ratam esse iubet.

R. Iohannes de *Drzewicza* archidiaconus Warsoviensis et vicarius in spiritualibus episcopi Poznaniensis, potwierdza fundacyę nowego ołtarza MMaryi Panny, śś. Brygidy, Małgorzaty, Apolonii, Doroty i Katarzyny w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, dokonaną przez Małgorzatę wdowę po Baltazarze mieszczaninie kościańskim, dając na ten cel w ręce oficyała a ostatecznie Mikołaja starszego mieszczanina poznańskiego sto grzywien polskich z poleceniem, aby za nie zakupionym został czynsz około 10 grzywien na utrzymanie wspomnianego ołtarza i ołtarzysty, a czyni to na zbawienie duszy swej, swego rodzeństwa i swoich rodziców. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, zlewa prawo patronatu na fundatorkę, a po jej śmierci na jej najbliższych krewnych, gdyby miała umrzeć bezdzietnie. Obecnie zaś mianuje na jej prezentę ołtarzystą Mikołaja Pfaffkowego. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać trzy msze, to jest za zmarłych, na cześć św. Brygidy i o NMaryi Pannie, wyjąwszy świąt solennych, kiedy zwykłe msze mają odprawiać. Posnanie feria secunda in vigilia Exaltacionis sancte Crucis. Testes: mgr. Nicolaus maior, Iohannes Christophori ex Posnania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1591—1593.

554. 1434. die 15. mensis Septembris, Wladislaviae.

Boguslaus officialis Wladislaviensis altaristas ecclesiae collegiatae Crusviciensis et plebanos quosdam de excommunicatione Sandivogii de *Buszków* certiores reddit.

R. Boguslaus canonicus et officialis Wladislauiensis zawiadamia ołtarzystów hebdomadarios kollegiaty kruszwickiej oraz plebanów wsi *Sławsk*, *Ludziska* i *Lubraniec*, że Sędziwoja dziedzica wsi *Buszkowa* i *Polic*, który klątwę rzuconą na niego za zabranie dziesięciny z *Buszkowa*, do wikaryuszy kollegiaty kruszwickiej należącej, sobie lekceważył, niniejszem zwiększoną klątwą obkłada. Rozkazuje im zatem, aby to w swych kościołach przy biciu dzwonów i zapalonych a następnie zgaszonych i na ziemię rzuconych świecach ogłosili i aby wszystkim wiernym jakiejkolwiek styczności z pomienionym Sędziwojem zakazali, również aby domowników jego od św. sakramentów, wyjąwszy chrztu i ostatnich sakramentów wyłączyli, wreszcie aby miejsca, w których tenże przebywa, interdyktem obłożyli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta an. 1434.

555. 1434. die 19. mensis Octobris, Posnaniae.

Ioannes episcopus Posnaniensis ratam esse iubet divisionem scultetiarum in villis *Golkowice* et *Dziedzice* inter heredes scultetiarum earundem factam.

R. Iohannes episcopus Posnaniensis zatwierdza działy dokonane pomiędzy Wacławem, Janikiem i Wojciechem Sczytowiczami, w sołtystwach wsi biskupich *Golkowice* i *Dziedzice*. Wacław ma dostać sołtystwo w *Dziedzicach*, jakto już był biskup Domarat postanowił, nadto otrzyma część wsi *Rokitnicy*, którą ma na prawie niemieckiem osadzić; oprócz tego dodaje mu jeszcze biskup część wsi *Policko*. W *Rokitnicy* ma Wacław posiadać jeden łan wolny, kmiecie zaś mają z każdego łanu dawać rocznie po 8 miar zyta i tyleż owsa i po 6 szkojców. Poznanie in crastino s. Luce euangeliste. Testes: Boguslaus decanus, Woyzlaus cantor, Iohannes custos, Gabriel cancellarius, Vincencius cantor Gnesnensis, Stephanus decanus Wratislauiensis, Andreas prepositus s. Spiritus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1417.

556. 1434. die 10. mensis Novembris, Basileae.

Ioannis cardinalis, apostolicae Sedis in Germania legati litterae ad archiepiscopum Gnesnensem de querelis quibusdam Stanislai episcopi Posnaniensis.

R. Iohannes s. Angeli diaconus cardinalis, in Germania apostolice Sedis legatus, zawiadamia arcybiskupa gnieźnieńskiego, iż Stanisław biskup poznański, członek soboru bazylejskiego skarzy się, że wbrew prawu wielu z jego dyecezan, pomijając forum jego oficyała i konsystorza, udaje się ze swemi sprawami do oficyała i konsystorza gnieźnieńskiego, chociaż to dopiero w razie apelacyi czynić powinni. W skutek tego powstała wyraźna rebellia przeciw temuż biskupowi i powaga jego zupełnie upadła. Wzywa zatem arcybiskupa, aby swym oficyałom i konsystorzowi zabronił przyjmowania spraw podobnych.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1435.

557. 1435. die 12. mensis Februarii, Gnesnae.

Andreas de *Żelechów*, capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ianussium Gorecki duas marcas annuas ex proventibus villae *Sanniki* Ioanni decano Gnesnensi vendidisse.

Nos Andreas de *Zelechow* succamerarius Sandomiriensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram, necnon aliorum eiusdem terre nobilium presenciam personaliter veniens strenuus miles, dominus Ianussius Goreczsky heres in *Sanniky*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, sed sanus mente existens et corpore, vsus suorum amicorum sano consilio et matura deliberacione prehabita, in et super totali hereditate et villa sua *Sanniky*,[1]) in districtu Gnesnensi sita, et super omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis, ad predictam hereditatem quomodolibet spectantibus, ac kmethonibus et rusticis pro tempore in eadem hereditate *Sanniky* existentibus, duas marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, census annui in et pro octuaginta florenis Hungaricalibus auri boni et iusti ponderis, venerabili viro domino Iohanni decano Gneznensi, tamquam executori vltime voluntatis bone memorie venerabilis viri Nicolai de *Kiky* decretorum doctoris, archidiaconi Gneznensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, pro capella Omnium Sanctorum in summo Gneznensi sita, vendidit et coram nobis more solito et consueto iuxta cursum terrestrem rite et racionabiliter tytulo reempcionis alias na ***wedercoff*** in

perpetuum resignauit. Quas quidem duas marcas census annui super prefata hereditate *Sanniky* resignatas, ipse strennuus Ianussius Goreczsky eiusque successores legittimi, kmethones et rustici soluere et expensis suis proprijs apportare tenebuntur ipsis mansionarijs ecclesie Gneznensis sub censuris ecclesiasticis ad quodlibet festum beati Martini confessoris, per eosdem dominos mansionarios tenendum, habendum, vtifruendum et pacifice iuxta consuetudinem terrestrem possidendum. In quorum omnium fidem et testimonium singulorum premissorum, sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne sabbato die proximo ante festum beati Valentini martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto. Presentibus ibidem venerabilibus et nobilibus viris, dominis: Iohanne cantore, Benedicto officiali, Mathia Chlapowskj canonicis ecclesie Gneznensis, Hectore Gambaczewsky, Stanislao Mielszynsky et Iaroslao de *Ruchoczyno* heredibus ac alijs multis fidedignis rogatis et requisitis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 414), pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Sanniki* wieś w pow. szredzkim, par. *Pobiedziska*.

558. 1435. die 8. mensis Martii, Posnaniae.

Andreas Ciołek de *Żelechów* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Dobrogostium Koliński castellanum Caminensem partes villarum *Miłostowo* et *Gralewo* monasterio Paradisiensi legasse.

R. Andreas Czolek de *Zelechowo* succamerarius Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza, iż Dobrogost Koliński kasztelan kamieński, części swe dziedziczne we wsiach *Miłostowo* i *Gralewo*[1]) w powiecie poznańskim Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu wraz z wszelkiemi użytkami po swej śmierci wieczyście przekazał. Poznanie feria III proxima post Inuocauit. Testes: Wyrzbyantha de *Smogulecz*, Thomas de *Quilcza*, Petrus Slap, Wyschaco de *Gnuschino*, Iohannes de *Czeslye* et Iohannes Slapanowsky.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E. 26), opatrzony był niegdy dwoma pieczęciami, po których tylko dziurki pozostały.

[1]) *Miełostowo*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Kwilcz*, dziś *Miłostów* w pow. miedzychodzkim.

Gralewo, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Kamiona*, dziś nie istnieje.

559. 1435. die 27. mensis Martii, in *Paradyż*.

Petrus Kubaski et Helena coniux eius CXX marcas monasterio Paradisiensi conferunt.

R. Petrus Kubasky cum legitima sua conthorali Helena czynią Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu darowiznę 120 grzywien, które własną pracą nabyli, a natomiast otrzymują od klasztoru na dożywocie wieś *Mokre Lutole*.[1]) Klasztorowi jak równie mieszkańcom wsi *Koczków* wolno będzie przez ten czas ciąć drzewo w lesie *Lutola* na budulec i opał. Układ ten obowiązuje się Piotr dać poświadczyć przez starostę wielkopolskiego. In monasterio *Paradiso* dominica Letare. Testes: Hyenag, Nicolaus Crzydlowsky, Stanislaus de *Wydowo* notarius, Heynricus Powsch de *Grodschisco*.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 29), opatrzony był niegdy czterema pieczęciami: jedna z nich przedstawia w tarczy lilię, a w otoku resztę napisu: s. Henrici; druga może herb Bolešcic, napis zatarty. Resztujących dwóch pieczęci brak.

[1]) *Lutołek mokry*, wieś w pow. miedzyrzeckim.

560. 1435. die 3. mensis Aprilis, Calissiae.

Consules et scabini civitatis Calissiensis magistro Mathiae de *Koło* XXXI marcas annuas ex proventibus villarum *Dobrzec* et *Tyniec* CCCCLXV marcis vendunt.

R. Mathias proconsul, Ianusius Pestrich, Iasko braseator, Ianusius Ianuch arcufex, Mathias Sdzech, Nicolaus Mixa consules, necnon Nicolaus Vinczig pellifex, aduocatus ac Nicolaus Veysz sellator, Ianussius Koczelnik rasor, Nicolaus Clesmith, Pyotrasko Seyboth, Iacussius Slothowlos, Nicolaus Cocz, Iacobus Thesszcher iurati scabini ciuitatis *Kalis*, za sprawą radnych miasta *Kalisza*, mianowicie Henryka Kotlińskiego, Wojciecha kuśnierza, Jana Remsa, Piotra bednarza, Mikołaja Galea, Mikołaja Radościa i Mikołaja Gotardowicza, również majstrów i przysięgłych wszystkich rzemiosł (arcium mechanicarum), mianowicie Andrzeja Lauterbacha i Wita rzeźników, Macieja zięcia Honatha i Jakuba Puchały kuśnierzy, Jana Remsa i Grzegorza Radsławowicza krawców, Jakuba Slothowlosa i Macieja Molarisa piwowarów, Mikołaja Sparnikyela i Mariewalcza piekarzy, Klemensa i Jana Kobyalków sukienników (textorum lanificum), Mikołaja Vyothschynskyego i Marcina Czableya krawców, Filipa i Jana Kalyszkych szewców sprzedają na wederkof mistrzowi Maciejowi z Koła, profesorowi św. teologii, wyzwolonemu w dekretach, kustoszowi szkalmirskiemu i kanonikowi poznańskiemu 31 grzywien zwykłej polskiej monety za 465 grzywien na

dobrach wiejskich, mianowicie na wsiach *Dobrzec* i *Tyniec,*[1]) a to w celu urządzenia mansyonaryi przy kościele kolegiackim NMaryi panny.. Czynsz powyższy obowiązuje się miasto corocznie na św. Michał mansyonaryuszom i precentorowi wypłacać; co gdyby nie nastąpiło, poddaje się klątwom kościelnym. Gdyby zaś miasto zamierzało czynsz ten wykupić, natenczas kapitał ma złożyć w miejscu poświęconem i tak długo od niego płacić mansyonaryuszom procent, puki go albo gdzieindziej nie umieszczą, lub też za niego jakiej wsi nie kupią, z której gdyby dochody nie wynosiły rocznie 31 grzywien, natenczas niedobór ma być pokryty z dochodów wsi *Tyniec* i *Dobrzec;* miasto wszakże ma posiadać nad takową najwyższe prawo dziedziczne (*ius supremum hereditarium*). Gdyby zaś takowa kupiona wieś przez jakie wypadki zniszczała, wtenczas miasto ma ją osadzić kmieciami z wolnością na kilka lat, lub bez wolności, w ciągu którychto lat wolności miasto do opłacania czynszu 31 grzywien wciąż będzie obowiązane. W zamian za prawo patronatu i prezenty precentora i mansyonaryuszy, które mistrz Maciej miastu ustępuje, miasto nadaje tymże prawo prezenty do ołtarza, jaki najpierw w kościele NMaryi panny lub w kościele parafialnym św. Mikołaja opróżnionym będzie, a oprócz tego nadaje im dwa podwórza przyległe domowi ołtarza św. Erazma, naprzeciw szkoły obok kościoła NMaryi panny, wolne od wszelkich podatków miejskich i od *custodia, vigilijs, ab omni dacione dacie et gabella.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1440, z transumptu Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego z d. 11 lipca 1440.

[1]) *Dobrzec*, wieś paraf. w powiecie kaliskim.
Tyniec, wieś w tymże powiecie.

561. 1435. die 4. mensis Iunii, in *Paradyż.*

Andreas Ciołek de *Żelechów*, capitaneus Maioris Poloniae testatur, Petrum Kubaczyński et Helenam uxorem eius monasterio Paradisiensi villam *Mokre Lutole,* contulisse.

R. Andreas Czolek de *Zelechow* succamerarius Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza darowiznę wsi *Mokre Lutole,*[1]) którą Piotr Kubaczyński wraz z żoną swą Heleną Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu wraz z wszelkiemi użytkami po śmierci swej przekazują. In Paradiso sabbatho in vigilia Penthecostes. Testes: Petrus Corczbog succamerarius Poznaniensis, Iohannes Polyczsky, Andreas Czeczerad de *Falkowo*, Iohannes de *Podmoklie*, Conradus Domasulowsky et Nicolaus de *Scoraczewo* heredes.

Oryginał pargaminowy przechowany w bibliotece hr. Działyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 27), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, dziś osobno przechowaną, wyobrażającą herb Ciołek. Napis zatarty.

[1]) *Lutołek mokry*, wieś w pow. miedzyrzeckim.

562. 1435. die 6. mensis Augusti, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* officialis Posnaniensis erectionem et dotationem capellae cuiusdam penes hospitale ad s. Spiritum in *Pniewy*, ratam facit.

R. Nicolaus de *Kyky* decretorum doctor etc. officialis Posnaniensis, potwierdza fundacyę kaplicy przy szpitalu św. Ducha pod *Pniewami*,[1]) której dokonał Jan z *Pniew* pod zawołaniem NMaryi panny, śś. Jana Chrzciciela i Mikołaja w. Na utrzymanie proboszcza przeznaczył fundator czynsz roczny 14½ grzywien monety polskiej, zapisany na swej części majętności *Pniewy*, jak się to okazuje z odnośnego dokumentu Sędziwoja z *Ostroroga* starosty wielkopolskiego. Oprócz tego zapisali na tejże części i w tym samym celu 1½ grzywny rocznego czynszu Stanisław szewc i Jakub Swieczka mieszczanie pniewscy. Przełożony kaplicy ma za swe beneficium odprawiać tygodniowo dwie msze, t. j. do św. Ducha i za zmarłych benefaktorów. Prawo patronatu ma należeć do fundatora i jego spadkobierców. Testes: Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Florianus canonicus, Nicolaus Myanschporek vicarij perpetui, Caspar predicator in ecclesia Poznaniensi.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta causarum de a. 1520.

[1]) *Pniewy*, miasto w pow. szamotulskim.

563. 1435. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis emptionem scultetiae in villa *Mądre* a Boguslao de *Koszuty* factam, ratam esse iubet.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis potwierdza Bogusławowi z *Koszut* alias z *Pierzchna* szwagrowi swemu (? *generi suo*) kupno sołtystwa we wsi *Mądre*,[1]) do stołu biskupiego należnej, za które tenże dał był 40 grzywien polskich i dodaje do tego dwa łany, temuż sołtystwu przyległe. Gdyby następcy biskupa mieli potomstwu Bogusława robić z tego powodu trudności, natenczas mają zapłacić tymże 70 grzywien a sołtystwo wraz z wspomnianemi dwoma łanami napowrót odebrać. Poznanie in die s. Elizabeth. Testes: Iacobus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Mathias Dria decanus, Nicolaus de *Glamboczecz* archidiaconus, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Adam de *Bandkowo* decretorum doctor, Iaszko decanus Gneznensis, Nicolaus de *Nyewyesch* cantor, magistri Vincencius et Strzeszko, Nicolaus Lanthman, Petrus de *Nowyecz*, Nicolaus Czothczany, Hector, Iaroslaus de *Kankolewo*, Iohannes, Luthko, Ianko de *Wiganowo*, Mathias de *Tharnowo*, Iohannes Furman, Nicolaus Srzemszky, Andreas de *Sarnowo*, Thomas de *Coszczyol*, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta episcopalia de a. 1458—1478.

[1]) *Mądre*, wieś paraf. w pow. szredzkim.

564. 1436. die 21. mensis Ianuarii, Leopoli.

Wladislaus III. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gneznensi Nicolaum de *Budziejewo* ad praepositaram civitatis *Nowemiasto* seu *Kczane* commendat.

R. Probostwo powyższe zawakowało po śmierci Macieja ostatniego plebana. Leopoli sabato in die s. Agnetis. — Relacio Iohannis de *Conecz-pole* regni Polonie cancellarij.

Archiwum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1436.

565. 1436. die 23. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Petronella Pyecz civis Calissiensis vicariam in ecclesia collegiata Calissiensi ad s. Mariam dotat.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, indiccione XIIII, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij, diuina prouidencia pape quarti anno sexto, die Lune XXIII mensis Ianuarij, hora terciarum vel quasi, in ciuitate *Kalis*, Gneznensis diocesis et in domo habitacionis prouidi Petri Pyecz ciuis, in circulo ex opposito pannicidiorum acie ibidem in *Kalis* situata, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum presencia constituta personaliter honesta domina Petronella alias Pyechna, consors legitima predicti Petri Pyecz, iacens in lecto egritudinis, licet langwens corpore, compos tamen racionis per omnia existens, amicorum suorum vsa salubri consilio et ipsorum ad hoc specialiter habita voluntate, intra se quoque, vt ex verbis eius apparebat, docta eligere bonum celi et reprobare malum fallacis mundi, cupiensque pro terrenis celestia, pro caducis eterna feliciter commercare, de bonisque sibi a Deo collatis et concessis in celestes thezauros mittere intendens, vt sic terrenis pro celestibus commutatis, feliciter mereret in sanctam ciuitatem Ierusalem (?) peruenire, vbi lumen indeficiens est, vbi gaudium sempiternum, vbi vita perhennis et leticia sempiterna cum angelis et apostolis, vbi lux lucet et fons luminis, vbi sanctorum Ierusalem (?) ciuitas celestis, vbi conuentus martyrum, vbi dolor nullus et tristicia post gaudium, vbi nox effugiet et senectus non apparebit, nomine veri et legitimi testamenti ac donacionis irrevocabilis centum marcas in pecunijs paratis pro fundanda de nowo et erigenda vicaria in ecclesia collegiata sante Marie in *Kalis* dedit, donauit et perpetuo, quantum in ea fuit, ascripsit. Ad quamquidem vicariam tunc fundatam et errectam honorabilem virum Petrum Bank, arcium baccalaureum, mansionarium in prefata ecclesia collegiata Kalisiensi, in primum vicarium elegit et nominauit, qui vicarius et sui

successores vicarij horas canonicas cum alijs vicarijs perpetuis temporibus decantare continue debebit; iuspatronatus autem deputando personam ydoneam ad eandem vicariam honeste Hedwigi, consorti famosi Allexij molendinatoris extra muros Kalisienses, sorori sue germane, dumptaxat quamdiu vixerit et post decessum ipsius Hedwigis vniuersitati vicariorum ecclesie collegiate sancte Marie supradicte perpetuo voluit reseruare, et quantum in ea fuit, reseruauit. Et vt sua presens laudabilis voluntas seu testamentum vltimum suum debitum sortiatur effectum, honorabiles viros dominos Paulum Iutrkowsky, presentem Petrum Bekel et Mathiam de *Rogoszno* absentem, vicarios ecclesie collegiate predicte pro executoribus huiusmodi testamenti deputauit, committens illis fundacionem et ereccionem dicte vicarie procurare deduci in effectum. Super quibus omnibus tam prefata testatrix, quam predictus Petrus baccalaureus a me notario publico subscripto petiuerunt sibi fieri et confici vnum et plura publicum et publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra, presentibus ibidem discretis dominis Wenceslao rectore ecclesie in *Borkowo*, Nicolao Iacobi de *Welun*, notario publico, altarista Lanciciensi et prouidis Nicolao Gothardi et Iacobo, fratre predicti Pyecz et ipso Petro Pyecz marito, ciuibus, et honesta Hedwigi, sorore germana testatricis extra muros Kalisienses, testibus circa premissa, vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Andreas Sandiwogij de *Cobilicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis testamenti faccioni etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kollegiaty kaliskiej, u którego oryginału dolny brzeg obcięty został.

566. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis fundationem et dotationem altaris cuiusdam in capella s. Leonardi in ecclesia catherali Posnaniensi ratam esse iubet.

R. Stanislaus episcopus Poznaniensis potwierdza fundacyę ołtarza pod wezwaniem NMaryi panny i św. Mateusza w kaplicy św. Leonarda w tumie poznańskim, *in ambitu chori* leżącej, dokonaną przez Mikołaja z *Górki*, kanclerza katedralnego. Fundator przeznacza na utrzymanie ołtarzysty 7 grzywien czynszu rocznego, z których 4 mają być wybierane ze wsi *Gozdzimina*,[1]) należącej do Piotra z *Żernik* kasztelana gnieźnieńskiego, a trzy grzywny z wsi *Uchorowa*.[2]) Biskup mianuje Mikołaja kollatorem tegoż ołtarza, a po jego śmierci synowców jego Urjela proboszcza katedralnego i Łukasza z *Gorki*, biorąc fundacyę pod opiekę prawa kościelnego. Ołtarzyści mają zato odprawiać co tydzien trzy msze: jednę o Narodzeniu

N. Maryi panny, drugą o Apostołach, a trzecią za zmarłych, wyjąwszy wielkich świąt, w których mają przepisane nabożeństwo odprawiać; nadto w Suche Dni mają odprawiać nieszpory z wigiliami i mszę za fundatora i jego krewnych i powinowatych. Oprócz tego mają ołtarzyści odprawiać co rok 30 mszy na tę samą intencyę i osobiście stale w miejscu przemieszkiwać. Poznanie in stuba minori curie episcopalis in summo Poznaniensi. Testes: Iacobus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Hector canonicus Poznaniensis, Nicolaus Hanczkonis altarista ad s. Mariam Magdalenam Poznan. Wenczeslaus plebanus in *Moschina*, Georgius presbiter Gneznensis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1437.

[1]) *Gozdzimino*, później *Gozdymino*, wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
[2]) *Uchorowo*, wieś w pow. obornickim, par. *Białężyn*.

567. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis fundationem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia cathedrali Posnaniensi ratam facit.

R. Stanislaus episcopus Poznaniensis potwierdza zamierzoną przez Mikołaja z *Górki*, kanclerza katedralnego poznańskiego, fundacyę ołtarza MMaryi panny, św. Michała archanioła i wszystkich Aniołów w katedrze poznańskiej, mającego być wystawionym naprzeciw wrot południowych obok kolumny. Na utrzymanie ołtarzysty przeznaczył fundator roczny czynsz siedmiu grzywien, z których 6 grzywien szerokich groszy praskich zapisuje na wsiach *Wielkim* i *Małym Iłowcu*,[1]) a jednę grzywnę tychże pieniędzy na domu Mikołaja *alias* Niklas Rymarzs, leżącym w ulicy wrocławskiej, za co ma jemu służyć prawo prezenty, a po jego śmierci spaść na Wyszotę proboszcza katedralnego i Łukasza z *Górki* braci rodzonych a synowców fundatora i ich spadkobierców, z tem zastrzeżeniem, że prezentowanymi mogą być tylko kapłani wyświęceni. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać 3 msze: do św. Ducha, o Zwiastowaniu NMaryi panny, i za zmarłych, wyjąwszy świąt głównych, w których nabożenstwo ma się zwykłym trybem odprawiać; oprócz tego mają ołtarzyści w Suche dni odprawiać nieszpory z wigiliami i całe wigilie wraz z mszą za zmarłych, a co rok odprawiać trycezymę czyli 30 mszy: za życia fundatora za jego grzechy, a po śmierci za duszę jego i rodziców; a w czasie tej trycezymy mają być zwolnieni od odprawiania trzech mszy poprzednio wzmiankowanych. Ołtarzyści mają też zawsze być obecnymi. Mszał zaś, kielich, cały ornat, krzyż srebrny z relikwiami, który fundator dla tego ołtarza zakupił, na zawsze się do niego przyłączają i mają być w jego służbie używanemi, a na przechowanie ich przeznacza biskup szafkę postawioną w zakrystyi

obok komina ku wschodowi. Poznanie in stuba minori curie episcopalis in Summo. Testes: Iacobus de *Grandi* officialis, Hector canonicus Poznanienses, Nicolaus Hanczkonis altarista ad s. Mariam Magdalenam, Wenceslaus plebanus in *Mossyna*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Iłowiec wielki,* wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Czempin. Iłowiec mały,* wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

568. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem altaris ad s. Thomam in capella ecclesiae cathedr. Posnaniensis ad s. Leonardum.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis potwierdza erekcyę i fundacyę ołtarza św. Tomasza ap. Stefana m. i Jadwigi wybr. w kaplicy św. Leonarda, w katedrze poznańskiej, w obejsciu chóru po lewej stronie leżącej, której dokonał Mikołaj z *Górki* kanclerz katedr. poznański, przeznaczając na utrzymanie ołtarzysty 7 grzywien szerokich groszy praskich rocznego czynszu. Z czynszu tego zapisuje 3 grzywny na wsi *Górka* pod *Objezierzem*,[1]) 3 grzywny na mieście *Koźmin*,[2]) a jednę grzywnę na domu Czampa, leżącym przy ulicy Wronieckiej; oprócz tego obowiązuje się uskutecznić wszystkie reparacye samej kaplicy św. Leonarda. Prawo patronatu służyć ma samemu fundatorowi, a po jego śmierci synowcom jego, Wyszocie proboszczowi katedry poznańskiej i Łukaszowi z *Górki* braciom rodzonym a tegoż spadkobiercom. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać 3 msze t. j. do św. Trójcy, o Nawiedzeniu NMaryi panny i za zmarłych, w którychkolwiek dniach, wyjąwszy Suchychdni i wielkich świąt, w których nabożeństwo według przepisu ma się odbywać; również mają w Suchędni odprawiać nieszpory z wigiliami i same wigilie wraz z mszą żałobną za fundatora i jego rodziców, a oprócz tego rocznie trycezymę czyli 30 mszy za grzechy fundatora; po jego śmierci zaś za jego duszę. Ołtarzyści mają także wciąż przebywać na miejscu i bez pozwolenia biskupa lub fundatora się nie oddalać; a gdyby się to stało, ołtarz ma być tem samem uważany za wakujący. Na uposażenie ołtarza daje jeszcze fundator mszał, kielich srebrny, zupełny ornat, krzyż srebrny z relikwiami świętych. Testes: Iacobus de *Grandy* officialis, Hector canonicus Poznanienses, Nicolaus Hanczkonis altarista apud s. Mariam Magdalenam, Wenceslaus plebanus in *Mossyna*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Górka* pod *Objezierzem*, wieś w pow. obornickim.
[2]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

569. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem altaris Trium Regum in capella ecclesiae cath. Posnaniensis ad s. Apolloniam.

R. Stanislaus episcopus Poznaniensis potwierdza zapis Mikołaja Górki, kanclerza katedralnego, w ilości $7^1/_2$ grzywien groszy szerokich praskich na fundacyę ołtarza pod wezwaniem NMaryi panny, Trzech króli oraz Wojciecha i Stanisława mm. w kaplicy św. Apolonii obok dzwonników *(campanatores)*, leżącej ku południowi. Zapis ten czyni fundator częścią na mieście *Koźminie*[1]) w sumie 7 grzywien, pół grzywny zaś zapisuje na domu Michała Margońskiego, leżącym w rynku poznańskim. Biskup bierze fundacyę pod opiekę prawa kościelnego, mianując ołtarzystą Stanisława Janowicza z *Gołązewa;* po jego zaś śmierci przyznaje prawo patronatu fundatorowi a po tegoż śmierci Wyszocie proboszczowi katedralnemu i Łukaszowi z *Górki*, synowcom fundatora i tychże potomkom. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać 3 msze, t. j. do NMaryi panny, do Trzech króli i za dusze zmarłych w którekolwiek dnie, byleby nie w święta uroczyste. W Suchednie mają odprawiać nieszpory z wigiliami, wigilie całkowite i msze za dusze zmarłych, za dusze fundatora i jego krewnych. Oprócz tego mają corocznie odprawiać trycezymę to jest 30 mszy za grzechy fundatora, w którymto czasie mają być zwolnieni od odprawiania mszy ciążących na fundacyi. Ołtarzyści mają wciąż przebywać w miejscu fundacyi a do służby bożej używać przy swym ołtarzu aparatów i paramentów zakupionych przez fundatora. Poznanie in stuba minori curie episcopalis. Testes: Iacobus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Hector canonicus Poznanienses, Nicolaus Hanczconis altarista ad s. Mariam, Wenceslaus plebanus in *Moschina*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1442. Oryginalny przywilej opatrzony był pieczęcią okrągłą, która w górnej części wyobrażała NMaryę pannę z dzieciątkiem, a po obu bokach śś. Piotra i Pawła; w dolnej części zaś herb Ciołek. Napis otokowy: sigillum Stanislai Di. gr. epi. Poznaniensis.

[1]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

570. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi erigendi altare ad s. Matthaeum in capella ad s. Leonardum facultatem tribuit.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis udziela Mikołajowi z *Górki* kanclerzowi poznańskiemu zezwolenia na wybudowanie ołtarza na cześć

NMaryi panny i św. Mateusza ap. i ew. w tumie poznańskim, w kaplicy św. Leonarda, w lewej części ambitu chóru leżącej, któràto kaplicę wspomniany Mikołaj własnym kosztem naprawił, mianowicie jéj dachy, sklepienie, podłogę i kraty żelazne. Na utrzymanie ołtarza przeznacza Mikołaj 7 grzywien szerokich groszy praskich rocznego czynszu, z których był zakupił cztery na wsi *Gozdaninie*,[1]) należącej do Piotra z *Żernik*, kasztelana kaliskiego a 3 na *Uchorowie*,[2]) zaś ołtarzystą mianuje Michała z *Domasławia*, którego biskup potwierdza i prawo prezenty po śmierci fundatora na jego synowców: Wyszotę proboszcza tumskiego poznańskiego i Łukasza oraz tychże spadkobierców przelewa. Ołtarzysta będzie obowiązany odprawiać tygodniowo trzy msze, mianowicie o Narodzeniu NMaryi panny, o Apostołach i za zmarłych, wyjąwszy adwentu, Suchychdni i świąt wielkich, w których właściwe msze mają być odprawiane. W Suchedni ma ołtarzysta odprawiać *vesperas vigiliarum et vigilias ad plenum* a oprócz tego msze za dusze Mikołaja, jego rodziców i powinowatych; dalej ma ołtarzysta corocznie odprawić *tricesimam*, to jest 30 mszy za grzechy Mikołaja, puki tenże żyć będzie; po jego zaś śmierci za jego duszę i za dusze jego rodziców i powinowatych; w czasie jednak odprawiania trycezymy ma być zwolniony od powyższych trzech mszy tygodniowych; oddalać się też z miejsca bez pozwolenia biskupa nie ma. Mszał, kielich i krzyż srebrny z relikwiami oraz całkowity ornat, ktory Mikołaj był kupił, biskup czyni własnością ołtarza. Poznanie in stuba minori curie in Summo. Testes: Nicolaus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Hector canonicus Poznanienses, Nicolaus Hanczkonis altarista ad s. Mariam Magdalenam in ciuitate Poznaniensi, Wenceslaus plebanus in *Mossyna*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii metropol. Gneznensis, acta de a. 1437. Akt notaryalny sporządzony przez »Iohannes Iacobi de Gnezna, publicus imperiali auctoritate notarius.

[1]) *Gozdynino* wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
[2]) *Uchorowo* wieś w pow. obornickim, par. *Białężyn*.

571. 1436. die 24. mensis Februarii, Gnesnae.

Ioannes de *Czechel* decaus Gnesnensis hebdomadario chori ecclesiae cathedralis Gnesnensis mandat, ut Michaelem de *Domasław* vicarium ecclesiae eiusdem instituat.

R. Michał z *Domasławia* ma być na prezentacyę Mikołaja z *Górki*, kanonika gnieźnieńskiego, wprowadzony jako wikaryusz katedralny na miejsce wakujące po śmierci Mikołaja Cancorek do choru i użytki temu miejscu przynależne, mają mu być wyznaczone.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1436.

572. 1436. die 29. mensis Februarii, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis vicariis in *Kcynia* mandat, ut Petrum plebanum de *Kcynia* citent.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis pisze do wikarych i innych duchownych w *Kcyni*,[1]) iż niektórzy szlachta skarzyli się przed nim, jako w skutek ciągłej nieobecności Piotra plebana *Kcyni*, w tymże kościele wiele nieporządków i niedbalstwa w służbie bożej się zakradło. Rozkazuje im zatem arcybiskup, aby w swych kościołach i w domu wobec domowników pomienionego Piotra wezwali, aby do swego probostwa powrócił lub aby się piątego dnia po św. Wojciechu w Gnieźnie przed nim lub Benedyktem oficyałem gnieźnieńskim stawił, gdzie będzie rozstrzygniętem, czy z probostwa ma być usuniętym lub nie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1436.

[1]) *Kcynia*, miasto w pow. szubińskim.

573. 1436. die 15. mensis Martii, Bononiae.

Eugenius IV. P. M. electionem Vincentii custodis ecclesiae Gneznensis in archiepiscopum ecclesiae eiusdem ratam facit.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei . Dilelctis filijs . . uniuersis vasallis ecclesie Gneznensis salutem et apostolicam benediccionem. Romani pontificis, quem pastor ille celestis et episcopus animarum potestatis sibi plenitudine tradita, ecclesijs pretulit uniuersis, plena uigilijs solicitudo requirit, ut ipse circa cuiuslibet statum ecclesie sic uigilanter excogitet, sicque prospiciat diligenter, vt per eius prouidenciam circumspectam ecclesijs singulis pastor accedat ydoneus et rector prouidus deputetur, per quem ecclesie ipse superni fauoris auxilio suffragante uotiue prosperitatis successibus gratulentur. Dudum siquidem ecclesia Gneznensis, cuius regimini bone memorie Albertus archiepiscopus Gneznensis, dum uiueret, presidebat, per obitum ipsius Alberti archiepiscopi, qui extra Ro[manam curiam] debitum nature persoluit, pastoris solacio de[stituta], dilecti filij capitulum dicte ecclesie ad eleccionem illius futuri archiepiscopi procedentes, uocatis omnibus, qui potuerunt, debuerunt et . . . . . erunt electioni huiusmodi commode interesse, die ad eligendum prefixa, ut moris est, conuenientes, in virum dilectum filium, Vincentium electum Gneznensem, tunc custodem dicte ecclesie in sacerdotio constitutum, in eorum et dicte ecclesie archiepiscopum concorditer elegerunt, ipseque electus electioni huiusmodi, illius sibi presentato decreto, consensit. Nos igitur uocatione et negotio electionis huiusmodi fidedignis relatibus intellectis ac ad prouisionem ipsius eccle-

sie celerem et felicem, ne longioris uacationis exponeretur incommodis, paternis et solicitis studijs intendentes, post deliberationem, quam de preficiendo eidem ecclesie personam utilem ac etiam fructuosam cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad eundem electum, cui de litterarum scientia, uite munditia, honestate morum, spiritualium prouidentia et temporalium circumspectione, alijsque multiplicium uirtutum donis apud nos fidedigna testimonia perhibentur, dreximus oculos nostre mentis, quibus omnibus ac dictorum capituli, eundem electum eligentium, concordi uoluntate debita meditatione pensatis, de persona ipsius electi nobis et eisdem fratribus ob suorum exigentiam meritorum, accepta prefate ecclesie de dictorum fratrum consilio, auctoritate apostolica prouidimus, ipsumque illi prefecimus in archiepiscopum et pastorem, curam et administracionem ipsius ecclesie sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie commitendo: in illo, qui dat gratias et largitur premia confidentes, quod prefata ecclesia per ipsius electi circumspectionis industriam et studium fructuosum, dextera Domini sibi assistente propitia, salubriter et prospere dirigeretur ac grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Quocirca vniuersitati uestre per apostolica scripta mandamus, quatenus eundem electum pro nostra et [apostolice] Sedis reuerentia debito prosequentes honore ac ipsius monitis et mandatis efficaciter intendentes, et fidelitatem solitam necnon consueta seruitia et iura a nobis sibi debita integre exhibere studeatis; alioquin sententiam siue penam, quam idem electus rite tulerit in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctore domino usque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari. Datum Bononie anno Incarnacionis Dominice millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, Idus Marcij, pontificatus nostri anno septimo. — Apri — XXIIII — G. de Sega — C. de Reate.

(na zakładce zewnątrz): N. de Cremonensibus.

Orygrnał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 416), opatrzony jest oławianą bulą papieża Eugieniusza IV, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

574. 1436. die 22. mensis Martii, in *Opatów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis altare ad ss. Adalbertum et Christophorum ab Andrea Kandziorka in ecclesia collegiata Calissiensi dotatum, erigit.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Etsi gesta humana pro commodo temporali cum tempore periture tanto sollicitudinis studio ordinantur, vt illibata in posterum permaneant, quanto ampliori ea conuenit posterorum noticie commendare, per que animabus in eternum victuris fructus speratur salubrior prouenire, proinde nos Alber-

tus Dei gracia sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo honorabiles nobis in Christo dilecti Petrus Bekel et Iohannes Gnewpelman, viccarij perpetui in ecclesia collegiata sancte Marie Kalisiensi, volentes piam Andree Kandzorka bone memorie civis Kalisiensis vltimam voluntatem ad finem deducere per ipsum optatum, in nostra presencia constituti, productis in medium certis litteris sub titulo magnifici domini Sandivogij de *Ostrorog*, palatini Poznaniensis, tunc capitanei Maioris Polonie honestorumque ac prouidorum consulum civitatis Kalisiensis nonnullos census de bonis prefati Andree Kandzorka, per ipsum Andream pro altari beatorum Adalberti pontificis et Cristofori martyrum gloriosorum in ecclesia collegiata beate Marie Kalisiensis predicta erigendo et fundando, testamentaliter legatis, titulo reemptionis comparatos, continentibus, predictorum palatini et consulum sigillis subappendentibus sigillatis, nobis humiliter supplicauerunt, quateuus secundum predicti Andree testatoris desiderium dictum altare erigere et fundare predictosque census in dictis litteris contentos, ipsi altari ascribere, appropriare et incorporare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor sequitur in hec verba:

„Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus „Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, „vniuersis, quomodo ad nostram ac aliorum eiusdem terre nobilium veniens „presenciam nobilis et strenuus Swema de *Rossoschicze*, non compulsus, „non coactus, neque aliquo errore sinistro seductus, sanus mente et cor„pore existens, vsus consilio amicorum et matura deliberacione prehabita, „in et super kmethonibus et agris eorum, videlicet Mathia Czarni in acie „ex opposito ecclesie, Damian Stanik, Wianch, Sigismundo, Iohanne Wan„glik, Laurencio, Iohanne Dross et Iohanne Slanka ibidem in *Rossoschicze*[1]) „possessionatis, sex marcas cum sedecim scotis latorum grossorum Pragen„sium monete valentis, numeri soliti et consueti, bone memorie Andree „Kandzorka civis Kalisiensis pro altari erigendo in ecclesia collegiata beate „Marie virginis ibidem in *Kalis* testamentaliter legatis sub contractu „reempcionis wlgariter *na wederkoff* vendidit et coram nobis more solito „resignauit. Quem quidem censum sex marcarum cum sedecim scotis „latorum grossorum prefati kmethones vel ipsorum successores, qui pro „tempore fuerint, soluere tenentur singulis annis ad festum beati Martini „confessoris altariste predicti altaris, alias eo absente dominis vicarijs pre„fate ecclesie sancte Marie, tanquam prefati altaris patronis, in Kalis „apportando proprijs periculis, fatigis et exspensis. Si vero prefati kmetho„nes predictum censum in predicto festo sancti Martini soluere neglexerint, „extunc quociescumque per prefatum altaristam vigore presencium requi„siti fuerimus vel burgrauius noster seu eciam successores nostri capitanei „seu tenutarij Kalisienses aut eorum burgravij requisiti fuerint, tociens „prefatos kmethones dictus dominus Swema submisit impignorandos in „eorum bonis omnibus, vbicumque reperientur, wlgariter *czandzacz*, tan„quam ex decreto veri et iusti judicij et pignora teneri tam diu, donec

„predictam summam sex marcarum cum sedecim scotis soluerint pecunia „in parata. Et hanc quidem solucionem census predicti kmethones soluere „tenebuntur, donec pecunia principalis, videlicet centum marcarum per „prefatum dominum Swemam aut ipsius legittimos successores dictis domi- „nis viccarijs restituta fuerit, pro alio censu simili conuertenda. Harum, „quibus sigilla nostra sunt appensa, testimonio litterarum. Actum et „datum in *Kalis* feria quinta ante festum beati Mathei apostoli et ewan- „geliste, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo. „Presentibus ibidem nobilibus et strenuis dominis: Przethpelk de *Bliza-* „*nowo* Landensi, Stanislao de *Skarschewo* Xanzensi castellanis, Sandiuogio „Rossusth de minori *Zlothniki*, Iohanne de *Curowo*, Zawissio de *Sucho-* „*rzewo* et Nicolao de *Rogaschicze* heredibus et alijs quam pluribus fidedi- „gnis testibus ad premissa."

„Nos consules ciuitatis Kalisiensis: Nicolaus Radost proconsul, „Ianussius Renis, Martinus Hedloff, Martinus sartor, Ianussius Keseling „rasor et Iacobus institor tenore presencium publice recognoscimus vni- „uersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta „Nicolai Wejs sellatoris, Venceslai Hampel, Ianussij Hanuth arcuficis, „Nicolai Elensmid, Nicolai Winczig, Mathie Pangowski et Piotraskonis Zej- „loth coram Ianussio Beserich aduocato constitutus honestus Iacobus insti- „tor personaliter in bannito iudicio libera voluntate, iusto vendicionis et „empcionis titulo precedente, resignauit rite racionabiliterque tres marcas „annui census monete communis in et super domo sua penes Martinum „Mentus in acie circuli ciuitatis nostre sita, soluendas atque dandas annis „singulis super quelibet quattuor tempora anni tres fertones prouido viro „Andree Kandzorka suisque successoribus legitimis de anno ad annum „tamdiu, quousque predictus Iacobus aut ipsius legitimi successores eundem „censum trium marcarum pro consimilibus triginta marcis latorum grosso- „rum, cum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint reemendum, censu „tamen persesso secundum computum temporis primitus integraliter perso- „luto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum „sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Kalis feria sexta post „Francisci, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo."

Nos itaque Albertus archiepiscopus memoratus precipuam curam, quantum ex alto conceditur, de salute hominum gerentes et vt ea, que in presenti deuotorum manus in pias eleemosynas effuderunt, centupla valeant colligere in futuro, supplicacionibus euiusmodi nobis factis benigniter acclinati, predictum altare in honore omnipotentis Dei eiusque intemerate genitricis et virginis Marie beatorumque Adalberti pontificis et Cristofori martyris in dicta ecclesia collegiata Kalisiensi fundauimus et ereximus, census quoque predictos in suprascriptis litteris contentos, eidem altari asscripsimus, appropriauimus et incorporauimus, decernentes, quod idem census deinceps et in antea sors ecclesiastica nuncupeatur et pro ipsorum tuicione et defensione nonnisi ad iudicium ecclesiasticum recessus habeatur. Quos quidem census predicti altaris altarista, qui pro tempore fuerit,

leuabit, tollet et in vsus suos conuertet: prouiso tamen, quod census trium marcarum in litteris consulum ciuitatis Kalisiensis descriptus, ad debitam moderacionem, quemadmodum aliorum altarium census moderati per nos existunt, reducatur, quem cum pro triginta marcis comparatus existat, ad duas marcas monete et numeri in dictis litteris descriptorum, moderamus per presentes. Vt autem dictus Kandzorka sue deuocionis consequatur effectum, sentenciamus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, pro tempore existens, missas infrascriptas per se vel per alium legitime impeditus, videlicet ferijs secundis pro defunctis, ferijs quartis pro peccatis et sabbathis de beata Virgine singulis septimanis per annos singulos implere ac legere et superpiliciatus processionibus consuetis ecclesie interesse teneatur; volumus autem, quod quocienscumque dictum altare vacare contigerit, vniuersitas viccariorum dicte ecclesie sancte Marie Kalisiensis, quos ad vota dicti testatoris eiusdem altaris patronos et presentatores constituimus, nobis aut successoribus nostris personam idoneam, extra predictam ecclesiam aliud beneficium non habentem, de ipso altari inuestiendam presentabit, qui eodem contentus, circa ipsam ecclesiam residenciam faciat personalem; alioquin si se per tempus duorum mensium ab eodem altari absentauerit et monitus redire uon curauerit, eo ipso sepedictum altare amittat, licitumque erit predictis viccarijs, eiusdem altaris patronis et presentatoribus alium idoneum actu presbyterum de ipso altari investiendum, nobis aut nostris successoribus presentare. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum nostrum maius ad robur sempiternum presentibus est subappensum. Actum et datum in castro nostro *Oppathow* feria quinta post dominicam Letare etc. anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris: Johanne Pauli de *Koszebrodi*, cancellario nostro Gnesnensi, Philippo decretorum doctore, custode collegiate Curzelowiensis, magistro Iohanne de *Welun*, sacre theologie baccalaureo, in *Sanok*, Nicolao in *Oppathow*, Mathia canonico Cruschwicensi, in *Tlokinia* et Stanislao Horinski in *Osthkowicze* parochialium rectoribus ecclesiarum, Nicolao Bieczinski, marschalco curie nostre, Paulo Kwiathkowski, Iohanne Lankosski et Iohanne Karwaczski, armigeris nostre Gnesnensis diocesis et alijs quam pluribus testibus circa premissa fidedignis.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału przechowanego w archiwum kolegiaty kaliskiej u którego po pieczęci pozostał tylko sznurek z czerwonego i niebieskiego jedwabiu.

[1]) *Rososzyce*, wieś paraf. w pow. odolanowskim.

575. 1436. die 30. mensis Martii, in *Kalisz.*

Petri Jutrkowski ad Nicolaum dictum Passer, plebanum de *Płomykowo* de biblia quadam litterae.

R. Petrus Iutrkowsky vicarius ecclesiae collegiatae s. Mariae in *Kalis* pisze do Mikołaja Wróbla (Passer) plebana w *Płomykowie,*[1]) że biblii, którą mu tenże był pożyczył, oddać nie może, gdyż tę zabrał ś. p. Jarosław przełożony u P. Maryi wraz z innymi wikaryuszami a to jako zastaw za dwie księgi, które Mikołajowi byli dawniej pożyczyli; jest wszakże gotów za tę biblię podwójną cenę zapłacić. In *Kalis* feria sexta ante dominicam Palmarum.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1436. U oryginału pargaminowego wisiała pieczęć wyobrażająca łeb zwierzęcy, z kółkiem przez nozdrze przeciągniętem. W regieście tego dokumentu, sporządzonym przez śp. pułkownika Zakrzewskiego, dodano w tem miejscu „Zobacz godło Wezenborgów". Ten domysł zdaje się być o tyle mylnym, iż godło rodu Wezenborgów wyobraża łeb jeleni bez żadnego kółka czy też kolca w nosie. Nadto trudno przypuścić, iżby pisarz konsystorza, ingrosujący ow dokument do akt konsystorskich, nie umiał odróżnić łba jelenia od łba innego zwierzęcia i łeb jeleni nazwał łbem zwierzęcym; raczej tu mowa o herbie Wieniawa, w którym łeb żubra czy też bawoła ma przez nozdrze przeciągnięte kolce.

[1]) *Płomykowo* dziś *Płonkowo* wieś paraf. w pow. inowrocławskim.

576. 1436. die 20. mensis Aprilis, in *Kościan.*

Consulum civitatis Costanensis quaerella de Paulo Drzeński altarista et Strosberg cive Posnaniensibus.

R. Consules civitatis Costanensis skarzą się przed Benedyktem z *Modły* oficyałem gnieźnieńskim, że Paweł Drzensky ołtarzysta i Strosberk mieszczanin poznańscy sprzedali ich współobywatelowi Kuszowi Quatko jatkę mięsną w *Kościanie*[1]) jako wolną od wszelkich ciężarów, teraz się zaś okazuje, że z jatki tej należą się rocznie dwa funty *(talenta)* wosku do kościoła farnego tamże i oprócz tego wszystkie podatki miejskie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1434.

[1]) *Kościan* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

577. 1436. die 26. mensis Aprilis, in *Krzywin*.

Proconsul cum consulibus civitatis Crivinensis testantur, Mathiam Grabia et uxorem eius Margaretham unam sexagenam grossorum census annui reemptionalis Bartholomaeo altaristae de *Krzywin* vendidisse.

R. Iacobus Iamyola proconsul cum Mathia Wynarz, Martino Sdzymyr, Petro Naroszny consulibus poświadczają, że gdy zasiadali wraz ze Stanisławem Robakiem podwójcim *(viceadvocatus)* miasta *Krzywina*[1]) w czasie i miejscu poniż wyrażonem, stanąwszy przed nimi Maciej Grabia wraz z żoną swą Małgorzatą sprzedali na wyderkaf jednę kopę groszy szerokich średnich (półgroszy?) rocznego czynszu za 15 grzywien groszy średnich dobrych Bartłomiejowi ołtarzyście w *Krzywinie* kollacyi burmistrza i radnych krzywińskich. Czynsz ten zapisuje wójt na swem wójtostwie, to jest na domu leżącym w rynku pomiędzy domami cieśli i Piątka na targu soli, na rolach, łąkach, jeziorze, w którem ołtarzystom ma być wolno łowić i ptaki łapać, jeśliby wójt czynszu nie wypłacał. In *Crziwyn* feria V proxima ante festum ss. Philippi et Jacobi apostolorum.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ad a. 1499.

[1]) ***Krzywin* miasto w pow. kościańskim.**

578. 1436. die 17. mensis Maii, Gnesnae.

Vincentii archiepiscopi Gnesnensis decretum inter mansionarios ecclesiae cathedr. Gnesnensis et Petrum Kosarz tenutarium necnon cmetones villae *Mierzewo* de decima maldrata litem dirimens.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, indiccione quindecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti, anno ipsius septimo, die vero Veneris, decima septima mensis Maij, hora terciarum vel quasi, in loco capitulari ecclesie Gneznensis, reuerendissimo in Christo patre, domino Vincencio electo confirmato, necnon venerabilibus et honorabilibus viris dominis prelatis et canonicis: Iohanne de *Brzostkowo* cantore et administratore, Iohanne decano, Iohanne archidiacono, Iohanne cancellario, Adam doctore, Benedicto officiali, Iohanne de *Rudzicza*, Mathia Drya, magistro Sandcone, Petro de *Pnewi*, Laskario Lichinsky, Iohanne de *Brzostkowo* et Stanislao de *Byelawi*, ad sonum magne campane capitulariter congregatis et capitulo presidentibus, in mei notarij publici et testium subscriptorum ad hoc vocatorum pariter et rogatorum presencia constituti personaliter honorabiles domini Adam precentor, Petrus antiquus olim vicecustos, Sigismundus, Mathias et Martinus mansionarij, vice omnium mansionariorum, actores

ab vna, et nobilis Petrus Cosserz tenutarius ville regalis *Myrzewo*,[1]) necnon Mathias Gerlach, Mathias Darzon, Stachna Skubicurowa et Stach sculteti dicte ville *Myrzewo*, ac omnes et singuli kmethones eiusdem ville, videlicet Petrus Golamb, Stanislaus Krzistek, Iacobus, Mathias Golamb, Bartholomeus Bassyak, Iohannes frater suus, Petrus Wrobl, Iohannes Iarscha, Derslaus, Petrus, Iohannes Wach, Wyrzbyantha, Andreas Iansko, Michael Ganczowsky, Iacobus Pyolna, Iacobus Starosta, Mathias Dzanczolek, Nicolaus Zadora, Albertus Cussowicz, Iohannes Bednarzowicz, Petrus Zebranka, Albertus Lekky, Iohannes Iunoch, Martinus Zak, Martinus Pawlowicz, Mathias Starosta, Nicolaus Zak, Nicolaus Choranszy, Mathias Sipyen, Michael Brudnya, Iohannes Colodzey, Iohannes Baran, Petrus Pewnik, Nicolaus Myczdo, Thomas Dziwischowicz, Dobeslaus, Mathias Woyczowicz, Nicolaus Benek, Swanch Zolza, Stanek Colodzey, Nicolaus Dibula, Albertus Waskowicz, Stanko Benkowicz, Iohannes Truoga, Stanko Mroz, Simon Wylk, Iohannes Machowicz, Albertus Woycza, Mathias Mathinka et Iacobus Pieta, rei, partibus ab altera, sponte et libere in reuerendissimum in Christo patrem, dominum et dominum Vincencium electum confirmatum de alto et basso sub omnibus condicionibus et forma meliori super maldratis per dictum nobilem Petrum Cosserz et kmethones a quatuor annis retentis, compromiserunt et penam tricentorum marcarum per dictum dominum Vincencium electum confirmatum tunc vallatam, super se hincinde receperunt, promittentes, quecumque pronuncciauerit inter partes predictas sub pena predicta tenere et arbitrata inuiolabiliter ac rata obseruare. Qui reuerendissimus pater dominus Vincencius electus confirmatus adiunctis sibi nobilibus dominis Ianussio Stamborsky, Thomkone Malochowski et Woyslao Gurowsky, habitoque consilio ipsorum et sui capituli, auditis allegacionibus et iuribus parcium, perlectisque priuilegijs et sane intellectis, tam dictorum nobilis Kosserz et kmethonum, quam mansionariorum in presencia dicti capituli et supradictorum nobilium ut arbiter per dictas partes electus, pronunciauit per sentenciam arbitralem, quod omnes et singuli kmethones in villa *Myrzewo* maldratas, videlicet de quolibet manso duas mensuras tritici, duas mensuras auene cum sex grossis, prout ab antiquis temporibus soluere consueuerunt, loco decime ad festum sancti Martini proxime venturum et consequenter alijs annis inperpetuum sub pena vallata, videlicet tricentarum marcarum vsualis monete, medietatem pro ecclesia Gneznensi et medietatem parti tenenti soluendarum, soluent. Item pronunciauit, quod pro maldratis et pecunijs retentis quatuor annorum proxime preteritorum soluent singulis annis ad festum sancti Martini decem et octo grossos simul cum frumentis et pecunijs anni currentis vsque ad extenuacionem retentorum per quatuor annos sub pena vallata supradicta. Item pronunciauit, quod kmethones supradicti deliberabunt infra hinc et festum sancti Adalberti post festum Pasche proxime venturum, si de decima manipulari aut de maldratis ipsis dominis mansionarijs respondere voluerint. Item pronunciauit prefatus dominus arbiter, quod nobilis Petrus Kosserz et omnes kmethones de *Myrzewo* ab omnibus

sentencijs excommunicationis, aggrauacionis, reaggrauacionis et interdicti, quibus ad instanciam dominorum mansionariorum ob premissa sunt innodati, absolui debent; et ibidem nobilis Kosserz est absolutus et kmethonibus absolucio decreta. Quam sentenciam arbitralem nobilis Kosserz et sculteti nomine omnium kmethonum omologauerunt et approbauerunt; et ibidem prefatus reuerendissimus in Christo pater, dominus Vincencius electus confirmatus ad peticionem dominorum mansionariorum hanc concordiam ratificauit, gratificauit et approbauit ac sigillo suo communiri demandauit. Super quibus omnibus et singulis prefati domini mansionarij petierunt sibi a me notario publico infrascripto publicum instrumentum. Acta sunt anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus prefatis dominis prelatis et canonicis capituli Gneznensis, necnon nobilibus Thoma Malochowsky, Iaroslao Ruchoczsky, Dobeslao Malczewsky, Alberto Gurowsky, Ianussio Stamborsky et alijs quampluribus testibus circa premissa vocatis et rogatis.

S. N. Et ego Thomas Cunradi de *Xansch*, clericus diocesis Cracouiensis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictique reuerendissimi patris et domini, domini Vincencij electi confirmati et sui capituli Gneznensium, factique huiusmodi et compromissi ac sentencie prolacioni coram eo et capitulo suo scriba, quia premissis omnibus etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 417), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, snać na pasku pargaminowym zawieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) *Mierzewo* wieś w pow. gnieźnieńskim.

579. 1436. die 18. mensis Maii.

Iudicii banniti decretum de tutella puerorum Martini Czarny.

R. Albertus claviger (monasterii Lubinensis) poświadcza, iż przed nim w sądzie zagajonym Andrzej Szobyemandr podjął się opieki nad dziećmi ś. p. Marcina Czarnego, mianowicie nad Szymonem, Janem, Swięchną, Katarzyną i Małgorzatą, które do ośmiu lat chować się obowiązał. Sobiemądry przyznaje dzieciom ośm grzywien, z których corocznie płaci jednę grzywnę poręczycielom, a ci takową dają *ad censum wlgariter w plath*, aby dzieciom majątek powiększać; owce bierze *in inpreciacionem, wlgariter w nagem*, pczoły ma chodować i brać z nich użytek; rolę zaś to jest pół łanu ma po ośmiu latach obsiać tak na zimę, jak na lato. Poręczają za niego: Wojciech Koth, Michał Golecz, Marcin Galka i Maciej Starzik. Feria sexta post Rogaciones.

Bibliotheca Seminarii Gnesnensis, Liber viridis I f. 5.

580. 1436. die 25. mensis Maii, in *Konin*.

Venceslaus praepositus hospitalis ad s. Spiritum extra muros civitatis *Konin* presbyteris ecclesiae parochialis Coninensis IV marcas annuas confert.

R. Venceslaus prepositus et rector hospitalis s. Spiritus extra muros Conynenses, oświadcza aktem notaryalnym, że zakupił cztery grzywny rocznego czynszu na rzecz księży, którzy mają codzień odśpiewać ranną mszę do NMaryi panny w kościele parafialnym konińskim, sobie wszakże czynsz ten dożywotnie zachowując. Czynsz ten kupił fundator za 60 grzywien w części półgroszy, w części szerokich groszy praskich od magistratu miasta *Konina,*[1]) a po śmierci przelewa prawo wypłacania go księdzu, myśl zapisu tego wykonywującemu, na Jakuba z Grąd obecnego proboszcza koninskiego i jego następców. Testes: Laurencius Bartholomei de *Zawichost* canonicus Opathoviensis et vicarius perpetuus ecclesie Gnesnensis, Iacobus altarista, Przeclaus Petri de *Galczino* vicarius in *Çonyn*, Bartholomeus familiaris memorati Iacobi de *Grandi*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1532.

[1]) *Konin* miasto powiatowe w gub. kaliskiej.

581. 1436. mense Iunio.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis moderat censum annuum VIII marcarum a consulibus Calissiensibus Iachnae, relictae Stanislai Pichadlo, venditum.

R. Nos consules ciuitatis Kalisiensis: Nicolaus Cranch prothoconsul, Martinus Hedloff, Martinus sartor, Nicolaus Radost, Martinus Koppersmid et Iacobus Honnuth tenore presencium publice recognoscimus vniuersis etc. de communi consensu et voluntate iuratorum et communitatis ciuitatis rite ac racionabiliter octo marcas annui census monete currentis pro centum marcis latorum grossorum Pragensium [Polonicalis] numeri consueti, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, iam integraliter perceptis et in vsus ac vti[litates ciuitatis nos]tre predicte conuersis et impensis, videlicet Nicolao Friconis de *Szrzem* solutis, olim aput patrem ipsius pro comper . . . . receptis, in et super domo murata videlicet macellis sutorum et pistorum ad aduocaciam nostram pertinentibus [in vim] reempcionis vendidimus honeste domine Iachne, relicte Stanislai Pichadlo, nostro conciui octo marcarum censum annis singulis in et super festum Penthecostes nunc proximum afuturis vel in duabus septimanis post hoc immediate sequentibus, [de quibus quinque marcas] domino

Iohanni Guempelman vicario collegiate ecclesie sancte Marie in civitate Kalissiensi predicta soluere [debemus; resid]uas vero tres marcas monete currentis census predicti in et super festum sancti Martini episcopi vel in duabus septimanis [immediate se]quentibus domine Iachne predicte, nostre conciui, duntaxat ad vite ipsius tempora dare et soluere tenemur [tamdiu, quousque] census octo marcarum pro consimilibus centum marcis latorum grossorum Pragensium premissorum per nos consules Kalissienses . . . . fuerit reemptus, censu tamen persesso secundum decursum temporis primitus persoluto. Quequidem tres [marce] census predicti post obitum ipsius domine Iachne predicte ad vicarios ecclesie collegiate predicte sancte Marie [pertinebunt] pleno iure. Racione quarum quidem trium marcarum dominus Iohannes Guempilman et sui successores . . . . dentes cum vicarijs ecclesie prenominate de omnibus censibus, redditibus eblogijs et oblacionibus tenebuntur participare. [In cuius rei] testimonium ciuitatis nostre sigillum maius presentibus est appensum. Actum et datum in *Kalis* feria quarta post do[minicam] Syon proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quinto.

Moderacio autem huius scripti est per reue[rendum] in Christo patrem et dominum, dominum Albertum diuina prouidencia sancte ecclesie Gnesnensis archiepiscopum et primatem feria . . . . . . post festum beati Iohannis baptiste proxima anno Domini M CCCC tricesimo sexto (facta).

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego z wyciętą dziurą, przechowanego w archiwum kolegiaty kaliskiej. Uszkodzony tekst uzupełniliśmy, o ile się dało, na domysł.

582. 1436. die 5. mensis Iulii, in *Poznań*.

Wyschota et Lucas fratres germani, heredes de *Górka*, fundationes quasdam a patruo eorum Nicolao de *Górka*, cancellario ecclesiae cathedralis Posnaniensis factas, ratas esse iubent.

R. Wyschota prepositus Poznaniensis et Lucas fratres germani, heredes de *Gorka*, wznawiają i potwierdzają wszystkie zapisy i fundacye, które był dokonał stryj ich Mikołaj z *Górki*, kanclerz katedralny poznański, a mianowicie zapis czterech grzywien rocznego czynszu na połowie wsi *Czerniejewo*, czterech grzywien na wsi *Strzeszewo*, dziewięciu grzywien na wsi *Grabowo* na wyderkaf; na wsi *Srebrnagórka* jednę kopę groszy na wspomaganie uczni szkoły gnieźnieńskiej, dalej na wsi *Uchorowo* pod Poznaniem trzy grzywny dla ołtarzysty ołtarza NMaryi panny i św. Mateusza ap. i ew. w kaplicy św. Leonarda w katedrze poznańskiej, we wsi *Jemielno* cztery grzywny groszy szerokich, na wsi *Bieganowo* sześć grzywien, na wsi *Górka* pod *Obornikami* trzy grzywny, na mieście *Koźmin* dziesięć grzywien, na obu wsiach *Iłowiec* sześć grzywien.[1]) Oprócz tego

wspomniani bracia obiecują szanować wolę testatora i egzekutorów jego testamentu, to jest Jana dziekana gnieźnieńskiego i Mikołaja z *Lubiatowa* ołtarzysty i kaznodzieji poznańskiego. Testes: Iohannes de *Szroda* altarista . . . . extra muros Posnanienses, Przedwogius plebanus . . . . Posnaniensis, Albertus de *Lubanye* clericus diocesis Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Czerniejewo* miasto w pow. gnieźnieńskim, *Strzeszewo*, może niegdy *Strzeszkowo* wieś w woj. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
Grabowo, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.
Uchorowo, objaśnione pod N. 566.
Jemielno nieodgadnione.
Bieganowo, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.
Górka, wieś niegdy pod *Obornikami*.
Iłowiec, oznaczony pod N. 567.

583. 1436. die 15. mensis Iulii, Posnaniae.

Stanislaus de *Czajkowo* ecclesiam parochialem in villa *Żabno* erigit et dotat.

R. Stanislaus heres in *Czaykowo* et in Magna *Zabno* pisze do Stanisława biskupa poznańskiego, że na intencyę duszy swych przodków, swej własnej i swych spadkobierców postanowił ufundować we wsi *Żabno*[1]) kościół parafialny, wyposażając go w następujący sposób. Daje najpierw jeden łan roli leżący na prawo drogi prowadzącej z *Żabna* do *Brodnicy*, który posiadała Gałkowa gościnna, dodając także i gościniec, na którym ma proboszcz osadzić gościnnego, dalej dwie grzywny rocznego czynszu na wszystkich kmieciach *Żabna*, dwóch zagrodników wraz z ich podwórzami i ogrodami, jednego obok wójta a drugiego naprzeciw Jana Jaśkowskiego w środku wsi, gdzie teraz siedzi Stharzik, dalej łąkę zwaną *insula sive osthrow*, która leży obok granicy brodnickiej, las za mostem idąc do *Krajkowa* po lewej ręce aż pod granice *Małego Żabna*, ogród dla plebana obok jego podwórza, wreszcie *piscinam alias rybnik* leżący obok poprzednich. Oprócz tego ma pleban mieć wolny wrąb na opał dla siebie i swych ludzi również i na budowlą plebanii wszędzie, gdzie i kmieciom wolno brać drzewo. Poznanie die Diuisionis apostolorum.

Fundacyę powyższą potwierdza Stanisław biskup poznański d. 15 lipca 1435 głównie z powodu, że zbyteczne oddalenie dotychczasowego kościoła parafialnego w *Brodnicy* służbę bożą utrudniało we wsiach *Żabno duże i małe*, któreto wsie teraz do nowego probostwa przyłączone zostają.

Oba powyższe dokumenta potwierdził Andrzej biskup poznański d. 3 sierpnia 1443 in *Solecz* na wniosek fundatora Stanisława dziedzica *Krajkowa* i *Żabna*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1581—1592.

[1]) *Żabno wielkie*, prawdopodobnie wieś parafialna *Żabno* niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim.

584. 1436. die 20. mensis Iulii, Posnaniae.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae generalis, ratas esse iubet fundationes quasdam a Nicolao de *Górka*, cancellario eccl. cathedr. Posnaniensis factas.

R. Raphael de *Goluchowo* subcamerarius Kalisiensis necnon capitaneus Maioris Poloniae generalis, potwierdza zapisy czynszów rocznych wyderkafowych, dokonane przez Mikołaja z *Górki* kanclerza katedralnego poznańskiego, mianowicie trzech grzywien groszy szerokich na wsi *Uchorowie*, trzech grzywien w monecie zwykłej na wsi *Górka* pod *Obornikami* w pow. poznańskim, cztery grzywny groszy szerokich na wsi *Jemielno*, cztery grzywny monety zwykłej na całej połowie wsi *Czerniejewo* w pow. gnieźnieńskim, dziesięć grzywien monety zwykłej na mieście *Koźminie* w pow. kaliskim, sześć grzywien monety zwykłej na wsi *Iłowcu* w pow. kościańskim, cztery grzywny na wsi *Strzeszewo*, dwie grzywny zwykłej monety na wsi *Grabowo*, sześć grzywien groszy szerokich na wsi *Bieganowo* w pow pyzdrskim, wreszcie jednę kopę zwykłej monety na wsi *Srebrnagórka* w kcyńskim powiecie,[1]) licząc jednę grzywnę czynszu na 15 grzywien kapitału. Czynsz ten przeznacza fundator dla wikaryuszy, rektora szkół i uczni przy kościele metropolitalnym gnieźnieńskim i dla ołtarzystów w katedrze poznańskiej; na to zakupno zaś i przeznaczenie zgodzili się synowcy fundatora *(nepotes alias synowczy)* Wyszota proboszcz katedralny poznański i Łukasz. Poznanie feria sexta proxima ante festum b. Marie Magdalene. Testes: Iacobus de *Grandy* canonicus et officialis, Nicolaus Glamboczky archidiaconus, Nicolaus Czothczany canonicus Poznanienses, Albertus de *Gora*, Mathias de *Bachenczewo*, Boguchwalus de *Iarognewycze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Uchorowo, Górka, Jemielno, Czerniejewo, Iłowiec, Strzeszewo* i *Grabowo*, oznaczone już zostały przy dokumencie N. 582.
Srebrnagórka dziś *Srebrnagóra* wieś paraf. w pow. wągrowieckim.

585. 1436. die 20. mensis Iulii, in *Wenecia*.

Albertus archiepiscopus Gneznensis renovat erectionem ecclesiae in *Podlesie* a heredibus villae eiusdem factam.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis poświadcza, iż stanąwszy przed nim Jan ze swym synowcem Wawrzyńcem, dziedzice *Podlesia*, prosili go, aby dokument erekcyjny kościoła tejże wsi, który pewien ksiądz, zastępujący przeszłego proboszcza Mikołaja wraz z pieczęcią był zniszczył, wznowił i na nowo potwierdził. Ze zniszczonego dokumentu okazuje się, że ś. p. Janusz niegdy dziedzic *Podlesia* [1]), uposażył tamże kościół dwoma łanami, młynem wraz ze stawem obok swego dworu leżącym, jatkami mięsnemi i dziesięcinami folwarcznemi w samem *Podlesiu*, oprócz tego dwoma łanami łąk we wsi *Sbythka*, w skutek którejto fundacyi ś. p. Andrzej biskup cereteński i sufragan gnieźnieński z polecenia ś. p. Jana arcybiskupa gnieźnieńskiego w tejże wsi kościół pod zawołaniem ś. Anny r. 1380 feria V proxima ante festum ss. Fabiani et Sebastiani był erygował. Tęto zatem fundacyę arcybiskup potwierdza. In castro (suo) Veneciarum. Testes: Iohannes cantor, Lascharius canonicus Gneznen. Philippus decretorum doctor, custos Curzelouiensis, Simon Calisiensis canonicus, officialis Camyen.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1514.

[1]) *Podlesie*. Z licznych wsi tej nazwy, którąby była, wiedzieć nie mogę.

586. 1436. die 23 (?). mensis Iulii, in *Arnoswald*.

Fideiussorum quorumdam litterae heredibus de Nova *Wedel* pro Wladislao III. rege Poloniae datae.

Nos Iarandus de *Grabye*, palatinus Iuniwladislauiensis, Dobrogosthius de *Schamotuli* castellanus Poznaniensis et Petrus . . . . subiudex Poznaniensis, significamus tenore presencium coram Christi fidelibus, quibus expedit, vniuersis, quod fideiussimus et per presentes fideiubemus [manu] coniuncta pro serenissimo principe, domino et domino Wladislao Dei gracia rege Polonie, domino nostro graciosissimo, quod sua [maiestas debet] dare literam nobili Hasso cum fratribus, patruis et subditis ipsius, heredibus in *Nowa Wedel*, tali sub tenore, quod ipse Hasso, fratres, patrui sui vel subditi ipsorum coniunctim uel diuisim pro dampnis, que fecerunt tempore litis et gwerre de territorio *Wedel* ante aduentum ibidem ipsius Arndben post suum de illuc recessu ipsius et in ipsius ibidem presencia tamdiu, quamdiu pretactus . . . . . regis Polonie et Bohemorum in terris Nowe Marchie et Prussye perseuerebant, sint dampna ista perpatrata . . . . . verbo, facto, scriptis, homicidijs, incendijs aut quouis

alio modo, sit tempore noctis uel dieij, dominus rex ipsum Hassium, fratribus, patruis et subditis suis et ipsorum de Nowa *Wedel*, ut premittitur, intercedere debet et tenetur pro omnibus dampnis, que [ipsis] venire deberent a dominis de Prussya vel ipsorum subditis racione dampnorum ut supra descriptorum. Quod si non faceremus nos, extunc quodcumque dampnum ipse Hasso cum fratribus, patruis uel subditis suis de Nowa *Wedel* coniunctim uel diuisim habuerint uel perceperint, racione huiusmodj dampnorum inposicionis (?), hoc non fiet Hassonis, fratrum, patruorum uel [subditorum ipsorum] de Nowa *Wedel*, [sed] nostrum; hoc tamen addito et specialiter expresso, quod dum literam regalem uel domini magistri generalis sibi uel fratribus, patruis, subditis[que] simul expediuerimus et ipsis per nos fuerit presentata, ipse Hasso, fratres, patrui vel subditi sui de Nowa *Wedel* literam nostram presentem restituere debent sub fide et honore, litera regali aut magistri Prussye a nobis recepta. In cuius rei testimonium sigilla nostra scienter sunt appensa. Datum in *Arnoswald* feria secunda in festo beate Marie Magdalene, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto.

Dokument pargaminowy anihilowany, znacznie uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 418), opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

587. 1436. die 13. mensis Augusti, in *Osieczno*.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae generalis, venditionem duarum marcarum annuarum de proventibus villae *Ianiszewo* a Ianussio de *Ianiszewo* Mathiae Krowina plebano de ***Gostynin*** factam, ratam esse iubet.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza zapis dwóch grzywien monety polskiej rocznego czynszu, jakie Janusz z *Janiszewa*[1]) na tejże wsi był sprzedał za 20 grzywien monety polskiej Maciejowi Krowinie plebanowi w *Gostyniu*[2]) na fundacyę nowego ołtarza w tymże kościele. In opido *Oseczna* feria II proxima ante festum Assumpcionis beate Marie virginis. Testes: Mathias alias Bozey de *Osseczna*, capitaneus Wschouensis, Raphael de *Lessno* castellanus Przementhensis, Andreas Cothwycz de *Golanycze*, Gywan de *Carnyno*, Boguchwal de *Yardanowycze*, Derslaus de *Chelkowo*.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta de a. 1468.

[1]) ***Janiszew*** **wieś paraf. w pow. kolskim.**
[2]) ***Gostyń*** **miasto w pow. krobskim.**

588. 1436. die 25. mensis Septembris, in *Dolsko*.

Stanislaus episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad s. Trinitatem in ecclesia ad s. Margaretham in *Gostyń* ratam esse iubet.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis potwierdza fundacyę i dotacyę ołtarza św. Trójcy, śś. Mateusza apostoła, Erazma męczennika i św. Katarzyny w kościele św. Małgorzaty w *Gostyniu*,[1]) której był dokonał Maciej Krowina pleban gostyński. Na utrzymanie ołtarzysty przeznaczył fundator sześć grzywien polskich rocznego czynszu wyderkafowego, kupionych, mianowicie 2 grzywny u szlachetnego Andrzeja na tegoż części wsi *Gorzna*,[2]) 2 grzywien u Janusza z *Janiszewa*[3]) na tegoż części tejże wsi, wreszcie 2 grzywien u Wojsława z *Gorzna* na jego części tejże wsi. Biskup bierze tę fundacyę pod opiekę prawa kościelnego, nadaje prawo patronatu tej altaryi fundatorowi, po którego śmierci ma spaść na magistrat miasta *Gostynia*; na ołtarzystów zaś mają być prezentowani tylko rzeczywiści księża *(actu presbyteri)* i należący do bractwa ubogich, które przy tym ołtarzu ma być utworzone. Obecnie mianuje biskup ołtarzystą ks. Jakuba z *Krobi*. Ołtarzyści mają obowiązek odprawiania dla bractwa dwóch mszy tygodniowo: do NPMaryi i za zmarłych. In *Dolsko* feria tercia proxima ante festum Translacionis sancti Stanislai. Testes: Philipus de *Borzyslawycze* decretorum doctor, plebanus in Conyemlothy, Cracouiensis diocesis, Iohannes de Iuniwladislavia notarius episcopalis et magister Iohannes vicarius perpetuus Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1488.

[1]) *Gostyń* miasto w pow. krobskim.
[2]) *Gorzno*, z kilku wsi tej nazwy, którąby była, oznaczyć nie umiem.
[3]) *Janiszew*, wieś paraf. w pow kolskim.

589. 1436. die 26. mensis Octobris, in *Pyzdry*.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet venditionem duarum marcarum annuarum a Petro de *Kębłów* Bogufalo plebano de *Miłosław* factam.

R. Raphael de *Goluchowo* subcamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, oświadcza, iż w obec niego i innych ziemian szlachetny Piotr z *Kębłowa* zeznał, jako otrzymał od Boguchwała plebana z *Miłosławia* 26 grzywien monety polskiej, które był ś. p. szlachetny Wincenty z *Gorzyc* darował na kościół w *Miłosławiu*[1]) pod warunkiem, aby tamże za niego i jego krewnych odprawiano anniwersarze i egzekwie. Pieniądze te zapisał wspomniany Piotr na swej wsi *Lipie*[2]) w pow. pyzdrskim na wyderkaf, zobowiązał się za nie płacić do kościoła

miłosławskiego rocznego czynszu 2 grzywny polskie, aby intencyę testatora tamże wykonywano. In *Pisdri* feria sexta proxima ante festum bb. Simonis et Iude. Testes: Nicolaus de *Sadowie* burgrabius Posnaniensis, Thomas de *Slawno*, Nicolaus de *Skoraczewo*, Philippus de *Droschewo*, Iunoch de *Iaroslawiecz*, Iohannes Clychowski heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta causarum de a. 1513.

[1]) *Miłosław* miasto w pow. wrzesińskim.
[2]) *Lipie* folwark należący do miasta *Miłosławia*.

590. 1436. die 21. mensis Decembris, Cracoviae.

Wladislaus III. rex Poloniae civitati Posnaniensi laterificinam castrensem confert.

R. Wladislaus rex Poloniae nadaje miastu Poznaniowi cegielnię, należącą do tamecznego zamku, która przez niedbalstwo starosty groziła ruiną, gdyby ją miasto nie było podźwignęło. Zamkowi ma nadal służyć tylko prawo wypalania w niej cegły na potrzebę swoją i innych budynków. Cracouie feria 6 in die s. Thome. Ad relącionem magnifici Iohannis de *Conyeczpole* regni Polonie cancellarij.

Archiwum miejskie poznańskie, Liber privil. f. 20.

591. 1436. die 4. mensis Octobris, Cracoviae.

Iudicium terrestre Cracoviense testatur, Andream de *Trestczyn*, et Nicolaum de *Sieroslwice* divisionem bonorum hereditariorum inter sese fecisse.

Nos Iohannes Rei de *Sumsko* iudex et Philipus de *Chroberz* subiudex terre Cracouiensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo constituti personaliter nobiles Andreas de *Tresztczyn* ex vna, Nicolaus de *Syroslauicze*, parte ex altera, heredes, fratres germani talem diuisionem hereditatum inter semet ipsos perpetualiter et publice fecisse recognouerunt, videlicet ita, quod dicto Andree cessit castrum *Trestczin* et cum villis seu hereditatibus scilicet hijs: *Brzana*, *Falcowa*, *Sandzyszowa* in terra Cracouiensi sitis, et domus Cracouie, necnon *Miechoczyn*, *Kagymow* et *Rabasth* villis in terra Sandomiriensi sitis, cum omni iure et toto dominio, vtilitatibus, fructibus, proventibus, molendinis, aquis, fluwijs, silwys, gaijs, nemoribus, rubetis, campis, pratis, aquis, vniuersisque pertinencijs, ad ipsas hereditates pertinentes (s), pro ipsius sorte et perpetua diuisione perpetualiter cesserunt, nichil pro ipso Nicolao ibidem

iuris seu proprietatis et dominij penitus reseruando, per ipsumque Andream tenendas, possidendas, vendendas, commutandas, velud sibi uel ipsius posteris melius et vtilius videbitur conuertendas; Nicolao vero iamdicto tote partes hereditatis earum in *Syroslauicze* et in *Maczeyczouicze* in terra Cracouiensi site, necnon tota hereditas *Zagyerzeszye* dicta, in terra Sandomiriensi sita, similiter cum omni iure et toto domino, vtilitatibus, fructibus, prouentibus, aquis, pratis, campis, ripis, fluwijs, molendinis, incolis, censibus, redditibus, lacubus, piscinis, vniuersisque pertinencijs, nichil pro ipso Andrea ibidem iuris seu proprietatis et dominij reseruando pro sorte et ipsius diuisione perpetua venit, per ipsum Nicolaum tenendas, habendas, vendendas, commutandas et (vt) sibi uel ipsius posteris melius et vtilius videbitur conuertendas: promittentes ab hic inde hanc diuisionem, ut supra factam rate, grate atque firme imperpetuum tenere et inviolabiliter obseruare. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Cracouie in colloquio generali feria quinta proxima post festum sancti Michaelis, anno Domini millesimo quadringentessimo tricesimo sexto. Presentibus hijs magnificis dominis: Nicolao de *Michalow* castellano et capitaneo Cracouiensi, Petro de *Pyescowa scala* palatino Cracouiensi, Cristino de *Coszyegloui* Sandecensi, Iohanne Woyniciensi, Clemente de *Strelcze* Becensi castellanis, Nicolao de *Lawszow* dicto Slanca vexillifero Sandomiriensi et alijs quamplurimis fidedignis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 419), opatrzony dył niegdy dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

592. 1437. s. d. et m. Gnesnaė.

Nicolaus de *Górka* cancellarius ecclesiae cathedr. Posnaniensis quatuor marcas annuas ex proventibus villae *Iemielno* Michaeli altaristae ecclesiae cathedralis Posnaniensis confert.

B. Benedictus de *Modla* canonicus et officialis Poznaniensis potwierdza darowiznę czterech grzywien rocznego czynszu, którą był uczynił Mikołaj z *Gorki* kanclerz katedralny poznański, zakupiwszy je w obec Sędziwoja z *Ostroroga* natenczas starosty generała wielkopolskiego u Stanisława dziedzica z *Jemielna* i jego synów Jana, Andrzeja i Adama na tejże wsi. Czynsz ten ma pobierać Michał ołtarzysta w kościele katedralnym poznańskim. Testes: Michael de *Domaslaw* plebanus de *Szokolnyky*, vicarius perpetuus aule metropol. Gnesnensis, Iohannes de *Chorzepyno* notarius consistorij Gnesnensis, Albertus clericus aduocati de *Tholyszkowo*, Nicolaus Sulinsky, Albertus Wozowsky, Iohannes Szetlewsky, Stanislaus Swynka de *Czuschczino*.

Sprzedaż powyższego czynszu potwierdził Sędziwój z *Ostroroga* wojewoda poznański i starosta wielkopolski dokumentem wydanym w r. 1414 die s. Elizabeth w Poznaniu. Testes: Miroslaus de *Bythyn* cononicus Poznaniensis, Nicolaus Baworowsky, Neymerza de *Gora*, Nyczko Woyt de *Uyazd*, Ianussius aduocatus de *Obornyky*, Iohannes Koza de *Domaslaw* heredes. Również potwierdził tę sprzedaż Mikołaj Streszka oficyał gnieźnieński w dokumencie wystawionym w Gnieźnie r. 1414, feria V in vigilia s. Thome apostoli. Świadkowie: Boguslaus in *Budzyslaw*, Iohannes in *Bodeporowycze* heredes, Iohannes de *Grodzysko* vicarius Gnesnensis, Iacobus Iohannis de *Bazenth* notarius causarum consistorij Gnesnensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

593. **1437.** s. d. m. et l.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Michaelem Iarogniewski unam marcam annuam ex villa *Iaromirz* monasterio de *Obra* vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam veniens nobilis dominus Michael Iarogniewski de *Iaromierz* non compulsus, non coactus, neque aliquo sinistro modo seductus, quinimmo sanus mente pariter et corpore, vsus amicorum suorum consilijs et matura deliberacione prehabita, super totali villa sua seu hereditate *Iaromierz* [1]) dicta, in ducatu Maioris Polonie et districtu Costensi sita, vnam marcam pecunie annui census, currentis monete et numeri Polonicalis, ipsam marcam quadraginta et octo grossis computando, venerabilibus et religiosis viris domino Hermanno abbati necnon fratribus tocius conuentus *Obra* et ipsorum posteritati iure et foro perpetualis vendicionis in perpetuum vendidit et coram nobis more solito et consueto rite ac racionabiliter in perpetuum resignauit. Quam quidem marcam census annui soluere et dare debet et sit adstrictus singulis annis perpetualiter dictis dominis abbati et fratribus conuentus super festum Pasche continue sequentibus (annis) sub valore et vadio penarum magnarum, per assertos dominos abbatem et fratres ipsius monasterij habendam, leuandam et ad vsus beneplacitos libere et quiete conuertendam, prout ipsis aut ipsorum posteritati melius et vtilius videbitur expedire. Quibus specialiter adiecto et expresso, quod dum mandatis domini Michaelis Iarogniewski aut ipsius posteritatis (Cetera sequencia in originali charta, scripture vetustate celata, aliunde petenda. Acta anno Domini 1437).

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 60.

[1]) *Jaromirz* **wieś w pow. babimojskim.**

594. 1437. die 24. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem Oganka de *Ulanowo* alteram dimidiam marcam annuam ex vila *Ulanowo* capitulo ecclesiae cathedralis Gnesnensis vendidisse.

Nos Raphael de *Goluchowo* succamerarius Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium presentibus et futuris, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram necnon aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis ac strenuus dominus Iohannes Oganka de *Vlanowo* castellanus Rogosnensis, non compulsus, non coactus, nec aliquo deuio seductus errore, sed sanus mente existens pariter et corpore, vsus suorum consilio amicorum et matura deliberacione prehabita, in et super omnibus kmethonibus possessionatis ville sue *Vlanowo*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Gneznensi site, et super omnibus censibus, fructibus, redditibus et appendijs vniuersis ad dictam villam *Vlanowo* quomodolibet pertinentibus, vnam marcam cum media census annui currentis monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, super quodlibet festum Natalis Domini soluendam, pro viginti marcis et duabus marcis monete et numeri suprascriptorum, venerabili sancte Gneznensis ecclesie capitulo, spe et foro reempcionis alias na *wedercoff* in perpetuum vendidit et coram nobis more solito et consueto secundum terre consuetudinem rite et racionabiliter resignauit. Quamquidem marcam cum media census annui suprascriptus dominus Iohannes Oganka et ipsius successores legitimi singulis annis super quodlibet festum Natiuitatis Domini, vnum post aliud sequens, eidem sancte Gneznensis ecclesie capitulo, ut descriptum est, soluere et pagare debet et tenetur, per eiusdem sancte Gnoznensis ecclesie capitulum habendam, tenendam, vtifruendam, possidendam, vendendum, commutandum, alienandum, et ad usus, quos nouerint meliores et pinguiores, libere et quiete conuertendum. In quorum omnium fidem, robur et testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum et actum Gnezne feria quinta in vigilia Conuersionis beati Pauli, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo septimo. Presentibus ibidem strenuis et nobilibus dominis: Bogussio de *Budzislaw* subiudice Kalisiensi, Iohanne de *Podliesszie*, Stanislao de *Miruczino* castellano Xansky, Sandiwogio de *Gorinyno* Andriczka de *Oblaczcowo*, Thoma de *Krethcowo* heredibus, et alijs multis fidedignis vocatis et rogatis in fidem et testimonium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 401a). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Ulanowo* **wieś w pow. gnieźnieńskim.**

595. 1437. die 1. mensis Februarii, in *Kościan*.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Opacz heredem de *Kokorzyn* octo marcas annuas altaris ad s. Catharinam in ecclesia parochiali Costanensi dotandi gratia vendidisse.

R. Raphael de *Goluchowo* subcamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza zapis czynszu ośmiu grzywien szerokich groszy praskich na wsi *Kokorzynie*,[1]) któryto czynsz dziedzic tejże wsi szlachetny Opacz na niej i na wszystkich swoich dobrach sprzedał był na wyderkaf za 96 grzywien na rzecz ołtarza św. Katarzyny w kościele parafialnym w *Kościanie*,[2]) fundowanego przez szlachetnego Blizbora z *Karznicy* i ks. Marcina Pawłowicza z *Bukowca*. Czynsz ten mają pobierać ołtarzyści wspomnianego ołtarza; gdyby zaś Opacz lub jego spadkobiercy chcieli go wykupić, natedy mają dać ponad kapitał jednę grzywnę bez dwóch groszy czasowemu ołtarzyście, za sam zaś kapitał ma być natychmiast inny czynsz zakupiony. In *Costan* feria VI in vigilia Purificacionis b. Marie v. Testes: Ywan de *Carmino*, Nicolaus Ossyeczski, Henricus Cothwycz Carcowsky, Derslaus de *Chelkowo*, Thomas de *Crethcowo*, Petrus de *Popowo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1449.

[1]) *Kokorzyn* wieś w pow. kościańskim.
[2]) *Kościan* miasto pow. w Księstwie poznańskiem.

596. 1437. die 5. mensis Martii, Posnaniae.

Iacobus de *Grądy* officialis Posnaniensis Michaeli plebano de *Domachow* intra triennium in alia dioecesi habitandi facultatem tribuit.

R. Iacobus de *Grandi* officialis Poznaniensis pozwala Michałowi plebanowi z *Domachowa*,[1]) który się stara o przywrócenie swemu kościołowi niektórych zagrabionych dóbr, a grabieżców się lęka, aby mógł przez trzy lata w obcej dyecezyi przebywać i tamże za pozwoleniem miejscowego biskupa nabożeństwo odprawiać. Poznanie feria tercia post dominicam Oculi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1437.

[1]) *Domachowo*, wieś par. w pow. krobskim.

597. 1437. die 15. mensis Aprilis, in *Lubrza.*

Consules et scabini civitatis *Lobnaw* testantur, Laurentium Meissner cum uxore sua Margaretha partem suam iudicii in civitate *Lubrza* Annae Prompnitzinn vendidisse.

R. Matis Fiszbach Richter und Ffrentczil Hunger Burgemeister, Hans Kuntczel, Hantsche Withun, Nickl Zaath, Hans Tapphir, Hantsche Gotschalk und Han Poppan gesworene Rotmane und Schephin der Stad *Lobnaw*[1]) poświadczają, że stanąwszy wobec nich Lorenty Meissner wraz ze swą żoną Małgorzatą, mieszczanie miedzyrzeccy, sprzedali Annie Prompnitzinn swoją część na sądownictwie w *Lubrzy* za 4 grzywny groszy brandeburskich. Am Montage nach Misericordia Domini.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E. 30). Pieczęć oderwana przechowana jest osobno, a jest zniszczona i wyobraża mur forteczny z bramą, nad którą wieża.

[1]) *Lubrza* w pow. szredzkim.

598. 1437. die 20. mensis Maii, in *Wschowa.*

Mathias Borek de *Osieczna* capitaneus de *Wschowa* X marcas annuas altaristae altaris ad s. Mariam Magdalenam in ecclesia parochiali Posnaniensi vendit.

R. Mathias Borek de *Ossyeczna* capitaneus Wschovensis sprzedaje 10 grzywien szerokich groszy praskich (nie zaś małych denarów) rocznego czynszu, który Marcin Chwalanta dziedzic *Ossowej sieni* darował był Henrykowi Malczerowi ołtarzyście ołtarza św. Maryi Magdaleny i Podwyższenia św. Krzyża w kościele parafialnym NMaryi Panny w Poznaniu, zapisując go na swej wsi *Osowa sień* i na swej części wsi *Dębowa łąka.*[1]) Żona Marcina Agnieszka oświadcza przytem, że się temu zapisowi z powodu swego posagu i wiana na tychże wsiach ubezpieczonego nie będzie sprzeciwiała; w razie zaś wykupienia tego czynszu mają małżonkowie lub ich spadkobiercy zapłacić za każdą grzywnę procentu, 10 grzywien kapitału. In *Wschowa* feria II Pentecostes. Testes: Iohannes Suchorzewsky, Boguslaus Llynsky plebanus Wschovensis, Iohannes Kothwycz de *Szyedlecz*, Stanislaus Iaroschewsky, Nicolaus Krzekothowsky, Sigismundus Bobolewsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1461 et de a. 1496.

[1]) *Osowa sień* i *Dębowa łąka* wsie w pow. wschowskim.

599. 1437. die 4. mensis Iunii, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum de iure advitalitatis Helscae de *Kajewo*.

R. Adam iudex et Andreas subiudex Lancicienses oświadczają, że gdy na trybunale zasiadali przekonali się, że Helsce z *Kajewa* służy prawo dożywocia na wszystkich swych dobrach dziedzicznych wbrew woli Mikołaja z *Kajewa;* umierając zaś może trzecią część swego posagu takiego, jaki inne jej siostry dostały, zapisać komu chce. Lancicie feria III infra octauas Corporis Christi. Testes: Albertus Malski palatinus, Mathias de *Byelawy* castellanus Lanicienses, Paszko de *Goszlawicze* castellanus Konariensis, Bartholomeus de *Roscowo* gladifer, Nicolaus de *Ponanthowo* vexillifer.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta ad a. 1441.

600. 1437. die 19. mensis Iunii, Posnaniae.

Iacobus de *Grądy* officialis Posnaniensis testatur, Simeonem scultetum de *Krzyżewniki* Ioanni altaristae ecclesiae cathedr. Posnaniensis unam marcam annuam X marcis vendidisse.

R. Iacobus de *Grandy* officialis Poznaniensis oświadcza, że wobec niego opatrzny Szymon sołtys z *Krzyżewnik* wraz z żoną swoją Łucyą i synem Mikołajem sprzedali jednę grzywnę zwykłej monety rocznego czynszu Ianowi ołtarzyście ołtarza św. Michała arch. i WW. Aniołów w katedrze poznańskiej, wziąwszy od niego 10 grzywien takiejże monety Czynsz ten zapisują na swem sołtystwie w *Krzyżewnikach*,[1]) a to w obecności Michała komandora domu św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu, dziedzica tejże wsi. Testes: Iohannes Thwardowsky archidiaconus Srzemensis, Thomas plebanus in *Manczyky*, Albertus Usczye et Albertus Brzosth procuratores consistorij Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Krzyżowniki* wieś w pow. średzkim.

601. 1437. die 20. mensis Augusti, Posnaniae.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae venditionem II marcarum annuarum a Dobrogostio de *Sobota* et filiis eius ecclesiae parochiali in *Sobota* XXIV marcis factam, ratam esse iubet.

R. Raphael de *Gołuchowo* subcamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, potwierdza zapis rocznego czynszu 2 grzywien

zwykłej monety na wsi *Sobota*,[1]) który sprzedał był Dobrogost dziedzic tejże wsi na rzecz kościoła parafialnego w *Sobocie* za 24 grzywien na wyderkaf, a to wraz z synami swymi Mikołajem, Janem, Michałem zwanym Sopoth, Wincentym i Sędziwojem. Czynsz ten ma się plebanowi opłacać corocznie na Boże Narodzenie *sub inpignoracione alias pod czangem*. Poznanie feria tercia infra octauas Assumpcionis beate Marie virginis. Testes Albertus de *Brodowo*, Boguchwalus de *Iardanowicze*, Vincencius dictus Hingbir de *Kyschewo*, Thomas de *Slawno*, Nicolaus de *Scoraczewo*, Albertus de *Drachowo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1449.

[1]) *Sobota* wieś paraf. w pow. poznańskim.

602. 1437. die 3. mensis Septembris, Gnesnae.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet venditionem duarum marcarum annuarum a Boguslao de *Margonin* Mathiae Mysko de *Łoskunia* XXIV marcis factam.

R. Raphael de *Goluchowo* subcamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, potwierdza zakup 2 grzywien rocznego czynszu, który Bogusław z *Margonina* sprzedał był niegdy ś. p. Maciejowi Myśkowi dziedzicowi *Łoskunia* za 24 grzywien zwykłej monety na wsi *Margońska wieś*.[1]) Czynsz ten ma pobierać proboszcz margoniński i zato utrzymywać drugiego wikarego, który w dnie krzyżowe ma odmawiać mszą za zmarłych z wigiliami za duszę ś. p. Macieja Myśka. Gdyby Bogusław czynsz ten chciał wykupić, natenczas ma uwiadomić Macieja Myśkę, syna ś. p. fundatora, a tenże ma w tymże samym celu zakupić inny czynsz. Gnezne feria III post festum b. Egidij conf. tempore confirmacionis Vincentij archiepiscopi Gnesnensis. Testes: Martinus de *Slawsko* palatinus, Sigismundus de *Margonino* dapifer, Troyanus de *Lekno* iudex, Nicolaus de *Pleschewo* vexillifer Calissienses, Nicolaus Slupsky, Boguchwalus Iardanowsky.

Dokument powyższy transumował Andrzej biskup poznański w Poznaniu dnia 30 czerwca 1442 i potwierdził fundacyę w nim zawartą.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta ad a. 1446—1447.

[1]) *Margońska wieś* w pow. chodzieskim.

603. 1487. die 4. mensis Septembris, Gnesnae.

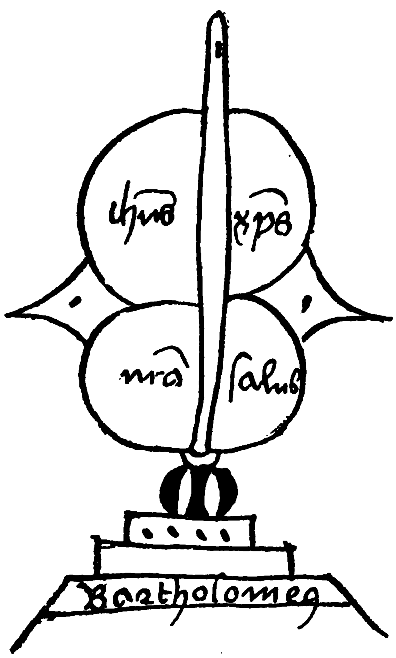
Iudicum quorundam decretum inter Nicolaum abbatem monasterii Lubinensis et Clementem praepositum de *Iežewo* de praepositura eadem litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Iohannes decanus, Thomas de *Strzampyno* decretorum doctor et canonicus sancte ecclesie Gneznensis, iudices inter venerabilem patrem, dominum Nicolaum abbatem in *Lubyn*,[1]) Poznaniensis diocesis, ordinis sancti Benedicti, ab vna, et religiosum fratrem Clementem prepositum de *Ieszewo*,[2]) eiusdem ordinis, Gneznensis vero diocesis, partibus ab altera, per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Vincencium Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopum et primatem specialiter deputati, cunctis, quibus expedit, notum facimus presencium noticiam habituris, quomodo orta iam dudum inter partes prescriptas coram domino Benedicto canonico et vicario in spiritualibus ac officiali generali Gneznensi ex speciali commissione reuerendissimi in Christo patris bone memorie domini Alberti archiepiscopi Gneznensis et primatis in personam ipsius domini Benedicti canonici, vicarij et officialis facte, materia questionis, super subiectione monasterij seu domus in *Ieszewo*, quod vel que dicebat dominus Nicolaus abbas sibi debere subesse, et nonnullis questionibus, controuersijs et displicencijs ac rebus alijs inter ipsas exortis et suscitatis, in ipsaque causa per procuratores dictarum parcium coram ipso domino Benedicto iudice commissario, euocatis partibus ad sui presenciam, ad nonnullos actus et terminos iudiciarios, iuris ordine seruato, gradatim et successiue fuit processum usque ad recepcionem testium inclusiue, tandem dictus reuerendus pater dominus Vincencius Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, succedens in apicem archiepiscopatus, volens inter partes prenominatas huiusmodi lites et questiones sopire et eis finem imponere, cum non deceat seruis Christi litigare, ipsam causam ab ipso domino Benedicto ad sui presenciam aduocauit, aduocataque ipsam nobis decidendam, diffiniendam, sentenciandam et fine debito terminandam specialiter commisit. Nos igitur Iohannes decanus et Thomas de *Strzampyno* decretorum doctor et canonicus ecclesie Gneznensis, iudices commissarij memorati, vocatis ad nostri presenciam prescriptis partibus, ipsarumque auditis hincinde propositis et responsis et alijs merito in huiusmodi causa videndis, ipsisque diligenter masticatis et equa lance iusticie discussis, ad nostram sentenciam, ipsis partibus presentibus et id fieri petentibus, processimus, ipsamque tulimus et promulgamus ac ferimus et pronunciamus huiusmodi sub tenore:

Christi nomine inuocato, solum Deum pre oculis habentes, per hanc nostram sentenciam, quam ferimus in hijs scriptis, pronuncciamus, dicimus, decernimus et declaramus, prepósituram in *Ieszewo*, et prepositum pro tempore existentem, Gneznensis diocesis, ac ipsum monasterium

in *Ieszewo* subiacere perpetuo obediencie abbatis pro tempore existentis in monasterio *Lubyn*, Poznaniensis diocesis, ipsumque monasterium *Lubyn* nominatur matrem, *Iezowo* quoque filiam, prepositumque in *Ieszewo* et omnes suos successores ipsi abbati in *Lubin* pro tempore existenti, iuxta professionem suam et rigorem ordinis, reuerenciam, honorem et obedienciam exhibere ac facere debere. Item pari nostra sentencia pronunciamus, dicimus et declaramus, quod ipse dominus Clemens modernus prepositus in *Ieszewo* et sui successores quolibet anno in festo sancti Martini confessoris, racione huiusmodi subieccionis tenentur et sunt astricti dare pro fratribus in *Lubyn* duo stamina de *harrassio* pro cuculis[alias capis ipsis faciendis, ad que soluenda nos ipsum dominum Clementem prepositum modernum et suos successores cogimus et compellimus ac condempnamus per presentes, docto prius, quod huiusmodi duo stamina harrasij soluebantur per antecessores ipsius domini Clementis moderni prepositi conuentui *Lubyn* et hoc per fratres eiusdem monasterij. Item pari nostra sentencia diffinimus et sentenciamus, quod ipse dominus Nicolaus abbas in *Lubin* vacante dicta prepositura in *Ieszewo*, fratrem sui ordinis habet loci ordinario presentare, quodque eum non possit a prepositura amouere, sed habitis sufficientibus, legittimis et racionabilibus causis, habebit eum deferre lociordinario aut suo vicario in spiritualibus, ipseque lociordinarius aut suus vicarius, auditis huiusmodi causis, propter quas merito destituendus esset, poterit eum destituere et alium ad presentacionem abbatis instituere et inuestire; quodque eciam ipse dominus Clemens modernus prepositus in *Ieszewo* et sui successores, fratres per abbatem de *Lubyn* missos, habebunt iuxta disciplinam regularem seruare eisque de omnibus necessarijs iuxta priorem consuetudinem prouidere tamdiu, quousque eos abbas reuocet; ipsi quoque fratres, sic per abbatem missi, ipsi preposito in omnibus regularibus disciplinis obediant et intendant. Si qui vero rebelles fuerint, poterint per ipsum prepositum paterne corrigi; quod si incorrigibiles fuerint, extunc ipse prepositus eos abbati deferre debebit, ut eorum corrigantur excessus. Item pronunciamus, dicimus, decernimus et declaramus, quod ipse dominus Nicolaus modernus abbas in *Lubin*, libros, quos de *Ieszewo* recepit, qui pertinebant ibidem et qui fuerunt illius loci et ecclesie a primeua eius fundacione, debet restituere, antiphonariumque comparare tali modo videlicet, quod ipse dominus Clemens prepositus in *Ieszewo* debet notarium alias scriptorem inuenire, pergamenum comparare, ipsumque scriptorem expensis procurare; ipseque pater dominus Nicolaus abbas in *Lubin* pro [laboribus persoluere. Item sentenciamus et diffinimus ac decernimus et declaramus, quod omnes et singule cause, lites et questiones ac controuersie inter ipsos dominos Nicolaum abbatem in *Lubyn* et Clementem prepositum in *Ieszewo* mote et exorte, necnon et expense occasione huiusmodi licium] per ipsas partes quouismodo facte, sint extincte et mortificate, quas et nos exnunc extingwimus et mortificamus, quodque dicte partes hincinde sint puri et sinceri amici, omnemque rancorem, si quem gesserunt inter se, dimittant et

postponant, et se verbis et factis, auxilio et consilio publice et oculte pertractent. Quamquidem sentenciam sic per nos latam et pronunciatam, partes ibidem presentes in omnibus suis punctis, clausulis et articulis approbauerunt, acceptauerunt, ratificauerunt et omologauerunt. Lecta, lata est hec nostra sentencia per nos Iohannem decanum et Thomam de *Strzampyno* decretorum doctorem, canonicum Gneznensem, iudices prenominatos, sub anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo septimo, indiccione quintadecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti, anno septimo, die Mercurij, quarta mensis Septembris, hora terciarum, in domo habitacionis honorabilis viri, domini Nicolai Domaschonis, vicedecani et vicarij ecclesie Gneznensis, circa ipsam ecclesiam Gneznensem sita. Presentibus ibidem venerabili et egregio, honorabilibus et circumspectis viris, dominis: Nicolao Spiczmirj decretorum doctore, cantore Cracouiensi, Stephano plebano de *Kalynowa*, magistro Thoma de *Kxansch* vicario ecclesie Gneznensis, magistro Peregrino procuratore causarum consistorij Gneznensis, Andrea de *Brzescht*, Nicolao de *Byelawi*, notarijs publicis et alijs multis fidedignis testibus circa premissa. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium, presentes literas seu presens publicum instrumentum huiusmodi nostram sentenciam in se continentes siue continens exinde fieri et per Mathiam notarium publicum et cause huiusmodi coram nobis scribam infrascriptum subscribi et publicari, nostrorumque appensione sigillorum fecimus et iussimus communirj.

Et ego Mathias Bartholomei de *Pobyedziska* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius ac coram prefatis venerabilibus viris, dominis Iohanne decano et Thoma de *Strzampino* decretorum doctore, canonico Gneznensi, iudicibus facti et cause huiusmodi scriba, quia dicte sentencie pronunciacioni, declaracioni, aprobacioni et emologacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, ac ea sic fieri vidi et audiui, meque alijs occupato negocijs, per alium fidelem scribi procuraui, manuque propria subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vna cum appensione sigillorum dominorum supradictorum consignande in euidens testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 36) opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym zawieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) *Lubin* w pow. kościańskim.
[2]) *Jeżów* w pow. brzezińskim.

604. 1437. die 6. mensis Septembris, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, ut Ubislaum in plebanum de *Rzgów* et Iacobum in plebanum Lanciciensem ad s. Nicolaum instituat.

R. Vincencius archiepiscopus Gnesnensis pisze do Benedykta z *Modły* oficyała gnieźnieńskiego, iż gdy Ubisław pleban u św. Mikołaja w *Łęczycy* i Jakub pleban w *Rzgowie* z jego zezwoleniem na swe probostwa się pomijali, aby ich na nowe miejsca wprowadził.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1437.

605. 1437. die 16. mensis Septembris, in *Turek.*

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, ut litem inter Ioannem plebanum de *Kościelec* et heredes de *Mycielin* de iniuriis quibusdam agitatam, ad archiepiscopum remittat.

R. Vincentius archiepiscopus Gneznensis zawiadamia Benedykta z *Modły* oficyała gnieźnieńskiego, że gdy sprawę toczącą się o pewne pokrzywdzenia pomiędzy Janem plebanem z *Kościelca* a Mikołajem i Floryanem dziedzicami *Mycielina* wziął pod swój sąd osobisty, poleca mu, aby sprawę tę do arcybiskupa odesłał.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1437.

606. 1437. die 18. mensis Septembris, in *Kalisz.*

Consulum civitatis Calissiensis ad Benedictum de *Modła* officialem Gnesnensem de lite quadam litterae.

R. Consules ciuitatis Calissiensis piszą do Benedykta z *Modły* oficyała gnieźnieńskiego, że się przed nimi uskarza Mikołaj Bochnak z *Kościelca* o pociąganie go przez Bartłomieja proboszcza u św. Mikołaja

w *Kaliszu* przed sąd duchowny o dom ś. p. Trojana w temże mieście położony, i przytaczają dowody, że dom ten od swego założenia do jurysdykcyi miasta należał.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1437.

607. 1437. die 3. mensis Octobris, Cracoviae.

Nicolaus Seraphin zupparius Utriusque Salis in *Wieliczka* et *Bochnia* vicariis perpetuis ecclesiae Gnesnensis XL marcas soluturum sese obligat.

R. Nicolaus Seraphin zupparius utriusque Salis in *Wyeliczka* et *Bochna* zeznaje, że wikaryuszom wieczystym gnieźnieńskim winien jest 40 grzywien dobrych średnich groszy (półgroszy), po 48 na grzywnę, którą to sumę zobowiązuje się wypłacić bez żadnych przeszkód w *Bydgoszczy* u burmistrza na św. Szymona i Judę.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1437.

W następnym dokumencie z dnia śś. Szymona i Judy oświadcza Piotr Zysk burmistrz bydgoski na zapytanie Michała z *Domasławia* wikaryusza gnieźnieńskiego, ołtarzysty poznańskiego i plebana z *Sokolnik*, że Mikołaj Serafin żadnych pieniędzy u niego nie złożył.

608. 1437. die 20. mensis Novembris, (in *Wschowa*).

Mathias Borek capitaneus de *Wschowa* ratam esse iubet donationem X marcarum annuarum, ab Andrea de *Lasocice*, iudice de *Wschowa*, altari cuidam in *Lasowice* factam.

R. Mathias Borek heres de *Ossyeczna* et capitaneus de *Wschowa* potwierdza darowiznę 10 grzywien rocznego czynszu, uczynioną przez Andrzeja z *Lasocic*, sędziego wschowskiego, na kmieciach swej części wsi *Lasocice*, leżącej ku wsi *Długie*, na rzecz nowego ołtarza w *Lasowicach*.[1] Czynsz ten mają pobierać Mikołaj pleban wsi *Niechłod* i jego następcy. Feria IV in crastino b. Elisabeth. Testes: Iacobus Czornyczky burgrabius castri Wschovensis, Woyslaus Ianischewsky, Andreas Krosniczki, Stephanus Unyeczski, Nicolaus de *Podrzecze*, Iacobus Wyerzusch de *Sczerzanczyn*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1500.

[1]) *Lasowiec* w pow. wschowskim.

609. 1438. die 9. mensis Ianuarii, in *Konin*.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae venditionem advocatiae in *Konin* a Mathia Struss advocato Ioanni Czaska capitaneo Coninensi CCCXXX marcis factam, ratam esse iubet.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, iż wobec niego stanąwszy szlachetny Maciej zwany Struss wójt koniński,[1]) sprzedał swe wójtostwo wraz z jego posiadłościami i prawami szlachetnemu Janowi Czaska z *Lubnicy* staroście konińskiemu za 330 grzywien groszy szerokich praskich, liczby polskiej; Katarzyna zaś żona Macieja Strussa zrzekła się swego wiana, na temże wójtostwie zapisanego. In *Conyn* feria V infra octauas Epiphanie. Testes: Barthosius de *Gostin* castellanus Naklensis, Stephanus de *Pyasky*, Bronissius de *Dobrosulowo*, Philippus de *Droschewo*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1458.

[1]) ***Konin*, miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.**

610. 1438. die 14. mensis Februarii, in *Kościoł*.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis Stanislaum de *Uście* decretorum doctorem officialem suum instituit.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis mianuje Stanisława z *Uścia* doktora dekretów swym oficyałem i nadaje mu moc sądzenia wszelkich spraw cywilnych, kryminalnych, mięszanych i małżeńskich przed forum kościelnem wedle praw i zwyczajów należnych, wydawania wyroków tymczasowych i ostatecznych i tychże wykonywania, wymierzania kar pieniężnych, więziennych i kościelnych, usuwania od beneficyów i urzędów, nakładania klątwy i interdyktu i tychże powiększania lub od nich zwalniania bez szkody wszelako praw i jurysdykcyi kapituły i prałatów i t. d. In curia archiepiscopali in *Cosczol*. Testes: Thomas de *Strampino* decretorum doctor, Iohannes Luthek de *Brzesze* Gneznensis et Bodzantha Lanciciensis canonici.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1438.

611. 1438. die 8. mensis Martii, in *Kalisz*.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Swiemam de *Rososzyce* mansionariis ecclesiae collegiatae Calisiensis X marcas annuas vendidisse.

R. Raphael de *Gołuchowo* succamerarius Kalisiensis, capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, iż stanąwszy przed nim i wielu

innymi szlachtą walny rycerz Szwyema z *Rososzyc*, sprzedał za radą i zezwoleniem swych krewnych, mianowicie Mikołaja, Marcina i Swiemy swych synów, czynsz roczny 10 grzywien na swych wsiach *Rososzyca* i *Sieroszewice*[1]) precentorowi oraz Piotrowi z *Pleszewa*, Pawłowi Trolle z *Kalisza* i Pawłowi ze *Stawiszyna*, bakałarzom sztuk wreszcie Stanisławowi z *Koła* nowo ustanowionym mansyonarzom przy kolegiacie NMaryi Panny w *Kaliszu*. Czynsz ten ma być corocznie w *Kaliszu* na św. Mikołaj w ręce mansyonarzy wypłacany; co gdyby nie nastąpiło, natenczas na wniosek uczyniony przez tychże mansyonarzy do starosty lub dzierżawcy kaliskiego lub jego burgrabi mają być wszyscy kmiecie z *Rososzycy* i *Sieroszewic* ciążani, a gdyby wsie te przez ogień lub wskutek wojny zniszczone zostały, wtenczas płacenie czynszu ma ustać, dopuki te wsie na nowo nie zostaną obsadzone kmieciami. Co gdyby z nadaniem wolności na lat kilka miało nastąpić, wtenczas dopiero po upływie tychże lat roczne płacenie ma się znowu rozpocząć; w razie zaś gdyby takowe zniszczenie tylko w części miało nastąpić, wtenczas płacenie wcale nie ma być przerwane. Gdyby wreszcie Swiema lub jego spadkobiercy pragnęli czynsz ten wykupić, natenczas mają mansyonarzy rok jeden naprzód o tem uwiadomić, aby ciż inni czynsz mogli sobie tymczasem kupić. In *Calis* sabbato ante dominicam Reminiscere. Testes: Martinus Slawski palatinus Kalisiensis, Iohannes Lopatha, Stanislaus de *Szkarschewo* castellanus Byechoviensis, Peregrinus Droschewsky.

Dokument powyższy transumowany został przez Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego w konsystorzu gnieźnieńskim d. 11 lipca 1440.
Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1440.

[1]) *Rososzyca* wieś paraf. w pow. odolanowskim,
Sieroszewice, wieś w pow. odolanowskim, par. *Rososzyca*.

612. 1438. die 31. mensis Martii, Gnesnae.

Raphael de *Goluchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Kelcium de *Redecz* Nicolao de *Gorka* cancellario Posnaniensi X marcas annuas C marcis vendidisse.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis wiadomo czyni, że w obec niego i innej szlachty stanąwszy szlachetny Kiełcz dziedzic wsi *Redecz*,[1]) sprzedał Mikołajowi z *Górki* kanclerzowi poznańskiemu 10 grzywien zwykłej monety rocznego czynszu na tejże wsi za 100 kóp zwykłej monety na wyderkaf, któryto czynsz zobowiązał się corocznie wypłacać na św. Michał w Gnieźnie ołtarzyście ołtarza śś. Łazarza i Marty w kościele katedralnym. Gnezne feria II proxima post dominicam Iudica. Testes: Hector de *Gambarzewo*, Bogu-

phal de *Iardanowicze*, Andriczka de *Oblaczkowo*, Thomas de *Slawno*, Nicolaus de *Skoraczewo*, Albertus de *Drachowo* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1439.

[1]) *Redecz*, wieś w pow. włocławskim, par. *Lubraniec*.

613. 1438. die 31. mensis Martii, Gnesnae.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Martinum de *Gurowo* Annae consorti Ioannis Link civis Gnesnensis unam marcam annuam et 6 scotos vendidisse.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, że przed nim i inną szlachtą stanąwszy Marcin z *Gurowa*, wikaryusz wieczysty gnieźnieński, za radą swych krewniaków sprzedał na wyderkaf ze swej części wsi *Gurowa*[1]) jednę grzywnę i 6 szkojców pospolitej monety rocznego czynszu Annie żonie Jana Llinka mieszczanina gnieźnieńskiego za 18 grzywien i 8 szkojców takiejże monety. Gnezne feria II proxima post dominicam Iudica. Testes: Iector de *Gambarzewo*, Petrus aduocatus Gneznensis, Boguphal de *Iardanowicze*, Thomas de *Slawno*, Albertus et Michael de *Drachowo*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta prolatarum sententiarum de a. 1438—1458. U oryginału wisiała dwustronna pieczęć z herbem Wieniawa.

[1]) *Gurowo*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

614. 1438. die 7. mensis Aprilis.

Raphael de *Gołuchowo* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet venditionem octo marcarum annuarum a Nicolao de *Pleszewo* Stanislao plebano de *Kurnik* factam.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza sprzedaż ośmiu grzywien monety polskiej rocznego czynszu, który Mikołaj z *Pleszewa* chorąży kaliski na wsi swej *Potarzyca*[1]) zapisał był księdzu Stanisławowi plebanowi z *Kurnika* za 98 grzywien. Feria II proxima post dominicam Ramispalmarum. Testes: Derslaus de *Roswarowo*, Iohannes de *Orechowo*, Thomas de *Gandcowo*, Iacobus de *Nonkowo*, Derslaus Lesczinsky de *Chwalkowo*, Iacobus de *Knyschyno* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1415.

[1]) *Potarzyca*, wieś paraf. w pow. pleszewskim.

615. 1438. die 14. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus de *Gorka* cancellarius Posnaniensis decem marcas annuas a Kelcio herede villae *Redecz* C sexagenis monetae Polonicae emit.

R. Nicolaus de *Gorka* cancellarius Poznaniensis kupuje od Kiełcza dziedzica wsi *Redecz*[1]), na téjże wsi za sto kóp monety polskiej czynsz coroczny 10 grzywien, przeznaczony na utrzymanie ołtarza śś. Łazarza i Marty, który w katedrze gnieźnieńskiej w kaplicy św. Marcina wystawić zamierza. Gnezne feria II infra octauas Pasche.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1439.

[1]) *Redecz*, wieś w pow. włocławskim, par. *Lubraniec*.

616. 1438. die 18. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis erectionem et dotationem altaris ad s. Lazarum et s. Martham in ecclesia cathedrali a Nicolao de *Gorka* cancellario Posnaniensi factam, ratam esse iubet.

R. Vincencius archiepiscopus Gnesnensis transumuje dokument wystawiony przez Mikołaja z *Górki* kanclerza poznańskiego i kanonika gnieźnieńskiego w Gnieźnie feria II. infra octauas Pasche 1438 a zawierający kupno 10 grzywien rocznego czynszu ze wsi *Redecz*[1]) od Kiełcza dziedzica tejże wsi przez wzmiankowanego Mikołaja z *Górki*, a zarazem potwierdza erekcyą ołtarza na cześć Boga, NMP. oraz śś. Łazarza i Marty w kościele katedralnym przez tegoż kanclerza zamierzoną, wraz z przeznaczeniem powyższego czynszu rocznego 10 grzywien na utrzymanie ołtarzysty. Ołtarz ten, który ma być wystawiony w kaplicy św. Marcina obok zakrystyi na lewo przy wejściu *de scolis*, bierze arcybiskup pod opiekę prawa kościelnego, na ołtarzystów zaś wkłada obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy, jednej o NPannie, drugiej o patronach, trzeciej puki fundator będzie żył, za grzechy, po jego zaś śmierci za umarłych, wyjąwszy adwent, Suche dnie i wielkie święta, w których się msze *pro tempore* mają odprawiać; na Suche dni zaś mają ołtarzyści odprawiać *vesperas vigiliarum et vigilias* całkowicie za fundatora, jego rodziców i krewnych. Oprócz tego mają ołtarzyści corocznie odprawiać trycezymę czyli 30 mszy, w czasie których jednakże mają być od owych tygodniowych 3 mszy zwolnieni, a w razie oddalenia się chwilowego, mają się dawać innym księżom zastępować. Dalej powinni ołtarzyści odprawiać *pro tempore* kolekty, jednę *de Domino*, drugą o pokój z *Salve Regina*, przy których uczniowie szkoły katedralnej mają śpiewać, za co im pomieniony kanclerz wyznaczył pewną płacę, jak się to z dokumentu odnośnego pokazuje; mają

też dawać po 4 świece na 4 msze i 4 anniwersarze, które wikaryusze w kościele św. Jerzego na Zamku za zbawienie tegoż fundatora odprawiać będą. Prawo patronatu ma po śmierci fundatora spaść na jego synowców: Wyszotę proboszcza katedralnego poznańskiego i Łukasza braci rodzonych oraz na ich spadkobierców płci męskiej; gdyby zaś tych nie stało, ma przejść na kapitułę gnieźnieńską. Gnesne in domo Iohannis de *Czechel* decani Gnesnensis, feria VI. infra octauas Pasche. Testes: Iohannes decanus, Andreas Mischka scolasticus, Adam et Thomas Strzampinsky decretorum doctores, canonici Gneznenses, mgr Peregrinus de *Pampycze* procurator causarum consistorij.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1439 z oryginału pargaminowego, u którego przywieszona okrągła pieczęć wyobrażała biskupa stojącego pod cyborium z pasterałem w lewej, błogosławiącego prawą; po obu bokach popiersia osób, trzymających tarcze z herbem Doliwa. W otoku napis: s. Vincencii sancte ecclesie Gneznens. archiepi et primatis.

617. 1438. die 1. mensis Maii, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis ratum facit pactum Ioannis Furman custodis Gnesnensis et Boguslai de *Kruchowo*, subiudicis Calissiensis cum Nicolao plebano de *Duszno* de ecclesia parochiali in *Kruchowo*.

R. Vincencius archiepiscopus Gnesnensis wiadomo czyni, że wobec niego Jan Furman kustosz gnieźnieński i Bogusław podsędek kaliski, dziedzic *Kruchowa*, uczynili z Mikołajem plebanem w *Dusznie* układ odnoszący się do kościoła parafialnego w *Kruchowie*. Ks. Mikołaj zrzeka się mesznego i dziesięciny folwarcznej w *Kruchowie*[1]) na rzecz tamecznego kościoła, za co kustosz znowu przekazuje mu roczny czynsz 4 grzywien na kmieciach w *Dusznie*,[2]) którąto stratę ks. Jana wynagradzając Bogusław, ustępuje mu połowę młyna leżącego nad strumieniem pomiędzy *Kruchowem* a *Dusznem*. Układ ten arcybiskup potwierdza. Testes: Thomas de *Strampino* decretorum doctor, Gneznensis, Bodzantha de *Iankowo* Lanciciensis canonici, Martinus de *Tarnowo*, Stanislaus Bochnek Lanciensis ecclesiarum vicarij.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1584.

[1]) *Kruchowo* wieś paraf. w pow. mogilnickim.
[2]) *Duszno* wieś paraf. w tymże powiecie.

618. 1438. die 9. mensis Maii, Gnesnae.

Arbitrorum quorundam decretum inter scholasticum Gnesnensem et perpetuos vicarios ecclesiae Gnesnensis de balneo quodam ad lacum *Ieleń* sito, litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Przedwogius de *Grandi*, prepositus et Iohannes de *Brzostkowo* cantor ecclesie Gneznensis, arbitri, arbitratores et amicabiles compositores per partes infrascriptas concorditer et vniformiter electi et nominati, ad vniuersorum perpetuam deducimus memoriam, quomodo dudum causa mota inter venerabilem et discretos viros, dominos Andream Mischka scolasticum suo et scolastrie nominibus, ex vna, necnon vniuersos perpetuos vicarios ecclesie Gneznensis predicte super collacione balnei ad lacum *Ielen* siti et ipsius occasione, partibus ex altera, ipseque partes coram certis iudicibus de iure ipsorum disceptando et discrepando, causam huiusmodi a quampluribus annis propter certa impedimenta ad finalem conclusionem minime deduxerant, tandem cessantibus huiusmodi impedimentis attendentes eedem partes ex prolixitate cause multos defectus in balneo predicto commiti ex negligencia balnea[torum pro] tempore existencium et absque necessarijs, quibus sacerdotes, multo magis ipsi domini vicarij vnacum scolaribus sum . . . . . . tatibus carere videbantur, ad nostram sponte venientes presenciam, super huiusmodi litibus et controuersijs de alto et basso simpliciter et de plano in nos compromiserunt et compromissum solempne fecerunt, renuncciantes vlterioribus litibus et appellacionibus quibuscumque, sentenciam arbitralem per nos hincinde ferri et pronuncciari pecierunt. Visis itaque iuribus et probacionibus parcium predictarum et ipsis diligenter conspectis, discussis et diligenter masticatis, termino quoque ad vnam certam diem partibus eisdem veniendi assignato, pena centum florenorum prius inter eos vallata, quam ibidem in se sponte susceperunt, talem nostram tulimus et pronuncciauimus arbitralem sentenciam. Pronuncciamus, laudamus, arbitramur, diffinimus, decernimus et declaramus institucionem, prouisionem, collacionem, destitucionem, deposicionem et quantumque aliam disposicionem, ordinacionem balnei, balneum scolarium communiter vocati et appellati, situm circa lacum dictum *Ielen* extra muros Gneznenses, et balneatoris balnei eiusdem ad prefatum venerabilem virum, dominum Andream Mischka, scolasticum Gneznensem successoresque suos, scolasticos Gneznenses, ab antiquo et a primeua ipsius balnei fundacione pertinuisse et spectasse, pertinereque et spectare debere, dictasque institucionem, prouisionem, collacionem, destitucionem, deposicionem et quamuis aliam disposicionem ordinacionemque balnei et balneatoris predictorum sibi et scolasticis Gneznensibus, successoribus eius adiudicandum fore, adiudicari debere et adiudicamus, nullumque ius huiusmodi institucionis, prouisionis, collacionis, destitucionis, deposicionis ordinacionisque eiusdem balnei et balneatoris ad predictos vicarios ecclesie Gneznensis pertinuisse et spectasse nec pertinere et spec-

tare, [ipsosque] vicarios ab huiusmodi institucione, prouisione, collacione, destitucione, deposicione, ordinacioneque et disposicione, in quantum se de eis intromiserunt de facto, cum de iure non valerent, amouendos fore, amoueri debere et amouemus. Parique nostra arbitrali sentencia pronuncciamus, laudamus, arbitramur, diffinimus, decernimus et declaramus balneaturam rasuramque liberam in balneo predicto vicarijs ecclesie Gneznensis predictis, ita tamen, quod ijdem vicarij habeant libertatem balneandi in balneo predicto secundum morem et antiquam consuetudinem cum eorum familia tociens, quociens in septimana fuerit ipsis necessarium et opportunum absque omni solucione et impensis balneatoris et aliorum quorumcumque omni impedimento et contradiccione cessantibus. Casu autem, quo balneator balnei memorati in administracione necessariorum consuetorum balneandi et radendi ipsis vicarijs contrarius fuerit, seu huiusmodi necessaria balneandi et radendi ministrare contradixerit, extunc ad ipsum scolasticum et eius successores scolasticos, pro tempore existentes, super cohercione et castigacione balneatoris memorati debita facienda recurretur; in absencia vero ipsius domini scolastici ad officialem Gneznensem, pro tempore existentem, similiter recurretur tociens, quociens fuerit oportunum. Lecta, lata et pronuncciata est hec nostra arbitralis sentencia anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti anno octauo, die Lune, nona mensis Maij, in domo domini Iohannis cantoris prelibati. In cuius rei testimonium presentem nostram literam per Andream notarium infrascriptum et coram nobis . . . . scribam sigillorumque nostrorum subscribi appensione iussimus communiri. Presentibus ibidem honorabilibus . . . . Iohanne de *Grandi* Gneznensis, Paulo de *Sarnowo* Wladislauiensis et Nicolao Bruchri . . . Lanciciensis ecclesiarum canonicis, testibus fidedignis

S. N. Et ego Andreas Wirsbanthe de *Bartochowo*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram memoratis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 422), zniszczony w dolnej swej części w ten sposób, że prawie cała klauzula notarialna zniszczona wraz ze znakiem notaryackim. Pieczęci brak.

619. 1438. die 4. mensis Iunii, in *Oborniki.*

Consules civitatis Obornicensis testantur, Wierzbantam advocatum Obornicensem Ioanni filio Martini textoris III marcas annuas in vim reemptionis XXXVI marcis vendidisse.

R. Thomek proconsul, Iohannes Zewrzyd, Iohannes Gola, Iohannes Brona, Iohannes Swaczar, Michael Zayancz, consules ciuitatis Obornicensis,

oznajmiają poświadczenie ławników obornickich[1]): Piotra Szamotulskiego, Marcina Szabanicza, Marcina piwowara, Grzegorza rzeźnika, Marcina Kyla Dobiesława szewca, Goschka, że gdy na sądach w ratuszu zasiadali pod przewodnictwem szlachetnego Mikołaja Szarnyewskiego, natenczas szlachetny Wierzbięta wójt obornicki wraz z żoną swą Anną sprzedali Janowi synowi Marcina tkacza na wyderkaf 3 grzywny rocznego czynszu za 36 grzywien z ratusza miejskiego i z jatki Wacha Ostroscka, leżącej pomiędzy jatkami Aleksego i Piotra Szamotulskiego. Sprzedaż ta uskutecznioną została pod warunkiem, aby Jan nigdy od wójta nie żądał zwrotu swego kapitału, puki tenże wypowiedzianym mu nie będzie. In *Oborniki* feria IV post Pentecostes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1442.

[1]) *Oborniki* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

620. 1438. die 9. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolai praepositi domus ad s. Ioannem ante Gnesnam decretum de magistro in theologia et doctore in iure canonico in ecclesia Gnesnensi pro eruditione cleri deputatis, canonicatu et praebenda dotandis.

Nicolaus prepositus domus sancti Iohannis ante Gneznam, ordinis Sacri Sepulcri dominici Ierosolimitani sub regula sancti Augustini, iudex commissarius ad infrascripta a sacrosancta sinodo Basiliensi specialiter deputatus . . . . . per hanc sentenciam, pronunciat, decernit et declarat, quod magister in theologia et doctor in iure canonico in ecclesia Gneznensi pro erudicione cleri deputati vel in futurum deputandi, valeant et possint canonicatum et prebendam eiusdem ecclesie vna cum alia prebenda ipsis racione lecture assignata et deputata, licite insimul tenere et dummodo fuerint eis canonice collate iuxta statutum huiusmodi, libere possidere omniaque et singula in statutis dicti domini archiepiscopi et primatis suique capituli Gneznensis auctoritate Sedis apostolice roboratis contenta, approbanda et confirmanda fore . . . . . Presentibus ibidem nobilibus viris: Michaele scolteto in *Iwno*, Petro Brzozogaysky et Petro Dzeczmarowsky, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituly metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 423). Pieczęć oderwana.

621. 1438. die 11. mensis Junii, in *Będlewo*.

Benedictus vexillifer Posnaniensis, heredes de *Będlewo* et Vincentius Sokołowski in ecclesia parochiali in *Łódź* altare quoddam erigunt et dotant.

R. Benedictus vexillifer Poznaniensis, Iohannes, Nicolaus et Andreas de *Bandlewo* wraz z Wincentym Sokołowskim, dziedzicem w *Sierosławiu*, oraz Wawrzyńcem, Tomaszem, Piotrem i Janem dziedzicami w *Bieczynach* fundują w kościele parafialnym istniejącym w *Łodzi* pod wezwaniem Narodzenia św. Jana Chrzciciela i Jadwigi wybr. ołtarz pod zawołaniem Nawrócenia św. Pawła i WW. SS. dla dobra swych dusz i dusz rodziców, to jest Wawrzyńca, Wichny, Przedpełka tudzież Mikołaja i Sędziwoja, niegdy dziedziców *Będlewa*, również i innych krewnych. Na utrzymanie tego ołtarza przeznaczają Benedykt chorąży oraz Jan, Mikołaj i Andrzej 2 grzywny, jednę na *Będlewie* a drugą na *Łodzi*,[1]) na czynszach kmiecych; Wincenty Sokołowski zaś daje jednę grzywnę na *Sierosławiu*,[2]) zaś Wawrzyniec, Tomasz, Piotr i Jan z *Bieczyna* zapisują jednę grzywnę na *Małem Srocku*.[3]) Oprócz tego zapisuje Paweł pleban w *Łodzi* 2 grzywny na czynszach miasta *Stęszewa*, a ks. Stefan z Gotardowa 2 grzywny na 2 jatkach na Tamie kapitulnej w Poznaniu leżących, jednej obok Zemaka, a drugiej obok Spławskiego. Wszyscy fundatorowie oprócz ks. Pawła zachowują sobie prawo patronatu, a obecnie mianują ołtarzystą wspomnianego księdza Stefana. Za wypłacanie tego czynszu poręczają burmistrz i magistrat miasta *Stęszewa* pod karami kościelnemi. In *Bandlewo* feria IV post festum s. Trinitatis. Testes: Iohannes Mleczko, Vincencius de *Szborowo*, Thomas de Maiori *Conarzewo*, Iohannes de *Wyanczkowicze* heredes.

Treść powyższego dokumentu powtórzył i potwierdził Andrzej biskup poznański w Buku dnia 21 czerwca 1438 nakładając na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo 3 mszy w dniach dowolnych, jednej do NMaryi panny, drugiej do św. Apostołów, trzeciej za zmarłych; potwierdza również prawo patronatu według woli fundatorów.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1462.

[1]) *Będlewo* dziś nie istnieje.
Łódź miasto powiatowe gubernii piotrkowskiej.
[2]) *Sierosław* w pow. poznańskim.
[3]) *Srocko małe* w pow. poznańskim.

622. 1438. die 19. mensis Iunii, in *Pruszym*.

Raphael de *Gołuchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem de *Koźmin*, mediam partem villae eiusdem Adalberto fratri illius vendidisse.

R. Raphael de *Goluchowo* succamerarius Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, że w obec niego Jan niegdy dziedzic *Koźmina*[1]) w pow. kościańskim za poradą wszystkich swych stryjców, wujów i innych krewnych *(amici)*, sprzedał swą połowę tejże wsi za 250 grzywien groszy szerokich praskich bratu swemu rodzonemu Wojciechowi. In *Pruschim* feria V infra octauas Corporis Christi. Testes: Dobrogostius Colensky castellanus Caminensis, Abraham de *Dzbanschin* iudex, Lucas de *Gorca* subpincerna Posnanienses, Iohannes de *Czarnkow*, Albertus Gorsky, Petrus Wata de *Coschiczyno* heredes.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, (dipl. E. 31), z odciętą pieczęcią, która osobno przechowana przedstawia herb Wieniawę. Napis otokowy zatarty.

[1]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

623. 1438. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Ioannes archidiaconus Gnesnensis, administrator in spiritualibus et temporalibus vacante Sede Poznaniensi, plebano in *Iłowiec* mandat, ut Nicolaum quemdam in praeposituram ecclesiae de *Brodnica* intromittat.

R. Iohannes de *Nyewesch* archidiaconus Gneznensis, administrator in spiritualibus et temporalibus, vacante Sede Poznaniensi, pisze do plebana wsi *Iłowiec*, ażeby Mikołaja dotychczasowego plebana wsi *Białej* i ołtarzystę kościańskiego na probostwo wsi *Brodnica*[1]) wprowadził, któremuto Mikołajowi przedstawionemu przez Jana miecznika poznańskiego oraz Andrzeja i Mikołaja dziedziców *Bnina* wspomniany archidyakon już inwestytury udzielił przez położenie swej ręki.

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis acta de a. 1441.

[1]) *Brodnica* wieś paraf. w pow. szremskim.

624. 1438. die 18. mensis Augusti, in *Srzoda*.

Mathias de *Wąszose* Ioanni et Simeoni heredibus de *Brodowo* XI marcas soluturum sese obligat.

R. Mathias heres de *Wanschosze* obiecuje i zaręcza, że Janowi Szymonowi dziedzicom wsi *Brodowo*[1]) wypłaci na następne Boże Naro-

dzenie 11 grzywien monety polskiej; czego gdyby nie uczynił, bierze na siebie wszystkie szkody stąd dla Jana i Szymona wynikłe. Obiecuje także, iż żadnem prawem świeckiem i duchownem nie będzie się zasłaniał, jakoto dawnością lat trzech, rozkazem królewskim, brakiem wieku, latami niemowlęcemi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de anno 1441.

[1]) *Brodowo* wieś w pow. śrzedzkim.

625. 1438. die 16. m. Decembris, in *Piotrków*.

Wladislaus III. rex Poloniae iura, libertates et immunitates a praedecessoribus suis, regibus Poloniae, nobilitati Polonae concessa, rata facit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus tercius Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiauie, Lithwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo recensentes et in animo reuoluentes, quanta puritatis affeccione et fidei integra constancia prelati, comites, barones, milites, proceres, nobiles, burgenses ceterique subditi et incole regni nostri spirituales et seculares personam nostram venerati sunt atque dilexerunt, ut tandem defuncto felicis memorie genitore nostro carissimo, domino Wladislao, nos tamquam verum heredem et legittimum successorem ipsis in regem voluntatibus concordibus assumpserunt sacroque regni dyademate insigniuerunt, cum igitur Altissimo dirigente votis eorumdem incolarum regni nostri in nostram magestatem deliberate concurrentibus, paternum huius sacri regni Polonie nacti sumus solium, dignum eapropter duximus in ipsos incolas oculos pyetatis nostre apperire et eis hanc, quam actu et opere velud adlete fideles in nobis exhibuerunt sinceritatis constanciam, gratitudine, vti decet, compensare. Vnde ex certa nostra sciencia, prehabita sufficientissima deliberacione, animo beniuolo et voluntate nostra vltronea, ipsis prelatis, comitibus, baronibus, militibus, proceribus, nobilibus, burgensibus, ceterisque subditis et incolis regni nostri, cuiuscumque status existant, spiritualis vel secularis, quecumque ipsorum iura, libertates ac emunitates, litteras et priuilegia ecclesiastica et secularia, que a diue memorie prelibato genitore ac alijs regibus, principibus, ducibus et dominis predecessoribus nostris, regni Polonie veris et legittimis heredibus, super quibuscumque bonis et libertatibus habere dinoscuntur et habent, sub quibuscumque datis in vita sua rite et iuste emanatas, libertates et emunitates spirituales et seculares in se continentes, et quas hic volumus habere pro insertis, in omnibus earum punctis, posicionibus, condicionibus,

articulis et clausulis vniuersis ratifcamus, innovamus, gratificamus, approbamus et presentis scripti patrocinio confirmamus: decernentes ipsa robur optinere perpetue firmitatis. Promittimus insuper in verbo nostro regio presentibus et spondemus eadem ipsorum iura, libertates, emunitates, litteras et priuilegia per omnia rata atque grata habere et inconcusse iugiter et inuiolabiliter perpetue obseruare ac eis satisfacere cum effectu. Harum quibus sigillum nostre magestatis est appensum testimonio litterarum. Actum in opido *Pyotrkow* in parlamento generali, feria tercia proxima post festum sancte Lucie virginis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octauo. Presentibus ibidem reuerendissimo et reuerendis in Cristo patribus, dominis: Vincencio sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate, Sbigneo Cracouiensi, Wladislao Wladislauiensi episcopis et Andrea de *Bnino* electo confirmato ecclesie Poznaniensis, ac magnificis, nobilibus et strenuis viris: Iohanne de *Czyzow* Cracouiensi, Martino de *Slawsco* Calissiensi, Iohanne de *Thanczin* Sandomiriensi, Alberto Malski Lanciciensi, Iohanne de *Lichin* Brestensi, Ierando de *Grabye* Iuniwladislauiensi et Petro Odrowansch de *Sprowa* Leopoliensi palatinis, Dobrogostio de *Schamotuli* Poznaniensi, Dobeslao de *Schenno* Sandomiriensi, Laurencio Zaramba Siradiensi, Mathia de *Byelawy* Lanciciensi, Nicolao de *Warzimow* Brestensi, Clemente Wantropca de *Strzelcze* Woyniciensi, Nicolao Slup Dobrinensi, Spitcone de *Melstin* Becensi, Przedpelcone de *Copidlowo* Landensi, Warssio de *Ostrow* Zawichostensi, Nicolao de *Oscholin* Radomiensi, Przedborio de *Coneczpole* Rosperiensi, Paulo de *Biscupicze* Malogostiensi, Stephano de *Opporow* Breznensi, Dobrogostio de *Colno* Camenensi, Iacobo Przecora Czechouiensi, Iohanne de *Grabye* Spyczymiriensi castellanis, Iohanne de *Oleschnicza* marschalco, Andrea de *Lubino* thezaurario regni Polonie, Stanislao de *Ostrorog* Poznaniensi, Crzeslao de *Grzibow* Sandomiriensi, Iohanne de *Sczekoczini* Lublinensi, Petro Sczkowski Wladislauiensi, Petro de *Dzalin* Dobrinensi, Senkone de *Sennow* Przemisliensi succamerarijs, Marcissio de *Wroczimow* Cracouiensi, Nicolao Slanka Sandomiriensi, Petro de *Opporow* Lanciciensi, Nicolao de *Coszczelecz* Wladislauiensi vexilliferis et alijs pluribus dignitarijs, militibus et nobilius, testibus circa premissa. Datum per manus magnifici et generosi viri Iohannis de *Coneczpole* cancellarij et Petri Woda de *Sczekoczini* vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem magnifici Iohannis de *Coneczpole* regni Polonie cancellarij.

Oryginał pargaminowy przechowany w Archiwum miejskiem w Poznaniu N. 41. Pieczęci, która wisiała na sznurze z czerwonego i białego jedwabiu, obecnie brak.

626. 1439. die 4. mensis Februarii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia parochiali Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam a Nicolao Strosberg iuniori, cive Posnaniensi factam.

R. Andreas electus confirmatus ecclesie Poznaniensis potwierdza fundacyę nowego ołtarza NMaryi p. śś. Piotra, Pawła i Andrzeja apost. oraz św. Krzysztofa m. w kościele paraf. św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, na któryto cel Mikołaj Strosberg młodszy, mieszczanin poznański, przeznaczył 6 grzywien rocznego czynszu, zakupionego na różnych nieruchomościach, jakto poświadczają odnośne dokumenta magistratów kościańskiego i poznańskiego; a mianowicie zapisuje 2 grzywny groszy szerokich praskich i 4 grzywny groszy średnich czyli kwartników dobrych polskich, licząc po 48 groszy na każdą grzywnę. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa kościelnego, wkłada na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo dwóch mszy, to jest o Najśw. Sakramencie i żałobnej za zmarłych patronów a prawo patronatu zlewa na fundatora i jego spadkobierców. Testes: Iohannes de *Nyewyerz* Gneznensis archidiaconus et canonicus Poznaniensis, Nicolaus de ibidem cantor, Clemens Drzewyeczki, Philippus Czlezewod (s) et Petrus Pnyewski canonici Poznanienses.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1619—1621.

627. 1439. die 27. mensis Februarii, in *Pyzdry*.

Stanislaus de *Ostrorog*, capitaneus Maioris Poloniae, ratam esse iubet dotationem ecclesiae in *Kruchowo* a Bogussio de *Budzislaw*, subiudice Calissiensi factam.

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis potwierdza darowiznę uczynioną przez Bogusza z *Budzisławia* podsędka kaliskiego, na rzecz kościoła w *Kruchowie*.[1]). Fundator daje 2 łany po prawej ręce, jadąc z Gniezna do *Kruchowa* i całą przestrzeń, która leży pomiędzy łanami, na których siedzą kmiecie, a jeziorem około kościoła, alias *mymo czerkyew*, wraz z drugą przestrzenią, leżącą obok jeziora *post piscinam alias za ribnikyem*, na której proboszcz może wystawić karczmę z tak dużem podworzem, jak karczmy własne fundatora, i z takiemże dużem polem. Do tego dodaje i łąkę zwaną *Cieślanką* i kąt jeziora, zwany *Studzieniec*, w którym proboszcze będą mogli łowić, począwszy od miejsca, gdzie się zapuszcza niewód, sieciami zwanemi *wączyerz*, *slampnyczą* i sieciami nadbrzeżnemi zwanemi *pobrzeszną*. W tym kącie proboszczowi wolno założyć jaz, to jest *ab immissione alias od thonyey gonny*, tak jednakże, aby jaz nie zawadzał *immissioni finali alias*

zgonny thony. Również dozwala plebanom rybołostwa na strumieniu wpadającym do jeziora; z młyna zaś kruchowskiego oddaje przynależny sobie dziesiąty korzec z wymiaru młynarskiego. In *Pisdri* feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere. Testes: Nicolaus Pleschewski vexillifer Calissiensis, Mathias Borek de *Ossyeczna* capitaneus Wschouensis, Nicolaus Gorazdowski, Iohannes Laska Lanciciensis (s), Martinus Crolicowski, Philipus Droschewski.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1532.

[1]) *Kruchowo* wieś paraf. w pow. mogilnickim.

628. 1439. die 20. mensis Martii.

Geminiani de Prato, capellani domini papae ad Nicolaum filium Thomae de *Gniezno*, clericum, litterae.

R. Geminianus de Prato, decretorum doctor, praepositus Pisturiensis, domini papae capellanus etc. podaje prośbę wystósowaną do papieża Eugeniusza IV, aby tenże wyznaczył sędziego do sądzenia skargi Mikołaja syna Tomaszowego z Gniezna, kleryka, przeciw Maciejowi zakonnikowi klasztoru łekneńskiego o nieprawne przywłaszczenie sobie praw proboszcza w *Tarnowie,*[1]) oraz mandat Ojca świętego, mianujący go tym sędzią. In ambitu monasterii s. Mariae Novellae.

[1]) *Tarnów*. Z licznych wsi tej nazwy, któraby była, ocenić nie umiem. Ś. p. Zakrzewski podaje, iż ten *Tarnów* leży w pobliżu miasta *Wągrowca*.

629. 1439. die 21. mensis Martii, in *Kościan*.

Andreas episcopus Posnaniensis recenset dotem rectoris ecclesiae ad s. Andream in *Przemęt*.

R. Andreas episcopus Posnaniensis przeprowadza na prośby Wacława opata przemęckiego, wcielenie kościoła św. Andrzeja w *Przemęcie* do klasztoru Cystersów w *Wieleniu* czyli *Przemęcie*,[1]) które był zadekretował bulą swą papież Eugeniusz IV a wykonanie był polecił Janowi Czelnarowi opatowi paradyskiemu; wikaryuszowi zaś, który ma nadal wykonywać duszpasterstwo w tejże parafii św. Andrzeja w Przemęcie, zapewnia biskup na prośbę opata następujące dochody: dziesięciny pieniężne z miasta i z przedmieść przemęckich, to jest 9 wiardunków i 8 miar zboża dwojakiego ziarna, również ze wsi *Siekówko*[2]) jednę kopę pieniędzy i 20 miar dwojakiego ziarna, z *Siekowa*[3]) 12 miar zboża dwojakiego ziarna, w *Sacze-*

kowie jedna grzywna bez 3 groszy i 12 miar zboża od sołtysa i kmieci; z *Kluczewa*[4]) dwa małdraty zboża i 6 grzywien z gościeńca, rybołostwo alias *klodzisko* obok dworu *Zaborowo*[5]) tak wielkie, jak dawniej bywało wypuszczane, dalej łąkę zwaną *Ostrów* z pułłanem *Wendowski*, ogród w łące wójta, łąkę w *Wilkowie*, która oddawna należała do kościoła św. Andrzeja, wreszcie świętopietrze wraz z kwestą kościelną. W razie gdyby opat miał sprzedać jakie sołtystwo w obrębie parafii św. Andrzeja wikary nie ma mieć z tego żadnego podwyższenia swych dziesięcin. In *Costan* 21 Martij. Testes: Hermannus abbas de *Obra*, Philippus decretorum doctor, custos Curzelouiensis, Iohannes de *Twardowo* archidiaconus Srzemensis, Boguslaus plebanus in *Wschowa* et Iohannes de Iuniwladislavia notarius publicus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1606—1608.

[1]) *Przemęt* miasto w pow. babimojskim.
[2]) [3]) *Siekówko* i *Siekowo* w pow. kościańskim, par. *Przemęt*.
[4]) *Kluczewo* wieś w pow. kościańskim.
[5]) *Zaborowo*. Z licznych wsi tej nazwy, którąby była, oznaczyć nie umiem.

630. 1439. die 6. mensis Maii, in Sempelburg.

Iohannes de *Lubiatowo* vicarius in spiritualibus Gnesnensis, praeposito de *Wałdów* mandat, ut Andream quemdam monachum in praeposituram ad s. Bartholomaeum in Sempelborg introducat.

R. Iohannes de *Lubyathowo*, rector ecclesie parochialis in *Czanzim*, vicarius in spiritualibus Vincencij archiepiscopi Gneznensis et officialis Camenensis, pisze do proboszcza w *Wałdowie*, ażeby na probostwo św. Bartłomieja w Sempelborgu wprowadził Andrzeja zakonnika grobu Chrystusowego w Miechowie. Probostwo to wakuje z powodu zrzeczenia się Stanisława zakonnika tegoż Zakonu. In Sempelburg.[1])

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1461.

[1]) *Sępolno* w Prusiech zachodnich, pow. złotowskim.

631. 1439. die 9. mensis Maii, in *Kalisz*.

Testamentum Sophiae Rogaska civis Calissiensis.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo nono, indiccione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij, diuina prouidencia

pape quarti anno nono, die nona mensis Maij hora terciarum vel quasi, in ciuitate Kalis, Gneznensis diocesis, in domo habitacionis honorabilis viri, domini Petri Bekel, vicarij canonicalis et altariste ecclesie collegiate sancte Marie Kalisiensis, penes ipsam ecclesiam collegiatam sita, meique notarij publicij subscripti et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, constituta personaliter honesta domina Zophia institrix, relicta olim Venceslai Rogaschky, civis Kalisiensis, predicte Gneznensis diocesis, sana mente et corpore valida, non compulsa, non coacta, nec aliquo deuio errore seducta, sed, vt asserebat, prehabita a multis diebus in animo suo deliberacione, alias sponte, libere et ex certa sua sciencia, volensque de bonis sibi in hac vita a Deo collatis, taliter disponere, ne si, quod absit, intestata de hac luce decederet, ipsa bona quoquomodo et indebite dispergantur, tale, vt sequitur, irreuocabile condidit testamentum. Inprimis itaque honorabilibus viris, dominis vicarijs dicte ecclesie sancte Marie siue communitati eorundem institam siue bancum, quam siue quod hodie in ipsa ciuitate Kalis possidet, et omnes res, mercancias, telas, videlicet tam subtiles, quam grossas, cubileta siue barchana, *pokoczny*, *harasy*, dupla-*harasy*, piper, cinumon, crocum, vnacum duabus cistis, repletis rebus mercanciarum, et alias omnes et singulas res, quibuscunque vocentur nominibus aut vocabulis, et pecunias paratas tam in florenis, quam in latis grosis ac alijs pecunijs, tam minutis, quam magnis, quas in ladulis et almaria demonstrauit, item omnes domesticas scultellas stanneas, item omnes canteros stanneos, quinque argentea coclearia et omne argentum, tam in clenodijs, quam simplex et conflatum, et alias, quod reperiri poterit, donauit, dedit, legauit et testamentaliter assignauit. Item discreto domino Andree Lulik, vicario perpetuo ecclesie collegiate sancte Marie predicte duas plummas dedit, donauit, legauit et assignauit. Item voluit et wlt predicta domina Zophia testatrix, quod dicta institа siue bancus omnesque res suprascripte taliter per eam legate, venumdentur, et pro pecunijs ipsarum, dicti banci et rerum ac alijs, tam in moneta, quam auro et argento, omnibus pecunijs simul vnitis, certus census perpetuus pro vniuersitate siue communitate prefatorum dominorum vicariorum comparetur. Placuit eciam eidem domine Zophie testatrici, voluitque et wlt, quod postquam hec omnia et singula, vt prefertur, per eam legata, ad manus et possessionem pacificam eorundem dominorum vicariorum deuenerint, extunc ipsi domini vicarij, qui pro tempore extiterint, tricessimam pro anniuersario et remedio anime sue et missam de Assumpcione beate Marie virginis annis singulis in perpetuum in ipsa ecclesia sancte Marie debebunt et tenebuntur decantare. Item omnia vestimenta, lectisternia, cussinos et linteamina disposicioni et consciencijs executorum infrascriptorum commendauit. Item quatinus sua huiusmodi vltima voluntas siue predictum testamentum suum sortiri valeat debitum effectum, dominos Petrum Bekel, Iohannem Kendonis et Mathiam predicatorem, vicarios perpetuos predicte ecclesie in executores dicti testamenti legitimos deputauit. Super quibus omnibus et singulis ipsa domina Zophia

testatrix pecijt sibi fieri per me notarium publicum infrascriptum et confici necessaria publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus discretis et prouidis viris, dominis: Andrea precentore, Paulo Trolla mansionario, Vincencio doctore, altarista ecclesie collegiate sancte Marie virginis predicte, Gregorio Bohemo et Martino Krzywda, ciuibus Kalisiensibus, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

S. N. Et ego Petrus Martini de *Michalowo*, clericus Gneznensis diocecis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictis testamenti donacioni, dacioni, legacioni, assignacioni et vltime voluntatis disposicioni etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego przechowanego w archiwum kolegiaty kaliskiej.

632. 1439. die 8. mensis Iunii, in *Chęciny*.

Iudicium terrestre Sandomiriense testatur, Mathiam de *Przedborz* silvam prope *Przedborz* sitam Stanislao praebendario in *Przedborz* contulisse.

Nos Petrus de *Weschmunthow* iudex et Iohannes de *Slawossowicze* subiudex terre Sandomiriensis generales, significamus tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, vniuersis, quod viuente adhuc in humanis strenuo milite, domino Iohanne de *Sprowa*, olim iudice terre Sandomiriensis predicte, nostro antecessore, honestus vir, videlicet Mathias de *Przedborz*, nepos wlgariter Marzian aduocati condam de *Przedborz*, ad nostram nostrorumque assessorum accedens presenciam, sanus mente pariter et corpore existens, animo suo deliberato recognouit, quia pro salute anime sue et predicti awi sui dicti Marzian, boram ibidem prope *Przedborz*,[1]) quam emit apud nobilem Martinum de *Ranczky* heredem, pro sexaginta marcis communis pecunie, monete et numeri Polonicalis, hanc donauit iuxta priuilegium empcionis predicte cum omni iure et dominio, cum mericis, pratis et fluuijs et mellificijs et fructibus vniuersis iuxta eandem empcionem, nichil iuris et dominij penitus excipiendo, sicut idem Marzian habuit et possedit et idem Mathias post eum racione propinquitatis seu consangwineitatis, honorabili viro, domino Stanislao, pronunc prebendario ibidem in *Przedborz*, et eius postea succedaneis, seu predicte prebende incorporauit et resignauit perpetualiter et in ewm, ita, quod predicta borra sicut est expressum, cum tali iure, ut est in priuilegio predicti Marzian, debet teneri et possideri per prebendarios eiusdem prebende usque perpetualiter et euiterne. Super quo in robur et firmamentum perpetuitatis sigilla nostra iudiciaria presenti litere sunt appensa. Actum et datum in *Chanczini* feria secunda infra octauas Corporis Christi, anno Domini M quadringentesimo tricesimo nono. Presentibus hijs dominis, videlicet

Dziuissyo de *Clissow*, Iohanne de *Gori*, Zauissij (s) de *Lippa*, Martino de *Wygnanow*, Dziuissyo de *Ninoschowicze*, Andrea de *Debrz*, ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 424), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostała tylko druga, w ciemnym wosku wyciśnięta, okrągła, wyobrażająca w obwódce w trzech łukach, tarczę z herbem Gryf. W otoku napis zgoła nieczytelny.

[1]) *Przedborz* miasto w pow. koneckim.

633. 1439. die 20. mensis Iunii, in *Opatów*.

Vincentius archiepiscopus Gneznensis dotationem altaris cuiusdam in ecclesia collegiata Calissiensi a Nicolao de *Gnezna* factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Nos Vincencius Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo bone memorie discretus Nicolaus de Gnezna, antiquus notarius ciuitatis Calissiensis, vicarius et altarista in ecclesia collegiata sancte Marie Calisiensi, sanus mente et compos racionis, volens sue vltime voluntatis condere testamentum, de bonis sibi a Deo collatis nouem marcas census annui, octo marcas super pannicidiis seu cameris mercalibus muratis, in circulo ciuitatis Calisiensis sitis et locatis, aduocaciam ciuitatis dicte Calisiensis, concernentibus, et vnam super domo Iohannis carpentarij alias Slemyanszo ciuis in circulo eiusdem ciuitatis Calisiensis, iusto empcionis titulo per eundem emptas, dum ageret in humanis, prout hoc in litteris tenoris infrascripti proconsulis, consulum et scabinorum ciuitatis dicte Calisiensis sigillis ipsorum proconsulis, consulum et scabinorum sigillatis, lacius est expressum, pro fundando, dotando et erigendo altari in dicta ecclesia sancte Marie Calisiensi, ex opposito baptisterij, in honorem omnipotentis Dei, eiusdemque genitricis virginis Marie et specialiter beatorum Petri et Pauli apostolorum, Mathei apostoli et ewangeliste, Adalberti et Stanisiai martirum, Erasmi, Ieronimi, Gregorij, Augustini et Ambrosij doctorum et Marie Magdalene, ipsiusque altaris de nouo erigendi altaristis pro tempore existentibus irreuocabiliter dedit, donauit et assignauit. Et vt ipsius donacio huiusmodi salutifera suum debitum sortiretur effectum, vltima ipsius voluntate non mutata, fecit, constituit, creauit et solempniter ordinauit suos veros et legitimos sue vltime voluntatis executores, videlicet discretos viros Petrum Bekel, Iohannem Kendo et Mathiam, vicarios perpetuos dicte ecclesie collegiate sancte Marie Calisiensis, plena et omnimoda potestate ipis ad prosequendum huiusmodi suam voluntatem et ad exequendum huiuscemodi testamentum et alia, que in talibus essent quomodo

libet opportuna, tradita et concessa, prout hoc in instrumento testamenti publico, desuper confecto, manu Petri Martini de *Michalowo*, clerici Gneznensis diocesis, publici imperiali auctoritate notarij, subscripto et consignato, coram nobis producto, plenius vidimus contineri. Tenor autem dictarum litterarum proconsulis et consulum ac scabinorum ciuitatis predicte Calisiensis coram nobis per dictos Petrum Bekel, Iohannem Kondo et Mathiam, exequtores dicti Nicolai exhibitarum, sequitur et est talis:

„Nos subnotati Mathias Maczuda proconsul, Ianussius Beserich, „Iasschco Broda braseator, Ianussius Hanuth arcufex, Mathias Zdzech et „Mixscha carnifex consules, Nicolaus Winczig aduocatus anni eiusdem, „Niklos Wejs sellator, Ianussius Kesseling rasor, Niklos Elensmid, Pyo„traschco Seyboth, Iacussius Zlothowlos, Nicolaus Coczsch et Iacobus „Thischer, scabini ciuitatis Calisiensis, presencium tenore vniuersis publice „profitemur, quod vsi consilio et voluntate vnamini dominorum senioris „consilij, videlicet Henrici Kothlinsky, Alberti pellificis, Iohannis Ronis, „Petri doleatoris, Nicolai Galce ac iuratorum mechanicorum Andree Lan„thoch et Viti carnificum, Mathie generi Hanuthi et Iacobi Puchala pelli„ficum, Iohannis Ronis et Gregorij Radslai institorum, Iacobi Zlothowlos „et Mathie Molaris braseatorum, Nicolai Parnikil et Nicolai Marienwalcz „pistorum, Clementis et Iohannis Kobiala textorum, Nicolai Wyathschinsky „et Martini Czewbey sartorum, Georgij kantrificis et Nicolai Nawoy fabro„rum, Philippi et Iohannis Calisky sutorum tociusque communitatis ciuita„tis Calisiensis nostre predicte, nomine nostro omnium prescriptorum nec„non omnium nobis in consilio ciuitatis nostre predicte succedencium con„sulum, aduocati, scabinorum, seniorum iuratorum futurorum, recognosci„mus nos rite et racionabiliter pro communi bono nostre ciuitatis predicte „octo marcas annui census monete et numeri Polonicalium, quadraginta „octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super pannicidis „seu cameris mercalibus muratis, in circulo nostre ciuitatis predicte sitis, „locatis et erectis, ipsam aduocaciam ciuitatis eiusdem Calisiensis concer„nentibus, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, pro centum et „duobus florenis rubeis Hungaricalibus puri auri, iusti ponderis et quin„quaginta marcis latorum grossorum monete bone Pragensis et numeri „premissorum, iam integraliter perceptis et in vsus nostre ciuitatis pre„dicte ex consilio et informacione dominorum predictorum conuersis, ven„didisse et coram aduocato et scabinis in bannito iudicio solite resignasse „tenoreque presencium resignamus reempcionis forma, dum tante fuerimus „facultatis, discreto domino Nicolao de Gnezna, antiquo notario ciuitatis „Calisiensis predicte, vicario et altariste collegiate sancte Marie virginis „perpetuo, in ciuitate predicta Calisiensi, soluendas atque dandas octo mar„cas census annui predictis annis singulis in et super festum beati Mar„tini episcopi proximum, vbi prima instabit solucio, et sic annis se sequen„tibus continuandum censum annuum, sicut prefertur, octo marcarum „predictarum et solvendum ipsi domino Nicolao de Gnezna, vicario et „altariste predicto; quem et quos, seu illi vel illis, cui vel quibus ipse

„dominus Nicolaus predictus censum annuum octo marcarum predictarum „in morte vel in vita legauerit, donauerit, assignauerit et deputauerit ad „leuandum de anno in annum tamdiu, [donec] census octo marcarum pre„dictarum pro consimilibus centum et duobus florenis Hungaricalibus et „quinquaginta marcis latorum grossorum numeri et monete premissorum „per nos aut successores nostros consules seniores (et) iuratos (qui) pro tem„pore fuerint, cum censu persesso fuerit integraliter reemptus et plenarie „exsolutus. Et hoc facere possumus nos aut nostri successores, consules, „aduocatus, scabini, seniores iurati pro tempore existentes, submittentes „nos et omnes successores nostros: prothoconsulem, consules, aduocatum, „scabinos, seniores iuratos modernos vel qui pro tempore fuerint, censure „ecclesiastice tociens, quociens si, quod absit, ipsa solucio census predicti „fuerit solui neglecta. Quaquidem pecunie summa a domino Nicolao pre„dicto tali modo recepta, tredecim marcas annui census latorum grosso„rum liberauimus et centum quinquaginta sex marcas soluimus, qui cen„sus nostris sumptibus et dampnis ter in anno in Wratislauia, videlicet „in festo beati Iohannis, in festo beate Elisabeth et in medio Quadrage„sime partis Iohanni de Heyde soluebatur, qui nobis et ciuitati nostre „predicte earundem pecuniarum summam alienauit et triginta vnam mar„cas capitalis pecunie indulsit. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre „predicte predictorumque scabinorum sigilla (de) certa omnium nostrorum „predictorum sciencia presenti littere sunt appensa in fidem et testimo„nium omnium premissorum. Actum et datum (in) Calis feria sexta ante „diem beati Thome apostoli proxima, anno Domini millesimo quadringen„tesimo tricesimo quarto, per manus Stanislai notarij ciuitatis".

Tenor vero alterius littere sequitur in hunc modum:

„Nos consules ciuitatis Calisiensis Ianussius Renis prothoconsul, „Martinus sartor, Martinus Coppersmid, Ianussius Keseling rasor, Nicolaus „Weys sellator et Venceslaus Hampel tenore presencium publice recognos„cimus vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscrip„torum, puta Ianussij Hanuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Petri doleatoris, „Mathie Pangowsky, Nicolai Winczig, Pyotraschkonis Thowar et Michaelis „aurifabri coram Nicolao Radosth aduocato constitutus personaliter hone„stus Hannos carpentarius alias Slemyanszo in bannito iudicio, non com„pulsus nec coactus, sed libera voluntate iusto vendicionis et empcionis „titulo precedente resignauit rite racionabiliterque unam marcam annui „census monete bone in regno currentis, in et super domo sua et fundo „ipsius domus in acie iu circulo site, olim Iaclonis Hennuti, soluendam „atque dandam annis singulis super quelibet Quatuortempora anni ferto„nem discreto ac deuoto domino Nicolao vicario perpetuo ac altariste „collegiate ecclesie beate Marie virginis in Calis de anno ad annum tam „diu, quousque prenominatus Hannos carpentarius aut ipsius successores „legitimi eundem censum unius marce pro consimilibus decem marcis „communis monete, dum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint „reemendum, censu tamen persesso secundum computum temporis primi-

„tus persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque „scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum (in) Calis „feria quarta post (festum) Omnium Sanctorum proxima, anno Domini „millesimo quadringentesimo vicesimo septimo. Datum per manus Sta- „nislai notarij ciuitatis".

Tandem predicti Petrus Bekel, Iohannes Kendo et Mathias tamquam veri executores vltime voluntatis predicte dicti Nicolai de Gnezna coram nobis personaliter constituti, considerantes, quod nichil magis inter alia opera pietatis defunctis debeatur, quam vt ipsorum vltima voluntas salutaris impleatur, tam prefati Nicolai de Gnezna testatoris, quam suis nominibus nobis humiliter supplicarunt, quatenus altare predictum ad salutem et redempcionem animarum ipsius testatoris parentum et successorum suorum in ecclesia predicta sancte Marie Calisiensi super censu predicto nouem marcarum monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in dictis litteris proconsulis, consulum et scabinorum contento, erigere et fundare, donacionemque huiusmodi sic testamentaliter factam, admittere, confirmare et ei auctoritatem nostram ordinariam impartiri, censusque huiusmodi iurisdiccioni ecclesiastice incorporare et ascribere auctoritate nostra ordinaria dignaremur. Nos itaque Vincencius archiepiscopus et primas supradictus pijs votis infra petencium annuere et cultus diuini incrementum nostris temporibus et expost intensis desiderijs augere cupientes, donacionem huiusmodi auctoritate ordinaria admisimus et admittimus dictumque altare ad honorem omnipotentis Dei eiusque genitricis virginis Marie et sanctorum Petri et Pauli apostolorum, Mathei apostoli et ewangeliste, Adalberti et Stanislai martirum, Erasmi, Ieronimi, Gregorij, Augustini et Ambrosii doctorum et Marie Magdalene iuxta ipsorum testatoris et executorum vota fundauimus, ereximus, fundamus et de nowo erigimus, census quoque predictos pro dicto altari donatos, confirmauimus et ratificauimus, confirmamus et ratificamus, ac eosdem eidem altari tenore presencium incorporauimus et incorporamus, per ministros predicti altaris pro tempore existentes, tenendos, habendos et possidendos, volentes et tenore presencium decernentes, quatenus huiusmodi donacio dicti census nouem marcarum cum toto ipsius effectu exnunc et in antea iuri, priuilegio et immunitati ecclesiasticis subiaceat, quodque pro repetendis eisdem censibus nouem marcarum et eorum iuribus ad forum ecclesiasticum tociens, quociens necesse fuerit, per altaristas ipsius pro tempore existentes, habeatur recursus. Verum ex quo beneficium datur propter officium, vt predictus testator donacionis sue speratos fructus efficacius consequi valeat, statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, qui pro tempore fuerit, onera predicacionis cum alio predicatore ad hoc in dicta ecclesia sancte Marie Calisiensi deputato, sine quauis contradiccione diebus dominicis et festiuis et solempnibus adimplere necnon tres missas, vnam videlicet die dominico de sancta Trinitate, aliam feria secunda pro defunctis et terciam sabbatho de beata virgine Maria per se vel per alium legere, nisi diebus predictis aliquod

festum solempne occurrat, propter quod altarista teneatur missam diei illius celebrare, quo occurrente iuxta festi exigenciam et diei collectam de sancta Trinitate vel beata virgine imponat, missam tamen pro defunctis, si feria secunda festum occurrat, alio die supplere sit astrictus. In predicacione autem verbi Dei, si plures predicare volentes simul concurrant, hunc volumus obseruari ordinem, quod si aliquis ex prelatis vel canonicis aliquo die predicare voluerit, extunc quilibet alter predicator, altarista vel vicarius eiusdem ecclesie ipsi prelato vel canonico dicte ecclesie locum dare et cedere teneatur. Si autem altarista, cui hoc ex officio incumbit, et vicarius concurrant in predicando, altarista ipsi vicario tamquam et in cura animarum incumbit, cedere sid astrictus. Inter altaristas autem predicatoris ordo vicissitudinarius obseruari debebit sic, quod alternatis vicibus se succedentibus, predicare debebunt, nisi nos vel is, qui vices nostras ibidem gesserit, vnum alteri, cuiuscumque condicionis fuerit, siue canonicus, vicarius vel altarista in huiusmodi actu vel officio predicacionis ex causis duxerimus preferendum. Ecclesiam eciam predictam, in qua dictum altare consistit, superpiliciatus ipse altarista, sicut et alij beneficiati ibidem incedere teneatur. Volumus eciam, quod altarista de ipso altari instituendus, sit actu presbiter vel alias post suam institucionem ad dictum altare in proximis temporibus a iure statutis ad celebrandum sacros clericorum ordines ad omnes sacros clericorum ordines promoueri teneatur. Collacionem autem predicti altaris tociens, quociens ipsum vacare contingat, vniuersis et singulis vicarijs perpetuis seu collegio vel vniuersitati dicte ecclesie collegiate beate Marie Calisiensis iuxta disposicionem predicti testatoris reseruamus, et nihilominus ad presentacionem eorundem vicariorum discretum Mathiam vicarium dicte ecclesie collegiate seruatis seruandis et in talibus fieri consuetis, per manus nostre capiti suo imposicionem inuestiuimus et inuestimus per presentes: curam spiritualium et temporalium sibi committentes in eodem. Quocirca vobis ebdomadarijs chori dicte ecclesie collegiate beate Marie Calisiensis, presentibus requirendis, in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena mandamus, quatenus ipsum Mathiam ad dictum altare possessionemque ipsius realem, actualem et corporalem inducatis et imponatis, facientes sibi de omnibus et singulis fructibus, redditibus et prouentibus et obuencionibus vniuersis integre responderi. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras ereccionis litteras per Iacobum notarium publicum infrascriptum scribi et publicari mandauimus, nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum in castro nostro *Oppathow* die vicesima mensis Iunij hora vesperorum vel quasi, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono, indiccione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenii diuina prouidencia pape quarti anno nono. Presentibus ibidem venerabili et honorabilibus viris, dominis: Thoma de *Strzampino*, decretorum doctore, Gneznensi, Simone Calisiensi canonicis et Paulo de *Stawischino* altarista in dicta ecclesia Calisiensi, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

S. N. Et ego Iacobus Stanislai de *Cowalewicze*, clericus Gneznensis diosesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram memorato reuerendissimo in Christo patre, domino Vincencio Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate presentis facti scriba etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kolegiaty kaliskiej, u którego pieczęć oderwana.

634. 1439. die 21. mensis Iunii, in *Buk*.

Andreas episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia parochiali in *Łodź* ratam esse iubet.

R. Andreas episcopus Poznaniensis potwierdza erekcyą ołtarza w kościele paraf. w *Łodzi*,[1]) której dokonali Bieniek chorąży poznański, Jan, Mikołaj i Andrzej bracia, dziedzice *Będlewa*, Wincenty Sokołowski dziedzic w *Sierosławiu*, Wawrzyniec; Piotr i Jan dziedzice w *Bieczynach*, Paweł pleban w *Łodzi* i ks. Stefan z *Gotardowa* pod zawołaniem Narodzenia NMP. Nawrócenia św. Pawła i WW. SS. Fundatorowie dają na ten cel 8 grzywien groszy praskich rocznego czynszu, który byli na różnych nieruchomościach na wyderkaf zakupili, biskup zaś postanawia, że jak tylko jaka część jego zostanie wykupiona, aby zaraz inny czynsz tejże wartości był kupionym. Ołtarzyści nowego ołtarza mają tygodniowo odprawić trzy msze, jednę do NPMaryi, drugą o Apostołach, trzecią za zmarłych. Prawo patronatu ma pozostać przy spadkobiercach fundatorów, obecnie zaś mianuje wspomnianego Stefana z *Gotardowa* ołtarzystą.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1439.

[1]) *Łódź* wieś paraf. w pow. poznańskim.

635. 1439. die 29. mensis Iunii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad s. Andream in ecclesia parochiali in *Oborniki* a Svantoslao cive Obornicensi factam, ratam esse iubet.

R. Andreas episcopus Posnaniensis potwierdza fundacyę nowego ołtarza śś. Andrzeja apostoła, Stanisława męczennika i Praksedy p. w kościele parafialnym NPMaryi w *Obornikach*.[1]) Fundacyi tej dokonał Świętosław mieszczanin tamtejszy, dając na tenże cel $8^1/_2$ grzywien bieżącej monety czynszu zakupionego na nieruchomościach w *Obornikach*, jakto odnośny dokument burmistrza i rajców okazuje. Biskup bierze tę fundacyę pod opiekę prawa kościelnego i wkłada na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy, to jest o NPMaryi, za grzechy i za zmarłych;

prawo zaś patronatu zlewa na fundatora i jego spadkobierców. Obecnym ołtarzystą mianuje księdza Andrzeja z *Obornik*. Testes: Philippus decretorum doctor, Iohannes Twardowski archidiaconus Srzemensis, Albertus Schamotulski altarista, Nicolaus Kordorz vicarius perpetuus ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, Liber beneficiorum.

[1]) *Oborniki*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

636. 1439. die 12. mensis Augusti, in *Żerków*.

Arbitrorum quorumdam decretum de divisione bonorum post Hedvigim de *Żyrkowo* derelictorum.

In nomine Domini amen. Cuncta, que fiunt in tempore, simul labente tempore pereunt, nisi apicibus scripturarum, appensione sigillorum et testium annotacione securius fuerint perhennata. Nos igitur Iacobus heres in *Podleszye*, Andreas heres in *Oblaczkowo* et Barthossius heres in *Glowczyno*, arbitri et diuisores parcium subsriptarum et inter partes subscriptas, ad perpetuam rei memoriam significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quia de consensu parcium infrascriptarum diuisionem perpetuam fecimus bonorum pie recordacionis nobilis domine Heduigis heredis in *Zyrcowo*, relicte olim domini Ianussij castellani Myedzerzeczensis, in et ad septem partes: pro duabus partibus *Zyrkowo* cum *Lyssowo* et cum ponte dicto *Chrapczew mosth* et eius theloneo, pro tercia parte *Moykowo* cum *Morawyno*, pro quarta parte *Wylkowia* cum medietate *Usczonowo* et cum *Rogaszycze*, quinta pars *Radlyno* cum *Chonthy*, sexta villa *Rusko*, septima et vltima *Szolkowo* cum *Smylowo* et *Czthanyowo* sub ista condicione et ordinacione, quod partes, quibus sors dederit *Zyrcowo* cum *Lyssowo* et ponte predicto habebunt omnem potestatem capiendi seu secandi rubetum et terram in hereditate *Szmylowo* pro reparacione pontis et eius necessitate et hoc sine dampno. Eciam predicte partes ac eorum successores habebunt ius patronatus ad conferendum ecclesiam sancti Stanislai ante opidum *Zyrkowo* in monte cum duobus altaribus, videlicet sancte Crucis et beate Marie Magdalene in predicta ecclesia fundatis et erectis, ad que altaria vel ad eorum ministros heres, cui sorte cedet *Morawyno* cum *Moykowo*, Calyschiensis districtus, et sui legittimi successores tenebuntur et debebunt quatuordecim marcas eiusdem monete et numeri, qualemcumque ipsi pro censu a suis kmethonibus accipient et leuabunt, singulis annis ad festum Natiuitatis Christi temporibus perpetuis reddere et censuare sub ista disposicione, quod deposuimus de *Usczonowo* duas marcas et ostendimus eas altariste, qui eas leuabit de *Morawyno* persoluendas pro vno altarista, videlicet sancte Crucis octo marcas, et pro

secundo, videlicet beate Marie Magdalene sex marcas monete et numeri prescriptorum. Quibusquidem altaristis predictus heres, qui pro tempore fuerit in *Morawyno*, tenebitur et debebit aut sui successores dictas quatuordecim marcas coram capitaneo generali et coram episcopo resignare et literas capitanei proprijs sumptibus expedire ac ipsis census de anno ad annum ad tempus prefixum in *Zyrkowo* mittere et deportare ac fideliter presentare. Item heres, cui per sortem eueniet *Wylkowia* cum media *Usczonowo* et cum *Rogaschycze* habebit ius patronatus altaris beate virginis Marie, tercij cum suis legitimis successoribus in dicta ecclesia sancti Stanislai ante *Zyrkowo*, ad quod altare pertinent octo marce, quarum octo marcarum, quas soluebat villa *Rusko*, heres, cui dabit sors *Rusko* et sui legittimi successores tres marcas, et heres in *Radlyno* cedens, cum suis legitimis successoribus quinque marcas talis monete et numeri, prout ipse vel sui successores a suis kmethonibus pro censibus extorquebunt, singulis annis ad festum Natiuitatis Christi perpetuis temporibus soluere (et) censuare tenebuntur pro ministro seu altarista altaris predicti, et similiter dictus heres, cui cedet *Rusko*, et heres, cui sors dabit *Radlyno*, aut eorum legitimi successores censum predictum monete et numeri predicti in dictis suis hereditatibus coram capitaneo generali et coram ordinario altariste beate virginis Marie in ecclesia predicta tenebuntur resignare et assignare, literasque capitanei proprijs pecunijs exemere ac census ad terminum prefixum annuatim in *Zyrkowo* destinare et fideliter presentare. Et insuper deponimus de allodio in *Rogaszycze* censum, quem habuerunt altariste in *Zyrkowo* et ostendimus eis tres marcas super *Zyrkowo* per heredes ibidem tribus altaristis singulis annis perpetuis temporibus persoluendas. Postquam autem census agrorum predialium in *Rogaszycze* et alij omnes census predicti per prefatos dominos et heredes sic, vt prefertur, ostensi, resignati et assignati in hereditatibus premissis et noue litere expedite fuerint et date, extunc altariste altarium predictorum debebunt predictis dominis antiqua priuilegia et iura restituere irrecuse. Quequidem diuisiones omnes et singule partes quibuscumque secundum sortes, globulos et cartas, in quibus continentur nomina parcium, eueniant et cedant, has firme, rate et grate tenere debebunt sub pena vallata mille marcarum. Ad que omnia dicte partes suum adhibuerunt consensum et cauciones fideiussorias fecerunt, videlicet magnificus dominus Petrus de *Bnyn* castellanus Gneznensis pro pueris suis, excepta Anna filia sua, conthorali domini Nyemyerze Grodzisczky, que eidem domino Petro patri suo et Petro fratri suo suam partem vendidit istius diuisionis et coram capitaneo resignauit, cum qua litera resignacionis ipse dominus Gneznensis castellanus et filius suus tenebuntur resignare, prout fideiussit magnificus dominus Raphael succamerarius Calyschyensis. Similiter fideiussit pro filio suo Gywan balteatus dominus Iohannes Wrzeszyensky, pro vxore et filijs, pueris suis; nobilis Albertus heres de *Dambagora* fideiussit pro filiastro suo Wlodkone et Wlothko viceuersa pro patruo suo Alberto. Nobilis Philippus heres in *Nyezamisl* fideiussit pro Petro germano suo et Petrus e contra pro Philippo

fratre suo, vt omnia et singula premissa teneant sub pena predicta. Et has resignaciones facere debent infra hinc et festum Natiuitatis Christi proxime venturum. Hoc eciam specialiter adiuncto, quod omnes gades alias *copcze*, que dicti domini faciant et inueniant inter *Zyrkowo* et *Szolkowo*, inter *Wylkowia* et *Lyszowo* et inter villam dictam *Czlo* et alias, ista debent stare et teneri perpetuė atque firme sub pena predicta vallata. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Szyrkowo* feria tercia infra octauas Assumpcionis virginis illibate, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono. Presentibus nobilibus, quibus supra, et discretis viris, dominis: Iohanne notario publico et Martino altaristis in *Szyrkowo*, testibus ad premissa et alijs, quam pluribus fidedignis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1476—1477.

[1]) *Żerków* wieś paraf. w pow. wrzesińskim.
Lisewo wieś w tymże powiecie.
Morawin wieś w pow. kaliskim, par. *Dębe*.
Rogaszyce wieś w pow. wrzesińskim, par. *Żerków*.
Radlin wieś paraf. w pow. pleszewskim.
Rusko wieś paraf. w tymże powiecie.
Smiłowo wieś w pow. wrzesińskim par. *Brzostków*.
Wsie *Mojkowo*, *Uszczonowo*, *Chonty*, *Szołkowo* i *Cztaniowo* dziś nie istnieją.

637. 1439. die 14. mensis Septembris, in *Biecz*.

Instrumentum pacis perpetuae inter reges Poloniae et Bohemiae et Nicolaum Tyrbach, magistrum praeceptorem generalem ordinis s. Ioannis Ierosolimitani conclusae.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. necnon Kazimirus eadem gracia electus regni Bohemie etc. ad perpetuam rei memoriam. Cunctis pateat euidenter presentibus et futuris. Etsi regalis innata nobis mansuetudo proborum curam gerens, ad ea, que reipublice statum respiciunt, diligenti tenemur solicitudine intendere atque voluntarios labores subire, vt Christiane religionis populus in optata pacis tranquillitate conquiescat, ad illa nichilominus vberiori quodam fauore mentis sue aciem debet conuertere, que sanctarum ecclesiarum et ministrorum omnipotentis Dei comodum capiunt et honorem, signanter quorum vita et conuersacio a mundanis conuersacionibus sequestrata, in Dei cultura sacre religionis studio edificacion. se exercet. Hinc est, quod ad euitandum multas et varias discordias, controuersias, lites et gwerras, quales inter nos, regna nostra ex vna, et venerabilem ac religiosum fratrem Nicolaum Tyrbach, ordinis sancti Iohannis Ierosolimitani per Marchiam, Saxoniam, Pomeraniam, Cassubiam et Vandlandriam magi-

strum preceptorem generalem ordinemque, terrasque et subditos suos, partibus ex altera, hucusque habite sunt et exorte, vnde incendia, homicidia et dampna quam plura et maxima vtrique parti heu sunt irrogata, de certa nostra sciencia atque nostrorum principum, prelatorum, palatinorum, castellanorum, dignitariorum, nobiliumque, ciuitatum et opidorum omnium et singulorum accedente consilio et voluntate, nostro atque regni et principatuum, heredum et successorum nostrorum nominibus acceptauimus et presentibus acceptamus veram Christianitatis perpetuam integramque pacis tranquillitatem, perpetuis temporibus irrefragabiliter duraturam, ita, quod nos, heredes, successoresque nostri vna cum regnis, principatibus, dominijs et subditis nostris, cuiuscumque dignitatis, gradus, condicionis et status fuerint, contra predictos magistrum et ordinem, necnon contra eorum terras, dominia et subditos atque successores nulla racione aut ocasione nulloque colore quesito vel inueniendo lites gwerrasque mouere debeamus aut suscitare, nisi gwerris subortis inter nos successoresque aut terras nostras ex vna, et principem siue dominum, sub cuius dicione Ordo predictus bona, terras et subditos habet, ex altera partibus. Extunc licitum sit predicto Ordini et magistro, qui pro tempore erit, aut suo officiali siue preceptori cum hijs terris, bonis dominijsque et subditis huic principi aut domino inimicanti subiacentibus, cum quo nobis aut successoribus siue terris nostris lis erit suborta contra nos terrasque et subditos nostros, et nobis nostrisque subditis vniueris viceuersa contra subditos, districtus, terras et dominia eiusdem ordinis et eidem principi subiecta, diffidare, hostiliter agere et operari durantibus gwerris eisdem, quarum occasione predictus ordo cum bonis, terris et subditis suis alijs principibus siue dominis subiacentibus, qui nobis et regnis nostris, terris et subditis nostris non diffidarunt neque inimicantur, preiudicium pacis huiusmodi perpetue minime paciatur, sed eadem pace inuiolabiliter, vti valeat et debeat pariterque gaudere. Hac condicione interiecta, quod cum inter nos terrasque et subditos nostros et huiusmodi principem siue dominum nobis inimicantem, lis et gwerra penitus sedata fuerit et complanata, extunc terre, bona et subditi Ordinis predicti huiusmodi inimicanti principi subiecta, ad hanc pacem perpetuam reuerti reuenireque debeant et permanere. Ut autem huiusmodi perpetue vnionis et pacis obseruancia firmior et securior habeatur, nolumus, vt inimici aut dampnificatores Ordinis predicti in terris et dominijs nostris foueantur aut permaneant quouismodo. Si autem contingeret Ordinem predictum aut eius subditos vel bona molestari, invadi, dampnificari aut violari per quospiam, qui terras nostras subintrarent, extunc hij, qui Ordinis sunt, cum subditis, familiaribus coadiutoribus eorum secure pro nobis et omnibus nostris et eorum quolibet et pro omnibus, qui propter nos facere dimittereque voluerint, saluis rebus pariter et personis in et per dominia et terras nostras longe lateque, vt eis placuerit et videbitur expedire, libere et sine quouis impedimento nostro aut nostrorum huiusmodi eorum inuasores, molestatores, dampnificatores et violatores insequi, detinere, arestare et

sentencialiter, vti pacifragos iudicari facere, necnon absque strepitu et figura iudicij eis oblata, si qua forent ibidem, repetere reasumereque et e contra in vsus libitos suos conuertere possint et valeant, acsi super hijs nostrum dedissemus consensum et fauorem specialem. Ad que omnia et singula nostri quicunque ex parte Ordinis ad hoc vocati et requisiti, irrecusabiliter iuuamen, auxilium, consilium et fauorem prestare tenebuntur, omni semota excusacione et dilacione. Quod si qui de nostris in toto vel in parte, vt prefertur, facere aut implere noluerint, vltra penam de non execucione huiusmodi regij nostri edicti meritam, a nobis dire sibi infligendam, parti lese dampna iuxta suam et duorum sibi in nobilitate parium estimacionem iureiurando firmandam, mox refundere soluereque aut de eis satisfacere in solidum obligabuntur. Item si nobis, successoribus vel subditis nostris vmquam aliqualis restabit racio contra Ordinem predictum aut subditos suos, ob hanc eis nullam violenciam infligemus, sed eos pro conuencione mutua ante spacium vnius mensis super locis granicierum vtrique parti congruis et competentibus per nostros vocabimus et iusticiam super huiusmodi accionibus seu impeticionibus nostris et suis responsionibus recipiemus secundum dictamen iuris quatuor consiliariorum nostrorum et quatuor, qui ex parte Ordinis ad hoc deputabuntur. Quod et nostri, quos Ordo predictus aut eius subditi impetere habent, viceuersa, omni postposita contradicione eis facere debent et teneantur. Hij autem pro decisione huiusmodi causarum deputandi, omnino per eorum iuramenta facienda, astricti finalem huiusmodi causarum decisionem atque discussionem procurare, nec ex eis causis non diiudicatis lis oriatur. Ita quidquid maior pars iudicij ab vtraque parte ad hoc deputatorum, iure dictauerit per sua iuramenta, id sorcietur suum effectum, quod seruare et implere nostros compellemus. Denique super hac perpetua pace atque vnione omnes gwerre, lites, discordieque et acciones, que parti vtrique imminere potuissent atque hodie possent occasione dictarum gwerrarum, discordiarum, dampnorum siue offensionum verbo vel facto qualitercumque subortarum, perpetue esse et manere debent sedate, complanate et sopite ita, quod super huiusmodi accionibus nullo modo iudicialiter aut hostiliter sit procedendum. Preterea nos Wladislaus et Kazimirus reges supradicti sub regia maiestate atque principum dignitate, necnon nos barones infrascripti: Sandiwogius de *Ostrorog* Poznaniensis, Martinus de *Slawsko* Calisiensis palatini, Dobrogostius de *Schamotuli* Poznaniensis, Dobrogostius de *Colno* Camenecensis castellani, Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Calisiensis, Maioris Polonie capitaneus generalis, Abraham de *Dzbanschin* iudex Posnaniensis, Raphael de *Goluchowo* subcamerarius Calisiensis, Byenyak de *Bandlewo* vexillifer Poznaniensis, Mosticius de Maiori *Cozmyno* nostris, heredum et successorum nominibus promittimus sub fide et honore nostris, prescriptam pacem perpetuam et concordie inuiolabilis vnionem firmam, ratam et inuiolabilem perpetue seruare et tenere, nec verbo nec facto contra eam quouismodo venire. Ad cuius rei euidenciam pleniorem roburque perpetue valiturum, presentem literam nostro regio atque omnium

nostrum supradescriptorum sigillis iussimus cum plena deliberacione communiri. Actum et datum in *Byecz* feria secunda festi Exaltacionis sancte Crucis, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w tajnem Archiwum państwowem w Berlinie (Iohanniter), opatrzony jest jedynastoma przywieszonemi pieczęciami. Z tych pierwsza królewska herbowa; druga wyobraża Pogoń litewską z krzyżem podwójnym na tarczy rycerza. Napis otokowy: Kazimirus . . . electus Bohemie; trzecia herb Nałęcz z napisem . . . Sandivog . . ; czwarta herb Zarębę z napisem: s. Martini de Slawetco; piąta herb Nałęcz, napis zatarty; szósta herb Nałęcz z napisem: Dobrogosti d; siódma herb Nałęcz, napis zatarty; ósma herb Nałęcz z dwoma rogami łosiemi w klejnocie i napisem: s. Abrahe . . . . ; dziewiąta herb Wieniawę z napisem: s. Raphaelis de Goluchow; dziesiąta herb Łodzię z napisem: s. Laurentii de Bandlew . . ; jedenasta herb Łodzię, napis zakryty.

638. 1439. die 29. mensis Septembris, in *Wągrowiec.*

Adolphus abbas monasterii de *Wągrowiec* privilegium erectionis ecclesiae parochialis in *Wągrowiec* de anno 1381. transcribit.

R. Adolphus abbas, Henricus prior monasterii in *Vangrovyecz* transumują i potwierdzają na prośbę Macieja Gołąbka, proboszcza z *Wągrowca* przywilej ś. p. Ewerarda opata łekińskiego z roku 1381, zawierający erekcyę kościoła parafialnego w *Wągrowcu.* In monasterio de *Vangrovyecz* feria tercia ipso die s. Michaelis archangeli. Testes: Petrus de *Popowo* gracialis in *Vangrowyecz,* Andreas Iohannis molendinatoris de *Straschewo,* presbyteri, Vincencius de *Sbyschewycze,* Nicolaus de Planskowo heredes, Dobeslaus de *Bukowe,* Barthossius de *Llangowo* sculteti, Iohannes Slothy sutor, Martinus Budich consules, Nicolaus Iaszcz oppidani in *Vongrovyecz.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1458.

639. 1439. die 5. mensis Novembris, in *Sieraków.*

Pactum Adae plebani de *Otorowo* cum Bartholomaeo advocato de advocatia in *Sieraków.*

R. Wirzbantha, Vincencius et Iacobus heredes de *Sirakowo* oznajmiają, że gdy zasiadywali w izbie mieszczanina Andrzeja Goczek wraz z wielu ziemianami wielkopolskimi, stanąwszy przed nimi Adam pleban z *Otorowa* i Bartłomiej wójt wraz ze swą żoną Swiętochą, siostrą namienionego księdza Adama, prosili, aby ich pogodzić w sprawie o wójtostwo sierakowskie,[1]) które jest dziedzictwem księdza Adama. Zgoda nastąpiła w następujący sposób: Ks. Adam ma dać Bartłomiejowi na przyszłe Boże Narodzenie 40 grzywien groszy średnich polskich a odebrać od niego

przywilej na wójtostwo; gdyby zaś tego nie uczynił, natenczas ma ponieść wszelką szkodę, jakaby stąd dla Bartłomieja wynikła. In *Siracowo* feria V. post festum Omnium Sanctorum.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1442.

[1]) *Sieraków*, zapewne miasto w pow. miedzychodzkim.

640. 1439. die 17. mensis Novembris, in *Babimost.*

Pactum Dobrogostii Koleński castellani Caminensis cum Ioanne abbate monasterii Paradisiensis de restitutione villae *Lutołek mokry.*

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, iż w obec niego Dobrogost Koleński kasztelan kamieński zobowiązał się wieś *Mokre Lutole,*[1]) którą od Jana opata paradyskiego na trzy lata w dzierżawę otrzymał, po upływie tych trzech lat klasztorowi zwrócić. Gdyby zaś Dobrogost miał pierwej ruszyć, natenczas zwrot wsi ma natychmiast nastąpić. In *Babimost* feria tercia proxima ante festum s. Elizabeth. Testes: Wincencius Schamotulski Miedzirzecensis et capitaneus terre Russie generalis, Abraham de *Dzbanschin* iudex Poznaniensis, Andreas Hintczka de *Borzislaw*, Wincencius Cargowski, Iohannes et Ieorgius Iarogniewski.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 33). Pieczęci brak.

[1]) *Lutołek mokry* wieś w pow. miedzyrzeckim.

641. 1439. die 17. mensis Novembris, in *Babimost.*

Sandivogius *Ostroróg* palatinus Poznaniensis cum Ioanne abbate monasterii Paradisiensis villam *Koźmin* villis *Mnichy* et *Miłostowo* commutat.

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis oświadcza, iż stanąwszy w obec niego Sędziwój Ostroróg wojewoda poznański wieś swą *Koźmin*[1]) w powiecie kościańskim zamienił z Janem opatem paradyskim na wsie tegoż klasztoru *Mnichy* i *Miłostowo,*[2]) leżące w powiecie poznańskim, dodając do niej 85 grzywien w złotych węgierskich, licząc po 30 gr. na jeden złoty. In *Babimost* feria tercia proxima ante festum s. Elizabeth. Testes: Wincencius de *Schamotuli* Miedzirzecensis et capitaneus terre Russie generalis, Dobro-

gostius Colenski Caminensis castellani, Andreas Hiatczka de *Borzislaw*, Wincencius Cargowski, Iohannes et Iurga de *Iarogniewice*.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotęce hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 32). Pieczęć odcięta, osobno przechowana, wyobraża herb Nałęcz; napis zatarty.

[1]) *Kobmin* dziś miasto w pow. krotoszyńskim.
[2]) *Mnichy* i *Miłostowo* wsie w pow. miedzychodzkim.

642. 1439. die 10. mensis Decembris, in *Sulejewo*.

Vincencius archiepiscopus Gnesnensis vicariis quibusdam mandat, ut Petrum plebanum de *Tuszyn* in ecclesiis suis liberum a censuris ecclesiasticis nuntient.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis pisze do wikaryuszy w *Tuszynie, Szadku, Widawie, Rozprzy* i *Piotrkowie*, aby Piotra plebana z *Tuszyna* ogłosili w swych kościołach za zwolnionego z cenzur kościelnych i tychże agrawacyj, któremi go oficyał łęczycki na wniosek Aleksego niegdy wikarego w *Korczewie* był obłożył; samego zaś Aleksego wzywa, aby się w poniedziałek *post octavam Epiphanie* w Gnieźnie przed oficyałem stawił dla usłyszenia wyroku w tejże sprawie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1440.

643. 1440. die 13. mensis Ianuarii, in *Miedniki*.

Capitulum ecclesiae cathedralis Miednicensis Barholomaeum canonicum Wilnensem, electum episcopum Miednicensem, pontifici maximo confirmandum committit.

In nomine Domini amen. Beatissimo in Christo patri et domino, domino Ewgenio diuina prouidencia sacre Romane ac vniuersalis ecclesie summo pontifici, canonici et capitulum ecclesie Mednicensis debitam reuerenciam cum osculo pedum beatorum. Beatissime in Christo pater et domine, domine prestantissime! Cum propter vacacionem dicte ecclesie nostre Mednicensis, pastoris solacio destitute, grauia in spiritualibus et temporalibus dispendia in eadem oriuntur, nos ipsius ecclesie vacacioni occurrere volentes, matura inter nos deliberacione prehabita, de pastore eiusdem ecclesie, qui eidem poterit presse et prodesse, duximus prouidendum. Defuncto igitur anno Domini millesimo CCCC XXX nono, octaua die mensis Iunij bone memorie reuerendissimo in Christo patre, domino Iacobo olim ipsius ecclesie episcopo, et eius corpore debita cum reuerencia

in dicta ecclesia tradito ecclesiastice sepulture, ne ipsa ecclesia viduitatis sue incommoda diucius deploraret et sub dispendio tante vacacionis aliqua pateretur spiritualium et temporalium discrimina, anno, quo supra, die vero mensis prenotati XI, vocatis omnibus et singulis canonicis dicte ecclesie, ad quos eleccio dicta pertinet de iure, et alijs, qui fuerint vocandi, in dicta ecclesia hora terciarum conuenientibus et missa sancti Spiritus solemniter in eadem ecclesia decantata, statim nullo alio tractatu interueniente Spiritus sancti gracia, vt credimus, inspirati, nulloque penitus discrepante, in honorabilem dominum Bartholomeum canonicum ecclesie kathedralis Wylnensis duximus vota nostra et eum vna voce et vno spiritu nostrum et ecclesie nostre Mednicensis postulamus in episcopum, virum vtique maturum, prouidum et discretum, literarum sciencia, vita et moribus merito commendandum, in conuersacione, ydiomate ac ydoneitate tam principum, quam gentis illius bene expertum. Quapropter vestre Sanctitati tam debite, quam humiliter voto vnanimi supplicamus, quatenus eleccionem eandem sic solemniter, canonice celebratam dignetur vestra Sanctitas confirmare ac eidem electo munus consecracionis impartiri, vt Deo auctore nobis et ecclesie sue velut pastor ydoneus preesse valeat et prodesse realiter (?), nosque et alij sui subditi sub regimine ipsius coram Deo possimus salubriter militare. Dudum autem ipse noster electus super confirmacionem huiusmodi ipsius eleccionis vestram accessisset Sanctitatem, si gwerrarum disturbijs ac viarum discriminibus non fuisset impeditus, que, vt putamus, vestre Sanctitati satis clarent. Ceterum vt vestra Sanctitas cognoscat euidencius vota omnium nostrum in predictis omnibus et singulis concordasse ac in peticionibus huiusmodi existere vnanimes et concordes, presens eleccionis decretum sigilli nostri capituli appensione munitum, vestre Sanctitati transmittimus. Actum et datum in nostra ecclesia Mednicensi die XIII mensis Ianuarij, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 426), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

Drugi list takiejże samej treści, stylizowany do Soboru bazylejskiego, przechowany jest w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 427). Pieczęci brak.

[1]) ***Miedniki*** **miasteczko w pow. wileńskim.**

644. 1440. s. d. m. et l.

Venceslaus molendinarius de Sródka ecclesiae ad s. Margaretham in *Sródka* XII marcas confert.

R. Mathias Stonog preconsul, Barthossius Thalanga, Franczek, Iohannes Grabyscha, Albertus Coschyk consules oppidi *Srzodka* ante

Poznan, wiadomo czynią, że stanąwszy przed nimi Wacław alias Wyanczko młynarz ze *Srodki*, brat ś. p. Macieja Stołka, którego został spadkobiercą, zeznał, iż tenże brat jego umierając darował kościołowi św. Małgorzaty na *Śródce*[1]) 11 grzywien na swym młynie z warunkiem, aby sukcesorowie jego temuż kościołowi wypłacali jednę grzywnę rocznego czynszu aż do jego wykupu. *Vitrici* kościoła mają za to starać się, aby na intencyę fundatora były rocznie odśpiewane jedno *psalterium*, wigilie i msza za zmarłych. Testes: Andreas Cristini altarista Poznaniensis, Iohannes de *Wrzesznya*, Iohannes de *Dzeczmarowycze* et Nicolaus de *Oleszny cza*.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta a. 1465.

[1]) *Śródka* dzielnica Poznania po prawym brzegu Warty.

645. 1440. in *Obra*.

Sandivogius Cordembog de *Trzebaw* cum Hermanno abbate monasterii de *Obra* mediam villam *Chwalim* villis *Gudzino* et *Gola* commutat.

In nomine Domini amen. Notum sit vniuersis, presentibus quam futuris, presentem literam inspecturis, lecturis, audituris siue habituris, quod ego nobilis Sandiuogius Cordembog heres de *Trzebaw*, et mei proximi, recognosco vniuersis palam profitens pro eo, quod de consensu ac voluntate serenissimi regis Polonie Wladislai, commuto et coambio hereditatem meam, mediam villam *Chwalim*, cum omni iure et dominio, prout solus habui et tenui cum meis proximis, nichil iuris obseruans (s), cum omnibus vtilitatibus ac vniuersis prouentibus, censibus, borris, nemoribus, syluis, gaijs, indaginibus, necnon agris cultis et colendis, locatis et locandis, cum molendinis aquaticis seu ventilibus, prout in suis metis ac granicijs est limitata, cum venerabili in Christo patre, domino Hermanno abbate in *Obra* ordinis Cisterciensis, necnon fratribus suis pro hereditatibus, videlicet *Gudzino* et *Gola*. Et si, quod absit, prenominatus Hermannus (abbas) in *Obra* vel sui fratres aliquod dampnum, siue tale sit magnum, siue paruum perceperint siue habuerint causa huius commutacionis predicte ville medie *Chwalim*, illud non debet esse antedicti venerabilis domini Hermanni abbatis in *Obra* vel suorum fratrum, sed meum et meorum proximorum. Insuper promitto et obligo me cum proximis meis, quod si commemoratus dominus Hermannus abbas in *Obra* vel sui fratres habuerint aliqua impedimenta in predicta commutacione, extunc adueniente serenissimo domino nostro rege Polonie in Posnaniam vel *Costan*, tenebor ac debeo cum meis proximis exbrigare et expedire litteras resignacionis a domino nostro rege vna cum omnibus alijs a minimo vsque ad maximum. In cuius rei testimonium sigillum meum presenti littere est appensum. Actum et datum in *Obra* monasterio, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 61.

[1]) *Chwalim* wieś w pow. babimojskim.

[2]) *Gola, Gudzino* wsie nieodgadnione.

646. 1440. die 3. mensis Ianuarii.

Consules et cives Gostinenses Iacobo Throzka altaristae ecclesiae parochialis ad s. Margaretham in *Gostyń* duas annuas sexagenas mediorum grossorum in vim reemtionis vendunt.

R. Thomas sutor preconsul, Mathias Kazior, Stanislaus Thiszarz tinctor, Iohannes faber, Iohannes sutor, Iohannes Brannysh, Lorek carnifex, Martinus sutor, Iohannes sartor scabini, Iacobus Mirosz sutorum, Andreas Laska carnificum, Stanislaus Brusz sartorum, Mathias fabrorum, Hancel lanificum ceterique operariorum magistri iurati oppidi *Gosthin*, sprzedają za zezwoleniem Bartłomieja i Janusza braci rodzonych zwanych de *Vyzemburg*, dziedziców miasta *Gostynia*, księdzu Jakubowi Throzka ołtarzyście ołtarza św. Trójcy, śś. Mateusza apostoła i ewangielisty, Erazma i św. Katarzyny m. w kościele parafialnym św. Małgorzaty w *Gostyniu*[1]) za 30 grzywien polskich 2 kopy groszy szerokich średnich polskich rocznego czynszu na wyderkaf na rzecz pomienionego ołtarza. Zapisują oni tenże czynsz na wszystkich kramach szewckich i piekarskich miasta, na wiatrakach i ogrodach i na wszystkich innych własnościach miejskich.

Fundacyę tę potwierdził Andrzej biskup poznański dnia 20 czerwca 1441 w *Krobi*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta d. a. 1460—1467.

[1]) *Gostyń* miasto w pow. krobskim.

647. 1440. die 26. mensis Ianuarii, in *Krobia*.

Andreas episcopus Posnaniensis privilegium scultetiae in villa *Posadowo* renovat.

Andreas episcopus Posnaniensis odnawia przywilej na sołtystwo we wsi *Posadowo*,[1]) który poprzednik jego biskup Stanisław był wziął do zbadania od Jakuba sołtysa z *Posadowa* i dla nagłej swej śmierci nie był zwrócił. Według zeznania świadków należą tamże do sołtystwa dwa łany, dwa ogrody, wiatrak, polowanie na zające z jednym psem *alias chartem*, oraz wolne paszenie bydła i trzody. Ponieważ zaś przodkowie Jakuba wieś *Posadowo* osadzili kmieciami na łanach 16, którzy z każdego łanu płacili po jednej grzywnie, oprócz danin kapłonów, jaj, owsa, krowy, wieprza i skopu, za to ma tenże Jakub i jego następcy posiadać sądownictwo i pobierać trzeci denar ze spraw osądzonych a biskupom służyć na koniu wartości trzech grzywien. In *Crobia* feria tercia in crastino Conuersionis s. Pauli. Testes: Philippus decretorum doctor, custos Curze-

loviensis, Petrus et Iohannes de *Bnin*, Nicolaus de *Malczewo*, Nicolaus Skoraczewsky, Petrus de *Crolikowo* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1598—1604.

[1]) *Posadowo* wieś w pow. i par. *Krobia.*

648. 1440. die 31. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz.*

Stanislaus de *Ostroróg* capitaneus Maioris Poloniae generalis monasterio Paradisiensi pro villa *Koźmin* fideiubet.

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis oświadcza, iż poręcza za ojca swego Sędziwoja z *Ostroroga,* wojewodę poznańskiego *pro caucione alias za warung*, podług zwyczaju tej ziemi za wieś *Koźmin,*[1]) którą ojciec jego od Wojciecha niegdy z *Koźmina* był kupił, a potem Janowi opatowi klasztoru paradyskiego był sprzedał. Gdyby klasztór doznał jakich przeszkód, Stanisław ma go swym kosztem i pracą wyzwolić. In *Miedzirzecz* feria sexta proxima post f. Conuersionis s. Pauli.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 35). Pieczęć oderwana.

[1]) *Koźmin,* miasto w pow. krotoszyńskim.

649. 1440. die 31. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz.*

Stanislaus de *Ostroróg* subdapifer Calissiensis Ioanni abbati monasterii Paradiensis villam *Kozmin* intra tres annos exbrigaturum sese obligavit.

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Calissiensis oświadcza, iż za ojca swego Sędziwoja wojewodę poznańskiego, podjął się wieś *Koźmin*[1]) w powiecie kościańskim Janowi opatowi paradyskiemu według zwyczaju ziemskiego w przeciągu 3 lat *exbrigare alias wywarowacz et expedire alias czlicz*; czego gdyby nie uczynił, natenczas wszelkie stąd wynikłe szkody mają spaść na niego a nie na klasztór. In *Myedzirzecz* feria sexta proxima post festum Conuersionis s. Pauli.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 34). Pieczęć oderwana, osobno przechowana, jest pieczęcią starosty Stanisława Ostroroga.

[1]) *Koźmin,* miasto w powiecie krotoszyńskim.

650. 1440. die 3. mensis Februarii, in *Opatów*.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis vicariam perpetuam in ecclesia collegiata Calissiensi erigit dotatque.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Vincencius Dei et apostolicé Sedis gracia ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas. Cum inter sollicitudines officij nobis crediti, nostra precipua cura esse debeat, cultum diuini nominis per multiplicacionem personarum adaugere et animarum saluti possetenus prouidere, profecto grato animo nostram talibus studijs auctoritatem impartimur, quibus huiusmodi cultus crescere cernitur et salus animarum exinde procuratur. Proinde nouerint tam presentes, quam futuri, quomodo discretus Iohannes Gwapelman, altarista ecclesie collegiate sancte Marie in *Calisch*, nostre dyocesis, in nostra constitutus presencia nobis humiliter et deuote supplicauit, quatenus in eadem ecclesia collegiata sancte Marie Calisiensi vicariam perpetuam, quam honesta Agnes Pichadlowa coniux honesti Nicolai de *Calisch* zelo deuocionis ducta, de facultatibus suis ac certis censibus annuis apud nobillem Mikossium filium olim Iohannis, heredis in *Skudla* ac apud sagaces dominos consules totamque communitatem ciuitatis *Calisch* pro certa summa pecunie emptis et comparatis dotauit, erigere, fundare, priuilegiaque largicionis, empcionis huiusmodi censuum, vnum magnifici domini Thome de *Pakosth* castellani Poznaniensis et capitanei Maioris Polonie generalis, et aliud prefate ciuitatis *Calisch*, ipsorum veris sigillis rotunde figure intus et extra de communi cera, in pensulis pergameni subappendentibus sigillata, sana, salua et integra, et que tunc idem dominus Iohannes coram nobis in euidenciam prefate dotacionis exhibuit et obtulit, ratificare, confirmare, approbare ac census ipsos vicarie predicte et vniuersitati dominorum vicariorum dicte ecclesie in *Calisch* incorporare dignaremur. Quorum priuilegiorum tenores secuntur in hunc modum:

„Nos Thomas de *Pakosth* castellanus Poznaniensis et capitaneus „Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quo„modo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam „nobilis Mikossius, filius olim Iohannis heredis de *Skudla*, non compulsus, „non coactus, nec aliquo sinistro errore seductus, quinymo sanus mente „pariterque corpore existens, vsus amicorum salubri consilio ac matura „deliberacioni prehabita, super laboriosis Adam Lys, Stanislao alias Drost, „Martino molendinatore Pampek, Nicolao Lyczko kmethonibus in *Skudla* „possessionatis, quatuor marcas census annui currentis monete regni „Polonie, numeri soliti et consueti regni prefati, in quamlibet marcam „quadraginta octo grossos currentis (monete) computando, pro quadraginta „marcis latorum grossorum Pragensium monete valentis, numeri soliti et „consueti, discretis viris, domino Iohanni Guampelman vicario perpetuo „duas marcas ad tempora vite sue, post decessum vero ipsius dominis „vicarijs ecclesie collegiate sancte Marie in *Calisch* pro tempore existen-

„tibus, easdem duas marcas cum tercia marca, clericis vero missam beate „virginis in eadem ecclesia collegiata decantantibus, quartam marcam in „et super festum beati Nicolai confessoris proximum, annis singulis con- „tinuo se a data presencium sequentibus soluere plenario ac debito cum „effectu proprijs fatigis et expensis eundem censum dictis dominis vica- „rijs in *Calisch* reponendo plenarieque exsoluendo, et hoc tytulo reemptio- „nis in perpetuum vendidit et coram nohis more solito racionabiliter resi- „gnauit. Si vero prefatus Micossius dictum censum, vt prefertur, quouis „tempore antelato domino Iohannis vel post mortem ipsius vicarijs pre- „dicte ecclesie collegiate Calisiensis, necnon clericis memoratis non solue- „ret aut quouis modo soluere negligeret et cum ipse dominus Iohannes „vel post mortem ipsius dicti vicarij eiusdem ecclesie collegiate Calisiensis, „protunc existentes, necnon clerici memorati cum litera presenti ad domi- „num capitaneum vel eius burgrabium Calisiensem protunc existentem, „pro non solucione dicti census venerint proponentes, extunc dominus „capitaneus vel eius burgrabius Calisiensis ad ipsorum requisicionem, quo- „ciens opportunum fuerit, dictum Mikossium necnon successores ipsius „legitimos in bonis suis omnibus, kmethonesque eosdem in omnibus eorum „bonis mobilibus et immobilibus, successoresque predictorum kmethonum „impignorare, donec idem census debitum non sorcietur solucionis effectum, „debebit, tanquam ex decreto iuris veri et iusti esset sentenciatum et „declaratum, soluendum et dandum per predictos kmethones, donec ab „ipso domino Iohanne vel post mortem ipsius a vicarijs predictis ac cle- „ricis memoratis per dictum Mikossium vel ipsius legitimos successores „in summa pecunia predicta non fuerit ad effectum per reempcionem „liberatus. Incumbentibus vero, quod absit, quibusuis expedicionibus in „metis regni huius vel extra occurrentibus, prefatus Micossius vna cum „suis successoribus eandem intercedere debet et tenetur in suis expensis „et impensis sine omni impedimento et inquietacione kmethonum memo- „ratorum ac dampno prefati domini Iohannis et post mortem ipsius vica- „riorum et clericorum memoratorum. In cuius rei testimonium sigillum „nostrum est presentibus appensum. Actum et datum in *Calisch* feria „sexta proxima post festum Circumcisionis Domini, anno Domini millesimo „quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus strenuo et nobilibus viris „dominis Barthossio Wezenborg de *Gostin*, Alberto de *Pakosth*, Michaele „de *Ralewo*, Iwan de *Czirmino*, Swanthomiro de *Coszlanthkowo*, Czeschantha „de *Coszmowo* et Abraham Bochuso de *Szolthniki* heredibus et testibus „fidedignis ad premissa rogatis specialiter et vocatis in tesimonium pre- „missorum“.

„Nos consules ciuitatis Calisiensis: Nicolaus Cranch prothoconsul, „Martinus Hedloff, Martinus sartor, Nicolaus Radost, Martinus Kowersmid „et Iacobus Homusch tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, „quod de communi consensu et voluntate iuratorum et communitatis ciui- „tatis nostre rite ac racionabiliter octo marcas annui census monete „currentis pro centum marcis latorum grossorum Pragensium numeri

„Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, iam integraliter perceptis et in vsus ac vtilitatem ciuitatis nostre „predicte conuersis et impensis, videlicet Nicolao Trironis de S. cz. m. „solutis, olim apud patrem ipsius pro comparacione ville *Ostrow* receptis, „in et super domo murata, videlicet maccelis sutorum et pistorum, ad „aduocaciam nostram pertinentibus, in circulo sita et locata, sub reempcione vendidimus honeste domine Iachne relicte Stanislai Pichadlo, nostre „conciuis. Quarum octo marcarum annis singulis in et super festum Penthecostes nunc proximum affuturum vel in duabus septimanis post hoc „immediate sequentibus, quinque marcas pro discreto domino Iohanne „Gwempelman, vicario collegiate ecclesie sancte Marie in ciuitate Calisiensi „predicta, soluere et dare tenemur; reliquas vero tres marcas monete currentis census predicti in et super festum sancti Martini episcopi vel in „duabus septimanis post hoc immediate sequentibus, domine Iachne predicte, nostre conciui, dumtaxat ad vite ipsius tempora dare et soluere „tenemur tam diu, quousque predictus census octo marcarum pro consimilibus centum marcis latorum grossorum Pragensium premissorum per „nos consules Calisienses predictos, vel qui pro tempore fuerint, fuerit „reemptus, censu tamen persesso secundum decursum temporis primitus „persoluto. Quequidem tres marce residue, vt prefertur, census predicti „post obitum ipsius domine Iachne predicte ad vicarios ecclesie collegiate „predicte sancte Marie in *Calisch* deuolui debebunt pleno iure. Racione „quarum quidem trium marcarum dominus Iohannes Gnewpilman (s) et „sui successores, vicarie ipsius succedentes, cum vicarijs ecclesie prenominate de omnibus censibus, redditibus, oblogijs et oblacionibus tenebuntur participare euiterne. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre „sigillum maius presentibus est appensum. Actum et datum in *Calis* „feria quarta post dominicam „Populus Syon“ proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. Moderacio autem huius facta „est per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Albertum, diuina prouidencia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopum et „primatem, feria sexta post festum beati Iohannis baptiste proxima, anno „Domini millesimo quadringentesimo sexto“.

Nos vero Vincencius archiepiscopus et primas memoratus peticionibus huiusmodi tanquam iustis annuentes, volentes ecclesiam prefatam sancte Marie in *Calisch* amplioribus personarum auccione insignire honoribus, dicteque Agnetis Pychadlowa dotatricem (s) pyam et duotam in perfectum deducere voluntate, et signanter propter diuini cultus et glorie Dei quam celi enarratum incessanter augmentum et honorem, predictam vicariam perpetuam in ecclesia collegiata sancte Marie in *Calisch* erigimus et fundamus, priuilegiaque predicta rathificamus, approbamus ac census eidem incorporamus et in robur perpetue firmitatis confirmamus, decernentes census huiusmodi deinceps ecclesiastice subiacere libertati necnon prefatum Iohannem Gnawpelman (s) tanquam benemeritum eiusdem vicarie taliter per nos erecte, perpetuum creamus vicarium, ipsumque collegio et

consorcio ac vniuersitati dominorum vicariorum tam canonicalium, quam aliorum ecclesie prefate Calisiensis adiungimus et aggregamus in Dei nomine per presentes, volentes, quatenus ipse Iohannes et successores ipsius, eiusdem vicarie vicarij cure animarum et diuinis officijs tam diurnis, quam nocturnis cum alijs dicte ecclesie vicarijs intendant et omnibus ac singulis censibus, prouentibus, redditibus, oblacionibus, testamentis et quibusuis distribucionibus ac vniuersis ad vniuersitatem ipsorum dominorum vicariorum vndecumque prouenientibus, presentibus et futuris fructibus, sicut vicarij canonicales eiusdem ecclesie et non canonicales gaudere integre debeant et sint contenti, ipsumque Iohannem vicarium et suos successores iuxta vetus priuilegium iurisdiccioni, cohercioni et subieccioni domini prepositi dicte ecclesie Calisiensis, pro tempore existentis, subicimus et supponimus, iusque patronatus et presentandi personam ydoneam ad prefatam vicariam post cessum siue decessum dicti Iohannis et successorum eius, dominis vicarijs et eorum vniuersitati ecclesie Calisiensis antedicte reseruamus perpetuo et in ewm. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Oppathow* die Mercurij tercia mensis Februarij, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. Presentibus ibidem venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Thoma de *Strzampino* decretorum doctore, canonico Gneznensi, Iacobo preposito, Symon canonico Calisiensis et Stanislao Bochnek vicario perpetuo Lanciciensis ecclesiarum, et alijs pluribus fidedignis testibus circa premissa.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału przechowanego w Archiwum kolegiaty kaliskiej.

651. 1440. die 7. mensis Februarii, in *Gostyń*.

Litterae erectionis et dotationis altaris cuiusdam in ecclesia Gostinensi ad s. Margaretham.

R. Thomas sutor preconsul, Mathias textor alias Bagoz, Stanislaus Tyszar, Nykel Kleynsmed, Mathias Bugyak, consules, Mathias Kunthor, Iohannes sutor, Lorek carnifex, Iohannes sartor, Iohannes Granycz, Martinus sutor, scabini, magistri artificum et fraternitatum: Andreas Lasca carnificum, Iacobus Myrosz sutorum, Stanislaus Czusz sartorum, Hanyel textorum, Mathias fabrorum et tota communitas civitatis *Gostyn*, oświadczają, że pracowici Paweł i Mikołaj braci rodzeni z *Luboni*, zwani Crowyn, sa prawdziwymi kolatorami i sukcesorami w fundacyi nowego ołtarza pod zawołaniem Wniebowzięcia NPMaryi i śś. Mateusza apostoła, Michała archanioła, Mikołaja w. i Barbary p. w kościele św. Małgorzaty w *Gostyniu*. Fundacya ta wynosi 10 grzywien rocznego czynszu, który był zakupił na wsi *Robczysko* brat wspomnionych fundatorów ś. p. Matiasz

Krowina, proboszcz tameczny. Wspomniani bracia uprosili magistrat, aby tę fundacyę pieczęcią miasta potwierdził, gdy ich pieczęcie nie dość są znane. Po ich śmierci zaś prawo prezenty do wspomnianego ołtarza ma przejść na miasto.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1465.

652. 1440. die 14. mensis Februarii, in *Koło*.

Ioannes Czaska tenutarius Coninensis advocatiam in *Konin* Petro Żyrnicki CCCXXX marcis vendit.

R. Stanislaus de *Ostrorog* subdapifer Calissiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis poświadcza, że w obec niego stanąwszy Jan Czaska dzierżawca koniński,[1]) sprzedał szlachetnemu Piotrowi Szyrnyczky wójtostwo w temże mieście wraz z wszystkiemi przynależytościami, wymienionemi w przywileju króla Kazimirza za 330 grzywien groszy szerokich praskich, liczby polskiej. In *Colo* dominica die Inuocauit. Testes: Martinus Slawsky Calisiensis, Iarand Brudzewsky Syradiensis, Iohannes Llychinsky Brestensis, Boguslaus Oporowsky Wladislauiensis, Nicolaus Varzimowsky Brestensis palatini et castellanus, Dobeslaus Boruchovsky et alij.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1458.

[1]) *Konin* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

653. 1440. die 9. mensis Martii, in *Buk*.

Andreas episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia parochiali in *Grodzisk* ratam esse iubet.

R. Andreas episcopus Posnaniensis potwierdza fundacyę nowego ołtarza Znalezienia i Podwyższenia św. Krzyża, śś. Andrzeja apostoła, Małgorzaty i Barbary pp. w kościele parafialnym św. Jadwigi w *Grodzisku*,[1]) której dokonał Marcin Słowik sołtys *Grodziska*, dając na ten cel czynsz roczny 5 grzywien skupiony na nieruchomościach miasta, jak to odnośny dokument rajców wykazuje. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa kościelnego, wkłada na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo dwóch mszy, to jest jednej o NPMaryi i drugiej za zmarłych patronów ołtarza. Prawo patronatu zlewa biskup na fundatora i synów jego Macieja i Jana i ich spadkobierców.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1479—1499.

[1]) *Grodzisk* miasto w powiecie bukowskim.

654. 1440. die 9. mensis Martii, in *Kcynia*.

Arbitrorum quorumdam decretum inter Vincentium archiepiscopum Gnesnensem et Mathiam de *Wąszose* de libera piscatura in lacu *Zadowo* litem dirimens.

Nos Troyanus de *Lekno* iudex et Bogusius de *Budzislaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo, in terminis particularibus feria secunda post dominicam Oculi mei in *Kczina* celebratis, in quibus nobiles domini Petrus Jakubowsky de *Swirczewa* palatinus, Nicolaus Dunda burgrabius Kiczinensis, Mathias de *Domaslaw* iudex, Sbilutus de *Iablow* subiudex, Sandiwogius de *Lossoczyno* succamerarius, Iohannes Boyanka de *Lankowicze* vexilliferi vicesgerens, ceterique domini et officiales iudicio in regali presidebant iudicantes, ibi constituti personaliter magnificus dominus Iohannes Skerka de *Sarbinowo*, gladifer Kalisiensis, ex parte reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Wincencij, sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi et primatis, et nobilis Boguphal de *Zalesche* heres, ex parte strennui militis de *Wansosche* heredis, cum literis procuratorijs et nomine parcium predictarum, exhibitis literis concordie inter ipsas partes facte, infrascriptis, vna cum iudicibus ad hoc per arbitros, arbitratores et amicabiles compositores deputatos, et per ipsas partes assumptos et approbatos, pecierunt attenter, dictas in librum terrestrem inscribi et ingrossari. Quarum concordie (literarum) tenor sequitur de verbo ad verbum et est talis:

„Forma concordie inter reuerendissimum in Christo patrem et „dominum, dominum Vincencium Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis „archiepiscopum et primatem ex vna, et strennuum dominum Mathiam de „*Wansosche* ex altera partibus, anno Domini millesimo quadringentesimo „quadragesimo, feria quinta in vigilia Diuisionis apostolorum per wenera„biles, magnificos et nobiles viros dominos Predwogium de *Grandi* prepo„situm, Andream Wischotha scolasticum Gneznenses et Dobrogostium de „*Schamothuli* Poznaniensem ac Petrum de *Zirniky* Kalisiensem castellanos „predicti reuerendissimi in Christo patris, domini archiepiscopi, necnon „Iohannem Czarnkowsky succamerarium Poznaniensem, Andream Nyela„thay de *Wisznyewo* subdapiferum Kalisiensem, Petrum de *Strzelcze* et „Petrum de *Zun* heredes, premomorati domini Mathie de *Wansosche* par„tibus, locatos, tanquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores „facte. Quiquidem domini arbitri prescripti per suam sentenciam arbitra„lem pronuncciauerunt, quod a Paruo *Wansosche*[1]) eundo per flumen usque „ad lacum *Zadowskye jezoro*, in dicto flumine ipse dominus Mathias et sui „successores poterunt et debent perpetuis temporibus facere obstacula alias „*jazy* usque ad lacum *Zadowo* prefatum; item arbitrati sunt, qualiter ipse „dominus archiepiscopus et sui successores anno presenti cum sagena „magna alias *nyewoth* poterit et debet perpetuis temporibus libere trahere

„et piscarj per totum lacum predictum *Zadowo* vna semel in primis glacie-„bus alias *na pyrzwem ledze*, quandocumque placuerit, usque ad festum „Natiuitatis Christi; et si glacies non fuerit, similiter vno semel ad festum „Natiuitatis Christi per totum lacum in nauibus cum sagena predicta „alias *nyewoth* potest et debet piscari. Item arbitrati sunt, quod post-„quam ipse dominus archiepiscopus traxerit dictam sagenam magnam et „compleuerit piscaturam per totum lacum, ut prescriptum est, semel tamen, „licitum erit ipsi domino Mathie et suis successoribus dictam sagenam „magnam trahere in glaciebus et eciam solutis glaciebus usque ad medium „Quadragesime in lacu *Zadowo* predicto tociens, quociens sibi placuerit; „solutis autem glaciebus licitum erit vtrique parti, tam ipsi domino Mathie „in primo anno, qui erit domini archiepiscopi, quam eciam ipsi domino „archiepiscopo in secundo anno, qui erit predicti domini Mathie, cum „omnibus rethibus et instrumentis piscaturam tam pro parte domini archi-„episcopi, quam eciam pro parte domini Mathie predictorum et successo-„rum eorum liberam piscarj: excepta tamen tantummodo magna sagena „alias *nyewoth*. Ita tamen, quod eandem piscaturam in primis glaciebus, „alias *na pyrzwey krze*, partes prefate faciant annis alternatis, ut anno „presenti dominus archiepiscopus, alio anno dominus Mathias, tercio domi-„nus archiepiscopus, quarto ipse dominus Mathias, et sic continuando „temporibus perpetuis. Item licitum erit vtrique parti, ad quamcumque „partem littoris voluerit, trahere sagenam et alia recia suprascripta, tam ad „littus domini archiepiscopi, quam ad littus domini Mathie predictorum, et „in piscaturis huiusmodi vna pars tantum, quantum et alia in numero „habeant ad piscandum de rethibus. Habebuntque kmethones vtriusque „partis tam de *Zadowo*, quam de *Wansosche* liberam cum rethibus paruis „in eodem lacu *Zadowo* piscandi facultatem, et licebit eis eciam in eodem „equos, pecora et pecudes adaquare, canapum, linum medidare siue humi-„canare alias *moczycz* et alia facere eciam, que circa alios lacus facere „solent homines, sicut abluere etc. Item arbitrati sunt, quod campi et „prata usque ad lacum dictum *Zadowo*, siue in plano, et ad aliud lacum „dictum *Wansosche jezoro* usque ad mundam aquam debeat esse domini „archiepiscopi et suorum successorum temporibus perpetuis. Et si dictus „lacus *Zadowo* inundauerit aut excreuerit, licitum erit vtrique parti in „excrescencijs et invndacionibus lacus eiusdem libere piscari. Ista autem „prata et campi tempore invndacionis lacus *Czysthe* erit domini Mathie „prefati; dum autem exicati fuerint et aqua decreuerit, ad dominum archi-„episcopum reuertetur. Item arbitrati sunt, quod terra et prata ex oppo-„sito lacus domini Mathie, qui dicitur *Czisthe*, debent esse domini archiepi-„scopi et suorum successorum temporibus perpetuis; exeundo autem de „lacu *Czisthe* usque ad flumen dictum *Struga* et ad pontem alias *Byala-„gacz* terra erit domini archiepiscopi et suorum successorum temporibus „perpetuis usque ad alium lacum domini Mathie predicti, qui dicitur „*Skrzinka;* alius autem, qui dicitur wlgariter *Struga* vel *Samycza*, et flu-„men erit dicti domini Mathie."

Post quarum quidem copiarum concordie presentacionem et exhibicionem magnificus et strennuus dominus Petrus castellanus Kalisiensis, heres in *Zirniky*, Petrus heres in *Strzelcze*, iudices per partes predictas electi et viue vocis oraculo assumpti et approbati, vna cum dominis Iohanne Skerka, Boguphalo de *Zalesche* superius descriptis pecierunt attente et postularunt, ut literas concordias(s) libro terrestri inscribi mandaremus, debite primo auscultatas, ipsasque ratificare et confirmare dignaremur. Nos vero dictorum dominorum audita relacione et postulacione, sentenciauimus et adiudicauimus dictam concordiam in suo robore permansuram, mandauimus, ut dicte partes dictam concordiam teneant et inviolabiliter obseruent temporibus perpetuis et in ewm ac ipsi concordie amplius et de cetero dicte partes non contraueniant, quomodo et super hoc adiudicatum soluerunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 431), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś brak.

[1]) *Wąszosz małe* prawdopodobnie niegdy w woj. kaliskiem pow. konińskim.

655. 1440. die 11. mensis Martii, in *Żnin*.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis Ioannem de *Brzostkowo* cantorem Gnesnensem, vicarium suum in spiritualibus instituit.

R. Mianowanie to następuje w skutek zaszłej śmierci poprzedniego wikaryusza Stanisława z *Uścia*. Nowo mianowanemu wikaryuszowi oddaje arcybiskup nadto sprawy o lichwę i o testamenta. In *Znena*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1440.

656. 1440. die 14. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus III. rex Poloniae consulibus civitatis Posnaniensis utendi cera rubra dat potestatem.

R. Wladislaus rex Polonie etc. daje przywilej rajcom miasta Poznania pieczętowania przywileji i listów woskiem czerwonym, tak, jak go używają miasta większe i stołeczne królestwa, ale tylko tak długo, dopuki się to będzie woli królewskiej podobało. Cracouie sabbato ante dominicam Letare. Relacio magnifici Petri Woda de Szczekoczini regni Polonie vicecancellarii.

Oryginał pargaminowy przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 41), opatrzony jest małą pieczęcią królewską.

657. 1440. die 21. mensis Martii, in *Lobnaw.*

Consules civitatis *Lobnaw* testantur, Annam Promtczyne cum filiabus suis Barbara et Agnete, iudicium in *Lubrza* Ioanni abbati Paradisiensi XL marcis vendidisse.

R. Matthias Phiszbach Richter, Hanczko Popow Burgermeister, Hantsche Witthy, Hans Kunczel, Nickil Zant, Kube Vron, Nickil Topphir und Hans Gotschalczk, gesworene Ratmanne und Schepphin der Stad *Lobnaw* poświadczają, że stanąwszy przed ich zagąjonym sądem Anna etwen dy Promtczyne ze swemi dwiema córkami, Barbarą ze swem dzieckiem i Agnieszką, Anna wraz z Agnieszką uzyskawszy na opiekuna Baltazara Sczenitcza, pana na *Staropolu*, a Barbara za siebie i swe dziecko na opiekuna męża swego Hansa Schonechina i Nickila Schonechina, pana na *Topphir*, sprzedały wspólnie swe sądownictwo w *Lubrzy* wraz z dworem, polami, łąkami i t. d. Janowi opatowi paradyskiemu za 40 grzywien dobrych praskich groszy. Z tych opat zapłaciwszy 18 grzywien, wydał na resztę pismo, które zostało uznane za dostateczne. Am s. Benedicten Tage des heil. Apostels.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 37). Pieczęć oderwana.

658. 1440. die 22. mensis Martii.

Wladislaus III. rex Poloniae officialibus mandat, ut monasterium Lubinense circa libertates eius conservent.

R. Wladislaus III. rex Polonie electus etc. rozkazuje wszystkim urzędom, aby klasztor lubiński[1]) pozostawiali przy wszystkich wolnościach, które tenże swemi przywilejami był wykazał. Mianowicie mają ludzie z dóbr klasztornych zboża, które królowi dawają, tylko do Kościana odwozić, zaś do Poznania tylko wtenczas, jeśli król to wyraźnie rozkaże. In Cracouia die dominica Iudica. Relacio Petri Woda de *Sczekoczyn*, regni Polonie vicecancellarij.

Przywilej powyższy potwierdzony został przez Władysława IV w Warszawie d. 1 marca 1633.

Oryginał pargaminowy w archiwum państwowem w Poznaniu (Lubin 90).

[1]) *Lubin* wieś paraf. w pow. kościańskim.

659. 1440. die 22. mensis Martii, Cracoviae.

Proxime praecedentis privilegii aliud argumentum.

R. Wladislaus rex Polonie, electus rex Hungarie etc. pisze do wszystkich władz i urzędów, że ponieważ go opat lubiński przedłożeniem dawnych dokumentów przekonał o licznych przywilejach swego klasztoru, aby zatem przywileji tych zawsze i wszędzie przestrzegali. Zboże, które klasztór jest obowiązany dla króla odstawić, ma odwozić tylko do *Kościana*, a jedynie na wyraźny rozkaz króla do Poznania, gdy tego będzie potrzeba. Tam, gdzie się opłaca *inscripcionales alias napysne*, nie ma być dla klasztoru podwyższone, tylko w zwyczajnej mierze od niego pobierane. Cracouie die dominico Iudica. Relacio magnifici Petri Woda de *Sczekoczini* regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 36). Pieczęć oderwana.

660. 1440. die 22. mensis Aprilis, (in *Kruszwicą*).

Andreas de *Liszkowice* Vincencio archiepiscopo Gnesnensi breve quoddam Eugenii papae communicat.

R. Andreas de *Liszkovicze* ecclesie collegiate s. Petri Crusviciensis, w piśmie swem do Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego transumuje breve papieża Eugeniusza, dane we Florencyi w dziewiątym roku pontyfikatu, w którem go tenże mianuje sędzią sprawy toczącej się pomiędzy kapitułą włocławską a Mikołajem Pyrzchałą plebanem inowrocławkim. Ten ostatni miał albowiem zapłacić kapitule 6 kóp groszy szerokich, a gdy się tego wzbraniał, został przez Stanisława Budkowego, archidyakona kruszwickiego, przez Władysława biskupa włocławskiego na sędziego tej sprawy wyznaczonego, obłożony klątwą, z której go Stanisław z Uścia, oficyał gnieźnieński w skutek apelacyi wspomnianego Mikołaja zwolnił. Czując się przez to kapituła włocławska pokrzywdzoną, apelowała do stolicy apostolskiej, a ta rozpatrzenie i osądzenie sprawy Andrzejowi z *Liszkowic* powierza. W skutek tego wydaje sędzia pomieniony *literas inhibitorias* w tej sprawie na wniosek Pawła ze *Sarnowy* kanonika włocławskiego, prokuratora kapituły i o tem arcybiskupowi donosi. In *Cruszvicza*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1440.

661. 1440. die 12. mensis Maii, Gnesnae.

Nunciorum regis Poloniae apocha de summa DCCCXIV marcarum.

Nos Setegius de *Syeczechowicze*, iudex terre Lanciciensis, Paulus de *Sborzana* et Nicolaus de *Zakrzewo* heredes, nuncij per serenissimum principem et dominum nostrum, dominum Wladislaum tercium regem Polonie, in regem Hungarie electum cum potestate desuper destinati, recognoscimus per presentes, quia viginti octo Hungaricales, tres vero Rinenses in auro florenos, sex marcas in latis Bohemicalibus numeri Polonicalis, in medijs vero grossis Polonicalibus triginta marcas eiusdem numeri, in ternarijs vero Polonicalibus quatuor marcas minus quatuor grossis dicti numeri, in solidis autem Pruthenicalibus octo marcas minus septem grossis eiusdem numeri Polonicalis, et in paruis denarijs Polonicalibus, communibus, non electis, prout tunc currebant, quando ponebantur, effectualiter numeratas octingentas quatuordecim marcas numeri sepedicti Polonicalis de pecunia pro Grecorum reduccione ob graciam indulgenciarum per sacrum Basiliense concilium proinde fidelibus concessarum contributa, composita et recollecta, de ecclesia Gneznensi nomine et mandato regijs pro necessitate regni recepimus, ad ipsum dominum regem deferenda et sue maiestati presentanda. In quorum testimonium sigilla nostra sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria quinta proxima ante festum Pentecostes, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Dokument pargaminowy, w skutek wilgoci znacznie zniszczony, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 428), opatrzony był niegdy trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś brak.

662. 1440. die 21. mensis Maii, (in *Łowicz*).

Ioannes episcopus Naturiensis, suffraganeus Vincentii archiepiscopi Gnesnensis testatur, sese Paulum filium Nicolai de *Czelany* ad gradum accolitatus promovisse.

R. Iohannes episcopus Naturiensis, suffraganeus Vincencij archiepiscopi Gneznensis oświadcza, że kiedy w *Łowiczu*, w kościele NPMaryi wyświęcał kleryków, wyniósł Pawła syna Mikołaja de *Czelany,* dyecezyi poznańskiej, ad gradum accolitatus, wpierw go wyegzaminowawszy i za zdolnego uznawszy. Sabbato in vigilia s. Trinitatis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta d. a. 1456.

663. 1440. die 8. mensis Iunii, Posnaniae.

Martinus braseator, civis Posnaniensis, capitulo cathedrali Posnaniensi V marcas soluturum sese obligat.

Nos Nicolaus de *Glambocecz* archidiaconus, necnon vicarius in spiritualibus et officialis Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo prouidus Martinus braseator, ciuis Poznaniensis, ad nostram veniens presenciam, sponte confessus est et recognouit per expressum, se debere quinque marcas in medijs grossis pecunie capitalis et teneri in eisdem venerabilibus dominis prelatis et canonicis siue capitulo Poznaniensi, quos se et suos successores siue possessores domus sue in acie in circulo in dextra parte transeundo versus castrum in Poznania super festum sancti Michaelis archangeli proxime venturum aut alias mediam marcam in medijs grossis annui census ab eisdem quinque marcis singulis annis super festum Natiuitatis Christi prefato capitulo Poznaniensi coram nobis et apud acta consistorij nostri obligauit sub censuris ecclesiasticis soluturum, in ipsum et ipsius successores siue possessores predictos, quociens in solucione dicti census defecerit siue negligens extiterit, tociens fulminandis, donec et quousque huiusmodi quinque marcas pecunie capitalis ipsi capitulo exposuerit, seque a dicta censu medie marce redemerit, ad quam redimendam habebit siue successores ipsius habebunt et vigore presencium habent omnimodam potestatem, censu tamen iuxta ratam temporis contracto, primitus persoluto. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas sigilli officialatus Poznaniensis perpetui appensione iussimus communiri. Actum et datum Poznanie anno Domini millesimo CCCC quadragesimo, die Mercurij, octaua mensis Iunij, hora tercia. Presentibus: honorabili domino Iohanne Rakuicz canonico Poznaniensi, Andrea de *Polanouicze* et Petro de *Pleschewo* notario nostro, in domo nostre habitacionis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest jedną pieczęcią z czerwonego wosku, wiszącą na pasku pargaminowym. Pieczęć ta podługowata, mocno zniszczona, wyobraża pod gotyckiem bogatem podniebiem osobę duchowną w siedzącej postawie. U podnóża jej była snać nisza, ale już wykruszona. Reszta napisu nieczytelna.

664. 1440. die 16. mensis Iunii, in *Srzem*.

Consules, scabini et communitas civitatis Sremensis ecclesiae hospitalis ad s. Spiritum in *Srzem* IX marcas annuas cenferunt.

R. Petrus alias Pyocha protoconsul, Georgius Valach, Iohannes Czechon, Petrus Vynski(?), Nicolaus vitricus, Simon Ponyeczsky, consules, Mathias

Kyella aduocatus, tunc temporis aduocacie presidens, Swanthoslaus Blaschco, Martinus Poros, Andreas Longus, Iacobus Vylczek, Iacobus Ceschowsky, Voytila carnifex, scabini, Albertus Pyassek, Lorek carnificum, Hannus et Gallus textorum, Stanislaus et Albertus Maschalek pistorum, Coth et Mathias Noga sutorum, Stanislaus Gaschka et Barthosius sartorum magistri artificum et iurati, necnon tota communitas ciuitatis *Srzem*,[1]) dają księdzu Piotrowi proboszczowi kościoła szpitala św. Ducha pod *Srzemem* wieczystą darowiznę 9 grzywien rocznego czynsu. In *Srzem* feria V in crastino s. Viti.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta episcopalia de a. 1479—1499.

[1]) *Srzem*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

665. 1440. die 23. mensis Iunii, in *Brzezie*.

Ioannes Lutko de *Brzezie* dotem ecclesiae parochialis in *Brzezie* facultatibus quibusdam auget.

R. Iohannes Luthko heres in *Brzesze*, cantor Lanciciensis et canonicus Gneznensis, potwierdza nadanie kościołowi parafialnemu w *Brzeziu*[1]) przez ojca swego ś. p. Luthka przy erekcyi tegoż przez niegdy Mikołaja arcybiskupa gnieźnieńskiego uczynione, mianowicie jednego wolnego łanu roli, który od sołtystwa odłączono, leżącego pomiędzy rolami Mikołaja Krawca a Marcina Małdrzyka [i tygodniowo po jednej miarze *(chorus)* mąki. Nadanie to pomnaża darowizną 4 ogrodów: z tych jeden wraz z łąką leży za stodołą plebańską, drugi obok plebanii od strony, gdzie stoji łaźnia a za nią bieży strumień, trzeci obok cmentarza, pomiędzy kościołem a strumieniem *Radovacz*, na którym stoji dom kościelnego; na tych ogrodach plebanowie mogą kopać *piscatoria alias rybniki*, sadzić sady i t. d. czwarty wreszcie ogród leży w pośrodku wsi naprzeciw łanu nadanego pierwotnie. Oprócz tego daje plebanom na wybudowanie większej plebanii miejsce leżące na prawo od wnijścia do wsi, od strony wsi *Carsko*, w zamian za dawne miejsce, zamiast zaś pobieranej dotąd tygodniowo miary mąki, daje im jeden łan wolny wraz z zasiewem zimowem i letniem, leżący pomiędzy rolami Macieja Ożywi i Piotra Wyanchowycz. In *Brzesze* in vigilia Natiuitatis b. Iohannis Baptiste. Testes: Petrus de *Pleschewo* plebanus in *Kxansz* et altarista Poznaniensis, Andreas Rems plebanus in *Gywno* et precentor, Paulus Trolla et Paulus Tomkonis de *Calis*, arcium baccalaurei, mansionarij in ecclesia Calissiensi, nobilesque Iohannes de *Kamyony mostek*, Caspar de *Oczwyeka* et Simon de *Curczewo* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1444, — transumowany przez Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego w r. 1440 feria VI infra octauas Visitacionis b. Marie, Gnezne in capitulo generali.

[1]) *Brzezie* wieś w pow. pleszewskim albo krobskim.

666. 1440. die 8. mensis Iulii, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis ratum facit privilegium a Ioanne Lutcone de *Brzezie*, cantore Lanciciensi, ecclesiae parochiali in *Brzezie* datum.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis transumuje i potwierdza nadanie kościołowi parafialnemu w *Brzeziu*, którego dokonał Jan Luthko z *Brzezia*, kantor łęczycki, w r. 1440 w wigilię narodzenia św. Jana Chrzciciela, z dodatkiem, że kościół ten był erygowany pod zawołaniem Rozdzielenia apostołów, niemniej, że jeden z danych mu przez Lutka ogrodów leży na prawo od drogi wiodącej z *Kalisza* do *Pleszewa*, naprzeciw drzwi kościelnych. Z swej strony dodaje arcybiskup do tej fundacyi oprócz mesznego, darowiznę dziesięcin arcybiskupich, za którą z łanu po 9 szkojców płacono. Gnezne in capitulo generali. Testes: Predwogius de *Grandi* prepositus, Iohannes de *Nyewesch* archidiaconus, Iohannes de *Brzostkowo* cantor, Andreas Myschca scolasticus, Iohannes Furman custos, Adam de *Bandlewo* decretorum doctor, Iaroslaus de *Cancolewo*, Iohannes Rudzicza, Nicolaus de *Glamboczecz*, Mathias Drya, Andreas Iaczkowsky, magister Sandko, Thomas de *Trampino* decretorum doctor, Nicolaus de *Nyewesch*, Laskarius, Iohannes de *Brzostkowo*, Iohannes Chwalonis de *Slawnik*, prelati et canonici Gneznenses.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1444.

667. 1440. die 8. mensis Iulii, Gnesnae.

Ioannes de *Brzostkowo* cantor Gnesnensis cum nepotibus suis novum altare ad s. Michaelem archangelum in ecclesia parochiali in *Brzostkowo* erigit atque dotat.

In nomine Domini amen. Cum sit felix comercium terrena in celestia et transitoria in eterna salubriter commutare, proinde nos Iohannes de *Brzostkowo* cantor vna cum Iohanne canonico ecclesie Gneznensis, Martino et Nicolao nepotibus, heredibus ibidem in *Brzostkowo*, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ex intimis nostrarum et progenitorum nostrorum salutem animarum aspirantes, et exinde in beatitudine eterna premia reportare cupientes, altare in ecclesia parochiali in *Brzostkowo* [1]) Poznaniensis diocesis, ad laudem omnipotentis Dei et ipsius matris intemerate virginis colendissime et tocius ierarcie celestis honorem, in titulum beatorum Michaelis archangeli, Iohannis baptiste, Iohannis ewangeliste et Dorothee virginis fundare volentes, in hereditate nostra *Nyechanowo* pro eodem altari et ipsius ministro, qui fuerit pro

tempore, in kmethonibus et incolis censualibus eandem hereditatem, et in parte eiusdem hereditatis *Nyechanowo*, in qua ecclesia inibidem erecta et locata existit, inhabitantibus, per vnum fertonem de quolibet kmethone usque ad summam trium marcarum de censibus ipsorum annuis dedimus, tribuimus ac tenore presencium damus, tribuimus et donamus ad tempora perpetuo duratura. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne, in domo nostre habitacionis, feria sexta infra octauas Visitacionis beate Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, (N. 429), opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś nie dostaje.

[1]) *Brzostkowo* wieś paraf. w pow. wrzesińskim.

668. 1440. die 11. mensis Iulii, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet erectionem et dotationem mansionariorum in ecclesia Calissiensi ad s. Mariam, a Mathia de *Koło* factam.

R. Vincencius archiepiscopus Gnesnensis transumuje dokumenta wydane w sprawie sprzedaży 31 grzywien monety polskiej rocznego czynszu na dobrach wójtostwa i miasta *Kalisza*, mianowicie na wsiach *Tyniec* i *Dobrzec*, kupionego za 465 grzywien przez Macieja z *Koła*, profesora św. teologii i licencyata w dekretach, kustosza szkalmirskiego i kanonika poznańskiego na wyderkaf, a to w celu ufundowania mansyonaryi przy kościele NPMaryi w *Kaliszu*. Arcybiskup potwierdza następnie samą fundacyę mansyonaryi, a oprócz głównego funduszu także inne, transumowanemi dokumentami objęte, mianowicie czynsz 10 grzywien, kupiony przez tegoż Macieja za 100 grzywien na wsiach *Rososzyce* i *Sieroszewice* szlachetnego Swyemy; czynsz 8 szkojców na połowie browaru Jakuba Koszyka mieszczanina kaliskiego; w końcu dwa podwórza. Wreszcie ustanawia tamże precentora i 5 mansyonaryuszy, którzy codzień mają msze i chóry o NPMaryi głośno w tymże kościele śpiewać, a w czasie nabożeństwa i procesyj *superpeliciati et dalmuciati* występować. Co żeby mogli tem łatwiej wykonywać, obiecuje im arcybiskup dać aż do 12 lat różne beneficya; po upływie zaś tego czasu mają arcybiskupi dalej o tem stanowić. Ciż mansyonarze mają w razie oddalenia się, do czego jednak potrzebują pozwolenia, stawiać na swem miejcu zdolnych zastępców; co zaś do dyscypliny, precentor ma podlegać archidyakonowi kaliskiemu a mansyonarze precentorowi; nabożeństwo zaś swoje mają odprawiać w chórze kościoła NPMaryi, dopuki osobna kaplica dla nich nie zostanie

zbudowana, mianowicie nabożeństwa ustanowione w skutek testamentów i legatów. Nabożeństwa takie tylko cicho odprawiać im będzie wolno. Wino potrzebne mają kupować wspólnie *vitrici* i wikaryusze; gdyby nie byli w stanie, mają dokładać mansyonarze. Prawo patronatu i prezenty precentora i mansyonarzy wraz z wspomnianym ołtarzem mają należeć do burmistrza i rady miasta *Kalisza*, którzy jednego ze starszych mansyonarzy mają na precentora, zaś wyświęconych księży na mansyonarzy arcybiskupowi prezentować. Gnezne in capitulo generali. Testes: Predvogius de *Grandi* prepositus, Iohannes de *Nyewesch* archidiaconus, Iohannes de *Krzeczkowo* cantor, Andreas Myska scolasticus, Iohannes Furman custos, Iohannes cancellarius, Mathias Drya, Nicolaus de *Glamboczecz* prelati et canonici Gneznenses.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1440.

Oryginał niniejszego dokumentu znajduje się w archiwum kollegiaty kaliskiej. Pieczęci już brak.

669. 1440. die 16. mensis Septembris, Posnaniae.

Creslaus de *Kurozwęki*, capitaneus Maioris Poloniae, ratam esse iubet commutationem bonorum a Wierzbanta de *Tuczępy* cum Vincentio Furman de *Mchy* factam.

R. Crzeslaus de *Curoszwanki* castellanus Wysliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza zamianę nieruchomości, dokonaną pomiędzy Wierzbiętą niegdy dziedzicem *Tuczęp*, a Wincentym Furmanem niegdy dziedzicem w *Mchach*. Wierzbięta daje trzecią część wójtostwa w *Obornikach*,[1]) którą był kupił od żony swej Anny, wraz z trzecią częścią wsi *Chowanowa*[2]) nad rzeką *Wełną* i łanami i ogrodnikami, którzy od dawna do tegoż wójtostwa należeli, mianowicie w *Chowanowie* królewskim 4 łany pola i 4 ogrodników, w *Uścikowie* 4 łany i ogrodników, w *Nowejwsi* 4 łany i 4 ogrodników, w *Bogdanowie* 4 łany i 4 ogrodników, w samych zaś *Obornikach* jatki rzeźnicze, sukiennicze, szewskie, piekarskie, łaźnię miejską i ogrodników zamieszkałych na przedmieściu i w *Starejwsi*. Za to dostaje od Wincentego trzecią część wsi *Jasienie*[3]) w powiecie poznańskim z dodatkiem 300 grzywien groszy szerokich. Poznanie feria sexta proxima post festum Exaltacionis s. Crucis. Testes: Sandivogius et Miroslaus de *Grzebyenicze*, Nyewstamp Coth de *Swyecothky*, Stanislaus olim Grzobyeniczsky, Derslaus Czeczirad de *Chwalcowo*, Martinus Iaroslawsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1443—1444.

Jest tensam dokument powtórzony dosłownie z wyjątkiem jednak, że osoba czyniąca zamianę jest Anna żona Wierzbięty, i że za swą część wójtostwa obornickiego wyżej opisaną bierze od Wincentego Furmana $^2/_3$ części Jasienia z dodatkiem 60 grzywien groszy szerokich.

[1]) *Oborniki*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

[2]) *Chowanów*, miejscowość dziś nieistniejąca.

[3]) *Jasienie*, miejscowość nieodgadniona.

670. 1440. die 18. mensis Septembris, Gnesnae.

Ioannes de *Brzostkowo* vicarius in spiritualibus et officialis generalis Gnesnensis privilegium quoddam a Kazimiro rege Poloniae archiepiscopo Gnesnensi anno 1352. datum, transcribit.

In nomine Domini amen. Nos Iohannes de *Brzostkòwo* cantor, reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Vincencij Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopi et primatis vicarius in spiritualibus et officialis generalis, cunctis, quibus expedit, notum facimus, presencium noticiam habituris, quomodo in nostra constituti presencia honorabiles viri, domini Martinus de *Golina* vicedecanus, Iohannes Guszdzalka, Iohannes Pschuth, Martinus Gurowsky, Mathias Coributh, Swanthoslaus, Andreas, Nicolaus scriba et Iohannes Rod vicarij perpetui in ecclesia Gneznensi, suorum et aliorum vicariorum nominibus exhibito quodam priuilegio pye memorie Kazimirj Dei gracia olim regis Polonie, in pergameno scripto, tenoris infrascripti, ne quo casu mouendo de loco ad locum et signanter ad faciendam fidem de contentis in eo dominis zupparijs in *Bochna* et in *Weliczka*, per longam loci distanciam et viarum pericula deperdi, corrumpi vel violari videretur, nobis humiliter supplicarunt, quomodo ipsum priuilegium transsumi, transcribi et in formam publicam redigi mandaremus cum interpositione auctoritatis nostre et decreti. Nos vero peticionem dictorum dominorum vicariorum iustam et iuri consonam attendentes, predictum priuilegium per notarium publicum et facti huiusmodi coram nobis scribam infrascriptum transsumi, transscribi et exemplari de verbo ad verbum fecimus, appositis auctoritate nostra pariter et decreto. Presentibus ibidem nobilibus et discretis: Petro de *Paczinowo*, Przeczslao de *Mlotkowo* notario publico, Nicolao cursore consistorij Gneznensis jurato et Iohanne Paulynsky testibus ad premissa rogatis. Cuiusquidem priuilegij tenor sequitur in hec verba:

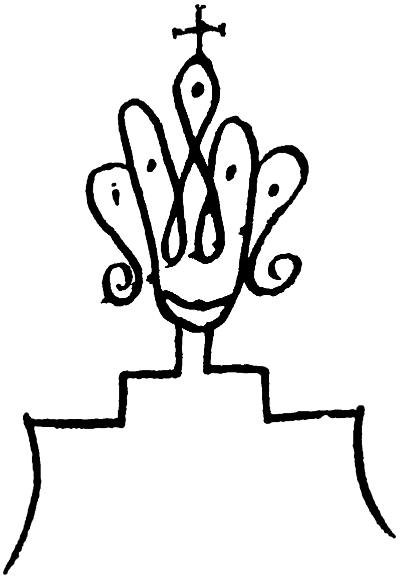
„In nomine Domini amen. Quoniam gesta principum racionabi„liter ordinata, conuenit firma et integra perpetuis temporibus permanere „et proinde debent literarum apicibus cum annotacione testium postero„rum noticie commendari, igitur nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie, „necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Pomoranie, „Russieque dominus et heres, notumfacimus vniuersis presentibus et futu„ris, ad quorum noticiam peruenerit scriptum presens, quod ingruente „nobis et regno nostro maximo necessitatis articulo, habita deliberacione „baronum nostrorum recepimus de thezauro Gneznensis ecclesie in cruci„bus, thabulis, calicibus et alijs ornamentis aureis atque perlis ad duo „milia marcarum argenti Polonici ponderis, que comminuta et conflata „pro comodo regni duximus conuertenda. Quia vero eadem pecunia ipsi „Gneznensi ecclesie per nos hactenus non extitit eciam in parte aliqua „persoluta, nos iugi meditacione, vrgente nos consciencia, reuoluimus in „armario cordis nostri, qualiter eandem Gneznensem ecclesiam in thezauro

„suo redderemus indempnem et nostram conscienciam saluaremus. Nunc „itaque vocatis ad presenciam nostram propter hoc specialiter venerabili „patre nostro, domino Bondzatha (s) Cracouiensi episcopo et suo capitulo „ac nobilibus viris Iohanne Sandomiriensi et Imramo Cracouiensi palatinis, „Wilczkone castellano Sandomiriensi, consulibus quoque ciuitatis nostre „Cracouiensis, habuimus cum ipsis ministerium consilij de premissis. „Quorum vsi consilio et nobiscum deliberacione prehabita diligenti, sani „mente et corpore, non per errorem, sed spontanea et libera voluntate „dedimus, damus et eciam assignamus presentibus perpetuo in recompen„sacionem debiti pretaxati dicte Gneznensi ecclesie et venerabili patri „nostro, domino Iaroslao nunc Gneznensi archiepiscopo et successoribus „suis archiepiscopis Gneznensibus centum marcas grossorum Pragensium, „quadraginta octo grossos pro marca qualibet computando, de zuppa „nostra in *Bochna* et in *Wyeliczka* [1]) recipere in parata pecunia annis sin„gulis per se uel procuratores suos, quos ad hoc duxerint deputandos: „quinquaginta marcas in festo beati Stanislai post Pascha, et alias quin„quaginta marcas in festo beati Michaelis archangeli, contradiccione uel „occasione qualibet non abstante: mandantes nostro et nostrorum succes„sorum nomine exnunc zuppario uel zupparijs nostris siue empticij fue„rint siue commissarijs, cuiuscumque condicionis existent, dictas zuppas „succedente tempore regentibus, quatenus eandem pecuniam centum mar„carum absque requisicione a nobis qualibet sancte Gneznensi ecclesie et „domino archiepiscopo uel suis procuratoribus ad hoc specialiter deputato „uel deputandis perpetuis temporibus, sicud est donatio perpetua, singulis „annis in terminis pretaxatis debeant dare, presentare et ex integro assi„gnare, ut ex hoc debitum per nos contractum compensetur et dominus „archiepiscopus cum clero suo pro remedio anime nostre et progenitorum „nostrorum orare sint amplius obligati. Ceterum si zupparius uel zupparij „empticij uel commissarij pretaxatam pecuniam centum marcarum, in „suprascriptis terminis propria temeritate non soluerint, submittimus eos „nostra libera voluntate ad soluendum eandem pecuniam per censuram „ecclesiasticam auctoritate domini archiepiscopi Gneznensis, qui pro tem„pore fuerit uel fuerint, compellendos. Non obstante, si ijdem zupparij in „Cracouiensi diocesi existerent, cum memoratus episcopus ad peticionem „nostram excommunicandi, suspendendi et alias censura ecclesiastica com„pellendi, prout archiepiscopo commodius videbitur expedire, de consensu „sui capituli liberam dederit potestatem. Nos vero Bodzanta episcopus „memoratus de consensu fratrum nostrorum capituli Cracouiensis ecclesie „prefato venerabili fratri nostro, domino Iaroslao Gneznensi archiepiscopo „eiusque successoribus dedimus et donamus omnimodam auctoritatem „. . . . . . excommunicandi, suspendendi et alias per censuram ecclesiasti„cam compellendi dictos zupparios, siue empticij fuerint siue commissarij, „cuiuscumque condicionis, ad soluendum pretaxatam pecuniam centum „marcarum in terminis prenotatis. Preterea, ut predicta nostra donacio „in ecclesia Gneznensi oracionibus et vigilijs in remedium nostre ac pro-

„genitorum necnon successorum nostrorum salutis vberius perpetue memo-„rie commendetur, sic cum eodem domino archiepiscopo et capitulo suo „Gneznensis ecclesie predicte concordauimus, pactauimus et preordinauimus „expresse, quod diebus sabbatis missa de beata Virgine et quarta feria „vigilie Nouem leccionum et ferijs quintis missa defunctorum oracione in „quibuslibet horis pro salute nostra et successorum nostrorum imposita „speciali, idipsum dicto domino archiepiscopo et suo capitulo sponte et „gratuite acceptantibus, singulis septimanis perpetuis temporibus voce „celebrentur. Vt autem hec nostra ordinacio et satisfaccio robur obtineat „perpetue firmitatis, presentes scribi et sub nostri maioris ac fidelium „nostrorum suprascriptorum sigillorum appensione mandauimus commu-„nirj. Actum Cracouie feria quinta post diem beatorum Viti et Modesti „martirum, anno Domini millesimo tricentesimo quinquagesimo secundo. „Presentibus hijs testibus: Sbigneo Cracouiensi, Ottone Polonie cancella-„rijs, Iohanne Woyniciensi, Setegio Rosperiensi castellanis, Petro tribuno, „Andrea subcamerario Cracouiensibus et Zawissio herede de ***Kowale***, „et alijs multis fidedignis. Datum per manus domini Sbignei cancellarij „nostri prenotati".

Cuiquidem priuilegio septem sigilla appendebant: primum dicti bone memorie regis Kazimirj, rotunde figure, de cera communi, cum filis sericeis rubei coloris. In cuius quidem sigilli medio quedam ymago coronata insidens sedili ac tenens manu dextra sceptrum, sinistra vero pomum cruce pomo supraposita, a cuius ymaginis tergo due ymagines angelice, vna ad partem sinistram, extendentes manibus quasi quandam cathenam. Sub cuius ymaginis coronate pedibus quedam due ymagines sub figuris quasi leonis et aquile, tergo ad inuicem verse et vna corona coronate apparebant. In circumferencia vero, cruce preposita, hec dicciones: „Kazimirus Dei gracia rex Polonie, Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyawie, Pomeranie" legebantur. Secundum vero sigillum oblonge figure de communi ab extra, intus autem de rubea cera appendebat in filis sericis viridis coloris et in medio sedebat quedam ymago pontificalibus induta, habens manum dextram erectam ad benedicendum, in sinistra tenens baculum pastoralem, et sub pedibus in clipeo rosam habens. Per circuitum vero sigilli puncto preposito legebantur hec dicciones: „Sigillum Bodzanthe Dei gracia episcopi Cracouiensis". Item tercium sigillum oblonge figure de cera in toto communi appendebat in filis rubeis sericeis, habens in medio figuram quasi cuiusdam ecclesie cum turri eminenti, supra cuius ecclesie cacumen videbatur vexillum erectum, habens in cacumine crucem et stellam supra crucem et per circuitum sic legebatur: „Sigillum Cracouiensis ecclesie sancti Wenceslai;" a tergo vero eiusdem sigilli impressum apparebat aliud sigillum rotunde figure, habens in medio medietatem supremam ymaginis pontificalibus indute, habentis manum dextram ad benedicendum erectam, et in sinistra manu tenentis baculum pastoralem; circulariter autem cruce preposita hec litere sculpte apparebant: „Seruo, verifico, roboro, notifico." Ceterum quartum sigillum in ordine rotunde

figure de cera in toto communi appendebat in filis sericeis blauei coloris, in cuius medio clipeus sub galea, habens in se sculptam quandam auem cum ala erecta et galee similis auis insedebat; littere vero per circuitum pre vetustate ad legendum non apparebant. Quintum sigillum rotunde figure de cera communi in filis sericeis rubei coloris appendebat, habens in medio clipeum cum ascia sibi insculpta; in cuius sigilli vna parte circumferencie hec dictiones: „Sigillum domini Ymram“ ad legendum apparebant, et residuum diccionum legi non poterant pre cere vetustatem. Sextum sigillum rotunde figure de cera communi in toto, in filis blauei coloris appendebat. In cuius medio duo quedam cornua apparebant, et per circuitum hec littere legebantur, cruce preposita: „Sigillum Wilczkonis de Byrkowo“. Septimum vero et vltimum rotunde figure de cera communi similiter in filis sericeis blauei coloris appendebat, et in eiusdem sigilli medio sculpta videbatur quedam ymago dyademata, tenens in manu dextra hastam vexillatam, in sinistra vero scutum cum gladio, et a dextris aquilam a sinistris vero quandam coronam habens; in circumferencia vero hec dicciones: „Sigillum minus ciuitatis Cracouiensis“ legebantur. In quorum omnium fidem et testimonium presentes literas siue presens transumptum publici instrumenti vicariatus nostri sigilli appensione iussimus communirj. Actum et datum Gnezne decimaoctaua die mensis Septembris, in domo habitacionis nostre, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo, indiccione tercia, hora vesperorum uel quasi, presentibus testibus, quibus supra, ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Iohannes Adalberti de Nowa *Sandecz*, clericus Cracouiensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, huiusmodi negocij coram venerabili viro domino Iohanne de *Brzostkowo* cantore vicarioque in spiritualibus et officiali generali Gneznensi scriba, quia predictis priuilegij presentacioni ipsiusque in publici instrumenti peticioni transumptum ac eius transsumpcioni etc.

Przywilej pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 430), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

[1]) *Bochnia* miasto niegdy obwodowe, dziś powiatowe w Galicyi zachodniej. *Wieliczka* miasto powiatowe w Galicyi zachodniej.

671. 1440. die 14. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis censum annuum altaris cuiusdam in ecclesia parochiali Srzemensi moderat.

In nomine Domini amen. Andreas Dei gracia episcopus Poznaniensis, ad futuram rei memoriam. Notum facimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod fundato de nouo altare ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et sub vocabulo beatorum Mathie et Iohannis apostolorum, Herasmi episcopi et Katherine virginis et martiris in ecclesia parochiali opidi *Srzem*,[1]) nostre diocesis Poznaniensis, per dilectos nobis in Christo proconsulem et consules memorati opidi *Srzem*, verus et legitimus executor testamenti bone memorie Mathie Grika, condam ibidem in *Srzem* opidani et Katherine ipsius legittime conthoralis pya ipsorum . . . . vota et vltimas voluntates legaliter exequentes et per reuerendum patrem felicis recordacionis dominum Andream Laskarij tunc episcopum Poznaniensem predecessorem nostrum erecto et confirmato super decem marcis latorum grossorum monete Pragensis et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, census annui in et super hereditate tota et villa *Mchy*[2]) per dictos proconsulem et consules pro centum quinquaginta monete et numeri prescriptorum empti et comparati. Quamquidem pecuniarum capitalium videlicet centum quinquaginta ac census decem marcarum duas partes sumptibus venerabilis domini Iohannis Furman custodis Gneznensis et canonici nostri Poznaniensis ecclesiarum, et Vincencij Furman, fratris sui germani, aduocati in *Oborniky*,[3]) quas ibidem in *Mchy* habuerunt, in totam aduocaciam in *Oborniky* predictam, ac villas ad eandem spectantes, de voluntate et consensu specialibus dictorum proconsulis et consulum dicti oppidi *Srzem* necnon discreti Iacobi Masrzosek altariste altaris antedicti et ad peticionem prefati domini Vincencij Furman transponimus et transportamus in centum marcas capitalis pecunie, census vero sex marcarum cum sedecim scotis monete et numeri prescriptarum, ita tamen, quod idem Vincencius aduocatus et sui successores eundem censum sex marcarum cum sedecim scotis singulis annis dicto domino Iacobo altariste et suis successoribus proprijs sumptibus et expensis ad festum beate Katherine in *Srzem* deponere . . . . sub censuris ecclesiasticis, quibus se et suos successores . . . . dum et quando nominatus Vincencius aut sui successores dictas sex marcas cum sedecim scotis census annui redimere voluerit, extunc repositis [predictis] centum marcis monete et numeri prescriptorum capitalis pecunie in pretorio Poznaniensi, a solucione dicti census erit liber et solutus, hijs tamen condicionibus inter . . . . . si dictam aduocaciam, quod absit, per voraginem ignis aut insultus inimicorum, bella, expedicionem siue alia quecumque turbacionum genera usque ad remansionem dumtaxat [sex marcarum cum] sedecim scotis desertari contigerit, nichilominus sex marcis cum sedecim scotis, que remanerent uel ad minus,

videlicet ad vnam marcam in eadem aduocacia . . . . et restantis sepefati altaris sine . . . cusacione et strepitu vtriusque iuris solui debet. Hoc eciam expresso, quod si dictam aduocaciam, quod absit, in *Oborniky* ex toto destruere et in nichilum redigere contigerit, extunc minister dicti altaris carere debebit annuo censu antedicto, quousque eadem aduocacia in . . . . pristino successiue restauretur, post cuius restauracionem minister seu altarista prenominati altaris prius et ante omnia ecciam quam heres legitimus dictum censum al . . . . sione proculmota; et si dictus minister altaris supradicti propter gwerras aut expediciones imminentes racione dicti census annui in . . . . perdicionem eandem expedire deberet, cogeretur, extunc . . . . Vincencius dicte aduocacie heres aut sui successores pro dicto altari . . . . tenebuntur. Si vero in tali expedicione idem minister aliqua dampna perciperet, non ipsius, sed dicti Vincencij heredis erit aut eius [successorum . . . . omnibus] et singulis condicionibus in literis ereccionis prefati domini Andree Laskary contentis. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras transposicionis literas scribi nostrique apposicione sigilli iussimus communiri. Ego vero dominus Vincencius Furman ad maiorem . . . . sigillum meum caracteribus mei vocabuli ac nomine in eo impressis, presentibus iussi subappendi. Actum et datum Poznanie feria secunda(?) post festum sancti Martini episcopi et confessoris, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. Presentibus ibidem honorabilibus ac strenuis . . . . . dominis Iohanne de *Thwardowo* et Nicolao de *Szobotha* canonicis nostre ecclesie Poznaniensis, Przeczslao de *Cruswya* . . . castellano . . . . Maioris Polonie generali, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony i w wielu miejscach niemożebny do odczytania, przechowany w zbiorach Towarzystwa przyjaciół nauk poznańskiego. Pieczęci obu, jakiemi był opatrzony, brak.

[1]) *Srzem*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
[2]) *Mchy*, wieś paraf. w pow. szremskim.
[3]) *Oborniki*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

672. 1440. die 14. mensis Novembris, Posnaniae.

Creslaus de *Kurozwęki* capitaneus Maioris Poloniae, ratam esse iubet commutationem mediae villae *Chwalim* villis *Gudzino* et *Gola* a Sandivogio de *Trzebaw* cum Hermanno abbate de *Obra* factam.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Creslaus de *Curozwank* castellanus Visliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit

presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostram aliorumque terre nobilium veniens presenciam generosus ac nobilis Sandiuogius, heres in *Trzebaw*, non compulsus, non coactus, neque alio errore deuio seductus, quinimo sanus mente et corpore existens, vsus suorum consilio amicorum et matura deliberacione prehabita diligenti, totalem medietatem hereditatis dicte *Chwalim*,[1]) in districtu Costensi sitam, cum omni iure, dominio et proprietate, prout solus tenuit, habuit et iure hereditario possidebat, cum omnibus agris, campis, pratis, pascuis, graminibus, syluis, borris, gaijs, nemoribus, indaginibus, rubetis, quercetis, densetis, pinetis, mellificijs, montibus, collibus, vallibus, scenis, paludibus, lacubus, piscinis, piscaturis, fluuijs, fluminibus, ripis, torrentibus, aquis et earum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, et generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, dacionibus, donacionibus, venacionibus, aucupacionibus, honoribus, laboribus, curijs, domibus, areis, hortis, pomarijs, allodijs, attinencijs et aduencionibus vniuersis, quocumque alio nomine seu vocabulo censeantur speciali, ita longe lateque, prout dicta medietas hereditatis est distincta circumferencialiter et limitata, nichil iuris, dominij siue proprietatis sibi et suis successoribus legittimis penitus in ea reseruando, pro integris duabus hereditatibus, dictis *Gudzino* et *Gola*,[2]) in districtu Costensi sitis et pro superaddicione centum et quinquaginta marcarum mediorum grossorum monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, venerabili ac religioso domino Hermanno abbati et toto conuentui fratrum monasterij de *Obra* et ipsorum legitimis successoribus racione vere vicissitudinarie et perpetue commutacionis, hereditatem pro hereditate commutando, in perpetuum donauit et commutauit et coram nobis rite et racionabiliter resignauit, per ipsos tenendam, habendam, vtifruendam, possidendam, commutandam, alienandam, obligandam, vendendam, et ad vsus beneplacitos, prout ipsis et suis successoribus melius et vtilius videbitur expedire, conuertendam. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa (testimonio) litterarum. Actum et datum Posnanie feria secunda proxima post festum s. Martini confessoris sub anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. Presentibus ibidem generosis ac nobilibus: Abraham de *Kemblow*, Nicolao Rudcki notario terrestri, Nicolao Dauide, Dobrogostio de *Iessora*, Nicolao Komorowski et Iohanne Podleski, testibus circa premissa.

Liber privilegiorum monasterij de Obra z r. 1620, str. 62.

[1]) *Chwalim*, wieś w pow. babimojskim, par. *Kargowa*.
[2]) *Gudzino* i *Goła* miejscowości nieodgadnione.

673. 1440. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis commutationem quorumdam bonorum a Vincentio plebano de *Wielka Łąka*, cum Predpelcone herede de *Pośrednie Łąki* factam, ratam esse iubet.

R. Andreas episcopus Poznaniensis potwierdza zamianę, jaką uczynił Wincenty pleban z *Wielkiej Łąki* z Przedpełkiem dziedzicem w *Pośrednich Łąkach*. Ksiądz Wincenty daje dziedzicowi folwark należący do kościoła, zwany *Poszwyanthne,* leżący obok wsi *Pląskowo*, a bierze w zamian trzy kwarty roli i łąkę zwaną *Sostrowle suche* w parafii *Łące;* czyni to zaś za zezwoleniem swych kolatorów, Jana i Mikołaja, i pod warunkiem, że proboszczowie i nadal pobierać będą z *Poświętnego* dziesięciny snopowe. Gdyby jednak Przedpełk miał z czasem na tym folwarku osadzić kmieci, wtenczas każdy z nich ma rocznie zamiast dziesięciny dawać proboszczowi 8 groszy wraz z mesznem. Proboszcz może również osadzić na swych trzech kwartach jednego zagrodnika; Przedpełk zaś ma i nadal, jakto dotąd czynił, wypłacać Mikołajowi Lanthman, kanonikowi poznańskiemu, 9 grzywien rocznie. Poznanie in capitulo generali, feria IV. infra octauas s. Martini. Testes: Mathias Dria, Nicolaus de *Glamboczech*, archidiaconus, Nicolaus cantor, Iohannes de *Drzewycza* Warschouiensis, Iacobus Przusinowsky Srzemensis archidiaconi.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1494.

674. S. a. d. m. et l.

Iacobi canonici Posnaniensis et rectoris ecclesiae parochialis in *Konin* contra consules civitatis *Konin* querela.

R. Iacobus canonicus Poznaniensis et rector ecclesie parochialis in *Conyn*, oskarża przed Janem z Brzostkowa kantorem i oficyałem gnieźnieńskim radnych miasta *Konina.*[1]) Gdy bowiem w roku bieżącym po śmierci ostatniego rektora szkoły, innego kleryka na to miejsce w celu pouczania innych kleryków był ustanowił, do czego prawo proboszczom wedle prawa powszedniego służyło, wtenczas Maciej burmistrz, ławnicy i cechy rzemieślnicze miasta wysłali do niego, właśnie gdy nabożeństwo odprawiał, dwóch szlachty, którzy go zapytali, dla czego bez zezwolenia miasta ustanowił nowego nauczyciela szkoły. Gdy im ksiądz Iakub odpowiedział, że podczas mszy św. mówić z nimi nie może, mieszczanie kazali woźnemu i sługom miejskim po wszystkich domach ogłosić, że odtąd mieszkańcom nie wolno dawać jałmużny ani jadła żadnemu księdzu, wikaremu lub wędrownemu żebrzącemu klerykowi, tak, jak to dotąd był zwyczaj; w skutek czego, gdy ci miasto opuścili, znaczny w służbie bożej

powstał ubytek i tem większa szkoda, gdy i rektor ustanowiony, ze szkoły wypędzony, z miasta się oddalił. Prosi zatem wspomniany proboszcz, aby oficyał burmistrza i radę miasta *Konina* ogłosił za popadłych w klątwę.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1441.

[1]) *Konin* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

675. 1441. die 1. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis fraternitatem quandam personarum ecclesiasticarum et saecularium ratam esse iubet.

R. Andreas episcopus Poznaniensis potwierdza bractwo osób duchownych i świeckich, które nabożeństwo swoje u ołtarza NPMaryi w chórze kościoła parafialnego ś. Maryi Magdaleny w Poznaniu odprawia; wszystkim zaś wyspowiadanym i skruszonym, którzyby na te nabożeństwa w soboty i inne dnie się odprawiające uczęszczali i przy mszy św. jedno Ojcze nasz i Zdrowaś Marya odmówili, lub którzyby jakie ofiary na ten ołtarz składali i do pomienionego bractwa przystąpić mieli, udziela 40 dni odpustu.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania Nr. 43. Pieczęci brak, pozostał po niej tylko sznurek jedwabny.

676. 1441. die 10. mensis Martii, in *Kumon*.

Wladislaus III. rex Poloniae officialibus mandat, ut archiepiscopo Gnesnensi in causis limitationum actionem principalem adiudicent.

Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. vniuersis et singulis pallatinis, castellanis, capitaneis, subcamerarijs, iudicibus, subiudicibus, camerarijs ceterisque officialibus regni nostrj Polonie pro limitacionibus granicierum et earum occassione vbilibet in prefato regno Polonie iudicijs presidentibus, fidelibus nostris dilectis, salutem et graciam. Quoniam ex disposicione predecessorum nostrorum, Polonie regum et consuetudine a diu obseruata, in qualibet limitacione bonorum quorumlibet mense archiepiscopalis et capitulj Gneznensis cum cuiuslibet et cuiuscumque nobilium ac aliarum quarumlibet personarum regni prefati Polonie bonis et hereditatibus quibuscumque, quilibet archiepiscopus Gneznensis pro tempore existens cum suo capitulo actionem principalem, wlgariter *podwodowsthwo* affirmantur habere et dicuntur, prout et reuerendissimus in Christo pater, dominus Vincencius eiusdem ecclesie Gneznensis archiepi-

ścopus et primas, ut sibi huiusmodj disposicionem et consuetudinem seruarj mandaremus, nos diligenter hortarj disposuit atque peti: eapropter vestris fidelitatibus et vestrum cuilibet commitimus et mandamus habere volentes, quatenus iuxta prefatam disposicionem et consuetudinem domino archiepiscopo et primati prelibato et eidem suo capitulo tociens, quociens fuerit et occurrerit limitacio huiusmodj bonorum suorum cum bonis aliarum quarumcumque personarum, actionem principalem alias *powodowstwo* prebere et adiudicare debeatis et aliud non facturj pro gracia nostra, de iusticia tamen vtrique parti facienda prouidentes. Datum in loco campestrj exercituum nostrorum ante castrum *Kumon*, feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesime quadragesimo primo.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477 fol. 14 v.

677. 1441. die 11. mensis Martii, in castro *Kyermenth.*

Wladislaus III. rex Poloniae Creslao de *Kurozwęki* castellano Visliciensi et capitaneo Maioris Poloniae notificat querelam vicariorum ecclesiae Gnesnensis ad s. Georgium de brazeatorio quodam.

R. Wladislaus Hungarie, Polonie etc. rex, pisze do Krzesława z *Kurozwęk* kasztelana wiślickiego a wielkopolskiego starosty, że się na niego wikaryusze u św. Jerzego na zamku gnieźnieńskim uskarzają, że im nie daje użytku z browaru, który im był ś. p. ojciec królewski darował; rozkazuje mu zatem, ażeby aż do przybycia króla do Gniezna zupełnie się do nadania ojca jego stósował. In campo sub castro *Kyermenth,* sabbato ante dominicam Reminiscere. Ad relacionem venerabilis Silvestri prepositi Scarbimiriensis.

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis acta a. 1444.

678. 1441. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis ecclesiam parochialem et capellam mansionariorum in *Goslawice* facultatibus quibusdam dotat.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis, obdarza kościół parafialny wraz z kaplicą mansyonarską w *Gosławicach,*[1]) które ś. p. Laskary biskup poznański wraz z Janem z *Lichenia* wojewodą brzeskim byli wystawili, dziesięcinami snopowemi należącemi do stołu arcybiskupiego po pługach kmiecych we wsiach *Romino Wielkie* i *Małe*, *Zorzewo.* Testes:

Predwogius de *Grandi* prepositus, Iohannes de *Czechel* decanus, Iohannes de *Niewiesch* archidiaconus, Iohannes de *Brzostkowo* cantor, Andreas scolasticus, Iohannes Furman custos, Iohannes cancellarius, Adam de *Bantkowo* decretorum doctor, Iohannes de *Rudzica*, Iaroslaus de *Konkolewo*, Nicolaus de *Glabocz*, Mathias Dria, Stanislaus de *Lutowne* (?), Laskarius de *Lichin*, Lutko de *Brzezie*, prelati et canonici ecclesie Gneznensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1647.

[1]) *Gosławice* wieś paraf. w pow, konińskim.

679. 1441. die 25. mensis Aprilis, in *Szczyrzyc*.

Nicolaus abbas monasterii Sciriciensis magistrum Iacobum de Paradiso, s. theologiae professorem, procuratorem suum instituit.

Nos Frater Nicolaus abbas monasterij in *Czirzicz*, ordinis Cisterciensis, Cracouiensis dyocesis, publice recognoscimus per presentes, quia venerabilem et religiosum virum magistrum Iacobum de Paradyso, sacre theologie professorem, constituimus et ordinauimus in nostrum verum et legitimum procuratorem et nuncium specialem ad comparendum pro nobis in sacro synodo prouinciali . . . . . ad festum sancti Stanislai in mense Maij in *Lanczicia* celebrando: dantes et concedentes eidem plenam et omnimodam potestatem ad excusandum nos de personali comparicione in dicta synodo, allegandi et proponendi . . . . legittima impedimenta, cur et quare in dicta synodo comparere non valeremus, et iuramenta pro nobis [prestandi], dictas causas et impedimenta esse veras atque vera, et alia omnia et singula agendi et faciendi, que nos ipsi facere possemus, si dicte synodi personaliter interessemus; omniaque et singula grata et rata atque firma habituri, quodcumque in dicta synodo fuerit constitutum atque ordinatum. Datum et actum in monasterio nostro supradicto, anno Domini millesimo quadringetesimo quadragesimo primo, ipso die sancti Marci ewangeliste, sigillo nostro presentibus subappenso.

Dokument pargaminowy, znacznie zbutwiały i zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 432), opatrzony jest podługowatą pieczęcią ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, prawie zupełnie zniszczoną.

680. 1441. die 27. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis ecclesiae metropolitanae Gnesnensi decimas de oppido *Pleszew* vini et luminum comparandorum gratia confert.

In nomine Domini amen. Nos Vincencius Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam,

In specula preeminencie pastoralis, licet inmeriti, diuina disponente clemencia constituti, etsi singulas nostre diocesis ecclesias propter decorem domus Domini, cuius zelo iugiter inflamamur et consueta nobis pyetate oculo consideracionis nostre regere et prospicere obligatores nos esse fatemur, ut in eis ad cultum diuinum et ministeria sacra nichil deficiat, illi tamen ecclesie, ad quam specialiter vocauit nos disposicio saluatoris, vigilancius intendere cogimur ex debito, ut ipsa pre ceteris in hijs, que ad cultum diuinum et ministeria sacra necessaria dinoscuntur, habundet et velud sponsa Christi omni varietate ornata prefulgeat. Sane attendentes, quod ecclesia nostra Gneznensis prefata in vino et luminibus pro ministerio diuino interdum detrimentum pertulit, volentes quoque ipsam in omnibus habundare, de certa nostra sciencia et de venerabilium fratrum nostrorum capituli Gneznensis, cum quibus desuper plures tractatus solempniter et capitulariter habuimus, voluntate ac consensu quatuor tunnas alias *klody* vini de vinea nostra nowa in *Vnieow*,[1]) quam plantauit dextera nostra, et omnes et singulas maldratas et pecunias decimales in opido *Pleschow*,[2]) ad mensam nostram archiepiscopalem spectantes et pertinentes, pro comparanda cera ad lumina pro decore ecclesie nostre prefate diuinorum officiorum necessitate annis singulis perpetuis temporibus dicte ecclesie nostre donauimus, dedimus et largiti sumus ac tenore presencium donamus, damus et largimur prescriptam nostram vineam nowam in *Vnieiow*, nos et nostros successores archiepiscopos Gneznenses ad solucionem dictarum quatuor tunnarum vini perpetuo onerantes. In quorum fidem et testimonium nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum *Gnezne* in curia nostra archiepiscopali feria quinta proxima post festum sancti Adalberti martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris dominis: Predwogio de *Grandi* preposito, Iohanne de *Czechel* decano, Iohanne de *Nyewesch* archidiacono, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Andrea Mischka scolastico, Iohanne Furman custode, Iohanne cancellario, Adam de *Bandkowo* decretorum doctore, Iaroslao de *Kankolewo*, Iohanne de *Rudzicza*, Mathia Drya decano Poznaniensi, Nicolao de *Glamboczecz*, Stanislao de *Lathowo*, Andrea Iaczkowsky, Laskario de *Lychin*, Iohanne de *Brzostkowo*, Nicolao de *Nyewesch*, Iohanne Luthkonis de *Brzesze*, Iohanne de *Grandi*, Slawnik archidiacono Vnieowiensi, prelatis et canonicis capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 433), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których po pierwszej dużej, okrągłej, na sznurku z różowego i zielonego jedwabiu uwieszonej, tylko skorupa wosku pozostała; po drugiej pozostał jedynie sznurek z ciemno fioletowego jedwabiu.

[1]) *Uniejów*, osada miejska w pow. tureckim.

[2]) *Pleszew*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

681. 1441. die 16. mensis Iunii, in *Kamień*.

Albertus de *Uście* vicarius in spiritualibus archiepiscopi Gnesnensis Paulo praeposito ecclesiae ad s. Elisabetham in *Tuchola* mandat, ut Georgium quemdam in praeposituram Tucholiensem introducat.

R. Albertus de *Uscze* vicarius in spiritualibus Vincencij archiepiscopi Gneznensis in Naklensi et Pomoranensi districtibus, et officialis Camenensis, pisze do Pawła przełożonego kościoła św. Elżbiety na przedmieściu *Tucholi*, że na prezentę Konrada de Erlichszhawsen zamianował Jerzego, syna Mikołaja, na probostwo tucholskie, które przez zrezygnowanie ks. Stefana zawakowało. Żąda zatem, aby wspomniany Paweł owego Jerzego na toż wspomniane probostwo wprowadził.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1463.

682. 1441. die 12. mensis Iulii, Posnaniae.

Creslaus de *Kurozwęki* capitaneus Maioris Poloniae, venditionem V marcarum annuarum a Vincentio de *Błożejewo* Nicolao praeposito ad s. Spiritum in *Dolsk* factam, ratam esse iubet.

R. Crzeslaus de *Curoswanky* castellanus Wisliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza sprzedaż rocznego czynszu 5 grzywien groszy średnich, której był dokonał na wyderkaf Wincenty dziedzic *Błożejewa* na rzecz Mikołaja proboszcza u św. Ducha w *Dolsku*[1]) za 60 grzywien. Czynsz ten mają pobierać ci kapelani tegoż kościoła, którzy codzień będą spiewać mszę do NPMaryi. In Poznania feria IV. in vigilia s. Margarethe. Testes: Iacobus presbyter de *Borzycowo*, Petrus Ordzinski, Stanislaus Wilczinsky, Petrus Gorsky, Dobco et Iacobus fratres de *Zbirsko* et Nicolaus Mathcowsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1441.

[1]) *Dolsk*, miasto w pow. szremskim.

683. 1441. die 5. mensis Septembris, in *Chęciny*.

Iudicum quorumdam decretum, inter patronos altaris ad s. Crucem in ecclesia parochiali in *Chęciny* et praepositum eiusdem ecclesiae litem dirimens.

R. Zophia regina Polonie w sporze pomiędzy Pawłem Ploschkiem mieszczaninem chęcińskim, żoną jego Piechną, patronami ołtarza św. Krzyża

i śś. mm. Mikołaja i Stanisława w kościele parafialnym w *Chęcinach*, i Maciejem ołtarzystą tegoż ołtarza, a Janem proboszczem tamecznym, mianuje sędziami Jana z *Zagorzan* ochmistrza dworu *(magister curie)*, Piotra ze *Smolic* starostę i kasztelana sanockiego, Stefana z *Oporowa* kasztelana brzezińskiego a starostę chęcińskiego, Mikołaja Borka de *Trczenyecz* podkomorzego ruskiego i swego krajczego, którzy na mocy dokumentu erekcyjnego pomienionego ołtarza wydają wyrok, że proboszczowi żadne prawo zwierzchnictwa nad tymże ołtarzystą nie przysługuje, oprócz że w niedziele i w rogacye tenże ma brać udział w procesyi superpiliciatus. Wyrok ten królowa potwierdza. In castro Chanczinensi feria III. proxima ante festum Natiuitatis virg. Marie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta archiepiscopalia a. 1481—1490.

684. 1442. in *Lubin*.

Stanislaus abbas Lubinensis ratum facit pactum Martini Moscieski, civis Crivinensis, cum Nicolao et Laurentio scultetis de *Mościeszyce*.

Nos Stanislaus diuina paciencia abbas monasterij Lubinensis, vniuersis presentem literam inspecturis volumus fore notum, quod venientes ad nostri presenciam prouidus Martinus Mosczeschky, ciuis noster Criuinensis ex vna, et laboriosi Nicolaus et Laurencius sculteti de *Mosczeschycze*,[1]) partibus ex altera, super omnibus querimonijs, litibus et discordijs, quas mouebant pro diuisione hereditatis paterne et materne, per laboriosos Iohannem Noszek de *Lubin* et Nicolaum Mysz de *Dzbanchi* arbitros in concordiam amicabilem consenserunt, atque mox dictus Martinus partem sue hereditatis totalem recepit spondens ac promittens dictos suos fratres pro hereditate nunquam impedire sed liberos dimisit perpetue ac [in euum], tali tamen condicione interiecta, quod si prius dictos scultetos ac ipsorum legittimos successores contingat de hac luce migrare, extunc dictus Martinus sibi et eius successoribus saluum ius ad eorum hereditatem reseruauit. In cuius rei testimonium uel robur omnium premissorum sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Lubin* anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 36a) opatrzony jest jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym zawieszoną, której odcisk się wykruszył.

[1]) *Mościszki*, wieś w pow. kościańskim.

685. 1442. die 8. mensis Ianuarii, in *Przemęt*.

Andreas episcopus Posnaniensis monasterio in *Przemęt* decimas fertonales de villa *Czacz* restituit,

Andreas Dei gracia episcopus Poznaniensis, ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum, deducimus per hec scripta (memoriam), quod quamquam predecessores nostri de fertonibus decimalibus in villa *Czacz* Maiorj,[1]) conuentum monasterij *Przemanth* iure concernentibus, se aliquantisper intromiserant, tamen quia abbas et fratres dicti conuentus plenum ius in eisdem fertonibus ipsis competere, per literas beate memorie domini Iohannis episcopi Poznaniensis, suo et capituli nostri Poznaniensis sigillis roboratas, coram nobis realiter docuerunt, nos itaque iubente Deo, volentes reddere vnicuique, quod suum est, masticato iure eorum et diligenter discusso, non prauo seducti errore, sed ex certa nostra sciencia et iusticia suadente, prescriptum in *Przemanth* monasterium et conuentum suum circa possessionem fertonum decimalium predictorum deinceps liberos dimittimus et quietos. Harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in *Przemanth* feria secunda infra octauas Epiphanie, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Przement N. 12). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Czacz* wieś paraf. w pow. kościańskim.

686. 1442. die 23. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Iudicum quorumdam decretum, inter Paulum Crosz et uxorem eius Margaretham et Nicolaum Hanczconis, altaristam in ecclesia collegiata Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam litem dirimens.

R. Nicolaus Czothczani canonicus et vicarius in spiritualibus et officialis Posnaniensis, Albertus de *Szamotuly* in *Buk*, Iohannes Gruszka in *Pniewy* rectores parochialium ecclesiarum, Albertus Gierlyn proconsul, Laurencius Gielco, Ioachin, Iohannes Ponieczsky, Hauco Rodeberg, Nicolaus pellifex, Nicolaus Naramowsky et Iohannes arcufex consules, Gaspar Lanthman aduocatus, Iohannes Czepell, Vincencius doleatoris, Michael Bargar, Barthossius Sziwy, Valentinus sartor et Andreas Ade, scabini iurati ciuitatis Posnaniensis, wydają jako rozjemcy i sędziowie polubowni wyrok pomiędzy Pawłem Croszem i żoną jego Małgorzatą z jednej strony, a z drugiej strony z Mikołajem Hanczkowiczem ołtarzystą w kolegiacie św. Maryi Magdaleny w Poznaniu i opiekunem domu ubogich panien, który leży

pomiędzy domem tegoż Mikołaja a domem Mikołaja Szostaka przy cmentarzu św. Maryi Magdaleny, i którego kuratorem mianowany został wspomniany Mikołaj przez Andrzeja biskupa poznańskiego. Wyrok brzmi, jak następuje: Naprzód wszystkie sprawy w obecnej materyi, gdziekolwiek się toczące, mają być uważane za umorzone. Następnie (dom) ma być własnością Pawła Crosza i jego żony, ale nie mają oni mieć nad wspomnianym domem ubogich panien żadnego prawa a prawo opieki służyć ma tylko wspomnianemu Mikołajowi i biskupom poznańskim. Jako wynagrodrenie kosztów ma jednakże Mikołaj wypłacić Pawłowi jednę grzywnę monety bieżącej. In pretorio Posnaniensi. Testes: Albertus Wyszkota heres olim in *Sdzesch*, Barthossius Walde oppidanus in *Pyzdry*, Simon Swanthoslai de *Ieszora*, Iacobus Przethslai de Poznan, notarius ciuitatis Poznaniensis. Obie strony obowiązują się poddać temu wyrokowi pod karą 100 grzywien, z których połowa zostałaby użytą na budowę katedry, a druga połowa na budowę wspomnianej kolegiaty św. Maryi Magdaleny.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta d. a. 1601, 1602.

687. 1442. die 6. mensis Februarii, in *Koło*.

Creslaus de *Kurozwęki* ratam esse iubet dotationem ecclesiae parochialis in civitate *Ostrów* a Nicolao de *Ociąż*, venatore Coninensi factam.

R. Creslaus de *Curoszwanki* castellanus Wisliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza darowiznę, jaką uczynił Mikołaj z *Ociąża*, łowczy koniński, na rzecz erygowanego w mieście *Ostrowie* kościoła parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia NPMaryi i śś. Stanisława m. i Doroty p. Darowizna ta składa się z sześciu grzywien polskich rocznego czynszu z miasta *Ostrowa* i wsi *Krępe* i *Ząbczewo* w powiecie kaliskim, to jest z każdego łanu miasta i wsi wzmiankowanych po 4 grosze, dalej z dwóch łanów z dwoma ogrodami w *Ostrowie*, z dwóch łanów z dwoma ogrodami w *Krępem* wraz z miejscem zdatnem do wykopania sadzawki i łąką. In *Kolo* feria III. in die s. Dorothee virg. Testes: Martinus de *Slawsko* palatinus Kalisiensis, Iohannes Sczurski, Simon de *Slawsko*, Michael Genski.

Dokument powyższy potwierdził i transumował Andrzej biskup poznański d. 8 lutego 1442 w Ciążymiu we wszystkich szczegółach i erekcyę tę wznowił, nadając prawo patronatu fundatorowi i jego spadkobiercom.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1619—1621.

688. 1442. die 5. mensis Martii, Gnesnae.

Creslaus de *Kurozwęki* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem Oganka de *Ulanowo*, castellanum Rogosnensem, capitulo cathedrali Gnesnensi I$^{1}/_{2}$ marcam annuam XXII marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Creslaus de *Curozwank* castellanus Wyszliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, quomodo ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis ac strenuus Iohannes Oganka de *Vlanowo*, castellanus Rogosznensis, non compulsus, non coactus, neque aliquo errore deuio seductus, quinymmo sanus mente pariter et corpore existens, vsus suorum consilio amicorum et matura deliberacione prehabita, in et super omnibus kmethonibus possessionatis ville sue *Vlanowo*,[1]) in districtu Gneznensi site, necnon super vniuersis censibus, fructibus, redditibus et singulis attinencijs ad dictam villam *Vlanowo* quomodolibet pertinentibus, vnam marcam cum media census annui latorum mediorum grossorum, monete et numeri vero Polonicalium, XL octo grossos marcam in quamlibet computando, super quodlibet festum Natalis Domini soluendam, pro viginti et duabus marcis monete et numeri descriptorum, venerabilibus et honorabilibus viris, dominis capitulo generali sancte ecclesie Gneznensis, titulo et foro reempcionis alias *na wederkoff* in perpetuum vendidit et coram nobis rite et racionabiliter iuxta terre consuetudinem resignauit. Quamquidem marcam cum media census annui upradictus Iohannes Oganka et sui legittimi successores singulis annis super quodlibet festum Natiuitatis Domini, vnum post aliud sequens eisdem dominis capitulo sancte Gneznensis ecclesie et ipsorum successoribus soluere debet et tenetur, per ipsos dominos capituli antefati habendam, vtifruendam, tenendam, possidendam, vendendam, commutandam, alienandam et ad vsus, quos nouerint meliores, libere et quiete conuertendam. In quorum omnium fidem, robur et testimonium sigilla nostra sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria secunda proxima post dominicam Oculi, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo. Presentibus ibidem nobilibus: Petro Iakubowsky, Iohanne Mankowsky, Iohanne do Gorinno, burgrabio Gneznensi, Alberto Pyothrowsky, Iacobo Sbyasky et Stanislao Wylczinsky, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 434), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Ulanowo* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Kłeck.*

689. 1442. die 8. mensis Martii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia cathedr. Posnaniensi, ab Elisabetha vidua Nicolai Leyp, civis de *Grodzisko* factam.

S. Andreas episcopus Poznaniensis potwierdza fundacyę ołtarza w kościele katedralnym, której dokonała Elżbieta wdowa po Mikołaju Leypie mieszczaninie z *Grodziska*, pod zawołaniem Nawiedzenia NPMaryi, św. Piotra w okowach, Nawrócenia św. Pawła i śś. Niewiniątek, jako też św. Katarzyny, Doroty, Agnieszki i Praksedy i bb. Jadwigi, Elżbiety wybranych i WW. SS. Ołtarz ten ma stanąć nad *(super)* ołtarzem 10 tysięcy Męczenników a na utrzymanie ołtarzysty zapisuje fundatorka $2^1/_2$ grzywien groszy szerokich praskich i $1^1/_2$ grzywny zwykłej monety, jednę jatkę rzeźnicką w mieście *Grodzisku*, wolną od wszelkich opłat i ciężarów, jak się to z pisma szlachetnego Borka dziedzica *Grodziska* okazuje. Ponieważ jednak te czynsze nie są wykupne, postanawia biskup, aby je jak najprędzej na wykupne zamienić; na ołtarzystów zaś wkłada obowiązek, aby tygodniowo odprawiali dwie msze. Prawo patronatu należy się do śmierci fundatorce, potem zaś spada na Piotra Polytho mieszczanina grodziskiego.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1442, liber 1439.

690. 1442. die 9. mensis Martii, in *Sącz*.

Sophia regina Poloniae Vincentio archiepiscopo Gnesnensi Mathiam Polay de *Niemojowice*, capellanum suum, ad praeposituram in *Małogoszcz* praesentat.

R. Zophia regina Polonie przedstawia Wincentemu arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Macieja Polaya z *Niemojowic*, kapelana swego na probostwo w *Małogoszczy*, wakujące po śmierci Mikołaja alias Corna. In *Sandecz* feria VI. ante dominicam Letare. Ad relacionem venerabilis Stanislai Rey etc. Noue Ciuiatatis etc. capitanei:

W następnym dokumencie daje arcybiskup wspomnianemu Maciejowi inwestyturę w Gnieźnie d. 30 kwietnia 1442.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1443.

691. 1442. die 23. mensis Martii, Gnesnae.

Vincentii archiepiscopi Gnesnensis edictum de praepositura in *Małogoszcz.*

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis wzywa plebana miasta *Chęcin* i wikarego miasta *Małogoszczy*, aby publicznie zawezwali wszystkich,

którzy mienią się być uprawnionymi do prezenty na probostwo w *Małogoszczy*, iżby się stawili w Piotrkowie we środę po św. Wojciechu celem udowodnienia swych praw, a to z powodu, ponieważ królowa Zofia przedstawiła na to miejsce Macieja Polaya swego kapelana. Gnezne.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1443.

692. 1442. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis civitati *Sródka* XXXIII mansos colonis locandos confert.

R. Andreas episcopus Posnaniensis, nadaje mieszkańcom swego miasteczka *Sródka* 33 łany czyli ślady *(mansos alias slady)* leżące w krzakach *(rubeta)* swej wsi *Główna*, poza swym młynem zwanym *Łączny młyn*, po obu rękach idąc ku *Kostrzyniowi*, a to począwszy od folwarku biskupiego aż do innego młyna, zwanego *Nowy młyn* i do *Cybiny*. Dla ułatwienia korczunku i zaprowadzenia kultury, nadaje tymże mieszkańcom wolność od czynszów na lat sześć, w ciągu których jednak czynsze z domów na *Sródce* nie mają ustawać; po upływie lat wolności ma każdy mieszkaniec posiadający dom i pola, dawać rocznie jednego wiardunka polskich pieniędzy, oraz 4 kapłony i pół kopy jaj na św. Marcin. Mieszkańcy zaś nieposiadający pól, mają płacić swój zwykły czynsz. Poznanie in loco capitulari feria VI proxima post festum s. Petri apostoli. Testes: Wissotha prépositus, Mathias Dria decanus, Nicolaus de *Glamboczecz* archidiaconus, Adam de *Bandkowo*, Nicolaus Czoczany, Nicolaus Lanthman, Iohannes decanus Gneznensis, Hector, Przedvogius de *Grandi* prepositus Gneznensis, Slupko de *Schamothuly*, Andreas de *Sarnowo*, Clemens de *Drzewicza*, Iacobus de *Wiganowo*, Nicolaus Srzemski, Iaroslaus de *Kankolewo*, Iohannes decanus Wladislauiensis, Iohannes cantor Lanciciensis, Andreas Lascarij, Petrus de *Pniewy*, Iohannes Furman, Iohannes de *Thwardowo*, Thomas Cosczol, Slawnik, Miroslaus de *Bithin*, Sbiluth de *Urbanowo*, Iohannes Wiskotha, Nicolaus de *Obieszierze;* Wissotha prepositus Poznaniensis in absencia cancellarij subscripsit manu propria de mandato dominorum.

Transumpt potwierdzony przez Łukasza z Kościelca biskupa poznańskiego, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 46.

693. 1442. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Andreae episcopi Posnaniensis decretum, inter Ioannem de *Twardów* canonicum Posnaniensem et Dobrogostium de *Szamotuły* castellanum Posnaniensem de decima villae *Brzeźno* litem dirimens.

R. Andreas episcopus Poznaniensis, rozstrzyga spór pomiędzy Janem z *Twardowa* kanonikiem poznańskim, a Dobrogostem z *Szamotuł*

kasztelanem poznańskim o dziesięciny kmiece z *Brzeźna* w ten sposób, iż rozporządza, aby wspomniani kmiecie płacili temuż kanonikowi zamiast dziesięciny snopowej rocznie z łanu po 7 szkojców monety dobrej polskiej. Per manus Wyszkote prepositi Poznaniensis. Poznanie sabato in crastino festi bb. Petri et Pauli apostolorum.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1444.

694. 1442. die 13. mensis Iulii, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae Hinczae de *Rogów* capitaneo Radomiensi CCCC marcas in oppido *Radoszyce* inscribit.

Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex, Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo magnificus Petrus de *Sczekoczini*, regni Polonie vicecancellarius, quadringentas marcas monete et numeri Polonicalium communium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, generoso Hyncze de *Rogow* capitaneo Radomiensi pro nobis fideiussit. Vnde nos prefatum vicecancellarium de dicta fideiussoria caucione eliberare volentes et prefato Hyncze dictas quadringentas marcas ducere in profectum et de eisdem ipsum plenius assecurare, sibi in et super opido *Radoschicze* et villis nostris ad ipsum pertinentibus, in terra Sandomiriensi sitis, easdem quadringentas marcas monete et numeri premissorum inscribimus, assignamus et demonstramus, per ipsum Hynczam et ipsius legittimos successores habendis, tenendis, vtifruendis et pacifice ac quiete possidendis (s) cum omnibus et singulis predictorum oppidi ac villarum ad ipsum spectancium vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, allodijs, predijs, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, mericis, virgultis, rubetis, fluuijs, fluminibus, lacubus, piscinis, piscaturis, stagnis, paludibus, riuis, aquis, aquarum decursibus, molendinis, emolimentis, mellificijs, venacionibus, aucupacionibus, alijsque obvencionibus et pertinencijs vniuersis, tam diu, quosque per nos aut nostros legittimos successores sibi aut suis successoribus legittimis prefate quadringente marcę integraliter et ex toto fuerint persolute; quo facto possessio predictorum opidi et villarum ad ipsum pertinencium, reuertetur pleno iure, stacionibus tamen nostris semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Bude feria sexta ipso die sancte Margarethe, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo. — Ad relacionem magnifici Petri de *Sczekoczini* r. P. vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w zbiorach Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu. Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym, na którym była uwieszona, oderwana.

695. 1442. die 4. mensis Septembris, in *Buk*.

Andreae episcopi Posnaniensis decretum inter Petrum plebanum de *Drożyn* et Ioannem Wierzbiński de *Mokre Doki* de villa *Poświątne* litem dirimens.

R. Andreas episcopus Poznaniensis rozstrzyga spór pomiędzy Piotrem plebanem *Drożyna* a Janem Wierzbińskim dziedzicem *Mokrych Doków* o wieś *Poświątne*, przysądzając ją kościołowi św. Mikołaja w *Drożynie* wraz z zaroślami. In *Buk* in sala superiori curie episcopalis. Testes: Nicolaus custos Poznaniensis, Iohannes Cosczensky canonicus Gluschinensis, Nicolaus in *Wschowa*, Mathias in *Stanschewo* plebani, nobiles Derslaus de *Roswarowo*, Nicolaus de *Sthaschowo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1493.

696. 1443. die 1. mensis Ianuarii, in *Srzoda*.

Cives de *Srzoda* Nicolao de *Malczewo* XII marcas annuas CL marcis in vim reemptionis vendunt.

R. Stanislaus prothoconsul, Andreas Ranamander, Rathslaus Stry, Thomislaus sartor, Iohannes braseator, Nicolaus Czarni, Mathias Krzywinski consules ciuitatis Srzedensis, wiadomo czynią, że wraz z ławnikami Maciejem Slabym, Januszem, Hanuszem Stolczarem, Pawłem Pachotą, Marcinem Walko, Piotrem Kukiełką i Janem Swonarzem oraz z przysięgłymi Maciejem Kempką, Maciejem Cichoszem, Szymonem szewcem, Piotrem Plutą, Grzegorzem Croszem, Stanisławem Smagadłą, Mikołajem Mielaszem, Stefanem krawcem, Piotrem Jurą, Michałem murarzem, Jakuszem cieślą, Duchnikiem cieślą, Maciejem Paduchem i Michałem Starym i za zezwoleniem całego miasta sprzedali za 150 grzywien 12 grzywien dobrych średnich groszy rocznego czynszu na wyderkaf szlachetnemu Mikołajowi z *Malczewa* na ołtarz, który tenże w kolegiacie szredzkiej wystawił. Czynsz ten obowięzuje się miasto płacić temuż Mikołajowi dożywotnie, a po jego śmierci ołtarzystom tegoż ołtarza wypłacać rocznie. Jeśli miasto przyszedłszy do lepszego stanu czynsz ten będzie chciało wykupić, wtenczas ma ono pod równymi warunkami inny gdzieindziej zakupić i ołtarzystom przekazać, puki to jednak nie nastąpi, musi go wciąż wypłacać. Prawo patronatu zachował Mikołaj dla siebie, po swej zaś śmierci darował je miastu. In *Srzoda* die Circumcisionis.

Pieczęć przywieszona do dokumentu była dwustronna: po głównej stronie przedstawiała mur z dwoma wieżami, pomiędzy którami na murze orzeł; po stronie odwrotnej orzeł.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1443—1444.

697. 1443. die 25. mensis Martii, in *Kcynia*.

Ioannes de *Szczepice* Dorotheae viduae olim Phaoli de *Szczepice* novem marcas cum media soluturum sese obligat.

R. Iohannes heres de *Szczepycze* zeznaje, iż dłużen jest szlachetnej Dorocie wdowie ś. p. Phaola ze *Szczepic* $9^1/_2$ grzywien zwykłej monety liczby polskiej, licząc 48 groszy na jednę grzywnę. Z tych grzywien obowiązuje się zapłacić 5 grzywien na Boże Narodzenie w groszach średnich lub takich, w jakich szlachta długi płaci, wyjąwszy groszy szerokich; ostatnie zaś 4 grzywny na następne Boże Narodzenie takiemi pieniędzmi, jakiemi wtenczas szlachta będzie długi placiła, lub które będą miały obieg handlowy, albo jakie się będzie dostawało *pro negociacione alias za kupią*. Gdyby zaś tego nie dotrzymał, natenczas bierze na siebie szkodę, jakąby Dorota stąd poniosła. Również obowiązuje się nie zasłaniać się prawem cywilnem lub kościelnem, nakazem królewskim, wojenną wyprawą, uchwałą szlachty, układem lub zakładem lub innym jakim wybiegiem. In *Kczynyą* feria II. in die Annunciacionis virg. Marie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1443. Z oryginału pargaminowego, u którego przywieszoną była pieczęć wyobrażająca herb Sokolę, to jest pół niedźwiedzia i pół wieprza.

698. 1443. die 25. mensis Martii, in *Żnin*.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis commutationem agrorum quorumdam a Bronislao de *Laskownica* praeposito de *Góra*, cum Nicolao Sikora cmetone de *Góra* factam, ratam esse iubet.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis, potwierdza zamianę gruntów dokonaną pomiędzy Bronisławem z *Laskownicy*, proboszczem z *Góry*, a kmieciem tamecznym arcybiskupim Mikołajem Sikorą. Proboszcz daje grunt z ogrodem, należący do probostwa, obok Stanisława Koszkowicza, leżący po lewej ręce w długości począwszy od drogi, która prowadzi od kościoła do *Białożewina*, aż do rowu, który się ciągnie przy końcu ogrodów plebańskich i włościańskich, w szerokości zaś zwykłej u włościan tamecznych. Sikora zaś daje probostwu rolę wraz z ogrodem, leżącą pomiędzy Stanisławem Desczką a Wojciechem Kabatem wieśniakami górskimi, w długości od drogi z *Góry* do *Łabiszyna* aż do drogi ze *Żnina* do *Bydgoszczy*, w szerokości zaś zwykłej u tamecznych włościan. In *Zneyna* feria II. proxima post dominicam Oculi. Testes: Thomas de *Strzampino* decretorum doctor et s. theologie professor, Iacobus de *Dambno* canonicus Gneznensis, Nicolaus de *Cuchari* in *Maruschowo*, Stanislaus de *Dzerzaszna* in *Chroslino*, rectores parochialium ecclesiarum, Grzimala de *Lipki* ac Iasko de *Naprussowo* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1496.

699. 1443. die 26. mensis Martii, Posnaniae.

Ioannes et Vincentius de *Sobota* fratres germani fratri suo Sandivogio per unam marcam singulis annis soluturos sese obligant.

R. Iohannes et Vincencius fratres germani de *Sobotha* zobowiązują się imieniem własnem oraz imieniem brata swego Macieja, że będą płacić bratu swemu Sędziwojowi, dopuki tenże nie dostąpi beneficyum duchownego, rocznie każdy po jednej grzywnie wyjąwszy rok bieżący i przyszły. Wspomniany brat ich Maciej ma do Wielkiejnocy układ ten potwierdzić. Nadto obiecują bracia dać Sędziwojowi konia wartości 5 grzywien i 5 złotych węgierskich. Poznanie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1443—1444.

700. 1443. die 9. mensis Aprilis, in *Kościan*.

Creslaus de *Kurozwęki* capitaneus Maioris Poloniae venditionem civitatis *Szmigiel* et villarum *Koszonowo*, *Popowo* et *Nowawieś* a Vladislao et Nicolao heredibus de *Bnin* factam, ratam esse iubet.

R. Crzeslaus de *Curoszwang* castellanus Wisliciensis et capitaneus Maioris Polonie generalis wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim Andrzej biskup poznański, jako wuj rodzony, dalej Jan Bronikowski, Jan Nietąszkowski i Hanczel Rabaczyński jako bracia i stryjowcy Władysława i Mikołaja synów ś. p. Mikołaja Ramsza ze *Szmigla*, wreszcie ciż sami Władysław i Mikołaj wraz z matką Katarzyną, zważywszy na długi, jakie ojciec ich Mikołaj Ramsch był pozostawił, sprzedali dobra swe, to jest miasto *Szmigiel* z wsiami *Koszonowo*, połową wsi *Popowo* i wsią *Nowąwieś* braciom rodzonym Janowi, Piotrowi i Wojciechowi dziedzicom *Bnina*, wujom swym rodzonym wraz z wszystkiemi prawami i przynależytościami za trzy tysiące grzywien szerokich groszy czeskich. Matka ich Katarzyna ustępuje ze swym posagiem i wianem, jakie tam miała zapisane. In *Costan* feria III. post dominicam Iudica me. Testes: Georgius Iarognewsky, Cristinus Schelewsky, Iohannes Wirzbyensky, Nicolaus Smogorzewsky, Albertus Pampowsky, Stanislaus Wylczinsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta episcopalia d. a. 1458—1478.

701. 1443. die 24. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis praeposito de *Góra* decimam piscium de lacu maiori, inter *Żnin, Wilczków* et *Góra* sito, restituit.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis, przywraca Bronisławowi proboszczowi wsi *Góra* dziesięciny rybne w jeziorze większem pomiędzy *Żninem, Wilczkowem* i *Górą* leżącem, które był ś. p. Jarosław arcybiskup gnieźnieński probostwu zabrał, a w zamian mu mniejsze jezioro pod wsią *Pniewo* leżące nadał. Probostwo zwraca teraz napowrót to jeziorko, a w zamian ma odbierać w wielkiem jeziorze dziesięciny ryb każdego rodzaju po wielkim niewodzie arcybiskupim, nadto otrzymuje wolność łowienia tamże ryb siecią zwaną włok. *Gnezne* feria IV. proxima post festum s. Adalberti m. Testes: Predwogius de *Grandi* prepositus, Iohannes de *Czechel* decanus, Iohannes de *Nyewesch* archidiaconus, Iohannes de *Brzostkowo* cantor, Andreas Miska scolasticus, Iohannes Furman custos, Iohannes cancellarius, Iaroslaus de *Conkolewo*, Iohannes de *Rudzicza*, Nicolaus de *Glamboczecz*, Mathias Drya, Andreas Iaczkowski, Laskarius, Stanislaus de *Byelawi*, Thomas de *Strampino*, Luthko, Iohannes Falonis, Iacobus de *Dambno*, Iarand, prelati et canonici Gneznenses.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1496.

702. 1443. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis Borsae de *Iwanice* advocato de *Chroślina* construendi aggerem in fluvio *Gośnica* facultatem tribuit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia ea, que homines in hoc labentis vite decursu factitant, litterarum testimonio pro futurorum memoria assolent roborare, proinde, nos Vincencius Dei et apostolice Sedis gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, cunctis, quos presens complectitur etas et comprehendet futura, volumus fore notum, quomodo animaduertentes fidelia obsequia nobilis Borsche de *Gywanicze*, aduocati nostri in *Chroslina*,[1]) nobis et ecclesie nostre multipliciter exhibita ac verisimiliter presumentes de futuris, adhuc per ipsum accuracius exhibendis, sicque volentes pro meritis suis ipsum reddere consolatum, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, capituli nostri Gneznensis, pariter et assensu, concessimus, donauimus, dedimus, indulsimus ac tenore presencium damus, concedimus, indulgemus et donamus plenam et omnimodam facultatem prefato Borsche et suis successoribus legittimis aggerem super riuulo siue fluuio dicto wlgariter *Gosznicza* in silua *Blewo* nunccupata et ex opposito suorum agrorum infra limites ville nostre *Chroslina* situato, applicandum, erigendum, construendum

et faciendum pro vna piscina tantum, ad longitudinem et latitudinem tantam, quantam complecti aqua in ipsa piscina existens poterit; quodque eciam possit et valeat circa ipsam piscinam molendinum libere et secure erigere, construere et parare ac eisdem sine alicuius hominis impedimento vti, frui perpetue et gaudere, nullipiam tam de piscibus in prefata piscina, quam eciam de emolimentis dicti molendini respondendo, ac vendere, commutare et alienare nostra et prefati capituli nostri ad id licencia et voluntate accedente. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla maiora presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne in generali capitulo feria quinta proxima post festum sancti Adalberti martiris et pontificis gloriosi, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tercio. Presentibus ibidem venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Preduogio de *Grandi* preposito, Iohanne de *Czechel* decano, Iohanne de *Nyewesch* archidiacono, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Andrea Myska scolastico, Iohanne Furman custode, Iohanne cancellario, Iaroslao de *Kankolewo*, Iohanne de *Rudzicza*, Nicolao de *Glamboczecz*, Mathia Dria, Andrea Iaczkowski, Laskario, Stanislao de *Byelawi*, Thoma de *Strzampino*, Iohanne de *Brzosthkowo*, Luthkone, Iohanne Falonis, Nicolao de *Nyewesch*, Iacobo de *Dambno* et Iarando prelatis et canonicis ecclesie nostre Gneznensis tunc capitulariter congregatis.

(na zakładce) Transeat per manus Io. Pauli cancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 437), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na grubych sznurach z pąsowego i fioletowego jedwabiu uwieszonych, z których po pierwszej tylko okrągła duża skorupa wosku pozostała, po drugiej tylko sznurek.

703. 1443. die 11. mensis Iunii, Budae.

Vladislai III. regis Poloniae et Hungariae ad Vincentium archiepiscopum Gnesnensem litterae de praepositura in *Małogoszcz*.

R. Vladislaus Hungarie, Polonie etc. rex, pisze do Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego, że gdy po śmierci Mikołaja Corna, plebana miasta *Małogoszczy*, królowa Zofia nadała to miejsce Maciejowi z Niemojowic kapelanowi swemu i arcybiskup już był temuż udzielił inwestyturę, król tego nie świadom, udzielił był prezentę na toż samo miejsce Woycikowi swemu kapelanowi. Dla zachowania jednak pokoju król odstępuje od tejże prezenty i zezwala, aby Maciej przy probostwie małogojskiem się utrzymał. Dominus rex per se.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1443.

704. 1443. die 11. mensis Iunii, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae, Hungariae etc. civibus Posnaniensibus aedificandi in civitate et suburbiis lapideas facultatem tribuit.

R. Wladislaus Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Litwanieque princeps supremus et heres Russie etc. na prośbę mieszczan poznańskich, którzy na ciągłe zubożanie miasta i wycieńczanie skarbu królewskiego wskazują, pozwala na budowanie kamienic i budowli na mieszkania ludzkie zdatnych, w miejscach oddawna własnością miasta będących, tak w mieście samem, jak na przedmieściach, mianowicie nad rzeką *Wartą*, która pod murami miasta płynie, tudzież *in prato, alias na blonyu civili, post cerdones alias za garbari iacente,* około którego błonia prace już zostały rozpoczęte. *Dominus rex per magnificum Petrum de Szczekoczini, regni Polonie vicecancellarium.* Bude feria III. ipso festo Penthecostes.

Oryginał pargaminowy przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 48), opatrzony jest małą pieczęcią królewską.

705. 1443. die 11. mensis Iunii, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae civibus Posnaniensibus redimendi viceadvocatiam Posnaniensem dat potestatem.

R. Wladislaus Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lituanieque princeps supremus et heres Russie etc. pozwala burmistrzowi i rajcom miasta Poznania *ut ad augmentacionem thezaurorum nostrorum copiositatis efficiantur paraciores ostendantque diligenciores,* wykupić *viceaduocaciam* z rąk obecnego dzierżyciela; oprócz tego darowywa miastu 50 grzywien *super iam fata viceaduocacia alias na lanthwoythowsthwye* tak długo, puki król ich od miasta napowrót nie wykupi. Bude feria III. ipso festo Penthecostes. *Dominus rex per magnificum Petrum de Szczekoczini regni Polonie vicecancellarium.*

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 47, opatrzony małą pieczęcią królewską, na pasku pargaminowym uwieszoną.

706. 1443. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis privilegium quoddam ab Andrea episcopo Posnaniensi hospitali in *Stary Gostyn* anno 1301. datum transcribit.

R. Andreas episcopus Poznaniensis, potwierdza na prośbę Stanisława opata lubińskiego dokument, który wydał Andrzej biskup poznański

w r. 1301, VI kal. Novembris w Poznaniu, mocą którego dziesięciny snopowe ze wsi *Stary Gostyń, Daleszyn, Gola, Brzezie, Sthbino, Malowa* i *Pożegowo* szpitalowi w *Starym Gostyniu* zostały przysądzone. Poznanie feria V. infra octauas bb. Petri et Pauli ap. Testes: Vyschota prepositus, Mathias Drya decanus, Petrus cantor, Nicolaus custos, Slavnic canonicus, Nicolaus Prazmowski Srzemensis, Iohannes de *Drzewicza* Varschouiensis archidiaconi, Nicolaus Czothczany officialis, Iohannes decanus Gneznensis, Nicolaus Lanthman, Hector, Nicolaus de *Dobyeschewo*, Iacobus de *Vigonowo*, Iacobus de *Grandi*, Iaroslaus de *Cancolewo*, Iohannes Luthkonis de *Brzeszye*, Iohannes de *Twardowo*, Andreas Laskary, Iohannes Crakwicz, Thomas de *Coscziol*, Miroslaus de *Bithin*, Zbiluth de *Urbanowo*, Stephanus de *Iardanowo*, Nicolaus de *Obyezerze*, Vladislaus de *Szarnowo* prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta caus. d. a. 1538.

707. 1443. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis privilegium quoddam a Benedicto episcopo Posnaniensi monasterio Lubinensi anno 1243. datum, transcribit.

R. Andreas episcopus Poznaniensis transumuje i potwierdza na prośbę Stanisława opata lubińskiego przywilej dany temuż klasztorowi przez Benedykta biskupa poznańskiego w r. 1243 quarto Idus Octobris. In capitulo Poznaniensi feria V. infra octauas sancti Petri. Testes: Wyschota prepositus, Mathias Drya decanus, Petrus cantor, Nicolaus custos, Slawnik cancellarius, Iacobus Praszmowsky Sremensis, Iohannes de *Drzewicza* Warschouiensis archidiaconi, Nicolaus Czoczani vicarius in spiritualibus et officialis, Iohannes decanus Gneznensis, Nicolaus Lanthman, Hector, Nicolaus de *Dobieschowo*, Iacobus de *Wigonowo*, Iacobus de *Grandi*, Iaroslaus de *Cankolewo*, Iohannes Luthkonis de *Brzesze*, Iohannes de *Twardowo*, Andreas Lascary, Iohannes Rakwicz, Thomas de *Cosczol*, Miroslaus de *Bithin*, Stephanus de *Iardanowo*, Sbiluth de *Urbanowo*, Nicolaus de *Obyeszerze* et Wladislaus de *Sarnowo*. Transit per manus Slawnik cancellarij ecclesie Poznaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 39) opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, które dziś osobno przechowane, są pieczęciami kapituły katedralnej poznańskiej.

708. 1443. die 19. mensis Iulii, Posnaniae.

Iacobus de *Wyganowo* officialis Posnaniensis recenset dotem altaris ad s. Michaelem in ecclesia parochiali Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam.

R. Iacobus de *Wyganowo* officialis Poznaniensis wiadomo czyni, że następujący mieszkańcy Poznania zobowiązali się płacić Mikołajowi Wedelskiemu ołtarzyście ołtarza św. Michała i wszystkich Ewangielistów przy kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny: sołtys wsi *Kokundorf* 16 szkojców i 4 kwartniki *(quadrantes)* z jednego łanu pola *Gay* pod miastem; stara sołtysowa 8 szkojców i 2 kwartniki z $^1/_2$ łanu; Michał Leff 8 szkojców i 2 kwartniki z $^1/_2$ łanu; w *Jeżycach* wdowa po Piotrze 16 szkojców i 4 kwartniki z $^1/_2$ łanu, Paweł syn Dominika 8 szkojców i 2 kwartniki z $^1/_2$ łanu, *in media villa* Maciej Broda 16 szkojców i 4 kwartniki z jednego łanu; z ogrodów zwanych *Glinki* Jakub Braber 13 szkojców; Michał Newnekker z ogrodu 14 szkojców, Maciej Poslin 20 gr. z ogrodu; z ogrodów na *Piaskach* Marcin Kassaliczki 14 gr. Maciej z ogrodu 12 gr. i 10 gr. z innego ogrodu, Maciej Paczka jeden wiardunek z domu; w *Winiarach* Jan Odroff 10 szkojców z ogrodu tamże, Jabramowa 6 groszy z ogrodu, Maciej Gradina 6 gr. Tomek Lantwoyth 2 gr. i 6 gr. z innego ogrodu, Andrzej Padzewski 6 gr. Phanus Wros jeden wiardunek, Mikołaj Czamp trzy wiardunki, Wielkimul 9 szkojców. Wszystkie te dochody zobowiązali się dawcy wypłacać pod karami kościelnemi i za zezwoleniem Wojciecha Diuitis mieszczanina poznańskiego, który że dawniej był niektóre dochody tegoż ołtarza zagarnął, teraz je znowu napowrót oddaje. Oficiał bierze tę fundacyę pod opiekę kościoła. Poznanie. Testes: magistri Thomas de *Zirniki*, Albertus Brzerd, Mathias Pulthowsko, procuratores causarum, Iohannes de *Lubicz* notarius consistorij Poznaniensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta d. a. 1578.

709. 1443. die 28. mensis Iulii, in *Uniejów*.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis unum canonicatum in ecclesia collegiata Calissiensi ad s. Mariam instituit dotatque.

R. Vincencius archiepiscopus Gneznensis, wykonywa zamiar swego poprzednika, arcybiskupa Wojciecha Jastrzębca oraz biskupa poznańskiego Stanisława Ciołka, uposażenia kościoła parafialnego w *Chełmicy* i wyniesienia jego proboszczy na kanonikat w kościele kolegiackim PMaryi w Kaliszu. Nadaje zatem nowej tej kanonii wieś *Popowo* pod *Stawem* i 12 grzywien z cła zwanego ołobockie, które miasto Kalisz jest obecnie winne, a z którego na przyszłość ma rocznie 3 grzywny wypłacać, dalej wiardunki stołu arcybiskupiego z *Warszówki* i dziesięciny snopowe ze wsi

Bronczino, *Czechorii*, *Ponyàthowo*, *Gluchowo*, *Zakrzewo* i *Ossyakowo*, oraz z folwarku *Stobno*, dziesięciny pieniężne z *Kwiatkowa*, *Lewkowa*, *Czekanowa* i *Miedzianowa* za Kaliszem, a meszne ze wsi *Chełmicy*, *Takomyśla*, *Woli*, *Stobna*, *Saczyna*, *Szal*. Prawo patronatu zachowuje się biskupom poznańskim, jak przedtem. In *Unyeow*. Testes: Slawnik archidiaconus Unyeouiensis et canonicus Gneznensis, Martinus de *Tharnow* Velunensis canonicus, Paulus in *Raysko*, Stanislaus Milen in *Chroslino* et Iohannes in *Borzyslawicze* rectores ecclesiarum. Nicolaus de *Kyelkowicze* baccalaureus in decretis, cancellarius curie archiepiscopalis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta d. a. 1447.

710. 1443. die 30. mensis Iulii, in *Kleck*.

Ioannis canonici Crusviciensis et Ioannis rectoris ecclesiae de *Pomorzany* litterae ad Nicolaum de *Kalisz* officialem Gnesnensem de decima manipulari de villis *Czechy* et *Przebroda*.

R. Iohannes canonicus Cruschwiciensis et in *Slawno* ac Iohannes in *Pomarzany* ecclesiarum rectores, piszą do Mikołaja z Kalisza oficyała gnieźnieńskiego, że na rozkaz jego oglądali dziesięciny snopowe ze wsi *Czechy* i *Przebroda*, które Swiętosław pleban miasta *Klecka* na budowę swego kościoła był darował, i takowe na 5 grzywien ocenili, na co się także szlachetny Maciej Mychaleczsky i Andrzej wójt Klecka *(vitrici)* zgodzili; Markowi zaś kupującemu te dziesięciny nakazali na św. Michał zapłacić dwie, a na św. Jadwigę trzy grzywny. Nieobecnym był szlachetny Bernard dziedzic *Rogalina*, lubo był kilkakrotnie do narady wzywany.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1443.

711. 1443. die 28. mensis Septembris, in *Ciążym*.

Andreas episcopus Posnaniensis legatum Hedvigis viduae Petri Goldnar ecclesiae Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam factum, ratum esse iubet.

R. Andreas episcopus Posnaniensis potwierdza i bierze pod opiekę prawa kościelnego zapis Jadwigi wdowy po Piotrze Goldnar oraz jej dzieci wraz z ich opiekunem Mikołajem Klinknerem. Zapis ten wynosi $^1/_2$ miary mąki pszennej i 8 szkojców rocznego czynszu na młynie *Wysokie koło*, leżącym pod wsią *Winiary* na prawo od drogi do *Szamotuł* wiodącej, obok ogrodów Tomala i Andrzeja. Dochód ten ma pobierać Mikołaj Lanth-

mahn proboszcz u św. Maryi Magaleny, a po nim jego następcy i za to mają co czwartek śpiewać mszę na cześć Bożego Ciała. In *Czanzim* sabato in vigilia s. Michaelis archangeli.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1462.

W archiwum miasta Poznania znajdują się pod N. 50 i N. 50a dwa oryginały pargaminowe powyższego dokumentu, z których jeden opatrzony pieczęcią biskupa Andrzeja, z herbem Łodzia.

712. 1443. die 12. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus de *Male* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem de *Pniewy* capitulo ecclesiae cathedralis Posnaniensis III marcas annuas XXXVI marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Albertus de *Male*, palatinus Lanciciensis, regie magestatis locumtenens et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quomodo ad nostram aliorumque eiusdem terre veniens presenciam nobilium, strenuus dominus Iohannes de *Pnewy*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, quinimmo sanus mente et corpore existens, vsus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, in et super oppido suo *Pnewy*[1]) et villa ibidem ante oppidum *Pnewy* sita, in districtu Poznaniensi, tres marcas census annui mediorum grossorum, super festum Natiuitatis Christi singulis annis soluendas, pro triginta marcis et sex marcis mediorum grossorum monete Cracouiensis, numeri Polonicalis consweti, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, titulo et spe reempcionis alias na *widerkw* venerabilibus et honorabilibus viris, toti capitulo ecclesie Poznaniensis, prelatis et canonicis et ipsorum successoribus vendidit et coram nobis iuxta terre conswetudinem rite et racionabiliter in perpetuum resignauit, per ipsos prelatos et canonicos totumque capitulum ecclesie [ipsius] habendum, tenendum, leuandum, tollendum, et in vsus suos meliores couertendum ac iuxta cursum terrestrem possidendum. Harum quibus testimonio literarum sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie feria tercia in crastino sancti Martini confessoris et pontificis, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tercio. Presentibus magnificis et nobilibus: Petro Scora de *Gay* iudice Poznaniensi, Michaele Ronczski commendatore sancti Iohannis . . . . Vincencio Czurilo de *Byelawi*, Ianussio Chochoski subpincerna Calisiensi, Sandiwogio Goss . . . . loski et Iohanne de *Czekranowo*, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, mocno zniszczony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej. Po pieczęci pozostał sznur z blado różowego jedwabnego pasma.

713. 1443. die 11. mensis Decembris, in *Kościan*.

Abraham de *Kiebłowo* lacum *Chatucze* Hermanno abbati de *Obra* CL marcis vendit.

Actum in *Costan* feria quarta proxima post festum Concepcionis beate virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tercio, presentibus nobilibus: Gasparo in *Dambrowa* herede, Henrico Cotwicz de Maiori *Nalek*, de *Dargowa*, Nicolao de *Parinczewo* burgrabio Costensi, veniens ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam, nobilis Abraham de *Kieblowo*, sanus mente et corpore existens, vsus suo amicorumque suorum salubri consilio ac matura intra se deliberacione prehabita, in et super totam hereditatem suam, lacus *Chatucze* dicti, in districtu Costensi siti, cum omni iure et dominio, prout solus habuit, tenuit et possedit, tantum excipiendo et reseruando sibi et suis hominibus de *Kieblowo* in eodem lacu piscaturam retibus manualibus et paruis: *recsyce*, *stepy* et sportis alias *koszmi*, gulgustris et hamis, pro centum marcis cum quinquaginta marcis mediorum grossorum monete Cracouiensis titulo ac foro reempcionis alias na *wyderkauff*, venerando viro, domino Hermano abbati in *Obra* cum toto suo conuentu habendam, tenendam, vtifruendam et iuxta terre consuetudinem possidendam et generaliter in vsus suos beneplacitos conuertendam, vendidit et coram nobis in perpetuum resignauit.

Jestto właściwie nie przywilej, lecz zapiska z ksiąg sądowych Wojciecha Malskiego wojewody łęczyckiego a starosty jenerała wielkopolskiego, wydana przez Łukasza z Górki kasztelana poznańskiego a starostę wielkopolskiego w r. 1525. Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 93.

714. 1443. die 24. mensis Decembris, Posnaniae.

Nicolaus Stroszberk civis Posnaniensis uxori suae Barbarae CC marcas ratione dotis confert.

R. Albertus de *Male* palatinus Lanciciensis, regie maiestatis locumtenens et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza, że Mikołaj Stroszberk mieszczanin poznański 200 grzywien groszy szerokich praskich, które był sobie zastrzegł na swej wsi *Lubonia*, leżącej na drodze wiodącej do *Kościana*, w pobliżu miasta Poznania, żonie swej Barbarze *racione dotis alias wyana darował*. Poznanie feria III. in vigilia Natiuitatis Domini. Testes: Nicolaus Zaleszky proconsul Poznaniensis, Eustachius de *Swekothky*, Iohannes de *Milaczewo*, Nicolaus de *Corithkowo*, Stanislaus de *Rogoszno* et Iohannes de *Czekanowo*.

Oryginał pargaminowy przechowany w archiwum miasta Poznania pod N. 49, opatrzony jest dwustronną pieczęcią starosty Malskiego z herbem Nałęcz.

715. 1444. die 2. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Albertus de *Dziecmiarki* Iaroslao Kąkolewski canonico Vratislaviensi, Gnesnensi et Posnaniensi III marcas annuas XLV marcis vendit.

R. Albertus de *Male* palatinus Lanciciensis, regie maiestatis locumtenens et capitaneus Maioris Polonie generalis, wiadomo czyni, że stanąwszy w obec niego i innej szlachty Wojciech z *Dziecmiarek* zobowiązał się wypłacać 3 grzywny groszy średnich rocznego czynszu z tejże wsi, położonej w powiecie gnieźnieńskim, Jarosławowi Kąkolewskiemu, kanonikowi wrocławskiemu, gnieźnieńskiemu i poznańskiemu za sumę 45 grzywien takichże groszy, które był wziął na wyderkaf od tegoż kanonika. Czynsz ten zaś darował Jarosław dożywotnie Małgorzacie ksieni klasztoru gnieźnieńskiego, po której śmierci mają go pobierać siostry tegoż klasztoru Katarzyna z *Zagajewa* i siostra jego Elżbieta, a po śmierci wszystkich trzech, każda ksieni na rzecz swego klasztoru. Gnezne feria V. in crastino Circumcisionis Domini. Testes: Nicolaus de *Zagayewo*, Iohannes de *Labyschyno*, Martinus de *Myelno*, Swanthoslaus de *Myslanczino*, Iohannes de *Mylaczewo*, Nicolaus de *Corythkowo* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta d. a. 1465.

716. 1444. die 14. mensis Ianuarii, in *Wieluń*.

Ioannes Długosz de *Czyrmice* altare ad ss. Petrum et Paulum in ecclesia parochiali de *Brzeźnica* erigit dotatque.

R. Iohannes Dlugosch heres in *Czirmycze* wznosi i funduje w kościele parafialnym śś. Jana Chrzciciela i Wawrzyńca w *Brzeźnicy* ołtarz na cześć śś. Piotra i Pawła ap. Doroty i Barbary, Marcina i Mikołaja ww. na którego utrzymanie zapisuje 5 grzywien monety pospolitej liczby polskiej rocznego czynszu na swej wsi *Czirmycze.* Pieniądze te ma sołtys zbierać i na św. Marcin oddawać ołtarzyście. Gdyby zaś dzieci Długosza chciały po jego śmierci czynsz z *Czyrmicy* skupić, wtedy mają równy czynsz na innem jakiem miejscu ulokować. Na pierwszego ołtarzystę wybiera tenże Jan Długosz Wojciecha z *Cyelcze*, dyakona gnieźnieńskiego, po nim zaś mają jego spadkobiercy posiadać prawo prezenty. In domo fratrum s. Augustini in *Wyelun* w obec sądu ziemskiego, na którym zasiadali Wiktor de *Sdrzganye* sędzia wieluński, Andrzej z *Rudy* podsędek i Marcisz z *Niemierzyna.* Testes: Vincencius Tharnowsky subiudex Syradiensis, Ianussius de *Byala*, Bernhardus de *Brnoczycze*, Thomas de *Czaskowycze.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneenensis, acta d. a. 1459.

717. 1444. die 5. mensis Aprilis, in *Wągrowiec.*

Adam de *Stare* Adolpho abbati monasterii de *Wągrowiec* pro Ioanne de *Czerlejno* et *Laskownica* X marcas fideiubet.

R. Adam heres in *Stare* poręcza Adolfowi opatowi wągrowieckiemu za Jana dziedzica z *Laskownicy* sumę 10 grzywien groszy średnich szerokich za dziesięciny zabrane przcz tegoz Jana ze wsi *Czerlejno* i *Laskownica.* Z tych 10 grzywien obowiązuje się Jan zapłacić 5 grzywien na św. Marcin, a drugich 5 na Boże Narodzenie w groszach średnich, to jest sumę, jaką byli ustanowili jako pośrednicy Jan ze *Strzelce* i Jan z *Jaktorowa* dziedzice pod karą 100 złotych węgierskich dobrej wagi i czystego złota; czego gdyby nie dotrzymał, wtenczas Adam jako poręczyciel owe 100 złotych ma złożyć. Również poręcza Adam za Jana pod tążsamą karą, iż tenże nie będzie w niczem opata i klasztoru szkodował, ani nadal dziesięcin z *Laskownicy* zabierał, sam zaś obiecuje na to wszystko w księgach konsystorskich się zapisać. In *Wangrowyecz* die dominica Domine ne longe.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1444.

718. 1444. die 17. mensis Aprilis, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae civibus civitatis Posnaniensis eligendi proconsulem et consules intra sex annos dat potestatem.

Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, quomodo acclinati instantissimis precibus famosorum ciuium ciuitatis nostre Poznaniensis et cupientes eos propter eorum grata merita, quibus nostre maiestati complacuerunt et aucto fidelitatis studio in posterum poterint complacere ex causa intestini ciuitatis nostre eiusdem inter se mutuo discidij euitandi et caritatis inter eos augmentande, eleccionem proconsulis et consulatus, que ad nostram legittime pertinet maiestatem, graciose condonare ipsis taliter, ut premittitur, talem in ea re concedimus, damus et presentibus donamus infra hinc et a festo s. Michaelis archangeli proxime venturo incipiendo per decursum sex annorum continuo se sequencium facultatem, quod scabini et iurati ciuitatis prefate, pro tempore existentes, quibus posicio ciuitatis et condicio personarum melius cognita sunt, quam nostris capitaneis, ita tamen, quod ante festum s. Michaelis una septimana octo personas Deo et nostre maiestati fideles et idoneas ac comuni bono valentes in consulatum eligant, prestito tamen prius per eos scabinos et iuratos in pretorio eiusdem nostre ciuitatis Poznaniensis corporali iuramento, quod non valentes causa consangwineitatis, amicicie, fauoris vel amoris vel

discordie dimittant, sed viros idoneos, maturi consilij, qui pro augmento ciuitatis nostre consulere fideliter possint atque scirent, eosque sic electos vocato ipsorum capitaneo aut ipsius vicesgerente, pro tempore existenti, ad pretorium, coram ipso, tamquam personam nostram regiam representante, presentent et grates cum honore debito impendant, coram quo eciam ipsi electi consules iuramentum corporale prestabunt, quod fidelitatem nobis in omnibus seruare bonumque comune ciuitatis nostre predicte cum augmento eiusdem fideliter procurare tenebuntur et debebunt. Si vero capitaneus aut eius vicesgerens in sui renitencia nollet in ipsorum eleccionem, taliter per ipsos factam consentire, nichilominus tamen ciues nostri predicti in eleccione huiusmodi remaneant et persistant, acsi super inde consensum ipsius capitanei plenum habuissent. Interea, quia certis intelliximus relatibus, quomodo ex hac racione, quod proconsul in regimine suo per decursum integri anni permanebat, multa male, que fuerunt causa destruccionis ciuitatis illius agebantur, nam per eos varie alijs conuicinis tum ex odio diu concepto, tum in complacencia amicorum iniusticie, spolia, discordie et negligencie in augmentacione fructuum et prouentuum ciuitatis commitebantur et fiebant, pro tanto, ne premissa ammodo commitantur, instituimus dictam nostram donacionem sex annorum, vt quilibet predictorum consulum suam sit proconsul septimanam, alternatim qualibet septimana alter eorum ordine ad decursum anni, iuxta ciuitatis nostre Cracouiensis consuetudinem atque morem. Dantes ipsis proconsuli et consulibus, sic, vt premittitur, electis, omnes actus et ordines faciendi secundum diu seruatam et meliorem consuetudinem, acsi per nos aut nostrum capitaneum ad hoc forent electi, omnimodam facultatem, vt si nostra talis donacio infra dictos sex annos nobis et comuni bono illius ciuitatis fuerit utilis et comodosa, ipsam eisdem ad futura tempora confirmabimus obseruandam. Premissa donamus non obstantibus litteris nostris in contrarium datis aut dandis. In cuius rei euidens testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum et datum Bude feria sexta proxima post dies Pasche, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią królewską, zawieszoną na pasku pargaminowym, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 54.

719. 1444. die 17. mensis Aprilis, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae cives Posnanienses a foraliis liberos facit et immunes.

R. Wladislaus Polonie, Hungarie etc. rex etc. uwalnia przybywających w dnie targowe do Poznania od opłaty targowego, które starostowie wielkopolscy wbrew starym przywilejom miasta, sobie przedłożonym, dla zamku pobierali, ponieważ takowe więcej miastu szkody, niż skarbowi

korzyści przynosiło. Bude feria VI. proxima post diem sancte Paschce. Relacio magnifici Petri de *Sczekocziny* regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią królewską, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 53.

720. 1444. die 18. mensis Aprilis, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae, Hungariae etc. ratum facit privilegium a Premislio II. duce Poloniae civibus Posnaniensibus anno 1292. impertitum.

R. Wladislaus Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie rex, nécnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, supremus princeps Lithwanie et Pomeranie, Russieque dominus et heres, potwierdza na prośbę Jana Fawko, rajcy poznańskiego, przywileje, które wydali na sołtystwo w Jerzycach Przemysł II w r. 1292 i Wierzbięta starosta wielkopolski w r. 1352. Bude sabbato ante Conductum Pasche. Testes: Simon de Rozgon Agriensis, Iohannes Varadiensis episcopi, Laurencius de Edewar regni Hungarie palatinus, Nicolaus de Wilak, Iohannes de Hunyad palatin. Transiluanien. Petrus de *Schąmotuli* et Paulus de *Szenno*. Datum per manus Iohannis de *Conyeczpole* cancellarij et Petri de *Sczekocziny* vicecancellarij regni Polonie. Ad relacionem eiusdem magnifici Petri de *Sczekocziny* regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 52. Pieczęci brak, pozostał tylko sznur jedwabny po niej.

721. 1444. die 19. mensis Aprilis, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae civitati Posnaniensi L marcas ex viceadvocatia Posnaniensi donat.

R. Wladislaus Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. darowywa miastu Poznaniowi 50 grzywien zwykłej monety, które miał *in et super viceaduocacia alias lanthwoythowstwye* tamże, któreto *lanthwoythowstwo* miastu z rąk Naramowskiego wykupić pozwolił, aby się tem bardziej do wzmocnienia murów i fortyfikacyj swoich przykładało. Gdyby królowie mieli miastu spłacić owych 50 grzywien, natenczas wójtostwo ma wrócić do korony. Bude die dominico Conductus Pasche. Relacio magnifici Petri de *Sczekocziny*, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 51.

722. 1444. die 19. mensis Aprilis, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae officialibus mandat, ne marcatores Posnanienses cum mercibus eorum itineribus insolitis pergere cogant.

R. Wladislaus rex Polonie etc. pisze do Wojciecha Malskiego zastępcy swego w królestwie polskiem a starosty generała wielkopolskiego i wszystkich władz także do burgrabiów zamków i do władz miejskich, dozorców mostów i przewozów i wszystkich mieszkańców Wielkiej Polski, iż mieszkańcy Poznania się skarżyli, że gdy z towarami i interesami udają się do Gdańka przez *Nakło* i *Tucholę*, do Warszawy przez *Słupcę*, *Kleczew*, *Kłodawę*, *Kutno* i *Łowicz*, natenczas niektórzy mieszkańcy i dzierżawcy dóbr zmuszają ich jeździć niezwykłemi drogami, aby w ten sposób ściągać z nich nadzwyczajne cła, i że ich do tego przez aresztowanie towarów znaglają. Rozkazuje zatem król, aby się te nadużycia więcej nie powtarzały. Bude die dominico Conductus Pasche.

Z oryginalnego transumptu króla Zygmunta Augusta z r. 1549, przechowanego w Archiwum miasta Poznania pod N. 235.

723. 1444. die 29. mensis Aprilis, Gnesnae.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis enucleat officia altaristae altaris in ecclesia parochiali in *Brzeźnica* a Ioanne Długosz erecti.

R. Wincencius archiepiscopus Gneznensis, na prośbę Wojciecha de *Czyelcze* transumuje przywilej erekcyjny ołtarza w kościele parafialnym w *Brzeźnicy* przez Jana Długosza w tymże roku wydany i potwierdza na ołtarzystę prezentowanego tamże Wojciecha, którego proboszcz miejscowy na tę godność wprowadzi. Przy tym ołtarzu ma ołtarzysta tygodniowo odprawiać dwie msze, mianowicie w poniedziałki za umarłych a w soboty do NPMaryi, dodając kolekty za fundatora i kollatorów. Testes: Nicolaus de Calis decretorum doctor, officialis Gneznensis, Iacobus Coth de *Dambno* canonicus Gneznensis, Dobrogost de *Schamothuli* Poznaniensis, Iohannes Scharleysky Iuniuladislauiensis castellani, Nicolaus de *Kyelkowycze* baccalaureus in decretis, cancellarius curie archiepiscopalis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1459.

724. 1444. die 10. mensis Iunii, Budae.

Vladislaus III. rex Poloniae Vincentio archiepiscopo Gnesnensi in castris *Łowicz* et *Uniejów* tempore expeditionis bellicae duas personas nobiles relinquendi dat potestatem

Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, vniuersis, quibus expedit, quomodo cupientes, ut castra *Llowicz* et *Wnyeow* reuerendissimi in Christo patris, dominj Vincencij sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi et primatis, sincere nobis dilecti et ecclesie sue paternitatis predicte tempore expedicionis generalis regni nostri Polonie a futuris periculis et quibusuis invasionibus debite conseruarentur, vnde ex nostra certa sciencia prefato domino archiepiscopo duas personas idoneas videlicet et nobiles tociens, quociens vniuersitatem terrigenarum nostrarum contra quoscumque emulos regni nostri Polonie progressum expedicionis facere contigerit particulariter vel vniuersaliter, videlicet vnam personam in castro *Llouicz*, alteram vero in *Wneyow* relinquendi et statuendi omnimodam damus et tenore presencium ad nostrum duntaxat in regnum Polonie regressum felicem concedimus facultatem et liberos pronunciamus per presentes, nec volumus, ut pro eisdem per palatinos, capitaneos et quosuis alios officiales nostros quouismodo impedirentur. In cuius rej testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Bude feria quarta in vigilia sacratissimi Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 6 v.

725. 1444. die 21. mensis Iunii, in *Kalisz.*

Nicolaus de *Biskupice* censum annuum unius marcae cum octo scotis altari ad Corpus Christi in ecclesia collegiata Calissiensi XX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Albertus de *Male* palatinus Lanciciensis, locumtenens regie maiestatis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quomodo ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Nicolaus de *Biszkupicze*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, immo sanus mente pariter et corpore existens, et matura deliberacione prehabita, in et super quatuor mansis agrorum scultecie sue in villa *Jedlcze*, in districtu Calisiensi sita, vnam marcam cum octo scotis

monete in regno currentis, numeri vero Polonicalis consueti, videlicet quadraginta octo grossos in marcam computando, census annui pro altari in ecclesia collegiata sancte Marie in *Calisch*, tituli Corporis Christi et sancte Anne fundati et erecti, singulis annis ad festum Natiuitatis Cristi per prefatum Nicolaum et successores suos soluendi, pro viginti marcis mediorum grossorum monete et numeri prescriptorum, titulo et foro reempcionis alias na *wederkow* vendidit et coram nobis rite et racionabiliter iuxta terre consuetudinem in perpetuum resignauit, per eundem altaristam pro tempore existentem, tenendum, habendum, vtifruendum, leuandum, possidendum et in vsus suos, prout sibi et alijs altaristis melius et vtilius videbitur expedire, conuertendum; casu vero, quo idem dominus Nicolaus aut successores sui dictum censum in aliquo termino prescripto non soluerit aut soluere non curauerit, extunc idem altarista pro tempore existens, arestam alias *czanga* (a) burgrabio castri, qui tunc fuerit pro tempore, vigore eiusdem littere petet et impetrabit, ad quod se ibidem submisit sponte et obligauit. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio litterarum. Actum et datum in *Calisch* feria sexta in crastino Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Presentibus dominis: Andrea Sicacz de *Pothcocze*, iudice castri Calisiensis, Iohanne de *Scudla*, Iohanne de *Lopenno*, burgrabio Calisiensi, Iohanne de *Cothąrzin*, Iohanne de *Czekanowo* et Iohanne de *Rogaschicze* testibus circa premissa.

Oryginał pargaminowy przechowany w Archiwum kollegiaty kaliskiej. Po pieczęci sznurek tylko pozostał.

726. 1444. die 27. mensis Iunii, *Posnaniae*.

Iudicum quorundam decretum, inter Barthossium molendinatorem et Albertum altaristam altaris cuiusdam in ecclesia parochiali ad s. Mariam Magdalenam de censu annuo II marcarum litem dirimens.

R. Iacobus de *Vyganowo* canonicus et vicarius in spiritualibus Poznaniensis potwierdza ugodę pomiędzy Bartoszem młynarzem z młyna *Bogdanka* w Poznaniu a Wojciechem plebanem w *Kiekrzu* i ołtarzystą ołtarza Wniebowzięcia NPMaryi w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny o płacenie 2 grzywien rocznego czynszu za 24 grzywien, które zapisane są na tymże młynie, zawartą przez Mikołaja z *Soboty* kustosza poznańskiego i szlachetnego Mroczka z *Rokitnicy* jako polubownych sędziów. Ta sprawa toczyła się już w sądach duchownych; a ponieważ Bartôsz już od trzech lat czynszu wspomnianego płacić się wzbraniał i znajduje się obecnie w stanie ekskomuniki, sędziowie wydają wyrok, że Bartosz i jego spadkobiercy mają nadal wspomnianym ołtarzystom wypłacać roczny czynsz

2 grzywien polskiej monety nie przebieranej *(non cribrate)*, dopuki długu 24 grzywien nie skupią. Testes: Stephanus Chibsky rector ecclesie in *Rogoszno*, Vincencius Sadowski, Iohannes Chibsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1467.

727. 1444. die 29. mensis Iunii, in *Sempolno.*

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis praepositis de *Góra* et *Gać* mandat, ut Thomam filium Vissotae de *Wola* in praeposituram ecclesiae de *Chlewo* introducant.

R. Vincencius archiepiscopus Gnesnensis, pisze do proboszczów w *Górze* i *Gaci:* ponieważ kościół parafialny we wsi *Chlewo* przez ustąpienie księdza Jana obecnie wakuje, o któregoto kościoła patronat długi spór się był toczył pomiędzy szlachetnymi Szymonem, Bieniaszem, Andrzejem, synami Trojana z *Chlewa*, Piotrem i Michałem, synami Mojka, Swiechną z *Trojanowa*, córką Wyszoty z *Chlewa* i *Woli* dziedzicami i Tomaszm synem Wyszoty z *Woli*, mianuje zatem ostatniego proboszczem w *Chlewie* na prezentę wspomnianych patronów i kollatorów; proboszczom zaś w *Górze* i *Gaci* poleca, aby go na plebanią wprowadzili. In *Sampolno.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1464.

728. 1444. die 9. mensis Iulii, Posnaniae.

Consules civitatis Posnaniensis recensent dotem altaris ad s. Michaelem in ecclesia parochiali Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam.

R. Nicolaus Zaleski proconsul, Iohannes Fawko, Nicolaus Naramowski, Andreas Czewschlar, Nicolaus senior Strozberch, Paulus Gros et Laurencius de *Koronowo*, consules ciuitatis Poznaniensis oświadczają, że w obecności ich i ławników ich wsi *Winiary*, to jest Jana Hinczkowicza, Mikołaja Czampa, Piotra Sławka i Wawrzyńca, w sądzie zagajonym, w którym prezydował Piotr sołtys tejże wsi, następujący mieszkańcy zobowiązali się płacić na rzecz ołtarza św. Michała i ww. Ewangielistów w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, pewne wieczyste czynsze z swych posiadłości, mianowicie Ian Hodorff z *Winiar*, z pola pomiędzy Janem Naramowskim a Stefanem rycerzem 20 gr. Jerzy kuśnierz 6 gr. z ogrodu obok Zebranowa Losmana, Agnieszka Zebranowa z ogrodu pomiędzy Rostwarami a Thomalem 6 gr. Tomal 8 gr. z ogrodów, mianowicie 2 gr. z jednego obok Gazdziny a 6 gr. z drugiego obok Stanisława, Andrzej

Muszczek 6 gr. z ogrodu pomiędzy Floryanem a swym drugim ogrodem, Mros 1 wiardunek z ogrodu obok Gąsiorka i pola Bartłomieja Czampa, Mikołaj Czamp trzy wiardunki z ogrodu obok Wawrzyńca i Jakuba Parczka, Mikołaj Wielki Frank 9 szkojców z ogrodu pomiędzy Tomalem a Tomaszem Lizibabą. Czynsze te zobowiązują się ciż sami płacić corocznie Mikołajowi Wedelskiemu ołtarzyście wspomnianego ołtarza, którego patronem jest obecnie Jan Wedelski miecznik poznański a starosta zamków *Drachim* i *Walcz*, kupiwszy to prawo patronatu od Wojciecha Divesa. Feria V. ante Margarethe.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1578.

729. 1444. die 17. mensis Iulii.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae cives de *Wschowa* per totum regnum Poloniae a foralibus liberos facit et immunes.

Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex, Lithuaniae princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia nos considerando ciuitatem nostram Wschouensem, in metis regni nostri positam, a suis cometaneis iam rapinis, iam spolijs, alijsque oppressionibus, vt plerumque, adeo molestari, cuius ciuitatis volentes condicionem facere meliorem, vt incole et ciues ipsius tum armis, tum murris, vallo, tum eciam fossatorum preparamentis eo liberius intendere possint, ciuibus, mercatoribus, vectoribus et salisductoribus in ipsa ciuitate Wschouensi existentibus, ab omnibus solucionibus theoloneorum, foralium alias *targowe* per vniuersum regnum nostrum Polonie, quocumque ipsos cum rebus et mercancijs diuerti contingerit, omnimodam dedimus, contulimus, damus et conferimus libertatem ad nostrum dumtaxat in regnum Polonie aduentum. Quocirca vobis omnibus et singulis capitaneis, burgrabijs, tenutarijs, ciuibus, theolonatoribus, poncium, passuum custodibus, ad quos presentes nostre littere peruenerint, precipimus seriose et mandamus, quatenus dictos mercatores, vectores et salisductores per ciuitates, loca, passus, pontes et dominia transire et proficisci, res et mercancias ipsorum vendere et emere permittatis et permitti faciatis absque prefati theolonei et foralium solucionibus (et) exaccionibus. Perficiatis, ne in rebus et mercancijs ipsorum aliquod dampnum percipiant vel grauamen. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum feria sexta ipsa die beati Alexij, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII wieku, str. 41 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

730. 1444. die 17. mensis Iulii, Posnaniae.

In iudicio bannito Posnaniensi Albertus dictus Dives Nicolao Wedelski altaristae altaris ad s. Michaelem in ecclesia paroch. ad s. Mariam Magdalenam III marcas annuas vendit.

R. Nicolaus Zaleski proconsul, Iohannes Fawko, Nicolaus Naramowski, Andreas Czewschlar, Nicolaus senior Strozberg, Paulus Grosch et Laurencius, consules ciuitatis Poznaniensis, poświadczają, że w obecności ich tudzież ławników miasta Jana Kliza, Piotra Czeffnara, Henryka Crapicza, Mikołaja Czepela, Mikołaja Gocza i Jana Naramowskiego, na sądzie zagajonym Wojciech zwany Dives sprzedał Mikołajowi Wedelskiemu ołtarzyście ołtarza św. Michała i ww. Ewangielistów w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny roczny czynsz trzech grzywien na dziedzinie *Gay alias Okrangliecz,* mającej 5 łanów, leżących za kościołem św. Marcina pomiędzy polami miejskiemi i polami wsi *Gorczyn* i *Jeżyce* a wielką drogą frankfurcką; oprócz tego jednę grzywnę na domach i ogrodach na *Piaskach* a najpierw na ogrodzie Marcina Kasalickiego obok Andrzeja niegdyś czeladnika *(familiaris)* miasta Poznania, dalej na ogrodzie Macieja za ogrodem Bema 14 gr. na polach Macieja z Piotrowa leżących obok Kasalickiego 1 wiardunek, na drugim ogrodzie tegoż obok Gluska 10 groszy, na polach Rączka pomiędzy Andrzejem złotnikiem a Costarem 1 wiardunek. Feria VI. post festum s. Margarethe.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta d. a. 1578.

731. 1444. die 17. mensis Iulii, Posnaniae.

In iudicio bannito Posnaniensi Nicolaus carnifex Conrado civi Posnaniensi XVIII marcas mutuatas soluturum sese obligat.

R. Nicolaus Zalesky proconsul, Iohannes Faffko, Nicolaus Naramowsky, Andreas Czenszlar, Nicolaus Strozberg senior, Paulus Cross, Wawrzynyecz, consules ciuitatis Poznaniensis, oświadczają, że w sądzie zagajonym, któremu przewodniczył Kaspar Lanthman wójt miasta, a w którym zasiadali także ławnicy Jan Cliza, Hanko Slecz, Jan Czepel, Piotr Czeuchnar, Henryk Crappycz, Mikołaj Czepel, Mikołaj Gocz, Jan Naramowsky stanąwszy Mikołaj rzeźnik pożyczył od Konrada mieszczanina poznańskiego 18 grzywien zwykłej monety na dom swój, leżący przed bramą wrocławską pomiędzy domem zwanym *kutteloff* a domem Macieja kołodzieja. Zobowiązał się za to płacić wspomnianemu Konradowi $1^1/_2$ grzywny rocznie, a po jego śmierci synowi jego Janowi klerykowi, a to aż do wykupu. Feria VI. post festum s. Margarethe.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1457.

732. 1444. die 16. mensis Augusti, in *Lubin*.

Stephanus abbas Lubinensis renovat scultetis de *Sczodrochowo* privilegium de anno 1358.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis sub tempore gestis imposterum pariat detrimenta, alta regum et principum decreuerunt consilia, ea literarum apicibus ac testium annotacione perhennari, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Stephanus diuina paciencia abbas, Iacobus prior, Petrus clauiger, Burchardus custos, Iohannes cellerarius, Albertus prepositus Noue Curie, omnesque fratres tocius conuentus monasterij Lubinensis, ordinis sancti Benedicti, Poznaniensis diocesis, significamus tenore presencium, quibus fuerit opportunum, quomodo nostram accedentes presenciam honorabilis et laboriosi viri: Martinus rector parochialis ecclesie in Maiori *Coszmyn*, Laurencius fratres germani induisi, et Martinus filiaster eorum, singuli de *Sczodrochowo* sculteti, literam seu priuilegium nostri conuentus nobis humiliter obtulerunt supplicando et produxerunt, quatenus eisdem dictam literam seu priuilegium renouare, ratificare, approbare et confirmare dignaremur. Cuiusquidem priuilegij tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

(Sequitur privilegium de anno 1358).

Nos itaque peticionibus eorum descriptorum tamquam iustis et racioni consonis sumus benigniter acclinati, ipsorum prefatam literam seu priuilegium in omnibus suis punctis, capitulis, articulis et clausulis in ea contentis, ex certa nostra sciencia ratificamus, innouamus, confirmamus, approbamus et nostro insignio ac nostri capituli firmiter roboramus: decernentes ipsam robur obtinere perpetue firmitatis, cui invicem omnia iura nostra, quibus vtimur in presenti vel que nobis imposterum competere dinoscantur, salua pro nobis et nostris successoribus penitus reseruauimus. In quorum omnium testimonium nostrum sigillum ac eciam nostri conuentus iussimus appensione muniri. Actum et datum in *Lubin* dominico die infra octauas beate Marie Assumpcionis, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Presentibus honorabili et discretis virs: Andrea plebano in *Lubin*, Iohanne Pak capellano de *Crziwin* et Symone de *Golambino*, monasterij huius notario, notario publico alijsque fidedignis ad hoc vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 37), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których tylko po drugiej resztka sznurka z białego i czarnego jedwabiu pozostała.

733. 1444. die 20. mensis Augusti, in *Waradino*.

Vladislaus III. rex Polonie et Hungarie oppidum *Kapitulna grobla* erigit et iure Theutonico regi iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc errori et incomodis quibusuis salubriter occurimus, cum ea, que aguntur in tempore, litterarum apicibus et testimonio fidedignorum perhennamus, ne simul currente fluxu temporis vnacum tempore euanescant, proinde nos Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo considerantes venerabilis capituli ecclesie kathedralis Poznaniensis prelatorum et canonicorum, nobis sincere dilectorum, fidelitatis deuota obsequia, quibus nobis et nostris precessoribus in multo beneplacito virtutis et meritorum placuerunt et hactenus se paratos exhibent complacere, horum meritorum intuitu volentes ipsos zelo pye deuocionis accensi, reddere consolatos, vt ad huiuscemodi digne deuocionis obsequia se proniores reddant, quantomagis a nobis salubria augmenta recipiant et comoda libertatis, in aggere capituli eiusdem, qui a confinibus domorum ipsius ecclesie Poznaniensis annexis, directe vsque ad pedem pontis ciuitatis nostre Poznaniensis dirigitur, aggerem capituli nominantes, wlgariter *Capitulna grobla* a nostro progenitore alias locari, ab hominibusque inhabitari concessum, in opidum erigentes censuimus appelari, ius Teutunicum, quod Maydburgense dicitur, dicto opido concedentes et co[ncedim]us, remouentes de dicto opido omnia iura Polonicalia, modosque et conswetudines vniuersas, que ipsum ius Teutunicum Maydburgense possent et valeant in aliquo perturbare. Nichilominus opidanis, incolis et inhabitatoribus opidi memorati res quaslibet generis cuiuscumque et speciei, tam mercanciarum vsuique humano necessarias, quocumque nomine vel vocabulo censeantur, intra opidum predictum, prout in alijs opidis in regno nostro Polonie consistentibus est solitum et conswetum, vendendi damus, largimur et concedimus tenore presencium mediante liberam et omnimodam facultatem. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus omnes et singulos eiusdem opidi incolas et inhabitatores sexus vtriusque ab omni iurisdicione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum, camerariorum et quorumcunque officialium et dignitariorum ac ministerialium eorundem, vt coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, sangwinis, homicidij, membrorum mutilacione seu quibusuis alijs enormibus excessibus citati minime respondebunt, nec aliquas penas soluere racione contumacie debebunt; sed opidani, incole et inhabitatores opidi predicti tantum coram venerabili capitulo ecclesie Poznaniensis prelibate aut eiusdem procuratoribus, aduocatoque, proconsule, consulibus et scabinis dicti opidi *Capitulna grobla* pro tempore

existentibus, aduocatus vero, proconsul, consules et scabini coram prefato venerabili capitulo aut ipsius procuratoribus aut coram nobis vel iudicio nostro regali, dum tamen per literas nostras, nostro duntaxat sigillo consignatas et non alterius citati fuerint, et hoc solum si in reddenda iusticia negligentes comperti fuerint uel remissi, non aliter tamen, quam eodem iure Teuthunico de se querulantibus responderi (s) sint astrici. In causis autem criminalibus et superius expressatis aduocato, preconsuli, consulibus et scabinis, qui pro tempore fuerint, intra opidum predictum metasque et granicies eiusdem iudicandi, puniendi, sentenciandi, corrigendi, diffiniendi, mulctandi, plectendi et condempnandi plenam et omnimodam concedimus facultatem, prout ipsum ius Teuthunicum Maydburgense predictum in omnibus suis punctis, clausulis, articulis, condicionibus et capitulis postulat et requirit. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum et datum in *Waradino* feria tercia infra octauas Assumpcionis beate Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Presentibus ibidem magnificis: Mathcone bano, Michaele Orsag vicethezaurario regni Hungarie, Luca de *Gorca* palatino, Nicolao de *Ossolino* Woynicensi, Nicolao de *Zakrzewo* Wisliciensi castellanis, Byenak de *Bandlewo* vexilifero, Petro de *Obrziczsko* pincerna Poznaniensibus et Petro de *Schamotuli* ac alijs quampluribus fidedignis curie nostre familiaribus. Per manus magnificorum Iohannis de *Conyeczpole* cancellarij et Petri de *Sczekoczini* vicecancellarij regni nostri Polonie. — Ad relacionem magnifici Petri de *Sczekoczino* R. P. vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z fioletowego, różowego i paliowego jedwabiu pozostał. Po stronie adresowej zamieszczona jest notka charakterem z XV wieku: „priuilegium ereccionis oppidi *Valischewo*".

734. 1444. s. d. et m. in Waradino.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae capitaneo generali Maioris Poloniae mandat, ut Abrahamum de *Kiebłowo* ad restituendum lacum *Mochy* abbati monasterii de *Wieleń* compellat.

R. Wladislaus rex Hungarie, Polonie etc. pisze do Wojciecha Malskiego wojewody łęczyckiego, namiestnika królewskiego a starosty generała wielkopolskiego, że Andrzej opat klasztoru w *Wieleniu* uskarżał się przed nim na Abrahama dziedzica *Kiebłowa*, iż tenże przywłaszczył sobie darowiznę dawną królewską jeziora *Mochy*, którego nadanie klasztorowi wieleńskiemu dokumentami udowodnił. Rozkazuje zatem król staroście, aby wspomnionego Abrahama nakłonił do oddania jeziora klasztorowi.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta episcopalia d. a. 1546—1550.

735. 1444. die 25. mensis Augusti, in *Warasdino.*

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae Ioanni Kotwic de *Golanice*, capitaneo Wschovensi mandat, ut a Nicolao Kotwic de *Swidnica* CXL marcas accipiat.

R. Wladislaus Hungarie, Polonie etc. rex, pisze do Jana Kotwica z *Golanic*, starosty wschowskiego, iż doszło do jego wiadomości, że pewien Herman Hok, który od pierwszego wejścia króla do Węgier stawał zawsze po stronie jego przeciwników, pożyczył był Mikołajowi Kotwicowi ze *Swidnicy* lub ojcu jego 140 grzywien groszy szerokich. Rozkazuje zatem król staroście, aby pomienionemu Mikołajowi przykazał wypłacenie sobie tych pieniędzy, a gdyby się wzbraniał tego uczynić, starosta ma się wprowadzić do *Swidnicy*, dopuki nie wydobędzie tejże sumy. In Warasdino feria III post festum s. Bartholomei. Relacio strenui Crzeslai Wanschyk subdapiferi curie regie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta d. a. 1444.

736. 1444. die 25. mensis Augusti, in Warasdino.

Vladislaus III. rex Poloniae et Hungariae oppidum *Ostrów* capituli Posnaniensis proprium, iure Theutonico Magdeburgensi regi iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc errori et icommodis quibusuis salubriter occurrimus, cum ea, que aguntur in tempore, litterarum apicibus et testimonio fidedignorum perhennamus, ne simul currente fluxu temporis vna cum tempore euanescant, proinde nos Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo considerantes venerabilis capituli ecclesie cathedralis Poznaniensis, prelatorum et canonicorum nobis sincere dilectorum fidelitatis deuota obsequia, quibus nobis et nostris precessoribus in multo beneplacito virtutis et meritorum placuerunt et hactenus se paratos exhibent complacere, horum meritorum intuitu, volentes ipsos zelo pye deuocionis accensi reddere consolatos, vt ad huiuscemodi digne deuocionis obsequia se prompciores reddant, quanto magis a nobis salubria augmenta recipiant et commoda libertatis, in amne capituli eiusdem, qui inter opidum *Srzodca* mense episcopalis ecclesie Poznaniensis predicte et *Cybina* fluuium decurrentem (s), non longe ab ecclesia Poznaniensi nominata distante mediat

amnem wlgariter *Ostrow* nominantes a nostris precessoribus alias locari, ac hominibus inhabitari concessum, in opidum erigentes censuimus appelari, ius Teuthonicum, quod Maydburgense dicitur, dicto opido concedentes et concedimus. Remouentes de dicto opido *Ostrow* omnia iura Polonicalia, modosque et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Teuthonicum Maydburgense possent et valeant in aliquo perturbare, nichilominus opidanis, incolis et inhabitatoribus opidi memorati res quaslibet generis cuiuscumque et speciei tam mercanciarum usuique humano necessarias, quocumque nomine vocabulare censeantur, inter opidum predictum, prout in alijs opidis in regno Polonie consistentibus est solitum et consuetum, vendendi damus, largimur et concedimus tenore presencium mediante liberam et omnimodam facultatem. Eximinus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus omnes et singulos eiusdem opidi incolas et inhabitatores sexus vtriusque ab omni iurisdicione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum, camerariorum et quorumcumque officialium et dignitariorum ac ministerialium eorundem, vt coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, sangwinis, homicidij, membrorum mutilacione seu quibusuis alijs enormibus excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas soluere racione contumacie debebunt, sed opidani, incole et inhabitatores opidi predicti tantum coram venerabili capitulo ecclesie Poznaniensis prelibate aut eiusdem procuratoribus, aduocatoque, preconsule, consulibus et scabinis dicti opidi *Ostrow* pro tempore existentibus, aduocatus vero, preconsul, consules et scabini coram prefato venerabili capitulo, aut ipsius procuratoribus, aut coram nobis vel iudicio nostro regali dum tamen per literas nostras, nostro duntaxat sigillo consignatas et non alterius citati fuerint, et hoc solum, si in reddenda iusticia negligentes comperti fuerint vel remissi, non aliter tamen, quam in eodem iure Theutunico de se querulantibus respondere sint astricti. In causis autem criminalibus et superius expressatis aduocato, preconsuli, consulibus et scabinis, qui pro tempore fuerint, intra opidum predictum metasque et granicies eiusdem iudicandi, puniendi, sentenciandi, corrigendi, diffiniendi, mulctandi, plectendi et condemnandi plenam et omnimodam concedimus facultatem, prout id ipsum ius Teuthunicum Maydburgense predictum in omnibus suis punctis et clausulis, articulis, condicionibus et capitulis postulat et requirit. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Warasdino feria tercia infra octauas Assumpcionis beate Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Presentibus ibidem magnificis Matheone bano, Michaele Uxsag subthezaurario regni Hungarie, Luca de *Gorka* palatino, Nicolao de *Ossolino* Woyniciensi, Nicolao de *Zakrzewo* Wisliciensi castellanis, Byenak de *Bandlewo* vexilifero, Petro de *Obrziczsko* pincerna Poznaniensibus et Petro de *Schamotuli* et alijs quam pluribus fidedignis curie nostre familiaribus. Per manus magnificorum Iohannis de *Conyeczpole* cancellarii et Petri de *Sczekocino*

vicecancellarij regni nostri Polonie. Ad relacionem eiusdem magnifici Petri de *Sczekoczino* regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania pod N. 525. Po pieczęci pozostał tylko sznurek z czerwonego i żółtego jedwabiu.

737. 1444. die 27. mensis Augusti, in *Czeffa*.

Vladislaus III. rex Poloniae privilegia ab antecessoribus suis civitati Posnaniensi concessa, rata esse iubet.

R. Wladislaus rex Polonie wiadomo czyni, że gdy na wyprawie przeciw Turkom doszedł już do miasta *Czeffa* i tu właśnie wsiadał na konia, przybliżył się wysłaniec miasta Poznania z prośbą, iżby nie dozwalał, aby dawne przywileje tegoż miasta zostały gwałcone. Wskutek tego potwierdza król sumarycznie wszystkie jego dawne przywileje i cofa te, które bez jego wiedzy wbrew im zostały wydane. In oppido *Czeffa* feria V. proxima post festum s. Bartholomei.

Z transumptu króla Stefana z r. 1576, przechowanego w Archiwum miasta Poznania pod N. 322.

738. 1444. die 7. mensis Octobris, in *Chroślino*.

Vincencius archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet venditionem mediae molae in *Kempino* a scultetis villae *Kempino* Nicolao Kmita XLIV marcis factam.

Vincentius Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo accedentes presenciam venerabilis viri domini Iohannis Furman custodis Gneznensis et capitanei nostri Lowicensis, fratris nostri carissimi, venerabilis Albertus canonicus Lowicensis et prouidi Derslaus, Iohannes, Martinus, Nicolaus et Groth fratres germani, abinuicem non diuisi et sculteti siue aduocati ville nostre *Kampyno*, non compulsi, non coacti aut aliquo dolo circumuenti, sponte et vltronee recognouerunt, se vendidisse medietatem molendini ibidem in *Kampyno* pro quadraginta quatuor marcis mediorum grossorum monete et numeri Polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando, honesto Nicolao Kmyt[ha] Parisz carpentario nostro, cum omni iure, proprietate et dominio, prout ipsimet habuerunt, tenuerunt et [posseder]unt, nihil pro ipsis iuris pro se et eorum successoribus in eadem parte molendini reseruantes, iusto vendicionis et empcionis titulo interuenientibus, per ipsum Nicolaum Kmytha et ipsius

legittimos succéssores [eandem medietatem] molendini tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, commutandam, alienandam . . . . cesserunt. Quam tandem resignacionem et cessionem dicte medie partis molendini taliter factam, prefatus Nicolaus Kmytha per nos recipi, admitti et ratam facere instanter postulauit. Nos uero de premissis a dicto domino Iohanne Furman, capitaneo nostro Lowicensi fida relacione suscepta, dictam vendicionem, empcionem et resignacionem, sic, vt premittitur, rite factas, admisimus, recepimus et ratificauimus, admittimusque, recipimus et ratificamus presencium per vigorem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in villa nostra *Chroslyno* feria quarta proxima post festum sancti Francisci confessoris, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Presentibus ibidem venerabilibus viris, dominis: [Thoma de] *Strzampino* sacre theologie professore, doctore decretorum, canonico, Iacobo Kooth de *Dambno* dec . . . et canonico ac Iohanne Furman custode [ecclesie] nostre Gneznensis et Nicolao de *Kelkowicze* baccalario in decretis, curie nostre cancellario, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, w skutek wilgoci niezmiernie zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony jest jedną pieczęcią okrągłą z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego i fioletowego jedwabiu. Pieczęć ta wyobraża tarczę z herbem Doliwa, trzymaną przez dwóch małych aniołków; nad tarczą popiersie biskupie. W otoku napis: s. vicetij. archiepi ecclie. gneznen.

WYKAZ
MIEJSCOWOŚCI, OSÓB I RZECZY.

B.

C, K.

D.

E.

G.

H.

I.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

T.

UZUPEŁNIENIE INDEKSU.

OMYŁKI DRUKU.

Str.	5	wiersz	9	od	dołu	zamiast	„heridatis“	czytaj	„hereditatis“.
„	25	„	7	„	„	„	„i Staszow“	„	„in Staszow“.
„	33	„	12	„	góry	„	„carpentorie“	„	„carpentarie“.
„	76	„	8	„	„	„	„vevillifero“	„	„vexillifero‘,.
„	76	„	5	„	dołu	„	„wirzthi“	„	„wirzchi“.
„	81	„	14	„	góry	„	„frumenta“	„	„ferramenta (?)“.
„	101	„	15	„	dołu	„	„utrunque“	„	„utrumque“.
„	106	„	22	„	„	„	„. . . . . us“	„	„[Conradus archidiacon]us“.
„	107	„	21	„	„	„	„tussiensis“	„	„lussiensis“.
„	111	„	16	„	„	„	„simgliciter“	„	„simpliciter“
„	124	„	1	„	„	„	„denarium...“	„	„denarium [iuramentorum et]“.
„	131	„	1	„	„	„	„adiumgimus“	„	„adiungimus“.
„	155	„	17	„	„	„	„45“	„	„145“.
„	160	„	14	„	„	„	„tojaków“	„	„trojaków“.
„	162	„	15	„	„	„	„marcss“	„	„marcas“.
„	176	„	1	„	„	„	„PetrusLucianus	„	„Petrus Luciani“.
„	180	„	9	„	„	„	„quorm“	„	„quorum“.
„	189	„	3	„	„	„	„filiis“	„	„filiabus“.
„	190	„	10	„	góry	„	„Czewlequius“	„	„Czewlegius“.
„	190	„	2	„	dołu	„	„Medrirzecensi“	„	„Medzirzecensi“.
„	208	„	1	„	„	„	„possessiondm“	„	„possessionem“.
„	209	„	4	„	„	„	„1414“	„	„1413“.
„	215	„	4	„	„	„	„he Wyasth“	„	„de Wyasth“.
„	219	„	10	„	góry	„	„in vtroque“	„	„in vtroque iure“.
„	239	„	11	„	„	„	„prlncipis“	„	„principis“.
„	263	„	4	„	dołu	„	„słusznoóć“	„	„słuszność“.
„	274	„	13	„	góry	„	„Swięciechowy“	„	„Swięciechowa“.
„	275	„	12	„	„	„	„prothoconlem“	„	„prothoconsulem“.
„	278	„	3	„	dołu	„	„do“	„	„de“.
„	291	„	11	„	„	„	„Wieluniensi“	„	„Wielunensibus“.
„	296	„	17	„	góry	„	„ressuas“	„	„res suas“.

Str.	304	wiersz	3	od	góry	zamiast	„Byscypycze“	czytaj „Byscupycze“.
„	309	„	9	„	dołu	„	„ex“	„ „et“.
„	316	„	11	„	„	„	„Władysłsw“	„ „Władysław“.
„	320	„	19	„	góry	„	„Czalczowo (?)“	„ „Kaczcowo“.
„	324	„	10	„	dołu	„	„346“	„ „347“.
„	353	„	7	„	góry	„	„Iaroslao Martino, de“	„ „Iaroslao, Martino de“.
„	366	„	19	„	dołu	„	„Gnnsnensis“	„ „Gnesnensis“.
„	375	„	10	„	góry	„	„Czothezani“	„ „Czothczani“.
„	381	„	13	„	„	„	„decanun“	„ „decanum“.
„	384	„	13	„	dołu	„	„vicecancellarij“	„ „cancellarij“.
„	387	„	7	„	góry	„	„Rozorażewo“	„ „Rozdrażewo“.
„	392	„	16	„	dołu	„	„in acre“	„ „in acie“.
„	401	„	13	„	góry	„	„Prisco“	„ „Pasco“.
„	402	„	7	„	dołu	„	„wój“	„ „wójt“.
„	415	„	17	„	„	„	„percis“	„ „porcis“.
„	468	„	2	„	góry	„	„Dambrow (s)“.	„ „Domaborz“.
„	470	„	10	„	„	„	„Bogussi omolandinatore“	„ „Bogussio molendinatore“.
„	473	„	3	„	dołu	„	„Kiąsz“	„ „Ksiąsz“.